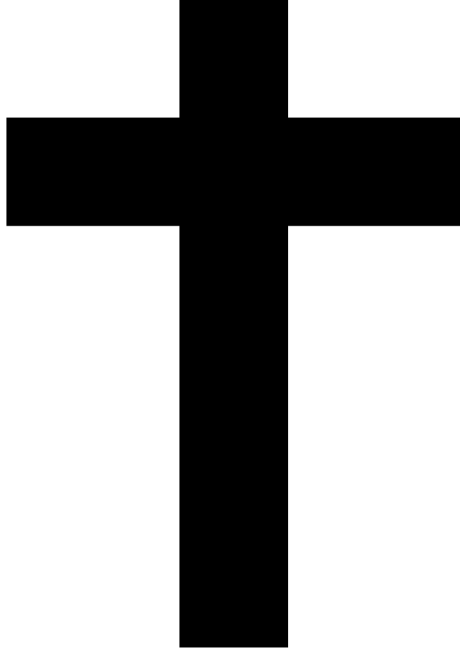

Mushuq Testamento

New Testament in Quechua, Lambayeque (PE:quf:Quechua,
Lambayeque)

Mushuq Testamento

New Testament in Quechua, Lambayeque (PE:quf:Quechua, Lambayeque)

copyright © 2008 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Quechua, Lambayeque

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Quechua, Lambayeque [quf], Peru

Copyright Information

© 2008, Bible League International. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Quechua, Lambayeque

© 2008, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-30

Contents

San Mateo	1
San Marcos	74
San Lucas	119
San Juan	192
Hechos	246
Romanos	310
1 Corintios	344
2 Corintios	377
Gálatas	396
Efesios	409
Filipenses	421
Colosenses	430
1 Tesalonicenses	437
2 Tesalonicenses	444
1 Timoteo	448
2 Timoteo	457
Tito	464
Filemón	469
Hebreos	471
Santiago	493
1 Pedro	501
2 Pedro	510
1 Juan	516
2 Juan	525
3 Juan	527
Judas	529
Apocalipsis	532

San Mateo **Iskribin Jesucristo Shumaq Rimashanta**

San Mateumi Amitunchik Jesucristupa apustulnin kar, puriran Jesús yaĉhachikushanta uyakur, chaynulla milagrukunata rurashanta rikar ima. Mateuqami manaraq Jesucristupa apustulnin karqa, Roma pwiblupaq impwistuta kubraquq karan. Mateupaq masta intrakanarqa liyishunllapa San Mateo 9.9-13.

Kay librutami Mateuqa iskribiran Israel kaq runakunata intrachinanpaq Jesucristumi washamaqninchikllapa nir. Chaynullami iskribiranpis intrachikunanpaq Dyuspa shumaq rimayningami tukuypaq nir (San Mateo 28.19-20).

Chaymi kay libruta liyir intrakayta puytinchik Jesucristo nasishanpaq (1.1-2.23), rimayninpaq (5.1-7.29; 13.1-52; 16.13-20.28), chaynulla tukuyta munamanchikllapa nir ima (8.1-9.38). Chaynullami intrakaytapis puytinchik imanukruspi wanushanpaq (26.1-27.66), chaynulla wanur kawsamushanpaq (28.1-20), kay pachaman qashan shamuyanqa nir ima (24.1-25.46).

Kaykunami Jesucristupa ayllunkunaqa karan (Lc 3.23-38)

¹ Abrahampa, Davidpa ayllunmantami Dyuspa Akrashan Cristun Jesusqa karan. Chaymi kaypi rikachimanchik tukuynin unay rukunkunapaq, mayqankunami karan nirmapis. Kaynumi kaq:

² Abrahammi Isaacpa taytan karan.

Isaac-shuypaqa Jacobupa taytan karan.

Nataq Jacobuqa Judapa, chaynulla ukninkunapa taytan karan.

³ Judaqa, Farespa chaynulla Zarapa taytan karan.

Nataq maman-shuypaqami Tamar karan.

Faresqa Esrompa taytan karan.

Esrom-shuypaqa Arampa taytan karan.

⁴ Aramqa Aminadabpa taytan karan.

Aminadabqa Naasonpa taytan karan.

Naasón-shuypaqa Salmonpa taytan karan.

⁵ Salmonqa Boozpa taytan karan.

Boozpa maman-shuypaqa Rahab karan.

Boozqa Obedpa taytan karan.

Nataq Obedpa mamanqa karan Rut.

Obedqa Isaipa taytan karan.

⁶ Isaí-shuypaqa mantakuq Davidpa taytan karan.

Davidqa Salomonpa taytan karan.

Salomonpa mamanqami wanuq Uriaspa warmin kasha karanpis.

⁷ Salomonqa Roboampa taytan karan.

Roboamqa Abiaspa taytan karan.

Nataq Abiasqa Asapa taytan karan.

⁸ Asaqa Josafatpa taytan karan.

Josafatqa Jorampa taytan karan.

Joramqa Uziaspa taytan karan.

⁹ Uziasqa Jotampa taytan karan.

Jotamqa Acazpa taytan karan.

Acazqa Ezequiaspa taytan karan.

¹⁰ Ezequiasqa Manasespa taytan karan.

Manasesqa Amonpa taytan karan.

Amonqa Josiaspa taytan karan.

¹¹ Nataq Israelmanta kaqkunata Babiloniamanta runakuna prisur apayan chay tyimpuqa Josiasqa Jeconiaspa, chaynulla ukninkunapa taytan karan.

¹² Chaymanta chaynu chay Babiloniaman prisur apayan chay tyimpu pasatinnaqa, Jeconias Salatielpa taytan karan.

Salatielqa Zorobabelpa taytan karan.

¹³ Zorobabelqa Abiudpa taytan karan.

Abiudqa Eliaquimpa taytan karan.

Eliaquimqa Azorpa taytan karan.

¹⁴ Azorqa Sadocpa taytan karan.

Sadocqa Aquimpa taytan karan.

Aquimqa Eliudpa taytan karan.

¹⁵ Eliudqa Elezarpa taytan karan.

Elezarqa Matanpa taytan karan.

Matanqa Jacobupa taytan karan.

¹⁶ Jacobuqa Josipa taytan karan.

Josiqami Mariapa runan karan.

Kay Mariamantami Jesusqa nasiran. Jesustaqa, kanan nuqanchikkunaqa riqsinchiklapa Dyuspa Akrashan Cristun nir.

¹⁷ Abrahammanta-pachami paynin paynin kriyakaranllapa taytanmanta uk wamran, qashan chay wamranmanta uk wamran ima. Chaynumi katarsi rukunllapakuna karan Davidkamanqa. Davidmanta-pacha chay Israelmanta kaqkunata Babiloniamanta runakuna prisu apashankaman, qashan karan uk katarsi. Chaymanta-pachami qashan karan uk katarsi Dyuspa Akrashan Cristun nasishankamanqa.

Jesucristumi nasiranna

(Lc 2.1-7)

¹⁸ Kaynumi Dyuspa Akrashan Cristun Jesusqa nasiran. Maman Mariaqami Josiwan parlashana karan kasarananllapapaq. Piru manaraq pulla punusha ima katinmi, Mariaqa ruriyjun rikariran Santu Ispiritupa pudirninrayku.

¹⁹ Chay runan Josiqami kusa allinla kar, Mariata ima pasashanpaq mana mayqanpis yaçhananllapataqa munaranchu. Chaymi ashwan uyarala Mariamantaqa chiqanchakayta yarpuran.

²⁰ Chaynu chiqanchakananpaq yarpusha katinmi, Dyuspa uk angelnin musquyninpi rikarir niran: “Davidpa ayllun José, ama manchakurchu Mariawanqa kasaray. Chaqa payqami Santu Ispiritupa pudirninrayku wamrakustuyanmapis.

²¹ Piru chay wamritu nasikutingami shutichinki Jesús. Chaqa payqami chaynuqa shutiyan Dyuspa kaqninkunata uchanmanta washananpaq kashanrayku”.

²² Piru tukuy kaykunaqami pasaran Dyusninchik paypa rimaqninkunata intrachitin nishankuna kumplikananpaq. Chaqa kaynumi nisha kayaq:

²³ “Manaraq runawan punusha uk warmisitami ruriyjun rikarinqa.

Chaymanta wamrakurqami

wamrituntaqa shutichinqa Emanuel”. ✧

Emanuel nirqami intrachimayanchik:

“Dyusninchikmi nuqanchikkunawan” nir.

²⁴ Chaymanta José punuyashanmanta rikçhakurqa, Dyusninchikpa angelnin willashanta ruraran. Chaymi ashwan Mariawanqa kasararanna.

²⁵ Piru chaynu kasarashana karmapismi Josiqa Mariawan mana pullaqa punuran chu chay punta wamritunllapa nasinankaman. Chaymantami Mariaqa wamrakusturanna. Chaymi Josiqa wamritutaqa shutichiran Jesús.

2

Yaçhaq runakunami çharan Jesusta aduraq

¹ Jesucristuqami Judea lugarpi uk pwiblitu Belén shutiqpi nasiran. Chay tyimpupiqami Herodes gubyirnuqa karan Israel pwiblukunapiqa. Chaymantami kusala yaçhaq runakuna çharanllapa Jerusalemmanqa rupay iqamunanlawmanta. Paykunami qullarkunata rikar riqsiq runakuna kaqllapa.

² Chaymi kaynu nir tapukuranllapa: “¿Maypitaq chay Israel runakunapa gubyirnun nasisha chayqa? Chaqa chay rupay iqamunanlawpimi rikasha kanillapa uk qullar paypaq intrachimaqllapata. Chaymi shamusha kanillapa payta aduraq”.

³ Chaynu nitinllapa uyaparmi chay gubyirnu Herodes chaynulla tukuyta Jerusalén pwiblupi taqkunapis kusalata manchakur yarpupakuranllapa.

⁴ Chaymi chay gubyirnuqa niran tantakamunanllapapaq tukuy chay kurakunapa mantakuqninkuna, Moisés mantakushanta yaçhar yaçhachikuqkuna ima. Chaymantaqa tapuran:

—¿May lugarpitaq Dyuspa Akrashan Cristunqa nasiyanqa? nir.

⁵ Chaymi paykunaqa niranllapa:

—Judea lugarpa pwiblun Belenpi. Chaqa Dyuspa rimaqninmi kaynu niq Belén pwiblupaqqa:

⁶ ‘Belén pwiblu, qammi chay Judea lugarpiqa,
takshala pwiblitu kasha karmapis,
kananqa kusala mas riqsikashana kanki
chay Judea lugarpi wakin pwiblukunamantaqa.

Chaqa qammantami uk mantakuq rikarinqa.

Chaymi payna kusala shumaqta kuytanqa chay Israel pwibluytaqa’ nir.

⁷ Chaynu nitinllapaqa, Herodesqa mana mayqanpis yaçhatin chu, qayamuran chay uk-lawmanta kusa yaçhaq runakunata. Chaymi paykunarayku yaçharanna ima tyimpupimi chay qullar rikariran nirmapis.

⁸ Chaymantami chay runakunataqa kaçharan Belén pwibluman kaynu nir:

—Wakman rir puytishaykillapata tapukuyllapa chay wamritupaqqa. Chaymanta tarir-shuypaqa willamankillapa, nuqapis rir aduranaypaq nir.

⁹ Chaynu gubyirnu willatinllapami, chay kusa yaçhaq runakunaqa riranllapa. Piru chay qullar rupay iqamunanlawpi rikashanllapaqa, naypanllapata riq çhurakaran. Chaynu rirmi chay maypiçi wamritu karan chaylapi qasillaran.

¹⁰ Chaynu qullar qasillaqta rikarmi, kusalata aligriyanllapa.

¹¹ Chaymantami chay wasiman yaykur, rikaranllapa chay wamrituta chaynulla maman Mariata ima. Chaynami paykunaqa qunqurikur aduraranllapa. Chaynulla talqitanllapata kiçhar, uruta, insinsyuta, mutkiypaqta mirrata ima quranllapa.

¹² Chaymanta punutinllapami Dyusqa musquyninllapapi willaran Herodes kayashanman ama tikrakananllapapaqchu nir. Chaymi paykunaqa Dyus nishanta kasur pwiblunllapamanqa riran uklaw nantana.

Egiptumanmi Josiqa Mariawan wamranta alsakachiran

¹³ Chaynu chay kusa yaçhaq runakuna rishana katinga, Josipa musquyninpi Dyuspa uk angelnin rikarir kaynu niran: “Sharir, wamrituta mamantinta apar utqar riy Egipto pwibluman. Chaypi kidankillapa nuqa willashunayllapakaman. Chaqa Herodesmi wamrata maskanqa wanuchinapaq” nir.

¹⁴ Chaymi chaynu nitinga Josiqa sharir, wamrituta mamantinta apar, chay tutalla riq çhurakaranllapa Egiptuman nan riqta.

¹⁵ Chaymi chaypiqa taranllapa Herodes wanunankaman. Chaynuqami pasaran Dyuspa rimaqnin unay nishan kumplikananpaq. Chaqa nishami kayaq: “Egipto pwiblumantami qayamuray wamrayta” nir.

Herodesmi mantakuran wamrakunata wanuchinanllapapaq

¹⁶ Chaymantami Herodesqa chay kusa yaçhaq runakunaqa ingañamasha nir kwintata qukarqa, kusalata piñakuran. Chaymi mantakuran tukuyla ullqu wamritukuna ishkey añuyjun, chaynulla manaraq ishkey añuyjun kaqkunata ima wanuchinanllapapaq tukuyla Belén pwiblumanta kaqkunataqa. Chaynuqami kaçhakuran chay kusa yaçhaq runakuna ima tyimpupimi Dyuspa qullarnin rikarisha karan nir willashanmanta yaçhar.

¹⁷ Chaynuqami pasaran Dyuspa rimaqnin Jeremías iskribishannu kumplikananpaq. Chaqa niqmi:

¹⁸ “Ramá pwiblumantami kusala llakiyta, kusala waqayta ima uyapakaran.

Chaynuqami waqayaran Raquel, wamrankunapaq.
Chaymi mana kunsulakaymatapis munaranchu, tukuynin wanushana kashanrayku” nir.

Josimi Mariawan ima Nazaretman tikrakanllapa

¹⁹ Piru Herodesqami wanuranna. Chaymi ashwan Dyuspa uk angelnin, José Egiptulapi katin, musquyninpi payman rikarir kaynu niran:

²⁰ “Sharir, wamrituta mamantinta apar, qashan riyllapa Israel pwibluman. Chaqa chay wamrituta wanuchinaqkunamami wanushallapana” nir.

²¹ Chaymi Josiqa sharir wamrata mamantinta apar riran Israel pwibluman.

²² Piru Josiqami yaçharan chay Judea lugarpiqa Herodespa lugarninqa wamran Arquelao mantakuyan nir. Chaymi kusalata manchakuran chay Judea lugarllaman tikrakaytaqa. Piru Tayta Dyusmi musquyninpi Jositaqa intrachiran Judea lugarman ama rirchu, ashwan Galilea lugarmanna rinanpaq nir.

²³ Chaymi chayman rir çharqa, riran taq Nazaret pwiblumanna. Tukuy kayqami pasaran Dyuspa unay rimaqninkuna kaynu nishan kumplikananpaq. Chaqa Jesuspaqmi nisha kayaq: “Payqami nazareno shuttinga” nir.

3

Shutichikuq Juanmi chunllaqkunapi yaçhachikuran

(Mr 1.1-8; Lc 3.1-9, 15-17; Jn 1.19-28)

¹ Chaymanta uk tyimpu pasatinmi Shutichikuq Juan rikariran chay Judea lugarpa chunllaqlla lugarninkunapi.

² Paymi yaçhachikuq qallariran kaynu nir: “Uchaykillapata dijar Dyusmanna tikrakayllapa. Chaqa syilumanta kaq mantakuq qallarinanpaqqami shipchamunna” nir.

³ Kay Juanpaqmi Dyuspa unay rimaqnin Isaías iskribisha kayaq kaynu nirqa: “Uk runami kusa jwirtita rimar chunllaqpi nin:

‘Amitunchikpa nanninta kamakachiyllapa uchaykillapata dijar, Dyusta kasurllapana.

Chaynuqami kusa dirichula nanta kiçhaq yupayna kankillapa kanqa’ nir”.

⁴ Kay Juanpa raçhpanqami rurakasha karan kamillupa millwanmanta. Nataq sinchunshuypaqami qaramanta karan. Payqami mikuq atun shurkukunata, chumpakapa mishkinta ima.

⁵ Piru pay yaĉhachikutin uyakuqqa achka runakuna riqlapa Jerusalén pwiblumanta, Judea lugarmanta, chaynulla chay riyu Jordanpa shipchankunamanta ima.

⁶ Chaymi Juan yaĉhachikutin uyakurqa uchanllapapaq kwintata qukar, Tayta Dyus llakipamayllapa nitin, Shutichikuq Juanqa chay riyu Jordanpi shutichiran.

⁷ Chaymantami Juanqa, achka fariseo, saduceo runakuna, pay shutichinanpaq ĉhaqta rikarqa niran:

“¡Largu kurukunapa ayllunkuna! ¿Pitaq qamkunata nishushallapa: ‘Shutikurla chay kusala saqra manchaypaq kastigu Dyusmanta shipchamuyanna chaymanta washakayankillapa kanqa’ nirqa?”

⁸ Chaymi ashwan kriyishaykillaparayku kusala shumaqta kawsar Dyuspi kriyinkillapa nir uk qiru puquq yupay intrachikuyllapa.

⁹ Imanupiqakish yarpuyatkillapa, Abrahampa ayllun kar washakayanchikllapa nir. ¡Manami chaynuchu! Chaqa allita nishaykillapa: Dyus munarqami, tukuy kay rumikunamatapis Abrahampa ayllunpaq tikranarqa tikranman.

¹⁰ Achapismi listuna qirukunata ĉhupanmanta kuchunanpaqqa. Chaqa tukuy qiru mana allita puquqtaqa kuchur itanqa ninaman.

¹¹ “Chiqaptami nishaykillapa: Dyuspi kriyir uchaykillapata dijashaykillaparaykuqa yakulawan nuqaqa shutichishunillapa. Piru nuqamanta kusala mas pudirniyun shamuy chay-shuyapaqami shutichishunqallapa Dyuspa Santu Ispiritunwan, ninawan ima. Chaymi nuqaqa paypaqqa mana sirbinichu llanqinta urqur apanaylapaqmapis.

¹² Chaqa payqami palanta charikusha shamuyan. Chaymi trigunta limpu shumaqchar ĉhurakunanpi ĉhurakunqa. Nataq pajanta-shuyapaqami mana maydiyapis wanuy ninawan limpu rupachinqa”.

Jesusmi shutikuran

(Mr 1.9-11; Lc 3.21-22)

¹³ Chaymantaqa Jesuspis Galileamanta riran riyu Jordanpi Juan shutichikuyashanman paytapis shutichinanpaq.

¹⁴ Piru puntataqami Juanqa mana shutichinarchu kaynu niran:

—Qammi shutichimanaykipaq kusala allinqa. ¿Ashwanchu nuqa shutichishunaypaq shamunki? nir.

¹⁵ Chaynu nitinmapis Jesusqa niran:

—Amami mana nirchu kananlla shutichimay. Chaqa chaynuqami Dyus tukuy munashanlata ruranapaq nimashanchiktaqa kumpliyan niran.

Chaynu nir, Juanta allinta yarpuchitinmi,

¹⁶ shutichiran Jesustaqa. Chaynu shutikur yakumanta yargamuyatinlami syilu kiĉhakaran. Chaymi Jesusqa rikaran Dyuspa Santu Ispiritun payman uk palumitanu ishkimuqta.

¹⁷ Chaymantami syilumanta-pacha, Dyus kaynu niqta uyaparan.

“Kaymi kusa munashay Wamrayqa.

Paywanmi kusalata aligriyani” nir.

4

Jesusta dyablu uchakuchinanan

(Mr 1.12-13; Lc 4.1-13)

¹ Chaymantaqami Dyuspa Santu Ispiritunqa Jesusta apararan chunllaq lugarkunaman dyablu uchakuchiyta kamananpaq.*

² Jesusqami kwarinta unaq, kwarinta tutata ayunaran. Chaymantami mallaqnaran.

* **4:1** Chaynu nirqami mana intrachimanachikchu Santu Ispirituqa Jesusta uchakuchiyta munaran nirqa. Ashwanmi chaynuqa apararan rikar kwintata qukanallapapaq, Jesusta dyablu michka uchakuchinatinmapis mana payqa uchakurchu shachinakuran nir.

³ Chaymi dyabluqa uchakuchiyta yarpur, Jesusman qimikar niran:
—Chiqapta Dyuspa Wamran karqa, kay rumikunata willay tantakunapaq tikrakananpaq nir.

⁴ Piru Jesusqa niran:
—Dyus nitin iskribikashakunapimi nin:
‘Manami tantalamantachu
runaqa kawsayta puytin.

Ashwanmi Dyuspa shiminmanta
tukuy rimaynin llugshiqta kasur kawsanqa’ nir.

⁵ Chaymantami dyabluqa Jesustaqa aparan Dyus akrashan pwiblu Jerusalemman.
Chaypiqami Dyusta adurananllapa wasipa kusa unaqninman iqachir,

⁶ niran:
—Chiqapta Dyuspa Wamran karqa, kaymanta uraman kaçhakay. Chaqa Dyus nitin
iskribikashakunapimi, nin:

‘Dyusshi, angelninkunata kaçhamunqa
kuytashunanpaq.

Chaynulla aypashuyanqashi
çhakikimapis ama çhachikananpaq ima rumikunalawanmapis’ nir.

⁷ Chaynu nitinmi, Jesusqa niran:
—Dyus nitin iskribikashakunapimi ninpis:

‘Amami Amituyki Dyus nishanllata rurachir pukllaychu’ nir.

⁸ Chaymanta-shuyapaqami dyabluqa aparan uk kusala unaq may atun sirkaman.
Chaymantami kay pachapa tukuy pwiblunkunata iman kaqnintinta rikachir,

⁹ niran:
—Qam qunqurir aduramatkiqami tukuy kay rikashaykikunata qushayki nir.

¹⁰ Jesusqa niran:
—¡Ashuy, dyablu! Chaqa Dyus nitin iskribikashakunapimi ninpis:

‘Adurar sirbiy
Amituyki Dyuslata’ nir.

¹¹ Chaynu nitinmi dyabluqa Jesusmantaqa ashuranna. Chayna chay kutilla, Dyuspa
angelninkunana shamur ministishanpi yanaparan.

Jesusmi Galileapi yaçhachikuq qallariran
(Mr 1.14-15; Lc 4.14-15; 5.1-11; 6.17-19)

¹² Chaymanta Jesusqa yaçharan Juanta karsilman itashallapa nir. Chaymi riran Galilea
lugarlawman.

¹³ Chaypimi Nazaret pwiblupi kayarqa, ashwan riran Capernaúm pwiblumanna
taq. Chayqami karan chay quçha qichqankuna Zabulonpa, chaynulla Neftalipa unay
ayllunkunapa pachankuna kaq chay lugarkunapi.

¹⁴ Tukuy kaykunaqami pasaran Dyuspa rimaqnin Isaías iskribishan kumplikanan-
paq. Chaqa niqmi:

¹⁵ “Zabulonpa, Neftalipa lugarninkunapi taqkuna,
chaynulla mar yaku manyanpi,
chay riyu Jordanpa qichqanpi taqkuna,

¹⁶ chay Galilea lugarpi mana kriyishanrayku tutaparaqpi yupay taqkuna
rikaranllapa imanutaq rupaymaqa kusalata llipyaran † chaynuta.

Paykunaqami tutaparaqlapi kar wanunanpaqna katinmapis,
imanumi Tayta Dyusqa paykunatapis washayta munan nir rikachiran”.

† 4:16 Chay rupay llipyaraqgami Jesús karan. Pay manaraq achkirachikur çhamuyatin chay lugarkunapi Dyusta
mana kasurllapaqa llantullapi yupay taqlapa.

¹⁷ Chaymi Capernaúm pwiblupi taq qallarishanmanta-pacha Jesusqa yaĉhachikuq qallariran kaynu nir:

“Uchaykillapata dijar Dyusmanna tikrakayllapa. Chaqa syilumanta kaq mantakuq qallarinanpaqqami shipchamunna” nir.

Jesusmi kwatru piskadukuqkunata qayaran
(Mr 1.16-20; Lc 5.1-11)

¹⁸ Jesusqami Galilea atun quĉhapa manyanta riyarqa, rikaran ishikay piskadukuq runakuna atun shikranllapata yakuman itaqta. Paykunaqami karan, Simón uknin Andreswan. Kay Simonmi Pedro shutiqpis.

¹⁹ Chaymi Jesusqa niran:

–Shamuyllapa nuqawanna rinallapapaq. Chaqa nuqaqami yaĉhachishaykillapa piskaduta aypaq yupayna runakunata nuqapaq yaĉhachir tantanaykillapapaq nir.

²⁰ Chaynu nitingami, chay runakunaqa chay kutilla atun shikrankunata dijar, paywanna riranllapa.

²¹ Piru mas naypaqman riyarqami Jesusqa qashan rikaran ishikay runakunata. Paykunaqami Zebedeupa wamrankuna, Santiago, Juan ima karan. Chaymi paykunaqa taytanwan uk yaku karrunpi atun shikrankunata kamkachiyaranllapa. Chayna Jesusqa qayamuran paykunatapis.

²² Chaymi, chay kutilla paykunapis yaku karrunta, taytanta ima chaypi dijar, Jesuswanna riranllapa.

Jesusmi achka runakunata yaĉhachiran
(Lc 6.17-19)

²³ Chaynumi Jesusqa Galileapa tukuy lugarninkunapi Israel runakuna tantakananllapa wasikunaman yaykur Dyuspa shumaq rimayninta yaĉhachikur puriran, washakarna paypa mantakuyninpi kawsananllapapaq. Chaynullami runakunata allicharan tukuy qishayninmanta, nanayninkunamanta ima.

²⁴ Chaymi Jesuspaqqa chay Siriapa tukuyta lugarninkunapi yaĉcharanllapana. Chaynu yaĉcharllapami, kusa riqchaq nanaywan, qishayninllapawan qischakaqkunata apamuranllapa. Chaynullami apamuranllapapis dyablupa yarpuyinwan kar qischakaqkunata, atakiwan kaqkunata, chaynulla chay mana kuyuyta puytiq kwirpuyjun kaqkunata ima. Piru Jesusqami tukuytata allicharan.

²⁵ Chaymi kusa achka runakuna Galileamanta, Decapolispa pwiblunkunamanta, Jerusalenmanta, Judeamanta, Jordanpa rupay iqamunanlaw lugarmanta ima, Jesusta kusata uyakuyta munar ikinpi puriqlapa.

5

Jesusmi uk sirkapi yaĉhachikuran
(Lc 6.20-23)

¹ Chaynu achka runakunata rikarmi, Jesusqa sirkaman iqar taran. Chaymi chay yaĉhakuqninkunapis payman qimikatin,

² kaynu nir yaĉhachikuq qallariran:

³ “Kusa shumaqmi kanqa, mayqanpis uchakushami kani nir masta Dyusninchikta maskaqkunaqa.

Chaqa syilumanta kaq mantakuqwannami kanqallapa.

⁴ Kusa shumaqmi kanqa, waqaqkunaqa.

Chaqa Dyusmi kunsulanqa llakishanmantaqa.

⁵ Kusa shumaqmi kanqa, chay mana kusa kani nir yarpuqkunaqa.

Chaqa paykunami Dyus arnishan pachamatapis aypaqallapa.

- ⁶ Kusa shumaqmi kanqa, imuraspis Dyus munashanlata mallaqnaq, yakunaq yupay chiqap allinlata ruranaqkunaqa.
Chaqa Dyusmi yanapanqa rurananpaq yarpuyashanllapataqa.
- ⁷ Kusa shumaqmi kanqa, chay mayqanpis ima katinpis llakipakuqqa.
Chaqa Dyusmi paytapis llakipanqa.
- ⁸ Kusa shumaqmi kanqa, chay mayqanpis kusa allinla yarpuyiniyun kaqkunaqa.
Chaqa paykunami Dyusta rikanqallapa.
- ⁹ Kusa shumaqmi kanqa, chay mayqanpis amana çhiqninakur kawsananllapapaq intrachikuqqa.
Chaqa Dyusmi paykunatapis chiqap wamranpaqna riqsinqa.
- ¹⁰ Kusa shumaqmi kanqa, chay mayqanpis Dyus munashannulla allinlata rurashanrayku qischakaqkunaqa.
Chaqa syilumanta kaq mantakuqwannami kanqallapa.
- ¹¹ “Kusa shumaqmi kankillapa nuqapi kriyishaykillaparayku runakuna qaryapar, riqchaq llullakunata willar ima qischashutinllapaqa.
- ¹² Chayraykumi ima katinpis kusalata aligriyar ima kuntintu kayllapa, unaq syilupi kusala shumaq imata aypanaykillapapaq nir yaçhar. Chaqa imanutaq kanan qamkunapa ikikillapapi purir qischashuyanllapa, chaynumi Dyuspa unay rimaqninkunatapis ruraranllapa”.

Kriyiqkunaqami kaçi chaynulla lampara yupay
(Mr 9.50; Lc 14.34-35)

¹³ Jesusqami niran:

“Imanutaq kaçhimaqa kusalata sirbin chaynu qamkunapis kankillapa kay pachapiqa. Piru imanupi kaçi lampaqyarqa mananami qashan shumaqchakayta puytinnachu. Chaynu mana sirbitinnaqami ashwan waqtaman itakushana puriqkuna saruçhanllapa.

¹⁴ “Chaynullami imanutaq bilamaqa achkirachikun chaynu qamkunapis kankillapa kay pachapiqa. Chaqa uk pwiblu unaq sirkapi katinmaqa tukuylari rikanllapa.

¹⁵ Chaynulla uk bilata kachkarqa manami kajunpa rurinmanchu çhuranchik achkirachikunanpaqqa. Ashwanmi çhuranchik unaqlapi, tukuy chay wasipi kaqkunata achkirachinanpaq.

¹⁶ Chayraykumi qamkunapis imanutaq uk bilamaqa achkirachikun chaynu tukuylawan kusa allinla ima kayllapa. Chaynu allinlata rurar kawsatkillapaqami, tukuy rikashuqkuna imanumi kawsanllapa nir kwintata qukar, unaq syilupi Taytaykillapa Dyustana alabanqallapa.

Jesusmi yaçhachikuran Moisés mantakushanta

¹⁷ “Amami qamkunaqa nuqapaq yarpunkillapachu, Moisés mantakushankunata, Dyuspa rimaqninkuna nishanta chinqachinanpaq shamusha kanqa nirqa. Chaqa manami chaykunata chinqachinaypaqchu shamusha kani. Ashwanmi tukuy chaykunataqa chiqapta kumplinaypaqna shamusha kani.

¹⁸ Nishaykillapa: Syiluwana pacha kayatinllaqami, Dyus mantakushanmantaqa manami uk puntituta, uk litralamatapis kitanqallapachu chay tukuy nishankuna kumplikanankaman.

¹⁹ Chayraykumi, Dyus mantakushanta mayqanpis mana kasur ashwan ukkunatapis ama kasunanpaq nir yaçhachiqkunaqami syilumanta kaq mushuqmanta mantakutinga, mana kwintachakashanachu kanqa. Nataq chay mayqanpis Dyus mantakushanta allita kasur, wakinkunapis kasunanpaq yaçhachiqkuna-shuyapaqami syilumanta kaq mantakutinga kusala shumaqta riqsikashana kanqa.

²⁰ Chaymi nishaykillapa: Moisés mantakushanta yaâchar yaâchhikuqkuna, chaynulla fariseo runakunaqami Dyuspaq intrakarmapis mana tukuy shunqunwan kasunlapachu. Piru kuytawkish qamkunapis paykuna yupayma tukuyatkillapa. Ashwanmi syilumanta kaq mantakuyashanman yaykunaykillapapaqqa tukuy shunquykillapawan Dyus munashanlata rurayta ministinkillapa”.

*Jesusmi yaâchhikuran ama piñakunanllapapaq
(Lc 12.57-59)*

²¹ Chaynullami niranpis:

“Qamkunaqami uyapashaykillapa rukuykillapakunata Moisés unaylla kaynu nishanta: ‘Amami wanuchikunkillapachu. Chaqa mayqanpis wanuchikuqgami, kusala manchaypaqta kastigakashana kanqa’ nir.

²² Piru ashwan nuqa-shuypaqa nishaykillapa: Mayqanpis ukninkunawan piñakuqgami kastigakashana kanqa. Chaynulla mayqanpis ukninta ima nir jurapaqta-shuypaqami kusa mas karguyjun kaqkuna rikar yaâchar kastiganqa. Nataq chay ukninta mana allinpaq riqsir qaryapaqta-shuypaqami Tayta Dyusna rikar infyirnupi tukuy tyimpupaqna kastiganqa nir.

²³ “Piru imanupi ufrindaykita altarman apar çhurayar, yarpunkiman mayqan ukniki qamwan piñakusha nir.

²⁴ Chaynu katinqami chay ufrindaykita chay altarpa naypanlapi dijar, rinkiraq chay uknikiwan, shumaqchanakuq. Chaymanta chaynu uknikiwan shumaqchanakusha kar-shuypaqa rinki chay altarman ufrindaykita Dyusninchikpaq çhuraqqa.

²⁵ “Chaynulla imanupi mayqan ima mana allinta rurashayki nir uchachashuyatinga, manaraq jwiskunaman qayachishuyatin parlar shumaqchanakuyllapa. Chaqa mana chaynu ruratki jwisman qayachishutinqami, chay jwisqa gwardyakunaman qukushutin karsilmanna apashunmanllapa.

²⁶ Chaqa chiqaptami nishayki: Chay karsilpina karqami mana dasqa lluqshimunchu, tukuy imata rurashaykipaq limpu pagrakunaykikaman nir”.

Jesusmi yaâchhikuran ama ukwan ukwan pununanllapapaq

²⁷ Jesusqami niranpis:

“Qamkunaqami allita uyapashaykillapa Moisés unay kaynu nishantaqa: ‘Runa kar, manaqa warmi karmapis masayjunna karqa, amami ukwan ukwan pununkillapachu’ nir.

²⁸ Piru nuqa-shuypaqami nishaykillapa: Mayqanpis uk warmita rikar paywan kayta munarqami yarpuyinpiqa uchakushana nir.

²⁹ “Chayraykumi, allilaw nawiki imata rikachir uchakuchishutinga urqur itakuy karukaq qammantaqa. Chaqa allinmi kanqa kwirpuykipa uk partin kaqta itakunaykipaq tukuyla kwirpuyki tukuy tyimpupaq infyirnupi qischakananmantaqa.

³⁰ Chaynulla allilaw makiki uchakuchishutinpis, pitir itakuy karukaq qammantaqa. Chaqa allinmi kanqa kwirpuykipa uk partin kaqta itakunaykipaq tukuyla kwirpuyki tukuy tyimpupaq infyirnupi qischakananmantaqa.

*Jesusmi yaâchhikuran runa warminta dijanaqkunapaq
(Mt 19.9; Mr 10.11-12; Lc 16.18)*

³¹ “Chaynullami Moisesqa niqpis: ‘Mayqan warmiyjun kayar, manana warminwan kanarqa karguyjunkunapi uk kartata rurar warminta qurqashi dijayta puytin’ nir.

³² Piru kananqami nishaykillapa: Uk runa, warmin mana mayqanwan punusha ima katin yanqallamanta dijarqami, uchakunanta munaq yupayna dijayan. Chaynulla mayqanpis chay yanqallamanta itakukasha warmiwan kasaraqpismi kusala saqrata uchakuyan”.

Jesusmi yaâchhikuran ama jurananllapapaq

³³ Chaynullami Jesusqa niranpis:

“Qamkunaqami uyapashaykillapa Moisés unay rukuykillapakunata kaynu nishanta: ‘Imata ruranaykipaq Dyusninchikpa shutinpi jurarqa kumpliyllapa’ nir.

³⁴ Piru kananqami nishaykillapa: Amami imalapaqpis jurankillapachu nir. Chaynulla amami syilupaq rimar imaqa jurayllapachu. Chaqa syiluqami Dyusninchik tar mantakunan.

³⁵ Chaynulla amami pachapaq rimarmapis jurayllapachu. Chaqa pachaqami Dyusninchikpa êhakin shanan. Amami Jerusalén pwiblupaq rimarmapis jurayllapachu. Chaqa Jerusalén pwiblugaqami mantamaqninchik Dyuspa pwiblun-ari.

³⁶ Amami jurayllapapischu umaykillapapaq rimarpis. Chaqa manami puytinkichu uk aqchaykillapalamatapis yuraqpaq, manaqa yanapaq tikraytaqa.

³⁷ Ashwanmi juranaykillapamantaqa imapaqpis ‘Chiqap’ nitkillapaqa, chiqap kanqa. ‘Mana’ nitkillapapis, mana kanqa. Chaqa mayqanpis jurar imata arnikuqqami dyablu munashannuna rimar arnikuyan.

Mayqan imata ruramashapis amami chayllata rurashunchu

(Lc 6.29-30)

³⁸ “Qamkunaqami uyapashaykillapapis Moisés unay kaynu nishantaqa: ‘Nawipaqqa kanqa uk nawi. Kirupaqpis uk kiru’ nir.

³⁹ Piru nuqaqami nishaykillapa: Mayqan ima mana allinta rurashutinga, amami qampis ima mana allintaqa rurankichu. Ashwanmi mayqan allilaw qaqlaykipi takashutinga uklawtapis rikachiy nir.

⁴⁰ Chaynulla mayqan qayachishur kamsaykita kitashunatinga, dijay punchuykitapis apanqa.

⁴¹ Chaynulla mayqan ‘Apay kargayta kaymanta wakkaman’ nir, amalas apachishunatinga, ashwan chay nishushanmantaqa mas larguta apay.

⁴² Chaymi mayqanpis imalata mañashutinga, quy. Chaynullami mayqan imalata pristanaykipaq mañashutinpis amami das tikrakar rinkichu.

Êhinqnimaqninchiktami llakipashunllapa

(Lc 6.27-28, 32-36)

⁴³ “Chaynullami uyapashaykillapapis Moisés unay kaynu nishantaqa: ‘Qamkunawan shumaq kaqkunata llakipar, êhinqnishuqkunata-shuypaqa êhinqniy’ nir.

⁴⁴ Piru nuqaqa nishaykillapa: Êhinqnishuqkunataqa llakipar shumaqta rikayllapa. Chaynulla Tayta Dyusman mañakuyllapa mana allinta rurashunanllapapaq ikikillapapi puriqkunapaq ima nir.

⁴⁵ Chaynu rurarqami qamkunaqa unaq syilumanta Taytaykillapa Dyuspa chiqap wamrankunana kankillapa. Chaqa pay nitinmi rupaymapis achkirachikamun allin kaqkunapaq, chaynulla mana allin kaqkunapaqmapis. Chaynulla pay nitinmi tamyamapis ishkimun allinta ruraqkunapaq, mana allinta ruraqkunapaqmapis.

⁴⁶ Chaqa qamkunata llakipashuqkunatalata llakiparqa êhmatanari Dyusmantaqa aypankillapa? Chaqa Dyusta mana kasuq, Roma pwiblupaq impwistuta kubrakuqkunapismi mayqan paykunata llakipaqaqa llakipanllapa.

⁴⁷ Chaynulla chay mayqanpis qamwan allin kaqlata saludarpis êhmatataq shumaqtaqa rurayankillapa? Chaqa Dyusta mana kasuq runakunapismi chaynu rurallapa.

⁴⁸ Ashwanmi qamkunaqa imapipis allinla kayllapa imanuchî unaq syilupi Taytaykillapa Dyus kusa allinla chaynu”.

6

Limusnawan yanapakurqa amami parlakunkillapachu

¹ Jesusqami niranpis:

“Tukuy ima allin kaqtaqami imuraspis rurayllapa. Amami runakuna rikamananpaq nir paykunapa naypanlapichu rurankillapa. Chaynu runakunala alabashunanllapa-paq rurayatkillapaqa imanunari unaq syilumanta Taytaykillapamaqa chay shumaq imata qushunanllapapaq karan chaytaqa qushunqallapa.

² “Chayraykumi mayqan ministiqkunata yanaparpis amami imanutaq Dyusta yanqa kasuq tukuqkuna kusalata alabakar parlakunllapa chaynuqa puriyllapachu. Chaqa paykunaqami chay Israel runakuna tantakananllapa wasikunapi, waqtakunapi ima parlakur purinllapa, runakuna paykunapaq shumaqta rimananllapalapaq. Chaymi nishunillapa: Paykunaqami chay runa masinkuna alabashanlawanna kidanqallapa nir.

³ Chayraykumi qamkuna mayqanta ima ministishanpi yanaparqa amami chay kusala riqsinaykimatapis parlankichu.

⁴ Chaynu imata yanapakur mana imatapis rimatkiqami, Taytayki Dyus rikashurqa kusala shumaq imatana qur yanapashunqa.

*Jesusmi yaĉhachikuran Dyusman mañakunapaq
(Lc 11.2-4)*

⁵ “Qamkuna Dyusman mañakurqa, amami Dyusta yanqa kasuq tukuq runakuna yupayqa kayllapachu. Chaqa, paykunaqami chay tantakananllapa wasikunapi, chay may iskinakunapi ima sharla Dyusman mañakuyta kusalata munanllapa. Chaynuqami paykunaqa ruranllapa runakuna rikar alabananllapalapaq. Chaymi nishunillapa: Paykunaqami chay runa masinkuna alabashanlawanna kidanqallapa nir.

⁶ Piru qam mañakurqami wasikiman yaykur, punkuykita kirpakur Taytayki Dyus chaypi qamlawan kaqman mañakunki. Chaynu ruratki chay qamlawan kaq Dyusniki rikashurqami kusala shumaq imata qur yanapashunqa.

⁷ “Chaynulla qamkuna Dyusninchikman mañakurqa amami kutir kutir chayllata rimarqa mañakuyllapachu, imanutaq Dyusninchikta mana riqsiq runakunamaqa tukun chaynuqa. Chaqa paykunaqami yarpunllapa chaynu kusalata rimapakutingashi Dyusqa mas uyapayanqa nir.

⁸ Chaymi qamkunaqa ama chay runakuna yupayqa kayllapachu. Chaqa Taytaykillapa Dyusqami ima ministiyashaykillapatapis yaĉhayanllana manapis mañakuyatkillapa.

⁹ Chaymi ashwan qamkunaqa kaynu mañakunkimanllapa:

Unaq syilupi Taytayllapa,

qammi kusa allinpaq riqsikanki.

¹⁰ Shamuy-ari qamla kay pachapiqa mantamanaykillapapaq.

Qam munashaykinullami kay pachapi rurakanqa

imanuĉhi unaq syilupi ruranki chaynulla.

¹¹ Kananllami chay ministiyashayllapa mikuytaqa qumayllapa.

¹² Mana allinta rurashayllapamantapis pirdunamayllapa,

imanuĉhi nuqakunapis mana allinta ruramatinllapapis pirdunanillapa chaynulla.

¹³ Amami uchakunayllapapaqqa dijamankillapachu.

Ashwanmi chay riqchaq mana allinkunamantaqa washamayllapa.

[Chaqa qammi tukuy imata puytinki;

kusala shumaqpaq riqsikanki;

chaynulla tukuy tyimpupaq mantakunki ima nir.

¡Chaynumi kanqa!]

¹⁴ “Chaqa qamkunata ukkuna ima mana allinta rurashutinllapa pirdunatkilapagami, unaq syilupi Taytaykillapa Dyuspis pirdunashunqallapa.

¹⁵ Piru qamkuna mana ukkunata pirdunatkilapaqa manami Taytaykillapa Dyuspis uchakushaykillapamantaqa pirdunashunqallapachu.

Jesusmi yaĉhachikuran ayunupaq

16 “Chaynulla qamkuna ayunarqa, amami kusa kwashalla tikrakarchu purinkillapa imanutaq Dyusta yanqa kasuq tukuq runakuna, tukunllapa chaynuqa. Chaqa paykunami chaynu kwashalla tukunllapa runakuna rikar, ayunayan ninanllapalapaq. Chaymi nishunillapa: Paykunaqami chay runa masinkuna alabashanlawanna kidanqallapa nir.

17 Chaymi ashwan ayunarqa, alli qaqlitaykillapata paqakur, shumaq ñaqsakur kamakayllapa.

18 Chaynu ruratkillapaqami mana mayqanpis kwintata qukanqallapachu ayunayankillapa nirqa. Nataq Taytaykillapa Dyus qamkunawan chaypi kaqmi, yaçhayanqa chay ayunayashaykillapapaqqa. Chaynami ashwan kusala shumaq imata qur yanapashunqallapa.

Syilumanta imanchikkunapaq yarpushunllapa
(Lc 12.32-34; 11.34-36; 16.13)

19 “Amami kay pachapi kaq imaykillapataqa tantakunkillapachu. Chaqa kay pachapi kaq imaykillapaqami pumpir, muqusyar ima, limpu tukukan. Chaynulla suwakuqkunamapis wasikunaman yaykur suwakunllapa ima.

20 Ashwanmi kay pachapi kaq imaykillapapaq yarpunaykillapamantaqa unaq syilumanta kaq imaykillapapaq yarpur Dyus munashanlatana rurar kawsayllapa. Chaqa syilumanta kaq imaykillapaqa manami pumpir, muqusyar ima tukukanlamapischu. Chaynulla manami chaymanqa suwakuqkunalamapis yaykunchu.

21 Chaymi nishaykillapa: Qamkuna kay pachamanta kaq imaykikunalata chapar yarpuyatkillapaqa kay pachamanta kaq imakunalapi kanqa yarpuynikillapaqa. Nataq unaq syilumanta mana tukukaq imaykillapapaq chapakur yarpuyatkillapa-shuypaqa syilumanta kaq imaykillapalapi kanqa yarpuynikillapaqa.

22 “Allita yarpuyllapa: Nawikillapa imanutaq bilamaqa kusala shumaq allinta achkirachikun chaynu kwirpuykillapapi katinga, tukuyla kwirpuykillapaqa kusala shumaqta achkirachikuq yupaylana kanqa.

23 Piru nawikillapa kusala mana allin kashanrayku kay pachamanta kaq imakunalaq yarpuchishutin-shuypaqami kwirpuykillapapis tutaparaq intirupina kayanqa. Chaynuqami achkirachikunaykillapamantaqa ashwan tutaparachikuyankillapana kanqa. Chaymi ashwan chaynu karqa mana imalatapis Dyusninchikpaqmaqa intrakayankillapachu kanqa.

24 “Nishaykillapapis: Manami mayqan sirbikuqpis ishikay runata chay kutilla sirbiytaqa puytinchu. Chaqa uknintami munayanqa, nataq ukninta-shuypaqa çhiquyanqa. Manaqa uknintaqa allinta rikayanqa, nataq ukninta-shuypaqa musyayanqa. Chaynulla manami allinchu Dyusninchikta sirbiyar chay kutilla qillayninchiklapaq chaynulla wakin imanchikkunalapaq yarpur kawsanapaqqa.

Dyusmi wamrankunataqa kuytan
(Lc 12.22-31)

25 “Chayraykumi nishunillapa: Amami qamkunaqa yarpupakunkillapachu, imataraq mikur, upyar kawsashaq nirqa. Chaynulla amami yarpupakunkillapapischu imataraq mudakushaq nirmapis. ¿Chaqa manachu yaçhankillapa chay kawsanaykillapa, chaynulla kwirpuykillapaqa masta sirbin mikuymanta, raçhpamantaqa nir?

26 Rikayllapa pariç kuritukunata. Paykunaqa manami tarpukur urqukunllapalamapischu. Chaynulla manami mikunanllapata çhurakunllapalamapischu. Piru, imanutaq ashwan unaq syilupi Taytaykillapa Dyusqa paykunataqa qaran ima. ¡Allita yarpuyllapa, qamkunaqami chay kurukunamanta ashwan kusa masta sirbinkillapa!

27 Chayraykumi tapushaykillapa: ¿Chaynu kusalata yarpupakurqachu, imanu kashaykillapamantaqa midyu mitrullataqa winayta puytinkimanllapa? ¡Manami! *

28 “Chaynu katinga, ¿imapaqtaq qamkunaqa kusalata yarpupakunkillapa mudanaykillapapaq imaqa? Allita kwintata qukayllapa, imanutaq liryukunamaqa muntipi winar, mana trabajanchu chaynulla mana puchkakunlamapischu.

29 “Piru paykunaqami kusala shumaqta tuktukustunmapis. Chaymi nishaykillapa: Mantakuq Salomonmapis kusala çhaniyjün raçhpanwan mudakurmapis manami chay tuktitukuna yupayqa lusiranchu.

30 Chaqa Dyus kanankuna chay tuktitukunata winachir kusa shumaqta lusichit-inmapis, allaqkunaqa rupar imana tukukanqallapa. Chaynu karmi qamkunataqa ashwan kusala mas shumaqta ima mudachishuyanqallapa. Piru chaynu yaçharqa, ¿imapaqtaq Dyusninchikpi manaraq allita kriyinkillapa?

31 Chayrayku ama llakiyllapachu ‘¿Imatana mikushun? ¿Imatana upyashun? ¿Imanuna mudakushun?’ nir imaqa.

32 Chaqa tukuy chaykunapaqqami Dyuspi mana kriyiqkuna chaynuqa yarpupakur kawsanllapa. Piru qamkunapaqqami unaq syilupi Taytaykillapa yaçhayanna, imatami ministinkillapa nirmapis.

33 Chayraykumi, tukuy imakunapaq yarpur llakinaykillapamantaqa, ashwan Taytanchikllapa Dyus tukuyta mantakushanrayku, paylata maskar munashannula allinta rurar kawsayllapa. Chaynu kawsatkillapaqami Taytaykillapa Dyusqa tukuy ministishaykillapapi yanapashunqallapa.

34 Nishaykillapapis: Amami allaqmantaqa imaraq pasamanqa nirqa yarpupakunkillapachu. Chaqa chay allaqmanta diyapismi çhamunqana chay diyallapi ima kaqpaq yarpunaykillapapaqqa. Allita yaçhashanchikllapanu, diyakunami shamun imanuraq kashaq nir chay diyallapi yarpunapaq.

7

Amami uknikita jwis yupay rikar yaçhankichu

(Lc 6.37-38, 41-42)

1 “Amami uknikikunata rikar yaçhankillapachu, Dyus qamkunatapis ama rikar yaçhashunanllapapaq.

2 Chaqa ukkunata rikar yaçhatkillapaqa, chaynullami qamkunatapis Dyusqa rikar yaçhashunqallapa. Chaynulla imanu ukkunata rikatkipis, chay rikashaykinullami Dyusqa qamkunatapis rikar yaçhashunqallapa.

3 ¿Chaqa imapaqtaq uknikipa nawinpi usulsitu tayan chayta rikaq çhurakanki, qampa nawiki atun qiru tayan chayta naypaqta mana llugshichirqa?

4 Chaymi qampa nawiki atun qiru tayatinga, ¿imanutaq uknikita ninkiman: ‘Nawiki atun qiru tayan chayta llugshichishaq’ nirqa?

5 ¡Kusa allin tukuq runa! Puntataqa chay nawiki atun qiru tayan chaytaraq llugshichiy. Chaymantaraqmi chay uknikipa nawinpi tayan chay usulsitutaqa allita rikar llugshichimuyta puytinki.

6 “Chaynulla nishunillapapis: Amami Dyusninchikpa shumaq rimayninta willankillapachu chay kusala marraju allqu yupay runakunataqa. Chaqa imanupiqakish piñakurmana llakiypaqta qischashunmanllapa. Chaynulla chay kuchi yupay runakunataqa amami willankillapapischu. Chaqa paykunaqami mana kwintachar limpu saruçarmana dijanman.

* 6:27 Kaynupismi intrakayta puytinchik: ¿Chaynu kusalata yarpupakuyatkillapa wanunaykillapapaq ura çhamutingachu uk diyallataqa mas kawsayankillapa kanqa? ¡Manami!

Mañakushun maskakushun punkuta takashun ima
(Lc 11.9-13; 6.31)

⁷ “Dyusman mana shaykuq mañakuyllapa; paymi qushunqallapa. Tukuy minis-tishaykillapata maskayllapa; Dyusmi tarichishunqallapa. Chaynulla punkumanta mana shaykuq qayakuyllapa. Chaymi payqa punkunta kiçhar yanapashunqallapa.

⁸ Chaqa mayqan mañakuqismi tarikun mañakuyashantaqa. Chaynulla mayqan maskakuqismi, tarin maskayashantaqa. Punkupi mayqan kusalata shachinakur qayakutinpismi, punkunta kiçhar yanapanllapa ima.

⁹ “¡Ma nimayllapa! ¿Wamrayki tantata mañashutinllapaqachu rumita qunkimanllapa?

¹⁰ ¿Manaqa wamrayki piskaduta mañashutinllapaqa, largu kurutachu qunkimanllapa? ¡Manami!

¹¹ Chaqa qamkuna kusala malu runakuna karmapismi, wamraykillapataqa allin imakunata qunkillapa. Chaymi ashwan junaq syilupi Taytaykillapamaqa kusala shu-maq imakunata qushunqallapa payman mañakutkillapaqa!

¹² “Chaynullami nishaykillapapis: Wakinkuna qamkunawan shumaq kananta mu-narqa, qamkunapis shumaqta rurayllapa paykunawanqa. Chaynu ruraraqami kusala allintana rurayanki, Moisés mantakushannulla, chaynulla Dyuspa unay rimaqninkuna iskribishannulla ima.

Kiçhkila punkitutami yaykushunllapa
(Lc 13.24)

¹³ “Allita yarpurmi, chay kiçhkila kaq punkituta pasar rinkillapa Dyusninchikman rinarqa. Chaqa chay tukuy tyimpupaqa rir qischakanapaq kaq punkuqami kusala atun chaynulla chay nanpismi, kusala anchu ima. Chaynu katinmi kusala achka ringallapa chaylawtaqa.

¹⁴ Piru Dyusninchikwanna rir tukuy tyimpupaq kawsanapaqqami kusa kiçhkila punkitu, chaynulla kiçhkila nansitu ima. Chaynu katinmi aykala chaylawtaqa yaykur rinllapa.

Qirukunatami puquyninmanta riqsinchik
(Lc 6.43-44)

¹⁵ “Allitami kuytakankillapa chay llullakur Dyusninchikpaq parlakuq tukuq runaku-namantaqa. Chaqa paykunaqami qamkunamanqa shamunqa imanutaq uyshitaku-namaqa kusala mansitu chaynu. Piru alli yaçhaymantaqami kusala manchaypaq atun surrukuna kanqallapa.

¹⁶ Chaymi qamkunaqa tukuy imata rurayashanlamanta das riqsiyta puytinkillapa imanun nirmapis. Chaqa ubapa puquynintaqa manami kashakunamantachu pal-lanchik. Chaynulla Iguspa puquynintapis manami shankakunamantachu pallanchik.

¹⁷ Piru tukuy allin qirukunaqami shumaqta puqun. Nataq chay mana allin qirukuna-shuypaqami mana allintachu puqun.

¹⁸ Chaqa allin qiruqami mana puytinchu mana allinta puquytaqa. Chaynulla mana allin qirupis manami shumaqtaqa puquyta puytinchu.

¹⁹ Chaymi, tukuy qirukuna mana allinta puquqtaqa kuchur ninaman itar rupach-inchik.

²⁰ Chayraykumi qashan nishaykillapa: Tukuytami ima rurashankunalamanta allita rikar riqsinkillapa nir.

Dyus mantakuyashanmankish mana yaykutkillapachu
(Lc 13.25-27)

²¹ “Manami tukuyta ‘Amituy, Amituy’ nimaqkunaqa, Dyus unaq syilupi man-takuyashanmanqa yaykunqachu. Ashwanmi, unaq syilupi Taytay munashanlata ru-raçkuna yaykunqallapa.

²² Chaqa chay diyapiqami nimayanqallapa: ‘Amituy, Amituy, nuqakunami qamlapaq kusata parlakurayllapa. Chaynulla qampa shutikiwanmi runakunamanta dyablupa yarpuynta itakurayllapa. Shutikiwanmi achka milagrukunata rurarayllapa’ nir ima.

²³ Piru nuqaqami paykunataqa nishaq: ‘Manami maydiyapis riqsishushachu kani. ¡Ashuyllapa nuqamanta, mana allinta ruraqkuna!’ nir.

Ishkay wasipa simintun

(Lc 6.46-49; Mr 1.22)

²⁴ “Chayraykumi, chay mayqanpis nuqa nishayta uyakur kasuqtaqa kumparashaq uk runa kusa allinlata yarpuqmaqa wasinta shachinanpaqqa allita yarpur, rumipa ananmanta shachiran chaywan.

²⁵ Chaymi tanya shamutin, riyukuna achkayar, wayramapis wakmanta, kaymanta wasilaman pukakamurmapis mana ratachiranchu. Chaqa alliri shachisha karan rumipa ananmanta.

²⁶ Piru nuqa nishayta uyakur mana kasuqta-shuypaqami kumparashaq imanutaq uk yaru runamaqa mana allita yarpur wasinta shachiran ushya aqupa ananlamanta chaywan.

²⁷ Chaymi tanya shamutin, riyukuna achkayamuran. Chaynulla wayra wakmanta kaymanta chay wasiman pukakamutinmi chay wasiqa limpu limpu pampalla rataran”.

²⁸ Chaymi chaynu Jesús rimar tukchitinnaqa, tukuyla chaypi kaqkunaqa dispan-takaranllapa chay imanuy yaĉhachikushanrayku.

²⁹ Chaqa Jesusqami paylla kusata mantakur ima yaĉhachikuran, manami Moisés mantakushanta yaĉhar yaĉhachikuqkuna yupaychu.

8

Jesusmi allicharan uk ismuyaq runata

(Mr 1.40-45; Lc 5.12-16)

¹ Jesús chay sirkamanta ishkimutingami, kusala achka runakuna ikinta riranllapa.

² Chaymantaqami uk runa ismuyaq kwirpuyjun payman qimikar naypanpi qun-qurikur niran:

—Taytituy, llakipamayarqa allichamay-ari kay qishayniymantaqa nir.

³ Chaynu nitinqa, Jesusqa makinwan kamar niran:

—Munanimi alliyanykita. Kananlla alliyay nir.

Chaymi chay kutilla chay ismuyaq kwirpuyjun runaqa, alliyaran qishayninmantaqa.

⁴ Jesusqami niranpis:

—Amami mayqantapis willankichu. Ashwanmi rir qimikay kuraman. Chaymi apanki ufrinditaykita Moisés mantakushannulla. Chayna tukuy yaĉhananllapapaq qishayniki-mantaqa alliyashaykina nir.

Jesusmi allicharan suldadukunapa mantaqinpa sirbikuqninta

(Lc 7.1-10; Jn 4.43-54)

⁵ Chaymanta Capernaúm pwibluman Jesús yaykutin, Romamanta suldadukunapa uk mantaqin, qimikaran payta rugaq.

⁶ Chaymi niran:

—Taytituy, sirbikuqniymi wasiypi qishaq. Manami kwirpunqa kuyuyamatapis puytiyanchu. Ashwanmi kusala saqra nanaywan qischakayan nir.

⁷ Jesusqa niran:

—Rishaqmi allichaq nir.

⁸ Chaynu nitin, chay suldadukunapa mantaqinpa niran:

–Taytituy, nuqa mana kwintachaypaqla kashayraykumi mana allinchu wasiyma-
raq rir yaykunaykipaqqa. Ashwanmi kayllamanta ‘Alliyanqa’ niy, chay sirbikuqniyqa
alliyananpaq.

⁹ Chaqa nuqallatami mantamaqniykuna mantaman. Chaynulla nuqapis wakin
suldadukunata mantani. Chaymi mayqannintapis ‘Riy’ nitiyqa, rin. Ukta ‘Shamuy’
nitiypis, shamun. Chaynulla sirbikuqniyapis imata rurananpaq kaçhatiypis ruran.

¹⁰ Chaynu nitin uyaparmi Jesusqa kusa dispantakashalla aligriyaran. Chaymi chay
wakin ikinta riqkunataqa niran:

–Chiqaptami nishaykillapa: Tukuyla Israel pwiblupiqqa manami mayqantapis kay
runa yupay allita kriyiqtaqa tarishachu kani.

¹¹ Chaymi nishaykillapapis: Achka jwira runakunami shamunqallapa rupay iqamu-
nanlawmanta, rupay iqananlawmanta ima. Chaymi paykunana tayanqa pulla mikuq
Abrahamwan, Isaacwan, Jacobuwan syilumanta kaq mantakuyashanpiqa.

¹² Piru Dyus mantakuyashan luryanpi kananpaq karan chaykunaqami,
itakukayanqa waqta tutaparaqlla infyirnumanna. Chaymi chaypina kusala mana
agwantaypaqta qischakar qayçhakushanrayku kirunmatapis richyachinqallapa.

¹³ Chaymantami Jesusqa chay suldadukunapa mantaqnintaqa niran:

–Riyna wasikiman. Qam kriyishaykinullami wasikiyqa rurakanqa nir.
Chaynu Jesús nitinlami, chay kutilla sirbikuqninga alliyaranna.

Jesusmi allicharan Pedrupa swigranta

(Mr 1.29-31; Lc 4.38-39)

¹⁴ Jesusqami riran Pedrupa wasinman. Chaypimi Pedrupa swigranta tariran, man-
tanpi qishaq usuraqta. Kusala rupawanmi karan.

¹⁵ Chaymi Jesusqa, chay warmisitataqa makinmanta kamaran. Chayna chay rupaqa
dijaranna. Chaymantami ashwan chay warmisitataqa sharikur paykunata qaraqna
gallariran.

Jesusmi achka qishaqkunata allicharan

(Mr 1.32-34; Lc 4.40-41)

¹⁶ Tutapatinnaqa Jesusman achka runakuna dyablupa yarpuyinwan kaqkunata
apamuranllapa. Piru Jesusqami rimarla chay dyablupa yarpuyin runakunapi kaq-
taqa itakuran. Chaynullami allicharanpis tukuyla qishaq kaqkunataqa.

¹⁷ Tukuy kaykunaqami chaynuqa pasaran Dyuspa rimaqnin Isaias kaynu nishan
kumplikananpaq. Chaqa kaynumi nisha kayaq:

“Paylla nanayninchikkunata urquran.

Chaynulla paymi qishayninchikkunatapis aparannir.”

Jesusmi paywan rinaqkunata kaynu nin

(Lc 9.57-62)

¹⁸ Uk diyapimi Jesusqa achka runakunapa rurinpi rikariran. Chaymi
yaçhakuqninkunataqa kaynu niran: Pasashunllapa chay quçhapa chimpanman nir.

¹⁹ Chaymantaqa Moisés mantakushankunata yaçhar yaçhachikuq runami Jesusman
qimikar niran:

–Yaçhachikuq Taytituy, mayta ritkipismi pullayki rinayani nir.

²⁰ Chaynu nitinmi Jesusqa niran:

–Surrुकunami maçhayniyjun pununanpaqqa. Chaynulla pariç kurukunapis
qushayjun ima. Piru Dyusmanta Shamuy Runapaq-shuyapaqami mana kanchu
maylapipis umanta sintikuchinanlapaqmapis nir.

²¹ Chaynu nitinmi yaçhakuqninkunamanta ukqa kaynu niran:

–Taytituy, dijamay rishaq taytay wanutin pampaqraq. Chaymantanami rishun nir.

²² Chaynu nitinmi Jesusqa niran:

—Kusa allinmi kananlla nuqawan rinaykipaq. Chaqa nuqapi mana kriyiqkunaqami imanutaq wanushakunamaqa chaynu. Chaymi dijay wanushakunaqa paykunapurana pampanakunqa nir.

Jesusmi wayrawan yaku maqchikayatin qasillachiran
(Mr 4.35-41; Lc 8.22-25)

²³ Chaymantami Jesusqa yaçhakuqninkunawan yaku karruman iqar riranllapana.

²⁴ Chaynu riyatinllapami chay quçha yakuqa kusata wakman kayman maqchikaq qallariran. Chaymi chay yaku karrutaqa pampanayaranna. Piru chaykamanqami Jesusqa punuyaran.

²⁵ Chaymi yaçhakuqninkunaqa rikçhachiq rir niranllapa:

—¡Taytituy, washamayllapari! ¡Yaku rurimanmi chinqayanchikllapana! nir.

²⁶ Chaynu rikçhachitinllapami Jesusqa niran:

—¿Imapaqtaq kusalata manchakunkillapa? ¡Qamkunaqami manaraq allitaqa kriyimankillaparaqchu! nir.

Chaynu nirnaqami, sharir wayrawan yakutaqa willatinla limpu limpu qasillaran.

²⁷ Chaynu rurashanraykumi kusa dispantakashalla paykunapura tapunakuyaqllapa:

—¿Kayqa, imanun runa katintaq wayrawan yakumapis kasunqa? nir.

Gadaramanta dyablupa yarpuyinwan ishkay runakuna
(Mr 5.1-20; Lc 8.26-39)

²⁸ Chaymanta Jesusqa chay quçhapa uklaw manyan Gadara shutiq lugarman çharan. Chaymi chay lugarmantaqa dyablupa yarpuyinwan kaq ishkay runakuna, pantyunmanta lluqshir, payman qimikaran. Chay runakunaqami kusala saqra manchaypaqta tukuqllapa. Chaymi chay lugartaqa mana mayqanpis pasayta puytiqllapachu.

²⁹ Piru Jesusta rikarqami, kaynu nir qayçhakuq çhurakaranllapa:

—¡Dyuspa Wamran Jesús, amami nuqakunamanqa yakapakamuychu! ¿Chaqa qamqachu manapis jwisyu diya çhamuyatinraq kananlla shamushayki qischamaqllapa? nir.

³⁰ Piru chay kayashanllapamanta largukaqpimi achka kuchikuna shitqakuyaranllapa.

³¹ Chaymi chay dyablupa yarpuyinqa, Jesustaqa kaynu nir rugaranllapa:

—Kay runakunamanta lluqshichir itakumarllapaqa, dijamayllapa chay achka kuchikuna kan chayman yaykunayllapapaq nir.

³² Chaynu nitinmi Jesusqa niran:

—Riyllapa nir.

Chaynami chay dyablupa yarpuyinqa runakunamanta lluqshir kuchikunamanna yaykuran. Chaymi kuchikunaqa chay kutilla kusalata kallpar, qaqata rishannu quçhaman ratar çhuqar wanuranllapa.

³³ Nataq chay kuchikunata michiqkunaqami alsakar riranllapa. Chaymi pwibluman çharqa imanun chay dyablupa yarpuyinwan kaq runakuna pasashantaqa tukuyta parlaranllapa.

³⁴ Chaymi chay kutilla pwiblumanta kaq runakunaqa lluqshir riranllapa Jesús kayashanmanqa. Chaynu Jesusta chaypi rikarllapami kusalata rugaranllapa kay lugarniyllapamantaqa wakaq tukuy nir.

9

Jesusmi mana kuyuyta puytiq runata allicharan
(Mr 2.1-12; Lc 5.17-26)

¹ Chaymantaqami Jesusqa uk yaku karruman iqar, quçhapa uklaw chimpanman pasar pwiblunllaman çharan.

² Chaypina katingami uk mana kuyuyta puytiq kwirpuyjun runata, uk parapi usurachir wintusha payman çhachiranllapa. Chaymi Jesusqa paypi kusalata kriyiqllapata rikar, chay qishaqtaqa niran:

—Shachinakuy wamrituy. Chaqa tukuy uchakushaykikunamantami pirdunashushana kani nir.

³ Chaymi Moisés mantakushankunata yaçhar yaçhachikuq runakunaqa kaynu nir yarpuranllapa: ¿Wakqachu Dyusninchiknulla tukunayan? Manami allin chu chaynuqa. Chaqa Dyuslami uchakunamanta pirdunakuytaqa puytin nir.

⁴ Piru Jesusqami kwintata qukaran imatami yarpuyanllapa nirmapis. Chaymi paykunataqa kaynu nir tapuran:

—¿Imapaqtaq qamkunaqa kusala mana allin yarpuyunijunqa kankillapa?

⁵ ¿Imataq mas trabajusu ninaypaq, ‘Uchaykikunamantami pirdunashuni’ ninaypaq, manaqachu ‘Sharir puriy’ ninaypaq? * ‘Uchaykikunamanta pirdunashuni’ nitiyqa qamkunaqa mana kriyinkillapachu.

⁶ Piru kananllami intrachishaykillapa Dyusmanta Shamuq Runaqami kay pachapiqa paylla puytin uchanllapakunamanta pirdunakuytaqa nir.

Chaynu nirnaqami chay mana kuyuyta puytiq kwirpuyjun runataqa niran:

—Sharir paraykita apar, riy wasikiman nir.

⁷ Chaymi chaynu nitinga, chay mana kuyuyta puytiq kwirpuyjun kayaq runaqa sharir, riranna wasinman.

⁸ Tukuy chaykunata rikarmi chaypi kaq runakunaqa kusalata dispantakaranllapa. Chaymi ashwan Dyusta alabaq çhurakaranllapa imanumi payqa uk runata pudirninta qusha nir.

Jesusmi Mateuta qayaran

(Mr 2.13-17; Lc 5.27-32)

⁹ Chaymantami Jesusqa chay kayashanmantaqa riranna. Chaynu riyarmi rikaran uk runa Mateo shutiqta. Payqami chay Roma pwiblupaq impwistuta kubrakunanpi tayaran. Chaymi Jesusqa niran:

—Shamuy nuqawan rishun nir.

Chaynu nitinga Mateuqa sharir paywannan riran.

¹⁰ Chaymantami Jesusqa Mateupa wasinpi mikuyaranna. Chaymi chay kutilla Romapaq impwistuta kubrakuqkuna, kusa uchayjun runakuna ima çharanllapa. Chaynami ashwan paykunapis Jesuswan, yaçhakuqninkunawan ima pulla mikuq çhurakaranllapa.

¹¹ Chayta rikarmi chay fariseo runakunaqa Jesuspa yaçhakuqninkunataqa kaynu nir tapuran:

—¿Imapaqtaq yaçhachikuqnikillapaqa chay impwistuta kubrakuqkunawan chaynulla uchasapakunawan pullaqa mikun? nir.

¹² Chaynu nitinllapa uyaparmi, Jesusqa niran:

—Allilan kar mana qishaq kaqkunaqami mana ministinchu rimidyakuqtaqa. Chaymi ashwan chay qishaq kaqkunala ministin rimidyakuqtaqa.

¹³ Rir allita intrakayllapa Dyus nitin unaylla iskribishanllapata. Chaqa ninmi: ‘Nuqaga manami munanichu animalkunata wanuchir ufrindita nir

nuqaman apamunanllapataqa.

Ashwanmi munani wakinkunata llakipar ima

ministishanpipis yanapananllapapaq’ nir.

Chaynulla nuqaga manami chay kusa allinla kani niqkunata willaqchu shamusha kani. Ashwanmi shamusha kani, chay uchayjunkunata willatiy kriyir washakananllapapaq.

* 9:5 Chaqa mayqanpismi “Uchaykimanta pirdunashuni” niyta puytinman yanqallamapis.

*Ayunupaqmi tapuranllapa**(Mr 2.18-22; Lc 5.33-39)*

¹⁴ Chaymantaqami Shutichikuq Juanpa yaçhakuqninkuna, Jesusman qimikar kaynu nir tapuranllapa:

—Nuqakuna, chaynulla chay fariseo runakunapismi kusalata ayunanillapa. Piru qampa yaçhakuqninkunaqa çimapaqtaq mana ayunanllapa? nir.

¹⁵ Jesusqa niran:

—çUk runa kasaraq, chayllapiraq katingachu, wakinkunaqa llakishala kanmanllapa? ¡Manami! Chaymi chay kasarasha chaykuna rinanpaq ura çhamutin, ritinllapanami ayunanqallapa.

¹⁶ “Nishaykillapapis: Manami mayqanpis uk makwa raçhpataqa mushuq raçhpawanqa rimindanchu. Chaqa chay mushuq raçhpami paqakarqa chapukayanqa. Chaynu chapukarmi, makwa raçhpataqa llikinman. Chaynuqami ashwan masna llikikayanqa.

¹⁷ Chaynulla, chay ubapa yakun binutaqa manami itanchikchu makwa qara kapachumanqa. Chaqa chay ubapa yakun binumi byijuyar makwa qarataqa llikinman. Chaymi ashwan ubapa yakun binu chaynulla chay qara kapachupis yanqallana tukukanman. Chayraykumi, ubapa mushuq yakun binutaqa mushuq qara kapachuman itaypaq amana mayqanninpis imanananpaqqa”. †

*Jesusmi allicharan uk warmita, Jairupa wamranta ima**(Mr 5.21-43; Lc 8.40-56)*

¹⁸ Chaynu Jesús rimayatinllami, Israel runakunapa uk mantaqnin çhamur Jesuspa naypanlapi qunqurikur kaynu niran:

—Chayraqmi warmi wamray wanusha. Piru qam rir makisituykita ananpi çhuratkiqua, payqa qashan kawsamuyanqa nir.

¹⁹ Chaynu nitinmi Jesusqa sharir, yaçhakuqninkunawan ima riranllapa.

²⁰ Piru chaynu riyatinmi chay lugarlawpi karan uk qishaq warmi. Chay warmipa yawarninmi dusi añupaqna kusalata shamuy. Chaymi Jesuspa ikinlawta qimikar raçhpanpa manyanta kamaran.

²¹ Chaqa chay warmiqami yarpuy, raçhpanta kamarlami alliyashaq nir.

²² Piru chaynu ruratin Jesusqa ikiman chapakur warmita rikarqa niran:

—Shachinakunkimi mamitay. Chaqa kriyishaykiraykumi alliyashaykina.

Chaymi ashwan chaymanta-pacha allinna kidaran chay warmisitaqa.

²³ Chaymanta Jesusqa chay Israel runakunapa mantaqninpa wasinman çharqa, rikaran dulsaynata waqachiq runakunata. Chaynullami rikaranpis chaypi kaqkuna kusalata waqar laqyaqllapata ima.

²⁴ Chaymi Jesusqa niran:

—Lluqshiyllapa kaymanta. Chay warmi wamraqami mana wanushachu. Punuyanlami nir.

Chaynu nitin, chaypi kaqkunaqa kusalata asiparanllapa Jesustaqa.

²⁵ Piru payqami ruripi kaqkunata limpu llushichimuran. Chaymantami chay wasiman yaykur, chay warmi wamrataqa makinmanta aypatin, sharimuran.

²⁶ Chaymi tukuy chay lugarkunapiqa yaçharanllapana imanuwarmi wamraqa kawsamusha nirmapis.

Jesusmi allicharan ishkay syigukunata

²⁷ Chaymanta llushir ritinnaqami Jesuspa ikintaqa ishkay syigu runakuna riran kaynu nir qayakur:

—¡Davidpa ayllun ‡ llakipamastuyllapari! nir.

† 9:17 Jesús ruraran kay kimsa kumparasyunta unay runakunapa yaçhachikushanqa, paypa mushuq yaçhachikushanwanqa mana chayllachu nir. Chaynuqami intrachimanchik piçhunachinapaqqa mana allinchi nir. ‡ 9:27 Davidpa ayllun nirqami Dyuspa Akrashan Cristun nir intrachimanchik.

²⁸ Chaymanta Jesús wasi ruriman yaykutinqa, chay syigu runakunaqa qimikatin, Jesusqa kaynu nir tapuran:

—¿Qamkunaqachu kriyinkillapa alliyachishuyashaqllapa nirqa?

Chaynu nitin, paykunaqa niranllapa:

—Ari taytituy nir.

²⁹ Chaymantami Jesusqa, nawinkunata kamar niran:

—Qamkuna imanutaq kriyishaykillapanullami rurakanqa nir.

³⁰ Chaymi chay kutilla rikakuranllapana. Piru Jesusqami kaynu nir kusalata willaran:

—Amami mayqanpis yaçhanqachu kaytaqa nir.

³¹ Piru ashwan chay runakunaqa wasimanta lluqshishanmanta-pacha imanü Jesús paykunata alliyachishanpaq ima tukuyлата parlaranllapa.

Jesusmi allicharan uk muduta

³² Chaymanta chay syigukuna alliyashana lluqshimuyatinga, wakin runakunapis Jesusman aparanllapa uk mudu dyablupa yarpuyinwan qishaq runata.

³³ Chaymi Jesús chay dyablupa yarpuyinanta chay mudu runamanta itakutinga, rimaqna qallariran chay runaqa. Chaymi chaypi kaqkunaqa kusa dispantakashalla niyaqllapa: “¡Kay Israel pwiblupiqami maydiyapis mana rikashanchikchu waknu mayqanpis allichakuqtaqa!” nir.

³⁴ Piru chaypi kaq chay fariseo runakuna-shuyapaqami niyaranllapa: “Waktaqami dyablukunapa mantaqnin pudirninta qusha, chaynu dyablupa yarpuyinanta itakunanpaqqa” nir.

Kusichakunapaq kaqqami kusala achka

³⁵ Piru Jesusqami tukuy pwiblukunapi, taksha pwiblitukunapi ima yaçhachikur puri-yaran. Tukuy tantakananllapa wasikunapimi Dyuspa shumaq rimayninta yaçhachikur puriran, washakarna paypa mantakuyninpi kawsananllapapaq. Chaynullami allichakuqpis tukuy qishaykunamanta, nanaykunamanta ima.

³⁶ Chaymi runakunata rikar, kusalata llakiran paykunapaq. Chaqa chay runakunaqami kusata shaykur kwashayasha, chingasha mana washakananpaq yupayna karanllapa, imanutaq uyshakuna mana michikuqniyunmaqa chaynu.

³⁷ Chaymi Jesusqa yaçhakuqninkunataqa niran: “Chiqaptami kusichaqa kusala achka. Piru aykalami trabajaqkunaqa.

³⁸ Chayraykumi chay kusichapa amunta mañayllapa, pay kaçhananpaq trabajaqkunata, paykunana tantananllapapaq” nir. §

10

Jesusmi dusi yaçhakuqninkunata akraran

(Mr 3.13-19; Lc 6.12-16)

¹ Jesusqami chay dusi yaçhakuqninkunata qayamur, pudirninta quran, dyablupa yarpuyininkunata runakunamanta itakunanllapapaq. Chaynulla tukuy qishaykunamanta, nanayninllapakunamanta imamapis allichakunanllapapaq ima.

² Kaykunami chay dusi yaçhakuqninkunaqa karan:

Puntataqa, Simón (kay Simonmi shutiqpis Pedro),

Simonpa uknin Andrés;

Zebedeupa ishkey wamrankuna, Santiago,

Juan ima.

³ Chaynulla Felipe,

Bartolomé,

§ 9:38 Kusichananpaq chaykunaqami, tukuy manaraq Dyuspi kriyiqkuna. Kusichapa amunqami Tayta Dyus. Nataq chay trabajaqkunaqa, Dyuspaq yaçhachikuqkuna.

Tomás,
Mateo. Kay Mateumi Roma pwiblupaq impwistuta kubrakuq karan.
Chaynullami karanpis Alfeupa wamran Santiago,
Tadeo ima.

⁴ Ukqami karan Simón. Payqami Cananeo partidumanta karan.

Uk-shuypaqa karan Judas Iscariote. Kaymi Jesustaqa kuntrankunaman gukuran wanuchinanllapapaqqa.

*Jesusmi dusi yaçhakuqninkunata kaçharan yaçhachikunanllapapaq
(Mr 6.7-13; Lc 9.1-6)*

⁵ Jesusqami chay dusi yaçhakuqninkunataqa kaynu nir kaçharan:

“Amami rinkillapachu chay mana Israel runakunamanqa. Chaynulla amami yaykunkillapapischu chay Samaria pwiblumanqa nir.

⁶ Ashwanmi chay Israel pwiblumanta kaq runakuna imanutaq uysa chinqasha purin chaynu puriqkunaman riyllapa.

⁷ Chaynami paykunata willayllapa, syilumanta kaq mantakuq shamunanpaqqami shipchana nir.

⁸ Chaynullami tukuy qishaqkunata allichankillapa, wanushakunata kawsachimunkillapa, ismuyaqa kwirpuyjun kaqkunata allichankillapa, itakunkillapapismi dyablupa yarpuyinta runakunamanta ima. Chaqa tukuy chaykunata ruranaykillapapaqqami mana imawan pagrakur imachu dibaldila chay pudirtaqa ayparaykillapa. Chaymi imata rurar yanapakurpis ama kubrakunkillapachu.

⁹ “Piru amami apankillapachu urumanta, platamanta, kubrimanta kaq qillay imamatapis.

¹⁰ Chaynulla amami apankillapachu alburjata, mudakunaykipaq raçhpaykillapata, llanqita, bastunta imamapis. Chaqa uk trabajaqtaqami trabajashanrayku qarayta puytinllapa.

¹¹ “Chaymi qamkuna uk pwibluman manaqa uk taksha pwiblituman çharqa, uk kusa allin runata maskar, chaypa wasinpi kidankillapa chay ima diyaçhi rinaykillapakaman.

¹² Piru chay wasiman yaykurqa chaypi kaqkunata kusa shumaqta saludankillapa.

¹³ Chaymi chay wasipi kaqkuna shumaqta samachishutinllapaqa Dyusmi shumaqta yanapanqa paykunataqa. Piru mana chaynu samachishutinllapa-shuypaqa manami imapis kanqachu.

¹⁴ Chaymi uk wasipi manaqa uk pwiblupi yaçhachikutkillapa mana uyakunar mana munashutinllapaqa, chaymantaqa çhakikillapapi kaq pulbumatapis çhaspir rinkillapa.

¹⁵ Chiqaptami nishaykillapa: Chaynami maydiya jwisyu diya çhamutinqa, chay pwibluqa kusala mas manchaypaqta kastigakasha kanqa chay pwiblu Sodomawan Gomorra kastigakashanmanmatapis nir”.

Jesusmi yaçhakuqninkunata qischakankillapa niran

¹⁶ Jesusqami yaçhakuqninkunataqa niranpis:

“¡Kwintata qukayllapa! Nuqami qamkunata kaçhashurllapaqa uyshakunata surrukunapa rurinta kaçhaq yupay kaçhashuyanillapa. Chaymi qamkunaqa ima katinpis imanutaq largu kurumaqa dasla tantyan chaynu kankillapa. Piru chaynu tantyarmapismi imanutaq uk palumitamaqa mana ima mana allintapis ruranchu chaynu kankillapa.

¹⁷ Allita kuytakankillapa. Chaqa qamkunataqami karguyjunkunaman qukushunqallapa. Chaynulla chay tantakananllapa wasikunapimi wipyashunqallapa ima.

¹⁸ Chaynulla nuqaraykuqami chay karguyjunkunaman, gubyirnukunaman ima apashunqallapa. Piru qamkunaqa paykunapa naypanpi chaynulla chay mana Israel runakunapa naypanpimapis nuqallapaq rimankillapa.

¹⁹ Chaynu paykunapa naypanpi karnaqa, amami yarpupakunkillapachu, imatami rimashaq, manaqa imanumi rimashaq nirmapis. Chaqa rimanaykillapapaqna katkillapaqami Dyus yanapashunqallapa imata ninaykillapapaqmapis.

²⁰ Chaynuqami mana qamkunallachu rimayankillapa kanqa. Ashwanmi Taytaykillapa Dyuspa Ispiritunmi rimachishunqallapa.

²¹ “Chaymi nishaykillapapis: Mayqanpismi ukninta qukuyanqa wanuchinanllapapaq. Nataq taytanllapa-shuypaqa wamrankunata qukuyanqa wanuchinanllapapaq. Chaynulla wamrakuna-shuypaqa taytanpa kuntran tikrakar wanuchinqallapa.

²² Chaymi tukuyla kay pachapiqa nuqapi kriyishaykillaparayku çhiqnishunqallapa. Piru chaynu qischakar imamapis maydiya shamunaykaman shachinakuq kaqkunalami washakanqallapa.

²³ Chayraykumi uk pwiblupi katkillapa mana allinta rurashunanllapapaq ikikillapapi puritinga, uklaw pwiblukunaman alsakayllapa. Chaqa chiqaptami nishaykillapa: Manaraq chay Israel pwiblukunapi yaçhachikur tukchiyatkillapami Dyusmanta Shamuq Runaqa shamunqana nir.

²⁴ “Manami mayqan yaçhakuqpis maschu chay yaçhachiqninmantaqa. Chaynulla mayqan sirbikuqpis manami maschu patrunninmantaqa.

²⁵ Chaymi chay mayqan yaçhakuqpis chay yaçhachiqninnula kayta puytin mana maschu. Chaynulla chay sirbikuqpis imanutaq patrunninmaqa chaynula kayta puytin. Chaqa nuqatami nimanllapa dyablupa mantagnin Beelzebú nir. Chaymi qamkuna nuqapa yaçhakuqniy kashaykillaparaykumaqa ashwan ima nishuyanqallapa.

Amami runakunataqa manchashunchu

(Lc 12.2-7)

²⁶ “Piru chaynu katinmapis amami chay runakunataqa manchankillapachu. Chaqa tukuy imapis pakaplla kaqkunaqa manami pakapllaqa kidayta puytinchu. Chaymi tukuy pakaplla kaqtaqa allita yaçhakanqa.

²⁷ Chayraykumi nuqa qamkunata uyarala willashushayllapataqa, tukuylata parlayllapa. Chaynulla chay pakaqnula willashushayllapatapis intrachikunkillapa, tukuyta naypanpi.

²⁸ Chaymi chay mayqan wanuchishunatinllapapis ama manchankillapachu. Chaqa wanuchishurllapamapismi kwirpuykillapalata wanuchinqallapa. Ashwanmi manchankillapa chay kwirpuykillapawan almaykillapata tukuy tyimpupaq ninapi qischakanpaq kaçhaq chayta.

²⁹ “Piru qamkunataqami Taytanchik Dyusqa kusalata munar kuytashunllapa. Ma willamayllapa: ¿Manachu ish kay pari q kuritukunata uk qillaysitulapaqmapis rantikunllapa? Chaynu paykuna yanqa mana sirbiq katinmapismi, Taytaykillapa Dyus pachaman ratar wanunqa nitin, ratar wanuymatapis puytin, manaqa mana.

³⁰⁻³¹ Chaynu kuritukuna yanqa mana sirbiq katinmapis kusa allita kuytarqa, qamkuna chay kuritukunamanta mas sirbiq kashaykillaparaykuqa ¿imanunari mana kuytashunqallapa? Chaqa payqami aqchaykillapamatapis uklapi uklapi allita yupasha purichiyen. Chaynu katinmi ama imalapaqpis manchakunkillapachu.

Runakunapa naypanpimapis Jesuspaq rimankillapa

(Lc 12.8-9)

³² “Chayraykumi mayqanpis tukuyta naypanpi, nuqapaq mana pinqakur faburniy rimatinga, nuqapis paykunapaqqa allinta rimashaq, unaq syilupi Taytaypa naypanpiqa.

³³ Piru mayqanpis tukuyta naypanpi, nuqata mana kwintachamatin-shuypaqa, nuqapis paykunataqa mana kwintachashaqchu unaq syilupi Taytaypa naypanpiqa.

Jesusmi yaçhakuqninkunata kuytakananpaq willaran

(Lc 12.51-53; 14.26-27)

³⁴ “Amami yarpunkillapachu: Jesucristo shamushanraykumi mana qischakashunllapanachu nirqa. Chaqa nuqa shamushayraykumi mana shumaqnachu kawsankillapa. Ashwanmi nuqarayku kusala çhiqninakuy, maqanakuy imana kanqa.

³⁵ Chaymi uk ullqu wamramaqa taytanpa kuntran tikrakanqa. Chaynulla uk warmi wamrapis mamanpa kuntranna tikrakanqa. Nataq uk llunchu-shuypaqa swigranpa kuntranna tikrakanqa.

³⁶ Chaynumi nuqaraykuqa mayqanpapis ayllunkunalla kuntranqa tikrakanqa.

³⁷ Piru mayqanpis nuqamanta masta taytanta, manaqa mamanta munaqqa, manami nuqapa kananpaqqa allinchi. Chaynulla mayqanpis uk ullqu wamranta, manaqa uk warmi wamranta masta nuqamanta munaqqa, manami nuqapa kananpaqqa allinchi.

³⁸ Chayraykumi mayqantapis nuqapi kriyishanrayku kruspi wanuchinar qischatinllapa manchakur mana nuqallawan purinaqkunaqami manana nuqapa kananpaqqa allinchi.

³⁹ Chaymi mayqanpis bidanpaq llakir washayta kamaqkunaqa limpu chinqanqallapa. Piru chay mayqanpis nuqapi kriyishanrayku wanuq chayqami washakashana rikarinqa.

Dyusmanta kaq imanchikkuna

(Mr 9.41)

⁴⁰ “Chayraykumi mayqanpis qamkunata shumaqta samachishurllapaqa, nuqata samachimayan. Nataq mayqanpis nuqata samachimaq-shuypaqa, chay mayqançi kaçhamasha chayta samachiyan.

⁴¹ Chaymi mayqanpis ukta Dyuspa rimaqnin kashanrayku samachiqqa, Dyus paypa rimaqninta imataçi quyanqa chayllatami aypanqa. Chaynulla uk allin runata allin kashanrayku samachiq-shuypaqa, chay allin runata imakunata Tayta Dyus quyan allin kashanrayku, chayllatami aypanqa paypis.

⁴² Chaymi mayqanpis chay sirbimaqniy kashanrayku mana kwintachaypaqla kaqkunata uk jarru qasaq yakituta upyachiq chayqami, kusa shumaq allin imakunata aypanqa Dyusmantaqa”.

11

Shutichikuq Juanmi yaçhakuqninkunata kaçharan Jesusman

(Lc 7.18-35)

¹ Jesús chaynu dusi yaçhakuqninkunata yaçhachir tukchirnaqa, chay kayashanmanta llugshir riran, chay pwiblupa uklaw lugarninkunaman Dyus nishankunata parlakur yaçhachikuq.

² Piru Shutichikuq Juan, karsilpi karqami, yaçharan imatami Cristo rurur puriyan nir. Chaymi chaynu yaçharqa, wakin yaçhakuqninkunata kaçharan

³ Jesusta tapunanpaq:

—¿Qamchu Dyusmanta shamunanpaq karan chay kanki, manaqachu ukaraq yarayashaqlapa? nir.

⁴ Chaymi Jesusqa niran:

—Rir Juantaqa willayllapa, kay rikayashaykillapata, uyapayashaykillapata ima.

⁵ Willankillapapismi: ‘Syigukunatapis rikakuchin, kujukunatapis alliyachitin purinllapa, ismuyaq aychayjunkunatapis alliyachin nir. Chaynulla upakunatapis uyakuchin, wanushakunatapis kawsachimun, chay mana imayjun kaqkunatapis willan imanuwashakananllapapaq’ nir ima.

⁶ Chaynulla willankillapapis: ‘¡Kusa shumaqmi kanqallapa nuqapi kriyishanrayku imakuna rikarir trumpisachinatin mana maydiyapis qunqamaqkunaqa nin!’ nir.

⁷ Chaymanta Juanpa yaçhakuqninkuna ritinnaqa, Jesusqa chaypi kaq runakunata qallariran Shutichikuq Juanpaq parlaq, kaynu nir:

“¿Imata rikakuqtaq qamkunaqa riraykillapa chay chunllaq lugarmanqa? Imanutaq uk runa mana uklapi yarpuqmaqa uk yura shukchata wayra wakman kayman kuyuchi q yupay ¿chayta rikakuqchu riraykillapa?

⁸ ¿Manaqachu, uk runa kusala çhanyijun mudanata, mudakushata rikakuq riraykillapa? Qamkunaqami yaçhankillapa chaynu mudakuqkunaqami, chay gubyirnupa wasinkunalapi tanllapa nir.

⁹ Chaqa, ¿imata rikakuqtaq riraykillapa? ¿Dyuspa rimaq runata rikaq? Chiqaptami qamkunaqa Dyuspa rimaqninkunamantaqa nuqapaq kusa mas intrachikuqta rikaq riraykillapa.

¹⁰ Chaqa Shutichikuq Juanpaqmi, Dyus nitin iskribikashakunapiqa kaynu niq: ‘Nuqami qampa naypaykita ukta kaçhasaq,

imanutaq nanta kiçhar kamkachinllapa chaynu qampaq yaçhachikunanpaq’ nir.

¹¹ Chiqaptami nishaykillapapis: Kay pachapi runakunaqami Shutichikuq Juanmanta masqa mana kashachu ukmapis. Piru chaynu katinmapis syilumanta kaq mantakuqpi kriyiqkunaqa mana kwintachaypaqla karmapis Juanmantaqa kusala masna kanqallapa. *

¹² “Chaynumi Shutichikuq Juan yaçhachikuq qallarishanmanta kanankamanmi syilumanta kaq mantakuqpi kriyiqkunapa ikini kusala achka marraju runakuna purinllapa limpu imanachiyta yarpur.

¹³ Chaynullami nishaykillapapis: Dyusninchikpa rimaqninkuna chaynulla Dyus nitin Moisés mantakushankuna ima qami syilumanta kaq shamur mantakunanpaqqa Shutichikuq Juan shamunankalaman intrachimanchikllapa.

¹⁴ Chaymi qamkuna Shutichikuq Juanpaq, Dyuspa rimaqnin Elías † shamunanpaq karan nir kriyinarqa kriyiyllapari.

¹⁵ Chayraykumi tukuy rinriyjun kaqkuna, allita intrakanarqa uyakur intrakayllapa.

¹⁶ “¿Imawantaq kumparayman kay tyimpupi kaq runakunataqa? Kay runakunaqami, wamritukuna plasapi tar kaynu qayapanakunllapa chay yupay:

¹⁷ ‘Kinakunatami waqachirayllapa. Piru qamkunaqami mana bayliraykillapachu. Chaynulla llakiypaq takikunata takitiyillapapis, mana waqaraykillapachu’ ninakun chaykuna yupay.

¹⁸ Chaymi qamkunapis wamritukuna yupay, Shutichikuq Juan shamur kusata ayunatin, chaynulla mana binuta upyatinqa niraykillapa: ‘Juanqami dyablupa yarpuyinwan’ nir.

¹⁹ Chaymanta nuqa Dyusmanta Shamuq Runa kar, mikutiy upyatiy-shuypaqa qamkunaqa ninkillapa: ‘Kusala amryintu, upyalun’ ima nir. Chaynulla ninkillapapis: ‘Payqa chay Romapaq impwistuta kubrakukunapa amigun chaynulla uchasapa runakunapa amigun’ nir ima. Piru nuqapi kriyishanllaparayku Dyus munashanta rurar kawsaqkunami intrachikunllapa nuqaqami chiqapta Dyusmanta shamusha kani nirqa”.

Wakinkunaqami Jesuspiqa mana kriyinllapachu
(Lc 10.13-15)

²⁰ Jesús chay pwiblukunapi achka milagruta rurasha katinmapis manami kriyinaranllapachu. Chaymi chay runakunataqa anyaqnulla kaynu nir willayaq:

²¹ “¡Ay Corazín pwiblu! ¡Ay Betsaida pwiblu! Kay milagrukunata qamkuna rikanaykillapapaq rurasha kani, chay milagrukunata Tiro shutiq pwiblupi, Sidón pwiblupi

* **11:11** Dyuspa tukuy rimaqninkunamantaqa Shutichikuq Juanqa, Amitunchik Jesucristupaqa masta intrakanan nirqami intrachimanchik Juanqa Amitunchikta rikar paypaq parlakushanrayku nir. Piru Jesucristupi tukuy kriyiqkuna-shuypaqa Juanmantaqa masta Jesucristupaq intrakanan nir-shuypaqa intrachimanchik paykunaqami imanu milagrukunata rurashanta, wanur kawsamushanta ima rikashanllaparayku nir. † **11:14** Syilumanta mantakuqpa naypanta shamuyan Elías nir mas intrakanarqa rikashun Malaquíás 4.5-6.

rurasha katiymaqa, paykunaqa aykapina uchankunata dijar, saqalla raçhpanllapata yakakur, uçhpata umanllapaman itar ima kriyishana kanmanllapa Dyuspiqa.

²² “Piru chay jwisyu diya çhamutinqa, chay Tiro pwiblumanta, chaynulla chay Sidón pwiblumantaqa kusala mas manchaypaq kastigu kanqa qamkunapaqqa nir.

²³ Qamkuna Capernaúm pwiblupi taqkuna, çyarpunkillapachu washakar syiluman riyankillapa kanqa nir? Ashwanmi qamkunaqa chay tukuy tyimpupaq kasti-gakanaykillapapaqna itakukankillapa. Chaqa chay Sodoma pwiblupi imanutaq kay Capernaúm pwiblupi yupay rurar rikachisha katiyqami, chay pwibluqa kanankaman kayanmanraq.

²⁴ Piru nishaykillapa: Chay jwisyu diya çhamutinqa, qamkunapaqqa kusala mas manchaypaq kastigu kanqa chay Sodoma pwiblupi kayaq chaymantaqa nir”.

*Jesulami qayamanchik samachimanapaq
(Lc 10.21-22)*

²⁵ Chaymanta Jesusqa niran:

“¡Taytay! Qammi kay pachapa, unaq syilupa amun kanki. Chayraykumi alabashuni. Chaqa qamqami kananqa chay mana kwintachaypaqla kaq runakunata intrachishayki unay chay kusa yaçhaq, kusa intrakaq runakunata pakar mana intrachishaykitaqa.

²⁶ Chaynumiri Taytituy. Chaqa qam munashaykinumi kananpaq kasha”.

²⁷ Chaynullami wakinninkunatapis niran:

“Taytaymi tukuy imata qumasha rikanaypaq. Chaqa manami mayqanpis allita nuqataqa riqsimanchu. Ashwan Taytaylami riqsiman. Chaynulla, manami mayqanpis allitaqa Taytaytapis riqsinllapachu. Nataq nuqa Wamranlami riqsini. Chaynu Wamran kashayraykumi mayqantapis riqsichinashaytaqa riqsichiyta puytini.

²⁸ Piru tukuy qamkuna uchaykillaparaykuqa imanutaq trabajarmaqa shaykunkillapa, chaynulla imanutaq shipuykillapata aprikurmaqa shaykunkillapa chaynu kaqkuna, shamuyllapa nuqaman. Nuqami samachishaykillapa.

²⁹ Chaqa nuqamanta yaçhakuqkunaqami nuqawan yuntakasha yupayna. Chaymi nuqa yupaylla kayta yaçhakuyllapa. Chaqa nuqaqami ima katinpis mana das piñakur imachu, ashwan kusa shumaqlata ima intrachikuni. Chaynu nuqawan karqami kusala shumaqta tukuy tyimpupaq almaykillapapi samankillapa.

³⁰ Piru chay tukuy imata ruranaykillapapaq nishuyanillapa chayqa manami kusala lllashaq imachu. Ashwanmi imanutaq uk yugumaqa kusa ankishla chaynu”.

12

*Samana diyapimi ispigakunata pitiranllapa
(Mr 2.23-28; Lc 6.1-5)*

¹ Chaymi chay tyimpukunapiqa, uk samana diyapi Jesusqa trigu tarpukashapa rur-inta riyaran yaçhakuqninkunawan. Chaymantami chay, yaçhakuqninkunaqa mallaqnar, trigupa ispiganta pitir murinta * mikuranllapa.

² Chaynu mikuyatinllapa chay fariseo runakuna rikarqa, Jesusta niranllapa:

—Rikay, yaçhakuqninkunaqami chay samana diyapi mana ruraypaq kaqkunata ru-
rayanllapa nir.

³ Chaynu nitinllapaqa, Jesusqa niran:

—¿Manachu qamkunaqa liyishaykillapa, uk kuti gubyirnu David wakinninkunawan mallaqnar imanukunata nir iskribikashantaqa?

⁴ Chaqa Dyusta adurananllapa tuldu wasiman yaykurmi Dyuspa kaq turtillankunata mikuranllapa. Allita yaçhashanchikllapanu, chay turtillakunaqami, mana allinchu karan

* **12:1** Murin nirqami intrakaytapis puytinchik: Puquynin nir.

pay David chaynulla wakinninkunamapis mikunanpaqqa. Chaqa chay turtillakunataqami chay kurakunala mikunanllapapaq kaq.

⁵ Chaynulla, ¿manachu Moisés mantakushanta liyirqa intrakashaykillapa, Dyusta adurananllapa wasipi kurakuna samana diyapi, mana samarmapis mana uchakuranllapachu nirqa?

⁶ Piru nuqaqami Dyusta adurananllapa wasimantaqa kusala mas allin kani.

⁷ Chaynuqami qamkunaqa Dyus nitin iskribikashankunataqa mana intrakashaykillapachu. Chaqa ninmi:

‘Nuqaqa manami munanichu animalkunata wanuchir ufrindita nir nuqaman apamunanllapataqa.

Ashwanmi munani wakinkunata llakipar ima ministishanpipis yanapananllapapaq’ nir.

Chaqa chayta allita intrakasha karllapapaq manami yanqallaqa chay wakin runakunataqa uchachanaykillapatanachu.

⁸ Chaqa Dyusmanta Shamuq Runami chay samana diyapiqa imata ruraypaq chaynulla mana ruraypaqchu niytaqa puytin.

Jesusmi uk runata samana diyapi allicharan

(Mr 3.1-6; Lc 6.6-11)

⁹ Jesusqami chaymanta rirqa, chay tantakananllapa wasiman yaykuran.

¹⁰ Chaypimi uk runa wiqru makijun karan. Chaymi chay fariseo runakunaqa imanullapis uchachayta yarpur kaynu nir Jesustaqa tapuranllapa:

—¿Allinchi kanqa uk qishaqta samana diyapi allichanapaqqa? nir.

¹¹ Chaynu taputinllapami Jesusqa niran:

—Qamkunamanta uknikillapapa kanman uk uysha. Chaymanta chay uyshaqa samana diyapi uk uchu ruriman ratanman. ¿Samana diya kashanraykuchu mana rinman llugshichimuqqa?

¹² Chaqa, juyshamantaqami uk runaqa kusala masta sirbin! Chayraykumi samana diyapimapis shumaq kaqta rurananpaq kusala allin.

¹³ Chaynu nirnaqami, chay wiqru makijun runataqa Jesusqa niran:

—Chutarachiy makikita nir.

Chaynu nitin, chutarachitinga makinga uklaw makin yupay kusa allilanna kidaran.

¹⁴ Piru, chaynu ruratinmapis, chay fariseo runakunaqa waqtaman llugshimurqa parlaranllapa Jesustaqa imanullapis wanuchinanllapapaq.

Isaías nishanmi kumplikaran

¹⁵ Chaynu wanuchinayanllapa nir yaçharmi Jesusqa chay kayashanmantaqa riranna. Chaynu ritinmi kusala achka runakuna ikinta riranllapa. Chaqa Jesusqami paykunapa tukuy qishaqninllapata allichaq.

¹⁶ Chaynu allicharqami, chay runakunataqa willaran, ama mayqantapis parlananllapapaq mayqanmi allichamasha nirmapis.

¹⁷ Tukuy kaykunaqami chaynuqa pasaran Dyuspa rimaqnin Isaías kaynu nishan kumplikananpaq. Chaqa niqmi:

¹⁸ “Kaypimi sirbimaqniyqa.

Paytami kusata munar akrasha kani.

Paywanmi kusata aligriyani.

Chaymi paytaqa Ispirituyta qushaq,

tukuy pwiblukunapi intrachikunanpaq nuqa munashaykunata rurar kawsananllapapaq.

¹⁹ Chaqa manami imapaq mayqanwanpis willanakunqachu.

Chaynulla manami rimapakunqapischu nublirukuna yupayqa.

Manami mayqanpis uyapanqachu waqtakunapi alabakaqtaqa.

²⁰ Chaynulla kaña qiwikasha yupay kaq runakunataqami shumaqlata kuytanqa.

Chaynulla chay wanuqnula lamparita ratakuq yupay runakunatapis shumaqlata kuytanqa,

Dyus tukuy munashankuna kumplikankaman.

²¹ Chaymi tukuyula pwiblukuna, paylapi kusata kunfyakar yarakunqallapa”.

Jesustami uchacharanllapa dyablupa pudirninwan nir

(Mr 3.20-30; Lc 11.14-23; 12.10; 6.43-45)

²² Chaymantaqami ukkunapis Jesusman aparannllapa uk syigu mudu runata. Chaqa chay runaqami dyablupa yarpuyinwan karan. Piru Jesusqami chay runataqa rikakuchiran, chaynulla rimachiran ima.

²³ Chaymi chay rurashanta rikarllapaqa tukuy chaypi kaqkunaqa dispantakashalla kaynu nir tapunakuyaqlapa: “¿Kaychu unay gubyirnu Davidpa ayllunmanta shamur washamanallapapaq karan chay kanqa?” nir.

²⁴ Chaynu niqta uyaparllapami chay fariseo runakunaqa niranllapa: “Chay dyablupa mantaqnin Beelzebú shutiqmi, wak runataqa pudirninanta qusha runakunamanta dyablupa yarpuyininkunata itakunanpaqqa” nir.

²⁵ Piru Jesusqami, paykuna imatami yarpuyan nir yaçhashanrayku kaynu niran:

“Mayqan pwiblupis paykunapura çhiqninaturqa wakman kayman limpu chiqanchakar tukukanllapa. Chaynulla uk taksha pwiblitu, manaqa uk ayllupis paykunapura çhiqninaturqa mana shumaqta kawsaytaqa puytinllapachu.

²⁶ Chaynullami dyablupis, uk dyablu masinta itakurqa, ukninta itakushanrayku manami allinchu. Chaynu rurarqa, çimanuna kusata mantakuytaqa puytinmanllapa?

²⁷ “Qamkunaqami ninkillapa nuqapaq, ‘Beelzebú pudirninanta qusha katin dyablupa yarpuyinanta runakunamanta itakun’ nir. Chaynu katinga, çqamkunamanta wakinnikillapaqa mayqanpa pudirninwantaq dyablupa yarpuyinantaq itakun? Chaqa paykunallami intrachimanchik qamkunaqashi limpu pantasha puriyankillapa nir.

²⁸ “Allita kwintata qukayllapa: Nuqaqami dyablupa yarpuyinantaq runakunamanta itakuni Dyuspa Ispiritunpa pudirninwan. Chaynuqami intrachimanchik, Dyuspa mantakuyinngami qamkunamanqa çhamushana nir.

²⁹ Chaqa allita yarpuyllapa: Uk kusala pulsuyjun runapa wasinman mayqanpis suwakuq yaykunarqami, chay wasipa amunta puntataqa wataytaraq ministiyen. Chaynu wataraqmi suwaytaqa puytiyan, manaqa mana. †

³⁰ “Chaymi nishaykillapa: Nuqapaq mana allinta rimaqqami nuqapaqa kuntray. Chaynulla nuqawan mana tantakuqismi ashwan shikwakun.

³¹ “Chayraykumi nishaykillapa: Tukuy runa uchakushanta chaynulla Dyuspaq mana allinta rimashantaq Dyusmi pirdunanqa. Piru Santu Ispiritupaq mana allinta rimashanllapata-shuyapaqami ‡ mana pirdunanqachu.

³² Chaynullami Dyusqa pirdunanqa paymanta Shamuq Runapaq mana allinta rimatinllapamapis. Piru Santu Ispiritupaq mana allinta rimaqta-shuyapaqami mana pirdunanqachu kanan tyimpukuna chaynulla maydiyapis.

³³ “Chaqa uk qiru allin kaqqami shumaqta puqun. Nataq chay mana allin qiru kaq-shuyapaqami mana allintachu puqun. Chaynumi mayqan qirutapis puquyninmanta riqsinchik allin qiru, manaqa mana allin qiruchu nirmapis.

† 12:29 Chaynu nirqami intrachimanchik, Jesusqa dyablupa yarpuyinanta runakunamanta itakunanpaqqa Santu Ispirituwan wataq yupay rurar itakun nir. ‡ 12:31 Jesusqami chaynuqa niran, chay fariseo runakuna pay Santu Ispiriturayku imata ruratinpis mana kwintachar, dyablupa pudirninwan rurayan nishanllaparayku.

³⁴ ¡Largu kurukunapa ayllun! ¿Imanunari allin kaqtaqa rimayta puytinkillapa? Chaqa qamkunallami kusala mana allin runakuna kankillapa. Chaymi ashwan shunquykillapapi kusala mana allin kaqlata shimikillapapis riman.

³⁵ “Chayraykumi uk allin runaqa allinlata riman, allin kaqkunala shunqunpi kashanrayku. Piru chay mana allin runaqami mana allin kaqkunatalata riman, tukuy mana allinkunala shunqunpi kashanrayku.

³⁶ Chaqa nuqaqami nishaykillapa: Chay jwisyu diya chamutinqami tukuy mana allinta rimashaykillapanulla allita rikar yaçhakashana kankillapa nir.

³⁷ Chaymi chay diyaqa, allinta rimashaykiraykuqa allinpaqna riqsikanki. Nataq mana allinta rimashaykirayku-shuypaqa kastigakaqna rinkillapa”.

Jesustami mañaranllapa qashan uk milagruta rurananpaq

(Mr 8.11-12; Lc 11.29-32; 11.24-26)

³⁸ Chaynu nitin wakin fariseo runakuna, chaynulla Moisés mantakushankunapaq yaçhar yaçhachikuqkunaqa, Jesusta niranllapa:

—Yaçhachikuq Tayta, Dyusmanta shamushayki nir allita yaçhanayllapapaqqa ima milagrullatapis rurar rikachimanaykillapata munanillapa nir.

³⁹ Chaynu nitinllapami, Jesusqa niran:

“Kay kusala mana allin yarpuyiyjun kaq, chaynulla mana allita kriyimaq runaqami uk milagruta ruranaypaq mañamanllapa. Piru Dyus, unay rimaqnin Jonaswan milagruta rurashannu nuqawan ruratinmi, munarqa intrakanqallapa.

⁴⁰ Chaqa Jonasmaqami kimsa unaqta, kimsa tutata kusala atun piskadupa rurinpi katin, Dyusqa milagruta rurar llugshichimuran, chaynullami Dyusmanta Shamug Runapis kimsa unaqta, kimsa tutata kay pachapa rurinpi kanqa. Chaymantami Dyusqa milagruta rurar llugshichimunqa.

⁴¹ “Piru maydiya chay jwisyu diya chamutinqami chay Nínive pwiblumanta kaqkunaqa sharimunqallapa. Chaymi ashwan qamkuna Dyuspi mana kriyishaykillaparayku rimanqa kastigakanaykillapapaq. Chaqa chay Nínive pwiblumanta runakunaqami, Jonás Dyuspaq parlakutinqa, uchanllapata dijar kriyiranllapana. Piru kanan kay naypaykillapapi kaqqami Jonasmantaqa mas ima kar, qamkunata willashutinllapapis mana kriyinkillapachu.

⁴² “Chaynulla chay surlawmanta gubyirnapis chay jwisyu diyapiqa sharimur, qamkuna kanan tyimpupi mana kriyinaqkunapaqpis rimanqa, kastigakashana kayankillapa kanqa nir. Chaqa chay gubyirnaqami largu maymanta shamuran, Salomón kusala yaçhayninwan yaçhachikuqta uyakuq. Piru kay naypaykillapapi kaqqami kusa mas Salomonmanta kar yaçhachishutinllapamapis, mana kasunkillapachu.

⁴³ “Chaynullami nishaykillapapis: Uk runamanta dyablupa yarpuyin llugshirqami, chunllaq chaki pachakunapi purin, maylapapis samanapaq maskakur. Piru mana maypipis samanapaq tarirqami, kaynuta yarpun:

⁴⁴ Tikrakashaq chay maymantaçi llugshimushay wasiyman nir. Chaynu tikrakamurqami, chay runataqa uk shinalla wasi kusalata pichakar kamakashata yupay tarin.

⁴⁵ Chaynu tarirqami tikrakar rin tarimuq syiti paymanta kusala mana allin ispiritu masinkunata. Chaymantami tukuyin pulla chay runapa kwirpunmanqa yaykunllapa taq. Chaynu katinmi chay runaqa kusala llallinna tikran, punta kashanmantaqa. Chaynullami kanan, kusala mana allin yarpuyiyjun runakunatapisaq pasanqa”.

Jesuspa mawan ukninkuna

(Mr 3.31-35; Lc 8.19-21)

⁴⁶ Chaynu nir ima Jesús runakunata willayatinraqmi, paypa mawan, ukninkuna çharan paywan parlanar. Piru waqталapimi kidaranllapa.

⁴⁷ Chaymi mayqançi Jesusta willaran, kaynu nir:

—Mamaykiwan, uknikikunami chay waqtapi. Qamwanmi parlanayanllapa nir.

⁴⁸ Piru Jesusqami chay willaq chaytaqa niran:

—¿Mayqantaq mamayqa? ¿Mayqankunataq ukniykunaqa? nir.

⁴⁹ Chaymantami chay yaçhakuqninkunaman rikachikur kaynu niran:

—Kaykunami mamaywan, ukniykunaqa.

⁵⁰ Chaqa mayqanpis unaq syilupi Taytay Dyus munashanlata ruraq kaqkunami, ullqu kaq, warmi kaq ukniykunaqa, chaynulla mamaymapis nir.

13

Jesusmi kumparasyunta ruran tarpukuqwan

(Mr 4.1-9; Lc 8.4-8)

¹ Chaymantami chay diyaqa Jesusqa chay wasimanta lluqshir rir kusala atun quçhapa manyanpi taran.

² Chaynu kusa achka runakuna tantakayatinmi, Jesusqa uk yaku karruman iqar taran. Nataq runakunaqami chay quçhapa manyanlapi kidaranllapa.

³ Chaymantami Jesusqa kusa achka imakunata kumparasyunkunawan yaçhachikuq qallarir, kaynu niran paykunataqa:

“Uk runami tarpukuq riran çhakranman.

⁴ Chaymantami shikwakutinga wakin simillaqa nanman rataran. Chaymi pariç kurukuna shamur mikuran chay simillataqa.

⁵ “Nataq wakin similla-shuypaqa rumipa ananpi yaqqa mana allpa kaqman rataran. Piru chay simillaqami daskaqla winaq qallariran, mana ruri maypi pampakashan-rayku.

⁶ Chaymantami rupay iqamutinga mana allita çhupakushanrayku, daskaqla ñutukur çakiran.

⁷ “Nataq wakin simillakunaqami kasha rurikunaman rataran. Chaymantami kashakuna winar çhamitachiran.

⁸ “Piru wakin similla-shuypaqami rataran kusa shumaq pachaman. Chaymi kusa shumaqta winatin, kusala shumaqta kusichakuranllapa. Chaqa, wakin ispigaqami syin murisituyjun karan. Nataq wakin ispigaqa sisinta murisituyjun. Wakin-shuypaqa, trinta murisituyjun ima karan.

⁹ Chaymi nishaykillapa: Rinriyjun kaqkunaqa uyakur intrakayllapa nir”.

Imapaqmi kumparasyunkunawan yaçhachikuran

(Mr 4.10-12; Lc 8.9-10)

¹⁰ Chaymantami Jesuspa yaçhakuqninkunaqa qimikar tapuran:

—¿Imapaqtaq kumparasyunkunalawan runakunataqa yaçhachinki? nir.

¹¹ Chaymi Jesusqa niran:

“Qamkunatami Dyusqa imanumi mantakun nirqa paylla intrachishuyanllapa, michka unay mana intrakasha katinllapamapis. Piru wakin runakunata-shuypaqa mana.

¹² Chayraykumi nini: Dyuspi intrakaqkunataqa masta intrachinqa, kusa intrakaq kananllapapaq. Piru mana intrakanaqkunata-shuypaqa, chay ashilata intrakashan-matapis tantar qunqachinqa.

¹³ Chayraykumi kay kumparasyunkunalawan yaçhachikuni. Chaqa, paykunaqami chapakurpis mana rikakunchu. Chaynulla uyakurpis mana intrakanllapachu.

¹⁴ Chaymi paykuna chaynu katin ima, Dyuspa rimaqnin Isaías nishanqa kumplikun. Chaqa niçmi:

‘Michka kusata uyakurmapis, mana intrakanqallapachu.

Chaynulla michka chapakurmapis, mana rikakunqallapachu nir.

¹⁵ Chaqa kay pwiblumanta runakunapa yarpuyningami mana intrakaqpaq tikrakasha.

Chaymi rinrinllapamapis limpu kirpakasha amana uyakunanllapapaq.

Chaynulla nawinllapamapis limpu kirpakasha amana rikakunanllapapaqnachu.

Chaynuqami tukushallapa ama nuqapi kriyinanllapapaq.

Mana nuqapaq intrakar kriyitinllapaqami, mana allichashaqmapischu'.

¹⁶ “Nataq qamkuna-shuypaqa kusala shumaqmi kankillapa. Chaqa nawikilla-pamapis allita rikakun. Chaynulla rinrikillapamapis allita uyakun ima.

¹⁷ Nishaykillapapismi: Chiqaptami Dyuspa rimaqninkuna, wakin kusa allin runaku-napis, kanan rikayankillapa chayta, chaynulla uyapayankillapa ima chaytaqa, rikayta uyapayta ima munaqllapa. Piru paykunaqami michka chaynu munarmapis mana rikaran chaynulla uyaparanllapalamapischu.

Tarpukuqpaq yaçhachikushanta intrachikuran

(Mr 4.13-20; Lc 8.11-15)

¹⁸ “Allita intrakayllapa, chay kumparasyun tarpukuqpaq rimarqa imatami intrachi-manchikllapa nir:

¹⁹ Chaymi Dyusmanta shamur mantakuqpaq uyapar mana intrakaqqa, chay similla nanman ishikiran chay yupay. Chaymantami dyablu shamurqa, chay uyakur shun-qunpi tarpusha yupay purichiyashantaqa ashuchin.

²⁰ “Nataq chay similla rumikunapa ananman rataran chaykunaqami, intrachi-manchik runakuna Dyus rimashanta kusa aligrila uyakuqpaq.

²¹ Piru mana allita çhupakusha karmi, mana shachinakuytaqa puytinchu. Chayraykumi Dyuspi kriyishanrayku imallapiqa qischakar, manaqa imanachinan-lapapaq ikinllapapi puritinga chay uyakushanta dijarna qunqanllapa.

²² “Nataq chay simillakuna kashapa rurinman ishkishakuna-shuypaqa, intrachi-manchik Dyuspa rimayninta uyapaqkunapaq. Piru kay pachapi imanupis kusa imayjun kanar, imakunapi yarpupakur imaqa, Dyusmanta ashunllapa. Chayraykumi, chay munashankuna, yarpupakushankuna ima, paykunata çhamitachiq yupay qun-qachin Dyuspa rimaynintaqa. Mana dijanchu puquq yupay kusa allin kanapaqqa.

²³ “Piru chay similla kusa shumaq pachaman ishkishashuypaqa intrachimanchik, Dyuspa rimayninta intrakar kasuqkunapaq. Chaykunaqami, kusa achkata puqur kusichakaq yupay ima shumaqta kawsanllapa. Imanutaq wakin ispigakunamaqa, syin murisituyjun karan, wakin-shuypaqa sisinta murisituyjun, wakinqami trinta murisituyjun karan kada ispigitaqa”.

Trigupa rurinpi balliku kaqpaq kumparasyunta ruraran

²⁴ Jesusqami kaynu nir kay kumparasyunta parlakuranpis:

“Syilumanta kaqpa mantakuyninqami, uk tarpukuq runa shumaq simillanta tarpu-ran chay yupay.

²⁵ Piru tukuy punuyatinllapa, payta çhiqniq runa shamur shikwakuran balliku simil-lata chay trigupa rurinpiqa. Chaynu shikwakurqami upallala riranna.

²⁶ “Chaymanta trigu winar ispigakutin imanaqa, chay ballikukunapis rikariranna.

²⁷ Chaymi chay trabajaqkunaqa riran amunta willaq, kaynu nir: ‘Taytituy, qam tarpushayki simillaqami kusa allin karan. ¿Maymantataq chay ballikuqa winamushaqa?’ nir.

²⁸ “Chay çhakrapa amunqa niran: ‘Mayqan çhiqnimaqmi chaytaqa rurasha kanqa’ nir. Chaynu nitinga chay trabajaqkunaqa kaynu nir tapuranllapa. ‘¿Allinchi kanqa rir chay ballikuta pilar itakunayllapapaqqa?’ nir.

²⁹ “Piru chay amunqa niran: ‘Ama chaytaqa rurayllapachu. Chaqa chay ballikuku-nata pilashaq nirqami, chay trigukunatapis pilayankillapa kanqa.

³⁰ Ashwanmi dijayllapa pulla winanqa chay kusichakuna tyimpu çhamunankaman. Chaymi chay diyaqa kaçhakushaq chay ballikukunataqa akrananllapapaq. Chaynu

akrarqami manuju manujula watar dijanqallapa rupachikanaanpaq. Nataq chay trigu kaqta-shuypaqami çhuranqallapa chay çhurakunaypina”.

Mustasa qirupa simillanwan kumparasyunta ruraran
(Mr 4.30-32; Lc 13.18-19)

³¹ Jesusqami kay kumparasyuntapis parlakuran:

“Syilumanta kaqpa mantakuyninqami uk mustasa qirupa simillanta, runakuna tarpun chaynu.

³² Chaqa, mustasa qirupa simillanqami kusala llampitu tukuy qirupa simillanmantaga. Piru winarqami, kusala atunpaqna tikrakan, wakin mallkikuna çhakrapi kaqkunamantaqa. Chaymi ashwan pari quritukunamapis, chaymanna rir qushakun”.

Libadurawan kumparasyunta ruraran
(Lc 13.20-21)

³³ Chaynullami kay kumparasyuntapis parlakuran, kaynu nir:

“Syilumanta kaqpa mantakuyninqami imanutaq uk warmi tantata ruraqmaqa, achkalla arinaman pitila libadurata itar dijatin saksachin chaynu”.

Imapaqmi yaçhachikuran kumparasyunkunalawan
(Mr 4.33-34)

³⁴ Tukuy kaykunatami, Jesusqa runakunataqa willaran kumparasyunkunalawan. Manami imatapis mana kumparasyunkunawanqa willaranchu.

³⁵ Piru tukuy kaykunaqami chaynuqa pasaran Dyuspa rimaqnin unaylla nishankuna kumplikananpaq. Chaqa kaynumi nisha kayaq:

“Tukuytami kumparasyunkunawan willashaq.

Chaynullami willashaqpis kumparasyunwan,

Dyus kay pachata rurashanmanta-pacha imakuna pakaplla katin mana intrakayashanllapapaq ima”. ✨

Ballikupaq yaçhachikushanpaq intrachikuran

³⁶ Chaymantaqami Jesusqa chay runakunata chaypi dijar rir yaykuran uk wasiman. Chaypimi yaçhakuqninkunaqa qimikar mañaranllapa intrachinanpaq chay balliku çhakrapi winasha kayaq chaypaq.

³⁷ Chaymi Jesusqa niran paykunataqa:

“Chay kusala shumaq simillata tarpukuq chayqami Dyusmanta Shamuq Runa.

³⁸ Nataq çhakra tarpukasha chay-shuypaqami kay pacha. Chaymi chay shumaq simillaqa intrachimanchik Dyus munashanta ruraran mantakuyninpi kaq chaykunapaq. Nataq balliku-shuypaqami intrachimanchik dyablu munashanlata ruraqkunapaq.

³⁹ Piru chay çhiqnikuq kar, ballikuta tarpusha chay-shuypaqami dyablullapaq intrachimanchik. Nataq chay kusicha tyimpushuypaq intrachimanchik chay jwisyu diyapaq. Chay kusichakuqkuna nir-shuypaqami intrachimanchik Dyuspa angelninkunapaq.

⁴⁰ “Chaymi nishaykillapa: Imanutaq chay ballikukunata chiqanchanchik rupachinapaq, chaynumi chay jwisyu diyapipis wakinqa chiqanchakanqa.

⁴¹ Chayraykumi Dyusmanta Shamuq Runaqa kaçhamunqa angelninkunata, chay mantakuyashanmanta chay ukkunata uchakuchi qkunata, chaynulla chay mana allinta ruraqkunata chiqanchananllapapaq.

⁴² Chaynu chiqancharmi apar kusala miraq ninaman itakunqallapa. Chaymi chaypi-raq kusala mana agwantaypaqta qischakar qayçhakushanrayku kirunmatapis richyachinqallapa.

⁴³ Piru mayqanpis Dyus munashannu ruraqkuna-shuypaqa, rupay yupay kusa shumaqta llipyaranqallapa Taytanllapa mantakuyashanpina. Chaymi nishaykillapa: Rinriyjun kaqkunaqami, uyakur intrakayllapa nir.

Kusala çhanyijun pakaplla kaqpaq kumparasyunta ruraran

⁴⁴ “Syilumanta kaqpa mantakuyninqami imanutaq uk lugarpi kusala çhanyijun ima pakaplla katin mana rikanchikchu chaynu. Chaqa nishaykillapa: Mayqan runapis uk pachapi kusala çhanyijun imata tarirqa mana dijayta munanchu. Ashwanmi chayllapi pampar dijar kusala aligrilla rin tukuy iman kaqkunata rantikur tikrakamur, chay pacha kusa imayjun kaqta rantin chaynu.

Kusa çhanyijun pirlapaq kumparasyunta ruraran

⁴⁵ “Chaynulla syilumanta kaqpa mantakuyninqami, imanutaq uk nigusyantimaqa kusa çhanyijun pirla shutiq rumisituta maskar purin rantinanpaq, chay yupay.

⁴⁶ Chaynu maskar puriyar uk kusa çhanyijunta tarirqami, rir iman kaqkunatapis limpu rantikur, imanupis chay pirla shutiq rumisitutaqa rantin-ari.

Piskadukunapaq shikrawan kumparasyunta ruraran

⁴⁷ “Syilumanta kaqpa mantakuyninqami imanutaq piskadukuqkunamaqa chay shikranta mar yakuman itakurqa kusala achka ukman ukman piskadukunata aypamun chay yupay.

⁴⁸ Chayna chay piskadukuna shikranpi untatinga chay piskadukuqkunaqa waqta-man urqumunllapa. Chaymantaqa tar akraq qallarinnllapa. Chaynami chay kusala shumaq chaykunataqa kanastanman çhuranllapa. Nataq chay mana shumaq kaqta-shuypaqami itakunllapa.

⁴⁹ Chaynullami pasanqapis chay jwisyu diya çhamutinga. Chaymi chay angelkunaqa rir chay mana allin kaqkunataqa chiqanchanqa allin kaqkunamantaqa.

⁵⁰ Chaynu chiqancharmi chay mana allin kaqkunataqa kusalata nina ratakuqmanna itakunqa. Chaymi chaypiraq kusala mana agwantaypaqta qischakar qayçhakushanrayku kirunmatapis richyachinqallapa”.

Unay chaynulla kanan yaçhachikuykunapismi kusala shumaq

⁵¹ Chaynu nirqa, Jesusqa tapukuran:

—¿Qamkunaqachu intrakankillapa, tukuy kay nishushayllapataqa?

—Intrakanillapami Taytituy— niran paykunaqa.

⁵² Chaymantaqami Jesusqa niran:

—Moisés mantakushanta uk yaçhar yaçhachikuqqami syilumanta kaqpa mantakuyninmanta yaçhakurqa, uk wasipa amun yupay tukun. Chaymi chay kusa çhanyijun çhurakushantaqa urqumun mushuq kaqkunata, unay kaqkunata ima.

Jesusmi Nazaret pwiblupi

(Mr 6.1-6; Lc 4.16-30)

⁵³ Chaynu nir ima kay kumparasyunkunata parlakurna qami riranna chay kayashanmantaqa.

⁵⁴ Chaynu rirmi chay pwiblunllaman çharan. Chaymi chay tantakananllapa wasipi yaçhachikuq qallariran. Chaynu yaçhachikutinmi runakunaqa limpu dispantakasha kaynu ninakuqllapa:

“¿Kayqa maypitaq yaçhakuranqa kay kusa yaçhayashantaqa? ¿Imanutaq chay milagrukunata rurayta puytin?

⁵⁵ ¿Manachu kayqa, chay içhkakuqpa wamran? ¿Chaynulla manachu wakpa mamanqa María? ¿Manachu Santiagupa, * Josipa, Simonpa, Judaspa uknin ima?

* **13:55** Santiagutami niqllapapis “Jacobo” nir. Payqami Jerusalenpi kriyiqkunapa punta rikaqnin karan. Rikashun Hechos 12.17; Gálatas 1.19.

⁵⁶ ¿Manachu paypa warmi ukninkunamapis kaypi nuqanchikkunawan tanllapa? ¿Piru chaynu katinga, imanu kartaq tukuy wakkunata rurayta puytinga?” nir.

⁵⁷ Chaynu nir ima piñakur mana kasunatinllapami, Jesusqa paykunataqa niran: “Tukuy uklaw pachapimi kusa shumaqta rikanllapa uk runa Dyuspaq rimaqtaqa. Piru chay pwiblunllapi chaynulla wasinllapi imaqami mana kasunllapachu” nir.

⁵⁸ Piru chay pwiblunllapiqami Jesusqa mana achka milagrukunataqa rurarancho. Chaqa chaymanta kaq runakunaqami mana paypiqa kriyiqllapachu.

14

Shutichikuq Juantami wanuchiranllapana

(Mr 6.14-29; Lc 9.7-9)

¹ Chaymantaqami chay tyimpukunapiqa Galilea pwiblupa mantaqnin, Herodesqa uyaparan Jesuspaq kusata rimaqllapata.

² Chaymi chay sirbiqninkunataqa niran: “Chay Jesusqami, Shutichikuq Juanlla kanqa. Chaqa wanushanmanta kawsamushanraykumi milagrukunamatapis rurayta puytiyanqa” nir.

³⁻⁴ Chaqa Shutichikuq Juanmi naypaqlata Herodestaqa kaynu nisha kayaq: “Chay ukniki Felipipa warmin Herodiasta warmikita yupay purichiyashaykiqami mana allincho”. Chaynu nishanraykushi Herodesqa kusalata piñakur kaçhakuran aypar kad-inakunawan watar karsilman itananllapapaq.

⁵ Herodesqashi, Shutichikuq Juantaqa kusalata wanuchiyta munaq. Piru runakunata mancharshi mana wanuchiytaqa puytiqchu. Chaqa tukuylishi kriyiqllapa Juanqa Dyuspa rimaqnin nir.

⁶ Piru uk diyapishi Herodespa kumpliyañun karan. Chayshi fyistata ruratinllapa, chay Herodiaspa warmi wamranqa tukuylla chaypi kaqkunapa naypanpi llugshir bayliran. Chaynu baylishanshi Herodestaqa kusalata gustaran.

⁷ Chayshi ashwan Herodesqa chay intinadantaqa jurar arniran imata mañamatkipis qushayki nir.

⁸ Chaymantaqashi maman chay warmi wamranta animachitin Herodestaqa kaynu niran: “Shutichikuq Juanpa umanta uk platupi qumay” nir.

⁹ Chaynu nirqashi gubyirnu Herodestaqa kusalata llakichiran. Piru chaynu llaki-yarmapisshi, chaypi kaqkunapa naypanpi jurar arnishanrayku kaçhakuran chaynu rurananllapapaq.

¹⁰ Chayshi kaçhakuran Shutichikuq Juanpa umanta chay karsilpi pitinanllapapaq.

¹¹ Chaymantaqashi uk platupi apar, chay warmi wamrataqa quranllapana. Nataq chay wamraqashi mamantana ashwan quran.

¹² Chaymantanashi, Shutichikuq Juanpa yaçhakuqninkunaqa çhar, Juanpa kwirpun-latana aparallapa pampaq. Chaymanta-shuypaqa riranllapa Jesusta willaq chay pasashanpaqqa.

Jesumi sinku mil runakunata qararan

(Mr 6.30-44; Lc 9.10-17; Jn 6.1-14)

¹³ Chayta yaçharmi Jesusqa uk yaku karruman iqar uk chunllaq lugarman riran. Piru achka runakunami yaçharanllapa Jesusqa risha nir. Chaymi chay pwiblukunamanta llugshir çhakpala riranllapa Jesuspa ikintaqa.

¹⁴ Chaymanta Jesusqa chaynu riyar yaku manyanman çharqa, yaku karrumanta ishikiran. Chaynu ishikirmi kusala achka runakunata rikaran. Chaymi paykunata llakipar tukuy qishaqninkunata apashanllapataqa limpu allicharan.

¹⁵ Piru limpu tardiyayatinnagaqami chay yaçhakuqninkunaqa qimikar kaynu niranllapa: —Kay lugarpiqami mana imapis kanchu. Chaynulla kusa tardinami. Chayraykumi runakunataqa willay chay pwiblukunaman rir mikunanllapata rantinanllapapaq nir.

¹⁶ Chaynu nitinllapami Jesusqa niran:

—Manami allinchu rinanllapapaqqa. Ashwan qamkuna paykunataqa qarayllapa nir.

¹⁷ Chaynu nitinga, paykunataqa niranllapa:

—Kaypiqami kay sinku tantitawan, ishkey piskaditumantaqa mana masqa imapis kanchu, nir.

¹⁸ Jesusqa niran:

—Apamuyllapa kayman.

¹⁹ Chaymantami chay achka runakunataqa chay qiwakunalapi tananllapapaq niran. Chaynu nisha karnaqami, chay sinku tantitawan, ishkey piskadituta aypar unaq syiluman chapakur payji nir, Taytan Dyusman mañakuran. Chaymantami chay tantakunata pidasu pidasu pakir yaçhakuqninkunata quran tukuyla chaypi kaqkunata aypachinanllapapaq.

²⁰ Chaynumi tukuyla mikuranllapa tiqlananllapakaman. Chaymantami yaçhakuqninkunaqa chay mikuypa subrankunataqa ashwan dusi kanasta untata tantaranllapa.

²¹ Piru chay mikusha chaykunata yupatinllapaqami ullqukunala sinku mil (5,000) karanllapa. Nataq warmikunawan wamrakunataqami mana yuparanllapanachu.

Jesusmi yakupa ananta puriran

(Mr 6.45-52; Jn 6.16-21)

²² Chaymanta, Jesusqa yaçhakuqninkunata yaku karruman iqachiran rir çhaskinanllapapaq quçhapa uklaw manyanman paymantaqa naypaqta. Nataq payqa chaylapi kidaran tukuyla dispidikur rinanllapakaman.

²³ Chaynu dispidikur ritinllapanaqa, Jesusqa uk sirkaman payla iqaran, Taytanman mañakuq. Chaymi limpu amsayatinnamapis payla chaypiqa karan.

²⁴ Nataq chay yaku karru-shuypaqa kusa largutana risha karan yaku anantaqa. Piru naypanllapalawmanta kusala jwirti wayra shamuyashanraykumi yaku karrutaqa, yaku kusalata maqchiyaran.

²⁵ Limpu achkiyaqqinaqa, Jesusqa yaku ananllata riran yaçhakuqninkunalawman.

²⁶ Chaynu yakupa ananta riqta rikarmi yaçhakuqninkunaqa kusalata manchakur “¡Waqqami aya!” nir kusata qayçhakuranllapa.

²⁷ Piru Jesusqami paykunataqa kaynu niran:

—¡Shachinakur ama manchakuyllapachu! ¡Nuqami kani! nir.

²⁸ Chaymantami, Pedruqa kaynu niran:

—Taytituy, qam karqa mantakuy nuqa yakupa ananllata qamman shamunaypaq nir.

²⁹ Chaymi Jesusqa niran:

—Shamuy-ari nir.

Chaynu nitinmi Pedruqa yaku karrumanta ishkir yakupa ananllata riq çhurakaran Jesús kayashanlawman.

³⁰ Piru kusala jwirti wayra shamur yakuta maqchiyashanraykumi kusalata manchakuran. Chaymi ashwan chay kutilla limpu chincaq qallarir, kaynu nir qayçhakuran:

—¡Yanapamay Taytituy! nir.

³¹ Chaymi chay kutilla Jesusqa makinmanta aypamur niran:

—¡Manami qamqa allitaqa kriyinkiraqchu! ¿Imapaqtaq mana allita kriyirayki? nir.

³² Chaynu nir chay yaku karruman ishkantin iqatinllapaqa, wayraqa qasillaranna.

³³ Chaymi, chay yaku karrupi kaqkunataqa, Jesuspa naypalanpi qunqurikur kaynu niranllapa:

—¡Chiqaptami qamqa Dyuspa Wamran kanki! nir.

Jesusmi Genesaret lugarpi, qishaqkunata allicharan

(Mr 6.53-56)

³⁴ Chaymantami Jesusqa yaçhakuqninkunawan pulla chay quçhallata rir pasar, çharanllapa Genesaret lugarmanna.

³⁵ Chaynu çhatinllapami chay lugarmanta kaçkunaqa tukuyta Jesustaqa riqsiranllapa. Chaymi, tukuy chay lugarpi parlakutinllapa, yaçharanllapana Jesuspaqqa. Chaynu yaçharllapami tukuy qishaqninllapata aparanllapa.

³⁶ Chaymi kusalata Jesustaqa rugaranllapa raçhpanpa manyanlamatapis kamananllapapaq. Chaynumi chay raçhpanpa manyanta tukuy kamaçkunaqa allinna kidaçllapa.

15

Mana allin yarpuyninchikmi uchakuchimanchik (Mr 7.1-23)

¹ Chaymantami Jesusman qimikaranllapa Moisés mantakushanta yaçhar yaçhachikuqkuna, fariseo runakuna ima. Paykunaqami Jerusalemanta çhamusha karanllapa. Chaymi kaynu nir tapuranllapa:

² —¿Imapaqtaq yaçhakuqninkununaqa unay rukunchikkunapa kustumrinta mana kasunllapa? ¿Imapaqtaq mikunanllapapaq karqa, naypaqtaqa mana makinllapataqa paçan? nir.

³ Jesuspismi tapuran:

—¿Imapaqtaq çamkunapis chay kustumrikillapalata rurar Dyus munashantaqa mana rurankillapa?

⁴ Chaqa Dyusqami niran: ‘Taytaykita mamaykita kusa rispituwan kasuyllapa. Chay mayçanpis taytanta mamanta çhiqniqkunaqami wanuchikasha kançallapa’ nir.

⁵ Piru çamkunaqami ninkillapa, uk runaqa niyta puytin taytanta mamanta: ‘Manami yanapashuyta puytinichu. Chaqa tukuy imay kaçkunatami arnisha kani Dyusta’ nir.

⁶ Mayçanpis chaynu niqqa, manami taytanta mamantaqa rispitanllapanachu. Chaymi nishaykillapa: Çamkunaqami Dyus nishanta mana kasunkillapanachu, çamkunapa kustumrikillapalata rurar kawsanaykillapapaq.

⁷ ¡Dyusta yanqa kasuq tukuq kuchi runakuna! Waknupaçchi Dyuspa unay rimaqnin Isaiasqa, çamkunapaq rimaran. Chaqa niqmi:

⁸ ‘Kay pwiblumanta runakunaqami shiminllapalawan kasumanllapa.

Piru yarpuyninllapapiçami mana chiqaptaqa kasumanllapachu.

⁹ Chayraykumi yançalla aduramaçllapa yupay tukunllapamapis.

Chaqa chay yaçhachikuyashan çaykunapis yanqa runakunapa yaçhachikuyninla imami’ nir.

¹⁰ Chaymantami Jesusqa runakunata qayamur kaynu niran:

—Allita uyakur intrakayllapa.

¹¹ Chaqa nishaykillapa: Mayçanpis ima mikuyta mikushanraykuqa manami uchayjun kaytaqa puytinichu. Ashwanmi mayçanpis yarpuyninllapapi mana allinta yarpur rimar uchakuytaqa puytin.

¹² Chaymantami Jesuspa yaçhakuqninkununaqa qimikar kaynu nir willaranllapa:

—¡Taytituy! Chay fariseo runakunaqami çam chaynu nitki uyaparqa kusata piñakuranllapa nir.

¹³ Piru Jesusqami paykunataqa niran:

—Ima qirutapis, syilumanta Taytay, mana tarpusha katinçami, çhupanmanta pilar itakukanqa.

¹⁴ Chaynu piñakutinllapamapis ama kwintachayllapachu. Chaqa paykunaqami imanutaq uk syigumaqa, mana rikakuq masinta kaylata kaylata rishun nin mana rikakurmapis, chaynu paykunapis. Allita yaçhashanchikllapanu, uk syigu mana rikakuq masinta kaylawta ima rishun niyarmapis, ashwan ishkantinllapa uk uçhkumanna ratanllapa.

¹⁵ Chaynu nitinmi, Pedruqa Jesusta niran:

—Intrachimayllapari chay mayqanpis mikushanraykuqa mana uchakuyta puytinchu nishaykitaqa nir.

¹⁶ Chaymi Jesusqa niran:

—¿Qamkunamapischu manaraq intrakankillapa?

¹⁷ Allita kwintata qukayllapa. Tukuy imata mikushallapaqami tukuyla rin paçhanchikman. Chaymantami qashan kwirpunchikqa itakamun.

¹⁸ Piru chay kusala mana allin rimaykunata rimanllapa chay-shuypaqami yarpuyninllapamanta lluqshimun. Chaynu karmi mana allinkunata rimar ima uchakushana rikarinllapa.

¹⁹ Chaqa, uk runapa yarpuyninmantaqami mana allin yarpuykuna lluqshimun. Chaymi wanuchikuyta yarpun. Ukwán ukwán kayta yarpun. Musu kar, manaqa shipash karpis pakaplla tayta yarpun. Chaynulla suwakunanpaq, llullakunanpaq, musyakunanpaq ima yarpunllapa.

²⁰ Tukuy chaykunata yarpur rurarmi uchakunllapa. Piru mayqanpis chay maki paqana kustumrita mana rurar mikurqa ¿imanunari uchakunqallapa?

Mana Israelmanta warmimi Jesuspi kusalata kriyiran

(Mr 7.24-30)

²¹ Chaymantami Jesusqa riran chay Tiro chaynulla Sidón pwiblupa lugarninkunaman.

²² Chay lugarkunapimi uk cananea warmisita taq. Paymi Jesusman kaynu nir kusalata qayçhakur qimikaran:

—¡Taytituy, Davidpa ayllun, * llakipamastuy-ari! ¡Chaqa warmi wamraymi dyablupa yarpuyninwan kar kusalata qischakayan! nir.

²³ Chaynu nitinmi, Jesusqa mana imatapis niran. Ashwanmi yaçhakuqninkuna payman qimikar kaynu nir rugaranllapa:

—Willay wak warmitaqa rinanpaq. Chaqa nuqanchikkunapa ikinchiktami qayçhakur shamuyan nir.

²⁴ Chaynu nitinllapami, Jesusqa kaynu niran:

—Taytay Dyusqami kaçhamasha Israel pwiblumanta kaqkuna uysha chinqasha yupay runakunalaman.

²⁵ Chaynu nitinmapismi chay warmisitaqa rir Jesuspa naypanpi qunqurikur kaynu niran:

—¡Taytituy, ama chaynu nirchu yanapamay-ari! nir.

²⁶ Jesusqa niran:

—Manami allin chu wamranchikpa mikunanta kitar allqitukunata qaranapaqqa.

²⁷ Chaymi chay warmisitaqa niran:

—Chiqaptami chaynu Taytituy. Piru allqitukunamapismi, amun misapi mikuyatin, chay mikuysitu ishkishanlamatapis mikun nir.

²⁸ Chaynu nitinmi Jesusqa niran:

—¡Mamitay, kusalitari qamqa nuqapi kriyinki! Chaymi imanutaq kriyishaykinulla wamraykipiqa rurakanqa nir.

Chaynu nitinmi chay kutilla, chay warmipa warmi wamranqa alliyaranna.

Jesumi achka qishaqkunata allicharan

²⁹ Jesusqami chay kayashanmanta lluqshir rirqa, çharan Galilea shutiq quçhapa manyanman. Chaymantami unaq sirkaman iqar taran.

³⁰ Chaykamanqami kusa achka runakuna tantakaranllapa pay kayashanmanqa. Kujukunata, syigukunata, mana allin rikrayjunkunata, mudukunata chaynulla ukman

* 15:22 Davidpa ayllun nirqami Dyuspa Akrashan Cristun nir intrachimanchik.

qishaywan kaqkunata imami apar Jesuspa çhakinlapi çhuraranllapa. Piru Jesusqami tukuyninta allicharan.

³¹ Chaynu chay mudukuna rimatin, mana allin rikrayjunkuna alliyatin, kujukuna puritin, syigukuna chapakur rikakutin ima rikarmi chay runakunaqa limpu dispan-takasha kidaranllapa. Chaymi ashwan Israel runakunapa Dyusnintana tukuyla al-abaranllapa.

Jesusmi kwatru mil runakunata qararan

(Mr 8.1-10)

³² Chaymantami, Jesusqa yaçhakuqninkunata qayamur kaynu niran:

—Kusatami llakini kay runakunapaqqa. Chaqa kimsa diyanari nuqawan kaypi. Mananami imata mikunanllapapaqpis kannachu. Chaymi mana qarasha karqa, mana kaçhanayanichu wasinllapamanqa. Chaqa imanupiqami mallaqpaq riyar nanpi iman-manllapa nir.

³³ Chaymi, yaçhakuqninkunaqa niranllapa:

—Piru, ç imanunari waknu kusala achka runakunapaqqa kay chunllaq mana mayqan-pis tayashanllapa lugarpıqa mikuytaqa tarishunllapa? nir.

³⁴ Chaymi Jesusqa tapuran paykunataqa:

—çAykataq kan tantitaykillapaqa? nir.

Paykunaqa niranllapa:

—Syiti tantitawan aykala piskadukunalami kan nir.

³⁵ Chaymantami payqa willaran runakunata, pachalapimapis tananllapapaq.

³⁶ Chaymi, chay syiti tantitawan, chay piskadutaqa, aypar payji nir ima Taytan Dyusman mañakuran. Chaymantami, tantakunata pakir quran chay yaçhakuqninkunata. Chaymi paykunana runakunataqa aypachiran.

³⁷ Chaynumi tukuynin tiqlanankaman mikuranllapa. Ashwanmi subrankunata tantarqa, syiti kanastatana untachiranllapa.

³⁸ Piru chay mikusha chaykunaqami kwatru milqa (4,000) ullqukunala karanllapa. Nataq warmikunawan wamrakunataqami mana yuparanllapanachu.

³⁹ Chaymantaqami Jesusqa runakunataqa, “Rishaqna” nir, yaku karruman iqar riran uk lugar Magdala † shutiqmanna.

16

Jesustami mañaranllapa qashan uk milagruta rurananpaq

(Mr 8.11-13; Lc 12.54-56)

¹ Chaymantaqami wakin fariseukuna, chaynulla saduceo runakuna riranllapa Je-susta rikaq. Chaymi paykunaqa mabir ima ninqashi nir, kaynu niranllapa:

—Chiqapta syilumanta shamushayki nir yaçhanayllapapaqqa uk milagruta ruray nir.

² Piru Jesusqami niran:

—Qamkunaqami tardikuna unaq syiluman chapakur, syiluta chupikallata rikarqa ninkillapa: ‘Kusa shumaq tyimpumi kanqa’ nir.

³ Piru allaqmantakuna unaq syiluman chapakur syiluta chupikalla tultyawta rikarqa ninkillapa: ‘Kananqami mana allin tyimpuchu kanqa’ nir. Chaynu qamkuna syiluta chapar ima tyimpukunapaq yaçharqa, çimapaqtaq mana intrakankillapa nuqa Dyus-manta shamusha kar yaçhachishutiyqa?

⁴ Kay kusala mana allin yarpuyunijun kaq, chaynulla mana allita kriyimaq runaku-naqami uk milagruta ruranaypaq mañamanllapa. Piru kay mana kriyimaq runaku-naqami Taytay Dyus imanutaq Jonaswan ruraran chaynulla nuqawan ruratinla, mu-narqa intrakanqallapa.

† 15:39 Magdalaqami chaylla Magadanwanqa. Chay lugarllamantami karan María Magdalenaqa.

Chaynu nirqa chay kutilla, riranna chay runakunamantaqa.

*Fariseukunapa, saduceupa mana allin yaĉhachikuyninkuna
(Mr 8.14-21)*

⁵ Jesuspa yaĉhakuqninkuna quĉhapa uklaw manyanman pasasha karqa yarpuranllapa, tantakunata qunqar rishallapa nir.

⁶ Chaymantami Jesusqa niran:

—Allita kwintata qukar, kuytakankillapa chay fariseo, chaynulla saduceo runakunapa libaduranllapamanta nir.

⁷ Chaymi chay yaĉhakuqninkunaqa paykunapura ninakuranllapa: “¡Mana tantata apamusha kashallapami, chaynu nimashanchikllapa kanqa!” nir.

⁸ Chaynu yarpuyanllapa nir yaĉhayashanraykumi, Jesusqa kaynu niran:

—¿Imapaqtaq ninkillapa, tanta mana kanchu nirqa? ¡Ima manaraqchu allita nuqapi kriyinkillapa!

⁹ ¿Manaraqchu intrakankillapa, chaynulla mananachu yarpunkillapapis, chay sinku tantitamanta sinku mil runakunata qarashaytaqa? Chaqa achka kanastataraqmi subratinpis tantaraykillapa.

¹⁰ Chaynulla manachu yarpunkillapa chay syiti tantitamanta kwatru mil runakunata qaratiypis, achka kanastata subranta tantashaykillapataqa.

¹¹ ¿Ima manachu kwintata qukaraykillapa, nuqaga manami tantapaqchu rimayaray nirqa? Ashwanmi nishuyarayllapa kuytakanaykillapapaq chay fariseo, chaynulla chay saduceo runakunapa libaduranmanta.

¹² Chaymantami paykunaqa intrakaranllapana mana tantapa libaduranpaqchu willamayashanchikllapa nir. Ashwanmi intrakaranllapa chay fariseo, chaynulla saduceo runakuna yaĉhachikuyashanmanta kuytakananllapapaq nir.

*Pedrumi Jesustaqa Dyuspa Akrashan Cristun kanki niran
(Mr 8.27-30; Lc 9.18-21)*

¹³ Jesusqa uk lugar Cesarea Filipuman ĉharqa, tapuran chay yaĉhakuqninkunataqa:

—Nuqa Dyusmanta Shamuq Runapaqqa ¿mayqanshi kani ninllapataq runakunaqa? nir.

¹⁴ Chaynu nitinga paykunaqa niranllapa:

—Wakinqami ninllapa, Shutichikuq Juan nir. Nataq wakin-shuypaqa ninllapa Elías nir. Chaynulla wakinkunaqa ninllapa Jeremías, manaqapis Dyuspa uk rimaqnin kanqa nir.

¹⁵ —Qamkunapaq-shuypaqa ¿mayqantaq kani? —nir tapuran chay yaĉhakuqninkunataqa.

¹⁶ Chaymi Simón Pedruqa niran:

—Qamqami Dyuspa Akrashan Cristun, tukuy tyimpupaq kawsaq Dyuspa Wamran kanki, nir.

¹⁷ Chaymi Jesusqa niran:

—Kusa shumaqmi kanki Jonaspa wamran Simón. Chaqa nuqapaq yaĉhanaykipaqaq unaq syilumanta Taytaymi intrachishusha, manami mayqan runa imachu.

¹⁸ Chaymi kananqa kusalata kriyir, jwirti rumi yupay kashaykirayku Pedro shutichishayki. Chaynuqami wakin kriyiqkunapaqqa atun rumi yupayna kayanqa kriyishaykiqa. Chaymi chay rumipa ananman ĉhurar llutakur uk wasita shachiq yupayna kashaq chay wakin nuqapi kriyiqkunawanqa. Chaynuqami chay mana allinta rurachikuq dyabluqa mana binsiyta puytinganachu.

¹⁹ Piru kananqami Pedro, Taytay Dyus syilupi mantakuyashanman yaykuqkunata rikanaykipaqa numrashayki. Chaymi kay pachapi mayqanpis mana kriyishanrayku, Dyus mantakuyashanman mana yaykunqachu nitkiqa, unaq syilupi Taytaypis mana

yaykuchinqachu. Chaynulla kay pachapi mayqanpis kriyishanrayku Taytay Dyus mantakuyashanman yaykunqa nitki-shuypaqa, Taytaypis yaykuchinqa mantakuyashanmanqa.

²⁰ Chaynu Pedruta nishana karqami Jesusqa yaçhakuqninkunataqa willaran, ama mayqantapis willananllapapaqchu, payqa Dyuspa Akrashan Cristun nirqa.

Mananami maychu wanunaypaq niran Jesusqa

(Mr 8.31-9.1; Lc 9.22-27)

²¹ Chaymanta-pachami Jesusqa yaçhakuqninkunata kaynu nir intrachiq qallariran:

“Nuqaqami Jerusalén pwiblumanna riyashaq. Chaymi chay pwibluman çhatiyqa, chaypi ruku kaq mantakuqkuna, kurakunapa mantaqninkuna, Moisés mantakushanta yaçhar yaçhachikuqkuna ima aypar kusalata qischamanqallapa. Chaynu qischamarmi wanuchimanqallapa. Piru chaynu wanuchimatinllapamapismi kimsa diyamantaqa kawsamushaq” nir.

²² Chaynu nitinmi, Pedruqa uklawman Jesusta paylata apar anyaqnulla kaynu nir willaran:

—¡Dyusqami mana munanqachu chaynu qischakanaykipaqqa Taytituy! ¡Chaqa manami allinchi chaynu pasashunanpaqqa! nir.

²³ Chaynu nitinmi Jesusqa Pedrulawman tikrakamur niran:

—¡Ashuy naypaymantaqa dyablu! * Chaqa qamqami Dyus munashanta mana intrakar, yanqa runakuna yarpushannula yarpur, Dyus munashanta mana ruranayta munar disanimachimayanki nir.

²⁴ Chaymanta-shuypaqami Jesusqa yaçhakuqninkunata kaynu niran:

“Mayqanpis nuqapa yaçhakuqniy kanarqami amana bidanllapapaqqa llakinqallapanachu. Ashwanmi kruspi wanuchinatinllapamapis ama manchakurchu nuqalapi yarpur shachinakunqallapa.

²⁵ Chaqa mayqanpis paykuna munashannulla bidanta washayta kamaqkunaqami tukuy tyimpupaqna qischakanqallapa. Piru mayqanpis nuqapi kriyishanrayku qischakar wanuqkunaqami tukuy tyimpupaqna kawsanqallapa.

²⁶ Chaqa nishaykillapa: Mayqanpis kay pachapi kaq ima munashanta tantakur mana washakatinga, çimapaqtaq sirbiyan chay tantakushanqa? çManaqa uk runachu achka imata pagrakur washakayta puytinman? ¡Manami!

²⁷ Chaqa nuqa Dyusmanta Shamuq Runaqami shamushaq Taytay Dyuspa llipyalla pudirninwan, angelniykunawan ima. Chaynu shamurmi tukuyta allita rikar yaçhar imanurashanllapanulla imanurakanpaqmapis nishaq.

²⁸ Chiqaptami nishaykillapapis: Kaypi kaqmanta wakinllaqami mana wanunkilla-paraqchu Dyusmanta Shamuq Runata mantakuqta rikanaykillapakaman nir”.

17

Jesusmi kusa llipya intirupaq tikrakaran

(Mr 9.2-13; Lc 9.28-36)

¹ Chaymanta saysi diya pasatinnaqami Jesusqa, Pedruta Santiaguta apar riran. Chaynullami aparapis Santiaguta uknin Juanta ima. Chaynumi paykunala rir iqaranllapa kusa unaq sirkaman.

² Chaypi katinllapanami, Jesusqa yaçhakuqninkunapa naypanpi kusala ukman shumaqpaq tikrakaran. Chaqa qaqlanqami rupay yupay kusata llipyarayanan. Nataq raçhpan-shuypaqami kusa yuraq intiruta achkirayanan.

³ Chaynu Jesusta rikakuyarllapami, chay kutilla rikaranllapapis Dyuspa unay rimaqninkuna Moiseswan, Elías ima Jesuswan parlaqta.

* **16:23** Chaynuqami Jesusqa niran, Pedro dyablu munashanta rimashanrayku.

⁴ Chaymi Pedruqa Jesusta niran:

–Taytituy ¡kaypiqami kusala allin kanchikllapa! Qam munatkiqa, rurashaq kimsa chukllitakunata, ukta qampaq, ukta Moisespaq, ukta-shuypaqa Eliaspaq nir.

⁵ Chaynu Pedro niyatingami, kusa llipya intiru puktay limpu paykunata pampar pasayaran. Piru chay puktay rurimantami Dyus kaynu niyaran:

“Kaymi kusa munashay Wamrayqa.
Paylawanmi kusa shumaqta yarpuni.
¡Paylatami uyakur kasunkillapa!” nir.

⁶ Chaynu niqta uyaparmi chay kimsa yaçhakuqninkunaqa kusalata manchakur piratap rataran pachaman.

⁷ Chaymantami Jesusqa paykunaman qimikar, kamar kaynu niran:

–Ama manchakurchu shariyllapa nir.

⁸ Chaymi sharir chapakurqa mana mayqantapis rikaranllapanachu. Ashwanmi Jesusqa paylana kasha karan.

⁹ Chaymanta chay unaq sirkamanta ishkimuyatinllapanaqa Jesusqa yaçhakuqninkunata kaynu niran:

–Amami mayqantapis parlankillapachu chay rikashaykillapataqa, Dyusmanta Shamuq Runa wanur kawsamunankaman nir.

¹⁰ Chaymi yaçhakuqninkunaqa Jesusta kaynu nir tapuranllapa:

–Chaynu katinga, ¿imapaqtaq Moisés mantakushanta yaçhar yaçhachikuqkunaqa, Eliasraqshi Dyuspa Akrashan Cristunmanta naypaqta shamuyanqa ninllapa? nir.

¹¹ Jesusqa paykunata niran:

–Chiqaptami Elías naypaqtaqa shamuyanqa. Chaynu shamurmi tukuy imata Dyus munashanulla shumaqchayanqa.

¹² Piru nuqaqa nishaykillapa: Eliasqami nuqamanta naypaqta shamushana karan. Chaynu shamutinmapismi, Dyuspa rimaqninpaq mana kwintacharchu paykuna munashanta ruraranllapa. Chaynullami kananpis Dyusmanta Shamuq Runatapis qischanqallapa paykunaqa.

¹³ Chaymi chay yaçhakuqninkunaqa kwintata qukaranllapa, Jesusqami Shutichikuq Juanpaq rimayan nir.

*Jesusmi allicharan dyablupa yarpuyinwan kaq wamrata
(Mr 9.14-29; Lc 9.37-43)*

¹⁴ Chaymanta, unaq sirkamanta tikrakamurqa achka runakuna kayashanman çhamuranllapa. Chaymi chay kutilla, Jesusman uk runa qimikar naypalanpi qunqurikur, kaynu niran:

¹⁵ –Wamraymi atakiwan kusalata qischakan. Chaynu atakiwan qischakarmi kusalata ninakunaman, yakukunaman ima ratan. ¡Imaraq Taytituy, wamrayta llakipar alliyachiy-ari!

¹⁶ Chaqa nuqaqami kay yaçhakuqninkunamanmapis apamuray allichananpaq. Piru paykunaqami mana puytishallapachu nir.

¹⁷ Chaynu nitinmi, Jesusqa niran:

–¡Ay qamkuna Dyuspi mana allita kriyiqkuna, chaynulla mana allinta ruraqkuna! ¿Maydiyakamantaq allita intrachishunayllapapaq qamkunawan kashaq? ¿Ima maydiyakamantaq qamkunawan shachinakushaq? Ma, kayman apamuyllapa nir.

¹⁸ Chaynu chay wamrata apamutinllapami Jesusqa chay dyablupa yarpuyininta chay wamramantaqa anyar itakuranna. Chaymi wamraqa chay kutilla, allinna kidaran.

¹⁹ Chaynu chay wamra alliyatinnaqa, yaçhakuqninkunaqa wakaqlaman rir Jesuswan parlar, kaynu nir tapuranllapa:

–¿Imaraykutaq chay dyablupa yarpuyinintaqa mana itakuyta puytisha kashaqllapaqa? nir.

²⁰ Jesusqami niran paykunataqa:

—Qamkunaqa manami allita Dyuspiqa kriyinkillapachu. Chaqa chiqaptami nishaykillapa: Imanutaq chay mustasa qirupa simillitanmaqa kusa llampitu chaynu pitilamatapis allita Dyuspi kriyir, kay qaqaata ‘Ashur kaymanta, riy uklawman’ nitkillapaqa, chay qaqaqa ashunman. Chaqa allita Dyuspi kriyirllapaqami tukuy imatapis rurayta puytiyankillapana kanqa nir.

²¹ [Waknu riqchaq dyablupa yarpuyninga mana chaynulaqa runamantaqa lluqsh-inchu. Ashwan chaynu dyablupa yarpuyinta itakunarqa ayunar kusalata Dyusman mañakurla itakuyta puytinchik.]

Ishkay kutipaqnami Jesusqa wanushaqna niran
(Mr 9.30-32; Lc 9.43-45)

²² Chaymanta chay Galilea lugarpi yaçhakuqninkunawan pulla puriyarmi, Jesusqa kaynu niran:

“Dyusmanta Shamuq Runatami kuntrankunaman qukuyanqallapa.

²³ Chaynu qukutinllapami wanuchinqallapa. Piru kimsa diyamantaqami, qashan kawsamunqa”.

Chaynu nir willatinmi, yaçhakuqninkunaqa kusalata llakiranllapa.

Dyusta adurananllapa wasipaqqami impwistuta pagrakuqllapa

²⁴ Chaymantami Jesusqa yaçhakuqninkunawan rir çharan Capernaúm pwibluman.

Chaynu çhatinllapami, Dyusta adurananllapa wasipaq impwistuta kubrakuqkuna Pedruman qimikar, kaynu nir tapuran:

—¿Yaçhachikuqnikiqachu impwistutaqa pagrakun Dyusta adurananllapa wasipaqqa? nir.

²⁵ Pedruqa niran:

—Pagrakunmi taytituy.

Chaymanta Pedro wasiman yaykur mana imatapis niyatinraqmi, Jesusqa kaynu niran Pedrutaqa:

—Ima ninkitaq Simón Pedro, ¿mayqankunataqa kubranllapa impwistutaqa kay pachapi mantakuqkunaqa? ¿Chay pwiblunllapamanta kaqkunata, manaqachu jwira kaq runakunata? nir.

²⁶ Pedruqami niran:

—Jwiramanta kaq runakunalatami kubranllapa nir.

Chaymantami Jesusqa niran:

—Chiqaptami, chay mantakuqkunaqa pwiblunllamanta kaqkunataqa mana impwis-tutaqa kubranllapachu.

²⁷ Piru chay impwistuta kubrakuq kaqkunata mana pagrar ama piñachinallapapaqqa, rir chay atun quçhaman answiluykita itakuy. Chaymanta chay punta kaq piskaduta ay-pamurqa, aqrunta kiçhar uk qillayta tarinki chaypiqa. Chaymi chay qillayqa aypanqa, rir nuqapaq kaq impwistuyta chaynulla qampa pagrakutkimapis nir.

18

¿Mayqantaq Dyuspaqqa kusa mas allin kanqa?
(Mr 9.33-37; Lc 9.46-48)

¹ Chaymanta chay kutilla Jesuspa yaçhakuqninkunaqa payman qimikar kaynu nir tapuranllapa:

—Syilumanta kaq mantakuyashanpiqa ¿mayqanniyllapatataq Dyusqa kusa mas allinpaq rikamayanqallapaqa? nir.

² Chaynu nitinllapami Jesusqa uk wamrituta qayamur paykunapa çhaypinpi shachir,

³ kaynu niran:

—Chiqaptami nishaykillapa: Imanutaq kanan kawsayankillapa, chaynulla kawsar mana kay wamritu mana kwintachaypaqla chay yupay kawsarqami, syilumanta kaq mantakuyashanmanqa mana yaykunkillapachu.

⁴ Chaqa kay wamritu yupay mana kusa kani nirchu ashwan mana kwintachaypaqla kaqkunalami, syilumanta kaq mantakuyashanpiqa kusa mas allinpaqqa riqsikasha kanqa.

⁵ Chaymi mayqanpis nuqapi kriyishanrayku kay wamritu yupay kaqta, shumaqta samachiqqami, ashwan nuqallatana samachimayan nir.

Kuytawkish uchakutkillapa
(Mr 9.42-48; Lc 17.1-2)

⁶ “Piru nuqapi kriyishanrayku mana kwintachaypaqla kay taksha wamritukuna yupay kaqkunata uchakuchi qkunataqami, kusala allin kanman kunkanpi uk marayta watar, mar yakupa mas ruri kaqninman itakunanllapapaq.

⁷ Piru kay pachapiqami kusala saqra mana allinkunala untarayan. Chaymi mana imanupis shumaqta kawsayllapataqa puytinllapachu. Piru, chay mayqanpis uknin mana allinta rurur uchakunanpaq animachiq-shuypaqa imanangaraq.

⁸ “Chayraykumi uk makikillapa manaqa uk êhakikillapa mana allinta rurur uchakushana rikarichishutinga, pitir itakuy wakaq qammantaqa. Chaqa mas allinmi kanqa chulla makila, manaqa chulla êhakila tukuy tyimpupaqna kawsanaykipaq. Manami allinchi kanqa chay makiki, chaynulla êhakiki uchakuchishushanrayku tukuy tyimpupaqna mana wanuq ninapi qischakanaykipaqqa.

⁹ Chaynulla nawiki ima mana allinta rikachir uchakuchishutinga, urqur itakuy karu mayman qammantaqa. Chaqa kusa allinmi kanqa uk nawiyjunla tukuy tyimpupaq kawsanaykipaqqa. Manami allinchi kanqa nawiki uchakuchishushanrayku, tukuy tyimpupaqna infyirnupi kastigakasha kanaykipaqqa nir. *

Jesusmi kumparasyunta ruraran uysha chinqashawan
(Lc 15.3-7)

¹⁰ “Chaymi nishaykillapa: Amami nuqapi kriyiqkuna yanqa taksha wamritukuna yupay kaqkunataqa ukmanta rikankillapachu. Chaqa paykunata kuytaq angelmaqami waran waran maydiyapis Tayta Dyuspa naypalanpi kayan.

¹¹ [Chaqa Dyusmanta Shamuq Runaqami shamusha tukuy chay chinqasha kaqkunata washananlapaq.]

¹² “¡Ma nimayllapa! Uk runa syin uyshayjun kanman. Chaymanta chay syin uyshankunamantaqa uksitu chinqanman. Chaynu chay uksitu chinqashanraykuchu ¿chay wakin nubintay-nwibita (99) chaylapi dijar, mana rinman chay chinqasha chayta maskaq? nir.

¹³ Chaynu rir maskakur, tarirqami chay nubintay-nwibi kaqkunamantaqa masta aligriyanqa chay chinqasha chayta tarishanraykuqa.

¹⁴ Chaynullami unaq syilupi Taytaykillapapis mana munanchu uklamapis paypi kriyishanrayku mana kwintachaypaqla wamritu yupay kaqkunapis chinqanantaqa.

Ima katinmapismi pirdunanakushunllapa

¹⁵ “Imanupi uknikillapa ima mana allinta rurashutinllapaqa, rir, ‘Kaynumi mana allinta ruramashayki’ nir shumaqla paylawan parlayllapa. Chaynu paylawan parlar shumaqchanakurqami, kusa shumaqtana kawsankillapa.

¹⁶ Piru imanupi mana kasushutin-shuypaqa, qayamuy ukta manaqa ishkay kriyiqkunata. Chayna chay paykunapis rikananpaq ima mana allinta rurashantaqa,

* **18:9** Êhakinchik, makinchik, manaqa nawinchik uchakuchimaqninchikqa kaynu intrachimanchik yarpuyin-chikla, munayninchikla uchakuchimanashaqa ama kwintachashunchu nir.

imanutaq Dyus nitin unay iskribishankunapimaqa, ima katinpis ishkey manaqa kimsa tistigukuna rikar yaçhanqa niq chaynulla. †

17 Chaynu ruratkillapa paykunatapis mana kasutinga, wakin kriyiqkunatapis willayl-lapa. Piru chay wakin kriyiqkunata mana kasutinllapa-shuypaqa, uk mana kriyiqta, manaqa Roma pwiblupaqa impwistuta kubrakuq runata yupayna riqsinkillapa. ‡

18 “Chaymi nishaykillapapis: Kay pachapi kaqkunata mana allinta tukushanrayku chiqanchatkillapaqa, ¿imanunari syilupi Taytay kayashanmanmaqa yaykunqallapa? Nataq mayqanpis kriyishanrayku kusala allinpaq ima riqsitkillapaqami, ashwan syilupi Taytay kayashanmanpis yaykunqallapa.

19 “Chaynullami nishaykillapapis: Kay pachapi qamkunamanta ishkey runa chayl-lata yarpur imata mañakutkillapaqami, unaq syilupi Taytayqa qushuyanqallapa chay mañakushaykillapataqa.

20 Chaqa ishkeyla, manaqa kimsalamapis nuqapi kriyishanrayku tantakatinllapaqami, nuqaqa pullanllapa kashaq”.

21 Chaynu nitinmi Pedruqa riran Jesusta kaynu nir tapuq:

—Taytituy ¿ukniykuna ima mana allinta ruramatinga ayka kutitaq pirdunayta puytiyashaq? ¿Syiti kutichu pirdunanaypaq allin kanqa?

22 Chaymi Jesusqa niran:

—Nuqaqa manami syiti kutila pirdunanki nishaykichu. Ashwanmi sitinta kuti syiti katinmapis michkatapis pirdunanki nir.

Jesumi kumparasyunta ruraran uk mana pirdunakuqwan

23 “Chayraykumi syilumanta kaqpa mantakuyninqa, imanutaq uk mantakuqmaqa trabajaqninkunata iman kaqkunatapis rikananpaq dijasha karan chay yupay.

24 Chaymanta imankunata rikaq qallaritinllapanaqa payman çhachiran uktaqa dyis mil talintu qillayta § dibikuqta.

25 Chaymi chay trabajaqqa chay dibikuyashanpaq mana imanupis pagrakuyta puytiranchu. Chaynami chay mantakuqqa kaçhukuran rantikunanllapapaq uk sirbikuqta yupay uklawman. Piru rantikunanpaqmi niran warmintinta, wamrantinta, chaynulla tukuy iman kaqnintinta ima chay dibikuyashanta pagrakanapaqqa.

26 Chaynu chay mantakuq niyatinmapismi, chay trabajaqqa paypa naypalanpi qunqurikur rugaran kaynu nir: ‘Taytituy llakipar yaramaskiy-ari. Nuqaqami imanupis chay dibishuyashaytaqa tukuyninta pagrashayki’ nir.

27 Chaymi chay mantakuqqa chaynu rugatinga llakiparan paytaqa. Chaynulla ashwan chay dibiyashanmatapis manana kubrananpaqnachu niran. Chaymi ashwan dijatinna riran.

28 “Piru chay mantakuq chaynu llakipatin rirqami, chay trabajaqqa tariran uk trabajaq masin pitilata dibiyay chayta. Chaymi ashwan mana llakiparchu kuncanmanta aypar urkaq qallarir, kaynu niran: ‘¡Pagramay chay dibimayashaykita!’ nir.

29 Chaymi chay trabajaq masinqa naypanpi qunqurikur rugaran kaynu nir: ‘Llakipar yaramaskiy-ari taytituy. Chaymantami tukuyninta pagrashayki’ nir.

30 Piru chay ukningami, mana llakipar yaraytaqa munaranchu. Chaymi ashwan karsilachikuran tukuy dibiyashanta limpu pagranankaman.

31 Chaynu rurashanraykumi chay wakin trabajaq masinkunaqa kusalata llakiran. Chaymi rir chay mantakuqtaqa tukuy ima pasashantaqa parlaranllapa.

† 18:16 Rikashun Deuteronomio 19.15. ‡ 18:17 Roma pwiblupaqa impwistuta kubrakuq runata yupayna riqsiyl-lapa nirqami intrachimanchikllapa amana paykunawan pulla kanallapapaq nir. § 18:24 Dyis mil talintuqa kusala achka qillay karan. Chaqa uk trabajaqmaqami uk talintuta ganananpaqqa 15 añuta trabajayta ministiran.

³² Chayta chay mantakuq yaçharmi, kaçhakuran qayamunanllapapaq. Chaymi çhamutinqa niran: ‘iKusala mana allin yarpuyunijun runa!, nuqamaqami rugamashayki-rayku chay tukuy dibimayashaykitaqa llakipashuray.

³³ Chaymi imanutaq nuqa qamta llakipashuray chaynullami qampis chay uknikitaqa llakipanaykita’ nir.

³⁴ Chaymi chay mantakuqqa kusalata piñakur kaçhakuran karsilman itar qischananllapapaq, tukuy dibiyashanta limpu pagranankaman’.

³⁵ Chaynu nirnaqami, Jesusqa niranpis: “Qamkuna uknikillapata mana tukuy shunquykillapawan pirdunatkilapapaqami, syilumanta Taytaypis chaynulla qamkunawanpis ruranqa” nir.

19

Jesusmi yaçhachikuran warmiwan dijanakuqpaq (Mr 10.1-12; Lc 16.18)

¹ Jesusqa yaçhachikur tukchirnaqa riranna Galilea pwiblumantaqa. Chaynu rirmi riyu Jordanpa chimpan Judea lugarman çharan.

² Piru paypa ikintaqa kusala achka runakuna riranllapa. Chaymi ashwan tukuy la qishaq kaqkunataqa allicharan.

³ Chaymantaqami wakin fariseo runakuna Jesusman qimikaranllapa. Chaymi mabir imanimashunllapashi nir, kaynu tapuranllapa:

—¿Allinchi kanqa uk runa kasarashan warminta imallapaqqa dijananpaq? nir.

⁴ Chaymi Jesusqa niran:

—¿Manachu qamkunaqa liyishaykillapa Dyus nitin iskribikashakunataqa? Chaqa chaypiqami nin: ‘Dyusqashi puntamanta-pacha runata, warmita ruranan’.

⁵ Chaqa chaypaqmi Dyusqa niqpis: ‘Uk runaqami warminwan kasararqa, taytanta mamanta dijanqa. Chaymi ashwan warminwanqa uk kwirpu yupaylana kawsanqallapa’ nir.

⁶ Chaynu katinmi runaqa warminwanqa manana ishkaynachu. Ashwanmi uk kwirpulana kayanqallapa. Chaymi nishaykillapa: Uk runa warminwan uk kwirpulana kananpaq Dyus nishanraykumi mana mayqanpis, paykunaqa dijanakunqa niyta puytinchi nir.

⁷ Chaymanta chay fariseo runakunaqa qashan kaynu niranllapa:

—Chaynu katinga, ¿imapaqta Moisés mantakushanpiqa kaynu nin? Uk runa warminta dijanarqashi, karguyjunkunapi kartata rurar warminta qurqashi chiqanchakayta puytin nir.

⁸ Chaynu nitinmi Jesusqa niran:

—Qamkuna kusala kuchi mana intrakaq kashaykillaparaykumi Moisesqa chaynu dijanakunqa nirmapis mantakuran. Piru Tayta Dyusqami unaymanta-pacha runata warminwan pullacharqa mana imalapaqpis dijanakunanpaqqa munaranchu.

⁹ Piru nuqamaqami nishaykillapa: Uk runa, warmin mana mayqanwan punusha ima katin yanqallamanta dijar, ukwan kasararqami kusala saqrata uchakuyan nir. *

¹⁰ Chaynu nitinmi, chay yaçhakuqninkunaqa kaynu niran:

—Chaynu katinga, manami allinchi mayqanpis warmiyjun kanapaqqa nir.

¹¹ Jesusqa paykunata niran:

—Tukuy laqa manami mana warmiyjun kaytaqa puytinllapachu. Ashwanmi chay mayqantaçhi Tayta Dyus mana warmiyjun kananpaq nisha, chaykunalami chaynu kaytaqa puytinllapa.

* **19:9** Wakin iskribikashakunapi kaynu nin: “Uk warmi, runan dijasha katin, qashan uk runa paywan kasararqa, uchakuyan” nir.

¹² Chaqa chiqaptami wakin runakunaqa mana warmiyjunchu maydiyapis kananpaq nasinllapa. Nataq wakin runakunataqami ama warmikunanpaq runa masinkuna kaparanllapa. Nataq wakinkuna-shuypaqa mana warmikunllapachu kusala mas shumaqta Tayta Dyusta sirbiyta munar ima. Chaymi kay nishayta mayqannikillapapis intrakanarqa imanupis intrakayllapa.

Jesusmi wamrakunata bindisiran

(Mr 10.13-16; Lc 18.15-17)

¹³ Chaymantami Jesusmanqa wamrakunata apamuranllapa, pay makinta ananman çhurar bindisininpaq. Piru yaçhakuqninkunaqami chay wamrakunata apamuqkunataqa anyaran.

¹⁴ Chaymi Jesusqa kaynu niran paykunataqa:

“¡Ama arkarchu, dijay nuqaman shamunqa wamritukunaqa! Chaqa syilumanta kaq mantakuyashanqami kay wamritukuna yupay kaqkunlapaq”.

¹⁵ Chaynu nir, makinkunata chay wamrakunapa ananman çhurar bindisirmi, chay lugarmantaqa riranna.

Kusala imayjun musu runami Jesuswan parlaran

(Mr 10.17-31; Lc 18.18-30)

¹⁶ Chaymantami uk musulla runa shamur Jesusta kaynu nir tapuran:

—[Kusa allinla] yaçhachikuq Taytituy, ¿ima allin kaqlatataq rurayman, tukuy tyimpupaqna kawsanaypaqqa? nir.

¹⁷ Chaynu nitinmi Jesusqa niran:

—¿Imapaqtaq tapumanki allin kaqpaqqa? † Allinla kaqqami kan ukla. Payqami Taytay Dyus. Piru tukuy tyimpupaqna kawsayta munarqami, Dyus mantakushankunata kasur kawsay nir.

¹⁸ Chaynu Jesús nitinmi, chay musuqa qashan tapuran:

—¿Mayqan mantakuykunatana? nir.

Chaymi Jesusqa kaynu niran:

—Ama wanuchikuychu; ama uk uk warmiwan kaychu; ama suwakuychu; ama uknikipaq llullakur rimaychu;

¹⁹ taytaykita, mamaykita kasuy. Chaynulla ukkunata llakipay, imanutaq qampa kwirpuykillapaq llakinki chaynulla, nir.

²⁰ Chaynu nitinmi, chay musuqa niran:

—Tukuy chaykunataqami [takshaymanta-pacha] rurashana kani. ¿Imataq mas kanqa ruranaypaqqa? nir.

²¹ Jesusqa niran:

—Kusa mas allin kayta munarqa, rir tukuy imayki kaqta rantikur, qillaynikitaqa mana imayjun kaqkunata quy. Chaynuqami unaq syilupiqa mana tukukaq imaykitana tarikunki. Piru chay nishushayta rurarnaqami, shamutki nuqawanna rishun nir.

²² Chayta uyarmi, chay musuqa kusalata llakir riran. Chaqa kusala imayjun-ari karan.

²³ Chaymi Jesusqa yaçhakuqninkunata kaynu niran:

—Allipla trabajusuraq kanqa chay kusala imayjun kaqkuna, syilumanta kaq mantakuyashanman yaykunanpaqqa.

²⁴ Chaymi qashan nishaykillapa: Mayqanpis kusala imayjunkuna, Dyus mantakuyashanman dasla yaykunanmantaqami, ashwan uk kamillu dasla pasayta puytinman uk awjapa uçhkitunta, nir.

²⁵ Chaynu nitin uyaparmi yaçhakuqninkunaqa kusata yarpupakur kaynu niranllapa:

—Chaynu katinqa ¿pitaq washakayta puytayanqa? nir.

† 19:17 Wakin iskribikashakunapimi kaynu nin: “¿Imaraykutaq allinla kanki nimanki?” nir.

²⁶ Chaynu nitinmi Jesusqa paykunata chapar kaynu niran:

—Runakunapaqqami kayqa mana ruraypaqchu. Piru Dyuspaq-shuypaqami tukuy imapis ruraypaq nir.

²⁷ Chaynu nitinqa, Pedruqa niran:

—Nuqakunamaqami tukuy imayllapakunata dijashana, qamwanna purinillapa. Chaynu kashayllaparaykuqa, ¿imatataq aypayashaqllapaqa? nir.

²⁸ Jesusqa niran paykunataqa:

—Chiqaptami nishaykillapa: Maydiya nuqa, Dyusmanta Shamuq Runa kusala shumaq mantakuyniypi mantakuq qallaritiyqami, qamkunapis dusikillapa mantakunaykillapapi tar pullay mantakunkillapa. Chaynami qamkunana Israelpa chay dusi kaq ayllunkunamatapis allinta mana allinta rurasha katinmapis allita rikar yaçhankillapa.

²⁹ Chayraykumi chay tyimpuqa nuqarayku wasinta, ullqu ukninkunata, warmi ukninkunata, taytanta, mamanta, manaqa [warminta,] wamrankunata, çhakrankunata dijar nuqa munashayta ruraqkunaqa, chay dijashanmantaqa syin kuti mas imanllapakunata aypañqallapa. Chaynulla tukuy tyimpupaqnami kawsañqallapa.

³⁰ Piru kanan tyimpukunapi achka runakuna kusana kaqkunaqami, chay tyimpuqa mana imapaqpis sirbinqachu. Chaynulla kanan tyimpukuna achka mana kwintachaypaq kaqkunaqami, ashwan chay tyimpuqa kusa nishapaqna riqsikanqallapa.

20

Jesusmi kumparasyunta ruraran trabajaqkunawan

¹ Jesusqami niranpis:

“Syilumanta kaqpa mantakuyninqami imanutaq uk çhakrapa amunmaqa timpranula lluqshiran rikaq trabajadurkunata, çhakranman rir trabajanapaq chay yupay.

² Chaymi, chay çhakrapa amunqa trabajaqkunawan uk tratuta rurar kaçharan çhakranpi trabajatinllapa uk diya intirupaq pagrananpaq.

³ “Chaymanta qashan unakaqna lluqshirqa rikaran plasapi ayka mana imatapis rurartaqkunata.

⁴ Chaynu rikarmi paykunataqa niran: ‘Riyllapa qamkunapis çhakrayman trabajaq. Nuqami imanutaq trabajashaykillapanulla pagrashaykillapa’ nir. Chaymi paykunapis riranllapana.

⁵ “Chaymanta qashalan chay çhakrapa amunqa lluqshiran a las dusi yupay, chaynulla tardikaqpis. Chaymi wakin runakunata tarirpis chaynullata niran paykunatapis.

⁶ “Qashan tardikaqna chay plasallaman lluqshirqa, qashan runakunata tariran. Chaymi chay tarishankunatapis niran: ‘¿Imapaqtaq qamkunaqa kaypiqa tukuy unaq mana trabajarqa tashaykillapa?’ nir.

⁷ Paykunaqa niranllapa: ‘Manamiri mayqanpis rugamashallapachu trabajanayllapaqqa’ nir. Chaymi chay çhakrapa amunqa paykunatapis niran: ‘Riyllapa qamkunapis çhakrayman trabajaq. [Nuqami imanutaq trabajashaykillapanulla pagrashaykillapa]’ nir.

⁸ “Chaymanta amsatinna-shuypaqa, çhakrapa amunqa kaynu niran chay trabajachikuqnintaqa: ‘Qayamur trabajaqninchikkunataqa pagrayna. Piru chay ikita trabajaq qallarishakunata pagraq qallarir, tukchinki chay naypaqta trabajaq qallarishakunawan’ nir.

⁹ “Chaymi, chay tardilana trabajaq qallarishakunaqa çharanllapa naypaqta pagrakaqqa. Piru tukuy unaq trabajasha yupaymi pagrakanllapa.

¹⁰ Chaymantami chay naypaqta trabajaq qallarisha chaykunata pagrananpaq qayatinqa, paykunaqa yarpuranllapa: Nuqanchikkunataqami masta pagramayashunllapa nir. Piru paykunatapis chay uk diyata trabajashanulla pagraranllapa.

¹¹ Chaynu pagrakashana karqami kusalata piñakur, chay êhakrapa amuntaqa juraparanllapa,

¹² kaynu nir: ‘Kay ikita êchamuqkunaqami uk ratulatana trabajashallapa. Nataq nuqakunamaqami tukuy unaq kusala rupaypi ima shachinakur trabajasha kanillapa. Piru qamqami nuqakunawanqa chayllata pagrashayki. Chaynuqami mana allinchu’ nir.

¹³ “Chaynu nitinllapaqa, ashwan chay êhakrapa amunqa kaynu niran chay rimpakuqkunapa uknintaqa: ‘¿Amiguy, ima mana allintataq qamwanqa rurasha kani? ¿Manachu tukuy unaq trabajatkilapa chaynuta pagrashunayllapapaq parlaranchikillapa?’

¹⁴ Kaypimi trabajashaykipaq qillaynikiqa. Ashwanmi rikuyna. Ma willamay, ¿ima mana allintataq rurashusha kani, chay ikita trabajaq êchamushakunata qamwan chayllata pagrarqa?

¹⁵ Chaqa nuqapa qillayniywanqami munashayta rurayta puytini. ¿Manaqachu kusala bwinu kashayrayku, chay wakinkunata qamwan chayllata pagrashayrayku inbidyakayanki?’ nir”.

¹⁶ Jesusqami kaynu niranpis: “Kanan ikilapi kaqkunaqami naypaqpina kanqallapa. Nataq chay kanan naypaqllapi kaqkuna-shuypaqa maydiyaqa ikipina rikarinqallapa. [Chaynulla kusala achkami qayakasha kanqallapa. Piru aykalamî akrakasha kanqa]” nir.

Qashanmi Jesusqa wanushaqna niran

(Mr 10.32-34; Lc 18.31-34)

¹⁷ Jesusqami Jerusalén pwibluman riyarqa yaêhakuqninkunata, uklawman qayar kaynu niran paykunataqa:

¹⁸ “Qamkuna rikayashaykillapanumi kananqa riyanchikllapana Jerusalén pwiblumanqa. Chaypimi Dyusmanta Shamuq Runataqa qukunqallapa, kurakunapa mantakuqninkunaman, Moisés mantakushanta yaêchar yaêchachikuqkunaman ima. Chaymi ashwan paykunaqa wanuchinanllapapaq nir mantakunqallapa.

¹⁹ Chaynullami mana Israel runakunaman qukunqallapa. Chaymi paykunaqa kusalata burlakar wipyar ima kruspi klabar wanuchinqallapa. Piru kimsa diyaman-taqami qashan kawsamunqa” nir.

Santiaguwan Juanpa maman, Jesusta mañakuran

(Mr 10.35-45)

²⁰ Chaymantaqami Zebedeupa warmin, wamran Santiaguwan chaynulla Juanwan rir, Jesusman qimikar naypalanpi qunqurikur, wamranta llakipananpaq mañakuran.

²¹ Chaymi Jesusqa kaynu nir tapuran chay warmitaqa:

—¿Imatataq munayanki? nir.

Payqami niran:

—Chay kusala shumaq mantakuynikiqi mantakurqami, qam nitki, uk wamrayqa allilaw qichqaykipi tanqa. Nataq uknin-shuypaqa ichuqlaw qichqaykipi tanqa nir.

²² Chaynu nitinmi, Jesusqa kaynu niran:

—Manami qamkunaqa imata mañakuyankillapa nirmapis yaêhankillapachu. Tappushaykillapa: ¿Kusala saqra ayaq yakuta upyaq yupaymi qischakar wanuyashaq, * chaynu qischakaytachu puytiyankillapa kanqa? nir.

Chaymi paykunaqa niran:

—Arí Taytituy nir.

²³ Chaymi Jesusqa qashan niran:

* **20:22** Castellanupi “Ser bautizado con el bautismo con que yo soy bautizado” nirqami intrachimanchik qischakaytachu puytinki nuqa qischakayashaq chay yupay nir.

—Chiqaptami qamkunapis kusalata qischakankillapa, nuqa qischakashaynulla. Piru mantakunaypi tar allilawpi manaqa chay ichuqlaw qichqaypi tachishunayllapa-paqqami, mana nuqaqa yaçhanichu. Ashwanmi Taytay Dyus mayqantapis pay munashannulla tachinarqa tachiyanqa nir.

²⁴ Piru chay wakin dyis kaq yaçhakuqninkunaqami chaynu nir mañakuqta uyaparqa, chay ishkaykunawanqa piñakuranllapa.

²⁵ Chaymi Jesusqa paykunata qayamur niran:

“Qamkuna yaçhashaykillapanu, kay pachapi mantakuqkunaqami, chay pwiblumanta kaq runakunataqa paykuna munashanlata rurachin. Chaynu katinmi ashwan chay pwiblupi kusa runa nisha kaqmaqa, wakinkunata mantarla ima kawsanllapa.

²⁶ Piru qamkunapiqami ama chaynuqa pasanmanchu. Ashwanmi chay qamkunamanta mayqannikillapa kusa runa nisha kaqqa, uk sirbikuq yupay kar wakinnikillapata yanapankimanllapa.

²⁷ Chaynulla qamkunamanta uknikillapa kusa mas kayta munarqa, ukkunapa sirbiqninna kayllapa.

²⁸ Imanuçhi Dyusmanta Shamuq Runamaqami mana payta sirbinanllapapaqchu shamusha. Ashwanmi pay sirbikuq shamushamapis. Chaynami ashwan payqa kusala achka runakuna tukuy tyimpupaqna wanunanllapapaqna kaqkunata washar tukuy tyimpupaq kawsachinanpaq shamusha”.

Jesusmi ishkay syigukunata allicharan

(Mr 10.46-52; Lc 18.35-43)

²⁹ Chaymantami Jesús, Jericó pwiblumanta yaçhakuqninkunawan llugshir ritinmi, kusala achka runakuna ikinta riranllapa.

³⁰ Chaynu riyatinllapami nan qichqalanpi ishkay syigu runakuna tayasha karan. Chaymi Jesús pasaqta uyaparqa, kaynu nir qayçhakuranllapa:

—¡Taytituy, Davidpa ayllun, † llakipamastuyllapari! nir.

³¹ Chaynu nitinllapami, runakunaqa anyaranllapa upallananllapapaq. Piru paykunaqami llallin kaynu nir qayçhakuranllapa:

—¡Taytituy, Davidpa ayllun, llakipamastuyllapari! nir.

³² Chaymi Jesusqa chaypi yarar, chay syigukunataqa qayar, kaynu nir tapuran:

—¿Imatataq qamkunapaq ruranayta munayankillapa? nir.

³³ Paykunaqami niranllapa:

—Taytituy, nawiylapa rikakunantami munanillapa nir.

³⁴ Chaymi Jesusqa paykunapaq kusalata llakir, nawinllapataqa kamar chay kutilla allicharan. Chaymi ashwan chay runakunaqa allinna, Jesuspa pullan riranllapa.

21

Jesusmi Jerusalén pwibluman yaykuranna

(Mr 11.1-11; Lc 19.28-40; Jn 12.12-19)

¹ Jesusqami yaçhakuqninkunawan Jerusalén pwibluman riyar, yaqqa çhayarnaqa, Betfagé pwibluman çharanllapa. Kay Betfagé pwibluqami chay Olivos sirkapaqa shipchanlapi karan. Chaymi chaypi karnaqa Jesusqa ishkay yaçhakuqninkunata qayar,

² kaynu nir kaçharan:

“Riyllapa wak naypanchikpi pwiblitu chayman. Chayman çharqami uk burra wawayjun wataraqta tarinkillapa. Chaymi kaçhar apamunkillapa ishkantinta.

³ Piru mayqan imallata willashutinllapaqa ninkillapa: ‘Taytitunchikmi ministiyen, daskaqlami kaçhamunqa’ nir”.

† 20:30 Davidpa ayllun nirqami, intrachimanchik Dyuspa Akrashan Cristun nir.

⁴ Chaynuqami Dyuspa unay rimaqnin nisha kayaq chaynulla kumplikança. Chaqa kaynumi nisha kayaq:

⁵ “Jerusalén pwiblumanta runakunata niyllapa:

‘Chapayllapa, chaytami shamuyan mantakuqnikipilla.

Payqami shamuyan mana kwintachaypaqla yupay,

uk burrupa wawitunpa anan tasha’ nir”.

⁶ Chaynu nitingami, chay ishkay yaçhakuqninkunaqa rir Jesús nishannulla ruraranllapa.

⁷ Chaymi burrataqa wawantinta aparanllapa. Chaymi raçhpakunata ananman çhuratinllapa Jesusqa taranna.

⁸ Piru chaypiqami karan kusala achka runakuna. Chaymi Jesús riyashanlawmanqa wakinqa raçhpanllapata çhukiranllapa. Nataq wakin-shuyapaqami qirupa raprankunata kuchumur çhukiranllapa, chaypa ananlata Jesusqa pasanapaq.

⁹ Chaymi ashwan naypaqta ikita riqkunamapis kusa aligrila kaynu nir laqyayaqllapa: “¡Biba biba! ¡Kusa alabakashami kanqa Davidpa ayllunmanta gubyirnunchik,

Taytanchik Dyuspa shutinpi shamuyqa!

Chaymi ashwan unaq syilupipis kusa alabakashana kanqa” nir.

¹⁰ Chaymanta Jesús, Jerusalén pwibluman yaykutinga, tukuyla chay pwiblumanta kaq runakuna kusalata laqyaranllapa. Chaymi achka runakuna kaynu nir tapunakuyaqllapa:

—¿Mayqantaq kayqa? nir.

¹¹ Wakinkunaqami niyaqllapa:

—Nazaret pwiblu Galileapa lugarninmanta Dyuspaq rimaqnin Jesusmi nir.

Jesusmi Dyusta adurananllapa wasimanta rantikuqkunata itakuran

(Mr 11.15-19; Lc 19.45-48; Jn 2.13-22)

¹² Chaymantami Jesusqa, Dyusta adurananllapa wasiman yaykur tariran rantikuqkunata, rantikuqkunata ima. Chaymi limpu waqtaman itakuran. Chaynumi chay uklawmanta kaq qillayta kambyaqkunapa misanta, chaynulla palumata rantikuqkunapa misanmatapis limpu tiktir itakuran.

¹³ Chaymi chay runakunataqa kaynu niran:

“Dyus nitin iskribikashakunapiqami nin: ‘Wasiyqami nuqaman mañakunanllapalapaq wasi shutingaq’ nir. Piru qamkunaqami suwakuqkunapa maçhayninpaqna tikrashaykillapa” nir.

¹⁴ Chaymantami Dyusta adurananllapa wasillapi Jesusmanqa qimikaranllapa syigukuna, kujukuna ima. Piru Jesusqami paykunataqa allicharan.

¹⁵ Piru kurapa mantakuqninkuna, Moisés mantakushanta yaçhar yaçhachikuqkuna ima Jesús rurashanta rikaranllapa. Chaynullami uyaparanllapapis wamritukuna Dyusta adurananllapa wasipi kaynu nir laqyaqllapata “¡Biba biba Davidpa ayllun!” niqta. * Chaymi kusalata piñakur,

¹⁶ Jesustaqa kaynu niranllapa:

—¿Uyapankichu chay wamrakuna rimayashantaqa? nir.

Jesusqami niran:

—Arí, uyapayanimi. Piru ¿manachu liyishaykillapa qamkunaqa Dyus nitin iskribikashakunapi kaykunapaq nishantaqa? Chaqa kaynumi nin:

‘Taksha wamritukuna,

chaynulla ñuñuq wamritukunamapis

kusa shumaqta alabamayanqallapa’ nir.

* **21:15** Kaypaq masta intrakanarqa rikashun Salmo 8.2.

¹⁷ Chaynu nirnaqami paykunata chaypi dijar, Jesusqa riranna Betania pwibluman. Chaymi chay tutaqa chaypi yurqaran.

Jesusmi igus qiruta chakinanpaqna niran
(Mr 11.12-14, 20-26)

¹⁸ Allaqmanta allaq allaqqa Jerusalén pwibluman qashan riyarmi Jesusqa mallaq-naran.

¹⁹ Piru chay nan qichqalanpimi rikaran uk igus qiruta. Chaymi puquyninta maskaq rirqa yuranlata tariran. Chayraykumi, chay igus qirutaqa kaynu niran: “¡Mananami kaymantaqa puqunkinachu!” nir.

Chaynu nitinmi chay kutilla, igus qiruqa chakiranna.

²⁰ Chaynu chay igus qiru chakishata rikarmi, Jesuspa yaçhakuqninkunaqa kusa dispan-takashalla kaynu nir tapuranllapa:

—¿Ima nitkitaq chay igus qiruqa das chay kutillaqa chakiran? nir.

²¹⁻²² Jesusqami kaynu niran paykunataqa:

—Chiqaptami nishaykillapa: Qamkuna imata ruranaykillapapaq kar Tayta Dyuspi kusalata kunfyakar ama ukmanta yarpurchu mañakutkillapaqami, tukuy imapis rurakanqa. Chaymi ashwan chay igus qiruta imanururashaymanmatapis masta rurayta puytinkillapa. Chaynulla ashwan Tayta Dyuspi kusalata kunfyakar, kay qaqata ‘Ashur, rir mar yakuman yaykuy’ nitkillapapis kasushunmanllapa nir.

Jesustami tapuranllapa pipa pudirninwanshi nir
(Mr 11.27-33; Lc 20.1-8)

²³ Chaymantami Jesusqa Dyusta adurananllapa wasiman yaykur yaçhachikuq qallari-ran. Chaynu yaçhachikuyatinmi, kurakunapa mantagninkuna, Israel pwiblupa ruku mantakuqninkuna ima qimikar, Jesustaqa kaynu nir tapuranllapa:

—¿Mayqan mantashutintaq tukuy chaykunata rurankiqa? nir.

²⁴⁻²⁵ Chaymi, Jesusqa paykunata niran:

—Nuqapis tapushaykillapa: ¿Mayqantaq Shutichikuq Juantaqa kaçhamuran shutichiku-nanpaqqa? ¿Dyuschu kaçhamuran manaqachu runakunala? Qamkuna chay ta-pushushayta willamatkillapami, nuqapis willashaykillapa mayqan mantamatinmi kayta rurani nirmapis.

Chaynu nitinmi, paynin paynin willanakur kaynu ninakuyaqllapa: “ ‘Dyusmi kaçhamuran’ niytaqa manami puytinchikllapachu. Chaqa, chaynu nishallapaqa ‘¿Ima-paqtaq mana kriyiraykillapa?’ nimashunllapa.”

²⁶ Chaynulla, manami puytinchikllapachu ‘Runakunalami kaçhamuran’ niytapis, runakunata manchashanchikllaparayku. Chaqa tukuykami kriyinnllapa ‘Juanqashi Dyuspa rimaqnin karan’ nir”.

²⁷ Chaynu ninakuyarmi, Jesustaqa niranllapa:

—Manami yaçhanillapachu nir.

Chaymi, Jesuspis paykunataqa niran:

—Chayqa nuqapis manami willashaykillapachu, mayqan mantamatinmi tukuy kaykunata rurani nirmapis.

Jesusmi kumparasyunta ruraran ishkaq wamrakunawan

²⁸ Chaynullami Jesusqa chay mantakuq runakunataqa tapuranpis:

—¿Imatataq yarpunkillapa qamkunaqa kaypaqqa? Karanmi uk runa ishkaq wamrayjun. Chaymi uk wamrantaqa niran: ‘Wamray, riy kananqa ubata tarpushanchik çhakranchikman trabajaq’ nir.

²⁹ Piru wamranqami kaynu niran: “¡Manami kananqa trabajanayanichu!” nir. Chay-manta, chay wamraqa manami allintachu tukuyani taytayta mana kasurqa nir kwintata qukar, ashwan riran trabajaqqa.

³⁰ Chaymanta qashan taytanqa riran uknin wamranta willaq rinanpaq trabajaq. Chay wamraqami niran: ‘Arí, taytituy rishaq’ nir. Piru chaynu nirmapismi mana riranchu.

³¹ Mabir willamayllapa: ¿Kay ishkantinmantaqa mayqannintaq taytan munayashantaqa rurasha kanqa?

Paykunaqa niranllapa:

—Punta chaymi nir.

Chaymi Jesusqa niran paykunataqa:

—Chiqaptami nishaykillapa: Chay Roma pwiblupaq impwistuta kubrakuqkuna, chay warmikuna uk uk runawan tasha kaqkunaqami, syilumanta kaq mantakuyashanmanqa qamkunamantaqa naypaqta yaykunqallapa nir.

³² Chaqa Shutichikuq Juan shamur allin kaqlata rurar kawsananllapapaq yaçhachikutinqami, qamkunaqa mana kasuraykillapachu. Piru chay Roma pwiblupaq impwistuta kubrakuqkuna, chaynulla chay warmikuna uk uk runawan tasha kaqkunaqami, intrakar kriyiranllapa. Nataq qamkuna-shuypaqami tukuy chayta rikarmapis karanlla kar, mana imanupis kriyiraykillapachu.

Jesusmi kumparasyunta ruraran mana allin trabajaqkunawan

(Mr 12.1-12; Lc 20.9-19)

³³ “¡Allita uyakuyllapa! Kay kumparasyuntapis parlashaykillapa: Uk runami çhakranpi ubata tarpur, ridurninta limpu patyuta ruraran. Chaynullami ruraranpis uk quçhata chaypi binuta lluqshichinanpaq. Chaynulla uk shuytulla kusala atun wasita yupay ruraran, chaypa ananman iqar chay çhakranta chapananpaq. Chaymantaqa ayka runakunata chay çhakranta arrintar riran largu mayta.

³⁴ “Chaymanta kusicha tyimpu çhamutinqa, chay çhakrapa amunqa kaçhamuran sirbikuqninkunata, chay kusichakushanmanta paypaq kaq partintaqa qunanllapapaq.

³⁵ Piru ashwan chay çhakrapi kaqkunaqami, chay sirbikuqninkunataqa aypar wakinkunataqa maqaranllapa. Nataq uktaqa wanuchiranllapa. Chaynulla uktaqa rumillawan sitaranllapa ima.

³⁶ Chaymantami chay çhakrapa amunqa chay punta kaçhashanmantaqa mastana sirbikuqninkunataqa kaçhamuran. Piru chay çhakrapi kaqkunaqami imanutaq chay punta kaqkunata ruraran chaynulla ruraran.

³⁷ “Chaymanta tukukananta-shuypaqami wamrantana kaçhamuran, kaynuta yarpur: ‘Wamrayta-shuypaqami kusalata rispitar kasunqallapa’ nir.

³⁸ Chayna wamranta kaçhatin, chay çhakrapi kaqkuna rikarqa, ninakuranllapa: ‘Wakmi kay pachataqa irinsyanpaq aypayanqa. ¡Ashwan wanuchishunllapa nuqanchikkunana kay pachanwanqa kidanallapapaq!’ nir.

³⁹ Chaynu nirmi aypar chay çhakramanta urqumur wanuchiranllapa”.

⁴⁰ Chaynu nirqa kaynu tapuran paykunataqa:

—¿Chay çhakrapa amun shamurqa, chay çhakrapi kaqkunawanqa imatataq rurayanqa nir yarpunkillapa qamkunaqa?

⁴¹ Paykunaqa niranllapa:

—Chay kusala mana allin runakunataqami mana llakiparchu limpu wanuchir tukchianqa. Chaynami ashwan ukkunatana arrintar dijayanqa, chay paykunaqa kusicha tyimpu çhamutinqa amunpaq kaqtaqa karantana qunanllapapaq nir.

⁴² Chaymantami Jesusqa niran paykunataqa:

—¿Manachu qamkunaqa liyishaykillapa, Dyus nitin iskribikashakunataqa? Chaqa chaypiqa kaynu nin:

‘Chay llutakuqkuna kay rumiqa mana sirbinchu nir itakushanllapami, ashwan kusala shumaq rumipaq tikrakasha.

Piru tukuy chaynu kananpaqqa Dyusmi chaynuqa ruraran.

Chaymi ashwan paylata alabashunllapa' nir.

⁴³ Chayraykumi nishaykillapa: Qamkunaqami chay rumi mana sirbiqta yupay nuqata disprisyamashaykillaparayku Dyus mantakuyashanmanqa mana yaykunkillapachu. Ashwanmi chay mayqanchi Dyus munashannulla uk puquq yupay rurayan chaykunami tukuy tyimpupaq kawsaqqa ringallapa nir.

⁴⁴ Chaymi nini, chay rumipa ananman mayqanpis rataqqa, limpu limpu llampunqa. Nataq, runapa ananman rumi ratar-shuypaqa, limpu limpu pulbupaq tikranqa nir.

⁴⁵ Chaynu nir Jesús kumparasyunta parlakutin, chay kurakunapa mantakuqninkuna, fariseo runakuna ima uyaparqa, kwintata qukaranllapa paykunapaq rimayan nir.

⁴⁶ Chaymi Jesusta aypar wanuchiya yarpurllapamapis, manchakuranllapa. Chaqa tukuy runakunami kriyiranllapa Jesusqa, Dyuspa uk rimaqnin nir.

22

*Jesusmi kumparasyunta ruraran uk kidamyintuwan
(Lc 14.15-24)*

¹ Jesusqami qashan kumparasyunkunawan willaq qallariran. Chaymi kaynu niran:

² “Syilumanta kaqpa mantakuyninqami, imanutaq uk mantakuqmaqa fyistata ruraran wamranta kidachinanpaq chaynu.

³ Chaymi chay fyistaman shamunanllapapaq sirbikuqninkunata kaçhakaran qayamunanllapapaq chay kunachikasha kaqkunataqa. Piru chay kunachikasha kaqkunaqami mana rinaranllapachu.

⁴ Chaymanta qashan kaçharan uk sirbikuqninkunatana chay kunachikashakunataqa kaynu ninanllapapaq: ‘Mikuykunatami kamakachishana kani. Kaçhakutiymi kusala gurdulla animalkunata wanuchir kusala shumaqta kamkachishallapana. Chaynumi tukuy listuna kidamyintuman shamunaykillapapaqqa’ nir.

⁵ “Piru chaynu nitinllapamapismi chay kunachikasha kaqkunaqa mana shamunanllapachu. Chaymi ashwan paykunamanta ukninga çhakrankunata rikaq riranllapa. Nataq ukkuna-shuypaqa riran nigusyunkunaman.

⁶ Piru ukkuna-shuypaqami chay mantakuqpa sirbikuqninkunata aypar qischaranllapa wanuchinanllapakaman.

⁷ “Chaymi chay mantakuqqa kusalata piñakur suldadunkunata kaçhatin wanuchiranllapa chay kunachikasha kaq wanuchikushakunataqa. Chaynulla pwiblunllapata rupachinanpaq ima kaçhakaran chay mantakuqqa.

⁸ Chaymantami chay mantakuqqa sirbikuqninkunata kaynu niran: ‘Tukuymi listuna kidamyintupaqqa. Piru chay kunachisha karay chaykunaqami manana allinnachu shamunanpaqqa.

⁹ Chaymi kananlla qamkunaqa riyllapa chay waqta kallikunaman. Chaynami chaypi tukuy tarishaykillapata kunachiyllapa shamunanllapapaq kay kidamyintumanqa’ nir.

¹⁰ “Chaymi chay sirbiqninkunaqa llugshiranllapa kallikunaman. Chaypimi tukuy allin, mana allin yarpuyunijun kaqkunata tarishantaqa kunachiran. Chaynumi chay mantakuqqa wasinmanqa kusala achka runakunata untachiranllapa.

¹¹ “Chaymanta chay mantakuqqa kunachishankunata rikaq wasinman yaykurqa, uk runata rikaran chay fyistapaq mana shumaq mudakur kamakashatachu.

¹² Chaymi kaynu niran: ‘Taytituy, waknu mana shumaq kamakasha karqa çimanutaq yaykamushayki kay fyistapi kanaykipaqqa?’ nir.

“Piru chaynu nitinmapismi chay runaqa mana imatapis niranchu.

¹³ Chaymantami mantakuqqa chay misapi sirbikuqkunataqa kaynu niran: ‘Wak runataqa makinta, çhakinta watar, waqta tutaparaqllamanna itakuyllapa. Chaymi chaypina kusala mana agwantaypaqta qischakar qayçhakushanrayku kirunmatapis richyachinqa’ nir.

14 “Chaynu nirqami intrachimanchikllapa, Tayta Dyusqami kusala achkata qayamun. Piru payqami aykalata akran nir”.

Jesusta tapuranllapa impwistupaq
(Mr 12.13-17; Lc 20.20-26)

15 Chaymantami, chay fariseo runakunaqa rir paykunapura kusalata parlaranllapa, rir Jesusta tapur mana allinta rimachir chaylapaqa uchachananllapapaq.

16 Chaymi chay fariseo runakunaqa wakinninta, chaynulla chay gubyirnu Herodespa wakinninwan pullata kaçharanllapa Jesusta kaynu ninanllapapaq:

—Yaçhachikuq Taytituy, yaçhanillapami qamqa Dyus munashannulla chiqapta rimar yaçhachikunkimapis. Chaynullami runakuna ima nitinpis qamqa mana kwintacharchu yaçhachikunki. Chaqa qamqami mana runakunawan allinpi kanaykipaqchu yaçhachikunkimapis.

17 Chaymi qam yarpushaykinulla willamayllapa: ¿Allinchi kanqa impwistuta chay Roma pwiblupi mantakuq Cesarta, pagranayllapapaq, manaqachu mana? nir.

18 Chaynu nitinllapami Jesusqa kwintata qukaran, mana allinta paypaq yarpurllapami chaynuqa tapuyanllapa nir. Chaymi kaynu niran paykunataqa:

—Dyusta yanqa kasuq tukuq, kuchi runakuna ¿imapaqtaq mana allinta rimachir uchachamanayankillapa?

19 Rikachimayllapa chay impwistuta pagrakunaykillapa qillayta nir.

Chaynu nitinmi apamuranllapa uk qillay dinaryu shutiqta.

20 Chayna Jesusqa paykunata tapuran:

—¿Mayqanpa ritratuntaq kay qillaypiqa? ¿Mayqanpa shutintaq kay qillaypiqa iskribikasha? nir.

21 Paykunaqa niranllapa:

—Mantakuq Cesarpa nir.

Chaymi Jesusqa niran:

—Chaynu katinga, gubyirnu Cesarpa kaqnintaqa payta quyllapa. Nataq Dyuspa kaqninta-shuypaqa Dyusta quyllapa nir.

22 Chaynu nitin, uyaparllapami kusa dispantakashalla kidaranllapa. Chaymi ashwan Jesusta chaypi dijar riranllapana.

Jesusta tapuranllapa wanuqkunapaq
(Mr 12.18-27; Lc 20.27-40)

23 Chay diyallami, wakin saduceo runakuna riranllapa Jesusta rikaq. Chaqa chay saduceo runakunaqami niqllapa: “Manashi wanuqkunaqa qashanqa kawsamunllapachu” nir. Chayraykumi Jesustaqa, mabir ima ninqashi nir kaynu tapuranllapa:

24 —Yaçhachikuq Taytituy, Moisesmi kaynu nir mantakuran: ‘Mayqan warmiyjun kayar, manaraq wamrayjun kar wanutinga, chay wanushapa ukninnashi kasarayanqa chay byuda warmiwanqa. Chayna chay wanusha ukninpaaqqa wamrayjun kananpaq’ nir.

25 “Chaynu katinmi tapushaykillapa: Uk kutimi syiti irmanukuna karanllapa. Kulakanllapami, warmikur manaraq wamrayjun kayar wanuran. Chaynu mana wamrayjun kashanraykumi chay ishkay kaq ukninna kasararan.

26 Chaynullami chay ishkay kaqta, kimsa kaqta pasaran, chay syiti kaq ukninllapa kasarar wanunankaman.

27 Chaymantami chay warmipis wanuranna.

28 “Chayna chiqapta wanushakuna kawsamuyatinga, ¿mayqanninpa warmintaq kanqa chay warmiqa? Chaqa tukuynin-ari kasarasha karan chay warmillawan”.

29 Chaynu nitinllapami, Jesusqa niran:

—Qamkunaqami limpu pantasha puriyankillapa, Dyus nitin iskribikashanpaq, chaynulla paypa pudirninqa mana intrakashaykillaparayku.

³⁰ Chaqa maydiya chay wanushakuna kawsamurqami, manana kasaranqallapanachu, chaynulla manana kasarachikunqallapalamapischu. Chaymi ashwan imanutaq Dyuspa angelninkunamaqa mana kasaranllapachu chaynuna kawsanqallapa.

³¹ Nataq chay wanushakuna kawsamuqpaq-shuypaqa, ¿manachu qamkunaqa liyishaykillapa Dyus paylla kaynu nitin iskribikashantaqa? Chaqa kaynumi niq:

³² ‘Nuqaqami Abrahampa, Isaacpa, Jacobupa Dyusnin kani’ nir. Chayraykumi Tayta Dyusqa mana wanushakunapa Dyusninchu, ashwanmi tukuy kawsaqkunapa Dyusninla. Chaynu nirqami intrachimanchik, paypaqqami tukuy wanusha kaqkunamapis kawsayanllapa nir.

³³ Chaynu nir Jesús yaçhachitinmi, chay runakuna uyakurqa kusa dispantakashalla kidaranllapa.

Dyuspa mas allin mantakushan
(Mr 12.28-34)

³⁴ Chaymantami chay fariseo runakunaqa, Jesusqashi chay saduceo runakunata willar uyarachisha nir yaçharmi, tantakaranllapa.

³⁵ Piru paykunamanta ukqami Moisés mantakushanta kusata yaçhar yaçhachikuq karan. Chaymi Jesusqa ima ninqashi nir, kaynu tapuran:

³⁶ –Yaçhachikuq Taytituy, ¿Dyus nitin Moisés mantakushanmantaga mayqannintaq kusa mas allinqa? nir.

³⁷ Jesusqa niran:

–‘Taytayki Dyusta munay tukuy shunquykiwan, bidaykiwan, yarpuynikiwan’ nir.

³⁸ Kaymi chay puntapi kaq kusa mas allin mantakuyqa.

³⁹ Piru kanmi ukpis chay punta chay yupay kusala mas allin mantakuyqa. Chayqami kaynu nin: ‘Llakiy runa masikikunapaq, imanutaq qampa kwirpuykillapaq llakinki chaynulla’ nir.

⁴⁰ Chaymi nishaykipis: Kay ishikay mantakuykunata karanta ruraraqami, Dyus tukuy mantakushantaqa kumpliyanchikna nir.

Dyus Akrashan Cristuqa ¿maymantataq shamun?
(Mr 12.35-37; Lc 20.41-44)

⁴¹ Piru chay fariseo runakuna chaypi tantakasha katinllaparaqmi,

⁴² Jesusqa kaynu tapuran:

–¿Imatataq yarpunkillapa Dyuspa Akrashan Cristunpaqqa? ¿Mayqanpa ayllunmantataq kanqa? nir.

Chaymi niranllapa:

–Davidpa ayllunmantami nir.

⁴³ Chaymantami Jesusqa niran:

–Chaynu katinga, ¿imapaqtaq Davidqa, ‘Amituy’ niran Cristupaqqa, Dyuspa Ispiritun yanapatinga? Chaqa Davidqari kaynu niran:

⁴⁴ ‘Tayta Dyusmi, Amituytaqa kaynu niran:

Tay allilaw qichqaypi,

maydiya chay çhiqnishuqkunata

çhakikipa çhakinman çhuranaykaman nir’.

⁴⁵ Mabir willamayllapa: Davidpa ayllunmanta Dyuspa Akrashan Cristun katinga, ¿imapaqtaq Davidqa ‘Amituy’ niran?

⁴⁶ Chaynu nitinmi mana mayqanninpis imata willaytapis puytiranllapachu. Chaymi chaymanta-pachaqa, manana imata tapunanllapapaqpis yarpuranllapanachu.

23

*Jesumi fariseukunata ima anyaqnulla willaran
(Mr 12.38-40; Lc 11.37-54; 20.45-47)*

¹ Chaymanta Jesusqa chaypi kaq runakunata, yaĉhakuqninkunata ima kaynu niran:

² “Moisés mantakushanta yaĉhar yaĉhachikuqkuna, chaynulla fariseo runakunaqami kaynu yarpunllapa: ‘Nuqanchikkunaqami Moisés mantakushanta kusa allita intrakashanchikllaparayku, yaĉhachikur mantakunchikllapa kumplinanllapapaq’ nir.

³ Chayraykumi, paykuna imata nitinpis kasur rurayllapa. Piru amami chay paykuna rurayashantaqa rurankillapachu. Chaqa paykunaqami chaynu yaĉhachikuyarmapis, ashwan uktana rurasha rikarinllapa.

⁴ Chaynumiri ashwan paykunaqa uk kusala lllashaq kargata aprichiq yupay runa masinkunata imata rurananpaq nir mantanllapa. Piru chay niyashanllapataqa mana pitilamatapis kumplinanpaqqa yarpunllapalamapischu.

⁵ “Chaymi paykunaqa imata rurarllapapis runakuna rikananllapalapaq ruranllapa. Chaynullami allita Dyuspi kriyin ninanllapapaqpis Dyus nishankunata taksha papilsi-tukunapi iskribir urkunkunapi, rikrankunapi ima ĉhurar purinllapa. Chaynullami Dyus mantakushankunapi kusata yarpur kawsanllapa ninanllapapaqpismi mudananllapa manyanpapis kusala atun shulyakunata ĉhurakunllapapis.

⁶ Chaymi, chay tantakananllapa wasikunapi, manaqa mikunanpaq apatinllapamapis, kusa runapaq riqsir chay kusala shumaq samanakunapi samachinanllapata munanllapa.

⁷ Chaynullami plasakunapimapis kusala shumaqta saludar, ‘Yaĉhaq yaĉhachikuq’ ninanllapata munanllapa.

⁸ “Piru qamkuna-shuypaqa manami wakinkuna ‘Yaĉhaq yaĉhachikuq’ nishunanllapataqaqa ministinkillapachu. Chaqa qamkunaqami uk ayllulamanta kaq yupay tukuynikillapa chaylla kankillapa. Nataq uklami kan yaĉhaq yaĉhachishuqnikillapaqa.

⁹ Chaynullami kay pachapiqa ama mayqantapis, ‘Taytay’ ninkillapachu. Chaqa unaq syilumanta kaq uklami Taytaykillapaqa.

¹⁰ Amami ‘Kusa intrachikuq tayta’ nishunanllapataqa munankillapachu. Chaqa uklami kan intrachishuqnikillapaqa. Payqami Dyuspa Akrashan Cristun.

¹¹ Chayraykumi qamkunamanta wakinkuna kusa masta yaĉhaq kaqqa, ashwan wakinkunatana sirbinqa.

¹² Chaqa mayqanpis pay yarpuyinllamanta ‘Kusana kani’ niqkunataqami Tayta Dyusqa mana kwintachanqachu. Nataq mayqanpis kusa karmapis mana kwintachaypaqla tikraqaqtaqami kusa nishapaqna Dyusqa riqsinqa”.

¹³ Jesusqami kaynu niranpis:

“¡Akaw Moisés mantakushanta yaĉhar yaĉhachikuqkuna, chaynulla fariseo runakuna, qamkunaqami Dyusta yanqa kasuq tukuq kuchi runakunala kankillapa! Chaynu karmi wakinkuna syilumanta kaqpaq allita intrakar washakananllapataqa mana munankillapachu. Chaynulla qamkunapismi mana munashaykillaparayku mana washakankillapachu. Chaymi ashwan wakinkuna intrakar ima washakananllapapaqmapis mana dijankillapachu.

[
¹⁴ “¡Akaw Moisés mantakushanta yaĉhar yaĉhachikuqkuna, chaynulla fariseo runakuna, qamkunaqami Dyusta yanqa kasuq tukuq kuchi runakunala kankillapa! Chaymi chay wakcha warmikunata kitankillapa wasinkunata ima. Piru allin runa nishunanllapapaqami kusala unayta Dyusman mañakuq yupay tukunkillapa. Chayraykumi kusala manchaypaqtana kastigakankillapa.]

¹⁵ “¡Akaw Moisés mantakushanta yaĉhar yaĉhachikuqkuna, chaynulla fariseo runakuna, qamkunaqami Dyusta yanqa kasuq tukuq kuchi runakunala kankillapa! Chaynu

karmi qamkunaqa tukuy pachata ima rinkillapa uk runallataqa qamkuna yupay kananllapapaq yaĉhachinaykillapapaq. Piru mayqan runatapis qamkuna yupay kananpaq kriyichirqami, qamkunamanta ishkey kuti mas uchayjunpaqna tikrayankillapa. Chaymi ashwan kusala manchaypaqta tukuy tyimpupaq kastigakashana kanqa.

¹⁶ “¡Akaw imanankillaparaq qamkuna syigu mana allita intrakaq karmapis intrachikuyta munaqkunaqa! Chaqa qamkunaqami, kaynu nir yaĉhachikunkillapa: ‘Mayqan imata rurananpaq nir Dyusta adurananllapa wasipaq rimar jurar, mana rurarmapisshi mana uchayjunchu kanqa. Nataq Dyusta adurananllapa wasipi uru kaqpaq rimar imata rurananpaq jurar mana rurar-shuypaqashi uchakuyan’ nir.

¹⁷ ¡Akaw yaru syigukuna! Tapushaykillapa: ¿Mayqannintaq mas allinqa, Dyusta adurananllapa wasi, manaqachu chaypi kaq uru? Chaqa chay uruqami Dyusta adurananllapa wasipi kashanrayku Dyuspaqqa kusala allin.

¹⁸ “Qamkunaqami ninkillapapis: ‘Mayqanpis imata rurananpaq altarpaq rimar jurarpisshi mana chiqapta arnikuq yupaychu. Nataq chay ufrindita altarpipi tayan chaypaq rimar jurarshi, chiqapta imata rurananpaqpis arnikuyan’ nir.

¹⁹ ¡Akaw syigu kaqkuna! ¿Imataq mas allinqa: Chay altarpipi ufrindita, manaqachu altar? ¿Manachu chay ufrinditaqa ashwan altarpipi kashanrayku kusala mas allinpaq tikrakan?

²⁰ Chaymi nishaykillapa: Mayqanpis, altarpaq jurarqa, manami altarlapaqchu jurayan. Ashwanmi tukuy imankuna chaypi kaqkunapaq ima jurayan.

²¹ Chaynulla mayqanpis Dyusta adurananllapa wasipaq rimar jurarqa, manami chay wasilapaqchu jurayan. Ashwanmi Dyusllapaq rimar jurayan. Chaqa payqami chaypi kawsan-ari.

²² Chaymi syilupaq rimar juraq-shuypaq, Dyus tar mantakuyashanpaq jurayan. Chaynullami jurayanpis Dyusllapaq rimar. Chaqa payqa chaypiri tan.

²³ “¡Akaw Moisés mantakushanta yaĉhar yaĉhachikuqkuna, chaynulla fariseo runakuna, qamkunaqami Dyusta yanqa kasuq tukuq kuchi runakunala kankillapa! Chaynu karmi qamkunaqa mintamanta, anismanta, kuminumanta ima dyis parti kaqmanta uksituta qunkillapa Dyuspaq nir. Piru Dyus mantakushanpi nin: Ukninchikkunawan imatapis karanta ruranapaq, llakipakunapaq, paylapi kriyinaq niyan chaytaqami mana rurankillapachu. Ashwanmi kay yarpuchishushayllapata rurankimanllapa naypaqtaqa, chay rurayashaykillapatapis ama dijarchu.

²⁴ “¡Akaw imanankillaparaq qamkuna syigu kusala mana allinta yaĉhachikuqkunaqa! Chaqa qamkunaqami Moisés mantakushanta allita kasur yaĉhachikushaq nirqa, imanutaq yakuta mayqanpis upyananpaq katin, chay yakupi uk chuspisitu katinmaqa shuyshur upyan, chaynu yupay tukunkillapa. Piru manami kwintata qukanillapachu, chaynu tukurqami ashwan uk kamilluta iqachiq yupayna kusala mana allita tukuyankillapa.*

²⁵⁻²⁶ “¡Akaw Moisés mantakushanta yaĉhar yaĉhachikuqkuna, chaynulla fariseo runakuna, qamkunaqami Dyusta yanqa kasuq tukuq kuchi runakunala kankillapa! Chaynu karmi qamkunaqa kusala bwinu yupay tukunkillapa. Piru ukkunata yanapanaykillapamantaqa ashwan kusalata munapakur suwankillapa. ¡Ima kabal yaruĉhiri kankillapa! Chiqaptari wakinkunawan bwinu kankimanllapa. Chaqa mana chaynu karqami, imanutaq uk kupa, manaqa uk platumataqa waqtanlawlata pichashaqa, rurinqa tiqtilla kidan, chaynu kankillapa qamkunapis. Piru uk kupata manaqa uk platuta rurintinta pichashaqami, intirulana kusa chiqap shumaq kidan.

²⁷⁻²⁸ “¡Akaw Moisés mantakushanta yaĉhar yaĉhachikuqkuna, chaynulla fariseo runakuna, qamkunaqami Dyusta yanqa kasuq tukuq kuchi runakunala kankillapa!

* **23:24** Kay intrachimanchik imanumi kusala ruraypaq kaqkunata mana ruranllapachu nir. Nataq chay mana yaqqa ruraypaq kaqkunata-shuypaq ruranllapa nir.

Chaqa chaynu karmi qamkunaqa kusala bwinu, karanlata imatapis ruraq yupay tukunkillapa. Piru chiqaptaqami mana chaynuchu kankillapa. Ashwanmi yanqa illaqta chaynu tukuqkuna, kusala mana allinkuna ima kankillapa. Chayraykumi qamkunaqa imanutaq uk bubidamataqa waqtanlawta yuraqta pintatinllapamaqa kusala shumaq. Piru rurinpiqami tullukuna, kusala saqra asyaq ima kan, chay yupaymi qamkunapis kankillapa.

²⁹ “¡Akaw Moisés mantakushanta yaêchar yaêchachikuqkuna, chaynulla fariseo runakuna, qamkunaqami Dyusta yanqa kasuq tukuq kuchi runakunala kankillapa! Chaqa chaynu karmi qamkunaqa Dyuspa unay rimaqninkuna pampakashankunata kusa shumaq wasikunata yupay kamakachinkillapa, kusala allin kashanrayku.

³⁰ Chaynullami ninkillapapis: ‘Nuqanchikkuna unay rukunchikkunapa pullan kawsasha karqa, Dyuspa rimaqninkunata wanuchinanllapapaqqa manami dijanallapatachu’ nir.

³¹ Piru chaynu unay rukunchikkuna nirqami, qamkunalla niyankillapa: ‘Dyuspa unay rimaqninkunata wanuchiqkunapa ayllun kanchikllapa’ nir.

³² ¡Chaynu karqa, unay rukuykillapakuna imata ruraq qallarishanllapataqa rurar tukchiyllapari!

³³⁻³⁴ “Chay rukuykikuna qallarishanta rurar tukchinaykillapapaqgami nuqaqa kaêchamushaq Dyuspa rimaqninkunata, kusa yaêchaq intrakaqkunata, yaêchachikuqkunata ima. Chaymi qamkunaqa wakintaqa wanuchinkillapa, kruspi klabankillapa ima. Nataq wakinkunata-shuypaqa wipyankillapa ima tantakananllapa wasikunapi. Wakinta-shuypaqa pwiblun pwiblun ikinpi purinkillapa qischanaykillaparayku. Chaynu karmi ¡largu kurukuna, largu kurupa ayllunkuna kankillapa! ¿Imanuna washakankillapa chay tukuy tyimpu kastigakanaykillapamantaqa?

³⁵ Chayraykumi qamkunapaqqa tukuyla mana allinkunata rurashaykillaparaykuqa kusala manchaypaq kastigu shamunqa. Chay kusa allin runa Abel shutiqta wanuchishaykillapamanta-pacha Berequiaspa wamran Zacariaskaman. Chaqa pay Zacariastaqami qamkunapa rukuykillapakuna wanuchiran Dyusta adurananllapa wasipa, altarninpa naypanpi.

³⁶ Chaymi nishaykillapa: Chaynu chay kusala allin runakuna wanushanraykuqami, kanan tyimpu kawsaq runakunapaqna kastiguqa kanqa nir.

Jesusmi Jerusalenpaq waqaran (Lc 13.34-35)

³⁷ “¡Akaw Jerusalén, Jerusalenmanta runakuna! Dyuspa rimaqninkunatami wanuchinkillapa. Chaynulla Dyus kaêchamushan yaêchachishuqkunatapis rumillawan sitar wanuchinkillapa. Kwichkaraq tantashuyllapata munaray, imanutaq uk pishqumaqa wawitunta tantala uqllakun chaynu. Piru manami munashaykillapachu.

³⁸ Chaqa rikayllapari, qamkunalanami kidankillapa.

³⁹ Chaymi nishaykillapa: Mananami rikamankillapanachu qamkuna kaynu ni-manaykillapa tyimpu êchamunankaman:

‘¡Alabashunllapa Taytanchik Dyuspa shutinpi shamuqtaqa!’ nir”.

24

Jesusmi Dyusta adurananllapa wasita ratachinqallapa niran (Mr 13.1-2; Lc 21.5-6)

¹ Chaynu rimar tukchirna, Jesusqa Dyusta adurananllapa wasimanta llugshir riranna. Chaynu riyatinmi, yaêchakuqninkuna payman qimikar, Dyusta adurananllapa wasita kusala shumaqta ima rurashanllapapaq parlayaranllapa.

² Piru Jesusqami niran:

“Kanan kayta rikayankillapa chaytaqami, limpu ratachinqallapa. Chiqaptami nishaykillapa: Mananami uk rumilamapis anapura llutakashaqa kidanqanachu nir”.

Jwisyu diya shipchamuyatingami kaynu pasanqa
(Mr 13.3-23; Lc 21.7-24; 17.22-24)

³ Chaymantami Jesusqa yaçhakuqninkunawan Olivos sirkaman riranllapa. Chaymi chaypi Jesús tatin, chay yaçhakuqninkunaqa kaynu nir paylata tapuranllapa:

—Willamayllapa: ¿Maydiyataq chaynuqa pasayanqa? Chaynulla ¿ima siñalta rikartaq yaçhayashaqlapa qam tikrakamuyankina nir, chaynulla kay pacha tukukanan tyimpuchamunqa nirqa?

⁴ Chaymi, Jesusqa niran:

—Allitami kuytakankillapa, ama mayqanpis ingañar pantachishunanllapapaq.

⁵ Chaqa kusala achkami nuqa yupay tukur shamunqallapa. Chaymi, ‘Dyuspa Akrashan Cristunmi kani’ nir, kusa achka runakunata ingañanqallapa.

⁶ Qamkunaqami chay tyimpukunaqa uyapankillapa wakpi kaypi guerrata rurayanllapa nir. Piru chaynu katinmapis amami manchakunkillapachu. Chaqa chaynumiri pasanqa. Piru chaynu pasatinmapis manaraqmi pacha tukukanan tyimpuraqchukanqa.

⁷ Chaqa uk nasyunmanta kaqkunami maqanakunqallapa uklaw nasyunmanta kaqkunawan. Chaynulla uk gubyirnupa kaqninkunapis maqanakunqallapa uklaw gubyirnupa kaqninkunawan. Kusala qishay, mallaq tyimpu ima kanqa. Chaynulla pachamapis kusalata kuyunqa achka lugarkunapi.

⁸ Piru chaynu pasatingami yarpunkillapa, chayraqmi qischakay tyimpuqa qallariyan nir.

⁹ “Chaymi ashwan chay tyimpuqa qamkunataqa qukushuyanqallapa kusalata qischar ima wanuchishunanllapapaq. Chaynumi tukuyla kay pachapi çhiqnishunqallapa nuqapi kriyishaykillaparayku.

¹⁰ Nataq kusala achka wakinnikikunaqami chay tyimpukunapiqa manana kriyinanqallapanachu. Chaymi ashwan çhiqninakur ima paykunapura ukninpaqmapis mana allinta rimapanakunqallapa.

¹¹ Chaynulla Dyuspaq kusala achka rimaq tukuqkuna rikarimunqallapa. Chaynumi ashwan kusala achka runakunata ingañanqallapa.

¹² Chaymi chay tyimpukunaqa kusala mana allin ruraykunalana kanqa. Chaynu katinmi, tukuyla mayqanpis manana ukninkunapaqqa llakinqallapa imanachu.

¹³ Piru chaynu qischakar imamapis maydiya shamunaykaman kriyishannulla shachinakuqkunalami washakanqallapa.

¹⁴ Nataq tukuy intirupi Dyuspa shumaq rimayninta washakananllapapaq yaçhachikur tukchishana katinllapami, kay pacha tukukananpaq tyimpuqa çhamunqa.

¹⁵ “Chayraykumi Dyuspa rimaqnin Danielmaqa kaynu nir iskribiran: ‘Uk kusala mana allinta rurachikuqmi rir yaykunqa, Dyusta adurananllapa wasipa Kusala Santu Lugarman’ nir. Chaymi qamkuna chaynu pasaqta rikarqa, Daniel iskribishanmi kumplikayan nir yarpunkillapa.*

¹⁶ Chaymi chay Judea lugarpi kaqkunaqa sirkakunaman alsakanqallapa.

¹⁷ Nataq mayqanpis wasinpa ananpi karpis, amami ishkimunqachu, imanta llugshichinanpaq nirqa.

¹⁸ Chaynulla, mayqan çhakranpi karqa amami wasinman ringachu raçhpanta apananpaq nirqa.

¹⁹ ¡Akakaw chay diyakunapi warmikuna ruriyjun, manaqa ñuñuq wamrayjun kaqkunaqa imanankallaparaq!

* 24:15 Kaypaq masta intrakanarqa rikashun Daniel 9.27; 11.31; 12.11.

²⁰ Chaymi ashwan qamkunaqa Taytay Dyusman alliplata mañakuyllapa, chay al-sakanaykipaq tyimpuqa ama qasay tyimpu, manaqa samana diyapichu kananpaq nir.

²¹ Chaqa, chay diyaqami kusala sagra manchaypaq qischakay kanqa. Chaynu qischakayqami pacha rurakashanmanta-pacha mana kashachu. Chaynulla mananami kanqanapischu chaynu qischakayqa maydiyapis.

²² Piru Taytay Dyus chay qischakaykuna achka tyimputa kanqa nitingami, mana mayqanlapis washakanmanchu. Ashwanmi Taytay Dyusqa chay akrashan kaq wamrankunapaq llakir washananrayku, mana kusala achka tyimputachu kanqa niyanqa.

²³ “Piru imanupi mayqan kaynu nishunmanllapa: ‘Rikayllapa kaypimi Dyuspa Akrashan Cristunqa’, manaqa ‘Rikayllapa chaypi’ nishutinllapaqa, amami kriyinkillapachu.

²⁴ Chaqa Dyuspa Akrashan Cristun yupay tukuqkuna, chaynulla Dyuspa unay rimagninkuna yupay tukuqkunami rikarimunqallapa. Chaymi paykunaqa mana ruraypaq imakunata, milagrukunata ima kusalata ruranqallapa. Chaynumi ashwan kusala achka runakunata ingañanqallapa. Chaynullami chay kriyiqkunamatapis imanullapis ingañayta kamanqallapa.

²⁵ Piru qamkuna ama ingañakanaykillapapaqqami willashunillapana.

²⁶ Chayraykumi mayqan ‘Rikayllapa wak chunllaq lugarpi washakuqqa’ nishutinllapaqa, ama rinkillapachu rikaqqa. Manaqa ‘Rikayllapa kaypimi pakakusha washakuqqa’ nishutinllapapis, amami pitilamatapis kriyinkillapachu.

²⁷ Chaqa Dyusmanta Shamuq Runa tikrakamurqami, kusa shutilla shamunqa, imanuchi rilampamaqa uklawmanta uklawkaman intirula llipyalla achkirachikun chaynu.

²⁸ Allitami nishaykillapa: Maypichi kusala achka shinkukuna tantakaqta rikarqami ninkillapa, ima wanusha kanqa nir tukuyta yaçhankillapa. Chaynumi nuqa Dyusmanta Shamuq Runa shamutiypis tukuyta yaçhankillapana.

Dyusmanta Shamuq Runaqami tikrakamunqa

(Mr 13.24-37; Lc 21.25-36; 17.26-36; 12.40)

²⁹ “Chaynu limpu qischakay tyimpukuna pasatinnagami, rupayqa limpu tutaparaq intiru kidanqa. Killapismi mana achkirachikunqanachu. Chaynulla qullarkunapismi limpu syilumantaqa ratamutin ima tukuy syilupi kaqkunamapis kusalata kuyunqallapa.

³⁰ Chaymantami unaq syilupiqa rikankillapa Dyusmanta Shamuq Runapaq uk siñalta. Chayta rikarmi tukuyta pachapi kaqkunaqa kusala ukmanta manchakur waqanqallapa. Chaqa chayllapimi Dyusmanta Shamuq Runataqa rikanqallapa, puktay rurita kusa pudirninwan, llipya intiru syilumanta shamugtana.

³¹ Chaynu shamurmi payqa angelninkunata kaçhanqa trumpitanta kusala jwirtita waqachir tukuyta pachata rir, † paypa akrashan kaqkunata tantamunanllapapaq.

³² “Allita uyakur intrakayllapa kay igus qirupaq willar intrachishutiyllapa. Chaqa qamkunaqa igus qiru mushuqmanta qawamuqta rikarqa kwintata qukankillapa, tanya tyimpuqa shipchana nir.

³³ Chaynullami chay nishushayllapanulla pasaqta rikarqa yarpunkillapana Dyusmanta Shamuq Runaqami shamunanlapina nir.

³⁴ Chaymi chiqapta nishaykillapa: Chay tyimpupi kaq runakunaqa manaraq wanuyatinraqmi tukuyta kay nishushayllapaqa pasanqa nir.

³⁵ Chaqa syilu chaynulla kay pachamapismi tukukanqa. Piru nuqa nishaykunasuyapaqami mana maydiyapapis tukukanqachu.

† 24:31 Tukuyta pachata rir nirqami intrachimanchik Nortilawta, Surlawta, Estilawta, Oestilawta ima nir.

³⁶ Piru Dyusmanta Shamuq Runa shamunanpaq diyapaq, urapaq-shuyapaqami, mana mayqanlapis yaçhanchu. Chaynulla syilumanta angelkuna, Dyusmanta Shamuq Runamapis manami yaçhanchu. Nataq Taytaylami yaçhan.

³⁷ “Nishaykillapapis: Imanuçi Noepa tyimpunpi pasaran chaynullami pasanqa Dyusmanta Shamuq Runa tikrakamutinpis.

³⁸ Chaqa chay kusala manchaypaq tamyamanaq ishkiyatin, chaynulla Noé wampuq wasiman yaykunankamanmi, runakunaqa kusalata mikuqllapa, upyaqllapa, kidachinakuqllapa ima.

³⁹ Piru manapis yarpuyatinllapa alliplata tamyamanaq ishkitinmi limpu tukukaranllapa. Chaynumi Dyusmanta Shamuq Runa tikrakamutinpis pasanqa.

⁴⁰ Chaymi chay urasqa ishkey runakuna çhakranpi katinpis, ukninta apar, ukninta-shuyapaqa dijanqa.

⁴¹ Chaynullami ishkey warmikuna kutakuyatinpis, ukninta apar, nataq ukninta-shuyapaqa dijanqa.

⁴² “Chayraykumi qamkunaqa imuraspis rikçhakur allita kamakashalana kankillapa. Chaqa manamiri yaçhankillapachu ima diyami Amituykillapa shamuyanqa nirmapis.

⁴³ Chaqa allita yarpuyllapa: Uk wasipa amun imurasmi uk suwakuq çhamuyan suwamaq nir yaçharqa, imuraspis rikçhakushala kar, mana dijanmanchu mayqanpis wasinman yaykur suwananllapataqa.

⁴⁴ Chaynullami qamkunapis, imuraspis alamirala kayllapa. Chaqa Dyusmanta Shamuq Runaqaqami, manapis yarpuyatkillapa shamunqa.

Jesusmi kumparasyunta ruraran allin, mana allin sirbikuqwan

(Lc 12.41-48)

⁴⁵ “Nishaykillapapis: Uk runami sirbikuqninta wasinpi kaq wakin sirbikuqninkunata imuraslapi qarananpaq nir inkarganman. Chaymi chay sirbikuqqa chay patrunnin nishannula rurar, kusa alamirala kaqta tarinman.

⁴⁶ Chaynuta chay sirbikuqta patrunnin taritingami, kusala allin sirbikuqpaqna riqsikasha kanqa.

⁴⁷ Chiqaptami nishaykillapa: Chay patrún chay sirbikuqta pay nishanlata ruraqta tarirqami, ashwan tukuy iman kaqtapis pay rikananpaqna quyanqa nir.

⁴⁸ Piru imanupi chay sirbikuq mana allin yarpuyunijun kar, chay patrunnin mana das çhamuyanqachu nir yarpur,

⁴⁹ chay sirbikuq masinkunata qischar, payqa chay maçhaqkunawan tantanakur upyar mikur ima tar,

⁵⁰ mana imuras ima diya çhamuyanqa nir yaçhayatinchu, patrunnin çhamur chaynu ruraqta tarirqami,

⁵¹ kusala saqra manchakuypaqta kastigayanqa Dyusta yanqa kasuq tukuq kuchi runakunata yupaylla. Chaynami payqa kusala mana agwantaypaqta qischakar gayçhakushanrayku kirunmatapis richyachinqa”.

25

Jesusmi kumparasyunta ruraran dyis shipashkunawan

¹ Chaynullami Jesusqa niranpis:

“Syilumanta mantakuq shamunanpaqqami imanutaq uk kuti dyis shipashkuna kidamyintuman riran chay yupay kanqa. Piru chay dyis shipashkunaqa lamparanllapata asaytiyjunta charikur riranllapa chay kidaq runata tariq.

² Piru chay dyis shipashkunamantami sinkuqa askwintalla puriqllapa. Nataq sinku kaqkuna-shuyapaqa allita kamakashala puriqllapa.

³ Chaymi chay askwintalla puriqkunaqa lamparanta aparanllapa asaytiyjunta. Piru manami mas asaytitaqa aparanllapachu tukukatin untachinanllapapaqqa.

⁴ Nataq chay kusa kamakashalla puriqkunami asaytita chaynulla lamparanllapatapis aparannllapa.

⁵ Piru chay kidananpaq kaq runa mana das chamutinmi, kusalata pununar tukuynin punuranllapa.

⁶ “Chaymantami chaypi tuta yupaynaqa kaynu nir qayakuqta uyaparanllapa: ‘¡Kidaq runaqami shamuyanna! ¡Lluqshimuyllapa samachinaykillapapaq!’ nir.

⁷ Chaynu niqta uyaparmi, chay shipashkunaqa tukuynin sharir lamparanllapata kamakachiq churakanllapa.

⁸ Chaymantaqa chay sinku shipashkuna askwintalla puriqkunaqa chay sinku shipashkuna kusa kamakashalla puriqkunataqa kaynu niranllapa: ‘Imaraq pitilamatapis asaytisituykillapata apamushaykillapamanta qumastuyllapa. Chaqa lamparayllapami wanuyanna asaytin tukukayashanrayku’ nir.

⁹ Piru chay kamakashalla puriq shipashkunaqa kaynu niranllapa: ‘¡Mana puytinillapachu! Chaqa chaynu qushutiyllapaqami, mana aypanqachu nuqakunapaq chaynulla qamkunapaqmapis. Ashwanmi mas allin kanqa qamkunalla rir chay maypichi rantikun chayllamanta qamkunapaqqa rantinaykillapapaq’ nir.

¹⁰ Chaynu nitinllapami chay askwintalla puriq shipashkunaqa riranllapa rantiq asaytitaqa. Piru chaykamanqami chay kidaq runa chamutinqa, chay sinku kusa kamakashalla puriq shipashkunaqa chay kidaqwan pulla ruriman yaykur kirpakamuranllapana.

¹¹ Chaymanta chay sinku shipashkuna chamurqa kaynu nir qayakuranllapa: ‘¡Taytituy, Taytituy, punkuykita kichay!’ nir.

¹² Piru chay kidaq runaqami rurimanta kaynu niran: ‘Chiqaptami nishaykillapa: Manami riqsishunillapachu’ nir”.

¹³ Chaynu nir tukchirmi, Jesusqa paykunataqa kaynu niran:

“Qamkunaqami rikchakur alli kamakashalana kayllapa. Chaqa manami yaçhayankillapachu ima diya, ima urami shamuyanqa Dyusmanta Shamuq Runaqa nir”.

Jesusmi kumparasyunta ruraran sirbikuqkunawan

¹⁴ “Syilumanta kaqpa mantakuyninqami, imanutaq uk runamaqa uklaw pwibluman rinanpaqna karqa, sirbiqninkunata qayamur uk tratuta rurar qillayninta quran trabajachinanpaq, chay yupay.

¹⁵ Piru chay sirbiqninkunataqami quran paykuna imanun trabajayta puytishannulla. Chaymi chay punta chaytaqa sinku talintu qillayta quran. * Ukninta-shuypaqa ishkay talintu qillayta quran. Nataq ukta-shuypaqa uk talintu qillayta quran. Chaynu qillayninta trabajachinanpaq qurqami riranna chay runaqa.

¹⁶ “Chaymantami, chay uk sirbikuq sinku talintu qillayta ayparan chayqami, kusalata nigusyuta rurar trabajachir qillaytaqa ganachiran uk sinku talintu masta.

¹⁷ Chaynullami, chay ishkay talintuta aypaqpis trabajarqa ganachiran ishkay talintu masta.

¹⁸ Nataq, chay uk talintu qillayta aypaq-shuypaqa mantagninpa qillaynintaqa apar pachapi uchukur pamparan.

¹⁹ “Chaymanta kusa unay tyimpumantami chay mantagninllapaqa tikrakamuranna. Chaynu chamurmi, mabir michkatashi ganachisha kanqallapa qillayniytaqa nir yaçhanaranna.

²⁰ Chaymi puntataqa riran chay sinku talintu qillayta aypasha karan chay. Chaymi kaynu niran: ‘Taytituy qamqami sinku talintuta qumarayki. Kaypimi qillaynikiqa. Uk sinku talintu mastami ganachisha kani’ nir.

* **25:15** Talintuqa kusala achka qillay karan. Chaqa uk trabajaqmaqami uk talintuta ganananpaqqa 15 añuta trabajayta ministiran.

²¹ Chaynu nitinmi, mantaqninga kaynu niran: ‘Allinpi. Qamqami kusa allin, imatapis karanta ruraq sirbikuq kanki. Chaynu chay pitila kaqpi kusa allin karanta rurashayki-raykumi kusa achka imaykunata rikanaykipaqa qushayki. Chaymi ashwan yaykamur nuqawan pulla aligriyay’ nir.

²² “Chaymantami chamuran chay ishkay talintuta aypasha karan chayna. Chaymi paypis kaynu niran: ‘Taytituy qamqami qumarayki ishkay talintu qillaynikitaqa. Kaypimi ishkay talintu masta ganachisha kani’ nir.

²³ Mantaqningami kaynu niran: ‘Allinpi. Qamqami kusa allin, imatapis karanta ruraq sirbikuq kanki. Chaynu chay pitila kaqpi kusa allin karanta rurashayki-raykumi kusa achka imaykunata rikanaykipaqa qushayki. Chaymi ashwan yaykamur nuqawan pulla aligriyay’ nir.

²⁴ “Piru chay uk talintuta aypasha karan chay chamur-shuypaqami, mantaqninga kaynu niran: ‘Taytituy, nuqami yacharay qamqa kusala miçha kashaykirayku, mana tarpukushaykikunamanta kusichakunki, mana shikwakushaykikunamanta tantakunki nir.

²⁵ Chayraykumi, ashwan kusalata manchakur qillaynikitaqa pachapi uchkukur pamparay. Piru kaypimi qampa kaq qillaynikiqa’ nir.

²⁶ Mantaqningami kaynu niran: ‘Qamqami kusala mana allin qilla sirbikuq kanki. Chaqa nuqa mana tarpukushaymanta kusichakuni, chaynulla mana shikwakushaymanta tantakuni nir yacharqa,

²⁷ qillayniytaqa apar bankukunaman çhuratki ganaskinanta. Chayna tikrakamurqa qillayniytaqa ganashanwanna aypanaypaq’ nir.

²⁸ Chaymi chaypi kaq runakunataqa, kaynu niran: ‘Chay uk talintu qillayniyta purichiqaqa kitar, chay dyis talintu qillayniyjun kaqta quyllapa.

²⁹ Chaqa chay mayqançi allinta rurashanrayku, imayjun kaqtaqami masta qushaq. Chaymi manana imanpis faltanqanachu. Piru chay mana allinta rurashanrayku mana imayjun kaqtaqami, pitila kaqninmatapis limpula kitashaq.

³⁰ Piru kay mana yarpuyta yaçhaq, mana allin sirbikuqta-shuypaqami, aypar chay tutaparaqlla waqtaman itakuyllapa. Chaypinami payqa kusala mana agwantaypaqta qisçakar qayçhakushanrayku kirunmatapis richyachinqa’ nir”.

Dyusmanta Shamuq Runami tukuylata rikar yaçhanqa

³¹ Jesusqami niranpis:

“Dyusmanta Shamuq Runa angelninkunawan, kusa llipya intiru shamurmi, chay llipyalla mantakunanpina tanqa.

³² Chaymi tukuyla nasyunmanta kaqkuna, paypa naypanman qimikatinna, payqa wakman kayman chiqanchanqa, imanutaq uk michikuqmaqa uyshankunata kabrakunamanta rakichin chaynu.

³³ Chaynu chiqancharmi chay uyshitakuna yupay kusa allinla kaqkunataqa allilaw qichqanman çhuranqa. Nataq chay kabrakuna yupay mana allin kaqkunata-shuypaqa ichuqlaw qichqanmanna çhuranqa.

³⁴ Chaymi mantakuqqa chay allilaw qichqanpi kaqkunataqa kaynu ninga: ‘Qamkunatami Taytayqa akrrar shumaqchashushallapana. Chaymi kayman shamuyllapa. Kananqami aypayllapana Taytay kay pachata rurashanmanta-pacha qamkunapaq kusa shumaq mantakuyta kamkachishanta.

³⁵ Chaqa mallaqnatiypismi qamkunaqa qaramaraykillapa. Yakunatiypis upyachimaraykillapa. Uk furastiru yupay puritiypis samachimaraykillapa.

³⁶ Raçpay faltamatinpis qamkunami qumaraykillapa. Qishaq katiypis watukumaraykillapa. Chaynulla karsilpi katiypismi watukumaraykillapa’.

³⁷ “Piru chaynu nitiyqami chay kusa allinla kaqkunaqa kaynu nir tapumayanqallapa: ‘Taytituy ¿maydiyataq mallaqnatki qarashurayllapa? ¿Maydiyataq yakunatki, yakuta upyachishurayllapa?’

³⁸ ¿Maydiyataq furastiru yupay puritki samachishurayllapa? ¿Chaynulla maydiyataq raçhpayki faltatin qushurayllapa?

³⁹ ¿Maydiyataq qishaq katki manaqapis karsilpi katkiqa rir watukushurayllapa?’ nir.

⁴⁰ Piru chay mantakuqqami kaynu ninqa: ‘Chiqaptami nishaykillapa: Qamkunaqami chay ukniykuna mana kwintachaypaqla kaqkunata ima ministishanpimis yanaparqami, nuqallapaq rurashaykillapa yupayna kanqa’ nir.

⁴¹ “Chaymantami mantakuqqa chay ichuqlaw qichqanpi kaqkunata-shuypaqa kaynu ninqa: ‘Mana allinta ruraqkuna, wakaq tukur riyllapa chay tukuy tyimpupaqna kastigakanaykillapapaq kasha kaqkunaqa. Chaynami ashwan riyllapa chay tukuy tyimpu ratakur mana wanuq nina kamakasha chay dyablu, chaynulla angelninkuna chaypi kananpaq chaymanna nir.

⁴² Chaqa nuqa mallaqnatiypis, qamkunaqa mana qaramaraykillapachu. Yakunatiypis mana upyachimaraykillapachu.

⁴³ Furastiru yupay puritiypis mana samachimaraykillapachu. Raçhpay faltamatinpis mana qumaraykillapachu. Qishaq katiy, karsilpi ima katiypis mana watukumaraykillapachu’ nir.

⁴⁴ “Piru chaynu nitiyqami paykunaqa kaynu nir tapumayanqallapa: ‘Taytituy, ¿maydiyataq mallaqnaqta, yakunaqta, furastiru yupay puriqta rikashur, raçhpayki faltaqta, qishaq katki, karsilpi katki ima rikashur, mana yanapashurayllapa?’ nir.

⁴⁵ Chaynu nitinllapami mantakuqqa kaynu ninqa: ‘Chiqaptami nishaykillapa: Kay mana kwintachaypaqla kaq runakunata mana ima ministishanpi yanaparqami, nuqallata mana yanapamashaykillapachu’ ”.

⁴⁶ Chaymi Jesusqa niranpis: “Paykunaqami tukuy tyimpupaq kastigakaqna ringallapa. Nataq chay kusa allinlata rurasha chaykuna-shuypaqami tukuy tyimpupaq kawsaqna ringallapa” nir.

26

Jesustami wanuchiyta yarpuranllapa

(Mr 14.1-2; Lc 22.1-2; Jn 11.45-53)

¹ Jesusqa limpu yaçhachikur tukchirnaqa, kaynu niran yaçhakuqninkunataqa:

² “Qamkunami allita yaçhankillapa, kaymanta ishikay diyamanta Pascua fyistata rurallapa nir. Chay fyistallapimi Dyusmanta Shamuq Runataqa kuntrankunaman qukukayanqallapa kruspi klabar wanuchinanllapapaq”.

³ Chaymi ashwan chay diyakunapiqa, kurakunapa mantaqninkuna, chay Israel runakunapa ruku mantakuqninkuna ima, chay kurakunapa mantaqnin Caifás shutiq runapa mantakunan wasinman tantakaranllapa.

⁴ Chaynu tantakarllapami yarpuranllapa, imanullapis llullakuypi ima Jesustaqa aypar wanuchinanllapapaq.

⁵ Piru wakinkunaqa kaynu niranllapa: “Amami chay fyista diyakunapiqa chaynu rurashunllapachu. Chaqa runakunami piñakur kuntranchikllapa alsakamunmanllapa” nir.

Jesuspa umanman mutkiypaqla yakituta içharan

(Mr 14.3-9; Jn 12.1-8)

⁶ Jesusqami Betania pwiblupi yaçhakuqninkunawan karqa, uk runa Simón shutiqpa wasinman riranllapa. Kay Simonmi unayqa chay ismuyaq qishaywan karan.

⁷ Piru Jesús chay Simonpa wasinpi kayatinmi, uk warmi payman qimikaran uk alabastru butillitapi kusa çhanyijun mishkila mutkiypaq yakituta charikur. Chaymi

ashwan Jesús misapi kanankamanqa, chay warmiqa Jesuspa umanman chay mishki yakitutaqa iĉharan.

⁸ Chayta rikarmi Jesuspa yaĉhakuqninkunaqa piñakur kaynu niq ĉhurakaranllapa:

—¿Imapaqtaq wak kusa ĉhaniyjunta yanqallaqa iĉhan?

⁹ Ashwanmi waknu yanqalla iĉhananmantaqa qumashallapa kusa karu rantikur, chay mana imayjun kaqkunata yanapanallapata nir.

¹⁰ Chaynu nitinllapa uyaparmi Jesusqa kaynu niran:

—¿Imapaqtaq qillakachinkillapa kay warmisitataqa? Payqami kusala allinta rurasha nuqawanqa.

¹¹ Chaqa chay mana imayjun kaqkunawanqami maydiyapis pulla kankillapa. Piru nuqa-shuypaqami manana pullaykillapanachu kashaq.

¹² Kay warmisita nuqapa anayman mishki mutkiypaqla yakituta iĉharqami, kamakachimashana, kusa shumaqta pampakanaypaq.

¹³ Chiqaptami nishaykillapa: Tukuy maylawpapis imanu kriyir washakananllapapaq nir yaĉhachikurqami, kay warmisita rurashantaqa yarpur rimanqallapa. Chaymi mana qunqanqallapachu.

Judasmi Jesusta qillayrayku arnikuran
(Mr 14.10-11; Lc 22.3-6)

¹⁴ Jesuspa dusi yaĉhakuqninkunamanta ukqa shutiq, Judas Iscariote. Chay paymi, kurakunapa mantagninkunamanna rir,

¹⁵ kaynu niran:

—¿Michkatataq pagramayankillapa kanqa nuqa, Jesusta qushutiyllapaqa? nir.

Paykunaqami trinta suqu qillayta arniran pagrananllapapaq.

¹⁶ Chaymi chaymanta-pacha, Judasqa yarpuran maylapina, imurasna Jesustaqa qukushaq nir.

Pascua mikunata kamakachiranllapa
(Mr 14.12-25; Lc 22.7-23; Jn 13.21-30; 1Co 11.23-26)

¹⁷ Chay Pascua fyistapa punta diyanpi, tantata mana libadurayjuntachu mikuqllapa chay diyami Jesuspa yaĉhakuqninkunaqa payman qimikar kaynu nir tapuranllapa:

—Pascua mikunataqa, ¿maypitaq kamakachinayllapata munayanki? nir.

¹⁸ Payqa niran:

—Pwibluman rir uk runapa wasinman ĉhankillapa. Chaymi chay wasipa amuntaqa kaynu ninkillapa: ‘Yaĉhachimaqniyllapami nin: Wanunaypaq uraqami shipchana. Chaymi kananqa wasikiman shamuyani yaĉhakuqniykunawan chay Pascua fyistata chaypi pasaq niyan nir’.

¹⁹ Chaynu nitinmi yaĉhakuqninkunaqa Jesús nishannulla rir ruraranllapa. Chaynami kamakachiranllapa Pascua mikunataqa.

²⁰ Chaymanta tutapatinnaqa, Jesusqa dusi yaĉhakuqninkunawan misapi taranllapana.

²¹ Chaynu tar mikuqnumi Jesusqa niran paykunataqa:

—Chiqaptami nishaykillapa: Qamkunamanta uknikillapami kuntraykunaman qukumayanqa nir.

²² Chaynu nitinmi, yaĉhakuqninkunaqa kusalata llakiranllapa. Chaymi uknin uknin kaynu nir Jesusta tapuq ĉhurakaranllapa:

—Taytituy ¿nuqachu kashaq? nir.

²³ Jesusqa niran:

—Qamkunamanta uknikillapa nuqawan chay platullapi tantata nuyuchir mikuqmi, kuntraykunamanqa qukumayan.

²⁴ Chaynuqami Dyus nitin iskribikashannulla, Dyusmanta Shamuq Runawanqa pasanqa. ¡Piru imanangaraq, chay kuntraykunaman qukumaqqa! Kusala allinchi kananta chay runaqa ama nasinanpaqchu.

²⁵ Chaymantami Judas, chay kuntrankunaman qukuq chayqa, kaynu nir tapuran:

—Yaçhachimaqniy çnuqachu kashaq? nir.

Jesusqa niran:

—Qamllami ninki.

²⁶ Mikuyatinllapanaga, Jesusqa uk tantata aypar Taytanta payji nir, pakir quran yaçhakuqninkunata kaynu nir:

“Kaypi mikuyllapa. Kayqami nuqapa kwirpuy” nir.

²⁷ Chaymanta uk kupata aypar Taytanta payji nir ima, quran chay yaçhakuqninkunataqa kaynu nir:

“Kaypi upyayllapa tukuy qamkuna kay kupamanta.

²⁸ Chaqa, kayqami yawarniy. Kay yawarniyta içashaywanmi Taytay Dyuswan uk tratuta rurani, kusa achka runakunata uchankunamanta washanaypaq.

²⁹ Piru nishaykillapa: Mananami qashanqa upyashaqnachu kay ubapa yakuntaqa qamkunawanqa, maydiya Taytay mantakuyashanpi pulla mushuq ubapa yakunta pulla upyanallapakaman” nir.

Pedrumi Jesusta arniran mana dijananpaqchu

(Mr 14.26-31; Lc 22.31-34; Jn 13.36-38)

³⁰ Chaymantami salmukunata takir Dyusta alabarnaqa, riranllapana Olivos sirkanman.

³¹ Chaypina karqami Jesusqa niran:

—Tukuy qamkunami, kanan tutalla manchakushaykillaparayku nuqalatana dijamankillapa. Chaqa Dyus nitin iskribikashakunapimi nin:

‘Chay michikuqta wanuchitiymi,

tantala kashanmanta uyshakunaqa wakta kayta limpu shikwakanqallapa’ nir.

³² Piru nuqa kawsamurqami, qamkunamantaqa naypaqta rishaq Galilea pwiblumanqa.

³³ Chaynu nitinmi, Pedruqa niran:

—Tukuy wakinkuna manchakur dijashutinllapapis, nuqaqa manami dijashaykichu nir.

³⁴ Chaymi Jesusqa niran:

—Chiqaptami nishayki: Kanan tutallami manaraq gallu kantayatin qamqa kimsa kuti ninki: ‘Manami paytaqa riqsinichu’ nir.

³⁵ Piru Pedruqa niran:

—Qamwan pullata wanuchimanallapapaq katinmapismi, pullayki shachinakushaq nir.

Chaynullatami wakin yaçhakuqninkunapis niranllapa.

Jesusmi Getsemani wirtapi mañakuran

(Mr 14.32-42; Lc 22.39-46)

³⁶ Chaymantami Jesusqa yaçhakuqninkunawan riranllapa uk lugar Getsemani shutiqman. Chaypimi yaçhakuqninkunata kaynu niran:

“Wakmanmi riyani Taytayman mañakuq. Qamkunaqami kaylapi taskinkillapa” nir.

³⁷ Chaynu nirmi Pedruta, Zebedeupa ishikay wamrankunata ima apar riran pullanqa. Chaymantami alliplata llakir kwashala tikrakan Jesusqa.

³⁸ Chaynu kayarmi kaynu niran paykunataqa:

“Kusalataraq llakir wanuq yupayna yarpuni. Qamkunaqa kaylapi kidar rikçhakushala kayllapa nuqawan” nir.

³⁹ Chaynu nirqa, chay kayashanmanta ashllila wakaq riran. Chaypimi qunqurikur pachakaman pukchirar kaynu nir Taytantaqa mañakuran:

“Taytay, puytiypaq katinga yanapamay-ari kay kusa ayaq yaku yupay qischakaymantaqa. Piru manami nuqa munashaynu chu kanqa. Ashwanmi qam munashayki rurakanqa” nir.

⁴⁰ Chaymantami chay kimsa yaçhakuqninkuna kayashanman tikrakamurqa, paykunataqa punuqta tariran. Chaymi Pedrutaqa niran:

“¿Manachu puytishaykillapa uk uralamatapis rikchakur nuqawan kaytaqa?”

⁴¹ Rikchakur mañakuyllapa, ama uchapi ratanaykillapapaq. Qamkunaqami allinkunalata rurayta yarpunkillapa. Piru kwirpuykillapa litala kashanraykumi mana shachinakuyta puytinkillapachu”.

⁴² Chaynu nir qashan ishkay kutipaqna rir, Taytantaqa kaynu nir mañakuran:

“Taytay, chaynu qischakanaypaq dijamasha karqa, qam munashaykinumi ruray” nir.

⁴³ Chaymanta tikrakamurqa, qashalan chay yaçhakuqninkunataqa punuqta tariran. Chaqa nawinllapamapis kusalata qipchirayaran punuypaq.

⁴⁴ Chaymi chaypi دچار qashan kimsa kutipaqna riran mañakuq Taytantaqa, ima nirtaq mañakusha karan chaynulla.

⁴⁵ Chaymanta qashan chay yaçhakuqninkunaman tikrakamurqa niran:

“¿Qamkunaqachu punur samayankillaparaq? Dyusmanta Shamuq Runata uchakuqkunaman qukunanllapapaq uraqami çhamushana.

⁴⁶ Shariyllapa, rishunllapana, shipchamunnami nuqata qukumaqqa” nir.

Jesustami prisuranllapana

(Mr 14.43-50; Lc 22.47-53; Jn 18.2-11)

⁴⁷ Chaynu nir Jesús rimayatinllami, chay dusi yaçhakuqninkunamanta uknin Judasqa, achka runakunawan çharanllapa ispadakunawan, qirukunawan ima. Paykunaqami riranllapa kurakunapa mantaqninkuna, Israel runakunapa ruku mantakuqninkuna kaçhasha katin.

⁴⁸ Judasqami, Jesuspa kuntraqninkunataqa, kaynu nisha karan: “Nuqa saludar muchayani chaytami aypar prisunkillapa” nir.

⁴⁹ Chaymi Jesusman qimikarqa Judasqa,
—¡Chaynupalachu, Taytituy!— nir mucharan.

⁵⁰ Jesusqami niran:

—Amiguy, imata ruraqchi shamushayki chaytaqami kananlla rurayna nir.

Chaymi chay wakinkunaqa Jesusman qimikar aypar prisuranllapana.

⁵¹ Piru Jesuspa uk yaçhakuqninmi ispadanta lluqshichimur kurakunapa mantaqninta sirbiq runapa rinrinta *jsaq!* pitiran.

⁵² Chaymi Jesusqa niran:

—Ispadaykitaqa çhuray çhurakananpi. Chaqa ispadawan tukuy maqanakuqqami, ispadallawan wanunqa nir.

⁵³ ¿Manachu yaçhanki nuqa Taytayman mañakutiyqa, kananlla kaçhamunman kusa manchaypaq achka angelninkunata washamananpaq nirqa?

⁵⁴ Piru chaynu pasanpaq mañatiyqami, Dyus nitin iskribikashankunapi, nuqa qischakar wanunaypaq niyashanqa mana kumplikayanmannachu.

⁵⁵ Chaymantami Jesusqa chay runakunataqa kaynu nir tapuran:

—¿Imapaqtaq qamkunaqa shamushaykillapa qirukunawan ispadakunawan imaqa, uk suwakuqta yupay aypar apamaqllapaqa? Nuqaqami imuraspis Dyusta adurananllapa wasipi yaçhachikuray. Piru manamiri chaypiqa aypar apamaraykillapa imachu.

⁵⁶ Kayqami chaynuqa pasayan Dyuspa unay rimaqninkuna iskribishannulla kumplikananpaq.

Chaynu Jesús nitinqami, tukuy yaçhakuqninkunaqa paylata دچار alsakaranllapa.

Jesustami karguyjunkunaman aparanllapa
(Mr 14.53-65; Lc 22.54-55, 63-71; Jn 18.12-14, 19-24)

⁵⁷ Chaymantami Jesusta aypasha karan chaykunaqa, chay kurakunapa mantaqin Caifaspa wasinman aparanllapa. Chaypimi tantakasha karanllapa Moisés mantakushanta yaçhar yaçhachikuqkuna, ruku mantakuqkuna ima.

⁵⁸ Piru Pedruqami larguqaqllamanta chapar ikinllapata riyaran, chay kurakunapa mantaqinpa wasinpa pampankaman. Chaymantami ruriman yaykurqa, chay yaykushanlapi kidaran Dyusta adurananllapa wasita kuytaqkunawan, rikakunanpaq imanushi Jesustaqa ruranqallapa nir.

⁵⁹ Chay kurakunapa mantaqinkuna, tukuy chay kusa mas karguyjunkunaqami Jesuspaqqa kusalata yaçhayta munaranllapa imalata mana allinta rurasha katingqa, chayraykulana wanuchinanllapapaq.

⁶⁰ Piru chaynumapis manami tariranllapachu mana allinta rurashantaqa. Kusala achka runakunami, mana kashanmanta uchachananpaq qimikarmapis mana puytirinllapachu. Chaymantami ishkay runakuna qimikar,

⁶¹ tukuy chaypi kaqkunapa naypanpi kaynu niran:

“Kay runaqami kaynu niran: ‘Nuqaqami Dyusta adurananllapa wasita ratachir, qashan kimsa diyalapaq shachiyta puytini niran’ nir”.

⁶² Chaynu nitinllapami chay kurakunapa mantaqinpa sharir Jesustaqa kaynu nir tapuran:

—¿Qam-shuypaqachu mana imatapis ninki? ¿Ima nishaq nirtaq waknu qampaqqa rimayanllapaqa? nir.

⁶³ Chaynu nitinmapismi Jesusqa mana imatapis niranchu. Chaymi chay kurakunapa mantaqinpa qashan niran:

—Kawsaq Dyuspa shutinpi, nishayki chiqapta rimanaykipaq. Willamayllapa: ¿Chiqaptachu qamqa Dyuspa Akrashan Cristun, Dyuspa Wamran kanki? nir.

⁶⁴ Jesusqa niran:

—Qamllami chaynu ninki. Piru, nuqapis nishaykillapa: Kananmanta-pachami rikankillapa Dyusmanta Shamuq Runataqa kusala puytiq Dyuspa allilaw qichqanpi taqta, chaymanta puktaypa rurinta syilumanta shamuqta ima nir.

⁶⁵ Chaynu Jesús nitinmi, chay kurakunapa mantaqinpa kusata piñakur raçhpanmatapis llikiran, Jesusqa mana allintachu tukuyan nir. Chaymi niran:

—¡Kay runa rimashanqami mana allinchi Dyuspaqqa! ¿Ima mas tistigutataq min-istinchiqllapa? Paypa shiminllami riman qamkuna uyapashaykillapanu.

⁶⁶ ¿Imatataq yarpunkillapa?

Chaymi, chaypi kaq runakunaqa niranllapa:

—Kusala uchayjunmi wakqa; wanunanpaqmi allin nir.

⁶⁷ Chaymi ashwan qaqlitanpi tuqapar, maqaranllapa. Chaynullami wakinkunapis qaqlanllapi maqar,

⁶⁸ kaynu niyaqllapa:

—¡Qam chiqapta Dyuspa Akrashan Cristun karqa, tanyay pitaq maqashuran! nirmapis.

Pedrumi Jesustaqa mana riqsinichu niran
(Mr 14.66-72; Lc 22.55-62; Jn 18.15-18, 25-27)

⁶⁹ Chaykamanqa Pedruqa tayaran waqta punkulapi. Chaypi kanankamanmi uk sirbikuq warmi qimikar niran:

—Qampismi Galileamanta Jesuswan puriq kanki nir.

⁷⁰ Piru Pedruqami tukuyta naypanpi kaynu niran:

—Manami yaçhanichu imapaqmi rimayanki nirmapis nir.

⁷¹ Chaynu nirqa, riranna punkuman. Chaymi, qashan uk sirbikuq warmisita rikar, kaynu nir wakinkunataqa willaran:

—Wakqami pulla puriq chay Nazaretmanta Jesuswan nir.

⁷² Qashanmi Pedruqa jurar kaynu niran:

—¡Manami riqsinichu wak runataqa! nir.

⁷³ Chaymantami uk ratulamantaqa chaypi kaqkunapis Pedruman qimikar kaynu niranllapa:

—Chiqaptami qampis paykunamanta kanki. Chaqa, rimanaykimapis paykunapa yupayllari nir.

⁷⁴ Chaymantami Pedruqa kutir kutir jurar niran:

—¡Mana riqsinichu wak runataqa nishuyanillapa wakmaqa! ¡Mana chiqapta rimayatiyqami Dyus kastigamanqa! nir.

Chaynu niyatinlami galluqa kantaran.

⁷⁵ Chaymantami Pedruqa yarpuran Jesús kaynu nishanta: “Manaraq gallu kantayatinmi kimsa kuti nuqapaqqa ninki, manami riqsinichu nir”. Chaymi Pedruqa, chaymanta lluqshirqa kusalata llakir, piñakur ima waqaran.

27

Jesustami Pilatuman aparanllapa

(Mr 15.1; Lc 23.1-2; Jn 18.28-32)

¹ Chaymanta achkiyatinnaqa, chay kurakunapa tukuy mantaqninkuna, chay Israel runakunapa ruku mantaqninkuna imaqa parlaranllapa Jesustaqa wanuchinanllapapaq.

² Chaymi alli watar apar quranllapa Roma pwiblumanta numrakasha gubyirnu Pilatuta.

Judasmi wanuran

(Hch 1.18-19)

³ Chay Judas, Jesusta kuntrankunaman qukusha karan chayqa, Jesusta wanuchinanllapapaq nisha nir yaçharqa kusalata llakiran. Chaqa manari allintachu tukusha karan. Chaymi chay mana allinta tukushanpaq kwintata qukarqa, chay kurakunapa mantaqninta, Israel runakunapa ruku mantaqninta imaqa qillayninta rir tikrar kaynu niran:

⁴ —Uchakushami kani uk allin mana uchayjun runata qukushayrayku nir.

Piru chay runakunaqa niranllapa:

—¿Nuqakunapaqqa ima kwintayllapataq? ¡Chayqami qampa kwintaykina! nir.

⁵ Chaymi Judasqa chay qillaytaqa Dyusta adurananllapa wasipi itakur riran. Chaynu rirmi mana allinta tukushanpaq paylla urkakar wanuran.

⁶ Chaymanta chay kurakunapa mantaqninkunaqa chay qillayta aypar kaynu niranllapa:

“Kay qillayraykumi uk runata qukuran wanuchinanllapapaq. Chayraykumi mana allinchi Dyuspaq ufrindita nir çhuranallapapaqqa” nir.

⁷ Chaymi paykunaqa yarpuranllapa, chay qillaywanqa uk manka ruraqpa pachanta rantinanllapapaq. Chayna chaypi tukuy uklawmanta runakuna wanutinga pamananllapapaq.

⁸ Chayraykumi chay pachaqa kanankaman shutin “Yawar Pacha”.

⁹ Chaynumi kumplikaran Dyuspa unay rimaqnin Jeremías nishanqa. Chaqa kaynumi nisha kayaq:

“Ayparanllapa trinta suqu qillaysituta,

chay Israel pwiblumanta runakuna

uk paykunapa masinpa çhaninpaq nisha karan chaykunata.

¹⁰ Chaywanmi rantiranllapa manka ruraqpa pachanta, imanuĉhi Tayta Dyus nimashannulla” nir.

Jesusmi Pilatupa naypanpi
(Mr 15.2-5; Lc 23.3-5; Jn 18.33-38)

¹¹ Chaymantami Jesustaqa gubyirnu Pilatupa naypanman apatinllapa, kaynu nir tapuran:

—¿Qamchu Israel runakunapa mantaqnin kanki? nir.

Jesusqa niran:

—Qamllami ninki.

¹² Chaykamanmi chay kurakunapa mantaqninkuna, Israel runakunapa ruku mantaqninkuna imaqa, kusalata uchachayaranllapa. Piru Jesusqami mana imatapis rimaranchu.

¹³ Chayraykumi Pilatuqa qashan kaynu nir tapuran:

—¿Manachu uyapanki tukuy imakunata qampaq rimatinllapaqa? nir.

¹⁴ Piru Jesusqami mana imalatapis rimaranchu. Chaymi chay gubyirnuqa kusalata yarpupakuyar kidaran.

Jesustami wanuchinanpaqna niranllapa
(Mr 15.6-20; Lc 23.13-25; Jn 18.38-19.16)

¹⁵ Kada fyistapimi chay gubyirnu Pilatuqa uk runata lluqshichiq chay prisu kashanmanta, runakuna mayqantaĉhi lluqshichiy nishannulla.

¹⁶ Chay tyimpupimi karan uk runa mana allinta rurashanrayku kusala riqsikasha Barrabás shutiq, prisuqa.

¹⁷ Chaymi tukuy runakuna tantakasha katinllapa, Pilatuqa tapuran kaynu nir: “¿Mayqantataq munankillapa lluqshichinapaq, Barrabasta, manaqachu Jesusta, Dyus Akrashan Cristun ninllapa chayta?” nir.

¹⁸ Chaqa Pilatuqa kwintata qukasha karan, ĉhiqnirlami Jesustaqa yanqallamanta payman apashallapa nir.

¹⁹ Nataq Pilatuqami mantakunanpi tayatin warminqa kaĉhakuran kunachinanllapapaq kaynu nir: “Amami chay kusa allinla runawanqa willanakunkichu. Chaqa naqa tutami kusala manchaypaq llakiypaqta musqupakusha kani payta aypashaykilaparaykuqa” nir.

²⁰ Piru chay kurakunapa mantaqninkuna, chay Israel runakunapa ruku mantaqninkuna imaqa, tukuy runakunata animachiran Barrabasta kaĉhar, Jesusta wanuchiy nir mañakunanllapapaq.

²¹ Chaymi chay gubyirnuqa qashan kaynu nir tapuran paykunataqa:

—¿Mayqannintataq kay ishkaymantaqa dijatiy rinanta munankillapa qamkunaqa? nir.

Paykunaqa niranllapa:

—¡Barrabasta! nir.

²² Pilatuqa qashallan paykunataqa tapuran:

—¿Imatataq rurayashaq kay Jesusta, Dyuspa Akrashan Cristun ninllapa chaywan-shuypaq? nir.

Ashwanmi tukuyla kaynu niranllapa:

—¡Kruspi klabay! nir.

²³ Qashanmi Pilatuqa niran:

—Chaqa, ¿ima mana allintataq rurasha?

Piru chay runakunaqami qashan kusala jwirtita kaynu nir lanyaranllapa:

—¡Kruspi klabay! nir.

²⁴ Piru Pilato imata nitinpis chay runakunaqa mana kasuranllapanachu. Chaymi ashwan Pilatuqa yarpuran mana kasutiyqami piñakur nuqapa kuntray shamur imanachimanman nir. Chaynu nirmi kaçhakutin yakuta apamutinllapa, tukuy pa naypanpi makinta paqakuqnu kaynu niran:

—Kay runata wanuchirllapaqa amami nuqataqa uchachamankillapachu. Qamkunapa kwintaykillapanami kanqa nir.

²⁵ Chaymi ashwan tukuylla chaypi kaqkunaqa kaynu niranllapa:

—¡Nuqakuna, tukuy wamrayllapakunawan imami mana allinta rurayarqa, kay runapaqqa imanashaqllapapis! nir.

²⁶ Chaymi Pilatuqa Barrabasta prisu kashanmanta lluqshichir, suldadunkunata kaçharan Jesusta llibachir, chaymanta-shuypaqa kruspi klabanallapapaq.

²⁷ Chaymantami chay gubyirnupa suldadunkunaqa manaraq krusman klabaq apayarqa, chay gubyirnupa dispachunman aparanllapa Jesustaqa. Chaypimi tukuy suldadu masinkunata tantaranllapa Jesuspa naypanmanqa.

²⁸ Chaypimi ashwan raçhpanta lluqshichir uk chupika raçhpatana yakachiranllapa.

²⁹ Chaynullami umachiranllapapis uk kuruna kashamanta rurakashata. Nataq allilaw makinpi-shuypaqa uk barata charichiranllapa. Chaymantami kushipanarayku Jesuspa naypanpi qunqurir, kaynu niqllapa: “¡Biba Israel pwiblupa gubyirnun!” nir.

³⁰ Chaynullami tuqaparllapa chay barallawan umitanpi kusalata maqaranllapa ima.

³¹ Chaymanta chaynu paymanta kusata burlakarllapa imanaqa, chay chupika raçhpata yakachishanllapataqa lluqshichir paypa raçhpanllata yakachiranllapa. Chaynu munashanllapata rurarnaqami aparanllapa kruspi klabanallapapaqna.

Jesustami kruspi klabanallapana

(Mr 15.21-32; Lc 23.26-43; Jn 19.17-27)

³² Chaymanta lluqshirllapaqa, uk runa Simón shutiqta tariranllapa. Payqami Cirene pwiblumanta karan. Chaymi ashwan paytaqa Jesuspa krusninta amalas rikrachir aparanllapa.

³³ Chaynu rirmi uk lugar Gólgota shutiqman çharanllapa. Kay lugartami ninllapapis Calavera nir.

³⁴ Chaypiqami upyachiyta kamaranllapa binuwan, uk rimidyu kusala ayaqta, ama nanachikunanpaq nir. Piru Jesusqa pitilata kamarqa mana munaranchu upyaytaqa.

³⁵ Chaymantami Jesustaqa kruspi klabanallapana. Chaymi chay suldadukunaqa Jesuspa raçhpankunataqa surtyakur ayparanllapa. [Chaynuqami ruraranllapa Dyus nitin iskribikashannulla kumplikananpaq. Chaqa niqmi: Raçhpaykunatami surtyakur ayparanllapa nir]. *

³⁶ Chaynu surtyakur imanaqami, chaylapi tayar kidaranllapa Jesusta chapananllapaq.

³⁷ Nataq umanpa ananpiqami, uk litiriruta çhuraranllapa imaraykushi wanuchishallapa nir. Chaqa kaynumi niyaq: “KAY JESUSMI ISRAEL RUNAKUNAPA MANTAQNIN” nir.

³⁸ Chaynullami paypa pullanqa ishkay suwakuqkunata krusllapi klabanallapa, ukninta Jesuspa ichuqlaw qichqanpi, ukninta-shuypaqa allilaw qichqanpi.

³⁹ Piru tukuy chayta pasaqkunaqami, umanllapata kuyuchiqnulla kusalata musyar kaynu niyaqllapa:

⁴⁰ “¡Qammi, Dyusta adurananllapa wasita ratachir qashan kimsa diyalapaq shachishaq nirayki! ¡Chaqa chiqapta Dyuspa Wamran karqa, qamlla washakar krusmanta ishkimuy!” nir.

* **27:35** Kaypaq masta intrakanarqa rikayllapa Salmo 22.18.

41 Chaynu nirllami kusalata burlakaranllapa tukuy chay kurakunapa mantaqninkuna, Moisés mantakushanta yaçhar yaçhachikuqkuna ima, Israel runakunapa ruku mantaqninkunawan pulla. Chaymi kaynu niyaqllapa:

42 “Ukkunatami washaran. Piru payllaqami mana washakayta puytinchu. Wakqashi Israel runakunapa mantaqnin-ari. ¡Chaynu karqa chay krusmanta ishkimunqari! ¡Chay-nami chaypiraq paypi kriyishunllapa!

43 Chaqa payqashi Dyuspi kusalata kunfyakan. Chaynu katinga Dyus kananlla washanqari. ¡Chiqapta Dyus payta munayarqa! ¿Manachu nimaranchikllapa payqa: ‘Dyuspa Wamran kani’ nir?”

44 Chaynullami chay suwakuq runakuna paywan pulla kruspi kaqkunamapis ashwan kusalata musyaranllapa.

Jesusmi wanuranna

(Mr 15.33-41; Lc 23.44-49; Jn 19.28-30)

45 Chaymantami a las dusimanta-pacha tardi a las triskaman tukuy pacha tutaparaq intiru kidaran.

46 Piru yaqqa a las trispaqna katingami Jesusqa kusa jwirtita kaynu nir qayçhakuran: “*Elí, Elí, ¿lama sabactani?*” nir. (Chaynu nirqami intrachimanchik: “Dyusniy, Dyusniy ¿imapaqtaq nuqalata dijamashayki?” nir.)

47 Chaymi wakin chaypi kaqkunaqa chaynu nitin uyaparqa kaynu niranllapa: “Wakqami qayayan Dyuspa unay rimaqnin Eliasta” nir.

48 Chaymi chay kutilla chaypi kaqkunamanta ukninga kallpar rir uk puqyala raçhpata qirupi watar, puchqu binupi nuyuchir Jesuspa shiminman çhuran upyanapaq.

49 Piru chay wakinkunaqami niranllapa: “Dijay, mabir Eliaschu shamur washanqa” nir.

50 Chaymantami Jesusqa qashan kusala jwirtita qayçhakurqa wanuranna.

51 Piru chay kutillami Dyusta adurananllapa wasi ruripi uk atun rakta raçhpa warku-raqpis llikikaran çhaypin unaqmanta urakaman. Chaynullami pachamapis kusalata kuyutin atun rumikunamapis limpu rajakaran.

52 Chaynullami wanushakuna pampakashankunamapis kiçhakaran. Chaymi Dyuspi kriyisha kaqkuna wanushakunamapis kawsamuranllapana.

53 Chaynu wanushanmanta kawsamurqa chay pampakashanmanta lluqshimuranllapana. Chaymi Jesús wanushanmanta kawsamutinga, yaykuranllapana Dyus akrashan pwiblu Jerusalemanna. Chaypimi kusala achka runakuna rikaranllapa paykunataqa.

54 Chaymanta chay Romamanta suldadukunapa mantaqnin chaypi wakinkunawan kar rikakuranllapa pacha kuyutin, tukuy ima pasaqtapis. Chaymi kusalata manchakur kaynu niyaranllapa: “¡Chiqaptami kay runaqa Dyuspa Wamran kasha!” nir.

55 Piru chaypiqami achka warmisitakuna Galilea pwiblumanta Jesuswan pulla risha kaqkuna karukaqlamanta rikakuyaranllapa. Chaqa chay warmisitakunami Jesustaqa yanapasha karan imata rurashanpipis.

56 Chay warmikunaqami kaykuna karanllapa: María Magdalena, Santiaguwan Josipa maman María, Zebedeupa warmin ima.

Jesustami pamparanllapana

(Mr 15.42-47; Lc 23.50-56; Jn 19.38-42)

57 Chaymanta limpu tardiyayatinnaqami Arimatea lugarmanta uk kusa imayjun runa José shutiq Pilatuman çharan. Paypismi Jesuspa yaçhakuqnin karan.

58 Chaymi payqa Pilatuman çharqa, Jesuspa kwirpunta mañaran. Chaynu mañakutinmi Pilatuqa kaçhakuran qunanllapapaq.

59 Josiqami Jesuspa kwirpuntaqa aypar pilluran kusa shumaq yuraq raçhpawan.

⁶⁰ Chaymantaqami uk mushuq uêhkuta qaçapi pay pampakananpaq rurachikusha karan, chaypi pamparan Jesustaqa. Chaymi ashwan chay uêhkutaqa uk kusa atun rumiwan kirpar riranna.

⁶¹ Piru María Magdalenawan, chay uk Mariaqami Jesús pampakashan naypanlapi tar kidaranllapa.

Jesús pampakashantami suldadukuna kuytaranllapa

⁶² Samana diyapa quyapachan pasatinga, kurakunapa mantaqninkuna, fariseo runakuna ima, riranllapa Pilatuta rikaq.

⁶³ Chaymi kaynu niranllapa:

—Tayta gubyirnu, yarpunillapami chay llullakuqqa kawsayarllaqa niranpis, ‘Wanurqashi kimsa diyamantaqa qashan kawsamuyanqa’ nir.

⁶⁴ Chayrayku suldadukunata kaçhay chay pampakashanman, kimsa diya pasanankaman chaypi kuytakunanllapapaq. Imanupiqakish chay yaçhakuqninkuna tuta shamur kwirpunta apar, tukuyla runakunata ‘Kawsamushana’ nir, kriyichitinllapa. Chaynu katinga qashan chaynu llullakutinga llallin mana allinchi kanman naypaq llullakushanmantaqa nir.

⁶⁵ Chaymi Pilatuga kaynu niran paykunataqa:

—Chaypimi kan suldadukuna kuytakunanpaqqa. Paykunawan rir-ari chay pampakashantaqa puytishaykillapakaman alli kirpayllapa.

⁶⁶ Chaymi rir alli kirpar, chay atun rumipa ananpi uk siñata çhuranllapa. Piru chaynu kirparmapismi suldadukuna chaypi kuytakunanpaq dijaranllapa.

28

Jesusmi kawsamuranna

(Mr 16.1-8; Lc 24.1-12; Jn 20.1-10)

¹ Samana diya pasatin, simanapa punta diyana achkiyatinnaqa María Magdalenaqa, chay uk Mariawan riranllapa Jesús pampakashanman chapakuq.

² Piru chay urasllami kusata pacha kuyuran. Chaqa unaq syilumantami Dyuspa angelnin ishkimuran. Chaymantami Jesús pampakashan uêhkumanta rumita ashuchir chaypa anan taran.

³ Chay angelqami uk rilampa yupay kusata llipyarayaran. Nataq raçhpan-shuypaqa puktay yupay kusa yuraq intiru karan.

⁴ Chaynuta rikarmi chay suldadu kuytakuqkunaqa kusalata manchakur, wanusha yupay kidaranllapa.

⁵ Chaymantami angelqa chay warmikunataqa kaynu niran:

“Amami manchakuyllapachu. Nuqami yaçhayani qamkunaqa Jesusta kruspi klabaranllapa chaytami maskayankillapa nir.

⁶ Piru payqami manana kaypinachu. Ashwanmi imanutaq pay nisha kayaq, chaynullami kawsamushana. Maski shamur rikayllapa maypi çhurashaykillapamatapis.

⁷ Chaymi kananlla rir chay yaçhakuqninkunata willayllapa kaynu nir: ‘Kawsamushanami, riyana ashwan Galilea pwibluman, qamkunamantaqa naypaqta. Chaypimi rikankillapa’ nir. Kaylatami nuqaqa willashunayllapapaq karan”.

⁸ Chaynu nitinga chay warmikunaqa kallpaylla riranllapa Jesús pampakashanmantaqa, kusalata manchakur, aligriyar, ima chay yaçhakuqninkunataqa willaq.

⁹ Piru chaynu riyatinllapaqami Jesusqa paykunaman rikarir, saludaran. Chaymi chay warmikunaqa Jesusman qimikar aduraranllapa, çhakinkunata abrasar ima.

¹⁰ Chaymi Jesusqa paykunataqa kaynu niran:

“Amami manchakuyllapachu. Ashwanmi rir ukniykunata willayllapa Galilea pwibluman riranllapapaq. Chaymi ashwan wakpina rikamanqallapa” nir.

Suldadukunami llullakur rimaranllapa

¹¹ Warmikuna rinankamanqa, wakin suldadu kuytakuqkunaqa pwibluman çhar chay kurakunapa mantaqninkunata parlaranllapa tukuy ima pasashantaqa.

¹² Chaymi chay kurakunapa mantaqninkunaqa riranllapa parlaq chay Israel runakunapa ruku mantaqninkunata. Chay suldadu willaqkunataqami kusa achka qillayta quranllapa chay kurakunapa mantakuqninkunaqa kaynu nir:

¹³ “Qamkunaqa kaynu ninkillapa: ‘Tuta punuyatiyllapa, yaçhakuqninkuna shamur suwakur aparanllapa Jesuspa kwirpuntaqa’ nir.

¹⁴ Piru imanupi chay mantakuq yaçhaq yupay katinga nuçakuna imanupis parlashaqllapa. Qamkunapaq ama ukmanta yarpunanllapapaqqa”.

¹⁵ Chaymi chay suldadukunaqa qillayta ayparqa imanuçhi chay kurakunapa mantaqninkuna willashanllapanulla rimaranllapa. Piru chay suldadukuna chaynu rimar llullakushanmanta-pachami, kanankaman chay tukuyta Israel runakunaqa chiqapta chaynu kasha kanqa nir parlanllapa.

*Jesusmi yaçhakuqninkunata kaçharan yaçhachikunanpaq
(Mr 16.14-18; Lc 24.36-49; Jn 20.19-23)*

¹⁶ Chaymiri Jesuspa unsi yaçhakuqninkunaqa pay willashannulla riranllapa Galilea pwiblupi atun sirka kaq chayman.

¹⁷ Chaymi chaypi Jesusta rikarqa, kusata aduraranllapa, michka wakinkuna mana allita kriyitinllapamapis.

¹⁸ Jesusqami paykunaman qimikar kaynu niran:

“Dyusmi tukuyta mantanaypaq nisha, unaq syilupi chaynulla kay pachapi ima.

¹⁹ Chaymi qamkunapis tukuy pachata rir yaçhachikuyllapa. Paykunapis yaçhakuqniykunana kananllapapaq. Piru paykunataqami shutichinki Taytaypa, Wamranpa, chaynulla Santu Ispiritupa shutinpina.

²⁰ Yaçhachiyllapapismi intrakar kasunanllapapaq, tukuy qamkunata nishushayllapataqa. Chaqa nuçaqami, qamkunapaqa pullaykillapa kashaq maydiyapis, kay pacha tukukanan tyimpu çhamunankaman” nir.

Chaynumi kanqa.

San Marcos **Iskribin Jesucristo Shumaq Rimashanta**

San Marcosmi kay libruta iskribiran Jesucristo rurashankunata yaçhanallapapaq. Marcosqa, apustul Pabluwan Bernabiwan puriran Jesucristupa shumaq rimayninta yaçhachikur. Marcospaq masta intrakanarqa liyishun Hechos 12.12; 12.25; 13.4-5; 13.13; 15.36-39; Colosenses 4.10; 2 Timoteo 4.11; 1 Pedro 5.13.

Kay librupimi Marcos intrachimanchik kusa achka runakuna Jesusta uyakuq ris-hankunapaq (1.45; 2.1-2; 2.13; 2.15; 3.7-8; 4.1; 5.21; 6.32-34; 8.1; 10.1). Chaynulami intrachimanchikpis Jesucristo kusa pudirniyun kar, runakunapa uchankunata pirdunan nir (2.1-12), mushuq yaçhachikuyninta intrachikushanpaq (2.18-22), samana diyapi imata ruranapaq nishanpaq (2.23-28), chaynulla tukuy mikuy allin mikunanpaq nishanpaq ima (7.1-23).

Chaynullami intrachimanchik Jesucristo kusa pudirniyun kar dyablupa yarpuyinkunata runakunamanta itakushanpaq (1.21-28; 5.1-20; 7.24-30; 9.14-29), achka runakunata qishayninllapamanta alliyachishanpaq (1.31; 1.32-34; 1.40-45; 2.1-12; 3.1-6; 3.7-12; 5.24-34; 6.5; 6.53-56; 10.52), wanushakunata kawsachimushanpaq ima (5.35-43).

Chaynullami intrachimanchikpis Jesucristo kusa pudirniyun kar wayrata yakuta qasillachishanpaq (4.35-41), achka runakunapaq milagruta rurar mikuyta qarashanpaq (6.34-44), yakupa ananpi purishanpaq (6.45-52), kruspi wanushanpaq (capítulo 15), chaynulla wanushanmanta kawsamushanpaq ima (capítulo 16).

*Shutichikuq Juan chunllaqkunapi yaçhachikuran
(Mt 3.1-12; Lc 3.1-9, 15-17; Jn 1.19-28)*

¹ Kaynumi qallarín Dyuspa Wamran Jesucristupaq shumaq rimashanqa.

² Manaraq Jesucristo nasiyatinmi karanna Dyusninchikpa rimaqnin Isaiasqa. Paymi Dyus nitin kaynu nir iskribiran chay washakuqpaqqa:
“Naypaykita kaçhashaq uk runata qampaq rimananpaq.

Chaymi ringa tukuyta willaq shunqunllapapi shumaqta yarpunanllapapaq.
Chaynuqami qam ritkiqa shumaqtana risibishunqallapa.

³ Chay runami kusa jwirtita rimar chunllaqpi nin:

‘Amitunchikpa nanninta kamakachiyllapa,
uchaykillapata dijar Dyusta kasurllapana.

Chaynuqami kusa dirichula nanta
kiçhaq yupayna kankillapa kanqa’ nir”.

⁴ Chaynumi Isaías iskribishannu Shutichikuq Juanqa, chunllaqkunapi runakunata niran: “Uchaykillapata dijar Dyusmanna tikrakayllapa pirdunashunanllapapaq. Chaymantami shutichishaykillapa” nir.

⁵ Chaymi tukuy Judea pwiblukunamanta, Jerusalenmanta ima, kusa achka runakuna riqlapa Juan kayashanman payta uyakuqqa. Chaynu uyakurmi uchanllapapaq kwintata qukar Tayta Dyus llakipamay nitinllapa, Juanqa riyu Jordanpi tukuyta shutichiran.

⁶ Kay Juanpa raçhpanqami rurakasha karan kamillupa millwanmanta. Nataq sinchunshuypaqami qaramanta karan. Payqami mikuq atun shurkukunata, chumpakapa mishkinkunata ima.

⁷ Yaçhachikuqnuqami runakunataqa kaynu niyaqpis:

“Nuqamantaqami uk kusala mas pudirniyun shamuyan. Paypaqqami nuqaqa mana sirbinichu llanqinpa watunta kaçhanaylapaqmapis.

⁸ Chaqa nuqaqami qamkunataqa yakulawan shutichishushallapa kani. Piru nuqamanta chay uk shamuq-shuypaqami Dyuspa Santu Ispiritunwana shutichishunqallapa”.

Jesusmi shutikuran

(Mt 3.13-17; Lc 3.21-22)

⁹ Chay tyimpukunapimi prubinsya Galileapa uk pwiblun Nazaretmanta Jesusqa llugshir rir, riyu Jordanman chatin Juanqa chaypi shutichiran.

¹⁰ Chaynu shutikur yakumanta llugshimuyarmi rikaran syilu kiçhakaqta. Chaynunami rikaranpis Dyuspa Santu Ispiritun payman uk palumitanu ishkimuqta.

¹¹ Chaymantami syilumanta-pacha Dyus kaynu niqta uyaparan:

“Qammi kusa munashay Wamrayqa kanki.

Qamwanmi kusalata aligriyani” nir.

Jesusta dyablu uchakuchinanan

(Mt 4.1-11; Lc 4.1-13)

¹² Chaymantaqami Dyuspa Santu Ispiritunqa Jesusta aparman chunllaq lugarman.

¹³ Chaypimi Jesusqa kwarinta diyata, kusala saqra animalkunapa rurinpi karan. Chaynu Jesús payla chaypi katinmi dyabluqa uchakuchiyta kamaran. Piru Dyuspa angelninkunami paytaqa tukuy ministishanpipis yanaparan.

Jesusmi Galileapi yaçhachikuq qallariran

(Mt 4.12-17; Lc 4.14-15)

¹⁴ Chaymanta Shutichikuq Juanta, gubyirnu Herodes karsilashana katinga, Jesusqa riran Galilea pwiblukunaman Dyuspa shumaq rimayninta yaçhachikutin, washakarna Dyuspa mantakuyninpi kawsananllapapaq.

¹⁵ Chaynullami niyaqpis:

“Kananqami Tayta Dyuspa tyimpunqa kumplikashana. Chaymi Dyusmanta shamuq mantakuq qallarinanpaqqa shipchamushana. Chayraykumi uchaykillapata dijar Tayta Dyusmanna tikrakayllapa. Chaynulla chay kusala shumaqta willashushayllapapi kriyirna kawsayllapa”.

Jesusmi kwatru piskadukuqkunata qayaran

(Mt 4.18-22; Lc 5.1-11)

¹⁶ Jesusqami Galilea atun quçhapa manyanta riyarqa, rikaran Simonta uknin Andreswan chaypi kaqta. Paykunaqami piskadukuq kashanrayku atun shikranllapata yakuman itayaranllapa.

¹⁷ Chaymi Jesusqa paykunataqa kaynu niran:

—Shamuyllapa nuqawanna rinallapapaq. Chaqa nuqaqami yaçhachishaykillapa piskaduta aypaq yupayna runakunata nuqapaq yaçhachir tantanaykillapapaq nir.

¹⁸ Chaynu nitingami, chay runakunaqa chay kutilla atun shikrankunata dijar, paywanna riranllapa.

¹⁹ Piru mas naysaqman riyarqa, Jesusqa qashan rikaran Santiaguta uknin Juanwan chaypi kaqta. Paykunaqami Zebedeupa wamrankuna karanllapa. Chaymi paykunaqa uk yaku karrupi atun shikrankunata kamakachiyaranllapa.

²⁰ Chayna Jesusqa qayamuran paykunatapis. Chaymi chay kutilla, Juanqa Santiaguwan ishkantin Jesuswana riranllapa, chay yaku karrullapi taytanta traba-jaqninkunawan dijarna.

Jesusmi runamanta dyablupa yarpuynta itakuran

(Lc 4.31-37)

²¹ Chaynu rirqami Capernaúm pwiblumanna çharanllapa. Chaymantami samana diya katin Jesusqa chay Israel runakunapa tantakananllapa wasiman yaykur yaçhachikuq qallariran.

²² Piru yaçhachikutinqami tukuyla chaypi kaqkunaqa kusalata dispantakaranllapa. Chaqa Jesusqami yaçhachikuran paypa yaçhayninllawan, manami Moisés mantakushanta yaçhar yaçhachikuqkuna yupaychu.

²³ Chay tantakananllapa wasi ruripiqami kayaq uk runa dyablupa yarpuyinwan. Chayqami kusala jwirtita kaynu nir qayçhakuran:

²⁴ —¡Ay! Nazaretmanta Jesús, çimapaqtaq nuçakunaman yakapakanki? ¿Ima, chinqachimaqllapachu shamushayki? ¡Nuçami riqsishuni! ¡Qamqami Dyuspa Santu Wamran kanki! nir.

²⁵ Chaynu nitinmi, Jesusqa anyaran dyablupa yarpuyintaqa kaynu nir:

—¡Upallalla yarquy kay runamantaqa! nir.

²⁶ Chaynu nitinqami, chay dyablupa yarpuyinqa chay runataqa atakita qur, kusala jwirtita qayçhachirna yarquran.

²⁷ Chayta rikarmi, tukuyla runakuna kusalata manchakuranllapa. Chaymi ukninllapa ukninllapa kaynu ninakuyaqllapa:

“¿Imataq kayqa kanqa? ¡Kusata paylla mantakur imami ukman mushuq imakunata yaçhachikun! ¡Chaynulla dyablupa yarpuyinmapis imata nitinpis kasun!” nir.

²⁸ Chaymanta-pachami tukuyla Galilea lugarkunapi Jesuspaqqa kusalata yaçharanllapa imanumi payqa imatapis rurayta puytin nir.

Jesusmi allicharan Simón Pedrupa swigranta

(Mt 8.14-15; Lc 4.38-39)

²⁹ Chaymanta chay Israel runakunapa tantakananllapa wasimanta llugshirqa, Jesusqa Santiaguwan, Juanta apar riran Simonpa, Andrespa wasinman.

³⁰ Chaypimi Simonpa swigranqa kusala rupawan qishaq mantanpi usurayaran. Chaynu chaypi qishaq nir Jesusta willatinllapami,

³¹ Jesusqa rir qimikar, chay warmisitataqa makinmanta chutar sharichimuran mantanmantaqa. Chaymi chay kutilla chay rupaqa dijaranna. Chaymantami ashwan chay warmisitaqa sharikur paykunata qaraqna qallariran.

Jesusmi achka qishaqkunata allicharan

(Mt 8.16-17; Lc 4.40-41)

³² Rupay chinqatin limpu tutapashana katinga, Jesusmanqa tukuy qishaqkunata, dyablupa yarpuyinwan kaqkunata ima apamuranllapa.

³³ Piru chay wasipa punkunmanqami chay pwiblumanta tukuyla runakuna limpu untaranllapa Jesusta rikakunanllapapaq.

³⁴ Jesusqami tukuy qishayninllapakunamanta kusala achka runakunata allichar, dyablupa yarpuyininkunamatapis achkata itakuran. Chaynu itakutinmi dyablupa yarpuyininkunaqa, yaçharanllapa “Jesusqami Dyuspa Wamran” nir. Piru Jesusqami mana dijaranchu paypaq rimanenllapapaqqa.

Jesusmi Galileapi yaçhachikuran

(Lc 4.42-44)

³⁵ Chaymanta allaqnin achkiyayatinnaqa amsaqla Jesusqa sharir, chay pwiblumanta llugshir riran chunllaq lugarkunaman Taytanman mañakuq.

³⁶ Chaymantaqami, Simonqa wakinninkunawan Jesusta maskaq rir,

³⁷ tarirqa niranllapa:

—Tukuymi maskashuyanllapa nir.

³⁸ Jesusqa niran:

—Ashwan rishunllapa uklaw shipchakaq pwiblukunaman, chaypimis Dyuspa shumaq rimayninta yaĉhachikunaypaq. Chaqa chaypaqmi shamusha kani.

³⁹ Chaynumi Jesusqa Galilea pwiblupa tukuy lugarninkunapi, Israel runakuna tantakananllapa wasikunapiqa Dyuspa shumaq rimayninta yaĉhachikur chaynullami dyablupa yarpuyinkunata itakur ima puriran.

Jesusmi allicharan uk ismuyaq runata

(Mt 8.1-4; Lc 5.12-16)

⁴⁰ Chaymantaqami uk runa ismuyaq kwirpuyjun Jesusman qimikar, naypanpi qunqurikur kaynu niran:

—¡Taytituy! llakipamayarqa allichamay-ari kay qishayniymantaqa nir.

⁴¹ Jesusqami llakipar makinwan kamar niran:

—Munanimi alliyanykita. Kananlla alliyay, nir.

⁴² Chaynu nitinlami, chay ismuyaq kwirpuyjun runaqa, alliyaranna qishayninmantaqa.

⁴³⁻⁴⁴ Chaymantami Jesusqa chay runataqa kaynu niran:

—¡Allita uyamay! Amami mayqantapis willankichu. Ashwanmi rir qimikay kuran. Chaymi apanki ufrinditaykita Moisés mantakushannulla. Chayna tukuy yaĉhananllapapaq qishaynikimantaqa alliyashaykina nir.

⁴⁵ Piru chay runaqami chaymanta lluqshirqa tukuyлата parlaran Jesús, paypaq rurashantaqa. Chaymanta-pachami Jesusqa manana pwiblukunamanqa yaqqa yaykuqnachu. Ashwanmi chay maypichi yaqqa mana runakuna kaq chaylapina kidaq. Piru chaynumapis tukuy lugarmantami runakunaqa riqlapa payta rikaqqa.

2

Jesusmi mana kuyuyta puytiq runata allicharan

(Mt 9.1-8; Lc 5.17-26)

¹ Chaymanta, ayka diyamantami Jesusqa Capernaúm pwibluman tikrakar riran. Chaymantami yaĉharanllapa chay wasiman, ĉhamushana nir.

² Chaynu yaĉharllapami Jesús kayashanman chaynulla waqta punkumanmapis kusalata untaranllapa. Chaymi manana maylawta yaykunapaqmapis karannachu. Chaynumapis Jesusqa Dyuspa shumaq rimananta yaĉhachikuyaran.

³ Chaykamanmi kwatru runakuna, mana kuyuyta puytiq kwirpuyjun uk runata ĉhachiranllapa chaymanqa.

⁴ Piru Jesús kayashanmanqa mana imanupis ĉhachiyta puytiranllapachu kusala achka runakuna kashanrayku. Chaymi iqaranllapa wasipa ananman. Chaymantaqa chay wasipa qatananta uĉhkukur, chaylata chay qishaqtaqa uk paritapi Jesuspa naypanmanqa ishkichiranllapa.

⁵ Chaymanta Jesusqa nuqapi kusata kriyinnllapa nir yaĉharqa, chay qishaqtaqa kaynu niran:

—Wamrituy, tukuy uchakushaykikunamantami pirdunashushana kani nir.

⁶ Chaypimi, Moisés mantakushankunata yaĉhar yaĉhachikuq wakin runakuna tayaranllapa. Chaymi kaynu nir yarpuranllapa:

⁷ Kayqami yanqa runala. ¿Imaraykutaq waknuqa ninqa? Wakqachu Dyusninchiknulla tukunayan. Manami allinchu chaynuqa. Chaqa Dyuslari uchakunamanta pirdunakuytaqa puytin nir.

⁸ Piru Jesusqami kwintata qukaran imatami yarpuyanllapa nirmapis. Chaymi paykunataqa kaynu nir tapuran:

—¿Imapaqtaq qamkunaqa chaynuta yarpunkillapa?

⁹ ¿Qamkunapa yarpuynikillapamantaqa ima ninaypaqtaq mas trabajusu kanqa kay runataqa ‘Uchaykikunamantami pirdunashuni’ ninaypaq, manaqachu ‘Sharir paraykita apar riy’ ninaypaq?

¹⁰ Piru kananllami intrachishaykillapa Dyusmanta Shamuq Runaqami kay pachapiqa paylla puytin uchanllapakunamanta pirdunakuytaqa nir.

Chaynu nirnaqami chay mana kuyuyta puytiq kwirpuyjun runataqa niran:

¹¹ —Qamtami nishuni: Sharir paraykita apar, riy wasikiman nir.

¹² Chaynu nitingami, chay qishaq karan chay runaqa das sharir, paranta charikur luqshimuran tukuyta rikayatin. Chayta rikarmi tukuy chaypi kaqkunaqa kusalata dispantakaranllapa. Chaymi ashwan Dyusta alabaq çhurakaranllapa kaynu nir:

“¡Manami kaypiqa uk kutilamapis waknutaqa rikashanchikllapachu!” nir.

Jesusmi Levita qayaran

(Mt 9.9-13; Lc 5.27-32)

¹³ Chaymantami Jesusqa qashan riran atun quçhapa manyanman. Piru chayman-pismi kusa achka runakuna tantakatin payqa yaçhachiyaran.

¹⁴ Chaymanta riyarqami Alfeupa wamran Levita rikaran. Payqami chay Roma pwiblupaq impwistuta kubrakunanpi tayaran. Chaymi Jesusqa niran:

—Shamuy nuqawan rishun nir.

Chaynu nitingami Leviqa sharir paywanna riran.

¹⁵ Chaymantami Jesusqa Levipa wasinpi mikuyaranna. Chaymi chay kutilla Romapaq impwistuta kubraquqkuna, kusa uchayjun runakuna Jesuswan chaynulla yaçhakuqninkunawan ima misapina tayaranllapa. Chaqa kusalatari Jesuswan pulla puriyta munaqllapa.

¹⁶ Chaynu Jesús tukuywan mikuqta rikarmi chay fariseo runakuna chaynulla Moisés mantakushanta yaçhar yaçhachikuqkuna, Jesuspa yaçhakuqninkunataqa kaynu nir tapu-ran:

—¿Imapaqtaq yaçhachikuqnikipillaqa chay impwistuta kubraquqkunawan chaynulla uchasapakunawan pullaqa mikun? nir.

¹⁷ Chaynu nitinllapa uyaparmi Jesusqa niran:

—Allilan kar mana qishaq kaqkunaqami mana ministinchu rimidyakuqtaqa. Chaymi ashwan chay qishaq kaqkunala ministin rimidyakuqtaqa. Chaqa nuqaqami mana, chay allinla kani niqkunapaqchu shamusha kani. Ashwanmi shamusha kani chay uchayjunkunata willatiy kriyir washakananllapapaq.

Ayunupaqmi tapuranllapa

(Mt 9.14-17; Lc 5.33-39)

¹⁸ Uk diyapimi Shutichikuq Juanpa yaçhakuqninkuna, chaynulla wakin fariseukunaqa ayunayanllapa. Chaymantami wakin runakuna rir, Jesustaqa kaynu nir tapuranllapa:

—Shutichikuq Juanpa yaçhakuqninkuna, chaynulla fariseukunapa yaçhakuqninkunapismi ayunanllapa. Qampa yaçhakuqnikipilla-shuypaqa, çimapaqtaq mana ayunanllapaqa? nir.

¹⁹ Jesusqa paykunataqa niran:

—Uk runa kasaraq, chayllapiraq katingachu chay pullan kaqkunaqa çayunayta puytinman? Manami ayunaytaqa puytinmanchu.

²⁰ Piru chay kasarasha rinanpaq urami çhamunqana. Chaynu ritinna-shuypaqa ayunanqallapana.

²¹ “Nishaykillapapis: Manami mayqanpis uk makwa raçhpataqa mushuq raçhpawanqa rimindanchu. Chaqa chay mushuq raçhpami paqakarqa chapukayanqa. Chaynu chapukarmi, makwa raçhpataqa llikinman. Chaynuqami ashwan masna llikikayanqa.

²² Chaynulla, chay ubapa yakun mushuq binutaqa manami itanchikchu makwa qara kapachumanqa. Chaqa chay ubapa yakun binuqami byijuyar makwa qarataqa llikinman. Chaynuqami ashwan ubapa yakun binu chaynulla chay qara kapachupis yanqallana tukukanman. Chayraykumi, ubapa mushuq yakun binutaqa mushuq qara kapachumanna itaypaq”. *

Samana diyapimi ispigakunata pitiranllapa

(Mt 12.1-8; Lc 6.1-5)

²³ Uk samana diyapi Jesusqa trigu tarpukashapa rurinta riyaran yaçhakuqninkunawan. Piru yaçhakuqninkunaqami trigupa ispiganta pitikuqnu riyaranllapa.

²⁴ Chayta rikarmi fariseukunaqa Jesusta kaynu niran:

—¡Ay! ¿Imapaqtaq yaçhakuqnikikunaqa kanan samana diyapi mana ruraypaq kaqtaqa rurayan? nir.

²⁵ Chaynu nitinllapami Jesusqa niran:

—¿Manachu qamkunaqa liyishaykillapa, gubyirnu David uk kuti wakinninkunawan mallaqnar imanukuran nir iskribikashantaqa?

²⁶ Chaqa chay tyimpukunapimi kurakunapa mantaqninga Abiatar karan. Piru Davidmi wakinninkunawan Dyusta adurananllapa tuldu wasiman yaykur, Dyuspa kaq turtillakunata mikuranllapa. Allita yaçhashanchikllapanu, chay turtillakunataqami, kurakunala mikunanllapapaqqa kaq.

²⁷ Jesusqami niranpis:

—Dyusqami samana diyataqa ruraran runakuna mana qischakananpaqchu. Ashwanmi ruraran chay diyapimapis aligriyananllapapaq.

²⁸ Chaymi Dyusmanta Shamuq Runa kar, chay samana diyapiqa imata ruraypaq chaynulla mana ruraypaqchu niyta puytini.

3

Jesumi uk runata samana diyapi allicharan

(Mt 12.9-14; Lc 6.6-11)

¹ Chaymantami uk samana diyapi Jesusqa chay Israel runakuna tantakananllapa wasiman qashan yaykuran. Chaypimi uk runa wiqru makijun karan.

² Piru chaypiqami riparakuqkuna, mana shaykuq kusalata Jesustaqa chapar, ninakuyaranllapa: “¿Ima kay samana diyapichu alliyachianqa wak runataqa? Chayta ruratingami, chaylapaqa uchachashunllapa” nir.

³ Piru Jesusqami chay wiqru makijun runataqa niran:

—Sharir, çhaypinllapapi shay.

⁴ Chaymantami chay runakunataqa kaynu nir tapuran:

—Samana diyapiqa, ¿allin kaqtachu ruranchik manaqachu mana allin kaqta? Chaynulla ¿allinchu kanqa allichar washakunapaq manaqachu dijasha wanunanpaq?

Chaynu nir tapukutinmi, chay runakunaqa mana imatapis rimarchu uyaralla kidaranllapa.

⁵ Piru Jesusqami chay runakuna pay nishanta mana intrakanayashanllaparayku kusata piñakur, llakir ima chay qishaq runataqa kaynu niran:

—Chutarachiy makikita nir.

Chaynu nitin, chutarachitingami makinqa allinna kidaran.

⁶ Piru chaynu ruratinmapis, chay fariseo runakunaqa waqtaman lluqshimurqa, Herodespa wakinninkunawan parlaranllapa Jesustaqa wanuchinanllapapaq.

Jesusta kamarla alliyayta munaranllapa

* **2:22** Jesús ruraran kay kimsa kumparasyunta unay fariseukunapa yaçhayninkunawan paypa mushuq yaçhayninga, mana chayllachu nir.

⁷ Jesús yaçhakuqninkunawan chay atun quçhapa manyanman ritinmi chay Galileapa pwiblunkunamanta kusala achka runakuna ikinta riranllapa.

⁸ Piru chaypi Jesús kusa shumaq mana ruraypaq imakunata rurayan nir yaçharllapami Judea pwiblunkunamanta, Jerusalenmanta, Idumeamanta, Tirumanta, Sidón pwiblunkunamanta ima kusala achka runakuna Jesús kayashanman shamuranllapa. Chaynullami Jordán riyupa uklaw chimpanmanta ima shamuranllapa Jesusta rikayta munar, chay atun quçhamanqa.

⁹⁻¹⁰ Chaynumiri kusata untamuranllapa. Chaypimi Jesusqa achka qishaqkunata allicharan. Chaymi tukuy chay qishaqkuna alliyananllaparaykuqa kumsanakuyupa, saruçhanakuyupa wakmanta kaymanta untaranllapa Jesusta kamarla alliyananllapapaq. Chayraykumi Jesusqa yaçhakuqninkunata kaçharan uk yaku karruta listatinllapa, chaymanna iqatin amana mas kiçhkichinanllapapaq.

¹¹ Chaynullami chay dyablupa yarpuyinwan kaq runakunapis Jesusta rikarqa, paypa naypanpi qunqurir, qayçhakuranllapa:

“¡Qamqami Dyuspa Wamran kanki!” nir.

¹² Piru Jesusqami anyaran chay dyablupa yarpuyininkunataqa, amana chaynu paypaq rimanananllapapaq.

Jesumi dusi yaçhakuqninkunata akraran

(Mt 10.1-4; Lc 6.12-16)

¹³ Chaymantami Jesusqa uk sirkaman iqar, kusa allinta yarpuchishan runakunata qayaran. Chaynu qayatin tantakatinllapanaqa,

¹⁴ paykunamanta dusi runakunata akraran paywana purinanllapapaq. Chaynulla rir yaçhachikunanllapapaq imami karan.

¹⁵ Chaynullami paykunataqa Jesusqa pudirninta quran qishaqkunata allichananpaq, dyablupa yarpuyininkunata runakunamanta itakunanllapapaq ima.

¹⁶ Kaykunami chay dusi akrashankunaqa karan:

Ukqami Simón karan. Payllatami shutichiranpis Pedro nir.

¹⁷ Chaymantaqami karan Zebedeupa ishkey wamrankuna Santiago,

Juan ima. Kay paykunatami shutichiran “Boanerges”. Rimayninchikpiqa “Kunyapa

Wamrankuna” * nir intrachimanchik.

¹⁸ Wakinkunaqami karan:

Andrés,

Felipe,

Bartolomé,

Mateo,

Tomás.

Chaynullami karanpis Alfeupa wamran

Santiago,

Tadeo ima.

Ukqami karan Simón. Payqami Cananeo partidumanta karan.

¹⁹ Uk-shuyupaqa karan Judas Iscariote. Kaymi Jesustaqa kuntrankunaman qukuran wanuchinanllapapaqqa.

Jesustami uchacharanllapa dyablupa pudirninwan nir

(Mt 12.22-32; Lc 11.14-23; 12.10)

²⁰ Chaymantaqami Jesusqa yaçhakuqninkunawan yaykuran uk wasiman. Piru chaymanpismi kusa achka runakuna untaranllapa. Chaymi Jesús, chaynulla yaçhakuqninkunamapis mana mikuyllamatapis puytiqllapachu.

* **3:17** Kunyapa Wamran nirqami intrachimanchik kusala jwirtita rimaq, das piñakuq runakuna kashanllaparayku nir.

²¹ Chaynu yaĉhachikur mana mikutin imami, Jesuspa ayllunkunaqa riranllapa wasinman apananllapapaq. Chaqa wakinkunaqami “Jesusqa yaruyasha” niyaqllapa.

²² Chaynulla Moisés mantakushanta yaĉhar yaĉhachikuqkuna Jerusalenmanta ĉhasha kaqkunapis kaynu niyaqllapa: “Chay dyablupa mantaqnin Beelzebú shutiqmi, wak runataqa pudirninta qusha runakunamanta dyablupa yarpuyinkunata itakunanpaqqa” nir.

²³ Chaynu niqta uyaparmi Jesusqa paykunata qayamuran. Chaymantami uk kumparasyunta rurar kaynu niran:

“¿Imanuna dyabluqa uk dyablu masinta itakuyta puytinga?

²⁴ Chaynullami mayqan pwiblupis paykunapura ĉhiqninakurqa mana maydiyapis pulla kaytaqa puytinchu.

²⁵ Chaynulla uk ayllupis paykunapura ĉhiqninakurqa, mana shumaqta kawsaytaqa puytinllapachu.

²⁶ Chaynullami dyablupis, uk dyablu masinta itakurqa ukninta itakushanrayku manami allinchi. Chaymi manana pulla kaytaqa puytiyanqanachu. Ashwanmi chaynu ruranakurqa limpu tukukayanqallapana.

²⁷ “Chaqa allita yarpuyllapa: Uk kusala pulsuyjun runapa wasinman mayqanpis suwakuq yaykunarqami, chay wasipa amunta puntataqa watayaraq ministian. Chaynu wataraqmi suwaytaqa puytiyan, manaqa mana”. †

²⁸⁻³⁰ Chaymantami Jesusqa chay runakuna wakqami dyablupa pudirninwan nishanllaparayku, kaynu niran:

“Chiqaptami nishaykillapa: Runa tukuy uchakushanta chaynulla mana allinta rimashantami Dyusqa pirdunanqa. Piru Santu Ispiritupaq mana allinta rimashanllapata-shuypaqa mana maydiyapis pirdunanqachu”.

Jesuspa mawan ukninkuna
(Mt 12.46-50; Lc 8.19-21)

³¹ Chaymantaqami Jesuspa mawan, ukninkuna ĉharanllapa. Piru waqtaalapi kidarmi kaĉhakuranllapa Jestusta qayamunanllapapaq.

³² Chaymi Jesuspa ridurninpi taqkunaqa kaynu niranllapa:

—Mamaykiwan, uknikikunami chay waqtapi. Qamtami maskashuyanllapa nir.

³³ Jesusqa niran:

—¿Mayqantaq mamayqa? ¿Mayqantaq ukniykunaqa?

³⁴ Chaymi chay ridurninpi taqkunata chapar niranpis:

—Kaykunami mamaywan, ukniykunaqa.

³⁵ Chaqa mayqanpis Dyus munashanta ruraqkunalami ullqu kaq, warmi kaq ukniykunaqa, chaynulla mamaymapis nir.

4

Jesusmi kumparasyunta rurari uk tarpukuqwan
(Mt 13.1-9; Lc 8.4-8)

¹ Chaymantami Jesusqa chay kusala atun quĉhapa manyanpi qashan yaĉhachikuq qallariran. Piru kusa achka runakuna tantakayatinmi, Jesusqa chay quĉhapi yaku karru karan chayman iqar taran. Nataq runakunaqami chay quĉhapa manyanlapi kidaranllapa.

² Chaymi kumparasyunkunawan kusa achka imakunata yaĉhachikuran. Chaymi kaynu niyaran paykunataqa:

³ “Allita uyakuyllapa. Uk runami tarpukuq riran ĉhakranman.

† 3:27 Chaynu nirqami intrachimanchik, Jesusqa dyablupa yarpuyinta runakunamanta itakunanpaqqa Santu Ispirituwan wataq yupay rurari itakun nir.

⁴ Chaymanta shikwakutinga wakin simillaqa nanman rataran. Chaymi pariq kuru-kuna shamur mikuran chay simillataqa.

⁵ “Nataq wakin similla-shuypaqa rumipa ananpi yaqqa mana allpa kaqman rataran. Piru chay simillaqami daskaqla winaq qallariran, mana ruri maypi pampakashan-rayku.

⁶ Chaymantami, rupay iqamutinga mana allita chupakushanrayku, daskaqla ñutukur chakiran.

⁷ “Nataq wakin simillakunaqami kasha rurikunaman rataran. Chaymantami kashakuna winar chamitachitin, mana puqurannachu.

⁸ “Piru wakin similla-shuypaqami rataran kusa shumaq pachaman. Chaymi kusa shumaqta winatin, kusala shumaqta kusichakuranllapa. Chaqa, wakin ispigaqami trinta murisituyjun karan. Nataq wakin ispigaqa sisinta murisituyjun. Wakin-shuypaqa, syin murisituyjun ima karan”.

⁹ Chaynu nishana karmi Jesusqa niranpis: “Rinriyjun kaqkunaqa uyakur intrakayllapa” nir.

*¿Imapaqmi Jesusqa kumparasyunkunawanqa ya chachikuran?
(Mt 13.10-17; Lc 8.9-10)*

¹⁰ Chaymanta achka runakuna ritinnaqa Jesusqa paylana kidaran. Piru chaypiqami karanraq Jesuspa pullan puriqkuna chaynulla chay dusi ya chakuqninkuna ima. Chaymi paykunaqa kaynu nir Jesustaqa tapuranllapa:

—Chay kumparasyunqa, ¿imatataq intrachimanchikqa? nir.

¹¹ Jesusqa niran:

“Qamkunatami Dyusqa imanumi mantakun nirqa paylla intrachishuyanllapa, unay michka mana intrakasha katinllapamapis. Piru tukuy mana kriyishanrayku waqtapi yupay kaqkunata-shuypaqaqami kumparasyunkunalawan willan,

¹² michka chapakurmapis mana rikananllapapaqchu. Chaynulla michka uyakurmapis mana intrakananllapapaqchu. Chaynu tukur Dyuspi mana qashan kriyirqami, uchanllapamantaqa manana pirdunakanqallapanachu”.

*Jesusmi tarpukuqpaq ya chachikushanta intrachikuran
(Mt 13.18-23; Lc 8.11-15)*

¹³ Jesusqami chay tapuqkunataqa niran:

“¿Ima qamkunapischu mana intrakashaykillapa chay kumparasyuntaqa? Chaynu kay kumparasyunta mana intrakarqa, ¿imanuna wakin kumparasyunkunata ruratiy-maqa intrakankillapa?

¹⁴ “Allita uyakuyllapa: Uk tarpukuq nirqami intrachimanchik Dyuspa rimayninta parlakuqpaq.

¹⁵ Wakin simillakuna nanman ratasha nirqami intrachimanchik Dyus nishanta uyapar mana intrakaqpaq. Chaymi dyablu shamurqa, chay yarpuyinpi purichiyashantaqa limpu qunqachin.

¹⁶ “Nataq chay similla rumikunapa rurinman ishkiran chaykunaqami, intrachimanchik chay runakuna Dyus rimashanta kusa aligrila uyakuqpaq.

¹⁷ Piru mana allita chupakusha karmi, mana shachinakuytaqa puytinchu. Chayraykumi Dyuspi kriyishanrayku imallapiqa qischakar, manaqa imanachinanllapapaq ikinllapapi puritinga chay uyakushanta dijarna qunqanllapa.

¹⁸⁻¹⁹ “Nataq chay simillakuna kashapa rurinman ratashakunaqa, intrachimanchik Dyus nishanta uyapaqkunapaq. Piru kay pachapi imanupis kusa imayjun kanar tukuy imata munar, imakunapi yarpupakur imaqa, Dyusmanta ashunllapa. Chayraykumi, chay munashankuna, yarpupakushankuna ima, paykunata chamitachiq yupay Dyuspa rimaynintaqa qunqachir, manana dijanchu puqunanpaqqa.

20 “Piru wakinkunaqami Dyus nishanta allita uyakur kasur kusa shumaqtana kawsanllapa. Chaymi paykunaqa imanutaq simillamaqa kusa shumaq pachapi tarpukar kusala achkata puqun chay yupay. Chaymi paykunamanta wakinqa imanutaq uk ispigamaqa trinta murisituyjun karan, wakin-shuypaqa sisinta murisituyjun, wakinqami syin murisituyjun karan kada ispiga chay yupay”.

Jesumi kumparasyunta ruraran uk lamparawan
(Lc 8.16-18)

21 Chaynullami Jesusqa paykunataqa niran:

“Uk lamparata achkirachikunanpaq apamurqachu ¿kajunpa rurinman manaqa uk parapa çhakinpi çhuranchik? ¡Manami! Ashwanmi unaqlapi çhuranchik achkirachikunanpaqqa.

22 Chaynullami kanan qamkunata willashutiyllapa wakinkunapaq pakaplla yupay kaqkunaqa, maydiyaqa uk lampara achkirachikuq yupay shutillamanna rikaritin allita intrakanqallapa.

23 “Chayraykumi, rinriyjun kaqkuna uyakur intrakayllapa”.

24 Jesusqami niranpis:

“Allita uyakur kasumayllapa. Chaqa kanan imanukunata yanapatkillapaqami, chay yanapashaykinullana Dyusqa qamkunatapis mastana yanapashunqallapa.

25 Chaqa mayqanpis intrakar kasukuqtaqami masta qushaq. Piru chay mayqanpis mana intrakanaqta-shuypaqami pitilata intrakashanmatapis limpula qunqachishaq” nir.

Jesumi kumparasyunta ruraran winaq simillawan

26 Jesusqami niranpis:

“Dyuspa mantakuyninqami imanutaq uk runamaqa çhakranpi simillata tarpur dijan chay yupay.

27 Chaqa chay tarpukuqgami rirqa punun, rikçhakun ima. Piru payqami mana kwintata qukatinchu nasimur winan chay simillaqa unaq katin, tuta katinmapis.

28 Chaqa pachaqami paylla winachitin, puntataqa yurakunraq. Chaymantami ispi-gakur puqurna untachikun.

29 Chaynu puqur qarwatinmi, amunqa kusichakun. Chaynu yupaymi Dyuspa mantakuyninqa”. *

Mustasa qirupa simillanwan kumparasyunta ruraran
(Mt 13.31-32; Lc 13.18-19)

30 Jesusqami niranpis:

“¿Imanu yupaytaq Dyuspa mantakuyninqa manaqa imawantaq kumparayman Dyuspa mantakuynintaqa?

31 Dyuspa mantakuyninqami uk mustasa qirupa simillanta pachapi tarpunllapa chay yupay. Chay simillaqami kusala llampitu tukuy qirupa simillanmantaqa.

32 Piru tarputinllapa atunta winarmi, kusala achka rikrayjunpaqna tikrakan, wakin mallikuna çhakrapi kaqkunamantaqa. Chaymi ashwan pari quritukunamapis chay rikrankunapina llantukur tanllapa ima”. †

Jesumi yaçhachikuran kumparasyunkunalawan
(Mt 13.34-35)

33 Jesusqami runakunataqa kusala achka kumparasyunkunawan yaçhachiran imanukunaintrakananllapaq nir.

* 4:29 Jesucristupi kriyiqkunaqa chaynu achkayanqallapa Dyusninchik pallaq shamunankaman. † 4:32 Chaynu Dyusta uyaqkunaqa achkayanqallapa chay mustasa qirunu.

³⁴ Chaqa manami imatapis mana kumparasyunkunawanqa yaĉhachiranchu. Nataq yaĉhakuqninkunata-shuyapaqa chaymantana paykunalata intrachiq ima niyanmi chay kumparasyunqa nirmapis.

Jesusmi wayrawan yaku maqchikayatin qasillachiran

(Mt 8.23-27; Lc 8.22-25)

³⁵ Chay diyallapi limpu amsayatinnaqa Jesusqa yaĉhakuqninkunata niran: “Rishunllapa kay quĉhapa waklaw manyanman” nir.

³⁶ Chaymi paykunaqa, runakunata dijar, chay yaku karrullapi Jesusta apar riranllapa. Wakin yaku karrukunapis pullan riranllapa.

³⁷ Chaynu riyatinllapami kusala jwirti wayra shamushanrayku yakuqa kusata wakman kayman maqchikaq qallariran. Chaymi chay yaku karrutaqa pampanayaranna.

³⁸ Piru chaykamanqami Jesusqa ikikaqlawpi uk almadapi umanta sintikuchisha punuyaran. Chaymi chay yaĉhakuqninkunaqa rikĉhachir kaynu niran:

—¡Taytituy! ¿Manachu kwintata qukanki yakumanmi chinqayanchikllapana nirqa?

³⁹ Chaymantami Jesusqa sharir, wayrawan yakutaqa kaynu niran:

—¡Uyarar, qasillay! nir.

Chaynu nitingami wayrawan yakuqa limpu limpu qasillaran.

⁴⁰ Chaymantaqami Jesusqa yaĉhakuqninkunataqa niran:

—¿Imapaqtaq kusalata manchakunkillapa? ¿Qamkunaqachu manaraq allitaqa kriyimankillapa? nir.

⁴¹ Piru paykunaqami kusalata manchakushanllaparayku dispantakashalla kaynu nir tapunakuyaqllapa: “¿Kayqa, imanun runa katintaq wayrawan yakumapis kasunqa?” nir.

5

Gadaramanta dyablupa yarpuyinwan runa

(Mt 8.28-34; Lc 8.26-39)

¹ Chaynu rirmi chay quĉhapa uklaw manyan Gadara * shutiq lugarman ĉharanllapa.

² Chaymanta Jesús yaku karrumanta ishkitinqa, dyablupa yarpuyinwan kaq uk runa qimikaran.

³ Chay runaqami pantyunkunapi taq. Chaynulla kusala jwirsayjun ima kaq. Chaymi michka kadinakunawan watarmapis mana qasillachiytaqa puytiqllapachu.

⁴ Chaqa qasillachinanllapapaq nirmi kutir kutir makinkunata, ĉhakinkunata ima kadinakunawan wataqllapa. Piru chaynu kadinakunawan watatinllapamapis manami sirbichiqchu. Ashwanmi imanupis pidasu pidasu pititq. Chaymi mayqanpis mana imanupis binsiyta puytiqllapachu.

⁵ Chay runaqami unaqpis, tutapis, sirkakunapi, pantyunkunapi kusalata qayĉhakur, rumikunawan paylla takakar ima puriq.

⁶ Piru Jesusta rikar-shuyapaqami kusalata kallpar rir naypalanpi qunquriran.

⁷⁻⁸ Chaymi Jesusqa chapar niran:

—Qam, dyablu mana sirbiq, llugshiy kay runamanta nir.

Chaynu niyatinmi dyabluqa qayĉhakur kaynu niran:

—¡Unaq syilumanta Dyuspa Wamran Jesús, ama nuqamanqa yakapakamuychu! ¡Tayta Dyuspa shutinpimi rugashayki ama qischamanaykipaqchu! nir.

⁹ Chaynu qayĉhakuyatinmi Jesusqa tapuran:

—¿Imataq shutinki? nir.

Chay runaqa niran:

—Nuqaqami shutini ‘Legión’. † Chaqa kusa achkami kanillapa nir.

* 5:1 Wakin iskribikashakunami “Gerasa” nin. † 5:9 Legión nirqami intrachimanchik kusala achka suldadukuna nir.

¹⁰ Chaymantami chay dyablupa yarpuyninga Jesustaqa kusalata rugaran ama chay lugarmantaqa itakunanpaqchu.

¹¹ Piru chay kayashanllapamanta yatanllapa sirkakunapimi kusa achka kuchikuna shitqakuyaran.

¹² Chaymi chay dyablupa yarpuyinkunaqa, Jesustaqa kaynu nir rugaranllapa:

—Dijamayllapa chay achka kuchikuna kan chayman yaykunayllapapaq nir.

¹³ Chaynu nitinmi Jesusqa niran:

—Riyllapa nir.

Chaynami chay dyablupa yarpuyinkunaqa runamanta lluqshir kuchikunamanna yaykuranllapa. Chaymi kuchikunaqa chay kutilla kusalata kallpar, qaqata rishannu quçhaman ratar çhuqar wanuran. Chay kuchikunaqami dus mil (2,000) yupay karan.

¹⁴ Nataq chay kuchikunata michiqkunaqami alsakar riranllapa. Chaynu rirmi tukuyula çhakranpi kaqkunata chaynulla pwiblupi kaqkunata ima willaranllapa. Chaymi tukuyula runakuna lluqshir riranllapa rikaq.

¹⁵ Chaymanta Jesús kayashanman çharnaqa, chay kusala achka dyablupa yarpuyinwan kasha runataqa, rikaranllapa yarpuyinpin mudakusha taqta ima. Chaqa dyablupa yarpuyninga lluqshishana karan paymantaqa. Chaymi runakunaqa kusalata manchakuranllapa.

¹⁶ Nataq chay runakuna imanuchay dyablupa yarpuyinwan kaq runa alliyashanta, chaynulla imanuchay kuchikunawan pasashanta ima wakinkunata parlaranllapa.

¹⁷ Chaymantami tukuyula runakuna kusalata Jesustaqa rugaranllapa, chay lugarninllapamantaqa rinanpaqna.

¹⁸ Chaymi Jesús yaku karrupi rinanpaqna katinga chay dyablupa yarpuyinmanta alliyasha runaqa Jesustaqa rugayaran paywan rinanpaq nir.

¹⁹ Piru Jesusqami mana munarchu niran:

—Ashwanmi riyna wasikiman. Chaymi aylluykikunata ima parlanki imanumi Dyusqa kusalata llakipashur allichashusha nir.

²⁰ Chaymi chay runaqa rir tukuyula chay Decapolispa pwiblunkunaman parlakuran, imatami Jesusqa paywan rurasha nir. Chayta uyaparqa tukuyula kusata dispantakaranllapa.

*Jesumi allicharan uk warmita, Jairupa wamranta ima
(Mt 9.18-26; Lc 8.40-56)*

²¹ Chaymantami Jesusqa chay quçhapa uklawninmanta yaku karrupi qashan tikramuranna. Piru chaymanpismi kusala achka runakuna tantakaranllapa. Chaymi Jesusqa paykunawan chay atun quçhapa manyanpin kidaran.

²² Chaykamanqami Israel runakunapa tantakananllapa wasipi uk mantakuqnin Jairo shutiq çhamuran. Payqami Jesusta rikarqa, rir naypanpi qunqurikur kaynu nir kusalata rugaran:

²³ —Taytituy, wamraymi wanuyanna. Imaraq rir makisituykikunata ananman çhurankiman, alliyarna kawsananpaq nir.

²⁴ Chaymi Jesusqa riran paywan. Piru kusala achka runakunami pullanqa riran. Chaymi kusala kiçhkipi riyaran payqa.

²⁵ Piru chay runakunapa rurintami riyaran uk warmisita. Chay warmimi dusi añupaqa yawarnin shamutin qishaq karan.

²⁶ Chaymi rimidyakuqkunapi, kusalata gastaran iman kaqninkunalamatapis. Piru manami mayqanpis allicharanchu. Ashwanmi masna binsikayaran.

²⁷⁻²⁸ Chaymanta Jesuspaq rimaqta uyaparqa yarpuran: “Jesuspa raçhpanta kamarlami alliyashaq” nir. Chaymi payqa runakunapa rurinlata rir, ikinmanta Jesuspa raçhpanta kamaran.

²⁹ Chaynu kamatinlami, chay kutilla yawarnin shamuqqa qasillaranna. Chayna kwirpuntaqa alliyaqtana syintiran.

³⁰ Piru Jesusqami kwintata qukaran pudirnin yarqusha nir. Chaymi ikiman tikrakar runakunata kaynu nir tapuran:

—¿Pitaq raçhpayta kamasha? nir.

³¹ Yaçhakuqninkunaqa niran:

—¿Manachu rikanki kusala achka runakuna wakmaqa kiçhkichishuyan? Piru chaynumapis tapukuyanki: ‘¿Pitaq kamamasha?’ nir.

³² Piru Jesusqami kusalata chapayaran tukuy ridurninpi kaqkunata, mayqantaq raçhpayta kamasha kanqa nir yaçhananpaq.

³³ Chaymantami chay warmiqa yaçharanna nuqapaqmi chapakuyan nir. Chaymi kusalata manchakur chukchukyaqnulla rir Jesuspa naypalanpi qunqurikur, imanu kashantapis karanlata willaran.

³⁴ Jesusqa niran:

—Mamitay, kriyishaykiraykumi alliyashaykina. Chayraykumi aligrilana rikuy. Chaqa tukuy qishaynikimantami alliyashaykina.

³⁵ Chaynu nir Jesús rimayatinllami, chay tantakananllapa wasipi mantakuq Jairupa wasinmanta ukkuna çhamur kaynu niranllapa:

—Wamraykiqami wanushana. Amana masqa qillakachiynachu chay yaçhachikuqtaqa nir.

³⁶ Piru Jesusqami chay nishanllapata mana kasurchu, Jairutaqa niran:

—Ama manchakuychu. Nuqalapi kriyiy nir.

³⁷ Chaynu nirqa, chay ikinta riqkunataqa Jesusqa manana munaranchu pullan rinantaqa. Chaymi Jairuta, Pedruta, Santiaguta uknin Juanlawan ima apararan.

³⁸ Jairupa wasinman çharqami, uyaparan kusata llakir waqaqllapata ima.

³⁹ Chaymi Jesusqa wasi ruriman yaykurqa niran:

—¿Imapaqtaq kusata waqar imaqa laqyayankillapa? Wamraqami mana wanushachu. Punuyanlami nir.

⁴⁰ Chaynu nitinmi kusalata asiparanllapa. Piru payqa tukuy ruripi kaqkunata waqtaman urquran. Chayna wamrapa taytanta, mamanta apar, chay kimsa pullan riqkunawan yaykuran ruriman, chay wamra usurayashanmanqa.

⁴¹ Chaymanta makinmanta aypar wamrataqa niran:

—*Talita cumi*.

(Rimayninchikpiqa munan niyta: “Mamitay, qamtami nishuni: ¡Sharimuy!” nir).

⁴² Chaynu nitinlami, chay dusi añuyjun wamraqa sharir puriq qallariran. Chayta rikarmi tukuy runakuna kusalata dispantakaranllapa.

⁴³ Piru Jesusqami paykunataqa niran:

—Amami mayqantapis tukuy kaykunapaqqa parlankillapachu nir.

Chaymantami kaçhakuran wamrataqa qarananllapapaqna.

6

Jesusmi Nazaret pwiblupi

(Mt 13.53-58; Lc 4.16-30)

¹ Chaymantaqa chay Jairupa pwiblunmanta lluqshir Jesusqa yaçhakuqninkunawan qashan tikrakan Nazaret pwiblullamanna.

² Chaymi uk samana diyapi Jesusqa chay tantakananllapa wasipi yaçhachikuq qallariran. Chaynu yaçhachikutin kusala achka runakuna uyapar kusa dispantakashalla kaynu nir tapunakuyaqlapa:

“¿Kayqa maypitaq yaçhakuranqa kay kusa yaçhayashantaqa? ¿Wak yaçhayninqa maymantataq kanqaqa? Chaynulla çimanutaq milagrukunata kusalata ruranqa?”

³ ¿Manachu kayqa Mariapa, îchkakuq wamran? Chaynulla ¿manachu Santiagupa, Josipa, Judaspa, Simonpa uknin kay runaqa? ¿Manachu paypa warmi ukninkunamapis kaypi nuqanchikkunawan tanllapa?”

Chaynu nir imami, mana kasunaranllapachu.

⁴ Chaymi Jesusqa niran:

—Tukuy uklaw pachapimi kusa shumaqta rikanllapa uk runa Dyuspaq rimaqtaqa. Piru chay pwiblunllamanta kaqkuna, ayllunkuna chaynulla wasinllapi imaçami mana kasunllapachu nir.

⁵ Chaymi payqa chay Nazaret pwiblunllapiqa mana ima milagrutapis ruraranchu. Ashwanmi wakin qishaqkunapa ananman makinkunata çhurar allicharanla.

⁶ Piru Jesusqami kusalata yarpupakuran, chay runakuna paypi mana kriyinishan-rayku.

*Jesusmi dusi yaçhakuqninkunata kaçharan yaçhachikunanllapapaq
(Mt 10.5-15; Lc 9.1-6)*

Jesusqami tukuy shipchakaq pwiblukunapi yaçhachikur puriran.

⁷ Chaymantami dusi yaçhakuqninkunataqa qayamur pudirninta quran, dyablupa yarpuyinta ima itakunanllapapaq. Chaynami ishkey ishkey kaçharan rir yaçhachikunanllapapaq.

⁸ Kaynu nirmi kaçharan paykunataqa:

“Nanpaqqami ama imatapis aparchu, bastunnikillapata charikurla rinkillapa. Chaynulla amami alburjata, jyamrita, qillayta imamapis apankillapachu.

⁹ Chaynullami llanqikillapata llanqikur, raçhpaykillapata yakakur ama mudanantinqa aparchu rinkillapa.

¹⁰ Chaynullami, uk kusa allin runapa wasinman çhar samarqa, chay wasilapina kidankillapa chay ima diyaçhi rinaykillapakaman.

¹¹ Piru may lugarlawpi mana samachishurllapa chaynulla yaçhachikutkillapa mana uyakushunatinllapaqa, chaymantaqa çhakikillapapi kaq pulbumatapis çhaspir rinkillapa. Chaynu ruraraqami intrachinkillapa: ‘Manami nuqakunapa kwintayllapanachu. Ashwanmi çamkunapina kanqa’ nir. [Chiqaptami nishaykillapa: Jwisyu diya çhamutinçami chay pwibluqa kusala manchaypaqtana kastigakasha kanqa chay Sodomawan, Gomorra pwiblu kastigakashanmantaqa nir.]”

¹² Chaymi Jesuspa yaçhakuqninkunaqa rir yaçhachikuranllapa: Uchaykillapata dijarna Dyusman tikrakayllapa nir.

¹³ Chaynulla dyablupa yarpuyinmatapis kusala achkata itakuranllapa. Qishaqkunatapismi allicharanllapa asaytiwan salar ima.

*Shutichikuq Juantami wanuchiranllapana
(Mt 14.1-12; Lc 9.7-9)*

¹⁴ Gubyirnu Herodesmi Jesuspaq kusalata rimaqllapata uyaparan. Chaqa chaynu rimatinllapami tukuy intirupi yaçharanllapana. Chaymi Herodesqa kaynu niran: “Chay Jesusqami, Shutichikuq Juanlla kanqa. Chaqa wanushanmanta kawsamushanraykumi milagrukunamatapis rurayta puytiyanqa” nir.

¹⁵ Nataq ukkunaqa Jesuspaqqa niqllapa: “Dyuspa rimaqnin Eliasmi” nir. Wakinkuna-shuyapaqa niqllapa: “Dyuspa uk rimaqninmi kanqa, imanutaq unay rimaqkuna kaq chaynulla” nir.

¹⁶ Chaynu nitinllapa uyaparmi Herodesqa, kaynu niran: “Chayqami Shutichikuq Juan. Nuçami umanta pitichikutiy wanuran. Piru kanançami kawsamusha” nir.

¹⁷⁻¹⁸ Chaqa Shutichikuq Juan kawsayatinmi, Herodesqa uknin Felipipa warmin Herodias shutiqta warmikur mana allintachu tukusha karan. Chaypaqmi Shutichikuq

Juanqa Herodestaqa kaynu nisha kayaq: “Chay ukniki Felipipa warmin Herodiasta warmikita yupay purichiyashaykiqami mana allinchu” nir.

Chayta nishanraykushi, Herodesqa kaçhakuran Juantaqa aypar kadinakunawan watar karsilananllapapaq.

¹⁹⁻²⁰ Chaynullashi chay Herodias warmipis Shutichikuq Juan, runanta chaynu willashanrayku çhiqnir, kusalata wanuchiyta munarmapis mana puytiranchu. Chaqa Herodesqashi warmintaqa mana دچارanchu chayta rurananpaqqa. Chaqa payqashi yaçhaq Juanqami imatapis karanlata ruran chaynulla mana uchayjunlamapischu nir. Chayshi kusalata manchakuran. Chayraykushi Juan imata nitinpis Herodesqa kusa aligrila uyakur, mana imata nishaq nirpis yaçhaqchu.

²¹ Piru uk diyapishi chay Herodiasqa imanullapis Shutichikuq Juantaqa wanuchichiran. Chay diyapishi Herodespa kumpliyañun karan. Chayshi paypa mantaqninkunawan, suldadukunapa mantaqninkunawan, chaynulla chay Galileamanta kusa runa nishakunawan ima fyistata ruraranllapa.

²² Chaypi katinllapashi Herodiaspa warmi wamranqa tukuyla chaypi kaqkunapa naypanpi lluqshir bayliran. Chayshi chay baylishanqa tukuy chaypi kaqkunata chaynulla Herodestapis kusalata gustaran. Chayshi Herodesqa intinadanta niran:

—Mamitay, ima munashaykitapis mañamay, nuqami qushayki nir.

²³ Chaymi qashan qashan jurar kaynu niran:

—Ima munashaykitapis mañamay, nuqami qushayki, michka tukuy nuqa mantakushaymanta lamtar partin kaqmanmatapis nir.

²⁴ Chaynu nitinshi, chay wamraqa lluqshir rir, maman Herodiasta tapuran:

—¿Imatataq mañayman? nir.

Mamanqa niran:

—Shutichikuq Juanpa umanta mañay nir.

²⁵ Chayshi wamraqa kallpaylla ruriman yaykur, Herodestaqa kaynu niran:

—Kananllami Shutichikuq Juanpa umanta uk platupi qumanaykita munani nir.

²⁶ Chaynu nirqashi mantakuq Herodestaqa kusalata llakichiran. Piru chaynu llakiyarmapisshi, chaypi kaqkunapa naypanpi jurar arnishanrayku kaçhakuran chaynu rurananllapapaq.

²⁷ Chayshi uk suldadunta kaçharan karsilman rir Juanpa umanta apamunanpaq.

²⁸ Chayshi chay suldaduqa karsilman rir, Juanpa umanta pitir uk platupi apamur, chay warmi wamratana quran. Nataq chay wamraqashi mamantana ashwan quran.

²⁹ Chaymantashi Juanpa yaçhakuqninkunaqa chayta yaçharqa rir, karsilmantaqa kwirpunlatana apar pamparanllapa.

Jesumi sinku mil runakunata qararan

(Mt 14.13-21; Lc 9.10-17; Jn 6.1-14)

³⁰ Chaymantaqami Jesuspa dusi yaçhakuqninkunaqa, tikrakamuranna. Chaynu tikrakamurmi Jesusta parlaranllapa imakunata rurashanllapata, yaçhachikushanllapata ima.

³¹ Piru chay diyakunapiqami Jesús kayashanmanqa kusala achka runakuna tanta-karanllapa. Chaymi chay runakunata yanapar ima Jesusqa yaçhakuqninkunawan mana puytiqllapachu samar mikuylamatapis. Chaymi Jesusqa chay yaçhakuqninkunata niran:

—Rishunllapa chay chunllaq lugarkunaman, ratulaqa samaq nir.

³² Chaymi yaku karrupi paykunalana riranllapa chay chunllaq lugarkunamanna.

³³ Piru chaynu ritinllapami kusa achka runakuna rikar riqsiranllapa. Chaymi yaçharanllapa maymanmi riyannllapa nir. Chayraykumi tukuyla pwiblukunamanta runakunaqa kusalata kallpar rir, ashwan paykunamantaqa naypaqta çhar yararanllapa.

³⁴ Chaymanta Jesús yaku karrumanta ishkirqa chay kusa achka runakunata rikar kusalata llakiran. Chaqa paytaqami yarpuchiran, uyshitakuna mana michikuqniyun kanman yupay. Chaymi payqa kusa achka shumaq imakunata yaçhachiran.

³⁵ Piru limpu tardiyayatinnagami chay yaçhakuqninkunaqa qimikar kaynu niranllapa: —Kay lugarpiqami mana imapis kanchu. Chaynulla kusa tardinami.

³⁶ Chayraykumi runakunataqa willay chay lugarkunaman, pwiblukunaman rir mikunanllapata rantinanllapapaq nir.

³⁷ Piru Jesusqami niran paykunataqa:

—Qamkuna qarayllapa nir.

Chaynu nitinga niranllapa:

—¿Munayankichu kwichka achka dusyintus dinaryu qillaywan tantata rantir qaranayllapapaq? nir.

³⁸ Jesusqa niran:

—¡Rir, rikayllapa! ¿Aykataq tantitaykillapaqa?

Chaymanta paykuna rir rikarqa niranllapa:

—Sinku tantitawan, ishikay piskaditulami kan nir.

³⁹ Chaynami Jesusqa tukuy chay runakunataqa wakpi kaypi muntun muntun tananllapapaq willaran chay qiwakunapina.

⁴⁰ Chaymi paykunaqa kada muntunpi syin, syin; chaynulla sinkwinta, sinkwinta ima taranllapa.

⁴¹ Chaynu tashallapana katingami, Jesusqa chay sinku tantitawan, ishikay piskadituta aypar unaq syiluman chapakur payji nir, Taytan Dyusman mañakuran. Chaymantami chay tantakunata pidasu pidasu pakir yaçhakuqninkunata quran tukuyta chaypi kaq runakunata aypachinanllapapaq. Chaynumi chay ishikay piskaditutapis tukuytata aypachiranllapa.

⁴² Chaynumi tukuyta mikuranllapa tiqllananllapakaman.

⁴³ Chaymantaqami chay tantapa chaynulla piskadupa subrantaqa dusi kanasta untaraq tantaranllapa.

⁴⁴ Piru chay mikusha chaykunata yupatinllapagami ullqukunala sinku mil (5,000) karanllapa.

Jesusmi yakupa ananta puriran

(Mt 14.22-27; Jn 6.15-21)

⁴⁵ Chaymanta Jesusqa yaçhakuqninkunata yaku karruman iqachiran, rir çhaskinanllapapaq quçhapa uklawnin Betsaida pwibluman paymantaqa naypaqta. Nataq payqa chaylapi kidaran tukuyta dispidikur rinanllapakaman.

⁴⁶ Chaynu dispidikur ritinllapanaqa, Jesusqa uk sirkaman payla iqaran Taytanman mañakuq.

⁴⁷ Limpu amsayatinnaga yaku karruqa chay quçha çhaypipina karan. Piru Jesús payla pachapi karmi,

⁴⁸ rikaran chay yaku karruqa mana yaqqa riyta puytiqtachu. Chaqa naypanllapalawmantami kusala jwirti wayra shamuyaran. Limpu achkiyaqpinaqa, Jesusqa yaku ananllata riran yaçhakuqninkunalawman. Piru chaynu paykunaman riyarmapis, dirichu pasar rinaq yupay tukuran.

⁴⁹⁻⁵⁰ Chaynu yakupa ananta riqta tukuy yaçhakuqninkuna rikarmi, kusalata manchakur “¡Wakqami aya!” nir kusata qayçhakuranllapa. Chaymantami Jesusqa paykunataqa kaynu niran:

—¡Shachinakur ama manchakuyllapachu! ¡Nuqami kani! nir.

⁵¹ Chaynu nirmi, payqa chay yaku karruman iqaran. Chaymi ashwan wayraqa limpu qasillaran. Chayta rikarmi paykunaqa limpu dispantakaranllapa.

⁵² Chaqa manari intrakashallapachu karan Jesús chay tantitakunawan milagruta ruratin rikarmapis, mana allita paypi kriyishanllaparayku.

Jesusmi Genesaretpi qishaqkunata allicharan
(Mt 14.34-36)

⁵³ Chaymanta chay atun quçhata pasarpa, Genesaret lugarman çharanllapa. Chaymi ashwan chay yaku manyapina yaku karrutaqa watar dijaranllapa.

⁵⁴ Piru chaypi taqkunaqami yaku karrumanta ishkiqlata Jestusaqa riqsiranllapa.

⁵⁵ Chaymi chay rikaqkunaqa rir tukuyla may lugarkunapi parlakuran Jestuspaqqa. Chayraykumi kusala achka qishaqkunata wintur ima çhachimuranllapa Jesusman.

⁵⁶ Chaymi Jesusqa maylawpi nir yaçharllapaqa, chay may riyashan nankunapi ima qishaqninllapakunataqa apar yarachiqllapa. Michka pwiblukunapi, çhakrankunapi, nankunapi ima katinmapis, qishaqninllapataqa yarachiqllapa. Chaymi kusalata Jestusaqa rugaranllapa raçhpanpa manyanlamatapis kamananllapapaq. Chaynu chay raçhpanpa manyanta tukuy kamaqkunaqa allinna kidaqllapa.

7

Mana allin yarpuyinchikmi uchakuchimanchik
(Mt 15.1-20)

¹ Chaymantami Jesusman qimikaranllapa fariseo runakuna, Moisés mantakushanta wakin yaçhar yaçhachikuqkuna ima. Paykunaqami Jerusalenmanta çhamusha karanllapa.

² Chaymi paykuna rikayatin, Jestuspa wakin yaçhakuqninkunaqa mana makinta paqakurchu mikuranllapa. Chaynuqami mana ruraranllapachu chay paqakuna kustumritaqa. Chaymi kusala mana allinta yarpuchiran paykunataqa.

³ Chaqa chay fariseukuna, chaynulla tukuy Israelmanta kaqkunaqami unay rukunllapakunapa kustumrinllawan kar, chay paqakuna kustumrita mana rurarpa mana mikuyta puytiqllapachu.

⁴ Chaynulla rantiq rir, tikrakamurmaqa chay paqakuna kustumrita rurar, kusalata paqakur mikuqllapa. Chaynulla chay kustumrinraykuqami kaykunata kusalata paqaqllapa: Basu upyananllapata; jarrankunata, jyirru mankankunata, mantankunata ima.

⁵ Chayraykumi chay fariseo runakuna chaynulla Moisés mantakushanta yaçhar yaçhachikuqkunaqa, Jestusaqa kaynu nir tapuranllapa:

—¿Imapaqtaq yaçhakuqnirikikunaqa unay rukunchikkunapa kustumrin nishannulla mana rurar, makinllapata mana paqakur mikunllapaqa? nir.

⁶ Chaynu nitinmi Jesusqa paykunataqa niran:

—¡Dyusta yanqa kasuq tukuq kuchi runakuna! Wagnupaçhi Dyuspa unay rimaqnin Isaiasqa, qamkunapaq rimaran. Chaqa niqmi:

Kay pwiblumanta runakunaqami shiminllapalawan kasumanllapa.

Piru yarpuyinllapapiqami mana chiqaptaqa kasumanllapachu.

⁷ Chayraykumi yanqalla aduramaqllapa yupay tukunllapamapis.

Chaqa chay yaçhachikuyashan chaykunapis yanqa runakunapa yaçhachikuyninla imami nir.

⁸ Chaqa qamkunaqami Dyus mantakushanta mana kasurchu, runakunapa kustumrinlata rurar kawsankillapa. [Chaynulla basu upyanaykillapata, jarraykillapata, uk kusa achka imakunata paqankillapa ima.]

⁹ Jesusqami niranpis:

“Qamkunaqami chay kustumrikillapata ruranaykillaparaykula, Dyus mantakushantaqa mana kasunkillapachu.

¹⁰ Chaqa Moisesqami Dyus nitin kaynu nir mantakuran: ‘Taytaykita mamaykita kusa rispituwan kasuyllapa. Chay mayqanpis taytanta mamanta çhiqniqkunaqami wanuchikasha kanqallapa’ nir.

¹¹ Piru qamkunaqami ninkillapa, uk runaqa niyta puytin taytanta mamanta: ‘Manami yanapashuyta puytinichu. Chaqa tukuy imay kaqkunatami arnisha kani Dyusta’ nir.

¹² Chaynu nirmi ninkillapa: ‘Mayqanpis chaynu niqqami manana taytanta, mamantaqa yanapayta puytinnachu’ nir.

¹³ Chaynuqami ninkillapa, Dyus mantakushanta mana kasurnachu, ashwan qamkunapa kusala achka kustumrikillapalatana yaçhachikur kawsanaykillapapaq”.

¹⁴ Chaymantami Jesusqa runakunata qayamur kaynu niran:

“Allita uyakumarmi, intrakayllapa. Chaqa nishaykillapa:

¹⁵ Mayqanpis ima mikuyta mikushanraykuqa manami uchakunchu. Ashwanmi mayqantapis yarpuyinllamanta kusala mana allin yarpuyin lluqshimuq uchakuchin. [

¹⁶ Chaymi nishunillapa: Rinriyjun kaqkunaqa uyakur intrakayllapa nir]”.

¹⁷ Chaymanta Jesusqa chay achka runakunata chaypi dijar rirnaqa, uk wasiman yaykuran. Chaymi chay yaçhakuqninkunaqa kaynu niranllapa: “Allita intrachimayllapa, chay naqa yaçhachikushaykitaqa” nir.

¹⁸ Chaymi paykunataqa niran:

“¿Ima qamkunapischu mana intrakankillapa? Chaqa kaynumi niray: Mayqanpis ima mikuyta mikushanraykuqa manami uchakunchu nir.

¹⁹ Chaqa chay mikuyqa manami yarpuyinmanchu rin mikutinga. Ashwanmi paçhanman rin, chaymantana kwirpunga qashan itakamun”.

Chaynu nirqami Jesusqa intrachikuyaran tukuy mikuyqashi allin mikunapaqqa nir.

²⁰ Chaynullami niranpis:

“Uk runapa yarpuyinmanta kusala mana allin yarpuyin lluqshimuqmi uchakuchin.

²¹ Chaqa uk runapa yarpuyinmantaqami mana allin yarpuykuna lluqshimun. Chaymi musu kar, manaqa shipash karpis pakaplla kayta yarpun. Chaynulla suwakuyta, wanuchikuyta ima yarpunllapa.

²² Chaynullami ukwan ukwan kayta, ukpa imankunata munapakuyta, mana allinta rurakuyta, llullachikuyta, yanqalla imantapis tukchiyta, çhiqnikuyta, ukpa washanta rimayta, kusa kani niyta ima yarpunllapa. Chaynullami mana yarpuyiniyun yupay purinllapa.

²³ Chaymi tukuy kay riqchaq mana allin yarpuykunaqa runapa yarpuyinllamanta lluqshimun. Chaynu karmi, ashwan runataqa uchakuchin”.

Mana Israelmanta warmimi Jesuspi kusalata kriyiran

(Mt 15.21-28)

²⁴ Chaymantami Jesusqa riran chay Tiro pwibluman [chaynulla Sidón pwibluman ima]. Chayman çharqa, mana mayqanpis yaçhananpaqchu uk wasiman yaykuran. Piru chaynu mana yaçhananllapata munatinmapismi ashwan tukuyta yaçharanllapana.

²⁵⁻²⁶ Chaymi uk warmisita shamuran payman. Paypa warmi wamranmi dyablupa yarpuyinwan kaq. Chaymi shamur Jesuspa naypanpi qunqurikur, kusalata rugaran wamranmanta chay dyablupa yarpuyininta itakunanpaq. Chay warmisitaqami mana Israelmantachu karan. Ashwanmi Sirofenicia lugarmanta karan.

²⁷ Piru Jesusqa niran:

–Dijay wamraykunataraq puntataqa qarashaq. Chaqa manami allinchi wamranchikpa mikunanta kitar allqitukunata qaranapaqqa nir.

²⁸ Chaymi chay warmisitaqa niran:

—Chiqaptami chaynu Taytituy. Piru allqitukunamapismi, misapa çhakinpi karqa chay wamritukuna ishkichishanlamatapis mikun nir.

²⁹ Chaynu nitinmi Jesusqa niran:

—¡Mamitay, chiqaptami ninki! Rikuynari. Chaqa chay dyablupa yarpuyningami wamraykimantaqa lluqshishana nir.

³⁰ Chaymi warmiqa wasinman rir çharqa, wamrantaqa mantanpi usuraqta tariran. Piru chay dyablupa yarpuyningami lluqshishana karan.

Jesusmi upa gaguta allicharan

³¹ Chaymantami Jesusqa chay Tiro pwiblumanta lluqshir rir Sidón pwibluta, Decapolispa pwiblitunkunata pasar imana, çharan Galilea shutiq quçhapa manyanman.

³² Chayman çhatinmi payman apamuranllapa uk upa gagu runata. Chaymi rugaranllapa makinta ananpi çhurarla allichanapaq.

³³ Chaymantami Jesusqa chay runataqa tukuy chaypi kaqkunamantaqa uklawman apar, rinrinkunaman didunta itaran. Chaynulla tuqayninwan didunta nuyuchir chay runapa qallunta nuyuchiran.

³⁴ Chaymantami unaq syiluman chapakur, kusala jwirtita amayninta urqur, niran: “¡Efata!” (Rimayninpiqa niyaran: “¡Kiçhakay!” nir).

³⁵ Chaynu nitinlami chay runapa rinrinkunaqa kiçhakaranna. Qallunpis alliyatin, rimayta puytiranna.

³⁶ Chaymantami Jesusqa chaypi kaqkunata willaran ama mayqantapis willananllapaqchu chayta rurashanpaqqa. Piru chaynu mayqantapis mana willananpaqchu kutir kutir nitinmapis, ashwan kusalata parlakuranllapa.

³⁷ Chaymi runakunaqa kusa dispantakashalla niyaqllapa: “Kusa allintami imatapis rurayan. ¡Chaqa upakunatapis uyakuchiyen! Chaynulla mudukunatapis rimachiyen ima” nir.

8

Jesusmi kwatru mil runakunata qararan

(Mt 15.32-39)

¹ Chaymantami qashan uk diyapi Jesusman kusa achka runakuna tantakaran. Piru manami imapis mikunanllapapaq karanchu. Chaymi Jesusqa yaçhakuqninkunata qayamur niran:

² —Kusatami llakini kay runakunapaqqa. Chaqa kimsa diyanari nuqawan kaypi. Mananami imata mikunanllapapaqpis kannachu.

³ Chaymi mana qarar wasinllapaman kaçhatiyqa, imanupiqqa riyar mallaqpaq imananmanllapa. Chaqa wakinkunaqami kusala largu maymanta shamushallapa.

⁴ Chaynu nitinmi, yaçhakuqninkunaqa niran:

—Piru, çimanunari waknu kusala achka runakunapaqqa kay chunllaq mana mayqanpis tayashanllapa lugarpigqa mikuytaqa tarishunllapa? nir.

⁵ Jesusqa tapuran paykunataqa:

—¿Aykataq kan tantitaykillapaqa? nir.

Paykunaqa niranllapa:

—Syiti tantitalami kan nir.

⁶ Chaymantami payqa willaran runakunata, pachalapimapis tananllapapaq. Chaymi, chay syiti tantitata aypar payji nir, Taytan Dyusman mañakuran. Chaymantami, tantakunata pakir quran chay yaçhakuqninkunata. Chaymi paykunana runakunataqa aypachiranllapa.

⁷ Chaynullami karanpis ayka piskaditukuna. Chaymi aypar Dyusta payji nirqa, yaçhakuqninkunata quran aypachikunanllapapaq.

⁸ Chaynumi tukuynin tiqlanankaman mikuranllapa. Ashwanmi subrankunata tantarqa, syiti kanastatana untachiranllapa.

⁹ Piru chay mikusha chaykunaqami kwatru mil (4,000) yupay karanllapa. Chaymantami Jesusqa tukuyta dispidirna,

¹⁰ yaĉhakuqninkunawan yaku karruman iqar riranllapa uk lugar Dalmanuta shutiq-manna.

Jesustami mañaranllapa qashan uk milagruta rurananpaq

(Mt 16.1-4; Lc 12.54-56)

¹¹ Chaymantami fariseo runakuna ĉhamur Jesuswan willanakuq qallariranllapa. Chaymi mabir ima ningashi nir, kaynu niranllapa: “Chiqapta Dyusmanta shamushayki nir yaĉhanayllapapaqqa uk milagruta ruray” nir.

¹² Chaymi Jesusqa kusa jwirtita amayninta urqur, niran: “¿Imaraykutaq kay runakunaqa milagrukunataraq ruranaypaq mañamanqa? Chiqaptami nishaykillapa: Manami ima milagrulamatapis qamkunapapaqqa rurashaqchu nir”.

¹³ Chaynu nirnaqami, paykunalatana chaypi dijar qashan yaku karruman iqar riranna chay atun quĉhapa uklaw manyanmanna.

Fariseukunapa mana allin yaĉhachikuyinkuna

(Mt 16.5-12)

¹⁴ Jesuspa yaĉhakuqninkunaqa qunqar mana imalatapis apashallapachu karan mikunanllapapaqqa. Piru yaku karrupina karqa kwintata qukaranllapa, uk tantitalata apayanllapa nir.

¹⁵ Chaymi Jesusqa niran paykunataqa:

—Allita kwintata qukar, kuytakankillapa chay fariseo runakunapa, chaynulla Herodespa libaduranllapamanta nir.

¹⁶ Chaynu nitinmi, yaĉhakuqninkunaqa, tanta mana kashanraykumi chaynuqa ni-mayashunllapa ninakuranllapa.

¹⁷ Chaynu yarpuyanllapa nir yaĉhayashanraykumi, Jesusqa kaynu niran:

—¿Imapaqtaq ninkillapa, tanta mana kanchu? nirqa. ¿Ima manaraqchu intrakankillapa? ¿Manaraqchu kwintata qukanillapa? ¿Ima kwichkachu yarpuynikillapaqa mana intrakan?

¹⁸ ¿Ima nawiyjun karmapischu mana rikashaykillapa rurashayta? ¿Ima rinrikillapa karmapischu mana uyaman? Chaynulla ¿mananachu yarpunkillapa chay,

¹⁹ sinku tantitamanta sinku mil runakunata qarashaytaqa? Chaynu qarakutiyqa, mabir ¿ayka kanasta untatataq subrantaqa tantaraykillapa?

Paykunaqa niran:

—Dusi kanastata nir.

²⁰ —Ma, chay syiti tantitamanta kwatru mil runakunata qaratiyqa, ¿ayka kanasta untatataq subrantaqa tantaraykillapa?

Paykunaqa niran:

—Syiti kanastata nir.

²¹ Piru Jesusqa paykunataqa niran:

—¿Ima manaraqchu intrakankillapa? nir. *

Jesusmi uk syiguta allicharan

²² Chaynu riyarllapami ĉharanllapa Betsaida pwibluman. Chaypiqami apamuranllapa uk syigu runata Jesusman kamarla allichananpaq.

* **8:21** Jesusqa libadurapaq rimarqa manami tantapaqchu niyaran. Ashwanmi chay fariseo runakuna kusala mana allinta yaĉhachikuyashanpaq rimayaran.

²³ Chaymi Jesusqa chay syigutaqa makinmanta aysakur, pwiblumanta waqtaalawman aparan. Chaymantami tuqayninwan runapa nawinkunata nuyuchir, makinta ananman çhurar, tapuran:

—¿Imallataqachu rikayta puytinkina? nir.

²⁴ Chaymi chay runaqa chapakuq gallarirna, niran:

—Rikaninami runakunataqa qirukunata yupay. Piru puriqtami rikayani nir.

²⁵ Chaymi Jesusqa makinwan chay runapa nawinta qashan kamatin, kusalata chapakuyarqa, allinna kidaran. Chaymi tukuy imatapis rikayta puytiranna.

²⁶ Chaymantami Jesusqa chay runataqa wasikiman riyna nirqa, kaynu niranpis:

—Amami chay pwibluman yaykunkichu. [Chaynulla kay rurashaytaqa amami mayqantapis willankichu] nir.

Pedrumi Jesustaqa Dyuspa Akrashan Cristun kanki niran

(Mt 16.13-20; Lc 9.18-21)

²⁷ Chaymantami Jesusqa yaçhakuqninkunawan Cesarea Filipino pwibluman riranllapa. Chaynu riyarmi Jesusqa yaçhakuqninkunata kaynu nir tapuran:

—¿Nuqapaqqa mayqanshi kani ninllapataq runakunaqa? nir.

²⁸ Chaynu nitinqa paykunaqa niranllapa:

—Wakinqami ninllapa, Shutichikuq Juan nir. Nataq wakin-shuypaqa ninllapa Elías nir. Chaynulla wakinkunaqa ninllapa Dyuspa uk rimaqnin kanqa nir.

²⁹ —Qamkunapaq-shuypaqa, ¿mayqantaq kani? —nir tapuran yaçhakuqninkunataqa.

Chaymi Pedruqa niran:

—Qamqami Dyuspa Akrashan Cristun kanki nir.

³⁰ Chaynu nitinmi, Jesusqa paykunata willaran ama mayqantapis paypaqqa parlananllapapaqchu nir.

Mananami maychu wanunaypaq niran Jesusqa

(Mt 16.21-28; Lc 9.22-27)

³¹ Chaymantami Jesusqa yaçhakuqninkunata kaynu nir yaçhachiq gallariran: Dyusmanta Shamuq Runataqami chay ruku kaq mantakuqkuna, kurakunapa mantaqninkuna, chaynulla Moisés mantakushanta yaçhar yaçhachikuqkuna ima çhiqnir kusalata qischanqallapa. Chaynu qischarmi wanuchinqallapa. Piru kimsa diyaman-taqami qashan kawsamunqa nir.

³² Chaynu nirmi, kusalata willar intrachiran paykunataqa. Chaymi, Pedruqa uklawman Jesusta paylata apar, anyaqnulla willaran ama chaynu rimananpaqnachu.

³³ Piru Jesusqami tikrakar wakin yaçhakuqninkunata chapar, Pedrutaqa kaynu nir anyaran:

—¡Ashuy naypaymantaqa dyablu! † Qamqami Dyus munashantaqa mana intrakar, yanqa runakuna yarpushannula rurachimanayanki nir.

³⁴ Chaymanta Jesusqa yaçhakuqninkunata chaynulla chaypi kaqkunata qayamur kaynu niran:

“Mayqanpis nuqapa yaçhakuqniy kanarqami amana bidanllapapaqqa llakinqallapanachu. Ashwanmi kruspi wanuchinatinllapamapis ama manchakurchu nuqalapi yarpur shachinakunqallapa.

³⁵ Chaqa mayqanpis paykuna munashannulla bidanta washayta kamaqkunaqami tukuy tyimpupaqna qischakanqallapa. Piru mayqanpis nuqapi kriyishanrayku chaynulla shumaq rimayniyta yaçhachikushanrayku qischakar wanuqkunaqami tukuy tyimpupaqna kawsanqallapa.

³⁶ Chaymi nishaykillapa: Mayqanpis kay pachapi kaq iman munashanta tantakur mana washakatinga, ¿imapaqtaq sirbiyan chay tantakushanqa?

† 8:33 Chaynuqami Jesusqa niran, Pedro dyablu munashanta rimashanrayku.

³⁷ ¿Uk runachu achka imata pagrakur washakayta puytinman? ¡Manami!

³⁸ Piru mayqanpis nuqamanta chaynulla rimayniymanta ima kay mana kriyishan-rayku kusala uchasapa runakunapa naypanpi pinqakutingami, Dyusmanta Shamuq Runapis Taytanpa kusa llipyalla pudirninwan shamurqa, kusa allinla angelkunapa naypanpimapis pinqakunqa”.

9

¹ Chaynullami Jesusqa niranpis:

—Chiqaptami nishaykillapa: Kaypi kawsaqkunaqa wakinllaqa Dyus kusa pudirninwan mantakuqtaqa rikanqallapa manaraq wanuyarchu nir.

Jesusmi llipya intirupaq tikrakaran

(Mt 17.1-13; Lc 9.28-36)

² Chaymanta saysi diyakuna pasashana katinga, Jesusqa kusa unaq sirkaman riran, Pedruta, Santiaguta, Juanta ima, paykunalata apar. Chaymi chay kimsa yaçhakuqninkunapa naypanpi Jesuspa qaqllanqa, kusala ukman shumaqpaq tikrakaran.

³ Chaynulla raçhpanmapis kusala yuraq llipya intirupaq tikrakaran. Chaqa manami mayqanpis raçhpata kusalata paqarmapis chaynu yuraqchayanqachu.

⁴ Chaymi yaçhakuqninkunaqa rikaranllapa Jesusta, Eliaswan, Moiseswan ima parlaqta.

⁵⁻⁶ Chaynu rikarqami paykunaqa kusalata manchakuranllapa. Chaymi Pedruqa kusa manchakushalla mana imata nishaq nir yaçharchu, kaynu niran Jesustaqa:

—Yaçhachikuq Taytituy, ¡kaypiqami kusala allin kanchikllapa! Rurashaqllapa kimsa chukllitakunata, ukta qampaq, ukta Moisespaq, ukta-shuypaqa Eliaspap nir.

⁷ Chaykamanqami, puktay limpu paykunata pampar pasayaran. Piru chay puktay rurimantami Dyus kaynu niyaran:

“Kaymi kusa munashay Wamrayqa.

¡Paylatami kasunkillapa!” nir.

⁸ Chaymi chay kutilla tukuy ladunman chapakurqa, manana mayqantapis rikaranllapanachu. Ashwanmi Jesusta paylatana rikaranllapa.

⁹ Chaymanta chay unaq sirkamanta ishkimuyatinllapanaga Jesusqa yaçhakuqninkunata kaynu niran:

—Amami mayqantapis parlankillapachu chay rikashaykillapataqa, Dyusmanta Shamuq Runa wanur kawsamunankaman nir.

¹⁰ Chaymi paykunaqa mana mayqantapis parlaranllapachu, michka paykuna chay “Wanur kawsamushaq” nishanpaq mana intrakasha karmapis. Chaynu mana intrakashanllaparaykumi kusalata tapunakuyaqllapa.

¹¹ Chaymi Jesustaqa kaynu nir tapuranllapa:

—Chaynu katinga, ¿imapaqtaq Moisés mantakushanta yaçhar yaçhachikuqkunaqa, Eliasraqshi Dyuspa Akrashan Cristunmanta naypaqtaqa shamuyanqa ninllapa? nir.

¹² Jesusqa paykunataqa niran:

—Chiqaptami Elías naypaqtaqa shamuyanqa. Chaynu shamurmi tukuy imata Dyus munashanulla shumaqchayanqa. Chaqa, ¿imapaqtaq Dyus nitin iskribikashakunapiqa nin: ‘Dyusmanta Shamuq Runataqashi çhiqnir kusalata qischayanqallapa?’ nirqa.

¹³ Chaymi nishaykillapa: Eliasqami shamushana. Chaynu shamutinmi, Dyus nitin iskribikashanulla mana kwintacharchu paykuna munashanulla ruraranllapa nir. *

Jesusmi allicharan dyablupa yarpuyinwan kaq wamrata

(Mt 17.14-21; Lc 9.37-43)

¹⁴ Chaymanta Jesusqa chay kimsa yaçhakuqninwan tikrakamurqa, chay wakin yaçhakuqninkunataqa kusala achka runakunawan tariran. Chaypiqami karan Moisés

* **9:13** Kaypiqami Eliaspa shutinwan Shutichikuq Juanpaq rimayan. Payqari Eliasnu karan. Rikay San Mateo 17.13.

mantakushanta wakin yaĉhar yaĉhachikuq runakuna ima. Chaymi paykunaqa Jesuspa yaĉhakuqninkunawan kusalata willanakuyashallapa karan. Chaykamanmi Jesusqa ĉhamuran.

¹⁵ Chaynu Jesús ĉhamutin rikarmi tukuyla chay runakunaqa kusa dispantakashalla kallparanllapa Jesusta saludaq.

¹⁶ Chaymi Jesusqa yaĉhakuqninkunata niran:

—ĤImapaqtaq paykunawan kusalata willanakuyaraykillapa? nir.

¹⁷ Chaypi kaqkunamanta ukqami niran:

—Yaĉhachikuq Taytituy, wamraytami apamusha kani qamman. Chaqa dyablupa yarpuyinmi limpu muduchar dijasha.

¹⁸ Chaymi maypi katinpis dyablupa yarpuyninga wamraytaqa atakita qur usuraqtana dijan. Chaynulla shiminmanta kusalata pusquta itakuchir, kirunmatapis kusalata richyachir ima wanushata yupayna dijan. Chaymi chay yaĉhakuqninkunata mañakuray dyablupa yarpuyninga itakunanpaq. Piru manami puytishallapachu nir.

¹⁹ Jesusqa niran:

—ĤAy qamkuna Dyuspi mana allita kriyiqkuna! ĤMaydiyakamantaq allita intrachishunayllapapaq qischakashaq? ĤIma maydiyakamantaq qamkunawan shachinakushaq? Ma, kayman apamuyllapa nir.

²⁰ Chaymi chay wamrataqa Jesusman aparanllapa. Chaynu apatinllapaqa, chay dyablupa yarpuyninga Jesusta rikarqa, wamrata atakita qur pachaman ratachir ribulkachiran, shiminmanta pusquta itakuchiran ima.

²¹ Chaymi Jesusqa wamrapa taytantaqa kaynu nir tapuran:

—ĤIma tyimpumanta-pachataq wamraykiqa waknu qischakan? nir.

Taytanqa niran:

—Takshitunmanta-pacha.

²² Chaymi wak dyablupa yarpuyninga kutir kutir ninaman, yakuman ima itasha wanuchinanpaq. Chayraykumi puytiq yupay karqa, llakipar yanapamayllapari nir.

²³ Chaynu nitinmi Jesusqa niran:

—ĤImaraykutaq puytiq yupay karqa yanapamayllapari nimanki? Chaqa tukuy kriyiqkunapaqqami imapis ruraypaq † nir.

²⁴ Chaynu nitinmi chay wamrapa taytanqa kusala jwirtita kaynu nir qayĉhakuran:

—Nuqaqami kriyini, Taytituy. Ashwan jyanapamay-ari masna kriyinaypaq! nir.

²⁵ Chaymantami Jesusqa kusala achka runakuna tantakamuqta rikarqa, chay dyablupa yarpuyninga kaynu nir anyaranna:

—Muduchakuq chaynulla upachakuq dyablupa yarpuyin, nuqami mantashuni kay wamramantaqa lluqshir, amana qashanqa yaykunkinachu nir.

²⁶ Chaynu nitinmi, chay dyablupa yarpuyninga wamrataqa qashan atakita qur, pachaman ratachir wanushata yupay dijar lluqshiranna. Chaymi rikaqkunaqa niyaranllapa: “Ashwanmi wamraqa wanunna” nir.

²⁷ Piru Jesusqami wamrataqa makinmanta chutar sharichimuran. Chaymi ashwan wamraqa sharanna.

²⁸ Chaymantami Jesusqa uk wasiman yaykuran. Chaypimi yaĉhakuqninkunaqa paylata kaynu nir tapuranllapa:

—ĤImaraykutaq chay dyablupa yarpuyninga mana itakuyta puytisha kashaqllapaqa? nir.

²⁹ Jesusqami niran paykunataqa:

—Waknu riqchaq dyablupa yarpuyninga mana chaynulaqa uk runamantaqa itakunchikchu. Ashwanmi [ayunar] Dyusman kusalata mañakur ima itakuyta puytinchik nir.

† 9:23 Wakin iskribikashakunapimi nin: “Kriyitkiqami imapis rurakanqa. Chaqa tukuy kriyiqkunapaqqami imapis ruraypaq” nir.

Ishkay kutipaqnami Jesusqa wanushaqna niran

(Mt 17.22-23; Lc 9.43-45)

³⁰⁻³¹ Chaymanta, Jesusqa yaĉhakuqninkunawan rirqa pasaran Galilea pwiblupa lugarninkunata. Piru payqami mana munaranchu mayqanpis mayta risha nir yaĉhananllapataqa. Chaqa yaĉhakuqninkunatami kaynu nir yaĉhachiyaran:

“Dyusmanta Shamuq Runatami kuntrankunaman qukuyanqallapa. Chaynu qukutinllapami wanuchinqallapa. Piru kimsa diyamantaqami qashan kawsamunqa” nir.

³² Chaynu nir willatinmi yaĉhakuqninkunaqa mana intrakaranllapachu. Chaynulla tapunanllapapaqmapis kusalatari manchakuyaranllapa.

¿Mayqantaq Dyuspaqqa kusa mas allin kanqa?

(Mt 18.1-5; Lc 9.46-48)

³³ Chaymantami Capernaúm pwibluman ĉharnaqa, uk wasiman yaykuranllapa. Chaymi Jesusqa yaĉhakuqninkunata kaynu nir tapuran:

—¿Imanirtaq qamkunaqa nanpi willanakuyaraykillapa? nir.

³⁴ Piru paykunaqami pingakur mana imatapis nirchu uyarala kidaranllapa. Chaqa nanpiqami willanakusha karanllapa, mayqanninllapashi kusa mas allin kanqa nir.

³⁵ Chaymantami Jesusqa taran. Chaymi dusi yaĉhakuqninkunata qayar, kaynu niran:

—Mayqanpis kusa kayta munaqqami mana kwintachaypaqla tikrakar, uk sirbikuq yupay kar wakinninllapatana yanapanmanllapa.

³⁶ Chaynu nirmi, uk wamrituta paykunapa ĉhaypinman apar, marqakur kaynu niran:

³⁷ —Mayqanpis nuqapi kriyishanrayku kay wamritu yupay kaqta, shumaqta samachiqqami, ashwan nuqallatana samachimayan. Piru manami nuqalatachu samachimayan, ashwanmi chay mayqanĉhi kaĉhamasha chaytapis samachiyan nir.

Mana kuntramaqninchikqami ashwan faburninchik

(Lc 9.49-50; Mt 10.42)

³⁸ Chaymantami yaĉhakuqnin Juanqa niran:

—Yaĉhachikuq Taytituy rikashami kanillapa uk runata qampa shutikiwan dyablupa yarpuyinkunata runakunamanta itakuqta. Chaymi paytaqa nirayllapa ama chayta ruraychu nir. Chaqa chay runaqa mana nuqanchikkunawanqa purinchi.

³⁹ Chaynu nitinmi Jesusqa niran:

—Ama ‘Mana’ niyllapachu. Chaqa mayqanpis nuqapa shutiywan milagruta rurarqa, manami chay kutilla kuntray rimayta puytiyanqachu.

⁴⁰ Ashwanmi nuqanchikpa mana kuntranchik karqa, nuqanchikpa faburninchik kanqa.

⁴¹ Chiqaptami nishaykillapa: Mayqanpis qamkunata nuqapi kriyishaykillaparayku uk jarru yakituta upyachishuqllapaqami, kusa shumaq allin imakunatana aypanqallapa Dyusmantaqa nir.

Kuytawkish uchakutkillapa

(Mt 18.6-9; Lc 17.1-2)

⁴² Piru nuqapi kriyishanrayku mana kwintachaypaqla kay taksha wamrituykuna yupay kaqkunata uchakuchiĉkunataqami, kusala allin kanman kunkanpi uk marayta watar, mar yakupa mas ruri kaqninman itakunanllapapaq.

⁴³ Imanupi makiki uchakuchishutinmaqa, pitir itakuy. Chaqa allinmi kanqa kwirpuykupa uk partin kaqta itakunaykipaq tukuyula kwirpuyki tukuy tyimpupaq chay infyirnupi nina maydiyapis mana wanuqpi qischakanaykimantaqa.

⁴⁴⁻⁴⁸ Chaynulla ĉhakiki uchakuchishutinqa, pitir itakuy. Chaqa allinmi kanqa kuju, tukuy tyimpupaqna kawsanaykipaq, ishkantin ĉhakikiwan infyirnumanna itakukanaykimantaqa. Chaynullami nawiki uchakuchishutinpis, urqur itakuy. Chaqa

allinmi kanqa uk nawiyjunla, Dyus mantakuyashanman yaykunaykipaq, ishkantin nawikiwan infyirnuman itakukanaykimantaqa. Chaqa chaypiqami ñushi chaynulla ninamapis maydiyapis mana wanunchu.

⁴⁹ Chaymi chaypiqa imanutaq aychamataqa kaçhiwan salanchik chaynu ninawan kusalata qischakankillapa.

⁵⁰ Chayraykumi qamkunapis kay pachapiqa imanutaq kaçhimaqa kusalata sirbin chaynu kar uknikillapa uknikillapa kusa shumaqta kawsayllapa. Chaqa uk kaçhi lampaqyatinqa, ¿imanunari qamkunaqa qashan shumaqchankillapa?

10

Jesús yaçhachikuran warmiwan dijanakuqpaq

(Mt 19.1-12; Lc 16.18)

¹ Jesusqami chay Capernaúm pwiblumanta llugshir rir, Judeapa lugarninkunaman çharan. Chaymanta rirmi, riyu Jordanpa chimpanmanna çharan. Chaymi chaymanpis kusala achka runakuna tantakamutin Jesusqa yaçhachiran imanutaq yaçhachikuq chaynulla.

² Chaymantami wakin fariseo runakuna Jesusman qimikaranllapa. Chaymi mabir imanimashunllapashi nir, kaynu tapuranllapa:

—¿Allinchi kanqa uk runa warminta dijananpaqqa? nir.

³ Chaymi Jesusqa niran:

—¿Ima nirtaq Moisesqa mantashuranllapa?

⁴ Paykunaqa niran:

—Moisesmi niran, uk runa warminta dijanarqashi karguyjunkunapi kartata rurar warminta qurqashi chiqanchakayta puytin nir.

⁵ Chaynu nitinllapaqa Jesusqa paykunata niran:

—Qamkuna kusala kuchi mana intrakaq kashaykillaparaykumi Moisesqa chaynuqa mantakuran.

⁶ Piru Dyusqami puntamanta-pacha runata, warmita ruraran.

⁷ Chayraykumi, ‘Uk runa warminwan kasararqa, taytanta mamanta dijanqa.

⁸ Chaymi ashwan warminwanqa uk kwirpu yupaylana kawsanqallapa’ nir. Chaynuqami mana ishkaynachu, ashwan uklana.

⁹ Chayraykumi uk runa warminwan uk kwirpulana kananpaq Dyus nishanrayku, mana mayqanpis, paykunaqa dijanakunqa niyta puytinchu.

¹⁰ Chaymanta Jesusqa wasipina katinga, yaçhakuqninkunaqa chay yaçhachikushanpaq tapuranllapa.

¹¹ Jesusqa niran:

“Mayqanpis warminta dijar qashan ukwan kasararqami kusala saqratana uchakuyan.

¹² Chaynulla warmipis runanta dijar, ukwan kasararqa kusala saqratana uchakuyan, punta runanta dijashanrayku” nir.

Jesusmi wamrakunata bindisiran

(Mt 19.13-15; Lc 18.15-17)

¹³ Chaymantami Jesusmanqa wamrakunata apamuranllapa, bindisininpaq. Piru yaçhakuqninkunaqami chay wamrakunata apamuqkunataqa anyaranllapa.

¹⁴ Chayta rikarmi, Jesusqa piñakur yaçhakuqninkunataqa niran:

“¡Ama arkarchu, dijay nuqaman shamunqa wamritukunaqa! Chaqa Dyus mantakuyashanqami kay wamritukuna yupay kaqkunalapaq.

¹⁵ Chiqaptami nishaykillapa: Dyus mantakuyashanman yaykunaqkunaqami kay wamritukuna yupay kanqallapa. Chaqa mana chaynu karqami Dyus mantakuyashanmanqa mana yaykunqallapachu”.

¹⁶ Chaynu nirnaqami wamritukunata, marqakur makinkunata ananman çhurar bindisiran.

Kusala imayjun runami Jesuswan parlaran

(Mt 19.16-30; Lc 18.18-30)

¹⁷ Chaymanta Jesús riyatinnaqa uk runa kallpar shamur naypalanpi qunqurikur kaynu nir tapuran:

—Kusa allinla yaçhachikuq taytituy, çimatataq rurayman, tukuy tyimpupaqna kawsanaypaqqa? nir.

¹⁸ Chaymi Jesusqa niran:

—ÇImapaqtaq kusa allin nimanki? Allinla kaqqami kan ukla. Payqami Taytay Dyus.

¹⁹ Chaqa qamqami Dyus mantakushankunataqa yaçhankina. Chaypiqami nin: ‘Ama uk uk warmiwan kaychu; ama wanuchikuychu; ama suwakuychu; ama uknikipaq llullakur rimaychu; ama uknikita imapipis llullachiychu chaynulla taytaykita, mamaykita kasuy’ nir.

²⁰ Chaynu nitinmi, chay runaqa niran:

—Yaçhachikuq Taytituy, tukuy chaykunataqami takshaymanta-pacha rurashana kani nir.

²¹ Chaymi Jesusqa chapar kusalata llakipar, niran:

—Uksitumi faltashuyan ruranaykipaqqa: Rir, tukuy imayki kaqta rantikur qillaynikitaqa mana imayjun kaqkunata quy. Chaynuqami unaq syilupiqa mana tukukaq imaykitana tarikunki. Piru chay nishushayta rurarnaqami, shamutki nuqawanna rishun nir.*

²² Chaynu Jesús nitinmi, chay runaqa kusalata llakir riran. Chaqa kusala imayjun-ari karan.

²³ Chaymi Jesusqa, ridurninman chapakur yaçhakuqninkunataqa kaynu niran:

—Kusa trabajusuraq kanqa chay kusala imayjun kaqkuna, Dyus mantakuyashanman yaykunanpaqqa.

²⁴ Chaynu nitin uyaparmi, yaçhakuqninkunaqa kusata yarpupakuranllapa: “ÇImanutaq chaynuqa kanqa?” nir.

Chaymi Jesusqa qashan niran:

—Wamrituykuna çkusala trabajusumi Dyus mantakuyashanman mayqanpis yaykunanpaqqa!

²⁵ Chaymi chay kusala imayjunkuna, Dyus mantakuyashanman dasla yaykunanmantagami, ashwan uk kamillu dasla pasayta puytinman uk awjapa uçhkitunta nir.

²⁶ Chaynu nitin uyaparmi kusala masta yarpupakuranllapa. Chaymi ukninllapa ukninllapa kaynu nir tapunakuyaqllapa:

—Chaynu katinga çpitaq washakayta puytiyanqa? nir.

²⁷ Chaynu nitinmi Jesusqa paykunata chapar kaynu niran:

—Runakunapaqqa kayqa mana ruraypaqchu. Piru Dyuspaq-shuyapaqami tukuy imapis ruraypaq nir.

²⁸ Chaynu nitinqa, Pedruqa kaynu niq qallariran:

—Nuqakunamaqami tukuy imayllapakunata dijashana, qamwanna purinillapa.

²⁹ Jesusqa niran:

—Chiqaptami nishaykillapa: Mayqanpis nuqarayku, chaynulla washakananllapapaq yaçhachikushanrayku wasinta, ullqu ukninkunata, warmi ukninkunata, taytanta, mamanta, [warminta,] wamrankunata, çhakrankunata dijar nuqa munashayta ruraqku-naqami,

* **10:21** Wakin iskribikashakunapimi nin: “Ashwanmi nuqapi kriyishaykirayku kruspi wanuchishunatinllapamapis ama manchakurchu shamutki nuqawanna rishun” nir.

³⁰ kay pachapiqa syin kuti mas achkatana, wasikunata, ullqu ukninkunata, warmi ukninkunata, taytanta, mamanta, wamrankunata, çhakrankunata ima aypañqallapa michka kusalata qischakar imamapis. Nataq maydiya-shuypaqa ashwan tukuy tyimpupaq kawsaytana aypañqallapa.

³¹ Piru kanan tyimpukunapi achka runakuna kusana kaqkunaqami, chay tyimpuqa mana imapaqpis sirbinqachu. Chaynulla achka kanan tyimpukuna mana kwintachaypaq kaqkunami, ashwan chay tyimpuqa kusa nishapaqna riqsikanqallapa.

Qashanmi Jesusqa wanushaqa niran
(Mt 20.17-19; Lc 18.31-34)

³² Chaymantami Jesusqa yaçhakuqninkunawan Jerusalemman riq qallaritinllapa, payqa yaçhakuqninkunapa naypanta riyaran. Piru yaçhakuqninkunaqami kusa dispantakashalla riyaranllapa. Nataq chay wakinkuna ikita riqkuna-shuypaqa kusalata manchakur ima riyaranllapa. Chaymi Jesusqa dusi yaçhakuqninkunata qayar uklawman apar, qashan kaynu nir willayaran:

³³ “Qamkuna rikayashaykillapanumi kananqa riyanchikllapana Jerusalemman. Chaypimi Dyusmanta Shamuq Runataqa qukunqallapa, kurakunapa mantakuqninkunaman, Moisés mantakushanta yaçhar yaçhachikuqkunaman ima. Chaymi ashwan paykunaqa wanuchinanllapapaq nir mantakur, mana Israelmanta runakunamanna qukunqallapa.

³⁴ Chaymi paykunaqa kusalata burlakar, tuqapar, wipyar imanaqa wanuchinqallapa. Piru kimsa diyamantaqami qashan kawsamunqa” nir.

Santiaguwan, Juanmi Jesusta mañakuranllapa
(Mt 20.20-28)

³⁵ Chaymantami Zebedeupa wamrankuna Santiaguwan Juanqa, Jesusman qimikar kaynu niranllapa:

—Yaçhachikuq Taytituy, mañashayki uk faburta ruramanaykillapapaq.

³⁶ Jesusqa niran:

—¿Imatataq qamkunapaq ruranayta munayankillapa? nir.

³⁷ Paykunaqa niran:

—Imaraq taytituy, qam chay kusala shumaq mantakuynikipi mantakurqami, qam nitki ukniyllapaqa allilaw qichqaykipi tanqa; nataq ukniyllapa-shuypaqa ichuqlaw qichqaykipina nir.

³⁸ Chaynu nitinmi Jesusqa paykunataqa niran:

—Manami qamkunaqa imata mañakuyankillapa nirmapis yaçhankillapachu. Tapaushaykillapa: ¿Kusala saqra ayaq yakuta upyaq yupay qischakar wanuyashaq, chaynu qischakaytachu puytiyankillapa kanqa? nir. †

³⁹ Chaymi paykunaqa niran:

—Arí Taytituy nir.

Chaymi Jesusqa niran:

—Chiqaptami qamkunapis kusalata qischakankillapa, nuqa qischakashaynulla.

⁴⁰ Piru chay mantakunaypi tar allilawpi manaqa chay ichuqlaw qichqaypi tachishunayllapapaqqami mana nuqaqa yaçhanichu. Ashwanmi chay mayqanpaqçhi chaykunaqa kamakasha chaykunanami chaypiqa tayanqallapa nir.

⁴¹ Piru chay wakin dyis kaq yaçhakuqninkunaqami, chaynu nir mañakuqta uyaparqa piñakuranllapa Santiaguwan Juanwan imaqa.

⁴² Chaymi Jesusqa paykunata qayamur niran:

† 10:38 Castillanupi “Ser bautizado con el bautismo con que yo soy bautizado” nirqami intrachimanchik qischakaytachu puytinki nuqa qischakayashaq chay yupay nir.

—Qamkuna yaçhashaykillapanu, chay mana Israel runakunapa mantakuqninkunaqami, chay pwiblunmanta kaq runakunataqa paykuna munashanlata rurachin. Chaynu katinmi ashwan chay pwiblupi kusa runa nisha kaqmaqa, wakinkunata mantarla ima kawsanllapa.

⁴³ Piru qamkunapiqami ama chaynuqa pasanmanchu. Ashwanmi chay qamkunamanta mayqannikillapa kusa runa nisha kaqqa, uk sirbikuq yupay kar wakinnikillapata yanapankimanllapa.

⁴⁴ Chayraykumi qamkunamanta uknikillapa kusa kayta munarqa, tukuypa sirbiqninna kayllapa.

⁴⁵ Chaqa Dyusmanta Shamuq Runamaqami sirbikuq shamuran mana payta sirbinanllapapaqchu. Chaymi ashwan kusala achka runakunata uchanmanta washananrayku, wanunqa.

Jesusmi syigu Bartimeuta allicharan

(Mt 20.29-34; Lc 18.35-43)

⁴⁶ Chaymantami çharanllapa Jericó pwiblumanna. Chaymanta chay pwiblumanta lluqshir yaçhakuqninkunawan chaynulla kusala achka runakunawan ima riyatinllapami nan qichqalanpi uk syigu runa Bartimeo shutiq tayasha karan, limusnata mañakur. Payqami Timeupa wamran karan.

⁴⁷ Chaymi Nazaretmanta Jesús pasaqta uyaparqa chay syiguqa, kaynu nir qayçhakuran:

—¡Davidpa ayllun Jesús! ¡Llakipamastuy-ari! nir.

⁴⁸ Chaynu nitinmi, runakunaqa anyaranllapa upallananpaq. Piru payqami llallin kaynu nir qayçhakuran:

—¡Davidpa ayllun Jesús! ¡Llakipamastuy-ari! nir.

⁴⁹ Chaymi Jesusqa chaypi shar, kaynu niran:

—Qayamuyllapa chay runataqa nir.

Chaymi kaynu nir qayamuranllapa:

—Aligriyakur, sharir shamuy. Jesusmi qayashuyan nir.

⁵⁰ Chaynu nitinllapami, chay runaqa qatakuna raçhpanta urqur itakur, piryar rir Jesusman qimikaran.

⁵¹ Chaymi Jesusqa tapuran:

—¿Imatataq qampaq ruranayta munayanki? nir.

Payqa niran:

—Yaçhachikuq Taytituy, nawiy rikakunantami munayani nir.

⁵² Jesusqa niran:

—Rikuyna. Chaqa kriyishaykiraykumi alliyashaykina.

Chaynu nitinmi chay kutilla rikakuranna. Chaymi ashwan kusalata aligriyar Jesuspa pullanna riran.

11

Jesusmi Jerusalenman yaykuranna

(Mt 21.1-11; Lc 19.28-40; Jn 12.12-19)

¹ Jesusqami yaçhakuqninkunawan Jerusalenman riyar, yaqqa çhayarnaqa, Betfagé chaynulla Betania pwiblupa shipchankaqman çharanllapa. Kay pwiblukunaqami chay Olivos sirkapaqa shipchanlapi karan. Chaymi chaypi karnaqa Jesusqa ish kay yaçhakuqninkunata qayamur,

² kaynu nir kaçharan:

—Riyllapa wak naypanchikpi pwiblitu chayman. Chayman çharqami uk burru wataraqta tarinkillapa. Chay burrupiqami mana mayqanpis tasharaqchu. Chaymi kaçhar apamunkillapa.

³ Piru mayqan imallata willashutinllapaqa ninkillapa: ‘Taytitunchikmi ministiyān, daskaqlami kaĉhamunqa’ nir.

⁴ Chaynu nitin, rirqami kallipi punku yatankaqpi wataraqta burrutaqa tariranllapa. Chaymi kaĉharanllapa apamunanpaq.

⁵ Piru wakin chaypi kaqkunami kaynu nir tapuranllapa:

—ĉImapaqtaq burruta kaĉhayankillapa? nir.

⁶ Chaymi paykunaqa Jesús willashannulla nitinllapa, dijatinna aparanllapa.

⁷ Chaymi burrutaqa Jesusman apar raĉhpankunata ananman ĉhuratinllapa Jesusqa anan taranna.

⁸ Piru chaypiqami karan kusala achka runakuna. Chaymi Jesús riyashanlawmanqa wakinqa raĉhpanllapata ĉhukiranllapa. Nataq wakin-shuypaqami qirupa raprankunata kuchumur ĉhukiranllapa, chaypa ananlata Jesusqa pasanapaq.

⁹ Chaymi ashwan naypaqta ikita riqkunamapis kusa aligrila kaynu nir laqyayaqllapa: “ĉBiba biba! ĉKusa alabakashami kanqa

Taytanchik Dyuspa shutinpi shamuqqa!

¹⁰ ĉChaynulla kusa alabakashami kanqa

Davidpa ayllunmanta shamuq gubyirnunchikllapaqa!

ĉPayqami unaq syilupipis kusa alabakashana kanqa!” nir.

¹¹ Chaynu rirmi Jesusqa ĉharan Jerusalenmanqa. Chaymanta rir yaykuran Dyusta adurananllapa wasiman. Chaynu yaykurmi tukuy chay ruripi kaqkunata alli rikaran. Chaymantami yaĉhakuqninkunawan riranna Betania pwibluman. Chaqa kusa tardinari karan.

Jesusmi igus qiruta amana puqunanpaqchu niran
(Mt 21.18-19)

¹² Allaqninqami Betania pwiblumanta riyarqa Jesusqa mallaqnaran.

¹³ Piru largukaqpi rikaran uk igus qiru kusa raprayjunta. Chaymi rir ĉharan, puquyninipismi kanqa nir yarpur. Piru ashwanmi rapranlata tariran, mana puquyniyjuntachu. Chaqa manari puqunan tyimpuraqchu karan.

¹⁴ Chayraykumi, chay igus qirutaqa * kaynu niran: “ĉKaymantaqami manana mayqanpis puquynikitaqa mikunqallapanachu!” nir. Chaynu nitinmi chay yaĉhakuqninkunaqa uyaparanllapa.

Jesusmi Dyusta adurananllapa wasimanta rantikuqkunata itakuran
(Mt 21.12-17; Lc 19.45-48; Jn 2.13-22)

¹⁵ Chaymantami Jerusalenman qashan ĉhamur, Jesusqa, Dyusta adurananllapa wasiman yaykur, chaypi rantikuqkunata, rantiqkunata ima limpu waqtaman itakuq ĉhurakaran. Chaynumi chay uklawmanta kaq qillayta kambyaqkunapa misanta, chaynulla palumata rantikuqkunapa misanmatapis limpu tikrar itakuran.

¹⁶ Chaymi payqa mana munaranchu mayqanpis imankunata charikur ima Dyusta adurananllapa wasiman yaykur pasanallapataqa.

¹⁷ Chaymi ashwan kaynu nir yaĉhachiq qallariran:

“Dyus nitin iskribikashakunapiqami nin: ‘Wasiyqami tukuy nasyonmanta runakuna nuqaman mañakunanllapalapaq wasi shuttinga’ nir. Piru qamkunaqami suwakuqkunapa maĉhayninpaqna tikrashaykillapa” nir.

* **11:14** Chay igus qiruqami intrachimanchik chay Israelmanta runakunapaq. Chaqa paykunaqami Dyusta kasuq tukur kusala raprayjun yupay karanllapa. Piru ukman mana allinkunata rurar imaqa, chay yura igus qiru mana puquyniyjunchu yupay karanllapa. Chaymi yanqa raprayjun yupayla paykunapis karan.

¹⁸ Chaynu nitin uyaparmi chay kurakunapa mantaqninkuna, chaynulla Moisés mantakushanta yaçar yaçhachikuqkuna imaqa, yarpuranllapa imanullapis Jesusta wanuchinallapapaq. Piru mana puytiranllapachu runakunata manchashanllaparayku. Chaqa tukuyula runakunari yaçhachikutinqa kusa dispantakashalla uyakuyaqllapa.

¹⁹ Chaymanta tutapayatinnaqami Jesusqa yaçhakuqninkunawan chay Jerusalemanta lluqshir riranllapana.

Mana puquq igus qirumi chakiran

(Mt 21.19-22)

²⁰ Allaqmanta qashan riyarmi, chay igus qirupa yatanlata pasayar, rikaranllapa limpu çhupanmanta-pacha chakishatana.

²¹ Chaymi Pedruqa, Jesús chay igus qiruta willashanpaq yarpur kaynu niran:
—Yaçhachikuq Taytituy, rikay chay igus qiruta amana maydiyapis puqunanpaq nishaykiqami chakishana nir.

²² Chaynu nitinmi Jesusqa paykunata niran:

—Allita Dyuspi kriyiyllapa.

²³ Chiqaptami nishaykillapa: Mayqanpis Tayta Dyuspi tukuy shunqunwan kusalata kunfyakar ama ukmanta yarpurchu, kay qaqata ‘Kaymanta ashur rir mar yakuman yaykuy’ nitinllapaqa, chaynu pasayanqa nir.

²⁴ Chayraykumi nishaykillapa: Qamkuna Tayta Dyusman mañakurqa kusalata kunfyakar, chay imataçi mañakuyashaytaqa qumayanqa nir mañakuyllapa.

²⁵ Piru Dyusman mañakurqa, pirdunayllapa mana allinkunata rurashuqkunata. Chaynuqami syilumanta Taytaykillapa Dyusqa uchaykillapamantaqa pirdunashunqallapa. [

²⁶ Piru qamkuna ukkunata mana pirdunatkillapaqa, syilumanta Taytaykillapa Dyuspis uchakushaykillapamantaqa mana pirdunashunqallapachu.]

Jesustami tapuranllapa pipa pudirninwanshi nir

(Mt 21.23-27; Lc 20.1-8)

²⁷ Chaymantaqami Jerusalén pwibluman çhar, Jesusqa Dyusta adurananllapa wasi ruripi puriyatin, chay kurakunapa mantaqninkuna, Moisés mantakushanta yaçar yaçhachikuqkuna, Israel pwiblupa ruku mantaqninkuna ima payman qimikaranllapa.

²⁸ Chaymi kaynu nir tapuranllapa:

—¿Mayqan mantashutintaq tukuy chaykunata rurankiqa? nir.

²⁹⁻³⁰ Chaymi, Jesusqa niran:

—¡Ma nuqapis tapushutiylapa willamayllapa! ¿Mayqantaq Shutichikuq Juantaqa kaçhamuran shutichikunanpaqqa? ¿Dyus, manaqachu runakunala? Qamkuna chay tapushushayta willamatkillapami, nuqapis willashaykillapa mayqan mantamatinmi kayta rurani nirmapis.

³¹ Chaynu nitinmi, paynin paynin willanakur kaynu ninakuyaqllapa: “ ‘Dyusmi kaçhamuran’ niytaqa manami puytinchikllapachu. Chaqa, chaynu nishallapaqa ‘¿Imapaqtaq mana kriyiraykillapa?’ nimashunllapa.

³² Nataq ‘Runakunalami kaçhamuran’ nishallapaqa, ¿imataq pasanqa?”

Piru manami chaynu niytaqa puytiranllapachu, runakunata manchashanllaparayku. Chaqa tukuyleri kriyiqllapa Juanqashi Dyuspa chiqap rimaqnin karan nir.

³³ Chaymi, Jesustaqa niranllapa:

—Manami yaçhanillapachu nir.

Jesuspis paykunataqa niran:

—Chayqa nuqapis manami willashaykillapachu, mayqan mantamatinmi tukuy kaykunata rurani nirmapis.

12

Jesusmi kumparasyunta ruraran mana allin trabajaqkunawan (Mt 21.33-46; Lc 20.9-19)

¹ Chaymantami Jesusqa kumparasyunkunawan yaĉhachikuq qallariran, kaynu nir:

“Uk runami ĉhakranpi ubata tarpur, ridurninta limpu patyuta ruraran. Chaynullami ruraranpis uk quĉhata chaypi binuta lluqshichinanpaq. Chaynulla uk shuytulla kusala atun wasita yupay ruraran, chaypa ananman iqar chay ĉhakranta chapananpaq. Chaymantaqa ayka runakunata chay ĉhakranta arrintar riran largu mayta.

² Chaymanta kusicha tyimpu ĉhamutinqa, chay ĉhakrapa amunqa kaĉhamuran uk sirbikuqninta, chay kusichakushanmanta paypaq kaq partintaqa qunanllapapaq.

³ Piru chay ĉhakrapa kaqkunaqami chay sirbikuqtaqa aypar kusalata maqar ima, mana imatapis qurchu qatiĉharanllapa.

⁴ Chaymantami chay ĉhakrapa amunqa qashan uk sirbikuqninta kaĉhamuran. Piru chayta-shuypaqami kusalata jurapar, [rumillawan sitar] umanmatapis lisyaranllapa.

⁵ Chaymantami qashan kaĉhamuran ukta. Nataq chayta-shuypaqami aypar wanuchiranllapa. Chaymantami ukkunata kaĉhatin, wakintaqa kusalata maqar qischaranllapa. Nataq wakinta-shuypaq wanuchiranllapa.

⁶ “Piru tukukananta-shuypaqami kusala munashan wamrantana kaĉhamuran. Chaqa payqami kaynu yarpuran: ‘Wamrayta-shuypaqami kusalata rispitar kasunqallapa’ nir.

⁷ Chayna wamranta kaĉhatin, chay ĉhakrapa kaqkuna rikarqa, ninakuranllapa: ‘Wakmi kay pachataqa irinsyanpaq aypayanqa. ¡Ashwan wanuchishunllapa nuqanchikkunana kay pachapa amunkunaqa kanallapapaq!’ nir.

⁸ Chaynu ninakurmi aypar wanuchir, ĉhakramantaqa urqurna itakuranllapa”.

⁹ Chaynu nirqa kaynu nir tapukuran paykunataqa:

“¿Chay ĉhakrapa amun shamurqa, chay ĉhakrapa kaqkunawanqa imatataq rurayanqa nir yarpunkillapa qamkunaqa? Chay ĉhakrapa kaqkunataqa rir limpu wanuchir ukkunatana quyanqa chay pachantaqa.

¹⁰ ¿Manachu qamkunaqa liyishaykillapa, Dyus nitin iskribikashantaqa? Chaqa ninmi: ‘Chay llutakuqkuna kay rumiqa mana sirbinchu nir itakushanllapami, ashwan kusala shumaq rumipaq tikrakasha.

¹¹ Piru tukuy chaynu kananpaqqa Dyusmi chaynuqa ruraran.

Chaymi ashwan paylata alabashunllapa’ nir”.

¹² Chaynu nir Jesús kumparasyunta parlakutin chaypi kaq runakuna uyaparqa, kwintata qukaranllapa paykunapaq rimayan nir. * Chaymi Jesusta aypar prisunaranllapa. Piru mana puytiranllapachu runakunata manchashanllaparayku. Chaymi ashwan dijaminllapana riran.

Jesusta tapuranllapa impwistupaq (Mt 22.15-22; Lc 20.20-26)

¹³ Chaymantami chay fariseo runakunaqa wakinninta chaynulla Herodespa wakinninta ima kaĉharanllapa rir, Jesusta tapur mana allinta rimachir, chaylapaqa uchachananllapapaq.

¹⁴ Chaymi paykunaga Jesusman rir kaynu nir tapuranllapa:

—Yaĉhachikuq Taytituy, yaĉhanillapami qamqa Dyus munashannulla chiqapta rimar yaĉhachikunkimapis. Chaynullami runakuna ima nitinpi qamqa mana kwintacharchu yaĉhachikunki. Chaqa qamqami mana runakunawan allinpi kanaykipaqchu

* **12:12** Chay kumparasyunpi kaynuta yaĉhachimanchik: ĉhakrapa amunqami yaĉhachimanchik Taytanchik Dyuspaq. Chay ĉhakrapa amunpa wamran, chay itakusha rumiwan, yaĉhachimanchik Jesucristupaq. Chay wanuchikuqkuna llutakuqkunawanqami yaĉhachimanchik chay kurakunapa mantaqninkunapaq. ĉhakrapa amunpa sirbiqninkuna-shuypaq, yaĉhachimanchik Dyuspaq rimaqninkunapaq.

yaĉhachikunkimapis. Piru, ĩallinchu kanĉa impwistuta chay Roma pwiblupi mantakuĉ Ce-sarta, pagranayllapapaĉ, manaĉachu mana? Ima nimankillapataĉ, ĩpagrashaqllapachu manaĉachu mana? nir.

¹⁵ Piru Jesusqami kaykunaĉa Dyusta yanĉa kasuĉ tukuĉ, kuchi runakunala nir yaĉhayashanrayku, kaynu niran:

—ĩImapaĉtaĉ mana allinta rimachir uchachamanayankillapaĉa? Ma, apamuyllapa uk qillayta rikanaypaĉ nir.

¹⁶ Chaymi apamuranllapa uk qillayta. Chayna Jesusĉa paykunata tapuran:

—ĩMayĉanpa ritratuntaĉ kay qillaypiĉa? ĩMayĉanpa shutintaĉ iskribikasha? nir.

Paykunaĉa niranllapa:

—Gubyirnu Cesarpa nir.

¹⁷ Chaymi Jesusĉa niran:

—Chaynu katinĉa, gubyirnu Cesarpa kaĉnintaĉa payta quyllapa. Nataĉ Dyuspa kaĉninta-shuypaĉa Dyusta quyllapa nir.

Chaynu nitinmi kusa dispantakashalla kidaranllapa.

Jesusta tapuranllapa wanuĉkunapaĉ

(Mt 22.23-33; Lc 20.27-40)

¹⁸ Chaymantami wakin saduceo runakuna riranllapa Jesusta rikaĉ. ĉaĉa chay runakunaĉami ninllapa: “Manashi wanuĉkunaĉa qashanĉa kawsamunllapachu” nir. ĉayraykumi Jesustaĉa kaynu tapuranllapa:

¹⁹ —Yaĉhachikuĉ Taytituy, Moisesmi kaynu nir iskribiran: ‘Mayĉan warmiyjun kayar, manaraĉ wamrayjun kar wanutingĉa, chay wanushapa ukninnashi kasarayanĉa chay byuda warmiwanĉa. Chayna chay wanusha ukninpaĉĉa wamrayjun kananpaĉ’ [☆] nir.

²⁰ Chaynu katinmi tapushaykillapa, uk kutimi syiti irmanukuna karanllapa. Kulakanllapami, warmikur manaraĉ wamrayjunchu kayar wanuran.

²¹ Chaymantami chay ishĉay kaĉ ukninna kasararan byudawanĉa. Piru paypismi manaraĉ wamrayjunchu kayar wanuran. ĉaynullami chay ishĉay kaĉwan, kimsa kaĉwan pasaran,

²² chay syiti kaĉ ukninllapa kasarar wanunankaman. Piru mayĉanninllapapis manami wamrayjunchu karan. ĉaymantaĉami chay warmipis wanuranna.

²³ Chayna chay wanushakuna maydiya kawsamutinĉa, ĩmayĉanninpa warmintaĉ kanĉa chay warmiĉa? ĉaĉa tukuynin-ari kasarasha karan chay warmillawan.

²⁴ Chaynu nitinllapami, Jesusĉa niran:

—Qamkunaĉami limpu pantasha puriyankillapa, Dyus nitin iskribikashanpaĉ, ĉaynulla paypa pudirninpaĉ mana intrakashaykillaparayku.

²⁵ ĉaĉa maydiya chay wanushakuna kawsamurĉami, manana kasaranaĉalla-panachu, ĉaynulla manana kasarachikunqallapalamapischu. ĉaymi ashwan imanutaĉ Dyuspa angelninkunamaĉa mana kasaranaĉallapachu ĉaynuna kawsanaĉallapa.

²⁶ Nataĉ chay wanushakuna kawsamuĉpaĉ-shuypaĉa, ĩmanachu qamkunaĉa liy-ishaykillapa Dyus nitin Moises iskribishantaĉa? ĉaĉa chay sarsapi nina kusalata ratakuĉ rurimanta Dyusĉa kaynu niĉ: ‘Nuĉaĉami Abrahampa, Isaacpa, Jacobupa Dyusnin kani’ nir.

²⁷ ĉayraykumi Tayta Dyusĉa mana wanushakunapa Dyusninchu; ashwanmi tukuy kawsaĉkunapa Dyusninla. ĉaymi nishaykillapa: Qamkunaĉami limpu limpu pan-tasha puriyankillapa nir.

Dyuspa mas allin mantakushan

(Mt 22.34-40)

[☆] 12:19 Dt 25.5

²⁸ Chaymantami Moisés mantakushanta uk yaĉhar yaĉhachikuq uyaparan Jesús, saduceo runakunata karanta willar uyarachiqta. Chaymi Jesusqa ima ninqashi nir, kaynu tapuran:

—Yaĉhachikuq Taytituy, ¿tukuy mantakuykunamantaqa mayqannintaq kusa mas allinqa? nir.

²⁹ Jesusqa niran:

—iUYAKUYLLAPA ISRAEL RUNAKUNA! AMITUNCHIK TAYTA DYUSQAMI, PAYLA DYUSQA. Chaymi chay puntapi kaq kusala mas allin mantakuyqami nin:

³⁰ ‘Taytayki Dyusta munay tukuy shunquykiwan, bidaykiwan, yarpuynikiwan, jwirsaykiwan’ nir.

³¹ Nataq chay ishkaq kaq mantakuy-shuypaqami nin: ‘Llakiy runa masikikunapaq, imanutaq qampa kwirpuykillapaq llakinki chaynulla’ nir. Chaymi nishaykillapa: Tukuy wakin mantakuykunamantaqami kay ishkaquna, kusala mas allinqa nir.

³² Chaynu Jesús nitinmi, chay yaĉhar yaĉhachikuq runaqa, niran:

—Yaĉhachikuq Taytituy, tukuytami karanta nimashayki. Chaqa Dyusninchikqami payla. Manami uk masqa kanchu paymantaqa.

³³ Chaymi ashwan Dyusninchikta tukuy shunqunchikwan, yarpuyinchikwan, jwirsanchikwan munar chaynulla runa masinchikkunatapis imanuchi nuqanchikpa kwirpunchikta munanchik chaynulla munashanchikmi kusala mas allin, animalkunata chay altarman apar ufrindapaq nir rupachinallapamantaqa nir.

³⁴ Chaynu chay runa kusala allinta rimashanraykumi Jesusqa kaynu niran:

—Pitilanami faltashuyan Dyus nishankunata allita intrakar paywanna kawsanaykipaqqa nir.

Chaymanta-pachami mana mayqanpis tapunanpaqqa yarpuranlamapischu.

Dyus Akrashan Cristuqa ¿maymantataq shamun?

(Mt 22.41-46; Lc 20.41-44)

³⁵ Chaymantami Jesusqa Dyusta adurananllapa wasipi yaĉhachikuyar kaynu nir tapukuran:

“¿Imapaqtaq Moisés mantakushanta yaĉhar yaĉhachikuq runakunaqa ninllapa ‘Dyuspa Akrashan Cristunqami Davidpa ayllunmanta’ nirqa?”

³⁶ Chaqa, Davidqami paylla Dyuspa Santu Ispiritun yanapatin, kaynu nisha karan: ‘Tayta Dyusmi, Amituytaqa kaynu niran:

Tay allilaw qichqaypi,
maydiya chay ĉhiqnishuqkunata

ĉhakikipa ĉhakinman ĉchuranaykaman’ nir.

³⁷ Piru willamayllapa: Davidpa ayllunmanta Dyuspa Akrashan Cristun katinga, ¿imapaqtaq Davidqa ‘Amituy’ niran?”

Chaynu nir Jesús yaĉhachikutinmi, chay achka runakunaqa kusa aligrila uyakuqllapa.

Jesusmi yaĉhar yaĉhachikuqkunapaq rimaran

(Mt 23.1-36; Lc 11.37-54; 20.45-47)

³⁸ Jesusqami yaĉhachikuqnuqa kaynu niran:

“Allita kwintata qukarmi, kuytakankillapa Moisés mantakushanta yaĉhar yaĉhachikuqkunamanta. Chaqa paykunaqami munanllapa atun raĉhpanllapata yakakuyta, chaynulla plasakunapimapis kusala shumaqta saludanallapata ima.

³⁹ Chaymi chay tantakananllapa wasikunapi manaqa mikunanpaq apatinllapamapis, kusa runapaq riqsir chay kusala shumaq samanapunapi samachinanllapata munan.

⁴⁰ Chaynullami chay wakcha warmikunata kitanllapa wasinkunata ima. Piru allin runa ninanllapapaqgami kusala unayta Dyusman mañakuq yupay tukunllapa. Chaymi kusala manchaypaqtana kastigakanqallapa”.

*Byudapa ufrinditan**(Lc 21.1-4)*

⁴¹ Uk diyapimi Jesusqa Dyusta adurananllapa wasipi kar, chay ufrindata tantananllapa kajunkunapa naypanpi taran. Chaymi payqa rikakutin, achka runakuna ufrindankunata itaqllapa chay kajunkunamanqa. Chaynullami achka kusa qillayniyun runakunapis qillayninllapata itaqllapa chaymanqa.

⁴² Chaymantami uk mana imayjun byuda çhamur, mana kusa achka çhaniyun ishka qillaysituta chay kajunkunamanqa itaran.

⁴³ Chaymi Jesusqa yaçhakuqninkunata qayamur kaynu niran:

—Chiqaptami nishaykillapa: Kay mana imayjun byudaqami tukuy runakuna qillayninta çhurayashanmantaqa mas achkata itasha kajunkunamanqa.

⁴⁴ Chaqa ukkunaqami qillaynin subrashanlata itanllapa. Piru kay mana imayjun byuda-shuyapaqami, chaylawanna kawsananpaq kasha karmapis limpula çhurashamapis, nir.

13*Jesusmi Dyusta adurananllapa wasita ratachinqallapa niran**(Mt 24.1-2; Lc 21.5-6)*

¹ Chaymanta Dyusta adurananllapa wasimanta llugshitinllapaqa Jesuspa uk yaçhakuqninqa kaynu niran:

—Yaçhachikuq Taytituy, rikay Dyusta adurananllapa wasitaqami kusa shumaq rumikunawan ima kusala atunta rurashallapa nir.

² Chaymi Jesusqa niran:

—Kanan kayta rikayankillapa chaytaqami limpu ratachinqallapa. Mananami uk rumilamapis anapura llutakashaqa kidanqanachu nir.

*Jwisyu diya shipchamuyatinqami kaynu pasanqa**(Mt 24.3-28; Lc 21.7-24; 17.22-24)*

³ Chaymantami paykunaqa Olivos sirkaman riranllapa. Chayqami karan Dyusta adurananllapa wasipa naypanlawpi. Chaymi chaypi Jesusqa tatin, Pedro, Santiago, Juan, Andrés imaqa paylata kaynu nir tapuranllapa:

⁴—Willamayllapa: ¿Maydiyataq chaynuqa pasayanqa? Chaynulla ¿ima siñalta rikartaq yaçhayashaqllapa, tukuy chaykuna pasanpaq diyaqa shipchana? nirqa.

⁵ Chaymi, Jesusqa niran:

—Allitami kuytakankillapa, ama mayqanpis ingañar pantachishunanllapapaq.

⁶ Chaqa kusala achkami nuqa yupay tukur shamunqallapa. Chaymi, ‘Dyuspa Akrashan Cristunmi kani’ nir, kusala achka runakunata ingañanqallapa.

⁷“Qamkunaqami chay tyimpukunaqa uyapankillapa wakpi kaypi guerrata rurayanllapa nir. Piru chaynu katinmapis amami manchakunkillapachu. Chaqa chaynumiri pasanqa. Piru chaynu pasatinmapis manaraqmi pacha tukukanan tyimpuraqchu kanqa.

⁸ Chaqa uk nasyunmanta kaqkunami maqanakunqallapa ukław nasyunmanta kaqkunawan. Chaynulla uk gubyirnupa kaqninkunapis maqanakunqallapa ukław gubyirnupa kaqninkunawan. Kusala achka lugarkunapimi pachamapis kusalata kuyunqa, [runakunapis kusala ukmanta tukunqa]. Chaynulla kusala mallaq tyimpu, imami kanqa. Piru chaynu pasatinqami yarpunkillapa, chayraqmi qischakay tyimpuqa qallariyan nir.

⁹ “Qamkunallami kusalata kuytakankillapa. Chaqa chay tyimpukunapiqami qukushunqallapa karguyjunkunaman. Chaymi kusalata qischashunqallapa chay tantakananllapa wasikunapiqa. Chaynullami apashunqallapapis gubirnadurkunapa,

gubyirnukunapa naypanman ima nuqapi kriyishaykillaparayku. Chaymi qamkunaqa paykunapa naypanpimapis nuqallapaq rimankillapa.

¹⁰ Chaqa tukuy intirupi Dyuspa shumaq rimayninta washakananllapapaq yaçhachikur tukchishana katinllapami, kay pacha tukukananpaq tyimpuqa çhamunqa.

¹¹ Piru chaynu karguyjunkunaman apashutinllapaqa, amami yarpupakunkillapachu imatana rimashaq nirqa. Chaymi ashwan Dyus imata rimanaykipaq yanapashushan-
nulla rimankillapa. Chaqa chaypiqami mana qamkunallachu rimayankillapa kanqa. Ashwanmi Dyuspa Santu Ispiritun rimachishunqallapa.

¹² “Chaynullami nishaykillapapis: Mayqanpismi ukninta qukuyanqa wanuchinanllapapaq. Nataq taytanllapa-shuypaqa wamrankunata qukuyanqa wanuchinanllapapaq. Chaynulla wamrakuna-shuypaqa taytanpa kuntran tikrakar wanuchinqallapa.

¹³ Chaymi tukuyla kay pachapiqa nuqapi kriyishaykillaparayku çhiqnishunqallapa. Piru chaynu qischakar imamapis maydiya shamunaykaman shachinakuqkunalami washakanqallapa.

¹⁴ “Chaqa Dyuspa rimaqnin Danielmaqa kaynu nir iskribiran: ‘Uk kusala mana allinta rurachikuqmi rir yaykunqa, Dyusta adurananllapa wasiman’ nir. Chaymi qamkuna chaynu pasaqta rikarqa, Daniel iskribishanmi kumplikayan nir yarpunkillapa. Chayraykumi mayqanpis Judea lugarpi kaqkunaqa sirkakunaman alsakanqallapa.

¹⁵ Nataq mayqanpis uk wasipa ananpi karmapis amami ishkimunqachu, imanta lluqshichinanpaq nirqa.

¹⁶ Chaynulla, mayqan çhakranpi karqa amami wasinman ringachu raçhpanta apananpaq nirqa.

¹⁷ ¡Akaw chay diyakunapi warmikuna ruriyjun, manaqa ñuñuq wamrayjun kaqkunaqa imanancallaparaq!

¹⁸ Chaymi ashwan qamkunaqa Taytay Dyusman alliplata mañakuyllapa, chay al-sakanaykipaq tyimpuqa ama chay qasay tyimpuchu kananpaq nir.

¹⁹ Chaqa, chay diyaqami kusala saqra manchaypaq qischakay kanqa. Chaynu qischakayqami tukuy ima rurakashanmanta-pacha mana kashachu. Chaynulla man-anami kanqanapischu chaynu qischakayqa maydiyapis.

²⁰ Piru Taytay Dyus chay qischakaykuna achka tyimputa kanqa nitingami, mana mayqanlapis washakanmanchu. Ashwanmi Taytay Dyusqa chay akrashan kaq wamrankunapaq llakir washananrayku, mana kusala achka tyimputachu kanqa nisha.

²¹ “Piru imanupi mayqan kaynu nishunmanllapa: ‘Rikayllapa kaypimi Dyuspa Akrashan Cristunqa’, manaqa ‘Rikayllapa chaypi’ nishutinllapaqa, amami kriyinkillapachu.

²² Chaqa Dyuspa Akrashan Cristun yupay tukuqkuna, chaynulla Dyuspa unay rimaqninkuna yupay tukuqkunami rikarimunqallapa. Chaymi paykunaqa mana ruraypaq imakunata, milagrukunata ima, kusalata rurancallapa. Chaynumi ashwan kusala achka runakunata ingañanqallapa. Chaynullami chay kriyiqkunamatapis imanullapis ingañayta kamanqallapa.

²³ ¡Piru qamkunaqami allita kuytakankillapa! Ama ingañakanaykillapapaqqami willashunillapana.

*Dyusmanta Shamuq Runaqami tikrakamunqa
(Mt 24.29-35, 42-44; Lc 21.25-36)*

²⁴ “Piru limpu chay qischakay tyimpukuna pasatinnaqami, rupayqa limpu tutaparaq intiru kidanqa. Killapismi mana achkirachikunqanachu.

²⁵ Chaynulla qullarkunapismi limpu syilumantaqa ratamutin ima, tukuy syilupi kaqkunamapis kusalata kuyunqallapa.

²⁶ Chaymantami Dyusmanta Shamuq Runataqa rikanqallapa kusa llipyalla pudirninwan puktaypa rurinta shamuytana.

²⁷ Chaynu shamurmi payqa angelninkunata kaçhanqa tukuylla pachamanta, * syilumanta, paypa akrashan kaqkunata tantamunanllapapaq.

²⁸ “Allita uyakur intrakayllapa kay igus qirupaq willar intrachishutiyllapa. Chaqa qamkunaqa igus qiru mushuqmanta qawamuqta rikarqa kwintata qukanillapa, tanya tyimpuqa shipchana nir.

²⁹ Chaynullami chay nishushayllapanulla pasaqta rikarqa yarpunkillapana Dyusmanta Shamuq Runaqami shamunanlapina nir.

³⁰ Chaymi chiqapta nishaykillapa: Chay tyimpupi kaq runakunaqa manaraq wanuyatinraqmi tukuylla kay nishushayllapaqa pasanqa nir.

³¹ Chaqa syilu chaynulla kay pachamapismi tukukanqa. Piru nuqa nishaykunashuypaqami mana maydiyalapis tukukanqachu.

³² “Piru Dyusmanta Shamuq Runa shamunanpaq diyapaq, uraspaq-shuyapaqami, mana mayqanlapis yaçhanchu. Chaynulla syilumanta angelkuna, Dyusmanta Shamuq Runamapis manami yaçhanchu. Nataq Taytaylami yaçhan.

³³ Chayraykumi qamkunaqa imuraspis rikçhakur [Dyusman mañakur] alli kamakashalana kankillapa. Chaqa manamiri yaçhankillapachu ima diyami shamuyanqa nirmapis.

³⁴ “Tukuy kayqami imanutaq uk runamaqa largu mayta riranpaq karqa, sirbiqninkunata wasinta kuytanapaq dijaran chay yupay. Chaymi ukninta ukninta imata ruranapaq nir mantar, uktaqa kaçharan punkupi kuytakunanpaq ima.

³⁵ Chaynumi qamkunapis imuraspis rikçhakur allita kamakashalana kankillapa. Chaqa chay wasipa amun ima amsaqpi, çhaypi tuta, gallu kantaypi manaqa allaqmanta çhamuyan nirmapis mana yaçhayankillapachu.

³⁶ Kuytawkish, imanupi shamurqa punuqmatana tarishutinllapa.

³⁷ Tukuy kay nishushayllapallatami wakinkunatapis willani, rikçhakur kamakashalana kananllapapaq”.

14

Jesustami wanuchiyta yarpuranllapa (Mt 26.1-5; Lc 22.1-2; Jn 11.45-53)

¹ Ishkay diyalanami chay Pascua fyistapi * tantata mana libadurawanchu mikuqllapa chayqa faltayaran. Chaymi chay kurakunapa mantaqninkuna, Moisés mantakushanta yaçhar yaçhachikuqkuna imaqa yarpuranllapa imanullapis llullakuypi ima Jesustaqa aypar wanuchinanllapapaq.

² Piru wakinkunaqami niranllapa:

“Amami chay fyista diyakunapiqa chaynu rurashunllapachu. Chaqa runakunami piñakur kuntranchikllapa alsakamunmanllapa” nir.

Jesupa umanman mutkiypaqqa yakituta içharan (Mt 26.6-13; Jn 12.1-8)

³ Chaymantami Jesusqa Betania pwibluman çharqa, riran Simonpa wasinman. Kay Simonmi unayqa chay ismuyaq qishaywan karan. Piru chaynu misapi tayatinmi uk warmi payman qimikaran uk alabastru butillitapi kusa çhanijun mishkila mutkiypaq yakituta charikur. Chaymi ashwan chay warmiqa chay butillitata pakir Jesupa umanman chay mishki yakitutaqa içharan.

* **13:27** Tukuylla pachamanta nirqami intrachimanchik Nortilawta, Surlawta, Estilawta, Oestilawta ima nir. * **14:1** Dyusninchikmi unayqa Egipto lugarmanta Israel runakunapa agwilunkunata urqusha karan. Chay lluyshishanllapata ama qunqananpaqmi añu añu uk fyistata ruraqllapa. Chay fyistaqami shutiq Pascua.

⁴ Piru chaypi wakin kaqkuna chayta rikarmi piñakur, ukninllapa ukninllapa kaynu ninakuranllapa:

“¿Imapaqtaq wak kusa çhanyijunta yanqallaqa içhan?”

⁵ Ashwanmi waknu yanqalla içhananmantaqa qumashallapa trisyintus dinaryu † qillaymanmatapis mas rantikur, chay mana imayjun kaqkunata yanapanallapata” nir.

Chaynu ninakurmi, chay warmitaqa kusalata qillakachiyaranllapa.

⁶ Chaynu nitinllapa uyaparmi Jesusqa kaynu niran:

“Ama qillakachirchu dijayllapa. Payqami kusala allinta rurasha nuqawanqa.

⁷ Chaqa chay mana imayjun kaqkunawanqami maydiyapis pulla kankillapa, munashaykillapa ura yanapanaykillapapaqqa. Piru nuqa-shuypaqami manana pullaykilapanachu kashaq.

⁸ Kay warmisitaqami puytishanta rurasha nuqapa anayman mishki mutkiypaqla yakituta içharqa. Chaymi ashwan kamakachimashana, kusa shumaqta pampakanaypaq.

⁹ Chiqaptami nishaykillapa: Tukuy maylawpipis imanu kriyir washakananllapapaq nir yaçhachikurqami, kay warmisita rurashantaqa yarpur rimanqallapa. Chaymi mana qunqanqallapachu”.

Judasmi Jesusta qillayrayku arnikuran

(Mt 26.14-16; Lc 22.3-6)

¹⁰ Jesuspa dusi yaçhakuqninkunamanta ukqa shutiq, Judas Iscariote. Chay paymi, kurakunapa mantaqninkunaman riran willaq, Jesustaqa qushaykillapa nir.

¹¹ Chaynu nitin uyaparmi chay kurakunapa mantaqninkunaqa kusalata aligriyar, Judasta qillayta qunanpaq arniranllapa. Chaymi Judasqa yarpuran, maylapina, imurasna Jesustaqa qukushaq nir.

Pascua mikunata kamakachiranllapa

(Mt 26.17-29; Lc 22.7-23; Jn 13.21-30; 1Co 11.23-26)

¹² Chay Pascua fyistapa punta diyanpi tantata mana libadurayjuntachu mikuql-lapa chaynulla chay uyshitata ufrindapaq nir wanuchiql-lapa chay diyami Jesuspa yaçhakuqninkunaqa payman qimikar kaynu nir tapuranllapa:

—Pascua mikunataqa, ¿maypitaq kamakachinayllapata munayanki? nir.

¹³ Chaymi Jesusqa ishikay yaçhakuqninkunata kaynu nir kaçharan:

—Riyllapa Jerusalén pwibluman. Chaypimi uk runa kantarunpi yakunta apaqta tarinkillapa. Chaymi paypa ikinta rinkillapa.

¹⁴ Chaynu rir, wasinman yaykutinga ninkillapa: ‘Yaçhachimaqniyillapami nin: ¿Maylaw kwartuykipitaq yaçhakuqniykunawan Pascua mikunata mikushaq? niyan’ nir.

¹⁵ Chaynu nitkillapami payqa rikachishunqallapa wasinpa unaqninpi uk atun kwartu kusala kamakashatana. Chaymi chaypi kamkachinkillapa mikunallapapaqqa.

¹⁶ Chaynu nitinmi yaçhakuqninkunaqa pwibluman rir Jesús nishannulla tariranllapa. Chaymi chaypina kamakachiranllapa Pascua mikunataqa.

¹⁷ Chaymanta tutapatinnaqa, Jesusqa chay dusi yaçhakuqninkunawan çharanna chay wasimanqa.

¹⁸ Chaymanta misapi tasha mikuyarnaqa, Jesusqa niran paykunataqa:

—Chiqaptami nishaykillapa: Qamkunamanta uknikillapa pullay mikuqmi kuntraykunaman qukumayanqa nir.

¹⁹ Chaynu nitinmi, paykunaqa kusalata llakiranllapa. Chaymi uknin uknin kaynu nir tapuq çhurakaranllapa:

—¿Nuqachu kashaq? nir.

²⁰ Chaymi Jesusqa paykunataqa niran:

† 14:5 Trisyintus dinaryuta uk trabajaq ganananpaqgami trisyintus diyata trabajayta ministiq.

—Qamkunamanta uknikillapa nuqawan chay platullapi tantata nuyuchir mikuqmi, nir.

²¹ Chaynuqami Dyus nitin iskribikashannulla, Dyusmanta Shamuq Runawanqa pasanqa. ¡Piru imanangaraq, chay kuntrankunaman qukuqqa! Kusala allinchi kananta chay runaqa ama nasinanpaqchu.

²² Mikuyatinllapanaqa, Jesusqa tantata aypar Taytanta payji nir, pakir quran yaçhakuqninkunata kaynu nir:

“Kaypi. Kayqami nuqapa kwirpuy” nir.

²³ Chaymanta kupata aypar Taytanta payji nir, yaçhakuqninkunata qutin, tukuynin upyaranllapa.

²⁴ Jesusqami niran:

“Kayqami yawarniy. Kay yawarniyta içhashaywanmi Taytay Dyuswan uk tratuta rurani, kusa achka runakunata llakipashayrayku.

²⁵ Chiqaptami nishaykillapa: Mananami qashanqa upyashaqnachu kay ubapa yakuntaqa, maydiya Dyus mantakuyashanpi mushuq ubapa yakunta upyanaykaman” nir.

Pedrumi Jesusta arniran mana dijananpaqchu

(Mt 26.30-35; Lc 22.31-34; Jn 13.36-38)

²⁶ Chaymantami salmukunata takir Dyusta alabarnaqa, riranllapana Olivos sirkanman.

²⁷ Chaypimi Jesusqa paykunata niran:

—Tukuy qamkunami [kanan tutalla] manchakushaykillaparayku nuqalatana dijamankillapa. Chaqa, Dyus nitin iskribikashakunapimi nin:

‘Chay michikuqta wanuchitiymi,

uyshakunaqa wakta kayta limpu shikwakanqallapa’ nir.

²⁸ Piru nuqa kawsamurqami, qamkunamantaqa naypaqta rishaq Galilea pwiblumanqa.

²⁹ Chaynu nitinmi, Pedruqa niran:

—Tukuy wakinkuna manchakur dijashutinllapapismi, nuqaga mana dijashaykichu nir.

³⁰ Chaymi Jesusqa niran:

—Chiqaptami nishayki: Kanan tutallami gallu ishikay kutipaqna kantananpaq katin qamqa kimsa kuti ninki: ‘Manami paytaqa riqsinichu’ nir.

³¹ Piru Pedruqa qashan niran:

—Qamwan pullata wanuchimanallapapaq katinmapismi, pullayki shachinakushaq nir.

Chaynullatami wakinkunapis niyaranllapa.

Jesusmi Getsemani wirtapi mañakuran

(Mt 26.36-46; Lc 22.39-46)

³² Chaymantami Jesusqa yaçhakuqninkunawan riranllapa uk lugar Getsemani shutiqman. Chaypimi yaçhakuqninkunata kaynu niran:

—Riyanimi Taytayman mañakuq. Qamkunaqami kaylapi taskinkillapa nir.

³³ Chaynu nirmi, Pedruta, Santiaguta, Juanta ima apar riran pullanqa. Chaymantami kusata llakir kwashala tikrakan Jesusqa.

³⁴ Chaynu kayarmi kaynu niran paykunataqa:

—Kusalataraq llakir wanuq yupayna yarpuni. Qamkunaqa kaylapi kidar rikçhakushala kayllapa nir.

³⁵ Chaynu nirqa, chay kayashanmanta ashmila wakaq riran. Chaypimi qunqurikur pachakaman pukçhitar Taytanman mañakuran puytiypaq katinmaqa chay kusala saqra qischakayqa mana çhamunmanchu nir.

³⁶ Chaymi kaynu nir mañakuran:

“*Abba*, † Taytay, qampaqqami tukuy imapis ruraypaq. Chaymi puytiypaq katinga yanapamay-ari kay kusa ayaq yaku yupay qischakaymantaqa. Piru manami nuqa munashaynu chu kanqa. Ashwanmi qam munashayki rurakanqa” nir.

³⁷ Chaymanta paykuna kayashanman tikrakamurqa, punuqta tariran. Chaymi Pedrutaqa niran:

—Simón, ¿ima punuyankinachu? ¿Manachu puytishayki uk uralamatapis rikçhakur nuqawan kaytaqa?

³⁸ Rikçhakur mañakuyllapa, ama uchapi ratanaykillapapaq. Qamkunaqami allinkunalata rurayta yarpunkillapa. Piru kwirpuykillapa litala kashanraykumi mana shachinakuyta puytinkillapachu.

³⁹ Chaynu nirmi qashan riran mañakuq puntata ima nirtaq mañakusha karan chaynulla.

⁴⁰ Chaymanta tikrakamurqa, qashalan chay yaçhakuqninkunataqa punuqta tariran. Chaqa nawinllapamapis kusalata qipchirayaran punuypaq. Chaymi paykunaqa mana imata nishaq nirpis yaçharanllapachu.

⁴¹ Chaymanta kimsa kutipaqla shamur punuqta tarirqa niran:

—¿Qamkunaqachu punur samayankillaparaq? ¡Rikçhakur shariyllapana! Chaqa Dyusmanta Shamuq Runata uchakuqkunaman qukunanllapapaq uraqami çhamushana.

⁴² Shariyllapa, rishunllapana, shipchamunnami nuqata qukumaqqa nir.

Jesustami prisuranllapana

(Mt 26.47-56; Lc 22.47-53; Jn 18.2-11)

⁴³ Chaynu nir Jesús rimayatinllami, chay dusi yaçhakuqninkunamanta uknin Judasqa, achka runakunawan çharanllapa ispadakunawan, qirukunawan ima. Paykunaqami riranllapa kurakunapa mantaqninkuna, Moisés mantakushanta yaçhar yaçhachikuqkuna, Israel runakunapa ruku mantakuqninkuna kaçhasha katin.

⁴⁴ Judasqami, Jesuspa kuntraqninkunataqa, kaynu nisha karan: “Nuqa saludar muchayani chaytami aypar alli prisunkillapa” nir.

⁴⁵ Chaymi Jesusman, Judas qimikarqa,

—¡Yaçhachikuq Taytituy!— nir mucharan.

⁴⁶ Chaymi Jesustaqa aypar prisuranllapana.

⁴⁷ Piru chaypi kaqkunamanta ukmi ispadanta lluqshichimur, kurakunapa mantaqninta sirbiq runapa rinrinta *¡saq!* pitiran.

⁴⁸ Nataq Jesusqami chay runakunataqa kaynu nir tapuran:

—¿Imapaqtaq qamkunaqa shamushaykillapa qirukunawan ispadakunawan ima, uk suwakuqta yupay aypar apamaqllapaqa?

⁴⁹ Nuqaqami imuraspis qamkunawan pulla kar Dyusta adurananllapa wasipi yaçhachikuray. Piru manamiri chaypiqa aypar apamaraykillapa imachu. Kayqami chaynuqa pasayan Dyus nitin iskribikashannulla kumplikananpaq.

⁵⁰ Chaynu Jesús nitingami, tukuy yaçhakuqninkunaqa dijarna alsakaranllapa.

⁵¹ Nataq uk musu runami Jesuspa ikintaqa riyaran, uk yuraq raçhpalawan qatakusha. Chaymi chay runakunaqa ayparan apananpaq.

⁵² Piru payqami chay qatakushan raçhpanmatapis dijar, lirila alsakar riran.

Jesustami karguyjunkunaman aparanllapa

(Mt 26.57-68; Lc 22.54-55, 63-71; Jn 18.12-14, 19-24)

⁵³ Chaymantami Jesustaqa, kurakunapa mantaqninmanna aparanllapa. Chaymanmi tantakaranllapa kurakunapa mantaqninkuna, ruku mantakuqkuna, Moisés mantakushanta yaçhar yaçhachikuqkuna, ima.

† 14:36 *Abba* nirqami rimayninchikpiqa munan niyta Papisituy nir.

⁵⁴ Nataq Pedruqami larguqaqllamanta chapar ikinllapata riyaran, chay kurakunapa mantaqinpa wasin ruripi pampankaman. Chaymantami chay yaykushanlapi kidaran Dyusta adurananllapa wasita kuytaqkunawan pulla, ninapi quñukuqnu.

⁵⁵ Piru kurakunapa mantaqinkuna, tukuy chay kusa mas karguyjunkunaqami Jesuspaqqa kusalata yaçhayta munaranllapa imalata mana allinta rurasha katinga, chayraykulana wanuchinanllapapaq. Piru chaynumapis manami tariranllapachu.

⁵⁶ Chaqa kusala achka runakunami mana kashanmanta uchachananpaq qimikaranllapa. Piru mana puytiranllapachu. Chaqa rimayashanllapaqami mana chayllachu karan.

⁵⁷ Chaynullami wakinkunapis yanqa llullakurla kaynu niranllapa:

⁵⁸ —Nuqakunaqami kaynu niqta uyasha kanillapa: ‘Nuqaqami Dyusta adurananllapa wasita runakuna rurashantaqa ratachir, qashan kimsa diyalapaqna shachishaq, mana runakuna rurashannutanachu’ nir.

⁵⁹ Piru chaynu rimarmapismi mana chayllatachu rimayaranllapa.

⁶⁰ Chaynu nitinllapami chay kurakunapa mantaqninga sharir tukuy pa naypanpi Jesustaqa kaynu nir tapuran:

—¿Qam-shuyapaqachu mana imatapis ninki? ¿Ima nishaq nirtaq waknu qampaqqa rimayanllapaq? nir.

⁶¹ Chaynu nitinmapismi Jesusqa mana imatapis niranchu. Chaymi chay kurakunapa mantaqninga qashan niran:

—¿Qamchu Dyuspa Akrashan Cristun, allin Dyuspa Wamran kanki? nir.

⁶² Jesusqa niran:

—Nuqami kani. Chaqa qamkunami rikankillapa Dyusmanta Shamuq Runataqa kusala puytiq Dyuspa allilaw qichqanpi taqta, chaymanta puktaypa rurinta syilumanta shamuyta ima nir.

⁶³ Chaynu Jesús nitinmi chay kurakunapa mantaqninga kusata piñakur raçhpanmatapis llikiran, Jesusqa mana allintachu tukuyan nir. Chaymi niran:

—¿Ima mas tistigutataq ministinchikllapa?

⁶⁴ Qamkuna uyapashaykillapanu, kusala mana allintami Dyuspaq riman. ¿Imatataq yarpunkillapa?

Chaymi, chaypi kaq runakunaqa niranllapa:

—Kusala uchayjunmi wakqa; wanunanpaqmi allin nir.

⁶⁵ Chaymi ashwan wakinqa tuqapar, nawinta bindar maqar ima kaynu niranllapa:

—¡Mabir tantyay!, ¿pitaq maqashuran? nir.

Chaynullami Dyusta adurananllapa wasipi kuytakuqkunapis maqaranllapa.

Pedrumi Jesustaqa mana riqsinichu niran

(Mt 26.69-75; Lc 22.55-62; Jn 18.15-18, 25-27)

⁶⁶ Chaykamanqami Pedruqa tayaran ruri pampalapi. Chaypi kanankamanmi kurakunapa mantaqninga sirbiq warmi çharan.

⁶⁷ Chaymantami Pedruta rikaran ninapa yatalanpi quñukur taqta. Chaymi chay warmiqa kusalata chapar kaynu niran:

—Qampismi Nazaretmanta Jesuswan puriq kanki nir.

⁶⁸ Piru Pedruqami kaynu niran:

—Manami riqsinichu paytaqa. Chaynulla manami yaçhanichu imapaq rimayanki nirmapis nir.

Chaynu nir, punkulawman risha katinmi kantaranna galluqa.

⁶⁹ Chaymantami chay sirbikuq warmiqa qashan Pedruta rikar, wakinkunata kaynu niran:

—Kay runapismi Jesuswan puriq nir.

⁷⁰ Piru payqami qashan niran:

—Manami paytaqa riqsinichu nir.

Chaymanta uk ratulamantaqa chaypi kaqkunapis Pedruman qimikar kaynu niranllapa:

—Chiqaptami paykunapa uknin kanki. Chaqa qampis Galilea pwiblumanta kanki. [Rimanaykimapismi paykunanu].

⁷¹ Chaymantami Pedruqa kutir kutir jurar niran:

—¡Mana riqsinichu chay rimayashaykillapa runataqa nishuyanillapa wakmaqa! ¡Mana chiqapta rimayatiyqami Dyus kastigamanqa! nir.

⁷² Chaynu niyatinlami ishkay kutipaqa gallu kantaran. Chaymantami Pedruqa yarpuran Jesús kaynu nishanta: “Manaraq gallu ishkay kutipaqa kantayatinmi kimsa kuti nuqapaqqa ninki: ‘Manami riqsinichu’ nir” nishanta. Chaymi llakir kusalata waqaran.

15

Jesustami Pilatuman aparanllapa

(Mt 27.1-2, 11-14; Lc 23.1-5; Jn 18.28-38)

¹ Chaymanta achkiyatinnaqa chay kurakunapa mantaqninkuna, ruku mantakuqkuna, Moisés mantakushanta yaçhar yaçhachikuqkuna, chaynulla chay wakin kusa mas karguyjunkunawan ima tantanakur parlaranllapa. Chaymi Jesustaqa alli watar apar Pilatutana quranllapa.*

² Chaymi Pilatuqa kaynu nir tapuran:

—¿Qamchu Israel runakunapa mantaqnin kanki? nir.

Jesusqa niran:

—Qamllami ninki.

³ Piru chay kurakunapa mantaqninkuna kusalata uchachayashanllaparaykumi,

⁴ Pilatuqa qashan kaynu nir tapuran:

—Waknu kusalata uchachashutinllapaqachu, ¿qam-shuypaqa mana imatapis ninki?

⁵ Piru Jesusqami mana rimaranchu. Chaymi Pilatuqa kusalata yarpupakuyar kидaran.

Jesustami wanuchinanpaqna niranllapa

(Mt 27.15-31; Lc 23.13-25; Jn 18.38-19.16)

⁶ Kada Pascua fyistapimi chay gubyirnu Pilatuqa uk runata lluqshichiq chay prisu kashanmanta, runakuna mayqantaçhi lluqshichiy nishannulla.

⁷ Chay tyimpupimi uk runa Barrabás shutiq prisu karan wakinninkunawan. Chaqa paykunami gubyirnupa kuntran tikrakar wanuchikusha karanllapa.

⁸ Chaymi runakunaqa Pilatuman çhar mañakuranllapa, imanutaq kada fyistapi uk prisuta lluqshichiq chaynulla rurananpaq nir.

⁹ Piru Pilatuqa paykunataqa kaynu niran:

—¿Qamkunaqachu munayankillapa, Israel runakunapa mantakuqninta dijatij rinanpaq? nir.

¹⁰ Chaynuqami Pilatuqa niran, chay kurakunapa mantaqninkunaqa Jesustaqa çhiqnirla paymanqa apamusha karan nir kwintata qukashanrayku.

¹¹ Piru chay kurakunapa mantaqninkunaqami tukuy runakunata animachiran, Barrabasta kaçhay nir mañakunanllapapaq.

¹² Chaymi Pilatuqa tapukuran:

—Chayqa ¿imatataq ruranayta munayankillapa Israel runakunapa mantakuqnin niyashaykillapawanqa?

* **15:1** Chay tyimpukunapi Roma pwiblumanta kaqkuna binsisha karan Israel runakunata. Chaymi uk romano gubyirnuna Israel runakunataqa mantaq. Chay gubyirnuqa shutiq Poncio Pilato.

¹³ Paykunaqami kusala jwirtita kaynu nir lanyaranllapa:

—¡Kruspi klabay! nir.

¹⁴ Qashanmi Pilatuqa niran:

—Chaqa, ¿ima mana allintataq rurasha?

Piru chay runakunaqami qashan kusala jwirtita kaynu nir lanyaranllapa:

—¡Kruspi klabay! nir.

¹⁵ Chaymi Pilatuqa tukuy runakunawan allinpi kidanar, Barrabasta prisu kashanmanta llugshichir, suldadunkunata kaçharan Jesusta llibachir, chaymanta-shuypaqa kruspi klabananllapapaq.

¹⁶ Chaynami suldadukunaqa Jesusta aparanllapa gubyirnu Pilatupa dispachunpa pampanman. Chaypimi paykunaqa tukuy suldadu masinkunata tantaranllapa.

¹⁷ Chaymi ashwan uk chupika murada raçhpata yakachiranllapa. Chaynullami umachiranllapa uk kuruna kashamanta rurakashata.

¹⁸ Chaymanta-shuypaqa kusalata kushikur kaynu nir qayçhakuranllapa:

—¡Biba Israel pwiblupa gubyirnun! nir.

¹⁹ Chaynu nirnaqa umitanpi uk barawan maqaranllapa, qaqlitanpi tuqaparanllapa ima. Chaynulla paymanta burlakar naypanpi qunqurir, aduraq yupay tukuranllapa.

²⁰ Chaymanta chaynu paymanta kusata burlakarllapa imanaqa, chay chupika murada raçhpata yakachishanllapataqa llugshichir paypa raçhpanllata yakachiranllapa. Chaynu munashanllapata rurarnaqami aparanllapana kruspi klabananllapapaq.

Jesustami kruspi klabaranllapana

(Mt 27.32-44; Lc 23.26-43; Jn 19.17-27)

²¹ Chaymantami Cirene pwiblumanta uk runa Simón shutiq, çhakranmanta shamuqta tariranllapa. Payqami Alejandro chaynulla Rufo shutiq runakunapa taytan karan. Chaynu tarirmi Jesuspa krusninta amalas rikrachir aparanllapa.

²² Chaynu rirmi uk lugar Gólgota shutiqman çharanllapa. Kay lugartami ninllapapis Calavera nir.

²³ Chaymi chaypiqa binuwan mirrata † piçhur Jesustaqa upyachinaranllapa. Piru payqami mana munaranchu.

²⁴ Chaymantami Jesustaqa kruspi klabaranllapana. Chaymi chay suldadukunaqa Jesuspa raçhpankunata mayqanninllapapaqshi kanqa nir yaçhananllapapaqqa surtyakur ayparanllapa.

²⁵ Jesustaqami alas nwibi unaqna kruspiqa klabaranllapa.

²⁶ Uk litrirutapismi çhuranllapa imaraykushi wanuchishallapa nir. Chaqa kaynumi niyaq: “KAYMI ISRAEL RUNAKUNAPA MANTAQNIN” nir.

²⁷ Chaynullami paypa pullanqa ishikay suwakuqkunata krusllapi klabaranllapa, ukninta Jesuspa ichuqlaw qichqanpi, ukninta-shuypaqa allilaw qichqanpi. [

²⁸ Chaynuqami ruraranllapa Dyus nitin iskribikashannulla kumplikananpaq. Chaqa niqmi: “Uchasapa runakunawan pullatami mana allinpaq riqsishallapa” ☆ nir.]

²⁹ Piru tukuy chayta pasaqkunaqami, umanllapata kuyuchiqnulla, kusalata musyar kaynu niyaqllapa:

—¡Jajay! ¡Qammi, Dyusta adurananllapa wasita ratachir qashan kimsa diyalapaq shachishaq nirayki!

³⁰ ¡Chaymi ashwan qamlla washakar krusmanta ishkimuy! nir.

³¹ Chaynullami chay kurakunapa mantagninkuna, Moisés mantakushanta yaçhar yaçhachikuqkunapis kusalata kushipar, kaynu ninakuyaqllapa:

—Ukkunatami washaran. Piru payllaqami mana washakayta puytinchu.

† 15:23 Chay mirraqami uk rimidyu karan ama manchaychu nanachikunanpaq. ☆ 15:28 Is 53.12

³² Wakqashi Dyuspa Akrashan Cristun, Israel runakunapa mantaqnin-ari. ¡Chaynu karqa chay krusmanta ishkimunqari! ¡Chaynami chaypiraq paypi kriyishunllapa!

Chaynullami paywan pulla kruspi kaqkunamapis ashwan kusa mana allinkunata ima willaranllapa.

Jesusmi wanuranna

(Mt 27.45-56; Lc 23.44-49; Jn 19.28-30)

³³ Chaymantami a las dusimanta-pacha tardi a las triskaman tukuy pacha tutaparaq intiru kидaran.

³⁴ Chay urasllami Jesusqa kusa jwirtita kaynu nir qaychakuran:

“Eloi, Eloi, ¿lama sabactani?”

(Chaynu nirqami intrachimanchik: “Dyusniy, Dyusniy, ¿imapaqtaq nuqalata dijamashayki?” nir).

³⁵ Chaymi wakin chaypi kaqkuna chaynu nitin uyaparqa kaynu niranllapa:

—¡Uyakuyllapa! Wakqami Dyuspa rimaqnin Eliasta qayayan nir.

³⁶ Chaymantami chaypi kaqkunamanta ukninllapa kallpar rir puqyala raçhpata qirupi watar puchqu binupi nuyuchir Jesuspa shiminman upyananpaq çhurar kaynu niran:

—Dijayllapa, mabir Eliaschu shamur ishkichimunqa nir.

³⁷ Piru Jesusqami kusala jwirtita qaychakur wanuranna.

³⁸ Chaymi chay kutilla Dyusta adurananllapa wasi ruripi uk atun rakta raçhpa warkuraqpis llikikaran çhaypin unaqmanta urakaman.

³⁹ Jesuspa naypanpimi Romamanta suldadukunapa mantaqnin karan. Chaymi payqa rikaran imanú Jesú wanutinmapis. Chayraykumi niran:

—Chiqaptami kay runaqa Dyuspa Wamran kasha nir.

⁴⁰ Chaypiqami wakin warmisitakuna karukaqlamanta rikakuyaranllapa. Payku-naqami kaykuna karanllapa: María Magdalena, Salomé, chaynulla Josipa, wamrakaq Santiagupa maman María ima.

⁴¹ Kay warmisitakunami Jesuspaqa pullan purir, yanapasha karan pay Galilea pwiblupi katinga. Chaynullami chaypiqa wakin warmisitakunapis achka karanllapa. Paykunami Jesuspa pullan risha karanllapa Jerusalén pwiblumanqa.

Jesustami pamparanllapana

(Mt 27.57-61; Lc 23.50-56; Jn 19.38-42)

⁴² Chaymanta chay samana diyapaq kamkachikunanllapa diya limpu tardiyayatin-naqami,

⁴³ Arimatea lugarmanta uk kusa imayjun runa José shutiq, riran mana manchakurchu Pilatuta, Jesuspa kwirpunta mañaq. Payqami Dyus maydiyaqa shamur gashan mantakuyanqa nir yarpurla kawsaq. Chaynulla payqami chay Israelmanta kusa mas karguyjunkunapa masin karan.

⁴⁴ Chaynu Jesuspa kwirpunta mañaq çhatinmi Pilatuqa kusalata manchakur yarpupakuran. Chaymi suldadukunapa mantaqninta qayachimuran Jesusqachu wanushana nir yaçhananpaq.

⁴⁵ Chaymi suldadukunapa mantaqninqa rir “Wanushanami” nir willaran. Chaynami Pilatuqa Jesuspa kwirpuntaqa Jositana quran apananpaq.

⁴⁶ Chaymi Josiqa kusa shumaq yuraq raçhpata rantir, Jesuspa kwirpuntaqa rir krusmanta ishkichimur chay raçhpawanna pilluran. Chaymantami apar qaqapi uk uçhku karan, chaylapi çhurar, yaykunantaqa kusala atun rumiwanna kirparan.

⁴⁷ Chaynu kirpatinmi, María Magdalenawan, Josipa maman Mariaqa rikakuyaranllapa.

16

Jesusmi kawsamuranna

(Mt 28.1-10; Lc 24.1-12; Jn 20.1-10)

¹ Chaymanta chay samana diya pasatinnaqa María Magdalena, Salomé chaynulla Santiagupa maman Mariaqa kusala mishki mutkiypaq rimidyukunata rantir aparannya, Jesuspa kwirpunta kamkachinanllapapaq.

² Chaymi chay simanapa punta diyanpiqa, allaq allaqla chayraq rupay iqamuyatin riranllapa Jesús pampakashanmanqa.

³ Kaynu ninakurmi riyaranllapa: “¿Piraq chay uchkuta kirpasha kusa atun rumita ashuchiyanaq yaykunallapapaq?” nir.

⁴ Piru Charqami, chay kusa atun rumiwan uchkuta kirpashanllapaqa uklawpina taqta rikaranllapa.

⁵ Chaymanta paykuna chayman yaykurqa chay uchkupa allilaw qichqanpiqa uk musu runa, kusala atun yuraq intiru rachpayjunta rikaranllapa. Chaymi chay warmikunaqa kusalata manchakuranllapa.

⁶ Piru chay musu runa rikashanllapaqami kaynu niran:

“Ama manchakuyllapachu. Qamkunaqami maskayankillapa Nazaretmanta Jesusta kruspi klabaranllapa chayta. Payqami kawsamur rishana; mananami kaypinachu. Shamur rikayllapa pampashanllapata.

⁷ Chaymi ashwan rir yaçhakuqninkunata, Pedruta ima willayllapa: Payqashi Galilea pwibluman riyana paykunamanta naypaqta; ashwanshi wakpina rikanqallapa, imanutaq willasha karan chaynulla”.

⁸ Chaynu nitinmi chay warmikunaqa chay uchkumantaqa kusalata alsakar llugshir riranllapa. Chaqa kusalata manchakur chukchukyayaranllapa. Piru manami mayqantapis willaranllapachu chaynu manchakushanllaparayku.

Jesusmi María Magdalenaman rikariran

(Jn 20.11-18)

⁹ Jesusqami chay simanapa punta diyanpi kawsamurqa, puntataqa rikariran María Magdalenaman. Kay Mariamantami Jesusqa, unaylla syiti dyablupa yarpuyinta itakusha karan.

¹⁰ Chaymi payqa rir willaran Jesuspi kriyir pullan purisha kaqkunata. Chaqa paykunaqami kusalata llakir waqayaqllapa ima.

¹¹ Piru Jesustami kawsamushata nuqa rikasha kani nir willatin uyaparqa, mana kriyiranllapachu.

Jesusmi ishikay yaçhakuqninkunaman rikariran

(Lc 24.13-35)

¹² Chaymantaqami Jesusqa mana riqsiypaqla tikrakar ishikay yaçhakuqninkuna chunlaq nanta riyatin rikariran.

¹³ Chaymi riqsirna paykunapis rir wakinninkunata willaranllapa. Piru manami kriyiranllapachu.

Jesusmi yaçhakuqninkunata kaçharan yaçhachikunanpaq

(Mt 28.16-20; Lc 24.36-49; Jn 20.19-23)

¹⁴ Chaymanta mas tardikaqqami Jesusqa chay unsi yaçhakuqninkuna misapi tayatinllapa, paykunaman rikariran. Chaymi paykunataqa anyaq anyaq willaran mana allita kriyishanpaq, mana intrakashanllaparayku ima. Chaqa wakinkuna, Jesús kawsamushata rikar, willatinllapami mana kriyishallapachu karan.

¹⁵ Chaymi paykunataqa niran:

“Riyllapa tukuy pachata. Chaynami Dyuspa shumaq rimayninta tukuyllata yaçhachinkillapa.

¹⁶ Chaymi mayqanpis kriyir shutikurnaqa, washakanqallapa. Nataq chay mana kriyiqkuna-shuypaqami tukuy tyimpupaq kastigakananpaqna kanqa.

¹⁷ Tukuy kriyiqkunata yanapatiyimi kaynu kanqallapa: Nuqapa shutiywanmi dyablupa yarpuyninta runakunamanta itakunqallapa; mushuq rimaykunata rimanqallapa ima.

¹⁸ Largu kurukunata ayparllapa, manaqa bininuta upyarllapamapis mana imanancallapachu. Chaynulla tukuy qishaqkunapa ananman makinllapata çhuratinllapapismi, allianqallapa ima”.

Jesusmi syiluman riranna

(Lc 24.50-53)

¹⁹ Chaynu nir imanaqami Jesusqa syiluman apakaranna. Chaymantami ashwan Dyuspa allilaw qichqanpina taran.

²⁰ Nataq yaçhakuqninkuna-shuypaqa tukuy pachata riranllapa imanü kriyir washakananllapapaq nir yaçhachikuq. Piru Jesusqami kusalata yanapatin kusa mana ruraypaq milagrukunata ima ruraranllapa. Chaymi tukuy rikaqkuna, uyakuqkunaqa chiqapta chayqa chaynu kanqa niranllapa.

Chaynumi kanqa.

San Lucas Iskribin Jesucristo Shumaq Rimashanta

San Lucasmi kay libruta iskribiran Amitunchik Jesús rurashankunata, rimashankunata intrachimanallapapaq. Lucasqami rimidyakuq runa karan. Jesucristuwan mana pulla purisha karmi, Jesucristo rimashanta, rurashanta imaqa, payqa mana rikaranchu. Piru apustul Pablo Jesuspa shumaq rimayninta parlakur puritinmi, paywan puriran.

Chaymi Lucas kay libruta iskribiran Jesucristupaq manyaqmanta shumaqta tapukur ima, tayta Teófilo allita intrakananpaq. Chaynu katinmapis Lucasqami mana Teofilulapaqchu iskribiran. Ashwanmi tukuy runakuna maylawmanta karpis, Amitunchik Jesucristupaq allita intrakananllapapaq iskribiran. Chaynullami Hechos librutapis iskribiran. Lucaspaq masta intrakanarqa liyishun Hechos 16.11-16; 20.5-16; 21.1-18; 27.1-44; 28.1-16; Colosenses 4.14; 2 Timoteo 4.11; Filemón 24.

Lucasmi Teofiluman iskribin

¹ Amitunchik Jesucristo tukuy imata rurashantami kusala achka runakuna manyaq iskribiyta kamaranllapa.

² Chaqa paykunaqami imanuchi Amitunchik Jesucristuwan puntamanta-pacha pullan kar, tukuy imata rurashankunata rikasha kar willamaranchikllapa chaynulla iskribiranllapa.

³ Chaynullami nuqapis kusala munashay Tayta Teófilo tukuy chaykunapaq manyaq tapukur allita intrakashayrayku manyaq iskribishuyta yarpusha kani.

⁴ Chaynuqami kusala allitana intrakanki chay yaêhachishutinllapa kriyishaykipaqqa.

Uk ángel rimaran Shutichikuq Juan nasinqa nir

⁵ Herodes Judea pwiblupi mantakuyashan tyimpupimi, chaypi taran uk kura Zacarías shutiq. Payqami, Abías kurakunapa ayllunmanta karan. Nataq, warmin Elisabetshuypaqa punta kura Aaronpa ayllunmanta karan.

⁶ Paykunaqami ishkantinllapa kusa allin karanllapa Dyuspaqqa. Chaynu karmi, Dyus nishanta, mantakushanta ima kasushanrayku mana mayqanpis uchachayta puytiqllapachu.

⁷ Piru manami wamrayjun kayta puytiqllapachu, Elisabet mana wamrakuq katin. Chaynulla ishkantin rukullana karanllapapis.

⁸ Uk diyapimi, Zacariasqa wakin kura masinkunawan Dyusta adurananllapa wasipi rurananllapata ruraranllapa.

⁹ Paykunapa chaynu kustumrin katinmi, Zacariasta akraranllapa Dyusta adurananllapa wasipa Santu Kwartunman yaykur, insinsyuta quntachikunanpaq.

¹⁰ Chaymi, Santu Kwartupi insinsyuta quntachikunankamanqa, tukuy chay waqtapi kaqkunaqa Dyusman mañakuyaranllapa.

¹¹ Chaykamanmi Zacariasmanqa, Tayta Dyuspa uk angelnin rikarir, chay insinsyuta rupachiyashan altarpa allilaw qichqanpi sharan.

¹² Chayta rikarmi Zacariasqa kusalata dispantakar manchakuran.

¹³ Piru chay angelqa niran:

—Zacarías, ama manchakuychu. Chaqa Dyusqami uyapasha mañakutkiqa. Chaymi, warmiki Elisabetqa wamrakustunqa. Chay wamritutaqami shutichinki Juan.

¹⁴ Qamqami allipta aligriyanki, chay wamrituyki nasitinqa. Chaynulla kusa achka runakunapis aligriyanqallapa.

¹⁵ Chaqa wamraykiqami, kusa yaçhaq puytiq kanqa Dyuspaqqa. Manami upyanqachu ubapa yakunta kar, wakin maçhaypaq ima kaqkunamatapis. Ashwan manaraq nasiyashanmanta-pacha, Dyuspa Santu Ispiritunwanmi kanqa.

¹⁶ Payqami shumaqta yaçhachikutin, Israelmanta kusa achka runakuna Dyusta kasunqallapa, uchankunata dijar imana.

¹⁷ Juanqami, Dyuspa rimaqnin Elías yupaylla, kusa shumaq yarpuyunijun, pudirniyun ima kanqa. Chaymi, Amitunchikmantaqa naypaqta shamur yaçhachikunqa, tukuy runakuna wamrankunawan shumaqchakananpaq, chaynulla chay mana intrakanaqkunapis intrakananllapapaq ima. Kaykunatami, tukuy runakunata yaçhachiyanaq shumaq allinlana kasunanpaq, Amitunchik maydiya shamutinga.

¹⁸ Chaymanta Zacariasqa, angeltaqa kaynu nir tapuran:

—¿Imanutaq kriyishuyta puytiyman kay nimashaykipaqqa? Chaqa nuqaqami kusa rukunari kani, chaynulla warmiypis nuqa yupay kusa rukuna.

¹⁹ Chaynu nitinga, angelqa niran:

—Nuqaqami Gabriel kani. Dyuspa naypanpimi kani pay nimashanta ruranaypaq. Paymi nuqata kaçhamaran qamta parlashunaypaq kay shumaq willashushayta.

²⁰ Piru kananqa, nuqa willashutiy mana kriyishaykirayku, mudupaqna tikrakanki. Chaymi manana rimayta puytinkichu, kay tukuy nishushaykunaqa allip chay nishaynulla kanankaman.

²¹ Chaykamanqami, Santu Kwartuman mana yaykusha karan chaykunaqa, yarananllapa Zacariastaqa. Chaymi paykunalla tapunakuranllapa: “¿Imakurtaq chay rurimantaqa mana das llugshimun?” nir.

²² Chaynu niyatinllapapismi, llugshimuran. Lluqshimurqa, mana imatapis wakin-ninkunataqa willayta puytiranchu. Chaymi chay waqtapi kaqkunaqa yarpuranllapa, imata rikapakusha kanqa chay ruripiqa nir. Chaqa makinkunalawan rikachikurla parlakuyaran. Chaymi, chaynuna puriran mana rimakurnachu.

²³ Chaynumapis, Dyusta adurananllapa wasipi rurananpaq karan chaykunataqa rurur tukchirna, riran wasinmanqa.

²⁴ Chaymantaqa, warmin Elisabetqa ruriyun rikariran. Chayraykumi, manana llugshiranchu wasinmantaqa sinku misista, kaynuta yarpur:

²⁵ “Amituymi munasha wamrayjun kanaypaq, amana runakunaqa, mana wamrakuq warmichu nir ima pinqamananllapapaqnachu”.

Uk ángel rimaran Jesús nasinqa nir

²⁶ Saysi misismantaqa, Tayta Dyusqa kaçharan angelnin Gabrielta, Galileapa uk pwiblun Nazaret shutiqman,

²⁷ rir watukunanpaq, uk warmi María shutiqta. Chay warmisitami manaraq mayqan runawanpis punushachu karan. Piru payqami, parlashana karan kasarananpaq, gubyirnu Davidpa uk ayllun José shutiqwan.

²⁸ Chayna, chay angelqa María kayashan wasiman yaykurqa, kaynu niran:

—Saludashunimi, Dyuspa munashan warmisita, pay Taytituykiqami pullayki kar kuytashun.

²⁹ Chaynu nitinmi, María rikarqa kusata manchakur kaynuta yarpuyaq: ¿Ima nishaq nirtaq waknuqa willamayanqa? nir.

³⁰ Chaymanta angelqa niran:

—María, ama manchakuychu. Chaqa qamqami Tayta Dyuspaqqa kusa munashan kanki.

³¹ Chaymi, ruriyun rikarinki. Chayna wamrakusturqa, chay wamritutaqa shutichinki Jesús.

³² Payqami kusa runa nisha kanqa. Chaymi runakunamapis Unaqmanta Dyuspa Wamran ningallapa. Chaqa Dyusqami, paytaqa ruranqa unay rukunllapa gubyirnu David yupaylla kusa mantakuq kananpaq.

³³ Chayna pay mantakunqa tukuy tyimpupaq Israel shutiq pwiblupiq. Chaynulla chay mantakunanqa, mana tukukanqachu.

³⁴ Chaynu nitinmi, Mariaqa kaynu nir tapuran angeltaqa:

—¿Imanutaq kayanqa chay willamashaykiqa? Chaqa, nuqaqa manaraq runayjunlamapischu kani.

³⁵ Chaynu nir María taputinmi, angelqa niran:

—Dyuspa Santu Ispiritunmi, qamman Dyuspa pudirninwan uk puktaysitu yupayla shamur, rurikiipi samanqa. Chayraykumi, chay wamran nasiqqa kusa allinla kar, shutinga Dyuspa Wamran.

³⁶ Chaynulla, chay aylluyki Elisabetpismi, wamrakustunqa rukulana kayarmapis. Paytami manana wamrakunqachu nisha katinllapamapis, payqa saysi misplaya ruriyun.

³⁷ Dyuspaqqami mana imapis, mana ruraypaqqa kanchu.

³⁸ Chaynu nitinmiri, Mariaqa kaynu niran:

—Nuqaqari Dyuspa sirbiqnin kani. Chaymi, Tayta Dyusniyqa chay nimashaykinulata ruranqa nuqawanqa.

María chaynu nitingami, angelqa riranna.

María, Elisabetta watukuran

³⁹ Chay diyakunapimi, Mariaqa utqaylla riran, Judeapa uk pwiblun sirkalla lugarninman, Elisabetta watukuq.

⁴⁰ Charqami, Zacariaspa wasinman yaykur Elisabetta saludaran.

⁴¹ María saludaqta uyapatinga, Elisabetpa wamritunqa kuyukuran rurinpiqa. Chaymi, Elisabetqa kusa shumaq Dyuspa Santu Ispiritunwana kidaran.

⁴² Chayrayku, jwirtita rimar, kaynu niran:

—Dyusmi masta shumaqchashusha tukuy warmikunamanta. Chaynulla, wamrayki-tapis shumaqchasha.

⁴³ ¿Pitaq nuqaqa kani, Amituyqa maman shamur watukumananpaqqa?

⁴⁴ Chaqa, saludamaqta uyapashutiyla, chay kutilla wamrituyqa aligriyar kuyuran ruriypiqa.

⁴⁵ Kusa shumaqnami qamqa kanki, Dyus imatami rurayanqa nir willashutin kriyishaykirayku.

⁴⁶ Chaymi, Mariaqa niran:

“Tukuy shunquywanmi alabani kusa puytiq Tayta Dyustaqa.

⁴⁷ Yarpuyniypimapis aligriyani Washamaqniy Dyuspaqqa.

⁴⁸ Llakipaypaqla warmisita katiymapismi,

Tayta Dyusqa kusa shumaq allinpaq rikaman.

Chaymi, kananmantaqa kusa shumaq warmi nishapaqna riqsimanqallapa.

⁴⁹ Chaqa, kusa puytiq karmi, nuqapiqa chay mana ruraypaqta kusa shumaqta rurasha.

Payqa kusala shumaq allinla.

⁵⁰ Dyusqami payta kasuqkunataqa, tukuy tyimpupaq llakipan.

⁵¹ Dyusmi, tukuy pudirninwan imatapis ruraran.

Chaymi kusa kani niqkunapa yarpuyashanllapamatapis limpu chinqachiran.

⁵² Ashuchiranpismi kargunkunamanta, chay kusa puytiq karguyjunkunata.

Ashwan, chay mana runa nishakunatami, kusa runa nishapaqna tikraran.

⁵³ Chay mana imayjun kaqkunatami, tukuy imakunata quran.

Nataq chay kusala imayjunkunata-shuypaqa, shinalata kaçharan.

⁵⁴ Yanaparanmi Israel pwiblunmanta payta sirbiqkunata.

Chaymi mana qunqarchu, shumaqta llakipar munaran.

⁵⁵ Chaynu kananpaqmi nisha karan unay rukunchikkunata, Abrahamta tukuy aylluntinta”.

⁵⁶ Tukuy kaykunata nir imami, Mariaqa Elisabetwanqa kimsa misista yupay pulla kidaran. Chaymantanami tikrakaran wasinmanqa.

Shutichikuq Juanmi nasiranna

⁵⁷ Chaymanta, Elisabetpa wamrakustunan tyimpu çhamutinqa, wamrakusturanna ullqituta.

⁵⁸ Chaymi, chay yatanlapi riqsinan taqkuna, chaynulla wakin ayllunkunapis, riranllapa watukuq, Tayta Dyusqa paywan kusala bwinu kasha nir yaçharllapa.

⁵⁹ Chaymi uchu diyayjunna wamritu katin, chay watukuq risha karan chaykunaqa, aparanllapa siñal kustumrita rurananllapapaq. Chaynu rurarnaqa, wamritutaqa taytanpa shutinllawan Zacarías, shutichinaranllapa.

⁶⁰ Piru mamanqa niran:

—¡Mana! Wamrayqami shuttinga Juan.

⁶¹ Chaymantaqa, chaypi kaqkunaqa niran:

—Manami mayqanpis aylluykipiqa, chaynu shutiyjunqa kanchu.

⁶² Chaymantaqa, wamrapa taytanta siñalawan tapuranllapa, imanushi shutichinayan nir.

⁶³ Chaymi, taytanqa siñalawan mañaran uk tablitata, chaypi iskribinanpaq wamrapa shutintaqa. Chaymi kaynuta iskribiran: “Shutingami, Juan” nir. Chayta rikarmi tukuy dispantakar kidaranllapa.

⁶⁴ Chaymantaqami, chay kutilla qashan Zacariasqa rimaq qallarir Dyustaqa kusata alabaran.

⁶⁵ Tukuy chay wasin yatanlapi taqkunami, dispantakashalla karanllapa. Chaynulla, Judeapa chay sirkalla lugarninkunamanta runakunapis, parlaqllapa tukuy chay pasashankunapaqqa.

⁶⁶ Chaynulla, tukuy chay uyapaqkunapis paykunalla yarpupakuqllapa: “¿Imanuraq kay wamraqa maydiyaqa kanqa?” nir. Chaqa alliptari Tayta Dyusqa tukuy pudirninwan yanapaq chay wamritutaqa.

Zacariasmi Dyusta alabaran

⁶⁷ Chay, wamrapa taytan Zacariasqa, Dyuspa kusa shumaq Santu Ispiritunwan kar, Dyuspaq rimarmi kaynu niran:

⁶⁸ “Kusa shumaqmi Israelmanta runakunapa Dyusnin, Amitunchikqa.

Chaqa, shamushamiri pwiblunta washaq.

⁶⁹ Paymi, sirbikuqnin Davidpa ayllunllamanta,

uk kusala puytiq runata nuqanchikkunamanqa kaçhamusha washamanallapapaq.

⁷⁰ Kaypaqmi unaykuna pay nishannullata,

chay kusa allin rimaqninkuna kaynu nisha karan:

⁷¹ Payqashi washamashunllapa, kuntramaqninchikkunamanta,

chaynulla tukuy çhiqnimaqninchikkunamanmatapis.

⁷² Unay rukunchikkunatapis, llakipayanqa.

Chaynulla, manashi qunqayanqachu chay tratuta rurar arnikushanmatapis.

⁷³ Nataq, kaynumi jurar arnisha karan, agwilunchik Abrahamta-shuypaqa.

⁷⁴ Washamayashunllapashi, chay kuntranchikkunamanta, payta sirbinallapapaq ama imatapis mancharchu.

⁷⁵ Chayna paypa naypanpiqa, pay munashannullata rurarqa,

kusala allin runana kanallapapaq, maydiyapis kawsayarllaqa.

⁷⁶ Nataq qam-shuypaqa, wamrituy, shutinkimi unaq Dyuspa shumaq rimaqnin.

Chaqa, qamqami Amituykimantaqa naypaqta rinki, nanninta kamkachiq yupay pay shamunankaman allita rimar yaçhachikur ima.

⁷⁷ Yaçhachinkipismi, paypa pwiblunmanta runakunata Dyusmi uchankunamanta pirdunar washanqa nir.

⁷⁸ Chaqa Taytanchik Dyusqami, llakipamanchik kuytamanchik ima.

Chaymi unaq syilumanta-pacha washamaqninchikqa shamunqa, uk achkirachikuq yupay.

Paymi nuqanchikkunapaqqa, imanutaq uk mushuq diyamaqa kusa llipyalla, chaynu kanqa.

⁷⁹ Chaynu shamurmi, yanapanqa chay achkirachikuyninwanqa tutaparaqpi yupay mana allinta rurar kawsaqkunata, shumaq nanninpi puriq yupay tanallapapaq” nir.

⁸⁰ Chay wamrituqamiri winayaq, kusala yarpuyniyjun ima. Chaynulla, Israelmanta runakunata yaçhachiq qallarinkaman, chunllaq lugarkunapi taran.

2

Jesucristumi nasiranna

(Mt 1.18-25)

¹ Chay tyimpukunapimi, Romapa punta mantakuqnin Augustuqa, kaçhakusha karan uk sinsuta rurananllapapaq tukuy pachapi.

² Kay sinsuqami rurakaran Cirenio shutiq runa, Siria pwiblupa gubyirnun katin.

³ Tukuy runakunami uklaw pwiblukunapi tayarmapis, riqllapa pwiblunllapaman chaypina padrunakananllapapaq.

⁴ Chayraykumi, Josiqa chay Galileapa pwiblun Nazaretmanta lluqshir, riran paypa pwiblun Belenman, chay Judea pwiblupa gubyirnu David nasishanman. Chaqa Josiqa, Davidpa ayllunmanta karan.

⁵ Josiqami, Mariawan kasarananpaq kasha kar, rurisituyjun katinmapis, pullana riranllapa wakman padrunakananllapapaq.

⁶ Chaymi chay Belenpi kayatinllapaqa, Mariataqa itikustunanpaq nanaynin ayparan.

⁷ Chayna, chaylapi punta wamranqa nasikuran. Nasikutingami, mantillitakunawan liyar usurachiran, animalkuna mikunanpaq uk batyanula parita kaq chaylapi. Chaqa, manari paykunapaqqa samananllapapaq lugar karanchu, chay samananllapa wasip-iqa.

Angelkuna rikariran michikuqkunaman

⁸ Belenpa yatanlapimi, karanllapa ayka michikuqkuna. Paykunami chaypiqa tukuy tuta uknin uknin turnanakur uyshankunata kuytar taqllapa.

⁹ Chaymi chaypi kananllapakamanqa, illaqmanta Dyuspa uk angelnin paykunaman rikariran. Chaynulla, Dyuspa shumaq llipyayninqa kusata achkirachikamuran paykuna kayashanmanqa. Chaymi paykunaqa kusalata manchakuranllapa.

¹⁰ Chaynu manchakutinllapamapis, angelqa niran:

“Ama manchakuyllapachu. Ashwan kusa shumaqta willashuyanillapa chayta uyarmi aligriyankillapa. Chaynulla tukuyimi kusata aligriyanqallapapis.

¹¹ Kananmi Davidpa pwiblunpi, uk washakuq nasisha. Payqami Dyuspa Akrashan Cristun, Amitunchikllapa.

¹² Kay nishuyanillapa chayta chiqapta kriyinaykillapapaqgami, uk wamrituta, animal mikunapa batyanula paritanlapi mantillitawan liyakasha usuraqta tarinkillapa” nir.

13 Chaynu parlayatinllaparaqgami, syilumanta achka angelkuna chay uk ángel kayashanman rikaritin, Dyusta alabaranllapa kaynu nir:

14 “¡Kusa shumaqmi unaq syilupi Dyusninchikqa!

¡Kay pachapi kaqkunataqa,

Tayta Dyusqa tukuyta llakipar yanapanqa!

¡Chayna, paykunaqa shumaq allintana kawsanqallapa!”

15 Chaymanta chay angelkuna syiluman tikrakinnaqa, chay michikuqkunaqa paynin paynin ninakuqllapa: “Rishunllapari Belenman rikaq. Chaqa Dyusninchikmapis angelninkunata kaçhamutin, willamashanchikllapana chaypi imami pasasha nirmapis”.

16 Chaynu ninakur utqaylla rirmi, tariranllapa Mariawan Jositaqa wamritunta batyanula paritapi usurachisha taqllapata.

17 Rikarnaqami, kusata parlakuq çhurakanllapa chay ángel wamritupaq willashanllapapaqqa.

18 Chaymi chay michikuqkuna parlakutinllapaqa, tukuy uyapaqkunaqa, dispan-takashalla kidaqllapa.

19 Chaynu katinmapis, Mariaqami uyarala uyakuran iman u rimatinllapamapis. Chaymi imata uyapar yaçharmapis, mana qunqaranchu.

20 Nataq, chay michikuqkunaqa tikrakanllapa Dyusninchikta alabaqnu, payji niqnu, tukuy chay rikashanllaparayku, uyapashanllaparayku ima. Chaqa, tukuy chaykunamiri, ángel willashanllapanulla pasasha karan.

Dyusta adurananllapa wasimanmi Jesusta aparanllapa

21 Uchu diyamantami, chay siñal kustumrita rurarnaqa, chay wamritutaqa Jesús shutichiranllapa, imanutaq María manaraq ruriyjun katin, ángel nisha karan chaynulla.

22 Chaymanta Moisés mantakushannu María itikushanmanta paqakutinnaqa, * chay wamritutaqa aparanllapa Jerusalemman. Chayna Dyusta adurananllapa wasiman apar, kay wamrituyqa Dyuspaqna kanqa ninanllapapaq.

23 (Chaqa, Dyus nitin iskribikashakunapiqami kaynu niq: “Tukuy kulaka ullqu wamrituqashi Dyuspaqna kanqa” † nir).

24 Chaymi ufrinditanllapata çhurar, Tayta Dyusta payji ninanllapapaqqa, ishkay turtulitakunataçhi manaqachu palumapa ishkay wawituntaçhi apar riranllapa, Dyus nishanta kumplinanllapapaqqa.

25 Chay tyimpukunapimi, Dyuspa Santu Ispiritunwan kar kusala allin runa, Dyusta aduraq Jerusalemni taq. Paymi shutiq Simeón. Paymi yarakuyaran Dyuspa Akrashan Cristun shamur Israelmanta runakunata washananpaq.

26 Chaqa Santu Ispiritumi paytaqa kaynu nir willasha karan: Manaraq wanuyarchu Dyuspa Akrashan Cristunta rikanki nir.

27 Chayna, Santu Ispiritu willatin, Simeonqa riran Dyusta adurananllapa wasiman. Chaynulla chay wamrapa taytankunapis wamritunta aparanllapa Dyus mantakushannulla kumplinanllapapaq.

28 Chaymi, Simeonqa chay wamritutaqa marqakustur, Tayta Dyusta alabar kaynu niran:

29 “Tayta Dyusniy, kanan-shuypaqa arnimashaykiqa kumplikashana.

Nuqa sirbikuqnikitaqa dijamayna shumaqta wanukunaypaq.

30 Chaqa rikashanamiri kani qam kaçhamushayki kay Washakuqtaqa.

31 Qamqami tukuy chaykunataqa ruraq qallarishayki tukuy pwiblukunamanta runakuna rikar yaçhananpaq qammi Washakuqtaqa kaçhamushayki nir.

* 2:22 Masta intrakanarqa rikashunllapa Levítico 12.2-8; 5.11. † 2:23 Masta intrakanarqa rikashunllapa Éxodo 13.2,12-13.

³² Paymi imanutaq uk achkirachikuq yanapamanchik, chay yupay tukuy runakunata yanapar qampaq intrachinqa.

Chaynami yaĉhar alabanqallapa Israel pwiblumantami shamusha Washakuqqa nir”.

³³ Chaynu Simeón chay wamritupaq nitin Josiwan, maman María uyaparmi kusalata dispantakar kidaranllapa.

³⁴ Chaymantaqami Simeonqa Dyusman mañakuran, paykunata shumaqta rikananpaq. Chaymi Jesuspa maman Mariataqa niran:

“Tukuy imata, kay wamritu winar Israel pwiblupi ruratinmi, wakinqa paypi kriyir washakanqa. Nataq wakinkuna-shuypaqa, payta mana kriyishanllaparayku, manana Dyuspaqqa allinnachu kanqallapa. Ashwan chaykunata ruratin imami, kuntranqallapa paytaqa.

³⁵ Chaynulla achka runakunapa yarpuyashan, rurayashankunamapis, shutiman rikarinqa. Piru tukuy chaykunapaqmi qamqa kusalata llakinki. Chaqa, tukuy chaykunami qampaqqa, uk kuchillu shunquykillaman yaykuq yupay kanqa”.

³⁶ Chaynullami Dyus nishankunata rimaq uk ruku warmi Ana shutiqpismi chaypi karan. Payqami, Aserpa ayllunmanta uk runa Fanuelpa wamran kaq. Chaqa kasarasha kayaq kusa shipashlla kar. Piru runawanqami kawsaran syiti añulata.

³⁷ Chaymi chay runanmanta wakchayasha warmisitaqa uchintay kwatru añuyjunna karan. Payqami Dyusta adurananllapa wasimantaqa mana ashurchu Dyusman mañakuq tuta katin, unaq katinmapis. Chaynullami ayunaq ima.

³⁸ Chaymi, paypis chay kutilla qimikamur qallariran Dyusta payji niq. Chaynullami, tukuy chaypi Jerusalén washakananta munar yarakuqkunatapis willaran: “Jesusmi chay yarayashanllapa Washakuqqa” nir.

Josiwan María Nazaretman tikrakan

³⁹ Chaymanta Tayta Dyus mantakushanta tukuyta rurarllapanaqa, tikrakanllapana Galileaman, chay paypa pwiblun Nazaretman.

⁴⁰ Nataq, chay wamraqami winayaran. Chaymi mas jwirti, mas yaĉhaq ima tikrakan. Chaynulla Dyusqa kusa shumaqta yanaparan.

Jesustami Dyusta adurananllapa wasipi tariranllapa

⁴¹ Jesuspa taytankunaqa añu añu Jerusalemman riqlapa Pascua fyistaman.

⁴² Chaymi Jesús dusi añuyjunna katinga paykunaqa tantakar riranllapa fyistamanqa, chaynu riqlapa kar.

⁴³ Chaymanta chay fyista pasashana katin, wasinman tikrar riyatinllapanaqa, wamra Jesusqa kidasha karan Jerusalemllapi, taytankunaqa mana kwintata qukatinchu.

⁴⁴ Chaymi, paykunaqa Jesusqashi runakunapa rurinta riyanca nir yarpur, riranllapa nantaqa uk diyatana. Chaymanta mana rikaritin, riqsinankunata ayllunkunata tapukur ima, mana yaĉharanllapachu maypi wamranqa kanqa nirmapis.

⁴⁵ Chayna mana tarirmi, tikrakanllapa qashan Jerusalemman, chaypi maskakunanllapapaq Jesuspaqqa.

⁴⁶ Chaymanta maskakur puriyarllapapaq, kimsa diyamanta tariranllapa Dyusta adurananllapa wasipi taqta. Ashwan chay yaĉhar yaĉhachikuqkunawan pulla tayasha karan. Chay paykunaqa, Jesusta tapur uyakur ima tayasha karanllapa.

⁴⁷ Chaymi tukuy uyapaqkunaqa dispantakashalla kidaqllapa, kusata yaĉhayashanpaq, tapushanllapata allita willashanllapapaq ima.

⁴⁸ Chaymanta taytankuna rikarqa, dispantakanllapa. Chaymi mamanqa niran Jesustaqa:

—Wamrituy, ¿imapaqtaq kaytaqa ruramashaykillapa? Kusata llakirmi taytaykiwan nuqaqa purisha kanillapa maskashur.

⁴⁹ Chaymantaqa Jesusqa niran:

—¿Imapaqtaq maskamayankillapa? ¿Manachu yaçhankillapa nuqa Taytaypa wasinpi, pay munashankunata ruranaypaq kani nirqa?

⁵⁰ Piru paykunaqa mana intrakaranllapachu imapaqmi chaynu niyan nirmapis.

⁵¹ Chaymantami Jesusqa tikrakamuran taytankunawan Nazaret pwibluman. Chaypimi payqa taytankuna imata nitinpis kasur rurar ima kawsaran. Mamanqami tukuy chaykunata yaçharqa, mana imalatapis qunqaqchu.

⁵² Jesusqami winayaran. Chaynulla kusa yarpuyunijun tikrakayaran. Chaymi paytaqa kusa shumaqta rikayaran Dyusqa. Chaynulla wakin runakunamapis, kusa shumaqta rikaqllapa.

3

Shutichikuq Juanmi chunllaqkunapi yaçhachikuran
(Mt 3.1-12; Mr 1.1-8; Jn 1.19-28)

¹⁻² Kinsi añupaqna Tiberio César mantakuq katin, Zacariaspa wamran Juanta, Dyusqa uk chunllaq lugarpis parlaran yaçhachikunanpaq. Chaymi chay tyimpukunallapi Poncio Pilato Judeapa gubyirnun karan. Nataq Herodes-shuypaqa Galileapi mantakuq. Chay uknin Felipeqa mantakuq Iturea pachapi, chaynulla Traconite pachapipis mantakuq paylla. Nataq Lisaniaqa mantakuq Abiliniapi. Anaswan Caifás-shuypaqa kurakunapa mantaqnin karanllapa.

³ Chay tyimpukunapimi Juanqa tukuy chay riyu Jordanpa lugarninkunapi puriran yaçhachikur, runakunaqa uchanllapata dijarna, Dyusta kasur shutikunanllapapaq. Chayna, Dyusqa uchanllapakunamanta pirdunar washananpaq.

⁴ Juanqamiri chiqapta chaynu yaçhachikuran, imanuçi Dyuspa rimaqnin Isaías kaynu niran chaynulla:

“Uk runami kusa jwirtita rimar chunllaqpi nin:

‘Amitunchik Dyuspa nanninta kamakachiyllapa, uchaykillapata dijar Dyusta kasurllapana.

Chaynuqami kusa dirichula nanta kiçhaq yupayna kankillapa kanqa.

⁵ Tukuy pukrukuna pampalla kidanqa.

Tukuy qaqaqkuna, sirkakunapis shumaq pampalla kanqa.

Qinqulla nankuna kaqkunapis dirichakanqa.

Nankuna uçhku uçhku kaqkunapis pampalla tikrakanqa.

⁶ Tukuy pachapi runakunami rikanqallapa

Dyus Washakuqninta kaçhamutinqa’ ”.

⁷ Isaías nishanulla runakuna Juan shutichinanpaq llusqshimutinqa, payqa niyaq:

“¿Largu kurukunapa ayllunkuna! ¿Chay manchaypaq kastigumanta washakayashunllapa nirchu yarpuyankillapa?

⁸ Chaynu yarpuyarqa Dyusninchikpinari chiqapta kriyiyllapa, yaçhananllapapaq chiqapta uchaykillapata dijar, Dyusninchikta kasunkillapana nir. Ama qamkunallaqa alabakayllapachu ‘Abrahampa ayllun kar washakayanchikllapa’ nirqa. Chaqa allita nishaykillapa: Dyus munarqami kay rumikunamatapis, Abrahampa ayllunpaq tikranarqa, tikranman.

⁹ Achapismi listuna qirukunata çhupanmanta kuchunanpaqqa. Chaqa tukuy qiru mana allita puquqtaqa, kuchur itakunqa ninaman”.

¹⁰ Chaynu Juan rimatinqa, chay runakunaqa niranllapa:

— Chaqa, ¿imatataq rurashaqllapa ama kastigamananllapapaqqa?

¹¹ Juanqa paykunata niran:

— Mayqannikillapapis ishkay raçhpayjun kaq, mikunayjun kaqpis, quyllapa uk mana kaqniyunta.

¹² Chay Romapaq wakin impwistuta kubraquqkunapismi qimikaranllapa, shutikunanllapapaqqa. Chaymi Juantaqa kaynu nir tapuranllapa:

—Yaçhachikuq Taytituy, ¿imatataq rurashaq nuqakunaqa?

¹³ Chaymi Juanqa chaykunatapis niran:

—Ama kubrakuyllapachu mastaqqa, chay kubrakushaykillapamantaqa.

¹⁴ Chaymantaqa chaynulla wakin suldadukunapis tapuranllapa Juantaqa:

—Nuqakuna-shuypaqa, ¿imatataq rurashaqllapa? nir.

Chaymi Juanqa paykunataqa niran:

—Ama mayqantapis yanqallamanta imanta kitayllapachu. Chaynulla ama yanqallamantaqa uchachayllapachu. Chay michkataçhi ganankillapa chaywanqa kuntintakayllapana.

¹⁵ Runakunaqami kusallata rikakuyaranllapa tapunakurllapa, imanupiqqa Juan kanman Dyuspa Akrashan Cristunqa nir.

¹⁶ Piru Juanqa paykunataqa niran:

“Chiqaptami nishaykillapa: Nuqaqami shutichikuni yakulawan. Nataq uk shamurshuypaqami shutichikunqa Santu Ispirituwan, ninawan ima. Payqami kusa mas puytiq nuqamantaqa. Nuqaqa paypa naypanpiqa mana sirbinichu llanqinpa watunta kaçhanaypaqlamapis.

¹⁷ Chay payqamiri apamuyan urkitanta makinpi charikur triguta akrananpaq pajamanta. Chaynu shumaqcharqami chay trigutaqa çhuranqa çhurakunanpi. Nataq pajantashuypaqa rupachinqa. Chay ninaqami ratakurqa mana wanunqachu”.

¹⁸ Chaynumiri shumaqta willar, Juanqa yaçhachikuran imanumi Washakuq shamug chayqa kanqa nirmapis.

¹⁹ Chaynullami chay gubyirnu Herodesta-shuypaqa anyaran, uknin Felipipa warmin Herodiaswan kayashanrayku, chaynulla tukuy wakin mana allin rurayninkunapaqpis.

²⁰ Piru ashwan Herodesqa, chay tukuy mana allinkunata rurashanpaq anyatinga, ukmanta yarpur Juantaqa karsilachiran.

Jesusmi shutikuran

(Mt 3.13-17; Mr 1.9-11)

²¹ Piru manaraq karsilpi kayar Juan kusa achka runakunata shutichiyatinga, Jesuspis riran shutikuq. Chaynu shutikur Taytanman mañakuyatinga syiluqa kiçhakaran.

²² Chaymi Dyuspa Santu Ispiritunqa Jesusman ishkimuran kusa rikaypaqla, uk palumitanu. Chaymi syilumanta-pacha Dyus kaynu niqta uyaparan:

“Qammi kusa munashay Wamray kanki.

Qamwanmi kusallata aligriyani” nir.

Kaykunami Jesucristupa unay ayllunkunaqa karan

(Mt 1.1-17)

²³ Amitunchik Jesucristo yaçhachikuq qallarirqami trinta añuyjunmana kasha kanqa. Niqllapa Amitunchik Jesucristuqashi Josipa wamran nir.

José-shuypaqa, Elipa wamran nir.

²⁴ Eliqa, Matatpa wamran.

Matatqa, Levipa wamran.

Leviqa, Melquipa wamran.

Melquí-shuypaqa, Janapa wamran karan.

Nataq Janaqa, Josipa wamran.

²⁵ Josiqa, Matatiaspa wamran.

Matatiasqa, Amospa wamran.

Amosqa, Nahumpa wamran.

Nahumqa, Eslipa wamran.

Esliqa, Nagaipa wamran.

²⁶ Nagaiqa, Maatpa wamran.

Maatqa, Matatiaspa wamran.

Matatiasqa, Semeipa wamran.

Semeiqa, Josipa wamran.

Josiqa, Judapa wamran.

²⁷ Judaqa, Joanapa wamran.

Joanaqa, Resapa wamran.

Resaqa, Zorobabelpa wamran.

Zorobabelqa, Salatielpa wamran.

Salatielqa, Neripa wamran.

²⁸ Neri-shuypaqa, Melquipa wamran karan.

Melquiqa, Adipa wamran.

Adiqa, Cosampa wamran.

Cosamqa, Elmodampa wamran.

Elmodamqa, Erpa wamran.

²⁹ Erqa, Josuepa wamran.

Josueqa, Eliezerpa wamran.

Eliezerqa, Jorimpa wamran.

Jorimqa, Matatpa wamran.

³⁰ Matatqa, Levipa wamran.

Leviqa, Simeonpa wamran.

Simeonqa, Judapa wamran.

Judaqa, Josipa wamran.

Josiqa, Jonanpa wamran.

Jonanqa, Eliaquimpa wamran.

³¹ Eliaquimqa, Meleapa wamran.

Meleaqa, Mainanpa wamran.

Mainanqa, Matatapa wamran.

Matataqa, Natanpa wamran.

³² Natán-shuypaqa, Davidpa wamran karan.

Davidqa, Isaipa wamran.

Isaiqa, Obedpa wamran.

Obedqa, Boozpa wamran.

Boozqa, Salmonpa wamran.

Salmonqa, Naasonpa wamran.

³³ Naasonqa, Aminadabpa wamran.

Aminadabqa, Adminpa wamran.

Adminqa, Arnipa wamran.

Arniqa, Esrompa wamran.

Esromqa, Farespa wamran.

Faresqa, Judapa wamran.

³⁴ Judaqa, Jacobpa wamran.

Jacobqa, Isaacpa wamran.

Isaacqa, Abrahampa wamran.

Abraham-shuypaqa, Tariqa wamran karan.

Tariqa, Nacorpa wamran.

³⁵ Nacorqa Serugpa wamran.

Serugqa, Ragaupa wamran.

Ragauqa, Pelegpa wamran.

Pelegqa, Heberpa wamran.
 Heberqa, Salapa wamran.
³⁶ Salaqa Cainanpa wamran.
 Cainanqa, Arfaxadpa wamran.
 Arfaxadqa, Sempa wamran.
 Sem-shuypaqa, Noepa wamran karan.
 Noeqa, Lamecpa wamran.
³⁷ Lamecqa, Matusalenpa wamran.
 Matusalenqa, Enocpa wamran.
 Enocqa, Jaredpa wamran.
 Jaredqa, Mahalaleelpa wamran.
 Mahalaleelqa, Cainanpa wamran.
³⁸ Cainán-shuypaqa, Enospa wamran karan.
 Enosqa, Setpa wamran.
 Setqa, Adanpa wamran.
 Nataq Adanta-shuypaqa Tayta Dyusmi ruraran.

4

Jesusta dyablu uchakuchinaran (Mt 4.1-11; Mr 1.12-13)

¹ Jesusqa Santu Ispirituwan kar tikrakamuran riyu Jordanmantaqa. Chaynu Santu Ispiritu yapatinmi, Jesusqa riran chunllaq lugarman.

² Chaypiqami kwarinta diyata karan. Chaymi chay diyakunaqa ayunar mana imalatapis mikushanrayku kusalata mallaqnaran. Chaynu mallaqnatin, dyabluqa imanullapis Jesustaqa uchakuchinaran.

³ Chaymi niran:

—Chiqapta Dyuspa Wamran karqa, kay rumita willay tantapaq tikrakananpaq nir.

⁴ Piru Jesusqa niran:

—Dyus nitin iskribikashakunapimi nin:

‘Manami tantalamantachu runaqa kawsayta puytin.

[Ashwanmi Dyuspa tukuy rimayninta kasur kawsanqa]’ nir.

⁵ Chaymanta-shuypaqami dyabluqa Jesustaqa aparán kusala unaq sirkaman. Chaymantami dasla kay pachapa tukuy pwiblunkunata rikachir niran:

⁶ —Nuqaqami qushayki tukuy kay imakuna kay pachapi kaqtaqa, qamna man-takunaykipaq. Chaqa, nuqapami tukuy kaykunaqa. Chay-ari mayqantapis qushaq qunashaytaqa.

⁷ Chayrayku, qunqurir nuqata aduramatkiqami tukuy chay rikayashaykikunaqa qampaq kanqa nir.

⁸ Jesusqa niran:

—[¡Ashuy dyablu!] Chaqa Dyus nitin iskribikashakunapimi nin:

‘Adurar sirbiy Amituyki Dyuslata’ nir.

⁹ Chaymantami dyabluqa Jesustaqa aparán Jerusalén pwibluman. Chaypiqami Dyusta adurananllapa wasipa kusa unaqninman iqachir niran:

—Chiqapta Dyuspa Wamran karqa, kaymanta uraman kaçhakay.

¹⁰ Chaqa Dyus nitin iskribikashakunapimi, nin:

‘Dyusqashi angelninkunata kaçhamunqa
 kuytashur washashunanpaq.

¹¹ Chaynulla aypashuyanqashi

çhakikimapis ama çhachikananpaq ima rumilawanmapis’ nir.

¹² Chaynu nitinmi, Jesusqa niran:

—Dyus nitin iskribikashakunapimi ninpis:
'Amami Amituyki Dyus nishanllata rurachir pukllaychu' nir.

¹³ Chaymanta-shuypaqami dyabluqa manana imanupis Jesusta uchakuchiyta puytir-naqa, ashuranna paymantaqa ayka diyallataqa.

Jesusmi Galileapi yaĉhachikuq qallariran
(Mt 4.12-17; Mr 1.14-15)

¹⁴ Jesusqami qashan Galileaman tikrakaran Santu Ispiritupa pudirninwan karna. Chaymi chay lugarkunapa ridurninkunapiqa paypaqqa kusallata yaĉharanllapana.

¹⁵ Chaqa payqami tukuy chay tantakananllapa wasikunapi yaĉhachikuq. Chaymi tukuyta paytaqa alabaqllapa.

Jesusmi Nazaret pwiblupi
(Mt 13.53-58; Mr 6.1-6)

¹⁶ Chaymantami Jesusqa chay maypiĉhi kriyakasha karan, pwiblun Nazaretllaman riran. Chaymi samana diyapiqa chay tantakananllapa wasiman yaykuran paypa kustumrin kashanrayku. Chaymantami shariran Dyus nitin iskribikashakunata liyinanpaq.

¹⁷ Chaymi Dyuspa rimaqnin Isaías iskribishanta makyatinllapa kiĉharqa, kaynu niqta tarir liyiran:

¹⁸ “Nuqapimiri Dyuspa Ispiritunqa.

Chaqa pay akramarmi kaĉhamasha
chay mana imayjunkunata Dyuspa shumaq rimayninta yaĉhachinaypaq.
[Kaĉhamashapismi kwashalla kaqkunata kunsulanaypaq].

Chaynullami kaĉhamasha
dyablupa makinpi kaqkunata washanaypaq,
syigukunata rikakuchinaypaq,
qischakaqkunata washanaypaq ima.

¹⁹ Kaĉhamashapismi Dyusqa
tukuyta yanapananpaq tyimpuqa ĉhamushana nir yaĉhachikunaypaq”.

²⁰ Chaynu nirnaqa Jesusqa chay iskribikashataqa pillur, chay tantakananllapa wasipi yanapakuqta qur payqa taran. Nataq tukuy chaypi kaqkunaqami kusallata paytaqa chapayaranllapa.

²¹ Chaymi payqa rimaq qallariran kaynu nir:

—Dyus nitin iskribikashanta liyishayqami kananlla qamkunapa naypaykillapapi nuqawan kumplikashana.

²² Chaynu nir kusa shumaqta rimashanraykumi, chay uyakuqkunaqa dispan-takashalla Jesuspaqqa kusa allinta rimayaranllapa. Piru chaynu rimarmapis yaqqa mana kriyinar paykunapura kaynu nir tapunakuyaqllapa:

—¿Manachu kayqa Josipa wamran? nir.

²³ Chaynu yarpuyatinllapamiri, Jesusqa paykunataqa niran:

—‘Rimidyakuq tayta, qamraq rimidyakay’ nishanllapanullami nimayankillapa kanqa. Chaynullami nimayankillapapis kanqa: Capernaumpi kwichka achka imakunata rurashayki nir uyapashayllapatami kay pachaykipipis ruray kriyinaqllapapaq, nir.

²⁴ “Chiqaptami nishaykillapa: Mayqanpis Dyuspa rimaqnin katinga, manami pwiblunllapiqa shumaqta rikanllapachu nir.

²⁵ Alliptami nishaykillapapis: Dyuspa rimaqnin Eliaspa tyimpunpimi kimsa añu-y-midyuta tamya mana karanchu. Chaymi tukuy Israel pwiblupiqa kusala mallaq tyimpu karan. Chaynullami chaypiqa achka byuda warmikuna karanllapa.

²⁶ Piru chaynu katinmapis Dyusqa Eliastaqa mana Israelmanta chay byudakunamanchu kaçharan. Ashwanmi paytaqa kaçharan Sarepta pwiblumanta uk byuda warmiman. Chayqami Sidón pwiblupa shipchanlapi kaq.

²⁷ Chaynullami Israel pwiblukunapipis karan achka qishaq ismuyaq runakuna, Dyuspa rimaqnin Eliseupa tyimpunpiqa. Chaynu katinmapis, mana mayqantapis allicharanchu. Ashwan Siria pwiblumanta Naamán shutiq runalata allicharan” nir.

²⁸ Chaynu chaykunata uyarllapami, chay tantakananllapa wasipi kaq runakunaqa tukuyla kusata piñakuranllapa.

²⁹ Chaymi sharir Jesustaqa chay pwiblumantaqa aparanllapa chay pwiblu rurarashapa qichqalanpi pata karan chayman, chay patamantana itakunanllapapaq.

³⁰ Piru ashwan Jesusqa chaynu ruranayatinllapamapis çhaypinllapata pasar riran.

Jesusmi runamanta dyablupa yarpuyinta itakuran

(Mr 1.21-28)

³¹ Jesusqami riran Galileapa pwiblun Capernaumman. Chaymi samana diyakunapiqa runakunata yaçhachiq.

³² Chaynu yaçhachikutinmi kusa dispantakashalla kidaqllapa. Chaqa kusata paylla mantakur imami yaçhachikuran.

³³ Chay tantakananllapa wasipiqami, kayaq uk runa dyablupa yarpuyinwan. Chayqami kusa jwirtita kaynu qayçhakuq:

³⁴ —¡Ay! Nazaretmanta Jesús, çimapaqtaq nuçakunaman yakapakanki? ¿Ima, chinqachimaqllapachu shamushayki? Nuçaqami riqsishuni. ¡Qamqami Dyuspa Santu Wamran kanki! nir.

³⁵ Chaynu nitinmi, Jesusqa anyaran dyablupa yarpuyintaqa kaynu nir:

—¡Upallalla yarquy kay runamantaqa!

Chaynu Jesús nitinqami, chay dyablupa yarpuyinqa yarquranna runamantaqa. Tukuy runakunapa naypanpimi chay runataqa ratachir mana imanachirlapischu yarquran.

³⁶ Chayta rikarmi, tukuyla runakuna kusa dispantakashalla ukninllapa ukninllapa kaynu ninakuyaqllapa: “¿Ima rimaykunataq kaykunaqa? Chaqa pudirninwan kusata paylla mantakur, imami willan dyablu chay runamanta yarqunanpaqqa. ¡Chaynu willatinmi paykunaqa yarqun!”

³⁷ Chaynu nir rimatinllapami tukuyla chay lugarpa pwiblitunkunapi Jesuspaqqa kusalata rimaqllapa.

Jesusmi allicharan Simón Pedrupa swigranta

(Mt 8.14-15; Mr 1.29-31)

³⁸ Jesusqa tantakananllapa wasimanta yarqurqa, rir yaykuran Simonpa wasinman. Chaypimi Simonpa swigran qishaq kusa rupapi karan. Chaymi Jesusta rugaranllapa alliyachinanpaq.

³⁹ Jesusqami payman qimikar chay rupataqa wakaq tukuy niran. Chaynu nitinmi chay rupaqa دچارanna. Chaymantami ashwan chay kutilla, warmisitaqa sharikur paykunata qaraqna qallariran.

Jesusmi achka qishaqkunata allicharan

(Mt 8.16-17; Mr 1.32-34)

⁴⁰ Rupay chinqatinnaga, tukuy riqchaq qishaywan kaqninkunata Jesusman apamuranllapa. Chaymi makinkunata paykunapa ananman çhurarlla allicharan.

⁴¹ Chaynullami achka runakunamanta dyablupa yarpuyininkunapis yarquran, kaynu qayçhakur:

—¡Qamqami Dyuspa Wamran kanki! nirlla.

Chaynu nitinllapami Jesusqa anyar, mana dijaranchu rimananllapapaqqa. Chaqa chay dyablupa yarpuyinkunaqami yaĉhayanllapa payqa Dyuspa Akrashan Cristun nir.

Jesusmi Galileapi yaĉhachikuran
(Mr 1.35-39)

⁴² Chaymanta allaqnin achkiyayatinnaqa Jesusqa sharir, chay pwiblumanta lluqshir riran chunllaq lugarmanna. Piru runakunami kusalata maskar rir, ĉharanllapa pay kayashanmanqa. Chaymi Jesustaqa chaylapi kidananta munaranllapa, ama rirnachu.

⁴³ Chaymi Jesusqa niran:

—Ashwanmi Dyusqa imanumi mantakun nir shumaq rimananta uklaw pwibluku-napipis yaĉhachikunaypaq kani. Chaqa chaypaqmi shamusha kani nir.

⁴⁴ Chaynumi Jesusqa chay Israel runakuna tantakananllapa wasikunapi, Galilea lugarkunapi ima Dyuspa shumaq rimanantaqa yaĉhachikur puriyaran.

5

Kusa achka piskaduta ayparanllapa
(Mt 4.18-22; Mr 1.16-20)

¹ Uk diyapimi, Jesusqa Genesaret quĉhapa manyanpi karan. Chaymanmi kusala achka runakuna, Dyus nishanta yaĉhachikutin uyakuyta munashanrayku tantakamur limpu kiĉhkichiranllapa.

² Chaymantami Jesusqa rikaran ishkay yaku karrukunata quĉhapa rurinpi kaqta. Chay yaku karrukunaqami shinala karan, piskadukuqkuna atun shikranllapata paqaq ishkishanrayku.

³ Chaymi Jesusqa iqaran uk yaku karruman. Chayqami Simonpa karan. Chaymi Simontaqa mañaran, yaku karrunta ashmila yakukaq sikipachinanpaq. Chaypinami Jesusqa tar, tukuy chaypi kaqkunataqa yaĉhachiran.

⁴ Chaymanta rimar tukchirnaqa Simonta niran:

—Kay yaku karruykitaqa quĉhapa mas ĉhaypinkaqman apar, chaymanta chay atun shikraykillapata itakuyllapa piskaduta aypanaykillapapaqqa, nir.

⁵ Simonqa niran:

—Yaĉhachikuq Taytituy, tukuy tuta piskadukurmapis, manami uklamatapis ay-pashachu kanillapa. Piru qam nimashaykinullami atun shikrayllapakunataqa yakuman itashaq.

⁶ Chaynu Jesús nishannulla ruraraqami, allipla achkata piskadutaqa ayparanllapa. Chaymi atun shikrankunamapis llikikayaranna.

⁷ Chaymantami chay uk yaku karrupi piskadukuq masinkunata qayaran shamur yanapananllapapaq. Chaymi ishkantin yaku karruman untachitinllapami, ashwan ishkantin yakumanqa chinqayaranllapana kusala achka piskadu kashanrayku.

⁸ Chaynu milagruta rikarqami Simón Pedruqa, Jesuspa naypanlapi qunqurikur, kaynu niran:

—Taytituy, ¡nuqami kusala uchasapa kani! ¡Chaymi rugashayki rikunaykipaqna nay-paymantaqa! nir.

⁹ Chaynuqami Simonqa niran, wakinninkunawan kusala achka piskaduta aypashan-rayku manchakusha kar.

¹⁰ Chaynullami Zebedeupa wamrankuna Santiaguwan Juanpis kusalata manchakusha karanllapa. Paykunami Simonpa kumpañirun karanllapa. Piru Jesusqa Simontaqa niran:

—Ama manchakuychu. Ashwanmi kananmantaqa piskaduta aypaq yupayna runakunata nuqapaq yaĉhachir tantanki nir.

11 Chaynu Jesús nitingami, chay kutilla yaku karrunllapataqa quçhapa manyanman apar, tukuy imanllapata dijar, utqaylla riranllapa Jesuswanna.

Jesusmi allicharan uk ismuyaq runata
(Mt 8.1-4; Mr 1.40-45)

12 Uk diyapi Jesús uk pwiblupi katin, çharan uk kusa qishaq ismuyaq kwirpuyjun runa. Chaypimi Jesusta rikarqa, pachakaman pukçhirar kaynu nir rugaran:

—¡Taytituy! llakipamayarqa allichamay-ari kay qishayniymantaqa nir.

13 Chaymantami Jesusqa makinwan kamar, kaynu niran:

—Munayanimi alliyamaykita. ¡Kananlla alliyay! nir.

Chaynu nitinlami, chay runaqa alliyaran qishayninmantaqa.

14 Chaymi Jesusqa niran:

—Amami mayqantapis willankichu. Ashwanmi rir qimikay kurakunaman. Chaymi apanki ufrinditaykita Moisés mantakushannulla. Chayna tukuy yaçhananllapapaq qishaynikimantaqa alliyashaykina nir.

15 Chaynu upallala kananta munatinmapis, Jesuspaqqa kusa achka runakunana yaçhayanllapa, payqa imatapis rurayta puytin nir. Chaymi kusa achka runakuna Jesusmanqa tantakaqllapa, qishaynikunamanta alliyananllapapaq.

16 Piru Jesusqa paykunamanta ashur chunllaq lugarkunaman riq Taytanman mañakuq.

Jesusmi mana kuyuyta puytiq runata allicharan
(Mt 9.1-8; Mr 2.1-12)

17 Uk diyapi Jesús yaçhachikuyatin, chaykunapiqa tayaranllapa wakin fariseo runakuna, Moisés mantakushanta yaçhar yaçhachikuqkuna ima. Paykunaqa shamusha karanllapa, Galileapa, Judeapa, Jerusalenpa tukuy pwiblunkunamanta. Dyuspa pudirnintaqami rikayaranllapa, Jesús qishaqkunata alliyachitin ima.

18 Chaymantaqa çharanllapa runakuna uk paritapi mana kuyuyta puytiq runata apar. Wasipa rurinman yaykuchirmi, Jesuspa naypanpi usurachinayanllapa.

19 Piru mana maytapis yaykuchiyta puytiqllapachu, kusa unta runakuna katinllapa. Chaymi iqaranllapa wasipa ananman. Chaymantaqa chay wasipa qatananta uçhkuta rurur, chaylata chay mana kuyuyta puytiq runataqa ishkichiranllapa Jesuspa naypanmanqa.

20 Chaymantaqa Jesusqa nuqapi kusata kriyinnllapa nir yaçharqa, kaynu niran:

—Taytituy, tukuy uchakushaykikunamanta pirdunashushana kani nir.

21 Chaynu Jesús nitinga, Moisés mantakushanta yaçhar yaçhachikuqkuna, chaynulla fariseukunaqa yarpupakuq qallariranllapa: ¿Imataq payqa chaynu rimanapaqqa? Wakqachu Dyusninchiknnulla tukunayan. Manami allinchi chaynuqa. Chaqa Dyuslari uchakunamanta pirdunakuytaqa puytin nir.

22 Piru Jesusqami yaçhayan, imatami chay runakunaqa yarpuyan nirmapis. Chaymi kaynu nir tapuran:

—¿Imapaqtaq qamkunaqa chaynuta yarpunkillapa?

23 ¿Imataq mas trabajusu ruranaypaq, ‘Uchaykikunamantami pirdunashuni’ ninaypaq, manaqachu ‘Sharir puriy’, ninaypaq? ‘Uchaykikunamanta pirdunashuni’ nitiyqa, qamkunaqa mana kriyinkillapachu.

24 Piru kananllami intrachishaykillapa Dyusmanta Shamuq Runaqami kay pachapiqa paylla puytin uchanllapakunamanta pirdunakuytaqa nir.

Chaynu nirnaqami chay mana kuyuyta puytiq kwirpuyjun runataqa niran:

—Qamtami nishuni: Sharir paraykita apar, riy wasikiman nir.

25 Chaynu Jesús nitinlami tukuyta naypanpi das sharir, chay usurayashan paritanta apar riran wasinman, Dyusta alabaqnu.

²⁶ Chaynu chay milagruta rikarmi chaypi kaqkunaqa kusa dispantakashalla kidar, Dyusninchiktaqa alabaranllapa kaynu nir: “Kananqami kusa ukman shumaqkunata rikashanchikllapa” nir.

Jesusmi Levita qayaran
(Mt 9.9-13; Mr 2.13-17)

²⁷ Chaymanta Jesusqa waqtaman lluqshirqa, rikaran Romapaq impwistuta kubrakuq runata. Payqami shutiq Leví. Payqami chay impwistuta kubrakunanpi tayaran. Chaymi Jesús rikarqa niran:

—Shamuy nuqawan rishun nir.

²⁸ Chaynu nitinga Leviqa sharir, tukuy iman kaqkunata chaypi dijarna, Jesuspa pullan riran.

²⁹ Chaymantaqami Leviqa wasinpi ruraran uk fyistata, Jesusrayku. Chaymi achka wakinnin Romapaq impwistuta kubrakuqkunapis wakin runakunawan pulla misapi tayaranllapana.

³⁰ Piru chay fariseukuna, chaynulla Moisés mantakushanta yaçhar yaçhachikuqkunaqa piñakur, Jesuspa yaçhakuqninkunataqa anyaqnulla, kaynu niran:

—¿Imapaqtaq mikunkillapa, upyankillapa, chay impwistuta kubrakuqkunawan chaynulla uchasapakunawan pullaqa? nir.

³¹ Chaynu nitinllapami, Jesusqa paykunataqa niran:

—Allilan kar mana qishaq kaqkunaqami mana ministinchu rimidyakuqtaqa. Chaymi ashwan chay qishaq kaqkunala ministin rimidyakuqtaqa.

³² Chaqa nuqaqami mana, chay allinla kani niqkunapaqchu shamusha kani. Ashwanmi shamusha kani, chay uchayjunkunata willatiy kriyir, uchanllapata dijarna washakananllapapaq.

Ayunupaqmi tapuranllapa
(Mt 9.14-17; Mr 2.18-22)

³³ Kaynumi Jestustaqa niranllapa:

—Juanpa yaçhakuqninkuna, fariseukunapa yaçhakuqninkunapis kusata ayunar, Dyusman mañakunllapa. Piru qampa yaçhakuqninkikuna-shuypaqa maydiyapis mikunllapa, upyanllapa ima.

³⁴ Jesusqa paykunataqa niran:

—Qamkunaqachu uk kasaraq runa chayllapiraq katinga chay pullan kaqkunata, ¿‘Ayunay’ ninkimanllapa?

³⁵ Piru chay kasarasha rinanpaq urami çhamunqana. Chaynu ritinna-shuypaqa ayunanqallapana.

³⁶ Chaynullami Jesusqa kay kumparasyunkunatapis parlaran:

“Manami mayqanpis uk mushuq raçhpata kuchur, makwa mudananta rimindanchu. Chaqa chaynu ruraraqami yanqallana chay mushuq raçhpataqa dañayan. Chaynullami chay mushuq raçhpawan, makwa raçhpata rimindashaqa mana shumaqnachu kidan.

³⁷ Chaynulla, chay ubapa yakun mushuq binutaqa manami itanchikchu makwa gara kapachumanqa. Chaqa chay ubapa yakun binuqami byijuyar makwa gara kapachutaqa llikinman. Chaynuqami ashwan ubapa yakun binu chaynulla chay gara kapachupis yanqallana tukukanman.

³⁸ Chayraykumi, ubapa yakun mushuq binutaqa mushuq gara kapachumanna itaypaq.

³⁹ Nishaykillapapis: Mayqan runapis ubapa yakun binu byijuyashata upyayarqa, mananami chay ubapa yakun mushuq binutaqa upyaytaqa munannachu. Chaqa ninmi: Chay byijuyasha chaymi, kusala mishki nir”. *

6

Samana diyapimi ispigakunata pitiranllapa

(Mt 12.1-8; Mr 2.23-28)

¹ Uk diyami samana diya katin, Jesusqa riyaran tarpukashakunapa rurinta. Chaymi, yaçhakuqninkuna riqnuqa trigupa ispigankunata pitir qaqur murintaqa mikuyaqllapa.

² Chaymi chaymantaqa, wakin fariseo runakunaqa kaynu nir tapuranllapa:

—¿Imapaqtaq chay samana diyapi mana ruraypaqkunataqa, rurankillapa? nir.

³ Chaynu nitinllapami, Jesusqa niran:

—¿Manachu qamkunaqa liyishaykillapa, uk kuti gubyirnu David wakinninkunawan mallaqnar imanukun tukuran nir iskribikashantaqa?

⁴ Chaqa Davidmi wakinninkunawan Dyusta adurananllapa tuldu wasiman yaykur, Dyuspa kaq turtillankunata aypar mikuranllapa. Allita yaçhashanchikllapanu, chay turtillakunataqami, kurakunala mikunanllapapaqqa kaq.

⁵ Jesusqami niranpis:

—Dyusmanta Shamuq Runami, chay samana diyapiqa imata ruraypaq chaynulla mana ruraypaqchu niytaqa puytin.

Jesusmi uk runata samana diyapi allicharan

(Mt 12.9-14; Mr 3.1-6)

⁶ Qashanmi uk samana diyapi, Jesusqa tantakananllapa wasiman yaykur yaçhachikuq qallariran. Chaypimi karan uk runa allilaw makin wiqru.

⁷ Piru chaypiqami Moisés mantakushanta yaçhar yaçhachikuqkuna, chay fariseo runakunaqa kusallata Jesustaqa chapar ninakuyaranllapa: “¿Ima kay samana diyapichu alliyachiyanta wak wiqru makiyjun runataqa? Chayta ruratingami, chaylapaqa uchachashunllapa” nir.

⁸ Piru Jesusqa yaçharan imatami yarpuyanllapa nirmapis. Chaymi, chay wiqru makiyjun runataqa niran:

—Sharir, çhaypinllapapi shay.

Chaynu nitinga chay runaqa das sharan.

⁹ Chaymi Jesusqa chay runakunataqa niran:

—Ma tapushaykillapa, samana diyapiqa, ¿allin kaqtachu ruranchik manaqachu mana allin kaqta? Chaynulla ¿allinchu kanqa allichar washakunapaq manaqachu dijasha wanunanpaq?

¹⁰ Chaynu nirnaqa, tukuy chay ridurninpi kaqkunata chapar, chay wiqru makiyjun runataqa, niran:

—Makikita chutarachiy.

Chaynu nitinmi, chay runaqa nishannullata ruraran. Chaymi makinqa allinna kidaran.

¹¹ Piru chay runakunaqami ashwan kusallata piñakur ninakuranllapa: “¿Imataqa Jesustaqa rurashunllapa?” nir.

Jesusmi dusi yaçhakuqninkunata akraran

(Mt 10.1-4; Mr 3.13-19)

* **5:39** Jesusmi ruraran kay kimsa kumparasyunta fariseo runakunapa unay yaçhayninkunawan paypa mushuq yaçhayninca mana chayllachu nir. Chaynulla chay fariseupa unay yaçhayninkunata yaçhakushakunaqa chaynu yaçhakusha kar Jesuspa mushuq yaçhachikuynintaqa mana munanllapachu.

¹² Chay diyakunapimi, Jesusqa riran uk sirkaman mañakuq. Chaymi tukuy tuta Dyusman mañakuyar yurqaran.

¹³ Chaymanta achkiyatinnaqa, tukuy yaçhakuqninkunata qayamur dusilata akraran. Chaymi paykunataqa niran: “Apustulniykunana kankillapa” nir.

¹⁴ Kaykunami karanllapa:

Ukqami Simón karan. Payllatami shutichiranpis Pedro nir.

Ukqa karan Simonpa uknin Andrés.

Wakinkunaqa karanllapa:

Santiago,

Juan,

Felipe,

Bartolomé,

¹⁵ Mateo,

Tomás,

Alfeupa wamran Santiago,

Simón Zelote,

¹⁶ Santiagupa uknin Judas * ima.

Uk-shuyapaqa karan Judas Iscariote. Kaymi Jesustaqa kuntrankunaman qukuran wanuchinanllapapaqqa.

Jesusmi achka runakunata yaçhachiran

(Mt 4.23-25)

¹⁷ Chaymanta Jesusqa chay sirkamanta paykunawan ishkimurqa, uk pampapi kidarannapa. Chaqa chaypiri tukuy yaçhakuqninkuna chaynulla kusala achka runakuna karanllapa. Paykunaqami shamusha karanllapa, Judeamanta, Jerusalemanta, mar manyan Tirumanta, Sidonmanta ima Jesusta uyakuq, chaynulla qishayninllapamanta alliyananllapapaq ima.

¹⁸ Chaymi chay dyablupa yarpuyinwan kaqkunapis alliyaqllapa.

¹⁹ Chaynumi Jesustaqa tukuyula kamanayaqllapa alliyananllapapaq. Chaqa tukuy payta kamaqkunataqari pudirninwan alliyachiq.

Dyuswan kusa shumaq kaqkuna, llakiypaq kaqkuna

(Mt 5.1-12)

²⁰ Chaymantami Jesusqa yaçhakuqninkunata chapar kaynu niran: “Kusa shumaqmi kankillapa qamkuna mana imayjun kaqkunaqa.

Chaqa qamkunapaqnamí Dyuspa mantakuyninqa.

²¹ Kusa shumaqmi kankillapa qamkuna kanan mallaqnaqkunaqa.

Chaqa maydiyaqami untana mikunkillapa.

Kusa shumaqmi kankillapa, kanan waqaqkunaqa.

Chaqa maydiyaqami aligriyar asikunkillapana.

²² Kusa shumaqmi kankillapa Dyusmanta Shamuq Runarayku

mana allinpaq riqsishutinllapa, çhinqishutinllapa,

mana munar mana pullakushutinllapa,

musyashutinllapa imaqa.

²³ “Chaynu rurashutinllapamapis, unaq syilupi Tayta Dyuspa pullan kusa shumaq-tana kawsashaq nir yaçhar, kusata aligriyankillapa. Chaqa imanutaq qamkunata qis-chashunllapa, chaynullami chay runakunapa rukunkunapis Dyuspa unay rimaqninku-natapis qischaranllapa.

²⁴ Piru akaw qamkuna kanan kusa imayjun kaqkuna.

Chaqa kananllami kusata aligriyashaykillapana.

* **6:16** Kaynupismi intrakayta puytinchik: Santiagupa wamran Judas nir.

²⁵ Akaw qamkuna kanan kusa unta mikuqkuna.

Chaqa maydiyaqami mallaqnankillapa.

Akaw qamkuna kanan kusata asikuqkuna.

Chaqa maydiyaqami kusalata llakir waqankillapana.

²⁶ Akaw qamkuna kanan tukuypaq kusa alabakasha kaqkuna.

Chaqa chaynullami unay rukuykillapakunapis, Dyuspa mana chiqap rimaqninkunatachu alabaranllapa.

Çhiqnimaqninchiktami llakipashunllapa

(Mt 5.38-48; 7.12)

²⁷ “Piru qamkuna uyakumaqkunatami nishaykillapa: Çhiqnishuqkunatami llakipayllapa. Chaynulla chay qischashuqkunawanpis allinlata rurayllapa.

²⁸ Mayqan qamkunapaq mana allinta rimatinllapapis, shumaqta willayllapa. Chaynulla imapaq uchachar qischashutinllapapis Dyusman mañakuyllapa llakipananpaq.

²⁹ Mayqan uklaw qaqlaykipi takashutinllapaqa, uklawtapis rikachiyllapa. Mayqan punchuykita kitashutinmapis, dijay kamsaykitapis apanqa.

³⁰ Mayqanpis imalata mañakushutinpis, quy. Chaynulla mayqan imaykita kitashutinpis, amami mañankillapachu tikrashunanllapapaqqa.

³¹ Chaynumiri ukkuna qamkunawan shumaq kananta munarqa, qamkunapis chaynulla paykunawanpis kayllapa.

³² “Chaqa qamkunata llakipashuqkunatalata llakiparqa çimanuri Dyuspaqqa shumaq kankillapa? Chaqa Dyusta mana kasuqkunapismi, payta llakipaqqunatalataqa llakipanllapa.

³³ Chaynulla qamkunata allinta rurashuqkunatalawan allinta rurarllapaqa, çimanuri Dyuspaqqa shumaq kankillapa? Chaqa Dyusta mana kasuqkunamapis chaynuqa ruranllapa.

³⁴ Qamkuna, mayqanta imalata pristatiyqami kutichimayanqa nir yarpur pristarqa, çimanuri Dyuspaqqa shumaq kankillapa? Chaqa Dyusta mana kasuqkunamapismi pristanakunllapa, imalawan kutichinakunanllapapaqqa.

³⁵ Chayrayku ashwan chay çhiqnishuqkunataqa masta llakipayllapa. Chaynulla allinlata paykunawanqa rurayllapa. Chaymi imata pristarpis, ama yarpunkillapachu: Imalawan kutichimayanqa nirqa. Chaynu rurarllapaqami mana tukukaq imaykillapatana tarikunkillapa. Chaynulla unaqpi kawsaq Dyusninchikpa wamrankunana kankillapa. Chaqa Dyusqami, mana payta yarpuqkunata, chaynulla mana allin kaqkunamatapis kusata llakipan.

³⁶ Chaymi qamkunapis llakipakuyllapa, imanutaq Taytanchikllapa Dyuspis kusata llakipakun chaynu.

Amami uknikita jwis yupay rikar yaçhankichu

(Mt 7.1-5)

³⁷ “Amami ukkunata rikar yaçhankillapachu, Dyus qamkunatapis ama rikar yaçhashunanllapapaq. Chaynulla ama ukkunata uchachayllapachu, Dyus qamkunatapis ama uchachashunanllapapaq. Ashwanmi pirdunanakuyllapa, Dyus qamkunatapis pirdunashunanllapapaq.

³⁸ Ukkunatami quyllapa, Dyus qamkunatapis qushunanllapapaq. Payqami kustalnikillapapi qushunqallapa imakunatapis allita midikashatana. Chaymi çhaspir çhaspir untachimunqa kustalnikillapamanqa. Chaynu qamkuna ukkunata imakunawan yanapashunqallapa”.

³⁹ Jesusmi kay kumparasyuntapis niran:

“¿Puytinmanchu syigu runa, uk syigu masinta kaylata kaylata rishun niyta? ¿Manachu ishkantinllapa ima uĉhkukunaman ratanmanllapa?

⁴⁰ Chaynumiri uk yaĉhakuqpis mana maschu yaĉhachiqninmantaqa. Chaymi maydiya allita yaĉhakurpis, yaĉhachiqnin yupayllana kanqa.

⁴¹ “¿Imapaqtaq uknikipa nawinpi usulsitu tayan chayta rikaq ĉhurakanki, qampa nawiki atun qiru tayan chayta naypaqta mana lluqshichirqa?

⁴² Qampa nawiki atun qirupaqa mana kwintachakarqa, ¿imapaqtaq uknikita ninki: ‘Ukniiy, dijamay nawiki kaq usulta lluqshichishaq’ nirqa? Kusa allin tukuq runa, qampa nawiki atun qirutaraq puntataqa lluqshichiy. Chaynuqami allita rikarna, uknikipa nawinpi usul kaqtaqa lluqshichinki.

Qirukunatami puquyninmanta riqsinchik

(Mt 7.17-20; 12.34-35)

⁴³ “Allin qiruqami mana puytinchu mana allinta puquytaqa. Chaynulla mana allin qirupis manami allintaqa puquyta puytinchu.

⁴⁴ Chaymi tukuy qirukunata puquyninmanta riqsinchik. Chaqa iguspa puquynintaqami mana kashakunamantachu pallanchik. Chaynulla ubapa puquynintapis manami sarsakunamantachu pallanchik.

⁴⁵ Chaynumi allin runakunapis allin kaqkunatalata riman allinkunala shunqunpi kashanrayku. Piru chay mana allin runaqami mana allin kaqkunatalata riman, tukuy mana allinkunala shunqunpi kashanrayku. Chaqa mayqanpis shunqunpi kashanlatami, rimanllapa.

Ishkay wasipa simintun

(Mt 7.24-27)

⁴⁶ “¿Imapaqtaq qamkunaqa ‘Amituy Amituy’ nimankillapa, nuqa nishaykunata mana kasurqa?

⁴⁷ Chiqaptami nishaykillapa: Mayqanpis uyamar nuqa nishayta kasur ruraqkunaga kaynu yupay.

⁴⁸ Uk runami wasinta shachinanpaq puntataqa kusa rurita simintuta rajar, rumipa ananmanta shachiran. Chaymanta riyu untamur, chay wasipi wipyakarpis mana kuychiylamatapis puytiranchu. Chaqa kusa alliri shasha karan.

⁴⁹ Piru mayqanpis uyamar chay nishaykunata mana kasuqqami, uk runa mana simintuta rajarchu allpa analanpi wasinta shachiran. Chaymanta riyu untamur chay wasipi wipyakatinga, chay wasiqa limpu limpu pampalla rataran chay yupay”.

7

Jesumi allicharan suldadukunapa mantaqinpa uk sirbikuqninta

(Mt 8.5-13; Jn 4.43-54)

¹ Chaymanta chay runakunata willar tukchirnaqa, Jesusqa riran Capernaúm pwibluman.

² Chaypimi Romamanta suldadukunapa uk mantaqin karan. Paypa kusala munashan sirbiqninmi allipla qishaq karan wanuypaqna.

³ Chaymi chay runaqa Jesuspaq rimaqllapata uyaparan. Chaymantami, Israel runakunapa ruku mantakuqninkunata rugar kaĉharan, Jestusta rir willatinllapa shamur sirbiqninta allichananpaq.

⁴ Chaymi paykunaqa Jesusman rir qimikarqa, kusalata rugaranllapa kaynu nir:

—Taytituy, allinmi kanqa chay suldadukunapa mantaqnintaqa llakipanaykipaq.

⁵ Chaqa payqami nasyunninchikta kusalata munan. Chaynullami chay tantakanayllapa wasimatapis rurachikuran nir.

⁶ Chaynu nitinmi Jesusqa riran paykunawan. Piru wasiman shipchayatinnllapanaqa, chay suldadukunapa mantaqninga amigunkunata kaçhamuran kaynu nir Jesususta willananllapapaq:

“Taytituy, amami piñakunkichu. Chaqa nuqa mana kwintachaypaqla kashayraykumi, mana allinchi rir wasiyman yaykunaykipaqqa.

⁷ Chayraykumi mana nuqallaqa riyta puytiraychu rugashuqqa. Chaymi kaylamanta niy, sirbikuqniyqa alliyananpaq.

⁸ Chaqa nuqallatami mantamaqniykuna mantaman. Chaynulla nuqapis wakin suldadukunata mantani. Chaymi mayqannintapis ‘Riy’ nitiyqa, rin. Ukta ‘Shamuy’ nitiypis, shamun. Chaynulla sirbiqniytapis, imata rurananpaq kaçhatiyypis ruran” nir.

⁹ Chaynu nishanta uyaparmi Jesusqa kusa dispantakashalla kidaran. Chaymi chay runakuna ikinta riqkunaman tikrakar, niran:

—Nishaykillapa: Tukuyla Israel pwiblupiqqa manami mayqantapis kay runa yupay allita kriyiqtaqa tarishachu kani.

¹⁰ Chaymanta chay mandadu rishakuna wasiman tikrakarqa, chay sirbikuqta allintana tariranllapa.

Byudapa wamranta Jesús kawsachimuran

¹¹ Chaymantaqa Jesusqa riran uk pwiblu Naín shutiqman. Paywanqami achka yaçhakuqninkuna, chaynulla kusa achka runakuna ima riranllapa.

¹² Chaynu rir pwibluman çhayarllapanaqa rikaranllapa uk byudapa uklayla wamran wanushata chay pwiblumanta kusala achka runakuna apaqllapata.

¹³ Chayta rikarmi Jesusqa, chay warmisitapaq kusalata llakir kaynu niran:

—Ama waqaychu mamitay nir.

¹⁴ Chaynu nir wanushaman qimikar kamatinmi, chay apaqkunaqa yarachiranllapa. Chaymi Jesusqa chay wanushataqa niran:

—Wamra, qamtami nishuni ¡kawsamuy! nir.

¹⁵ Chaynu nitingami chay wanushaqa kawsamur tar rimaqna qallariran. Chaymantami Jesusqa chay wamrataqa mamanwanna dijaran.

¹⁶ Chayta rikarmi, tukuyla chaypi kaqkunaqa alliplata dispantakar Dyusta alabaranllapa, kaynu nir: “Dyusninchikpa kusa shumaq rimaqninmi rikarisha nuqanchikkunaman”. Chaynulla “Dyusninchikmi shamusha pwiblunta yanapaq” nir ima.

¹⁷ Chaynu Jesús rurashankunataqami, tukuy chay Judeapa lugarninpi yaçcharanllapana.

Shutichikuq Juanmi yaçhakuqninkunata kaçharan Jesusman (Mt 11.2-19)

¹⁸ Juanqami yaçharan tukuy chay pasashankunata, yaçhakuqninkuna parlasha katin. Chaymi ishkay yaçhakuqninkunata qayar,

¹⁹ kaçharan Jesususta tapunanllapapaq: “Qamchu Dyusmanta shamunanpaq karan chay kanki, manaqachu uktaraq yarayashaqllapa” nir.

²⁰ Chaynu kaçhatinllapapaq, chay mandadu rishakunaqa Jesusman qimikar tapuranllapa kaynu nir:

—Shutichikuq Juanmi kaçhamashallapa tapushunayllapapaq qamchu kanki Dyusmanta shamunanpaq karan chayqa, manaqachu uktaraq yarayashaqllapa nir.

²¹ Chaynu nitinllapami, Jesusqa chay kutilla achka qishaqkunata allicharan, chaynulla qischakayninkunamantapis. Chaynulla dyablupa yarpuyinwan kaqkunata allicharan, syigukunatapis nawinkunata allichatin rikakuranna.

²² Chaynu chaykunata rurarnaqa, Jesusqa niran chay tapuqkunataqa:

—Rir Juantaqa willayllapa tukuy rikashaykillapata, uyapashaykillapata ima. Willayllapa:

Syigukunatapis rikakuchin,

kujukunatapis alliyachitin purinllapa,
ismuyaq aychayjunkunatapis allichan nir.

Chaynulla upakunatapis uyakuchin,

wanushakunatapis kawsachimun,

chay mana imayjun kaqkunatapis willan imanushakananllapapaqpis, nir ima.

²³ Chaynulla willankillapapis: ¡Kusa shumaqmi kanqallapa nuqapi kriyishanrayku imakuna rikarir trumpisachinatina mana maydiyapis qunqamaqkunaqa nin! nir.

²⁴ Chaymanta Juanpa yaçhakuqninkuna ritinnaqa, Jesusqa chaypi kaq runakunata qallariran Shutichikuq Juanpaq parlaq, kaynu nir:

“¿Imata rikakuqtaq qamkunaqa riraykillapa chay chunllaq lugarmanqa? Imanutaq uk runa mana uklapi yarpuqmaqa uk yura shukchata wayra wakman kayman kuyuchi q yupay, ¿chayta rikakuqchu riraykillapa?

²⁵ ¿Manaqachu uk runa kusala çhanyijun mudanata, mudakushata rikakuq riraykillapa? Qamkunaqami yaçhankillapa chaynu mudakur paykuna munashanllapakunalata rurar taqkunaqami, chay gubyirnupa wasinkunalapi tanllapa nir.

²⁶ Chaqa, ¿imata rikakuqtaq riraykillapa? ¿Dyuspaq rimaq runata rikaq? Chiqapta qamkunaqa Dyuspa rimaqninkunamantaqa nuqapaq kusa mas intrachikuqta rikaq riraykillapa.

²⁷ Chaqa Shutichikuq Juanpaqmi, Dyus nitin iskribikashakunapiqa kaynu niq:

‘Nuqami qampa naypaykita ukta kaçhasaq,

imanutaq nanta kiçhar kamkachinllapa chaynu qampaq yaçhachikunanpaq’ nir.

²⁸⁻²⁹ Nishaykillapapis: Tukuy runakunamanta manami Juan yupay kusa allinla runaqa kashachu uklamapis. Chaqa tukuy runakuna, wakin impwistuta kubrakuqkunamapis, Juan rimatin uyakurqa, kwintata qukuranllapa paykunata Dyusqa chiqapta yanapayanqallapa nir. Chaymi paykunaqa Juan shutichikutinga, kasur shutikuranllapa. Ashwan kananqa Dyusninchikpa mantakuyninpina mana kwintachaypaqla chaykunaqa, mastana intrakanllapa Juanmantaqa.

³⁰ Piru chay fariseukuna, chaynulla Moisés mantakushanta yaçhar yaçhachikuqkuna-shuypaqa, mana kriyinaranllapachu imanumi Dyus chiqapta yanapayanqa nirmapis. Chaymi paykunaqa Juan shutichikutinpis mana kasur mana shutikuranllapachu”.

³¹ Chaymi Jesusqa niranpis:

“¿Imawantaq kumparayman kay tyimpupi runakunataqa? ¿Imakuna yupaytaq paykunaqa?

³² Kay runakunaqami, wamritukuna plasapi tar kaynu qayapanakunllapa chay yupay: ‘Kinakunatami waqachirayllapa. Piru qamkunaqami mana bayliraykillapachu. Chaynulla llakiypaq takikunata takitiyllapapis, mana waqaraykillapachu’ ninakun chaykuna yupay.

³³ Chaymi qamkunapis wamritukuna yupay, Shutichikuq Juan shamur kusata ayunatin, chaynulla mana binuta upyatinga niraykillapa: ‘Juanqami dyablupa yarpuyinwan’ nir.

³⁴ Chaymanta nuqa Dyusmanta Shamuq Runa kar, mikutiy upyatiy-shuypaqa qamkunaqa ninkillapa: ‘Kusala amryintu, upyalun, chaynulla Romapaq impwistuta kubrakuqkunapa, uchasapa runakunapa amigun’ nir ima.

³⁵ Piru nuqapi kriyishanllaparayku Dyus munashanta rurar kawsaqkunami intrachikunllapa nuqaqami chiqapta Dyusmanta shamusha kani nirqa”.

Jesusmi, fariseo runa Simonpa wasinpi

³⁶ Chaymantaqa uk fariseo runami Jesustaqa kunachiran, wasinman rir mikunanpaq. Chaymi Jesusqa chay fariseupa wasinman yaykur misaman taran.

³⁷ Nataq chay pwiblullapimi kaq uk kusa uchayjun warmi. Paymi yaçharan Jesusqashi chay fariseo runapa wasinman mikuq çasha nir. Chaymi alabastru butillitapi kusa mishki mutkiypaqla yakituta charikur çharan.

³⁸ Çharqa, kusalata waqar Jesuspa çhakinpa yatanlaman tar, chay waqayninwan Jesuspa çhakintaqa paqaq qallariran. Chaymantaqa aqchanwan chakichir çhakinta muchar salaran chay mishki mutkiypaqla yakituwanqa.

³⁹ Chaymi chay fariseo, Jesusta qaraq apasha karan chayqa, kaynuta yarpuran: Chiqapta kay runa Dyuspa rimaqnin karqa kwintata qukanman, imanu warmi karmi chaynu rurayan nirmapis. Yaçhayanmanmi kusa uchayjun warmi nir.

⁴⁰ Chaymi Jesusqa niran:

—Simón, kayta willashayki.

Chaynu nitinga, chay fariseuqa niran:

—Willamay Yaçhachikuq Taytituy.

⁴¹ Chaynu nitinga, Jesusqa niran:

—Ishkay runami dibiyaran uk runa pristasha karan chayta. Ukqa kinyintus dinaryuta dibiyaran. Nataq uknin-shuypaqa sinkwinta dinaryulata dibiyaran.

⁴² Chaymi mana pagrayta puytitinllapaqa, chay pristasha karan chayqa llakipar mana kubrarannachu ishkantinta. Ma willamay Simón: ¿Chay ishkay runakunaqa mayqaynintaq chay qillayta pristasha karan chay runataqa mastaga munayanqa?

⁴³ Chaynu Jesús taputinga, Simonqa niran:

—Nuqataqa yarpuchiman, chay masta dibiyatin llakipar mana kubraranchu chay paymi mastaga munayanqa nir.

Chaynu nitinga, Jesuspis niran:

—Chiqapta ninki.

⁴⁴ Chaynu Simón nitinga, warmiman Jesusqa tikrakar Simontaqa niran:

—¿Rikayankichu kay warmitaqa? Simón, nuqa wasikiman yaykamutiyqa, çhakiyta paqakunaypaqqa mana yakuta qumaraykichu. Piru kay warmisita-shuypaqa, ashwan çhakiyta waqayninwan paqar aqchanwan chakichishamapis.

⁴⁵ Qamqami mana saludar muchamaraykichu. Piru kay warmisita-shuypaqa, yaykushaymanta-pacha mana shaykuq muchamasha çhakiylapi.

⁴⁶ Chaynulla qamqa asaytiwan mana umaylamatapis salashaykichu. Piru kay warmisitaqami, ashwan çhakiyta salasha chay mishki mutkiypayla yakituwan.

⁴⁷ Chayrayku nishuni, kay warmisitatami kusa achka uchankunamanmatapis llakipar pirdunani. Chaymi payqa kusata munaman. Piru mayqantapis ashllilata pirdunashaqa, mana yanqa munamanchikchu.

⁴⁸ Chaymantaqa chay warmita niran:

—Uchaykikunamantaqami llakipar pirdunashuni nir.

⁴⁹ Chaynu Jesús nitinga, chay wakin chaypi kaqkunaqa paykunapura tapunakuq qallariranllapa kaynu nir: “¿Imataq kay runaqa uchanllapakunamanmatapis pirdunakunanpaqqa?”

⁵⁰ Chaynu ninakuyatinllapaqa, Jesusqa chay warmisitataqa niran:

—Mamitay, chiqapta kriyimashaykiraykumi washakashayki. Qamnami rikunki nir.

8

Kay warmikunami yanaparan Jesusta

¹ Chaymantami, Jesusqa puriran achka pwiblukunata, chaynulla taksha pwiblitukunata, yaçhachikuqnu Dyuspa shumaq rimayninta washakarna paypa mantakuyninpi kawsananllapaq. Pullanqami dusi yaçhakuqninkuna karan.

² Chaynullami pullanqa karanpis chay warmikuna, dyablupa yarpuyinwan, ukman qishaywan kaqkunata allichashankunapis. Paykunaqami kaykuna karan: María. Paytami María Magdalena niqllapapis, Magdalamanta kashanrayku. Kay Mariamantami, syiti dyablupa yarpuyinkuna llugshisha karan.

³ Chaynullami karanpis Chuza shutiq runapa warmin Juana. Kay Chuzami, Herodespa imankunata rikaq karan. Ukqami karan Susana; chaynullami wakin achka warmikunapis. Paykunami iman kaqlawanmapis yanapaq Jesustaqa.

Jesusmi kumparasyunta ruran uk tarpukuqwan

(Mt 13.1-9; Mr 4.1-9)

⁴ Tukuy pwiblukunamantami kusala achka runakuna Jesús kayashanman tanta-karanllapa. Chaymi Jesusqa kay kumparasyunta paykunataqa parlaran:

⁵ “Uk runami tarpukuq riran êhakranman. Chaymanta shikwakutinga wakin simillanqa nanman rataran. Chaymi saruêcharanllapa, chaynulla pari q kurukuna mikuran ima.

⁶ Wakin simillakunaqa rataran rumipa ananman. Chaymanta nasirnaqa, das chakiran yakurayku.

⁷ Nataq wakin simillakunaqami kasha rurikunaman rataran. Chaymantami kashakuna pullan winar, limpu êhamitachiran.

⁸ Piru wakin simillakunaqami kusala shumaq pachaman ratar, nasimur puquran. Chaymi kada similla syinllata puqutin kusala achkata kusichakuran”.

Chaynu nirnaqami, kusa jwirtita kaynu niranpis: “Rinriyjun kaqkunaqa uyakur intrakayllapa” nir.

¿Imapaqmi yaêhachikuran kumparasyunkunawan?

(Mt 13.10-17; Mr 4.10-12)

⁹ Jesuspa yaêhakuqninkunami tapuran:

—¿Ima nishaq niyantaq kay kumparasyunqa? nir.

¹⁰ Chaymi Jesusqa niran:

—Qamkunatami unay mana intrakaypaq kasha katinmapis, kananqa Dyusqa intrachishuyanllapa imanumi payqa mantakun nirmapis. Piru wakin runakunata-shuypaqami willani kumparasyunkunalawan. Chayna michka chapakurmapis ama rikakunanpaq, chaynulla michka uyakurpis ama intrakananllapapaq.

Jesusmi tarpukuqpaq yaêhachikushanta intrachikuran

(Mt 13.18-23; Mr 4.13-20)

¹¹ “Kaynutami munan niyta chay kumparasyunqa: Chay simillaqami, Dyuspa rimaynin.

¹² “Chay similla nanman ratasha nirqami intrachimanchik, Dyus rimashanta uyakutin chaymanta dyablu shamurqa yarpuyinpi purichiyashanta das qunqachin, amana kriyir washakananllapapaq nir.

¹³ “Nataq chay similla rumipa ananman rataran chaykunaqami, intrachimanchik chay runakuna Dyus rimashanta kusa aligrila uyakuqpaq. Chaymanta chay simillakuna mana allita êchupakusha yupaymi uk tyimpulapaq kriyir qischakarqa das paymanta ashun nir.

¹⁴ “Wakin simillakuna kasha ruriman ratashakunaqa, intrachimanchik Dyus rimashanta uyapaqkunapaq. Piru chay yarpupakushankuna, kusata imakunata munapashankuna, chaynulla munashanta rurashankuna imaqa, allmanta allmantaqa limpu êhamitachiq yupay mana dijancho puqunanpaqqa.

¹⁵ “Piru simillakuna chay kusa shumaq pachaman rataran chaykunaqami intrachimanchik, chay allinla shunquyjun kar Dyus rimashanta uyakur imuraslapis allita kasur, kusalata puquq yupay kawsaqkunapaq nir.

Jesusmi kumparasyunta ruraran uk lamparawan

(Mr 4.21-25)

¹⁶ “Manami mayqanpis uk lamparataqa kachkanchu imawan pampananpaq manaqa paranpa çhakinman çhurananpaqqa. Ashwanmi unaqlapi çhuran tukuyla yaykuqkunata achkirachinanpaq.

¹⁷ Chaynullami kanan qamkunata willashutiyllapa wakinkunapaq pakaplla yupay kaqkunaqami, maydiyaqa uk lampara achkirachikuq yupay shutillamanna rikaritin allita intrakanqallapa.

¹⁸ “Chayraykumi allita uyakuyllapa: Chaqa mayqanpis intrakar kasukuqkunataqami masta intrachishaq. Piru chay mana intrakaqkunata-shuypaqami intrakayanina niyashanmatapis limpula qunqachishaq”.

Jesuspa mawan ukninkuna

(Mt 12.46-50; Mr 3.31-35)

¹⁹ Chaymantami Jesuspa mawan ukninkunaqa, çharanllapa chay maypiçi Jesús kayashanlawman. Piru kusala achka runakuna kashanrayku naypanman mana qimikayta puytiranllapachu.

²⁰ Chaymi mayqançi Jestusaqa kaynu nir willaran:

—Mamaykiwan uknikikunami chay waqtapi ministishuyan nir.

²¹ Jesusqa niran:

—Mayqanpis Dyus rimashankunata uyakur, chay nishannullata ruraqkunami, maywan ukniykunaqa nir.

Jesusmi wayrawan yaku maqchikayatin qasillachiran

(Mt 8.23-27; Mr 4.35-41)

²² Uk diyapi, Jesusqa uk yaku karruman yaykuran yaçhakuqninkunawan. Chaymi paykunata niran:

—Rishunllapa quçhapa uklaw manyanman nir.

Chaymi riranllapana.

²³ Chaymanta quçhata pasayatinllapaqa, Jesusqa punuran. Chaykamanqami, kusalata wayra rikarimuran. Chaymi chay quçhamapis wakmanta kaymanta maqchikaq qallariran. Chayna, chay yaku karrumanqa yaku untaq qallaritin, yakuman chinqananlapaqa karanllapa.

²⁴ Chaynu tukuyatinga, Jestusa rikçhachir kaynu niranllapa:

—¡Yaçhachimaqniyllapa! ¡Yaçhachimaqniyllapa! ¡Yakumanmi chinqayanchikllapana! nir.

Chaymi Jesusqa sharir, wayrawan yaku maqchikaqtaqa willatinla, limpu qasillaran.

²⁵ Chaymanta yaçhakuqninkunata niran:

—Ima, çmanaraqchu allita kriyinkillapa? nir.

Piru paykunaqami kusata manchakushanrayku dispantakashalla, tapunakuyaql-lapa: “¿Imanu runataq kayqa? Chaqa wayrawan yakumatapis willatinla, kasun-ari” nir.

Gadaramanta dyablupa yarpuyinwan runa

(Mt 8.28-34; Mr 5.1-20)

²⁶ Chay quçhata riyarqami, çharanllapa Galileapa naypanpi Gadara * shutiq lugarman.

²⁷ Chaymi, Jesús yaku karrumanta ishkitinqa, chay lugarantaqa dyablupa yarpuyinwan kaq uk runa yarqamur Jesusman qimikaran. Chay runaqami unayna mana raçhpayjunnachu puriq, chaynulla mana wasipinachu taqpis. Ashwanmi pantyunkunapina taq.

²⁸ Chaymanta Jestusa rikarqa, kusala jwirtita qayçhakur paypa naypanpi qunqurir kaynu niran:

* 8:26 Wakin iskribikashakunapimi “Gerasa” nin.

—¡Unaq syilumanta Dyuspa Wamran Jesús, ama nuqamanqa yakapakamuychu! ¡Rugashaykimi ama qischamanaykipaq! nir.

²⁹ Chaynuqami chay dyablupa yarpuyninga niran, runamanta llugshinanpaq Jesús anyashanrayku. Chaqa kutir kutirmi chay dyablupa yarpuyninga chay runataqa aypaq. Chaymi runakuna michka makinkunata, çhakinkunata allı kadinakunawan watatinllapamapis chay runaqa pitıq. Chaynumi ashwan chay dyablupa yarpuyninga chunllaq lugarkunaman apaq chay runataqa.

³⁰ Chaymi Jesusqa chay runataqa kaynu nir tapuran:

—¿Imataq shutinki?

Chay runaqa niran:

—Shutinimi ‘Legión’. †

Chaynuqami niran, dyablupa yarpuyinkuna paypi kusa achka kashanrayku.

³¹ Chaymi chay dyablukunaqa, Jesusta rugaran ama chay manchaypaq uçku ruri-man kaçhananllapapaqchu.

³² Chay sirkakunapimi achka kuchikuna shitqakuyatin, chay dyablupa yarpuyinkunaqa Jesusta rugaran, chay kuchikunaman yaykunanllapapaq. Chaymi Jesusqa yaykuyllapa niran.

³³ Chay dyablupa yarpuyinkuna chay runamanta yarqurqa, chay kuchikunaman yaykuranllapa. Chaymi chay kuchikunaqa kallpaq qallariran qaçata uray. Chaymanta quçhaman yaykur çhuqar wanuranllapa.

³⁴ Chaymi chay kuchita michiqkuna, tukuy chay pasashanta rikarqa, kallpar riranllapa chay pwıblupi runakunata, chaynulla çhakrapi taçkunatapis parlaq.

³⁵ Parlakutinllapaqa runakunaqa llugshiranllapa rikaq chay pasashankunataqa. Chaymanta Jesús kayashanman çharqa, chay runataqa Jesuspa naypanpi yarpuyin-pina, mudakusha taçta rikar manchakuranllapa.

³⁶ Piru chay tukuy ima pasashakunata rikaqkunaqa, manyaqlla parlakuranllapa imanumi allıyaran chay runaqa nirmapis.

³⁷ Chaymi chay Gadara shutıq lugarmantaqa, tukuyla runakunaqa Jesusta rugaranllapa, chaymantaqa rinanpaq uklawta. Chaqa kusatari manchakuyaranllapa. Chaymi Jesusqa yaku karruman yaykur riran.

³⁸ Chay dyablupa yarpuyinmanta allıyasha chay runaqa, Jesusta rugayaran paywan rinanpaq. Piru Jesusqami chay runataqa kidananpaq kaynu niran:

³⁹ —Riy wasikiman. Chayna parlakuy Dyus imanumi llakıpar yanapashusha nirmapis.

Chaymi chay runaqa rir parlakuran tukuyta chay pwıblupıqa, imatami Jesús paypaq rurasha nirmapis.

Jesusmi allicharan uk warmita, Jairupa wamranta ima

(Mt 9.18-26; Mr 5.21-43)

⁴⁰ Chaymanta Jesús chay quçhapa uklawninmanta tikrakar shamutinga, chaypi kaq runakunaqa kusalata aligriyaranllapa yarayashanllaparayku.

⁴¹ Chaymi, uk runa Jairo shutıq çharan. Chay Jairumi tantakananllapa wasipi uk mantakuq kaq. Paymi Jesuspa naypanpi qunqurıkur rugaran wasınman rinanpaq.

⁴² Chaqa wanuypaqna karan chay runapa uklayla warmi wamran kaqqa. Wamran-qami dusi añuyjunna kasha kanqa.

Piru Jesusqami kusa achka runakunapa rurinta riyashanrayku, kusalata kiçhkichiyaranllapa.

† 8:30 Legión nırqami intrachimançhik kusala achka suldadukuna nır.

⁴³ Chay runakunapa rurintami riyaran uk warmipis. Chay warmimi dusi añupaqna yawarnin shamutin qishaq karan. Chaymi rimidyakuqkunapi, kusalata gastaran iman kaqninkunalamatapis. Piru manami mayqanpis allicharanchu.

⁴⁴ Kay warmisitami Jesuspa ikinlawta qimikar raçhpanpa manyanta kamaran. Chaynu kamatinlami, chay kutilla yawarnin shamuqqa qasillaranna.

⁴⁵ Chaymantaqa Jesusqa tapukuran:

—¿Pitaq kamamasha? nir.

Chaymanta tukuy “Mana mana” niyatinga, Pedruqa niran:

—Yaçhachikuq Taytituy, kusala achka runakuna kashanraykumi, kiçhkipi kum-sashuyan ima nir.

⁴⁶ Piru Jesusqami niran:

—Mayqançhi kamamasha. Chaqa nuqami kwintata qukasha kani, pudirniy yarqusha nir.

⁴⁷ Chaymanta chay warmiqa imanupis mana niyta puytirqa, chukchukyaqnulla rir Jesuspa naypanpi qunqurikuran. Chaymi tukuypa naypanpi rimaran imanumi Jesuspa raçhpanta kamarla alliyaran nir ima.

⁴⁸ Chaymi Jesusqa niran:

—Mamitay, kriyishaykiraykumi alliyashaykina. Chayraykumi aligrilana rikuy.

⁴⁹ Chaynu nir Jesús rimayatinllami, chay tantakananllapa wasipi mantakuq Jairupa wasinmanta uk runa çhar kaynu niran:

—Wamraykiqami wanushana. Amana masqa qillakachiynachu yaçhachikuqtaqa nir.

⁵⁰ Piru Jesusqa chaynu niqta uyarqa, niran:

—Ama manchakurchu, nuqalapi kriyiy. Chaymi wamraykiqa alliyanga nir.

⁵¹ Chaymanta Jesús wasiman çharnaqa, Pedruta, Santiaguta, Juanta, chay wamrapa taytanta, mamanta imala rurimanqa yaykuchiran.

⁵² Tukuymi waqayaranllapa chay wanushapaq llakir. Piru Jesusqa niran:

—Ama waqayllapachu. Kay wamraqami mana wanushachu, punuyanlami nir.

⁵³ Chaynu nitinmi, tukuyla asiparanllapa paytaqa. Chaqa yaçhayanllapari wanusha nir.

⁵⁴ Chaymantami Jesusqa makinmanta aypar kusala jwirtita rimar niran:

—¡Mamitay sharimuy! nir.

⁵⁵ Chaynu nitinmi kawsamur, sharimuran. Chaymantami Jesusqa kaçhakuran qarananllapapaq.

⁵⁶ Chaymi taytankunaqa, kusa dispantakashalla kidaranllapa. Piru Jesusqa niran, ama mayqantapis parlananllapapaqchu, chay rurashankunapaqqa nir.

9

*Jesusmi dusi yaçhakuqninkunata kaçharan yaçhachikunanllapapaq
(Mt 10.5-15; Mr 6.7-13)*

¹ Jesusqa tantaran tukuynin dusi yaçhakuqninkunata. Chaymantami yaçhayninta, pudirninta ima quran, tukuy dyablupa yarpuyinkunata itakunanllapapaq chaynulla qishaykunamanta allichakunanllapapaq ima.

² Chaynumiri yaçhakuqninkunataqa kaçharan Dyuspa mantakuyninpaq yaçhachikunanllapapaq, qishaqkunata allichananllapapaq ima.

³ Kaynu nirmi kaçharan:

“Nanpaqqami ama imalatapis aparchu rinkillapa: Bastunta, alburjata, tantata, chaynulla qillayta, mudakunaykipaq raçhpaykillapa imamatapis.

⁴ Mayqan wasiman çharpis, chaymantaqa ama lluqshinkillapachu, chay lugarmanta rinaykillapakaman.

⁵ Imanupi mayqan pwiblupi mana samachishunatinllapaqa, êhakillapapi kaq pulbumatapis êhaspir lluqshir rinkillapa. Chaynu rurarqami intrachinkillapa: ‘Manami nuqakunapa kwintaynachu. Ashwanmi qamkunapina kanqa’ nir’.

⁶ Chaynu nitinmi, paykunaga riranllapana tukuy pwiblitukunata Dyuspa shumaq rimayninta yaêchakuqnu chaynulla qishaqkunata allichagqu ima.

Jesuspaqmi Herodes yaêhanaran

(Mt 14.1-12; Mr 6.14-29)

⁷ Chaymantami tukuy chay pasashankunapaq gubyirnu Herodesqa uyaparanna. Piru mana yaêhayaranchu imanumi kanqa nirmapis. Chaqa Jesuspaqqa ukkunaqa niqllapa: “Juan wanushanmanta kawsamusha” nir.

⁸ Ukkuna-shuypaqa niqllapa: “Dyuspa rimaqnin Elías shamunanpaq karan, chay shamusha” nir. Chaynulla wakinkunapis niqllapa: “Dyuspa unay uk rimaqninkuna kawsamusha kanqa” nir.

⁹ Chaynu niyatinllapamapis, Herodesqa paylla niran: “Chaqa nuqalla niray, Juanpa umanta pitinanllapapaqqa. Chaynu katinga ¿mayqantaq kanqaqa chay runapaq kusata rimayanllapa chayqa?” nir.

Chaymi chiqapta yaêhanar Herodesqa kusalata Jesustaqa tariyta yarpuran.

Jesusmi sinku mil runakunata qararan

(Mt 14.13-21; Mr 6.30-44; Jn 6.1-14)

¹⁰ Chaymanta chay apustulninkuna tikrakamurqa Jesustaqa parlaranllapa tukuy imakunata rurashanllapata. Chaymi Jesusqa paykunata apar riran Betsaida pwibluman.

¹¹ Piru runakunaqa, Jesusqa Betsaidapi nir yaêcharqa riranllapa. Êchatinllapaqa Jesusqa samachiran. Samachirqa runakunataqa willaran imanumi Dyus mantakun nir, chaynulla paykunapa naypanpi qishaqkunata allicharan, ima.

¹² Chaymanta limpu tardiyatinnaqa, Jesuspa dusi yaêchakuqninkunaqa payman qimikar, kaynu niranllapa:

—Taytituy, runakunata willay rir chay shipchakaq pwiblitukunaman, lugarkunaman ima mikunanllapata rantir mikur samanallapapaq. Chaqa kay lugarpigami mana imapis kanchu nir.

¹³ Chaymi Jesusqa paykunataqa, niran:

—Qamkuna qarayllapa, nir.

Chaynu Jesús nitinga paykunaga niranllapa:

—Chaqa sinku tantitawan ishkay piskaditula kan. ¿Maymantashi kay kwichka achka runakunapaqqa mikuymatapis rantishunllapaqa?

¹⁴ Chaqa tukuyninga chaypi kaqkunaqa ullqkunala sinku mil (5,000) kasha kanqallapa. Piru Jesusqa yaêchakuqninkunataqa niran:

—Willayllapa chay runakunaqa tanqallapa sinkwinta, sinkwinta nir.

¹⁵ Chaynu nitinga, yaêchakuqninkunaqa tukuy runakunataqa samachiranllapa.

¹⁶ Chaymanta Jesusqa chay sinku tantitawan, ishkay piskaditula aypar unaq syiluman chapakur, chaykunapaq payji nir, Taytan Dyusman mañakuran. Chaymantami chaykunataqa pidasu pidasu pakir yaêchakuqninkunata quran tukuyla chaypi kaqkunata aypachinanllapapaq.

¹⁷ Chaynumi tukuyla mikuranllapa tiqllananllapakaman. Chaymantaqami chay tantapa chaynulla piskadupa subrantaqa dusi kanastata tantaranllapa.

Pedrumi Jesustaqa Dyuspa Akrashan Cristun kanki niran

(Mt 16.13-19; Mr 8.27-29)

¹⁸ Uk diyapimi Jesusqa payla Taytanman mañakuyar, yaêchakuqninkuna pullan katin, paykunataqa tapuran kaynu:

—¿Nuqapaqqa mayqanshi kani ninllapataq runakunaqa? nir.

¹⁹ Chaynu nitinga paykunaqa niranllapa:

—Wakinqami ninllapa, Shutichikuq Juan nir. Nataq wakin-shuypaqa ninllapa Elías nir. Chaynulla wakinkunaqa ninllapa Dyuspa unay rimaqnin kawsamusha kanqa nir.

²⁰ —Qamkunapaq-shuypaqa ¿mayqantaq kani? —nir tapuran yaĉhakuqninkunataqa.

Chaymi Pedruqa niran:

—Qamqami Dyuspa Akrashan Cristun kanki nir.

Mananami maychu wanunaypaq niran Jesusqa

(Mt 16.20-28; Mr 8.30-9.1)

²¹ Chaynu nitinllapaqami Jesusqa paykunataqa niran, ama mayqantapis willananllapapaqchu, chay yaĉhayashanllapataqa. Chaymi kaynu niranpis yaĉhakuqninkunataqa:

²² “Dyusmanta Shamuq Runataqami ruku mantakuqkuna, kurakunapa mantaqninkuna, chaynulla Moisés mantakushanta yaĉhar yaĉhachikuqkuna ima ĉhiqnir kusalata qischanqallapa. Chaynu qischarmi wanuchinqallapa. Piru kimsa diyamantaqami qashan kawsamunqa” nir.

²³ Chaymantaqa tukuyta Jesusqa niran:

“Mayqanpis nuqapa yaĉhakuqniy kanarqami amana bidanllapapaqqa llakinqallapanachu. Ashwanmi kruspi wanuchinatinllapamapis ama manchakurchu waran waran nuqalapi yarpur shachinakunqallapa.

²⁴ Chaqa mayqanpis paykuna munashannulla bidanta washayta kamaqkunaqami tukuy tyimpupaqna qischanqallapa. Piru mayqanpis nuqapi kriyishanrayku qis-chakar wanuqkunaqami tukuy tyimpupaqna kawsanqallapa.

²⁵ Piru mayqanpis kay pachapi kaq iman munashanta tantakur mana washakatinga, ¿imapaqtaq sirbiyan chay tantakushanqa?

²⁶ Chaymi nuqaga nini, nuqamanta pinqakuqkuna, chaynulla chay rimashaykunamanta pinqakuqkunamantaqa, nuqapis llipyalla pudirniywan shamurqa pinqakushaq paykunamantaqa. Chaqa chay diyaqa shamushaq Taytaypa kusala llipyalla pudirninwan, kusa allinla angelkunawan ima.

²⁷ Chiqaptami nishaykillapa: Kaypi kawsaqkunaqa wakinllaga Dyus mantakuqtaqa rikanqallapa manaraq wanuyarchu”.

Jesusmi kusa llipya intirupaq tikrakan

(Mt 17.1-8; Mr 9.2-8)

²⁸ Chay parlashanmanta uchu diyamana pasasha katinga Jesusqa Pedruta, Santiaguta, Juanta ima apar rir iqaran uk sirkaman, chaypi Dyusman mañakunanpaq.

²⁹ Chaynu mañakuyatingami Jesuspa qaqlanqa kusa ukman shumaqpaq tikrakan. Chaynulla raĉhpanmapis kusala yuraq llipya intirupaq tikrakan.

³⁰ Chaykamanmi ishkey runakuna rikarimusha Jesuswan parlayaran. Chay ishkey runakunaqami Moiseswan Elías karanllapa.

³¹ Chay paykunaqami kusa llipyaypa rurinpi shasha parlayaranllapa, imanumi Jesús qis-chakar Jerusalenpi wanuyanqa nir.

³² Pedruqa wakinninwan allipla punuypaq karmapis, allipta shachinakur Jesuspa chay llipyaynintaqa rikakuranllapa. Chaynulla Jesuswan ishkey runa parlaqtapis rikaranllapa.

³³ Chaymanta chay ishkey runakuna Jesusmanta ashuyatinnaqa, Pedruqa Jesusman qimikar, kaynu niran:

—Yaĉhachikuq Taytituy, ¡kaypiqami kusala allin kanchikllapa! Rurashaqllapa kimsa chukllitakunata, ukta qampaq, ukta Moisespaq, ukta Eliaspag nir.

Piru chaynu nirmapis Pedruqa mana yarpuyinpichu chaynuqa rimayaran.

³⁴ Chaynu rimanankamanqa puktay limpu pamparanllapa. Chaynu puktay pam-patinllapaqa alliplata manchakuranllapa.

³⁵ Chaymantaqa chay puktaypa rurinmantaqa Dyus kaynu niran:

“Kaymi kusa munashay Wamrayqa. *
¡Paylatami kasunkillapa!” nir.

³⁶ Chaynu chay rimayta uyapatinllapala Jesusqa payla kasha karan chaypiqa. Piru chaynu katinmapis, chay tyimpuqa, uyasha chaykunaqa mana imalatapis pitapis willaranllapachu, chay rikashanllapataqa.

*Jesusmi allicharan dyablupa yarpuyinwan kaq wamrata
(Mt 17.14-21; Mr 9.14-29)*

³⁷ Chaymanta allaqnin diya unaq sirkamanta ishkimutinllapaqa, Jesusta tariqqa kusala achka runakuna riranllapa.

³⁸ Chaymi chay kusa achka runakunapa rurinmanta uk runa, kusa jwirtita kaynu niran:

—Yaĉhachikuq Taytituy, kusalatami rugashayki rikanaykipaq kay uklayla wamrayta.

³⁹ Chaqa paytami dyablupa yarpuyin aypar kusata qayĉhachir atakita qur, shimimantapis pusquta itakuchin. Chaynulla kusata qischarmi kusa llakiypaqta dijan.

⁴⁰ Chaymi chay yaĉhakuqninkunata mañakuray dyablupa yarpuyinantaqa itakunanpaq. Piru manami puytishallapachu nir.

⁴¹ Chaynu nitinqa, Jesusqa niran:

—¡Ay qamkuna Dyuspi mana allita kriyiqkuna, chaynulla mana allinta ruraqkuna! ¿Maydiyakamantaq allita intrachishunayllapapaq qischakashaq? ¿Ima maydiyakamantaq qamkunawan shachinakushaq? Ma, kayman apamuy wamraykitaqa nir.

⁴² Chaymi chay wamrata Jesusman qimitinnaqa, chay dyablupa yarpuyinnga wamrataqa pachaman ratachir atakita quran. Chaynu ruratinga Jesusqa, chay dyablupa yarpuyinantaqa anyarlla itakur, chay wamrataqa allintana taytanwan dijaran.

⁴³ Chayta tukuyla rikaqkunami kusa dispantakashalla kidaranllapa, imanumi Dyusqa rurayta puytin nir.

*Ishkay kutipaqnami Jesusqa wanushaqa niran
(Mt 17.22-23; Mr 9.30-32)*

Chaynu Jesús tukuy imata rurashanrayku runakuna kusa dispantakashalla kanankamanmi, payqa yaĉhakuqninkunataqa niran:

⁴⁴ —Kay nishuyanillapa chayta allita uyakur ama qunqayllapachu, Dyusmanta Shamuq Runatami kuntrankunaman qukuyanqallapa nir.

⁴⁵ Chaynu nitinmapis, yaĉhakuqninkunaqa mana intrakaranllapachu. Chaqa Dyusmi nisha karan amaraq intrakananllapapaqchu. Chaynullami manchakur Jesustaqa mana tapuranllapachu, imapaqmi chaynu rimasha nirmapis.

*¿Mayqantaq Dyuspaqqa kusa mas allin kanqa?
(Mt 18.1-5; Mr 9.33-37)*

⁴⁶ Chaymantami Jesuspa yaĉhakuqninkunaqa paykunapura willanakuq qallariranllapa, mayqanninllapashi kusa mas allin kanqa nir.

⁴⁷ Chaymi Jesusqa imatami yarpuyanllapa nir kwintata qukar, uk wamrituta paypa pullan shachir,

⁴⁸ yaĉhakuqninkunataqa kaynu niran:

“Mayqanpis nuqapa shutiypi kay wamrituta shumaqta samachiqqami, nuqallatana samachimayan. Chaynulla nuqata samachimaq-shuypaqa, mayqanĉhi kaĉhamasha

* **9:35** Wakin iskribikashakunapimi nin: “Kaymi akrashay Wamrayqa” nir.

chayta samachiyan. Chaqa tukuy qamkunamanta mana kwintachaypaqla kaqmi, Dyuspaqqa kusa mas allinpaq riqsikasha kanqa”.

Mana kuntramaqninchikqami ashwan faburninchik

(Mr 9.38-40)

⁴⁹ Chaymantaqa yaçhakuqnin Juanqa niran:

—Yaçhachikuq Taytituy, rikashami kanillapa uk runata qampa shutikiwan dyablupa yarpuyinkunata runakunamanta itakuqta. Chaymi paytaqa nirayllapa ama chayta ruraychu nir. Chaqa chay runaqa mana nuqanchikkunawanchu purin nir.

⁵⁰ Chaynu nitinmi Jesusqa niran:

—Ama ‘Mana’ niyllapachu. Chaqa mayqanpis nuqanchikpa mana kuntranchik karqami, faburninchik kanqa nir.

Jesusmi Santiaguwan Juanta anyaran

⁵¹ Jesús syiluman rinanpaq tyimpu çhamuyatinnaqa, kusata animakur riran Jerusalén pwiblumanaqa.

⁵² Chaymi wakinta kaçharan naypaqta rir, Samaria lugarpa uk pwiblitunpi wasita tarir kamakachitinllapa chaylapi samanallapapaq.

⁵³ Piru chay Samariamanta kaqkunaqa mana samachinaranllapachu, Israelmanta kaqkunawan mana piçhunakuq kashanrayku. Chaqa paykunaqari yaçharanllapa Israelmanta kar Jerusalemman riyani nir.

⁵⁴ Chaymi yaçhakuqninkuna Santiaguwan Juan chayta rikarqa, kaynu niranllapa Jesustaqa:

—Taytituy, çmunayankichu [Dyuspa unay rimaqnin Elías rurashannulla] † nuqakunapis syilumanta nina shamunqa nitiyllapa, shamur paykunata rupachir tukchinanta?

⁵⁵ Chaynu nitinllapami Jesusqa paykunawman tikrakar anyaran [kaynu nir:

—Qamkunaqami mana allin yarpuyiniyun kashaykillaparayku mana yaçhankillapachu imatami rimayankillapa nirmapis.

⁵⁶ Chaqa Dyusmanta Shamuq Runaqami, mana runakunata chinqachinanpaqchu shamusha. Ashwanmi shamusha runakunata washananpaq].

Chaymantaqa riranllapa uk pwiblitumanna.

Jesusmi paywan rinaqkunata kaynu nin

(Mt 8.19-22)

⁵⁷ Nanta riyatinllapaqami, uk runa kaynu niran Jesustaqa:

—Taytituy, mayta ritkipismi pullayki rinayani nir.

⁵⁸ Chaynu nitinmi Jesusqa niran:

—Surrakunami maçhayniyun pununanpaqqa. Chaynulla pariç kurukunapis qushayjun ima. Piru Dyusmanta Shamuq Runapaq-shuyapaqami mana kanchu maylapipis umanta sintikuchinanlapaqmapis nir.

⁵⁹ Chaymantaqa ukta niran:

—Shamuy nuqawan rishun nir.

Chaynu nitinmi chay runaqa niran:

—Taytituy, dijamay rishaq taytay wanutin pampaqraq. Chaymantanami rishun nir.

⁶⁰ Jesusqa niran:

—Chaqa mana nuqapi kriyiqkunaqami imanutaq wanushakunamaqa chaynu. Chaymi dijay wanushakunaqa paykunapurana pampanakunqa. Ashwan qamqa rir yaçhachikuy imanumi Dyus mantakun nir ima.

⁶¹ Qashan ukqa niran:

—Taytituy, nuqami pullayki rinayani. Piru puntataqa dijamay rishaq wasiypi kaqkunata ‘Rishaqna’ ninaypaq.

† 9:54 Masta intrakanarqa rikashunllapa 2 Reyes 1.10.

⁶² Chaynu nitinmi Jesusqa niran:

—Mayqanpis aradunpi aypakusha yapukuyar, ikiman chapakuqnu riqqami, Dyuspa mantakuyninpaqqa mana sirbinchu nir.

10

Jesusmi sitinta akrashankunata kaçharan yaçhachikunanllapapaq

¹ Chaymantami Amitunchik Jesusqa akraran sitinta * runakunata. Chaynu akrarmi, ishkey ishkey kaçharan paypa naypantaqa, chay tukuy pwiblukunaman, lugarkunaman rinanpaq karan chaykunaman.

² Chaymi Jesusqa yaçhakuqninkunataqa niran:

“Chiqaptami kusichaga kusala achka. Piru aykalami trabajaqkunaqa. Chayraykumi chay kusichapa amunta mañayllapa, pay kaçhananpaq trabajaqkunata, paykunana tantananllapapaq nir. †

³ Riyllapana. Piru allita kwintata qukarmi rinkillapa. Chaqa qamkunata kaçhashurllapaqa uk uyshitakunata surrukunapa rurinta kaçhaq yupaymi kaçhashuyanillapa.

⁴ “Amami apankillapachu qillayta purichina talqitata, alburjata, chaynulla uk llanqikunamatapis. Chaynulla nankunapi mayqanta saludarqa, amami maykaman parlar shankillapachu.

⁵ Uk wasiman yaykurqa, naypaqtaqa saludakunkillapa kaynu nir: ‘Dyus yanapashutinllapami kusa shumaq kankillapa kay wasipiga’.

⁶ Chaynu nitkillapa, chaypi kaqkuna kusa shumaqta uyakur intrakatinllapaqa, Taytanchik Dyusmi shumaqta yanapanqa. Piru mana kasushutinllapa-shuypaqami mana imapis kanqachu.

⁷ Chaynu chay wasipi kusa shumaqta uyakur intrakatinllapaqa, chayllapi kidankillapa. Chaymi chaypi mikunkillapa, upyankillapa imalatapis qushutinllapaqa. Chaqa uk trabajaqgami pagrakayta puytin.

⁸ “Chaynulla uk pwibluman çhatkillapa shumaqta intrakar samachishutinllapaqa, mikuyllapa imalatapis qarashutinllapaqa.

⁹ Chaypi qishaqkuna katinga, allichar, kaynu ninkillapa: ‘Dyuspa mantakuyninmi, shipchana qamkunapaqqa’ nir.

¹⁰ Piru uk pwibluman çhatkillapa mana kasushutinllapaqa, waqta kallikunaman yarqunkillapa, kaynu nir:

¹¹ ‘¡Kay pwibluykillapapa allpankuna kay çhakiyllapapi aypakushanmatapis qamkunapa naypaykillapapi çhaspichikushaqllapa mana kasumashaykillaparayku! Piru Dyuspa mantakuyninqami shipchana qamkunapaqqa’ nir.

¹² Nishaykillapa: Chay jwisyu diya çhamutinqami chay pwiblupaq kastiguqa kusala mas manchaypaq kanqa, Sodomamanta runakunamanmatapis nir.

Wakinkunaqami Jesuspiqa mana kriyinllapachu (Mt 11.20-24)

¹³ “¡Ay Corazín pwiblu! ¡Ay Betsaida pwiblu! Kay milagrukunata qamkuna rikanaykillapapaq rurasha kani, chay milagrukunata Tiro shutiq pwiblupi, Sidón pwiblupi rurasha katiyamaqa, paykunaqa aykapina Dyuspi kriyir uchankunata dijar, saqalla raçhpankunata yakakur, uçhpapa anan tasha kanmanllapa.

¹⁴ “Piru jwisyu diya çhamutinqa, qamkunapaq kastiguqa mas kanqa, chay Tiro pwiblumanta, Sidón pwiblumanmatapis.

* **10:1** Wakin iskribikashakunapimi “Sitintay-dus” nin. † **10:2** Kusichananpaq chaykunaqami, Jesuspi tukuy manaraq kriyiqkuna. Kusichapa amunqami Tayta Dyus. Nataq chay trabajaqkunaqa, Dyuspaq yaçhachikuqkuna.

¹⁵ Qamkuna Capernaúm pwiblupi taqkuna, ¿yarpunkillapachu washakar syiluman riyankillapa kanqa? nir. Ashwanmi qamkunaqa tukuy tyimpupaq kastigakanaykillapapaqna itakukankillapa.

¹⁶ “Chaqa mayqanpis qamkunata uyakushuqkunaqa, nuqatapis uyakumayan. Chaynulla qamkunata disprisyashurllapaqa, nuqatapis disprisyamayan. Nataq nuqata disprisyamar-shuypaqa chay kaçhamasha chayta disprisyayanllapa”.

Jesús sitintata kaçhashankunami tikrakamuranllapa

¹⁷ Chay sitinta runakuna rishakunaqa, tikrakamuranllapa kusa aligrila, kaynu nir:

—¡Taytituy, tukuy dyablukunapa yarpuyinkunata qampa shutikiipi anyatiyllapaqami kasumanllapa! nir.

¹⁸ Jesusqa niran:

—Chiqaptami chaynu. Chaqa nuqami rikaray Dyus unaq syilumanta Satanasta itakamutin, uk rilampa yupay ratamuqta.

¹⁹ Chaynu dyablupa pudirnin kasushunanllapapaqmi pudirta qushurayllapa. Chaymi kulibrakunapa, alakrankunapa rurinpi puritkillapamapis mana imanachishunqallapachu.

²⁰ Piru amami chay dyablupa yarpuyinta anyatkillapa kasushushanllaparayku-laqa aligriyayllapachu. Ashwanmi masta aligriyayllapa unaq syilupi shutikillapa iskribikashanrayku.

Jesusmi aligriyaran

(Mt 11.25-27; 13.16-17)

²¹ Chay kutillami, Jesusqa Santu Ispiriturayku kusalata aligriyar niran:

—¡Taytay! Qammi kay pachapa, unaq syilupa amun kanki. Chayraykumi alabashuni. Chaqa qamqami kananqa chay mana kwintachaypaqla kaq runakunata intrachishayki unay chay kusa yaçhaq, kusa intrakaq runakunata pakar mana intrachishaykitaqa. Chaynumiri Taytituy. Chaqa qammi chaynu kananpaqqa munashayki kasha” nir.

²² Chaynullami Jesusqa niranpis:

“Taytaymi tukuy imata qumasha rikanaypaq. Piru manami mayqanpis riqsimanchu Dyuspa Wamran kani nirqa. Ashwan Taytaylami riqsiman. Chaynulla manami mayqanpis Taytaytaqa riqsinllapachu. Ashwan nuqa Wamranlami riqsin. Chaynu Wamran kashayraykumi mayqantapis riqsichinashaytaqa riqsichiya puytini”.

²³ Chaynu nirqa, yaçhakuqninkunaman tikrakar paykunalata niran:

“Kusa shumaqmi kanqallapa, qamkuna kay rikayashaykillapata rikaqkunaqa.

²⁴ Chaqa nishaykillapapis: Dyuspa achka rimaqninkuna, mantakuq runakuna ima, kanan rikayankillapa chayta, chaynulla uyapayankillapa ima chaytaqa, rikayta uya-payta ima munaqllapa. Piru paykunaqami michka chaynu munarmapis mana rikaranllapachu chaynulla mana uyaparanllapalamapischu” nir.

Samariamanta runapaqmi Jesús kumparasyunta ruraran

²⁵ Chaymanta Moisés mantakushanta uk kusata yaçhar yaçhachikuqmi, ima ninqashi nir, kaynu Jesusta tapuran:

—Yaçhachikuq Taytituy, ¿imatana rurayman tukuy tyimpupaqna kawsanaypaqqa? nir.

²⁶ Jesusqa niran:

—¿Imatataq nin Dyus nitin Moisés mantakushanpiqa? ¿Imatataq liyiyanki?

²⁷ Chaynu nitinmi chay yaçhar yaçhachikuqqa niran:

—Taytayki Dyusta munay tukuy shunquykiwan, bidaykiwan, jwirsaykiwan, yarpuynikiwan ima. † Chaynulla llakiy runa masakikunapaq, imanutaq qampa kwirpuykillapaq llakinki chaynulla nir.

† 10:27 Masta intrakanarqa rikashunllapa Deuteronomio 6.5; Levítico 19.18.

²⁸ Chaynu nitinmi Jesusqa niran:

—Allintami nishayki. Chayta ruraraqami, tukuy tyimpupaqna kawsanki nir.

²⁹ Piru chay yaçhar yaçhachikuqqa, chay tapukushanpaq kwintata qukar mana pin-qaypi kidanar kaynu niran Jesustaqa:

—¿Pitaq runa masiyqa?

³⁰ Chaynu taputinmi, Jesusqa Israelmanta uk runata ima pasashanta kaynu nir parlaran:

“Israelmanta uk runami nanta riyaran Jerusalemanta Jericumanta. Chaymantami suwakuqkuna rikarimur payta arkar limpu raçhpanlamatapis kitaranllapa. Chaynu rurarmi kusata qischar, wanushata yupay dijar riranllapa.

³¹ “Piru imanupîchi uk kura chay nanta pasayaran. Chayna chay qischakasha runa usuraqta rikarqa, uklawllaman chapakur mana rikaq tukur, pasar riran.

³² Chaynullami levipa ayllunmanta Dyusta adurananllapa wasipi sirbikuqpis, chayta pasayaran. Piru paypis chay qischakasha usuraq runata rikarqa, uklawllaman chapakur mana rikaq tukur, pasar riran.

³³ “Piru Israel runakunapaq uk mana kwintachaypaqta Samariamanta runami, chay nanllata pasayarqa chay runa qischakasha usuraqta rikarqa, chay pay-shuypaqa kusata llakiparan.

³⁴ Chaymi, chay runaman qimikar, lisyakashankunata rimidyaran asaytiwan, ubapa yakun binuwan ima. Chaymanta raçhpakunawan wataran. Chaynu rimidyarmi, burritunpa anan tachir samanallapa uk wasiman apar kuytaran.

³⁵ “Chayna allaqninga, chay Samariamanta runaqa ishkay qillaysituta urqur chay wasipa amunta qur, kaynu niran: ‘Kay runitutami kuytapamay. Imanupi masta gastatkiqa tikrakamur pagrashayki’ nir”.

Chaymanta Jesusqa niranpis:

³⁶ —Chaynu kay kimsakuna qischakasha runata rikashanpaq parlashushaymantaqa, ¿mayqannintaq paypa kwirpunllata yupay runa masinta kuytaran?

³⁷ Chaynu Jesús nitinmi, chay yaçhar yaçhachikuqqa niran:

—Chay kusalata llakipar yanaparan chaymi, nir.

Jesusqa niran:

—Chaynu katinga qampis rir chayllata ruray nir.

Jesusmi Martawan Mariapa wasinpi

³⁸ Chaymantami Jesusqa chay maymançhi riyaran chayman riyarqa, çharan uk pwiblituman. Chaypimi, uk warmi Marta shutiq, wasinpi samachiran.

³⁹ Kay Martami uk irmanayjun kaq. Paymi shutiq María. Chay Mariami Jesuspa çhakilanpi taran uyakunanpaq Jesús nishanta.

⁴⁰ Piru Martaqa, imankuna rurananpaq kusa achka katin Jesusman qimikar kaynu niran:

—Taytituy, ¿manachu qamqa yarpunki irmanay pullayki katin nuqala imatapis rurani nirqa? Willay yanapamanqa nir.

⁴¹ Piru Jesusqa, niran:

—Marta, Marta, kusatami yarpunki, chaynulla llakinki tukuy imaykikunalapaq.

⁴² Piru uklami allinqa; Mariaqami shumaq kaqninta akrasha paypaqqa. Chaymi mayqanpis akrashan chaytaqa mana kitanqachu nir.

11

Jesusmi yaçhachikun Dyusman mañakunanllapapaq (Mt 6.9-15; 7.7-11)

¹ Uk kutimi, Jesusqa uk lugarpi mañakuyaran. Chaymanta tukchitinnaqa yaçhakuqnikunamanta ukninga kaynu niran:

—Yaĉhachikuq Taytituy, yaĉhachimayllapa Dyusman mañakuyta, imanutaq Juan yaĉhakuqninkunata yaĉhachiran chaynulla.

² Chaynu nitinmi, Jesusqa niran:

—Qamkunaqa kaynu nir mañakuyllapa:

‘[Unaq syilupi] Taytayllapa,

qammi kusa allinpaq riqsikanki.

Shamuy-ari qamla kay pachapiqa mantamanaykillapapaq.

[Qam munashaykinullami kay pachapi rurakanqa imanuchi unaq syilupi ruranki chaynulla].

³ Kananllami chay ministiyashayllapa mikuyta qumayllapa.

⁴ Mana allinta rurashayllapamantapis pirdunamayllapa,

imanuchi nuqakunapis mana allinta ruramatinllapapis pirdunanillapa chaynulla.

Amami uchakunayllapapaqqa dijamankillapachu.

[Ashwanmi chay riqchaq mana allinkunamantaqa washamayllapa].’

⁵ Chaynullami Jesusqa niranpis:

“Imanupi amiguykillapapa wasinman chaypi tuta rir, kaynu ninkimanllapa: ‘Amiguy kimsa tantitata pristamay.

⁶ Chaqa uk amiguy chayraqla chamun wasiyman. Chaymi mana imalapis kanchu qaranaypaq’ nir.

⁷ “Chaynu nitkillapaqami, chay ukqa rurimanta nishuyanqallapa: ‘Ama qillakachimaychu, punkuqami kirparayanna. Chaymi nuqa, chaynulla wamraykunapis mantapina kanillapa. Manami sharimuyta puytinichu imata qushunaypaqpis’ nir.

⁸ Chaymi nishaykillapa: Amiguykillapa kar, mana das sharimur qushurllapamapis, kusata mañayatkillapaqa qushuyanqallapa tukuy ministishaykillapataqa.

⁹ “Chaynullami nishaykillapapis: Dyusman mana shaykuq mañakuyllapa; paymi qushunqallapa. Tukuy ministishaykillapata maskayllapa; Dyusmi tarichishunqallapa. Chaynulla punkumanta mana shaykuq qayakuyllapa; chaymi payqa punkunta kiĉhar yanapashunqallapa.

¹⁰ Chaqa mayqan mañakuqismi tarikun mañakuyashantaqa. Chaynulla mayqan maskakuqismi, tarin maskayashantaqa. Punkupi mayqan mana shaykuq qayakutin-pismi, punkunta kiĉhar yanapanllapa ima.

¹¹ “¿Mayqannikillapataq, wamraykillapa [tantata mañashutinllapaqa rumita qunkimanllapa, manaqa] piskaduta mañashutinllapaqa, largu kuruta qunkimanllapa?

¹² ¿Manaqachu runtuta mañashutinllapaqa, alakranta qunkimanllapa? ¡Manami!

¹³ Chaqa qamkuna kusala malu runakuna karmapismi, wamraykillapataqa allin imakunata qunkillapa. Chaymi ashwan junaq syilupi Taytaykillapamaqa, Santu Ispir-itunta mañatkillapamapis qushunqallapa!”

Jesustami uchacharanllapa dyablupa pudirninwan nir

(Mt 12.22-30; Mr 3.20-27)

¹⁴ Uk kutimi Jesusqa, uk runata dyablupa yarpuyin mudu dijasha katin, chay runamantaqa itakuyaran. Chaymanta chay dyablupa yarpuyin lluqshitinga, chay runaqa rimaq qallariranna. Chaymi runakunaqa kusa dispantakasha kidaranllapa.

¹⁵ Piru wakinkunaqami niranllapa: “Chay dyablupa mantaqnin Beelzebú shutiqmi, wak runataqa pudirninta qusha runakunamanta dyablupa yarpuyininkunata itakunanpaqqa” nir.

¹⁶ Chaymi ukkunaqa mabir ima ningashi nir, kaynu niranllapa: “Chiqapta syilumanta shamushayki nir yaĉhanayllapapaqqa uk milagruta ruray” nir.

¹⁷ Piru Jesusqami, paykuna imatami yarpuyan nir yaĉhashanrayku kaynu niran:

“Mayqan pwiblupis paykunapura çhiqninakurqa wakman kayman limpu chiqanchakar tukukanllapa. Chaynulla uk ayllupis paykunapura çhiqninakurqa limpu limpu wakta kayta shikwakanllapa.

¹⁸ Chaynullami, chay dyablukunapis çhiqninakurqa çimanuna kusata mantakuytaqa puytinmanllapa? Kaytaqami chaynu nishunillapa, qamkuna chay Beelzebú pudirta qumasha katinshi chay dyablupa yarpuynta itakuyta puytini nimashaykillaparayku.

¹⁹ Piru qamkunaqami ninkillapa nuqapaq: ‘Beelzebú pudirninta qusha katin dyablupa yarpuynta runakunamanta itakun’ nir. Chaynu katinga, çqamkunamanta wakinnikillapaqa mayqanpa pudirninwantaq dyablupa yarpuyntaqa itakun? Chaqa paykunallami intrachimanchik qamkunaqashi limpu pantasha puriyankillapa nir.

²⁰ Allita kwintata çukayllapa: Nuqaqami dyablupa yarpuyntaqa runakunamanta itakuni Dyuspa pudirninwan. Chaynuqami intrachimanchik, Dyuspa mantakuynin-qami qamkunamanqa çhamushana nir.

²¹ “Chaqa uk runa kusala pulsuyjun alli kamakashala wasinta kuytatingami, mayqan-pis mana iman kaqtapis suwayta puytinllapachu.

²² Piru paymanta uk kusa pulsuyjun mas allita kamakasha shamurmi chay runataqa binsiyta puytin. Chaymi chay allita kamakashanpi kunfyakayashanmatapis kitar, chay wasinpi iman kaqkunamatapis limpula tantakun. Chaynuqami ashwan payna tukuy imapa amunqa kidan.

²³ “Chaymi nishaykillapa: Nuqapaq mana allinta rimaqqami nuqapaqa kuntray. Chaynulla nuqawan mana tantakuqismi ashwan shikwakun nir”.

*Dyuspi mana allita kriyishanrayku dyablupa yarpuynin qashan tikrakamun
(Mt 12.43-45)*

²⁴ Jesusqami niranpis:

“Uk runamanta dyablupa yarpuynin llugshirqami, chunllaq chaki pachakunapi purin, maylapipis samananpaq maskakur. Piru maypipis samananpaq mana tarirqami kaynuta yarpun: Tikrakashaq chay maymantaçi llugshimushay wasiyman nir.

²⁵ Chaynu tikrakamurqami, chay runataqa uk shinalla wasi kusalata pichakar kamakashata yupay tarin.

²⁶ Chaynu tarirqami tikrakar rin tarimuq syiti paymanta kusala mana allin ispiritu masinkunata. Chaymantami tukuyin pulla chay runapa kwirpunmanqa yaykunllapa taq. Chaynu katinmi chay runaqa kusala llallinna tikrakan, punta kashanmantaqa” nir.

Mayqankunami kusa shumaqqa kanqallapa

²⁷ Kaykunata Jesús ninankamanqa, uk warmi chay runakunapa rurinmanta kusa jwirtita niran:

—¡Kusa shumaqmi kanqa chay warmi qamta wamrakur winachishusha chayqa!

²⁸ Chaynu nitinmi Jesusqa niran:

—¡Ashwanmi kusa shumaqqa kanqallapa, Dyus rimashanta uyakur, kasuqkunala! nir.

*Jesustami mañaranllapa qashan uk milagruta rurananpaq
(Mt 12.38-42; Mr 8.12; Mt 5.15; 6.22-23)*

²⁹ Chaykamanmi, kusa achka runakuna tantakayaranllapa Jesuspa ridurninmanqa. Chaymi payqa qallariran rimaq kaynu nir:

“Kananmanta runakunaqami kusala mana allin yarpuyinijun. Chaynu karmi mañamanllapa uk milagruta ruratiy yaçhananllapapaq chiqaptachu Dyusmanta shamusha kani nir. Piru manami milagrutaqa rurashaqchu. Ashwanmi Dyusmanta shamusha kani nirqa Jonasta yupaylla pasamatinaq munarqa intrakankillapa.

³⁰ Chaqa Dyus imanutaq Jonaswan uk milagruta ruratin Ninivimanta runakuna kriyiranllapa, chaynullami Dyusmanta Shamuq Runapis wanur kimsa diyamanta kawsamutinraq kay tyimpupi runakunapis munarqa intrakanqallapa.

³¹ “Chaynulla chay surlawmanta gubyirnapis chay jwisyu diyapiqa sharimur, qamkuna kanan tyimpupi mana kriyinaqkunapaqpis rimanqa kastigakashana kayankillapa kanqa nir. Chaqa chay gubyirnaqami largu maymanta shamuran, gubyirnu Salomón kusala yaçhayninwan yaçhachikuqta uyakuq. Piru kay naypaykillapapi kaqqami kusa mas gubyirnu Salomonmanta kar yaçhachikutinmapis mana kasunkillapachu.

³² “Piru maydiya jwisyu diya çhamutinqami chay Nínive pwiblumanta kaqkunaqa sharimunqallapa. Chaymi ashwan qamkuna Dyuspi mana kriyishaykillaparayku rimanqa kastigakanaykillapapaq. Chaqa Nínive pwiblumanta runakunaqami Jonás, Dyuspaq parlakutinqa uchanllapata dijar kriyiranllapana. Piru kanan kay naypaykillapapi kaqqami Jonasmantaqa mas ima kar, qamkunata willashutinllapapis mana kriyinkillapachu.

³³ “Chaynulla manami mayqanpis uk lamparata kachkarqa pakapaylapi, manaqa kajunpa rurinpichu çhuranllapa. Ashwanmi unaqlapi çhuranllapa, tukuy chayman yaykuqkuna achkiraqlapi kananllapapaq.

³⁴ Piru nawikillapakuna imanutaq lamparamaqa kusala shumaq allinta achkirachikun chaynu kwirpuykillapapi katinga, tukuy kwirpuykillapaqa kusala shumaqta achkirachikuq yupaylana kanqa. Nataq nawikillapakuna kusala mana allin katinga, kwirpuykillapapis tutaparaqlapi yupay kanqa.

³⁵ Chayraykumi allita kuytakankillapa. Chaqa chay kwirpuykillapapi achkirachikuqqakish tutaparaqpaqmana tikrakin.

³⁶ Chaqa tukuyla kwirpuykillapa achkila katingami, manana tutaparaqlapi yupaynachu kankillapa. Chaynuqami uk lampara kusala shumaqta tukuypaq achkirachikuq yupayna kankillapa”.

*Jesusmi fariseukunata ima anyaqnulla willaran
(Mt 23.1-36; Mr 12.38-40; Lc 20.45-47)*

³⁷ Chaymanta Jesús rimar tukchitinnaqa uk fariseo runa, Jesustaqa aparan wasinman mikunanllapapaq. Chaymi Jesusqa chay wasiman yaykur, misaman taranna.

³⁸ Piru chay fariseo runaqami kusalata yarpupakuran, Jesús manaraq mikuyar chay paqakuna kustumrita mana rurashanrayku.

³⁹ Chaymi Amitunchik Jesusqa niran:

—Qamkuna fariseo runakunaqami, imanutaq uk kupata, manaqa platuta waqtanlawlata pichashamaqa ruringa tiqtilla kidan chaynu, kusala bwinu yupay tukunkillapa. Piru ukkunata yanapanaykillapamantaqa kusalata munapakur, mana allinta rurankillapa.

⁴⁰ ¡Runa yarukuna! ¿Manachu yaçhankillapa, Tayta Dyusmi waqtaalawta, rurilawtapis rurasha nirqa?

⁴¹ Chayraykumi chay wakchakunapaq tukuyla shunquykillapawan llakir, yanapayllapa. Chaynuqami Dyuspaqqa intirulana kusa allin kankillapa.

⁴² “¡Akaw fariseo runakuna! Qamkunami mintamanta, rudamanta, chaynulla tukuy ima mallkikunamantapis, dyis partin kaqmanta uksituta qunkillapa Dyuspaq nir. Piru Dyus mantakushanpi nin: Ukninchikkunawan imatapis karanta ruranaq, llakipakunapaq, paylapi kriyinaq niyan chaytaqami mana rurankillapachu. Ashwanmi kay yarpuchishushayllapata rurankimanllapa naypaqtaqa, chay rurayashaykillapatapis ama dijarchu.

⁴³ “¡Akaw qamkuna fariseo runakuna! Qamkunami chay tantakananllapa wasikunapiqa, munankillapa kusa shumaq samanakunapi samachishunanllapata, chaynulla plasakunapimapis kusala shumaqta saludashunanllapata ima.

⁴⁴ “¡Akaw [Moisés mantakushanta yaçhar yaçhachikuqkuna, chaynulla] fariseo runakuna, [qamkunaqami Dyusta yanqa kasuq tukuq kuchi runakunala kankillapa]!

Imanutaq uk pampakashamaqa mana rikaypaqla katin runakunaqa mana yaçharchu ananpi sarukur purinllapa, chay yupaymi kankillapa”.

⁴⁵ Chaynu Jesús nitinga, Moisés mantakushanta yaçhar yaçhachikuqkunamanta ukninga niran:

—Yaçhachikuq Taytituy, chaynu nirqami nuçakunatapis uyachimayankillapa nir.

⁴⁶ Piru Jesusqa niran:

—¡Akaw qamkuna Moisés mantakushanta yaçhar yaçhachikuqkunapis, imanankilla-paraq! Qamkunami kusa llashaq kargata aprichiq yupay runa masikikunata imata rurananpaq nir mantankillapa. Piru chay niyashaykillapataqa mana pitilamatapis kumplinaykillapapaqqa yarpunkillapalamapischu.

⁴⁷ “¡Akaw qamkuna, Dyuspa unay rimaqninkunata wanuchir pampashanllapapa ananpi wasikunata yupay ruraqkuna! Chaqa paykunataqami qamkunapa unay rukuykillapakuna wanuchiranllapa.

⁴⁸ Chaynuqami intrachimanchikllapa, qamkunapis chay unay rukuykillapakuna rurashannulla rurankillapa nir. Chaqa paykunami Dyuspa unay rimaqninkunata wanuchiranllapa. Chaymi ashwan chay pampakashankunapa ananpi wasikunata yupay rurankillapamapis.

⁴⁹ “Chayraykumi Dyusqa kusa yaçhayninwan kaynu niran: ‘Kaçhamushaqmi nuçapaq rimaqkunata, apustulkunata ima. Chaymi wakinkunataqa wanuchinqallapa. Nataq ukkunapata-shuypaqa ikinkunapi purinqallapa qischananllapapaq’ nir.

⁵⁰ Chaymi Tayta Dyus tukuy imata rurashanmanta-pacha paypa rimaqninkunata, ukkuna wanuchisha katinllapamapis, kay tyimpupi runakunatana allita rikar kastiganqa.

⁵¹ Chaynullami Dyusqa rikar yaçhanqa Abelta wanuchishanmanta-pacha Zacariaskaman. Chaqa Zacariastami, Dyusta adurananllapa altarpa yatalanpi wanuchiranllapa. Chayraykumi nishunillapa: Dyusqami kastiganqa tukuy chaykunapaqqa, kanan tyimpupi runakunatana nir.

⁵² “¡Akaw, qamkuna Moisés mantakushanta yaçhar yaçhachikuqkuna! Qamkunami Tayta Dyuspaq allita intrakar washakananllapataqa mana munankillapachu. Chaynulla qamkunapismi mana munashaykillaparayku mana washakankillapachu. Chaymi ashwan wakinkuna intrakar ima washakananllapapaqmapis mana dijankillapachu”.

⁵³ Chaymanta Jesús chaynu nitinga, Moisés mantakushanta yaçhar yaçhachikuqkuna, chay fariseukuna imaqa, kusata piñakuranllapa. Chaymi Jestusaqa ukmanta ukmanta tapur, kusalata qillakachiranllapa.

⁵⁴ Chaynuqami tapuranllapa imalatapis mana allinta nitinga, chaylapaq uchachananllapapaq nir yarpur.

12

Fariseukunapa mana allin yaçhachikuyninkuna (Mt 10.26-27)

¹ Chaykamanqami, allipla achka runakuna Jesús kashanmanqa, kumsanakuyupa, saruçhanakuyupa ima tantakaranllapa. Chaymi, Jesusqa yaçhakuqninkunalata, kaynu niran:

“Kuytakayllapa chay fariseo runakunapa libaduranllapamanta. Chaqa paykunaqami Dyuspaq yanqa illaqa yaçhachikuq yupay tukunllapala.

² Piru tukuy imapis pakaplla kaqkunaqa manami pakapllaqa kidayta puytinchu. Chaymi tukuy pakaplla kaqtaqa allita yaçhakanqa.

³ Chayraykumi tukuy imata qamkuna pakakuqnula rimatkillapamapis, tukuyula uya-panqallapa. Chaynulla punkuykillapata kirpakur upallala rimashaykillapamatapismi, uk wasipa ananman iqar rimasha kankimanllapa yupayna, tukuyula yaçhanqallapa.

Amami runakunataqa manchashunchu

(Mt 10.28-31)

⁴ “Amiguykuna nishaykillapapis: Chay mayqan wanuchishunaqkunataqa ama manchankillapachu. Chaqa kwirpuykillapata wanuchirqami manana mas imata rurashuyllapatapis puytinganachu.

⁵ Chaymi willashaykillapa: Mayqanêhi wanuchishushallapana karqa, kusala pudirniyun kashanrayku tukuy tyimpupaq infyirnupi qischakanaykillapapaq itakushuyllapata puytiqta manchayllapa nir. Chay nishushayllapataqa, chiqapta manchayllapa.

⁶ “Ma willamayllapa: ¿Manachu sinku pari quritukunata ish kay qillaysitulapaqmapis rantikunllapa? Chaynu paykuna yanqa mana sirbiq katinmapismi Taytaykillapa Dyusqa kusalata kuytan.

⁷ Piru qamkuna chay achka kuritukunamanta mas sirbiq kashaykillaparaykuqa, ¿imanunari mana kuytashunqallapa? Chaqa payqami aqchaykillapamatapis uklapi uklapi allita yupasha purichiyan. Chaynu katinmi ama imalapaqpis manchakunkillapachu.

Runakunapa naypanpimapis Jesuspaq rimankillapa

(Mt 10.32-33; 12.32; 10.19-20)

⁸ “Nishaykillapa: Mayqanpis runakunapa naypanpi nuqapaq mana pingakur faburniy rimatinga, nuqa Dyusmanta Shamuq Runapis, paykunapaqqa faburnin rimashaq, Dyuspa angelninkunapa naypanpiqa.

⁹ Nataq mayqanpis tukuypa naypanpi, nuqata mana kwintachamatinga, nuqapis paykunataqa mana kwintachashaqchu Dyuspa angelninkunapa naypanpiqa.

¹⁰ “Piru Dyusmanta Shamuq Runapaq tukuy kuntran rimatinllapamapis, Dyusqami pirdunanqa. Piru Dyuspa Santu Ispiritunpaq kuntran rimatinllapa-shuypaqa mana pirdunanqachu.

¹¹ “Imanupi qamkunata chay tantakananllapa wasikunaman, manaqa jwiskunaman, wakin karguyjunkunaman apashutinllapaqa amami yarpupakunkillapachu, imata nirmi washakashaq, manaqa imatana nishaq nirqa.

¹² Chaqa tapushutinllapa rimanaykillapapaqgami Dyuspa Santu Ispiritun yaêhachishunqallapa imata rimanaykillapapaqmapis”.

Tantayakar, ama imanchiklapi kunfyakashunllapachu

¹³ Chaymantaqa, chay tantakasha runakunamanta, uk runami Jesustaqa niran:

—Yaêhachikuq Taytituy, ukniyta willapamay qumananpaq nuqapa partiy irinsyayta nir.

¹⁴ Chaynu nitinga, Jesusqa niran:

—Amiguy, ¿pitaq nuqataqa nimasha qamkunapaq jwisnikillapa kar irinsyaykillapata partishunayllapapaqqa? nir.

¹⁵ Jesusqa niranpis:

—Kuytakar, ama kusa imayjunla kaytaqa munayllapachu. Chaqa manami kusa imayjun karlachu, kawsaytaqa puytinchik.

¹⁶ Chaynu nirqa, uk kumparasyunta kaynu nir paykunataqa parlaran:

“Karanmi uk kusa imayjun runa. Paymi uk kutiqa êhakran tarpukashakuna allipta winatin kusalata kusichakuran.

¹⁷ Chaymantami, chay kusa imayjun runaqa kaynuta yarpuran: ¿Imatana rurashaq? Chaqa manami kanchu maypi mikunayta êhurakunaypaqqa.

¹⁸ Chaynu yarpuyarqa, niran: ‘Yaêhaninami, êhurakunay wasiyta ratachir mushuq-manta qashan kusa atunta shachishaq, chaypina êhurakunaypaq kusichakushayta, chaynulla tukuy imaykunata ima’ nir.

19 Chaynu nirnaqa, niranpis: ‘Chaymantaqa nuqalla nikashaq: Taytituy, kusala achka mikunayjun achka añupaq kanki. Samar mikuy, upyay, kusa aligrilla kawsay nir’. Chaynu nir ima, chay runaqa kusata yarpuyaran.

20 “Piru Dyusqami chay runataqa niran: ‘¡Runa yaru! Kanan tutallami wanunki. Wanutkiqa, ¿pipaqaq kidanqa chay imaykikunaqa?’ nir.

21 “Chaynumi pasanqa chay runakuna kusalata imanllapakunata payllapaq tanta-kuqkunataqa. Chaqa kaypi kusa imayjun kaqqami, Dyuspaqqa mana imayjunlamapis-chu kanqa”.

Dyusmi wamrankunataqa kuytan
(Mt 6.25-34)

22 Chaymantami Jesusqa yaçhakuqninkunata niran:

“Kayta nishaykillapa: Amami imatana mikushaq kawsanaypaq nirqa yarpupakunkillapachu. Chaynulla amami ima raçhpawanna kwirpuyta mudachishaq nirqa yarpupakunkillapachu.

23 Chaqa kawsananchikmi masta sirbin mikuymantaqa. Chaynulla kwirpunchikpis masta sirbin raçhpamantaqa.

24 “Rikayllapa pari q kurukunata. Paykunaqa manami tarpukur urqukunllapamapis-chu. Chaynulla manami maypi çhurakunanllapalapaqmapis kanchu. Piru, imanutaq ashwan Dyusqa paykunataqa qaran ima. ¡Allita yarpuyllapa, qamkunaqami chay kurukunamantaqa ashwan kusa masta sirbinkillapa!

25 “Chayraykumi tapushaykillapa: ¿Chaynu kusalata yarpupakurqachu, imanu kashaykillapamantaqa midyu mitrullataqa winayta puytinkimanllapa? ¡Manami! *

26 Chaynu yarpupakur mana mas winayta ima puytirqa, ¿imapaqtaq ‘Imanuraq kawsashaq’ nirqa yarpupakunkillapa?

27 “Allita kwintata qukayllapa imanutaq liryukunamaqa winar, mana trabajanchu chaynulla mana puchkakunlamapischu. Piru paykunaqami kusala shumaqta tuk-tukustunmapis. Chaymi nishaykillapa: Gubyirnu Salomonmapis kusala çhanyijun raçhpanwan mudakurmapis manami chay tuktitukuna yupayqa lusirancho.

28 Chaqa Dyus kanankuna chay tuktitukunata winachir kusa shumaqta lusichitin-mapis, allaqkunaqa rupar imana tukukanqallapa. Chaynu karmi qamkunataqa ashwan kusala mas shumaqta ima mudachishunqallapa. Piru chaynu yaçharqa, ¿imapaqtaq Dyusninchikpi manaraq allita kriyinkillapa?

29 “Chayraykumi ama llakir yarpupakuyllapachu ¿imatana mikushun? ¿imatana up-yashun? nir imaqa.

30 Chaqa tukuy chaykunapaqqami Dyuspi mana kriyiqkuna chaynuqa yarpupakur kawsanllapa. Piru qamkunapaqqami Taytaykillapa yaçhayanna, imatami ministinkillapa nirmapis.

31 “Chaymi qamkunaqa Taytaykillapa Dyus mantakuyashanlapina yarpur kawsayllapa. Chaynuqami payqa ima ministishaykillapapipis yanapashunqallapa.

Syilumanta imanchikkunapaq yarpushunllapa
(Mt 6.19-21)

32 “Qamkunaqami nuqapa uyshitaykuna kashaykillaparayku ama manchakuyllapachu. Chaqa qamkuna aykala katkillapamapismi Taytaykillapaqa kusalata llakipashurllapa, paypa mantakuyninpina kanaykillapapaq nisha.

* 12:25 Kaynupismi intrakayta puytinchik: ¿Chaynu kusalata yarpupakuyatkillapa wanunaykillapapaq ura çhamutinqachu uk diyallataqa mas kawsayankillapa kanqa? ¡Manami!

³³ Chaymi nishaykillapa: Tukuy imaykillapakunata rantikur, ministiqkunata yanapayllapa. Chaynu yanapakurqami syilupi mana tukukaq imaykillapatana tantakuyankillapa. Chaqa syilumanqami suwakuqkunaqa mana yaykunchu, chaynulla manami imakunapis pumpinlamapischu.

³⁴ Chaymi unaq syilumanta mana tukukaq imaykillapapaq chapakur yarpuyatkillapaqa syilumanta kaq imaykillapalapina kanqa yarpuyatkillapaqa.

Allita kamakashalanami kayllapa

³⁵ “Listuna kayllapa alli raçhpaykillapata yakakusha, lamparitaykillapata kachkar charikusha.

³⁶ Listuna kayllapa, imanuçi sirbikuqkuna patrunnin kidamyintuman rir, wasinman çamutin punkuta kiçhananpaq alamirala tanllapa, chaykuna yupay.

³⁷ Chaymi chaynu alamirala kaqkunaqa kusa shumaqna kanqallapa. Nishaykillapami: Chaynu sirbikuqkunataqa patrunnin çamurqa, payna ashwan misaman samachir mikuymatapis sirbiyanqa.

³⁸ Chaynulla kusa shumaqmi kanqallapa, chaynu patrunnin çhaypi tuta, manaqa achkiyaypi çhatinmapis, rikçhakur alamirala kaqkunaqa.

³⁹ Chaqa allita yarpuyllapa: Uk wasipa amun imurasmi uk suwakuq çhamuyan suwamaq nir yaçharqa, imuraspis rikçhakushala kar, mana dijanmanchu mayqanpis wasinman yaykur suwananllapataqa.

⁴⁰ Chaynullami çamkunapis, imuraspis alamirala kayllapa. Chaqa manapis yarpuyatkillapami, Dyusmanta Shamuq Runaqa shamunqa”.

Jesusmi kumparasyunta ruraran allin, mana allin sirbikuqwan

(Mt 24.45-51)

⁴¹ Chaymantami Pedruqa Jesusta tapuran:

—Taytituy, çkay kumparasyuntaqachu nuçakunalapaq rurashayki, manaqachu tukuypaq?

⁴² Chaymi Jesusqa niran:

“Uk runami sirbikuqninta, wasinpi kaq wakin sirbikuqninkunata uranlapi çarananpaq nir inkarganman. Chaymi chay sirbikuqqa patrunnin nishannula rurar, kusa alamirala kaqta tarinman.

⁴³ Chaynuta chay sirbikuqta patrunnin taritinçami, chay sirbikuqqa kusala allinpaqna riçsikasha kanqa.

⁴⁴ Chiqaptami nishaykillapa: Chay patrun chay sirbikuqta pay nishanlata ruraqta tarirçami, ashwan tukuy iman kaqtapis pay rikananpaqna quyanqa nir.

⁴⁵ Piru imanupi chay sirbikuq mana allin yarpuyiniyun kar, chay patrunnin mana das çhamuyanqachu nir yarpur, chay ullqu kaq, warmi sirbikuq masinkunata qischar, mikur upyar maçhar ima tar,

⁴⁶ mana imuras ima diya çhamuyanqa nir yaçhayatinchu, patrunnin çchamur chaynu ruraqta tarirçami, kusala saçra manchakuypaqta kastigayanqa Dyusta mana kasuq runakunata yupaylla.

⁴⁷ “Chayraykumi uk sirbikuq imatami ruranta munayan patrunnin nir yaçhar, mana listu kashanrayku mana rurarçami kusala llakiypaqtana kastigakanqa.

⁴⁸ Piru imanupi, uk sirbikuq mana imatapis yaçhar mana allinkunata ruraqta-shuypaqta tantyarkaqa kastigakanqa. Chaymi nini chay mayqantaçi masta quyançik chaytaqa, masta mañanchikpis. Chaynulla chay mayqantaçi masta kunfyanchik, chaytapis masta rurachishun.

Jesusraykumi chiqanchanakunqallapa

(Mt 10.34-36)

⁴⁹ “Nuqaqami kay pachamanqa shamusha kani ninata kachkaq. ¡Chaymi nuqaqa, nina kachkakashana kanman nir yarpuni!

⁵⁰ Piru manaraq kaykuna katingami, naypaqtaqa allipta qischamanqallapa. ¡Rikamashaykillapanu yarpuyniypimi allipta qischakayani, chay saqra qischakanay diya Chamunankaman!

⁵¹ Amami qamkunaqa yarpunkillapachu: Jesucristo shamushanraykumi manana qischakashunllapanachu nirqa. Chaqa nuqa shamushayraykumi manana pulla ima shumaqnachu kawsankillapa.

⁵² Chaqa kananmantami uk runa sinku aylluyjunmanta nuqarayku limpu chiqanchanakunqallapa. Chaymi chay kimsa kaqkunaqa chay ishkaykuna nuqapi kriyiqkunata kuntrayanqa. Manaqa chay ishkaykuna chay kimsa kaqkuna nuqapi kriyishakunata kuntrayanqa.

⁵³ Chaynullami nuqapi kriyishanrayku, uk runapis wamranpa kuntran tikrakanqa. Nataq ullqu wamraqa taytanpa kuntran tikrakanqa. Chaynulla uk warmipis warmi wamranpa kuntran tikrakanqa. Nataq warmi wamranpis mamanpa kuntranna tikrakanqa. Chaynulla uk swigrapis llunchuyninpa kuntranna tikrakanqa. Nataq uk llunchu-shuypaqa swigranpa kuntranna tikrakanqa”.

Tyimpupaq yaçhashaykillapanumi Dyuswan shumaqchakayllapa
(Mt 16.1-4; Mr 8.11-13; Mt 5.25-26)

⁵⁴ Jesusqa niranpis runakunataqa:

“Qamkuna rupay chinqananlawmanta puktay shamuqta rikarqa, yaçhankillapana taya ishkinga, nir. Chayqamiri chiqapta chaynu.

⁵⁵ Chaynulla surlawmanta wayra shamutinga, qamkunaqa yaçhankillapana kaluryanqa, nir. Chay nishaykillapanumi kaluryan chiqapta.

⁵⁶ ¡Dyusta yanqa kasuq tukuq runakuna! Chaynu syiluta, pachata ima chapar allita yaçharqa, syilumanta shamuq kay tyimpukunapi imata ruratin rikarmapis, ¿imapaqtaq mana intrakankillapa?

⁵⁷ “¿Imapaqtaq mana yaçhankillapa, imataq allin imataq mana allin nirqa? Allita rikayllapa chay allinkunata.

⁵⁸ Chayna karguyjunkunaman mayqan qayachishutin rirqa, ashwan chay qayachishusha chay runawanqa shumaq parlayllapa. Chaynu parlatkillapaqami manana karguyjunkunapiqa purichishunqanachu. Chaqa jwisman apashutinga, jwisqa qukushunqa gwardyakunaman. Chaymi paykunaqa ashwan karsilman itashunqallapa.

⁵⁹ Chaymantaqa tukuy dibikushaykita pagrakur lluqshimunki. Manaqa mana lluqshimunkichu”.

13

Dyusman mana tikrakarqa kastigakanqallapa

¹ Chay tyimpukunallapimi, wakinkuna riranllapa Jesusta rikaq. Chaymi parlaranllapa imanumi Pilato mantakutin Galileamanta ayka runakunata wanuchishanpaq. Chaynulla imanumi chay wanushakunapa yawarninta, chay ufrindapaq animalkunata wanuchishanllapakunapa yawarninwan piçhusha nir ima.

² Chaynu nitinllapami, Jesusqa niran paykunataqa:

“¿Qamkunaqachu yarpunkillapa chay wanusha runakunaqa Galileamanta wakin runa masinkunamantaqa mas uchayjun kashanrayku wanusha nir?

³ Nishaykillapa: Manami chayqa chaynuchu. Qamkunapismi Dyusman mana tikrakarqa, chaynu kastigakar wanunkillapa.

⁴ ¿Manaqachu chay dyisi-uchu runakunata Siloé lugarpi atun turri ratar wanuchiran chaykunapaqpis yarpunkillapa, chay wakin Jerusalemipi taq runakunamantaqa mas uchayjun kar wanusha kanqallapa, nir?

⁵ Nishushayllapanu manami chaynuchu. Qamkunapismi Dyusman mana tikrakarqa, chaynu kastigakar wanunkillapa”.

Igus qiru mana puqushapaq kumparasyunta Jesús niran

⁶ Jesusmi kay kumparasyunta parlakuran:

“Uk runami, êhakranpi igus qirukunata tarpusha karan. Chaymantaqa chay runaqa riran rikaq puquyanqachu nir. Piru manami ima puquyninlamatapis tariranchu.

⁷ Chaymi chay êhakrapipi kuytakuq runataqa niran: ‘Rikay, kimsa añutanami shamusha kani rikaq puqushana kanqa nir. Piru manami maydiyapis tarishachu kani puquyniyjuntaqa. Chayrayku kuchuy. ¿Chaqa imapaqna yanqallaqa êhakrapiqna kanqa?’

⁸ Chaynu nitinmi, chay êhakrapipi kuytakuq chayqa niran: ‘Taytituy, dijayraq kay añulaqa. Êchupankaqmanta allpata allar ushyachir, wanuta itashaq.

⁹ Chaynuqa imanupiqna puqunman. Piru chaynu ruratiy mana puqutinnaqa, kuchuy-paqna’”.

Jesusmi samana diyapi uk kurpala warmita allicharan

¹⁰ Uk kutimi samana diyapi Jesusqa uk tantakananllapa wasipi qallariran yaêhachikuq.

¹¹ Chaypimi uk warmi karan. Chay warmimi dyisi-uchu (18) añupaqna qishaq karan, dyablupa yarpuyin limpu kurpala dijashanrayku. Chaymi mana imanupis dirichakaylamatapis puytiyaranchu.

¹² Chaymanta Jesús rikarqa, qayamur niran:

—Mamitay, qishaynikimantami alliyashaykina nir.

¹³ Chaynu nirmi, chay warmisitapa ananman makinta êchuraran. Chaymi chay kutilla dirichakar, Dyusta alabaq qallariran.

¹⁴ Piru chay tantakananllapa wasipi kuytakuqkunapa mantaqninga kusata piñakuran. Chaqa Jesusqa samana diyapi allicharan. Chaymi runakunataqa niran:

—Saysi diyami kan trabajanapaq. Chaymi chay diyakunapi shamuyllapa alliyanykil-lapapaqqa. Ama samana diyapiqa shamuyllapachu.

¹⁵ Chaynu nitinmi Amitunchik Jesusqa niran:

—Dyusta yanqa kasuq tukuq, kuchi runakuna, ¿manachu mayqannikillapapis turuta manaqa burruta samana diyapimapis, apar yakuta upyachinkillapa?

¹⁶ Kay warmisita Abrahampa ayllunmanta katinmapis, Satanás kay qishaywan watasha yupay qischasha dyisi-uchu añupaqna. Chaynu katin, ¿samana diyachu mana alliyachikunapaq kasha?

¹⁷ Chaynu Jesús nitinga, chay êhiqniqkunaqa pingaypi kidaranllapa. Piru wakin runakunami kusata aligriyaranllapa mana rikashanllapakunata Jesús ruratinga.

Mustasa qirupa simillanwan kumparasyunta ruraran

(Mt 13.31-32; Mr 4.30-32)

¹⁸ Jesusqa niranpismi:

“¿Ima yupaytaq Dyuspa mantakuyninqa? ¿Imawantaq kumparayman?

¹⁹ Dyuspa mantakuyninqami, uk qiru mustasa shutiqpa llampula simillitan yupayla. Chay mustasa simillatami uk runa êhakranpi tarpun. Chaymantami kusala atunta winan. Chaymi ashwan pari qurukunamapis rikrankunapina qushakun”.

Libadurapaq rimarmi Jesús kumparasyunta ruraran

(Mt 13.33)

²⁰ Jesusqa niranpismi:

“¿Imawantaq Dyuspa mantakuynintaqa kumparayman?

²¹ Dyuspa mantakuyninqami imanutaq uk warmi tantata ruraqmaqa achkalla arinaman pitila libadurata itar dijatin saksachin chaynu”.

Kiçhkila punkitutami yaykushunllapa

(Mt 7.13-14, 21-23)

²² Jerusalenman riqnuqami, Jesusqa yaçhachikuq pwiblukunapi, chaynulla taksha pwiblitukunapi chaykunata pasaqnuqa.

²³ Chaymi ukqa tapuran kaynu nir:

—Taytituy, ¿aykakaqlachu washakanllapa? nir.

Chaynu nitinmi, payqa niran:

²⁴ “Yaykuyta kamayllapa kiçhkila punkituta. Chaqa achkami yaykuyta kamanqallapa. Piru chiqaptaqami mana yaykunqallapachu.

²⁵ Chaymanta wasipa amun sharimur punkuta kirpatinqa, qamkuna waqtapi kaqkunaqa, qayakur ninkillapa: ‘Taytituy Taytituy punkuykita kiçhay-ari’ nir. Piru payqami nishunqallapa: ‘Manami yaçhanichu maymantami qamkunaqa kankillapa nirmapis’.

²⁶ Chaymantami qamkunaqa qallarinkillapa rimaq kaynu nir: ‘Qamwanmi mikushanchikllapa, upyashanchikllapa. * Chaynulla qammi kalliyllapakunapi yaçhachikushayki’ nir ima.

²⁷ Piru payqami nishunqallapa: ‘Manami yaçhanichu maymantami kankillapa nirmapis. ¡Wakaq tukuyllapa nuqamantaqa mana allinta ruraqkuna!’ nir.

²⁸ “Chaypiraqmi qamkunata waqtaman itakushushanllaparayku kusala mana agwantaypaqta qischakar, qayçhakur kiruykillapamatapis richyachinkillapa, Abrahamta, Isaacta, Jacobuta chaynulla Dyuspa tukuy rimaqninkunata paypa mantakuyninpi kaqta rikar.

²⁹ Chaqa nortilawmanta runakuna shamunqa, chaynulla surlawmanta, rupay iqamunanlawmanta, rupay chinqananlawmanta ima, Dyuspa mantakuyninpi tar mikunanllapapaqqa.

³⁰ Piru kanan tyimpukunapi achka runakuna kusana kaqkunaqami, chay tyimpuqa mana imapaqpis sirbinqachu. Chaynulla achka kanan tyimpukuna mana kwintachaypaq kaqkunami, ashwan chay tyimpuqa kusa nishapaqna riqsikanqallapa”.

Jesusmi Jerusalenpaq waqaran

(Mt 23.37-39)

³¹ Chaymantami wakin fariseukunapis çhar Jestusaqa niran:

—Kaymanta lluqshir, riy uklawman. Chaqa gubyirnu Herodesmi wanuchishunayan nir.

³² Chaynu nitinllapami, payqa niran:

—Rir kaynu nir chay surrutaqa willayllapa: ‘Rikay. Kananpis, allaqpis dyablupa yarpuyinkunata runakunamanta itakuyani. Chaynulla qishaqkunata allichashaq chaymanta allaq uk diyaqa chaykunata rurar tukchishaqna’ niyan nir.

³³ Chaynulla ninkillapapis: ‘Jerusalenman nanta riqnumapis chay rurashaytaqa ruraqnu rishaq kanan, allaq, allaq uk diyakaman. Chaqa manari allinchi Dyuspa uk rimaqninqa Jerusalenmanta uklawpi wanunanpaqqa’ niyan nir.

³⁴ “¡Akaw Jerusalén, Jerusalenmanta runakuna! Dyuspa rimaqninkunatami wanuchinkillapa. Chaynulla Dyus kaçhamushan yaçhachishuqkunatapis rumillawan sitar wanuchinkillapa. Kwichkaraq tantashuyllapata munaray, imanutaq uk pishqumaqa wawitunta tantala uqllakun chaynu. Piru manami munashaykillapachu.

* **13:26** Upyashanchikllapa nirqa manami intrachimanchikllapachu traguta upyaranllapa nirchu.

³⁵ Chaqa rikayllapari, qamkunalanami kidankillapa. Chaymi nishaykillapa: Mananami rikamankillapanachu qamkuna kaynu nimanaykillapa tyimpu chamunankaman: ‘¡Alabashunllapa Taytanchik Dyuspa shutinpi shamuqtaqa!’ nir”.

14

Jesusmi fariseo runapa wasinpi

¹ Uk kutimi samana diyapi Jesusqa riran mikuq, mantakuq fariseupa wasinman. Piru wakin fariseukunaqami mananula riparayaqllapa paytaqa.

² Yapnin ashwan paypa naypanpi uk saksawan qishaq runa karan.

³ Chaymi Jesusqa, Moisés mantakushanta yachar yaçhachikuqkunata, chaynulla fariseukunataqa tapuran kaynu nir:

—¿Allinchi kanqa samana diyapi uk qishaqta allichanapaq, manaqachu mana?

⁴ Chaynu nitinmi, paykunaqa uyarala kidaranllapa. Chaymi payqa chay qishaqtaqa das kamarla allichar willaran rinanpaqna.

⁵ Chaymanta fariseukunataqa niran:

—¿Mayqannikillapataq burruykillapa kar, manaqa turuykillapa kar * uk quçhaman ratatinga, samana diya kashanrayku mana das lluqshichinkimanllapa?

⁶ Chaynu taputinllapami mana mayqanninlapis imatapis willaranllapachu.

Amami shumaq samanakunalapi samayta munankillapachu

⁷ Chaymanta chay inbitakashakuna shumaq samanakunata akrar samaqta rikarqa, Jesusqa kaynu nir willaran:

⁸ “Mayqan imanupi wasinpi kidamyintu katin, rinaykipaq inbitashutinga, amami chay kusa shumaq samanakunapiraq samayta yarpuyllapachu. Chaqa imanupiqqa qammanta uk mas kusa runa nisha çhatinqa,

⁹ chay inbitashushallapa chayqa shamur nishunman: ‘Qam tayashaykimanta ashuy, kay uk samanapaq’ nir. Chiqapta chaynu rurashutinga riyanki kanqa pinqaypaqtana chay mana shumaq samanapina samaq.

¹⁰ Chayrayku ashwan ama chaynuchu kayllapa. Mayqan inbitashutinllapaqa, mana shumaq samanapi samaskiyllapa, chay inbitashusha chay shamurqa nishunanpaq: ‘Amiguy uk mas kusa shumaq samanaman samay’ nir. Chayrayku chay wakinkuna misapi taqkunaqa alabashunqallapa.

¹¹ Chaqa mayqanpis pay yarpuyinllamanta ‘Kusana kani’ niqkunataqami Tayta Dyusqa mana kwintachanqachu. Nataq mayqanpis kusa karmapis mana kwintachaypaqla tikrakaqtaqami kusa nishapaqna Dyusqa riqsinqa”.

¹² Chaynullami niranpis chay inbitasha karan chaytaqa:

“Imanupi qarakuaykipaq kar, ama amiguykikunata, uknikikunata, aylluykikunata, kusala imayjun riqsinaykikunalata imaqa, inbitaychu. Chaqa paykunapis-ari qam yupaylla inbitashunqallapa wasinman rinaykipaq. Chaynuqami pagrakasha yupayna kankillapa.

¹³ Ashwan, uk fyistata rurarqa, inbitay mana imayjunkunata, mankukunata, kujukunata, syigukunata ima.

¹⁴ Chaynuqami, kusa aligrina kanki kanqa. Chaqa paykunaqari mana qam yupaylla inbitashuyta puytinqallapachu. Piru qamtaqami Dyus kusa allin runapaqna riqsishunqa, Dyusta kasuqkuna maydiya kawsamutinga”.

Mikunanllapapaq inbitakashakuna

(Mt 22.1-10)

¹⁵ Chaynu nitinmi, chay misapi samaqkunamanta ukqa kaynu niran Jestusaqa:

* **14:5** Wakin iskribikashakunapimi nin: “Wamraykillapa kar, manaqa turuykillapa kar” nir.

—¡Kusa shumaqmi kanqa mayqan, Dyuspa mantakuyninpi paywan pulla mikuqqa!
nir.

¹⁶ Chaynu nitinmi, Jesusqa niran:

“Uk kutimi uk runa achka runakunata inbitaran mikunanllapapaq.

¹⁷ Chaymi mikunanllapapaq ura çhamutinga, chay inbitakusha chayqa, uk sirbikuqninta kaçharan chay inbitashankunata kunachinanpaq: ‘Shamuyllapa. Tukuymi listuna’ nir.

¹⁸ “Piru tukuymi ‘Diskulpamayllapa’ niran. Punta chayqami niran: ‘Chayraqmi uk pachata rantisha kani. Chaymi riyani rikaq. Rugashayki diskulpamay-ari’ nir.

¹⁹ “Ukqa niran: ‘Sinku yunta turukunatami rantisha kani. Chaymi riyani yuntakur rikaq. Rugashayki diskulpamay-ari’ nir.

²⁰ “Ukqa niran: ‘Chayraqmi kasarasha kani. Chaymi mana riyta puytinichu’ nir.

²¹ “Chaynu nitinqa chay sirbikuq tikrakarqa parlaran chay mantaqningtaqa, chay inbitakashakuna nishantaqa. Chaymanta chay mantaqningta kusalata piñakur niran chay sirbikuqningtaqa: ‘Kananlla waqta kallikunaman, chaynulla chay pwiblupa plasankunaman rir, apamuy kayman mana imayjunkunata, mankukunata, syigukunata, kujukunata ima’ nir.

²² “Chaymanta tardikaqnaqa chay sirbikuqqa niran: ‘Taytituy, qam nimashaykinulatami rurashana kani. Piru kanraqmi lugar samanllapapaqqa’ nir.

²³ “Chaynu nitinmi, chay mantaqningta niran: ‘Riy chay yatanchikllapa nankunaman. Chaymi tukuyta willay shamur yaykamunqallapa wasiy untanankaman.

²⁴ Chaqa nishami kani, chay puntata inbitashaykunaqa manana mikunanpaqnachu wasiypiqqa’ nir”.

*Michka qischakarmapis kriyishanchiknula shachinakushunllapa
(Mt 10.37-38)*

²⁵ Chaymantaqa achka runakunami Jesuspa ikinpiqa puriranllapa. Chaymi payqa tikrakar chay runakunataqa niran:

²⁶ “Mayqan nuqaman shamunar piru ashwan taytantaraq, mamantaraq, warmintaraq, wamrantaraq, uknintaraq, paypa kwirpuntaraq munarqa, mana yaçhakuqniykuna kaytaqa puytinllapachu.

²⁷ Chaynulla mayqantapis nuqapi kriyishanrayku kruspi wanuchinar qischatinllapa manchakur mana nuqallawan purinaqkunaqami, yaçhakuqniy kaytaqa mana puytinllapachu.

²⁸ “Nishushayllapanu, mayqannikillapapis uk atun wasita ruranarqa, çmanachu puntataqa allı tantyankillaparaq michkatami wasiypiqqa gastashaq nir?

²⁹ Chaynu mana tantyar, simintuta rajar chaymanta shachiq qallarir mana tukchitkillapaqa, tukuy asipashunqallapa kushikur.

³⁰ Kaynumi niyanqallapa: ‘Kay runami ruraq qallariran, piru manami tukchiyta puytishachu’ nir.

³¹ “Manaqa uk mantakuq, uk mantakuqwan maqanakuq rirqa, çmanachu naypaqtaqa yarpuyanqa: Dyis mil suldaduykunawanqachu binsiyashaq chay binti mil suldaduyjun chaytaqa, nir?

³² Mana binsiyta puytiq yupay karqa, chay uk mantakuqqa karullapiraq katin, kaçhakuyanqa rugakutin shumaqchakananllapapaq.

³³ Chaynullami qamkunamanta mayqannikillapapis naypaqta imaykillapa kaqkunata mana دچارqa, yaçhakuqniykuna kaytaqa mana puytinkillapachu.

*Kaçhimi imanupiqqa lampaqyan
(Mt 5.13; Mr 9.50)*

³⁴ “Kaçhiqami kusala sirbiq. Piru imanupi lampaqyarqa, çimanuna qashanqa sirbinqa?

³⁵ Manami allpata shumaqchananpaq, chaynulla wanulapaqmapis sirbinnachu. Ashwanmi chaynu mana sirbitinqa itakunchikna. Chaymi rinriyjun kaqkunaqa uyakur intrakayllapa”.

15

Jesusmi kumparasyunta ruraran uysha chinqashawan (Mt 18.10-14)

¹ Romapaq tukuy impwistuta kubraquqkuna, uchasapakuna ima qimikaranllapa, Jesusta uyakuq.

² Kay runakunaraykumi fariseukuna, Moisés mantakushanta yaçhar yaçhachikuqkunaqa, jurapar kaynu rimaqllapa Jesuspaqqa: “Kayqami tukuy uchayjun runakunawan tantakar pulla mikunllapa” nir.

³ Chaynu niyatinllapami Jesusqa kay kumparasyunta parlaran chay rimaqkunataqa kaynu nir:

⁴ “Qamkunapa mayqannikillapapis kanman syin uyshaykillapa. Chaymanta chay syin uyshaykillapamantaqa uksitu chinqanman. Chaynu chinqatinga, ¿manachu chay wakinkunataqa chaylapi دچار rinkimanllapa chay chinqasha chaypaq maskakuq tari-naykillapakaman?”

⁵ Chaymi nishaykillapa: Ashwan tarirnaqa kusa aligrina riyankillapa kanqa uyshiy-taykitaqa matanqakurna.

⁶ Wasiman çharnaqa tukuy aylluykikunata, amiguykikunata tantar niyankillapa kanqa: ‘Aligriyashunllapa kananqa, chay uyshayta chinqachisha karay, chaytaqa tarishana kani’ nir.

⁷ “Chaymi nishaykillapa: Chaynumi unaq syilupi Dyusninchikpis aligriyan, uk runa uchanta دچار payman tikrakinga. Chay wakin achka mana uchayjunchu kani niqkunapaqqa mana yaqqa kwintachakanchu. Chaqa paykunaqa ninllapa manari uchayjunnachu kanchikllapa nir.

Jesusmi kumparasyunta ruraran qillay chinqashawan

⁸ “Uk warmi dyis qillayniyjun kayar, imanupi ukta chinqachinman. Chaynu chinqachirqa, ¿manachu lamparanta kachkar, wasinta pichar ima manyaqla maskakunman tarinankaman?”

⁹ Chaymi chay warmiqa, qillayninta tarirnaqa amigankunata, riqsinkunata tantar ninman: ‘Aligriyashunllapa, tarishanami kani chay qillayniyta chinqachishaytaqa’ nir.

¹⁰ “Chaymi nishaykillapa: Imanutaq kay warmisita qillayninta tarir aligriyan, chaynumi Dyusninchikpa angelninkunapis kusata aligriyan, uk runa uchanta دچار Dyus-manna tikrakinga nir”.

Jesusmi kumparasyunta ruraran uk runa wamranta pirdunaqwan

¹¹ Jesusqami kay kumparasyuntapis parlakuran:

“Uk runami ishkay wamrayjun karan.

¹² Chaymi uk kutiqa chay wamraraq chayqa taytanta niran: ‘Taytay nuqapa partiy kaq irinsyayta qumay’ nir. Chaynu nitinga taytanqa irinsyantaga ishkantinta wamrankunataqa quran.

¹³ “Chaymanta ayka diyakaqmantaqa chay wamraraq wamranqa, taytan irinsyanta qushanta limpula rantikur, qillaywan riran uklaw nasyunta. Chaynu rirmi chaypiqa munashannulla tar, riqchaq imakunata rantir ima tukchiran qillaynintaqa.

¹⁴ “Chaymanta limpu qillayninta gatar tukchishana katinga, chay nasyunpiqa allipla mallaq tyimpu karan. Chaymi payqa allipla mallaqpaqna puriran.

¹⁵ Chaynu mallaqnarmi, chay nasyunllamanta uk runaman qimikaran trabajachinanpaq. Chaymi chay runaqa kaçharan kuchikunata michinanpaq.

16 Piru chay wamraqami kusalata mallaqnashanrayku kuchipa mikunanta miku-natinmapis, mana mayqanpis qararanllapachu imalatapis.

17 “Chaynu mallaqpaq qischakarmi kaynu nir yarpuran: Taytaypa wasinpimaqami kusa achka sirbikuqkuna unta mikur ima tanllapa. ¡Nataq nuqa-shuypaqa kaypi mallaqpaq wanuyanina!

18 Dijur taytaypa wasinman tikrakar, taytaytaqa nishaq: ‘Taytay, uchakushami kani Dyusmanta, qammantapis.

19 Chaymi, manana wamraykipaq riqsimanaykipaqqa allinchi kani. Ashwan riqsi-may trabajadurnikikunata yupay’ nir.

20 Chaynu nirmi, tikrakaranna taytanmanqa.

“Chaymanta wasinman chayatinnaqa, taytanqa largukaqllapi rikar, kusalata llakir kallparan wamrantaqa tariq. Tarirnaqa abrasar muchar saludaran.

21 Chaymi wamranqa niran: ‘Taytay, nuqagaqami uchakusha kani Dyusmanta, qam-mantapis. Chaymi manana wamraykipaq riqsimanaykipaqqa allinchi kani’ nir.

22 “Chaynu nitinmapis, taytanqa sirbikuqninkunata mantaran kaynu nir: ‘Kanan-llami shumaq raçhpata rikar yakachipamayllapa; didunpi surtijata yakachiyllapa, chaynulla llanqichiyllapa ima’ niran.

23 Chaynullami chay runaqa sirbikuqninkunataqa niranpis: ‘Kusa mas gurdu ani-malta apamur wanuchiyllapa, fyistata rurar mikunallapapaq.

24 Chaqa kay wamraymi wanusha yupayna karan. Nataq kanan-shuypaqa kawsamusha yupayna. Chingashami karan, tarishanchikllapana kananqa’. Chaynu nirmi fyistata ruraq qallariranllapana.

25 “Chaykamanmi, chay byijukaq wamranqa çhakranllapiraq karan. Chaymanta was-inman çhamuyarnaqa, uyaparan takiqllapata.

26 Chaymi chay sirbikuqkunamanta ukta qayamur, imatataq chay wasinpiqa ru-ryanllapa, nir tapuran.

27 Chaynu taputinmi chay sirbikuqqa niran: ‘Wamrakaq ukniki tikrakamur kusa allin çhamusha katinmi, taytaykiqa animalta wanuchichimashallapa, fyistata ruranapaq’ nir.

28 “Chaynu willatingami, chay wamraqa alliplata piñakur wasi rurimanqa mana yaykunaranchu. Chaymi taytan llugshimur rugaran ruriman yaykunanpaq.

29 Piru chay wamranqami niran: ‘Taytay, nuqamaqa michka añutataq sirbishusha kani. Piru chaynu sirbishur, qam munashaykilata ruratiymapis manami uk taksha chibulamatapis qumashaykichu, amiguykunawan fyistakunaypaqqa.

30 Nataq kay wamrayki qillayninmatapis yanqa warmikunawan tar tukchir, çhamutin-shuypaqa, ashwan paypaqqa fyistamatapis rurayanki mas gurdulla animalnikita wanuchir ima’.

31 “Chaynu wamran nitinga, taytanqa niran: ‘Wamray, chaqa qamqa nuqapaqa maydiyapis pullay kankiri. Chaymi tukuy imay kaqkunaqa qampaqna.

32 Piru kay ukniki tikrakamusha chaypaqqami allin fyistata ruranapaq. Chaqa payqa wanusha yupay chingasha karan. Piru ashwan kananqa allinta tarishanchik. Chayrayku fyistakuyanchik’ nir”.

16

Jesusmi kumparasyunta ruraran, uk runapa kaqninkunata rikaqwan

¹ Jesusqami kaytapis parlaran yaçhakuqninkunataqa:

“Karanmi uk kusala imayjun runa. Paypami kayaq uk runa tukuy imankunata rikaq. Chaymi ukkuna riranllapa amunta willaq, chay kuytakuq runaqa, imaykikunata gastayan nir.

² Chaymi chay kusala imayjun runaqa kuytakuqnintaqa qayamur kaynu niran: ‘¿Imanutaq qampaq willamayanllapa chayqa? Willamay, ima imatataq rurashayki. Chaqa mananari imaykunata rikanaykipaqqa allinchu chay willamashanllapanulla chiqapta imaykunata gastakuyatkiqa’.

³ “Chaynu nitinga, chay kuytakuqqa yarpuq çhurakaran: ¿Imatana kananqa rurashaq mantamaqniy trabajuymanta itakumatinga? Chaqa manari jwirsaylamapis kanchu çhakrakunapi trabajanaypaqqa. Chaynulla kusatami pingakuni limusnakunata mañakunaypaqpis.

⁴ Chaynu yarpupakuyarmi chaymantaqa niran: ‘Yaçhaninami imata rurashaq nirmapis, trabajuymanta itakumatin runakuna wasinpi samachimanapaqqa’.

⁵ “Chaynu yarpurmi patrunninta wakin dibiq runakunata qayamuran. Chaymantaqa punta çhasha chaytaqa niran: ‘¿Michkatataq patrunnytaqa dibiyanki?’.

⁶ Chay runaqa niran: ‘Syin butija asaytitami dibiyani’. Chaynu nitinga, chay kuytakuqqa niran: ‘Kaypimi risibuyki. Samar sinkwintalapaqna ruray risibuykitaga’.

⁷ Chaynu nirnaqa chaymanta uktana tapuran kaynu nir: ‘Qamqa, ¿michkatataq dibiyanki?’ Kayqami niran: ‘Syin kustal trigutami dibiyani’ nir. Chaymi chaytapis niran: ‘Kaypi risibuykiqa. Samar ruray uchinta kustalpaqlana risibuykitaga’.

⁸ “Chaynu tukutinmi, chay mantakuqninga yaçharan chay imankunata kuytaq runaqashi kusala bibu karan imata rurananpaqpis nir. Chaymi nishaykillapa: Chiqapta Dyuspi mana kriyiqkunaqa, paykunapalla imankunata rurananpaqqa allipta rurayta yaçhanllapari, Dyuspi kriyiqkuna imankunata rurananllapamantaqa.

⁹ “Piru kay pachapi, chay tukukaq qillaynikillapata yanqalla gastanaykillapamantaqa, ashwan ukkunata yanapayllapa, paykunapis amiguykillapana kar Dyusta kasunanllapapaq. Chayna maydiya chay qillaynikillapa tukukatinga Dyusninchikna pullakushutinllapa pay kayashanpi, tukuy tyimpu kawsanaykillapapaq.

¹⁰ “Chaynulla nishaykillapapis: Mayqanpis mana imanukur, tantyarkaqlapi allinta imatapis rikarqa, achka kaqpimapis chaynulla kanqa. Nataq tantyarkaqlapi imanukur, imatapis mana allinta rikarqa, achka kaqpimapis chaynulla kanqa.

¹¹ Chayrayku kay pachapi yanqa imankunata mana shumaq allinta rikatkillapaqa, ¿mayqannari kunfyashunqallapa Dyuspa chiqap shumaq imankunapaqmaqa?

¹² Ukkunapata mana allinta imankunatapis rikatkillapaqa, ¿mayqanna kunfyar qushunqallapa qamkunapa imaykikuna kananpaq kaqtaqa?

¹³ “Chaymi nini, manami mayqan sirbikuqpis ishikay runata chay kutilla sirbiytaga puytinchu. Chaqa uknintami munayanqa, nataq ukninta-shuypaqa çhinqiyanqa. Manaqa ukninta allinta rikayanqa, nataq ukninta-shuypaqa musyayanqa. Chaynulla manami allinchu Dyusninchikta sirbiyar chay kutilla qillayninchiklapaq chaynulla wakin imanchikkunalapaq yarpur kawsanapaqqa”.

¹⁴ Fariseukunami qillayta kusallata munapakuq karan. Chaymi Jesús chaynu rimatin uyakurllapaqa, burlakar asiparanllapa.

¹⁵ Piru Jesusqami niran:

“Qamkunami runakunapa naypanpiqa kusa runa nishunanllapalapaq imatapis rurankillapa. Nataq Dyusqami riqsishunllapa shunquykillapapi imanukankillapa nirmapis. Chaqa runakuna kusa ima kani nitinllapaqa, Dyusqa mana allinpaqchu riqsin nir.

Jesusmi yaçhachikuran Moisés mantakushanpaq

¹⁶ “Dyusninchikpa rimaqninkuna chaynulla Dyus nitin Moisés mantakushankuna imaqa, Juan shamunankaman Dyuspaqqa intrachikuranllapa. Nataq chaymanta-pachaqa imanumi Dyus mantakuyashanman yaykuyta puytinchik nir yaçhachikunillapa. Chaymi Dyus mantakuyashanmanqa tukuyta imanullapis yaykuyta kamanllapa.

¹⁷ “Piru chaynu nishutiylapaga amami yarpunkillapachu, Dyus nitin Moisés mantakushankunaqami manana kumplikayanqanachu nirqa. Ashwanmi syiluwan, pacha tukukatinmapis, Dyus nitin Moisés mantakushanqa tukuyula kumplikanqa.

¹⁸ “Chaqa nishaynumiri mayqan runapis warminta dijar ukwan kasararqa, kusala saqratana uchakuyan. Chaynulla mayqanpis chay itakukasha warmiwan kasaraqpis kusala saqratana uchakuyan.

Lazaruwan kusala imayjun runa

¹⁹ “Karanmi uk runa kusala imayjun. Paymi kusala çhanyijun raçhpakunata mudakuq, chaynulla waran waran kusala shumaq fyistakunata rurar, kusalata mikuqllapa ima.

²⁰ Chaynullami karanpis uk runa mana imayjun Lázaro shutiq. Paypa kwirpunmi qiri intiru karan. Chaymi, chay kusala imayjunpa punkunlapi takuq.

²¹ Kay mana imayjun runitumi, kusalata mallaqnashanrayku, chay kusala imayjunpa mikunan ratashanlawanmapis untachikunayaran. Chaynulla allqkunamapismi chay runapa qirintaqa qimikar llaqwaq.

²² “Chaymantami chay mana imayjun runituqa wanuranna. Chaymi angelkunaqa aparán Abrahamwan pulla kananpaq Dyuspa luryanpina. Chaynullami chay kusa imayjun kaqpis wanuranna. Chaymanta pamparanllapa.

²³ Chayna chay kusa imayjun runa infyirnupi qischakayarqa, syiluman chapakur, unaq maypi rikaran Abraham Lazaruta qichqakusha taqta.

²⁴ Chaymi kaynu nir qayçhakuran: ‘¡Taytay Abraham, llakipamastuy-ari! Kaçhamuy Lazaruta didunpa puntitanta yakupi nuyuchir, qalluyta nuyuchinanpaq. Chaqa kay ninapimi kusata qischakayani’ nir.

²⁵ “Piru Abrahamqa niran: ‘Wamrituy yarpuy-ari qam kawsayatkillaqa mana imaykipis faltashurancho. Nataq Lázaro-shuyapaqa qischakaq. Kananqami payta kaypi kunsulanllapa. Nataq gamqa qischakayankina.

²⁶ Chaynullami nuqanchikkunataqa uk kusala manchaypaq raqra chiqanchamayanchikllapa. Chaynu katinmi kaymanta, gamkuna kayashaykillapaman pasanarmapis mana puytinllapachu. Chaynulla gamkuna kayashaykillapamanta kaymanpis mana pasamuyta puytinllapachu’ nir.

²⁷ “Chaymi chay kusa imayjunqa niran: ‘Chaynu katinga rugashaykiri Taytay Abraham, Lazaruta kaçhanaykipaq taytaypa wasinman.

²⁸ Chaqa chaypimi kan sinku irmanuykuna. Chayna paykunata willatin ama shamunanpaqchu kay lugarman qischakaqqa’ nir.

²⁹ “Abrahamqa niran: ‘Paykunaqami Moisés iskribishankunata, chaynulla Dyuspa rimaqninkuna iskribishankunata ima liyirna intrakar kasunqallapa’.

³⁰ “Nataq chay kusa imayjun runaqa niran: ‘Chiqaptami ninki Taytituy Abraham. Piru uk wanusha kawsamur, paykunaman rikarinqami paykunaqa Dyuspina kriyianqallapa’ nir.

³¹ “Piru Abrahamqa niran: ‘Moisés iskribishanta, chaynulla Dyuspa rimaqninkuna iskribishanta mana kasurqa, manami kriyinqallapachu michka uk wanusha kawsamur paykunaman rikaritinmapis’ nir”.

17

Kuytawkish uchakutkillapa
(Mt 18.6-7, 21-22; Mr 9.42)

¹ Jesusqa yaçhakuqninkunata niran:

“Maydiyapismi chay uchakuchikuqqa kayanqalla. Piru jimananqaraq, runa masinta uchakuchiqa!

² Chaynu tukuq runataqami kusala allin kanqa kunkanpi marayta watar mar yaku-man itakunanllapapaq, chay nuqapi chayraq kriyiqkunata uchakuchinanmantaqa.

³ Chayrayku qamkunamaqa kuytakayllapa. Imanupi ukniki uchakutinga, anyay. Chaynu willatki, shamur pirdunamay nishutinga, pirdunay.

⁴ Chaymi ukniki qamta mana allinta rurashur uk diyalapi michka syiti kuti uchakur, chaymanta syiti kuti shamur qammantami uchakusha kani nishutinga, pirdunay”.

Apustulkunami masta kriyiyta munaranllapa

⁵ Jesuspa yaĉhakuqninkunaqami, kaynu nir mañakuranllapa:

—Taytituy, yanapamayllapa masta qampi kriyinayllapapaq.

⁶ Chaynu nitinllapami, Jesusqa niran paykunataqa:

—Imanutaq chay mustasa qirupa simillitanmaqa kusa llampitu, chaynu pitilamatapis allita Dyuspi kriyir, kaypi qiru shayan chayta ‘Rir mar yakupi shay’ nitkillapaqa, rinman.

Uk sirbikuqpa rurayninkuna

⁷ “Qamkunapa kanman uk sirbikuqnikillapa. Chaymanta chay sirbikuqqa rinman michikuq manaqa yapukuq. Chaymanta ĉhamutinnaqa ¿mayqannikillapataq ninkimanllapa: ‘Yaykamur taytituy mikuy’ nirqa?”

⁸ ¡Manami! Ashwan niyankillapa kanqa: ‘Yaykamur mikunayta rurar qaramay, upyachimay nuqataraq. Chaymantana qamqa mikunki upyankimapis’ nir.

⁹ Chaynu imata ruratinpis, sirbikuqnikillapataqa mana ‘Payji’ niyankillapalamapis-chu kanqa imapaqpis.

¹⁰ “Chaynu chay sirbikuq yupay qamkunapis, Dyus nishushanllapata rurar tukchishana karmapis, ashwan niyllapa Dyustaqa: ‘Nuqakunaqami, mana sirbiq sirbikuqnikichu kanillapa. Chaqa mastaqachu imatapis rurashama katiyllapa, chay ruranayllapapaq karan chaymantaqa’ nir”.

Jesusmi allicharan dyis ismuyaq runakunata

¹¹ Jerusalemman riqnuqa Jesusqa pasaran Samariapa, Galileapa lugarninkunata.

¹² Chaynu riyarqa uk pwiblituman ĉharan. Chaypimi, dyis ismuyaq runakuna Jesustaqa tariq shamuranllapa. Piru wakaqlapi kidaranllapa Jesusmantaqa.

¹³ Chaymi kaynu nir qayĉhakuranllapa:

—¡Yaĉhachikuq Tayta Jesús, llakipamastuyllapari! nir.

¹⁴ Chaynu nitinllapa, Jesús paykunata rikarqa, niran:

—Rir kurakunaman ĉhayllapa, paykuna yaĉhananpaq alliyashaykillapana nir.

Chaynu Jesús nitinga, nanta riqnula alliyaranllapana.

¹⁵ Chaynu alliyatinllapanaqa, chay paykunamanta uk runaqa, chay riyashanlamanta ashwan tikrakamuran kusa jwirtita rimar Dyusta alabaqnuna.

¹⁶ Jesusman ĉharqa, naypanlapi qunqurikur pachaman pukĉhirar payji niran. Kay runaqami Samariamanta karan.

¹⁷ Chaymi Jesusqa niran:

—¿Manachu chay dyis qishaqkunaqa tukuynikillapa alliyaraykillapa? ¿Chaqa maypitaq chay wakin nwibi runakunaqa?

¹⁸ ¿Kay furastiru runalachu, Dyusta payji ninanpaqqa, intrakasha?

¹⁹ Chaynu nirnaqa, chay alliyasha runataqa niran:

—Sharir riyna. Kriyishaykiraykumi alliyashaykina, nir.

Imanumi ĉhamuyanqa Dyuspa mantakuyninqa

(Mt 24.23-28, 36-41)

²⁰ Chay fariseo runakunaqami Jesustaqa tapuran, maydiyashi Dyuspa mantakuyninqa ĉhamuyanqa, nir. Chaymi taputinllapaqa, payqa niran:

—Dyuspa mantakuyninqami mana kwintata qukayatkillapa ĉhamunqa.

²¹ Chaymi mana mayqanpis ninqachu: ‘Kaypina mantakuqqa’, manaqa ‘Wakpina’ nirqa. Chaqa mana kwintata qukayankillapachu. Ashwanmi, Dyuspa mantakuyninqa qamkunawanna.

²² Chaynu nirqa, yaçhakuqninkunataqa, niran:

“Qamkunapaqqami çhamunqa uk diya. Chaymi qamkunaqa chay diyakunapiqa Dyusmanta Shamuq Runata alliplata rikanankillapa uk kutilamapis. Piru manami rikankillapachu.

²³ Chaymi wakin runakunaqa ninqallapa: ‘Kaypimi Dyusmanta Shamuq Runaqa’ nir. Ukkuna-shuypaqa ninqallapa: ‘Wakpimi’ nir. Piru qamkunaqa chaynu nishutinllapamapis, ama kriyinkillapachu.

²⁴ Chaqa Dyusmanta Shamuq Runa tikrakamurqami, kusa shutilla rikarimunqa, imanuçi rilampamaqa uklawmanta uklawkaman intirula llipyalla achkirachikun, chay yupaymi kanqa.

²⁵ Piru naypaqtaqami alliplata qischanqallaparaq. Chaynulla kusa çhiqnikasha ima kanqa.

²⁶ “Chaynu rurayatinllapamapis chaymantaqa, imanuçi Noepa tyimpunpi pasaran, chaynumi pasanqa Dyusmanta Shamuq Runa tikrakamutinqa.

²⁷ Chay Noepa tyimpunpiqami runakunaqa mikuqllapa, upyaqllapa, kasaraqllapa chaynulla kasarachikuqllapa ima. Piru chaymanta Noé wampuq wasiman yaykutin, allipla saqra tamya shamur untaran tukuy pachapi. Chaymi yaku untatinqa, tukuylla runakuna wanur tukukaranllapa.

²⁸ Chaynulla Lotpa tyimpunpipis pasaran. Runakunaqa mikuqllapa, upyaqllapa, rantiqllapa, rantikuqllapa, tarpukuqllapa, wasikunatapis rurar taqllapa ima.

²⁹ Piru chaymanta Lot chay Sodoma pwiblumanta lluqshitinga, unaq syilumanta ninawan asufri ishkimutin, tukuy wakin runakunaqa wanur tukukaranllapa.

³⁰ Chaynumi Dyusmanta Shamuq Runa tikrakamutinpis pasanqa.

³¹ “Chaymi nishaykillapa: Mayqanpis uk wasipa ananpi karmapis amami ishkimunqachu, imanta lluqshichinanpaq nirqa. Chaynulla, mayqanpis çhakanpi karqa amami wasinman ringachu.

³² Chaqa yarpuyllapari, Lotpa warminpaq.

³³ Chaymi nini, imanupis bidanta washanaqqa, ashwan wanunqa tukuy tyimpupaqa. Nataq kay bidapi Dyusrayku wanuqkuna-shuypaqa, ashwan tukuy tyimpu kawsananpaqna kayanqa.

³⁴ “Nishaykillapapis: Uk tuta ishkey uqllanakusha punuyatinllapamapis, ukninta apar, ukninta-shuypaqa dijanqa.

³⁵ Chaynullami ishkey warmikuna kutakuyatinpis, ukninta apar, ukninta-shuypaqa dijanqa.

³⁶ [Ishkey runakuna çhakanpi katinpis, ukta apar, uktaqa dijayanqa]”.

³⁷ Chaynu nitinga, paykunaqa tapuranllapa Jesustaqa:

—¿Maypitaq Taytituy chaynuqa kanqa? nir.

Jesusqa paykunataqa, niran:

—Maypiçi wanusha katin, chaypimi tantakanqa shinkukuna. Chaymi yaçhankillapa maypimi chayqa kanqa nirmapis.

18

Jesusmi kumparasyunta ruraran mana shaykuq mañakunapaq

¹ Jesusmi kay kumparasyuntapis parlar intrachikuran, paykuna maydiyapis ama disanimakurchu Dyusman mañakananllapapaq.

² Niranmi:

“Uk pwiblupimi karan uk jwis. Paymi Dyusta mana manchar, runakunamatapis mana rispitaqchu.

³ Chaynullami chay pwiblupiqqa kaqpis uk byuda warmi. Paymi uk prublimayjun kaq. Chaymi jwisman rir mañakuran, chay kuntraqninwan arriglachinanpaq.

⁴ Piru chay jwisqami waran waran ritinmapis mana kasuqchu chay warmitaqa. Chaymantaqami yarpur niran: Nuqa, Dyusta mana kasunichu. Chaynulla runakunatapis mana rispitanichu.

⁵ Piru chaynu katiymapis kay warmisita qillakachimayan. Chayraykumi paytaqa yanapashaq amana mas shamur qillakachimanapanqachu nir”.

⁶ Chaynullami Amitunchikqa niranpis:

“Mana allin jwis chaynuta ruratinga,

⁷ ashwan ¿Dyusninchikmaqachu mana kasuyanqa chay paypa kaqninkunata unaqpis, tutapis paypaq llakir mañakutinga? ¿Yarakuchiyaraqachu?

⁸ Nishaykillapapis: Manami yarakuchirchu yanapar washayanqa. ¿Piru Dyusmanta Shamuq Runa shamurqachu, mayqanllataqa tariyanqaraq kriyiqta? nir”.

Jesusmi kumparasyunta ruraran fariseuwan, impwistuta kubraquwan

⁹ Chaymantami Jesusqa uk kumparasyunta ruraran tukuy chaypi kaqkunataqa intrachiran. Chaqa chaypi kaqkunamanta wakinqami, mana uchayjun yupay tukur ukkunataqa mana kwintachaqchu.

¹⁰ Chaymi niran:

“Ishkay runami riranllapa Dyusta adurananllapa wasiman mañakuq. Ukqami karan fariseo; nataq ukqa Romapaq impwistuta kubraquq.

¹¹ Chay fariseuqami shasha kaynu niyaran paylla alabakar: “Tayta Dyus, nuqaqami payji nishuni mana chay wakinkuna yupay kashayrayku. Chaqa wakinkunami suwakuqkuna, malukuna, ukwan ukwan punuqkuna ima. Chaynulla nuqaqa manami kay impwistuta kubraquq runa yupaychu kanipis.

¹² Nuqami ayunani simanapaq ishka kuti. Chaynulla dyis parti ganashaymanta ukta qushuni’ nir ima.

¹³ “Piru chay impwistuta kubraquq-shuypaqa karukaqlapi sharan. Chaymi mana syilumanmapis chapakunayaqchu. Ashwanmi malay nir yarpur qasqunta takar niyaran: ‘¡Tayta Dyus llakipamay-ari! ¡Nuqami chiqap uchayjun kani!’ nir.

¹⁴ “Chaymi nuqaqa nishaykillapa: Kay impwistuta kubraquqgami, wasinmanqa tikrakan, Dyus uchankunamanta pirdunar llakipashana katin. Nataq fariseo-shuypaqa mana. Chaqa mayqan kusa kani niqtaqa, mana kusapaqchu Dyusqa riqsin. Ashwan mana kusa kani niqtaqa, maydiyaqa kusa nishapaqna riqsinqa”.

Jesusmi wamrakunata bindisiran

(Mt 19.13-15; Mr 10.13-16)

¹⁵ Chaymantami Jesusmanqa wamritukunata aparanllapa bindisininpaq. Piru chay yaçhakuqninkuna chaynu wamritukunata apaqta rikarqa, chay apaqkunataqa anyaq çhurakanllapa.

¹⁶ Chaymi Jesusqa paykunata qayar, kaynu niran:

—¡Ama arkarchu, dijay nuqaman shamunqa wamritukunaqa! Chaqa Dyus mantakuyashanqami kay wamritukuna yupay mana kwintachaypaq kaqkunalapaq.

¹⁷ Chiqaptami nishaykillapa: Dyus mantakuyashanman yaykunaqkunaqami kay wamritukuna yupay kanqallapa. Chaqa mana chaynu karqami Dyus mantakuyashanmanqa mana yaykunqallapachu nir.

Kusala imayjun runami Jesuswan parlaran

(Mt 19.16-30; Mr 10.17-31)

¹⁸ Uk mantakuqmi Jesusta tapuran kaynu nir:

—Kusa allinla Yaĉhachikuq Taytituy, ĉimatataq rurayman, tukuy tyimpupaqna kawsanaypaqqa? nir.

¹⁹ Chaymi Jesusqa niran:

—ĉImapaqtaq kusa allin nimanki? Allinla kaqqami kan ukla. Payqami Taytay Dyus.

²⁰ Chaqa qamqami yaĉhankina, Dyus tukuy mantakushankunataqa. Chaypiqami nin: ‘Ama uk uk warmiwan punuychu; ama wanuchikuychu; ama suwakuychu; ama uknikipaq llullakur rimaychu chaynulla taytaykita, mamaykita kasuy’ nir.

²¹ Chaynu nitinmi, chay runaqa niran:

—Tukuy chaykunataqami takshaymanta-pacha rurashana kani nir.

²² Chaynu nitin uyarmi, Jesusqa niran:

—Uksitumi faltashuyanraq ruranaykipaqqa: Rir, tukuy imayki kaqta rantikur qil-laynikitaqa mana imayjun kaqkunata quy. Chaynuqami unaq syilupiqa mana tukukaq imaykitana tarikunki. Piru chay nishushayta rurarnaqami, shamutki nuqawanna rishun nir.

²³ Piru chaynu Jesús nitin uyaparqami, kusalata llakiran. Chaqa kusala imayjun-ari karan.

²⁴ Chaynuta rikarmi, Jesusqa niran:

—ĉKusa trabajusuraq kanqa chay kusala imayjun kaqkuna, Dyus mantakuyashanman yaykunanpaqqa!

²⁵ Ashwanmi chay kusala imayjunkuna, Dyus mantakuyashanman dasla yaykunan-mantaqa, uk kamillu dasla pasayta puytinman uk awjapa uĉhkitunta nir.

²⁶ Chaymi uyakuqkunaqa, tapuran Jestusaqa:

—Chaynu katinga ĉpitaq washakayta puytiyanqa? nir.

²⁷ Chaynu nitinmi Jesusqa niran:

—Runakunapaq mana ruraypaq kaqkunamapismi, Dyuspaqqa imapis ruraypaq nir.

²⁸ Chaynu nitinmi Pedruqa niran:

—Taytituy, nuqakunamaqami tantar imayllapakunata dijashana, qamwanna purinil-lapa.

²⁹ Chaynu nitinmi, payqa niran:

—Chiqaptami nishaykillapa: Mayqanpis Dyuspa mantakuyninrayku, wasinta, warminta, ukninkunata, taytankunata, wamrankunata dijaqkunaqami,

³⁰ kay pachapiqa kusala achkatana aypanqallapa chay dijashanllapamantaqa. Nataq maydiya-shuypaqa tukuy tyimpupaq kawsaytana aypanqallapa.

Qashanmi Jesusqa wanushaqna niran

(Mt 20.17-19; Mr 10.32-34)

³¹ Jesusqami dusi yaĉhakuqninkunata wakaqlaman qayar kaynu niran:

“Kananqami rishunllapana Jerusalenman. Chaynuqami Dyuspa unay rimaqninkuna, Dyusmanta Shamuq Runapaq iskribishanllapakunaqa, kumplikanta.

³² Chaqa paytaqami mana Israelmanta runakunamanna qukunqallapa. Chaymi paykunaqa kusalata burlakanqallapa, jurapanqallapa, tuqapanqallapa ima.

³³ Chaymanta-shuypaqa wipyasha imana karqa wanuchinqallapa. Piru kimsa diya-mantaqami qashan kawsamunqa”.

³⁴ Chaynu Jesús nitinmapis, yaĉhakuqninkunaqa mana intrakaranllapachu. Chaynulla manami yaĉharanllapapischu imapaqmi willayan nirmapis. Chaqa paykunapaqqami mana intrakaypaqchu karan.

Jesumi allicharan uk syigu runata

(Mt 20.29-34; Mr 10.46-52)

³⁵ Jericó pwiblupa shipchanpina Jesús katinga, uk syigu runa limusnata mañakur nanpa yatalanpi tayaran.

³⁶ Chaymanta kusa achka runa pasaqta syintirqa, tapukuran imataq pasayan nir.

³⁷ Chaymi willaranllapa Nazaretmanta Jesús chayta pasayan nir.

³⁸ Chayraykumi chay syigu runaqa jwirtita kaynu niran:

—¡Davidpa ayllun Jesús, llakipamastuy-ari! nir.

³⁹ Chaynu nitinmi naypaqta riqkunaqa anyaranllapa uyarananpaq. Piru payqami, ashwan mas jwirtita qaychakuran kaynu nir:

—¡Davidpa ayllun, llakipamastuy-ari! nir.

⁴⁰ Chaymi Jesusqa, das shar kaçhakuran payman apananllapapaq. Çhatinnaqa, Jesusqa tapuran:

⁴¹ —¿Imatataq qampaq ruranayta munayanki? nir.

Chay syigu runaqa niran:

—Taytituy, rikakuytami munayani nir.

⁴² Jesusqa niran:

—¡Rikakuynari! Chaqa kriyishaykiraykumi alliyashaykina nir.

⁴³ Chaynu nitinmi, chay kutilla rikakuranna. Chaymi Jesuspa pullanna riran Dyusta alabaqnu. Chayta rikarmi Dyustaqa tukuyula alabaranllapa.

19

Jesuswan Zaqueo

¹ Jesusqami Jericó pwibluman çharqa, çhaypinta pasayaranna.

² Chaypiqami taq uk kusala imayjun runa Zaqueo shutiq. Paymi Romapaq impwis-tuta kubrakuqkunapaqa mantaqnin karan.

³ Kay Zaqueuqami kusalata Jesusta riqsiyta munayaran. Piru payqami kusa takshala kar, chaynulla kusala achka runakuna kashanrayku mana rikaytaqa puytiyaranchu.

⁴ Chaymi, rikananpaqqa Jesús riyashanlawman kusata kallpar rir, unaq qiruman iqaran.

⁵ Chaymanta Jesús qirupa çhakinta pasayarqa, unaqman chapakur Zaqueuta rikarqa, niran:

—Zaqueo, utqar ishkimuy. Chaqa kananmi wasiki samayani nir.

⁶ Chaynu nitinqa, Zaqueuqa chay kutilla ishkimur, kusa aligrila Jesustaqa wasinman apan.

⁷ Chayta rikarmi, Jesuspaqqa kusata runakunaqa rimapakuq qallariranllapa: “Uchasapa runapa wasinman risha samaq” nir.

⁸ Chaynu niyatinllapaqa, Zaqueuqa sharir Jesustaqa niran:

—¡Taytituy!, mana imayjunkunataqa tukuy imay kaqmanta lamtarta qushaq. Chaynulla mayqanta ingañar imanta suwasha karpis, kwatru kuti masta qushaq nir.

⁹ Jesusqa niran:

—Kay runapismi Abrahampa ayllunmanta kashanrayku, kay wasipi kaqkuna washakananpaq uraqa çhamushana.

¹⁰ Chaqa Dyusmanta Shamuq Runaqami shamusha uchanllaparayku chinqasha kaqkunata maskar washananpaqna.

Jesusmi kumparasyunta ruraran qillaywan (Mt 25.14-30)

¹¹ Chaynu Jesús nitin runakuna uyaparmi yarpuranllapa, Dyus mantakunanpaqqami manana maychu nir. Chaymi Jerusalenman shipchayarnaqa payqa uk kumparasyunta parlaran,

¹² kaynu nir:

“Uk kusa riqsikasha ayllumantami karan uk runa. Chaymi payqa uk kutiqa kusa karu may nasyunman riran numratinllapa tikrakamurqa pwiblunpina mantakunanpaq.

¹³ Piru manaraq riyarqami, dyis sirbikuqninkunata qayamur, tukuyninta achka qillayta qur, niran: ‘Nuqa tikrakamunaykamanqa kay qillayniykunawanqa nigusyuta ruraskinillapa’ nir.

¹⁴ “Nataq chay pwiblunmanta runakunaqami paytaqa çhiquillapa. Chaymi ikintaqa kaçhakuranllapa ninanllapapaq: ‘Kay runataqa mana munayanillapachu mantaqniyllapa kananpaqqa’ nir.

¹⁵ “Piru chaynu kaçhakutinllapamapis, paytaqa numraranllapana mantakuq kananpaq. Chaymanta pwibluman tikrakamurnaqa, kaçhakuran chay sirbikuqninkunata qayamunanllapapaq. Chayna tapunanpaq, chay qillayninta qushushayllapataqa, kada runa michkatataq ganachishaykillapa nir.

¹⁶ “Chayna punta chayta taputinga, niran: ‘Taytituy, qillaynikiqami dyis kuti masta ganasha’ nir.

¹⁷ Chaynu nitinga, chay mantakuqninga niran: ‘Allinpi. Qamqami kusa allin sirbikuq kanki. Chaynu chay pitila kaqpi kusa allin karanta rurashaykiraykumi ashwan dyis pwiblukunata mantanaykipaqna numrashayki’ nir.

¹⁸ “Chaymantaqa uk sirbikuqpis qimikarqa kaynu niran: ‘Taytituy, qillaynikiqami ganasha sinku kuti masta’ nir.

¹⁹ Chaymi mantaqninga paytapis niran: ‘Qamtapis sinku pwiblukunata mantanaykipaqna numrashayki’ nir.

²⁰ “Piru uk qimikar-shuypaqa kaynu niran: ‘Taytituy, kaypimi qillaynikiqa. Çhuraraymi uk pañulapi watar.

²¹ Chaqa manchakuraymi, kusala marraju kashaykirayku mana tarpukushaykimanta kusichakunki, chaynulla mana shikwakushaykikunamanta tantakunki nir, yaçhashayrayku’.

²² Chaynu nitinga, mantaqninga niran: ‘Mana allin sirbikuq, qam rimashaykillawan rikashur yaçhani, imanumi kanki nirmapis. Chaqa chaynu nuqa marraju kani nir, chaynulla mana tarpukushaymanta kusichakuni, mana shikwakushaymanta tantakuni nir yaçharqa,

²³ ¿Imapaqtaq bankuman mana aparayki qillayniyqa ganaskinanpaq? Chaynuqami ashwan tikrakamurqa ganashanwanna aypanayta’.

²⁴ “Chaynu nirqa, wakin runakuna chaypi kaqkunataqa niran: ‘Chay runataqa qillayniyta kitar quyllapa, chay dyis kuti masta ganachisha chayta’ nir.

²⁵ Chaymi paykunaqa niranllapa: ‘¡Piru Taytituy, payqa dyis kuti mas qillayniyunna!’

²⁶ “Chaynu nitinllapami mantakuqqa niran: ‘Nishaykillapa: Chay mayqançhi allinta rurashanrayku, imayjun kaqtaqami masta qushaq. Piru chay mana allinta rurashanrayku mana imayjun kaqtaqami, pitila kaqninmatapis limpula kitashaq.

²⁷ Chaynulla mana mantakunayta munar çhiquimaqkunata-shuypaqa, kayman apamur naypaypi wanuchiyllapa’ nir”.

*Jesusmi Jerusalenman yaykuranna
(Mt 21.1-11; Mr 11.1-11; Jn 12.12-19)*

²⁸ Kaykunata nirqami, Jesusqa riranna Jerusalenmanqa.

²⁹ Chaymanta, chay Olivos sirkapa yatan Betfagiman, chaynulla Betania pwibluman yaqqa çhashana karqa, kaçhakuran ishkay yaçhakuqninkunata,

³⁰ kaynu nir:

—Riyllapa, wak naypanchikpi pwiblitu kan chayman. Chayman çharqami, tarinkillapa uk burru wataraqta. Chay burrupiqami manaraq mayqanpis tasharaqchu. Chayta kaçhar apamuyllapa.

³¹ Nataq, mayqan ‘¿Imapaqtaq burruta kaçhayankillapa?’ nishutinllapaqa, niyllapa ‘Taytanchikmi ministiyani’ nir.

³² Chaynu nitinga, yaçhakuqninkunaqa riranllapa. Chaynu rirllapaqa, imanuçhi Jesús nisha karan chaynulla burrutaqa wataraqta tariranllapa.

³³ Burruta kaçhayatinllapanaqa amunkunaqa rikarimur kaynu nir tapuranllapa:

—¿Imapaqtaq burruta kaçhayankillapa? nir.

³⁴ Chaynu nitinga paykunaqa niranllapa:

—Taytitunchikmi ministiyar nir.

³⁵ Chaynu nirnaqami, raçhpankunata burrupa ananman çhurar aparanllapa Jesusman. Çhachirnaqa, chay burritupa ananpina tachiranllapa.

³⁶ Chaymi chaynu Jesús burrupa anan ritinqa, runakunaqa naypanta riranllapa raçhpankunata çhukir ima. Chaylatami burruqa riran.

³⁷ Chaynu riyar chay Olivos sirkapa urayninman shipchayatinllapanaqa, tukuyta kriyiqkunaqa kusalata aligriyanllapa. Chaymi kusa jwirtita rimaq qallariranllapa tukuy milagrukunata rurashanpaq yarpur ima.

³⁸ Kaynumiri niyaqllapa:

“¡Biba biba! ¡Kusa alabakashami kanqa gubyirnunchik,

Taytanchik Dyuspa shutinpi shamuyqa!

¡Unaq syilupipis aligriyanqallapa!

¡Kusa shumaqtami alabanqallapa Dyusninchiktaqa!” nir.

³⁹ Chaymi wakin fariseo runakuna chaypi uyakuqkunaqa, kaynu niranllapa Jesus-taqa:

—Yaçhachikuq Taytituy, yaçhakuqninkunata anyar uyarachiy nir.

⁴⁰ Chaynu nitinga, Jesusqa niran:

—Qamkunata willashaykillapa, kay runakuna upallatinllapaqami ashwan rumikunamapis qayçhakunqallapa nir.

⁴¹ Chaymanta Jerusalén yatanmanna çhar chay pwibluta rikarnaqa, Jesusqa chay pwiblurayku waqraq qallariran

⁴² kaynu nir:

“¡Jerusalenmanta runakuna! Kusa allinçhi kanman qamkuna kay diyapi kwintata qukanaykipaq, nuqami shamusha kani yanapashuq, shumaqta kawsanaykillapapaq nir. Piru chaypaqqami mana kwintata qukankillapachu.

⁴³ Ay, qamkunapaqqami kanqa allipla saqra diyakuna. Chaymi kuntraykikunaqa shamur, wakmanta kaymanta arkar kurralashurllapa ima, limpu wanuchir tukchishunqallapa.

⁴⁴ Tukuyta Jerusalén pwiblupi kaqkunaqa, tukukanqallapa. Chaypiqami, mana uk rumi, uk rumipa ananlapimapis llutakashaqa kidanqachu. Chaqa qamkunaqa, Dyus washashuqllapa shamutinpis, mana kasushaykillapachu”.

Jesusmi Dyusta adurananllapa wasimanta rantikuqkunata itakuran

(Mt 21.12-17; Mr 11.15-19; Jn 2.13-22)

⁴⁵ Chaymanta Jesusqa, Dyusta adurananllapa wasiman yaykur, chay ruripi rantikuqkunata, [rantiqkunata] itakuq çhurakaran,

⁴⁶ kaynu nir:

“Dyus nitin iskribikashakunapiqami nin: ‘Wasiyqami nuqaman mañakunanllapalapaq wasi kanqa’ nir. Piru qamkunaqami suwakuqkunapa maçhayninpaqna tikrashaykillapa” nir.

⁴⁷ Jesusqami waran waran, Dyusta adurananllapa wasipi yaçhachikuq. Piru chay kurakunapa mantaqninkuna, Moisés mantakushanta yaçhar yaçhachikuqkuna, chaynulla wakin karguyjun runakunapis, yarpuranllapa imanullapis Jestusaqa wanuchinanllapapaq.

⁴⁸ Piru manami imanupis wanuchiyta puytiranllapachu. Chaqa tukuyta runakunami Jesús yaçhachikutinga kusa qasillala uyakuyaranllapa.

20

Jesustami tapuranllapa pipa pudirninwanshi nir
(Mt 21.23-27; Mr 11.27-33)

¹ Uk diyapimi, Jesusqa Dyusta adurananllapa wasipi Dyuspa shumaq rimayninta imanu washakananllapapaq nir runakunataqa yaçhachiyaran. Chaymantami, çharanllapa kurakunapa mantaqninkuna, Moisés mantakushanta yaçhar yaçhachikuqkuna, ruku mantakuqkuna ima.

² Chaymi kaynu nir tapuranllapa:

—¡Willamayllapa! ¿Mayqan mantashutintaq tukuy chaykunata rurankiqa?

³ Chaymi Jesusqa niran:

—¡Ma nuqapis tapushutiyllapa, willamayllapa!

⁴ ¿Mayqantaq Shutichikuq Juantaqa kaçhamuran shutichikunanpaqqa? ¿Dyus, man-aqachu runakunala?

⁵ Chaynu nitinmi, paynin paynin willanakur kaynu ninakuyaqllapa: “ ‘Dyusmi kaçhamuran’ niytaqa manami puytinchikllapachu. Chaqa, chaynu nishallapaqa ‘¿Ima-paqtaq mana kriyiraykillapa?’ nimashunllapa.

⁶ Chaynulla manami ‘Runakunala’ niytapis puytinchikllapachu. Chaynu nishal-lapaqami, runakuna rumillawan sitar wanuchimachuwanllapa. Chaqa chiqaptari yarpunllapa: Juanqa Dyuspa rimaqnin karan nir”.

⁷ Chaymi paykunaqa niranllapa:

—Manami yaçhanillapachu mayqan kaçhamuran nirmapis.

⁸ Jesuspis paykunataqa niran:

—Chayqa nuqapis manami willashaykillapachu, mayqan mantamatinmi tukuy kaykunata rurani nirmapis.

Jesumi kumparasyunta ruraran mana allin trabajaqkunawan
(Mt 21.33-44; Mr 12.1-11)

⁹ Chaymantaqa tukuy runakunata kay kumparasyunta parlaq qallariran:

“Uk runami çhakranpi ubata tarpuran. Chaymantaqa ayka runakunata trabajananpaq arrintar riran largu mayta, mana das tikrakamuqchu.

¹⁰ Chaymanta kusicha tyimpu çhamutingqa, chay çhakrapa amunqa kaçhamuran uk sirbikuqninta, chay kusichakushanmanta paypaq kaq partinta qunanllapapaq. Piru ashwan chay çhakrapa trabajaqkunaqami chay sirbikuqtaqa aypar kusalata maqar ima mana imatapis qurchu qatiçharanllapa.

¹¹ “Chaymantaqa qashan kaçhamuran uk sirbikuqninta. Piru chaytapis, chay çhakrapa trabajaqkunaqa maqar, jurapar ima mana imatapis qurchu qatiçharanllapa.

¹² Qashan uk sirbikuqninta kaçhamuran. Piru chaytapis chaynullata ruraran lisyar ima çhakramantaqa itakuranllapa.

¹³ “Chaynu chay sirbikuqninkunata ruraran mana kasutingqa, chay çhakrapa amunqa niran: ‘¿Imanashaqna kananqa? Kusala munashay wamraytana kaçhasaq dijur. Ichapis rispitar kasunmanllapa’ nir.

¹⁴ “Chayna wamranta kaçhatin, chay çhakrapa trabajaqkuna rikarqa, ninakuranllapa: ‘Wakmi kay pachataqa irinsyanpaq aypayanqa. ¡Ashwan wanuchishunllapa nuqanchikkunana kay çhakrawanqa kidanallapapaq!’ nir.

¹⁵ Chaynu nirllapa çhakramantaqa urqur, wanuchiranllapa”.

Chaynu kumparasyunta rurarqa Jesusqa kaynu niran:

—Chay çhakrapa amun shamurqa, chay çhakrapa kaqkunawanqa, ¿imatataq rurayanqa nir yarpunkillapa qamkunaqa?

¹⁶ Chaqa chay çhakrapa kaqkunataqa rir limpu wanuchir ukkunatana quyanqa chay pachantaqa.

Chaynu Jesús nitinmi niranllapa:

—¡Manami chaynuqa kanqachu! nir.

¹⁷ Chaynu nitinllapaqa, kusata paykunataqa chapar Jesusqa niran:

—Mana chaynu katinga, ¿ima nishaq nirtaq, Dyus nitin iskribikashakunapiqa nin?:

‘Chay llutakuqkuna kay rumiqa mana sirbinchu nir itakushanllapami, ashwan kusala shumaq rumipaq tikrakasha’ nirqa.

¹⁸ Chaymi, chay rumipa ananman mayqanpis rataqqa, limpu limpu llampunqa. Nataq, rumi runapa ananman ratar-shuypaqa, limpu limpu pulbupaq tikranqa nir.

¹⁹ Chaynu nitinmi, kurapa mantagninkuna, Moisés mantakushanta yaçhar yaçhachikuqkuna uyaparllapaqa, kwintata qukaranllapa paykunapaq rimayan nir. Chaymi chay kutilla, Jesusta aypar prisunaranllapa. Piru mana puytiranllapachu runakunata manchashanllaparayku.

Jesusta tapuranllapa impwistupaq

(Mt 22.15-22; Mr 12.13-17)

²⁰ Chaymantami ashwan, wakin runakunata kaçharanllapa mananula Dyuspi kriyiq tukur, Jesusta uyakunanllapapaq. Chayna imanullapis mana allinkunata rimachir, chaylapaqa aypar apananllapapaq Romapa gubirnadurninman.

²¹ Chaynuta yarpurllapami, kaynu nir Jesustaqa tapuranllapa:

—Yaçhachikuq Taytituy, yaçhanillapami qam yaçhachikuyashayki, rimayashaykiqa chiqap nir. Chaynu karmi, mana runakunata riparayta yarpunkichu imanukunapis. Ashwan qamqami yaçhachikunki Dyus munashannulata.

²² Chaymi nishunillapa: ¿Allinchi kanqa Romapa punta gubyirnun Cesarta impwistuta pagranayllapapaqqa?

²³ Jesusqa chay mana allinta yarpuyashanllapapaq kwintata qukarmi, niran:

—[¿Imapaqtaq mana allinta rimachir uchachamanayankillapa?]

²⁴ Ma, rikachimayllapa uk qillayta. ¿Mayqanpa ritratuntaq kay qillaypiqa? ¿Mayqanpa shutintaq iskribikasha? nir.

Chaynu taputinga, paykunaqa niranllapa:

—Gubyirnu Cesarpami nir.

²⁵ Chaymantami Jesusqa niran:

—Chaynu katinga, gubyirnu Cesarpa kaqnintaqa payta quyllapa. Nataq Dyuspa kaqnintaqa Dyusta quyllapa.

²⁶ Chaynu Jesús tukuy runakunapa naypanpi rimatingami, mana imanupis uchachayta puytiranllapachu. Ashwan dispantakar uyaralana kidaranllapa.

Jesustami tapuranllapa wanuqkunapaq

(Mt 22.23-33; Mr 12.18-27)

²⁷ Chaymantaga ayka Saduceo runakuna riranllapa Jesustaqa rikaq. Paykunaqami ninllapa: “Wanuqkunaqashi manana kawsamunnachu” nir. Chaymi tapuranllapa Jesustaqa:

²⁸ —Yaçhachikuq Taytituy, Moisesmi kaynu nir iskribisha karan: ‘Mayqan warmiyjun kayar, manaraq wamrayjun kar wanutinga, chay wanushapa ukninnashi kasarayanqa chay byuda warmiwanqa. Chayna chay wanusha ukninpaqqa wamrayjun kananpaq’ nir.

²⁹ Chaqa, uk kutimi syiti irmanukuna karanllapa. Kulakanllapaqa, warmikur manaraq wamrayjunchu kayar wanuran.

³⁰ Chaymi chay ishkay kaq uknin,

³¹ chaynulla kimsa kaq ukninpis chay warmillawan kasararan. Chaynumi syitinllapa chay warmillawan kasarar, manaraq wamrayjun kayar tukuynin wanuranllapa.

³² Chaymantami chay warmipis wanuranna.

³³ Nataq chay wanushakuna maydiya kawsamutinga ¿mayqanninpa warmintaq kanqa chay warmiqa? Chaqa tukuynin-ari kasarasha karan chay warmillawan.

³⁴ Chaynu nitinllapami, Jesusqa niran:

—Kananmi kay bidapiqa kasaranllapa, chaynulla kasarachikunllapa ima.

³⁵ Piru, Dyus munashannullata shumaqta rurar taqkunaqami, wanushanmanta kawsamur uk bidapiqa, manana kasaranqallapanachu. Chaynulla mananami kasarachikunqallapa imamapischu.

³⁶ Chaqa paykunaqa manana wanurchu angelkuna yupayna kanqallapa. Chaynulla, wanushanmanta kawsamushanllaparayku, Dyuspa Wamranna kanqallapa.

³⁷ Chaynumi, ashwan Dyus nitin Moisés chay sarsa rupayashanpaq iskribishanllapi, intrachimanchik, wanushakunaqashi kawsamuyanqa nir. Chaqa ninmi: Dyusqashi, Abrahampa, Isaacpa, Jacobupa, Dyusnin nir.

³⁸ Chaymi, Tayta Dyusqa mana wanushakunapa Dyusninchu, ashwan payqami tukuy kawsaqkunapa Dyusninla. Chaynu katinmi, ¡paypaqqa tukuy mayqanpis kawsayan! nir.

³⁹ Chaymantaqa wakin yaêchar yaêchachikuqkunaqa niranllapa:

—Allintami nishayki Yaêchachikuq Taytituy.

⁴⁰ Chaymi chaymanta-pacha, manana mayqanninlapis tapuyta yarpuranllapala-manapischu.

Dyus Akrashan Cristuqa ¿maymantataq shamun?

(Mt 22.41-46; Mr 12.35-37)

⁴¹ Chaymantami Jesusqa paykunataqa tapuran kaynu nir:

—¿Imapaqtaq Dyuspa Akrashan Cristuntaqa Davidpa ayllunmanta ninllapa?

⁴² Chaqa Davidqami paylla Salmos librunpiqa nin:

‘Tayta Dyusmi Amituytaqa kaynu niran:

Tay allilaw qichqayman,

⁴³ maydiya chay êhiquishuqkunata

êhakikipa êhakinman êchuramunaykaman nir’.

⁴⁴ Chaynu Davidpa ayllunmanta Dyuspa Akrashan Cristun katinga, ¿imapaqtaq Davidqa ‘Amituy’ niran?

Jesusmi yaêhakuqninkunata willaran kuytakananllapapaq

(Mt 23.1-36; Mr 12.38-40; Lc 11.37-54)

⁴⁵ Tukuyla runakuna uyakutinmi yaêhakuqninkunata Jesusqa kaynu niran:

⁴⁶ “Allita kwintata qukarmi, kuytakankillapa Moisés mantakushanta yaêchar yaêchachikuqkunamanta. Chaqa paykunaqami munanllapa atun raêhpanllapata yakakuyta, chaynulla plasakunapimapis kusala shumaqta saludananllapata ima. Chaymi chay tantakananllapa wasikunapi manaqa mikunanpaq apatinllapamapis, kusa runapaq riqsir chay kusala shumaq samanakunapi samachinanllapata munan.

⁴⁷ Chaynullami chay wakcha warmikunata kitanllapa wasinkunata ima. Piru allin runa ninanllapapaqgami kusala unayta Dyusman mañakuq yupay tukunllapa. Chaymi kusala manchaypaqtana kastigakanqallapa” nir.

21

Byudapa ufrinditan

(Mr 12.41-44)

¹ Jesusmi, Dyusta adurananllapa wasipi, rikakuyaran kusa imayjun runakuna, ufrindanta kajunkunaman itatinllapa.

² Chaynullami rikaranpis uk mana imayjun byuda ishkay qillaysituta kajunkunaman itaqta.

³ Chaymi Jesusqa niran:

—Chiqaptami nishaykillapa: Kay mana imayjun byudaqami, tukuy runakunamanta masta çhurasha ufrindantaqa.

⁴ Chaqa, tukuy wakin runakunaqami qillaynin subraqlata ufrindakunllapa. Nataq chay mana imayjun byuda-shuypaqami, mana mas qillaynin mikunanpaq katinmapis, limpula ufrindakusha nir.

Jesusmi Dyusta adurananllapa wasita ratachinqallapa niran
(Mt 24.1-2; Mr 13.1-2)

⁵ Chayllapimi, wakinkunaqa kusata parlayaqllapa Dyusta adurananllapa wasipaq, chay kusa shumaq rumikunawan shasha karan chaykunapaq, ufrinditakunata çhurashanllapakunapaq ima. Chaymi Jesusqa niran:

⁶ “Uk diyami çhamunqa. Chaymi chay diyapiqa kanan kay rikayashaykillapataqa limpu ratachitinllapa, manana uk rumilamapis anapura llutakashaqa kidanqanachu” nir.

Jwisyu diya shipchamuyatinnaqami kaynu pasanqa
(Mt 24.3-28; Mr 13.3-23)

⁷ Chaymantaqa Jesustaqa kaynu nir tapuranllapa:

—Yaçhachikuq Taytituy, çmaydiyataq chaynuqa pasayanqa? Çima siñalta rikartaq yaçhayashaqlapa, tukuy chaykuna pasanapaq diyaqa shipchana? nirqa.

⁸ Chaynu nir taputinllapaqa Jesusqa niran:

“Allitami kuytakankillapa ama ingañakanaykillapapaq. Chaqa kusala achkami nuqa yupay tukur shamunqallapa. Chaymi ninqallapa: ‘Nuqami kani Dyuspa Akrashan Cristun’. ‘Chay tukukanan tyimpuqami çhamunqana’ nir. Chaynu nishutinllapamapis, qamkunaqa ama kriyinkillapachu.

⁹ Chayna, wakpi kaypi guerrata rurayanllapa nir, gubyirnupa kuntran tikrakayanllapa nir ima uyaparmapis, ama manchakunkillapachu. Chaqa chaynumiri pasanqa. Piru chaynu pasatinmapis manaraqmi kay pacha tukukanan tyimpuraqchu kanqa”.

¹⁰ Niranpismi:

“Uk nasyunmanta kaqkunami maqanakunqallapa uklaw nasyunmanta kaqkunawan. Chaynulla uk gubyirnupa kaqninkunapis maqanakunqallapa uklaw gubyirnupa kaqninkunawan.

¹¹ Kusala achka lugarkunapimi pachamapis kusalata kuyunqa. Chaynulla kusala mallaq tyimpu imami kanqa. Qishaykunamapis kusala saqra mana rikashaykillapakuna kanqa, tukuy pachapi. Syilupipis rikankillapa dispantaypaq allipla mana rikashaykillapakunata ima.

¹² “Piru kaykuna manaraq chaynu kayatingami, qamkunataqa aypashunqallapa, kusata qischashunqallapa chay tantakananllapa wasikunapi. Apashunqallapapis karsilkunaman itashuqllapa. Chaynulla qukushunqallapa gubirnadurkunapa, gubyir-nukunapa naypanman ima nuqapi kriyishaykillaparayku.

¹³ Chaynu apashutinllapamapis ashwan qamkunaqa nuqallapaq rimankillapa.

¹⁴ Qamkunaqa, amami llakir yarpupakunkillapachu imataraq rimar washakashunllapa nirqa.

¹⁵ Chaqa, nuqami chay urasqa yanapashaykillapa allipla shumaqta rimanaykillapapaq. Chaymi kuntrashuqkunaqa mana imata nishuyllapatapis puytingallapachu, allita rimashaykillaparayku.

¹⁶ “Chaynulla nishaykillapapis: Qamkunataqami taytaykillapa, uknikillapakuna, primuykillapa, chaynulla amiguykikunamapis chay çhiqnishuqkunaman qukushunqallapa. Nataq wakinnikillapallataqa wanuchishunqallapa ima.

¹⁷ Chaymi tukuyla kay pachapiqa nuqapi kriyishaykillaparayku çhiqnishunqallapa.

¹⁸ Piru qamkunapaqami, mana umaykillapamanta uk aqchaykillapalamapis chin-qanqachu nuqapaqqa.

19 Chayraykumi nuqalapi allita kriyir shachinakurqa tukuy tyimpupaqna kawsankillapa.

20 “Chayna, Jerusalén pwiblupa ridurninman kusa achka suldadukuna chaqta rikarqa, yaçhankillapana mananami maychu chay pwiblu tukukananpaq kanqa nir.

21 Chaymi chay Judea lugarpi kaqkunaqa, sirkakunaman alsakankillapa. Chaynulla, Jerusalenpi kaqkunapis lluqshinkillapa chay pwiblumantaqa. Nataq, chay çhakrapı kaqkuna-shuypaqa amallana tikrakankillapachu chay pwiblumanqa.

22 Chaqa chay diyakunapimi, Dyuspa librun mantakushanpi kastigupaq iskribikashanqa kumplikayan.

23 ¡Akakaw chay diyakunapi warmikuna ruriyjun, manaqa ñuñuq wamrayjun kaqkunaqa imanangallaparaq! Chaqa allipla manchakuypaq nanachikuykuna chaynulla kusala saqra manchaypaq kastigumi chay pwiblupıqa kanqa.

24 Wakinkunaqami wanunqallapa kuchilluwan lisyakar, chaynulla wakinkunataqa aypar prisur purichinqallapa tukuy nasyunkunapi. Nataq, Dyuspi mana kriyiq runakunaqa, Jerusalén pwiblutaqa limpu saruçhanqallapa, paykunapaq Dyus imanun kananpaq nishan tyimpu kumplikanan kaman.

Dyusmanta Shamuq Runaqami tikrakamunqa

(Mt 24.29-35, 42-44; Mr 13.24-37)

25 “Chaymi siñalkuna kanqa rupaypi, killapi, qullarkunapi ima. Nataq pachapi-shuypaqa tukuy runakuna dispantakashalla kidanqallapa. Chaynulla alliplata manchakunqallapa, mar yaku kusalata maqchikar waqamutin.

26 Runakunami kusata manchakur, imana kay pachapiqa kanan-shuypaqa pasayanqa nir yarpur, limpu dismayanqallapa. Chaqa syilupı tukuy kaqkunamapis kusalata kuyunqa.

27 Chaymantami Dyusmanta Shamuq Runataqa rikanqallapa kusa llipyalla pudirninwan puktaypa rurinta shamuqtana.

28 Qamkuna nuqapi kriyiqkuna, kaynu tukuq qallaritinga, animuta aypar umaykillapata unaqman alsar nuqapaq chapakunkillapa. Chaqa mananami maychu kanqa washakanaykillapapaqqa”.

29 Chaynupaqmi, kay kumparasyuntapis ruraran: “Allita rikayllapa igus qiruta, manaqa wakin qirukunatapis.

30 Chaqa chay qiru mushuqmanta qawamuqta rikarqa, yaçhankillapana tamya tyimpupaqa shipchana nir.

31 Chaynulla chay nishushaykunata pasaqta rikarqa, yaçhankillapana Dyus mushuqmanta mantakunanpaq tyimpupaqa shipchana nir.

32 “Chaymi chiqapta nishaykillapa: Chay tyimpupi kaq runakunaqa manaraq wanuyatinraqmi tukuy la kay nishushayllapaqa pasanqa nir.

33 Chaqa syilu chaynulla kay pachamapismi tukukanqa. Piru nuqa nishaykuna-shuypaqami mana maydiyalapis tukukanqachu.

34 Kuytakankillapa, amami dijankillapachu yarpuynikillapa chay mana allin ru-raykunata rurachishunanllapapaqqa. Chaynulla ama maçhankillapachu, ama yarpupakankillapapischu kay bidapi kawsayashaykillapapaqqa. Ama chay jwisyu diyapiqa qamkunata, chay mana allin ruraykuna daskaqla ratachishunanllapapaqchu.

35 Chaqa chay shamuq diyaqami shamunqa kay pachapi tukuy runakuna kawsaqkunaman.

36 Chayrayku, qamkunaqa rikçhakushala kar tukuy tyimpula Dyuspi yarpur, payman mañakuyllapa chay saqra kastigukunamantaqa washakarna, Dyusmanta Shamuq Runapa naypanman çhanaykillapapaq”.

37 Chaynumiri Jesusqa, unaqqa yaçhachikuq Dyusta adurananllapa wasipi. Nataq, tutaman-shuypaqa chay Olivos sirkapi kidaq.

³⁸ Chaymi, tukuy runakunaqa allaq allaqla riqlapa Dyusta adurananllapa wasimanqa, Jesusta uyakuq.

22

Jesustami wanuchiyta yarpuranllapana

(Mt 26.1-5, 14-16; Mr 14.1-2, 10-11; Jn 11.45-53)

¹ Shipchamuyarannami Pascua fyistapi mana libadurayjun tantata mikuqllapa chay diyaga.

² Nataq chay kurakunapa mantakuqninkuna, Moisés mantakushanta yaçhar yaçhachikuqkunaqa, yarpuranllapa imanullapis Jesustaqa wanuchinanllapapaq. Piru runakunata manchashanllaparaykumi mana aypayta puytiranllapachu.

³ Chaynu katinmiri, Jesuspa dusi yaçhakuqninkunapa uknin Judas Iscariotimanqa Satanás yaykuran.

⁴ Paymi riran kurakunapa mantakuqninkunata, Dyusta adurananllapa wasipi kuytakuqkunapa mantakuqninkunawan parlaq, “Imanumi Jesustaqa qushaykillapa” nir.

⁵ Chaynu nitinmi, kusata aligriyar qillayta arniranllapa.

⁶ Chaymi Judasqa “Ari” nir, imanulapis allita rikar maykaqlapipis runakuna mana yaqqa kaq yupay katin, “Rikachishutiylapa aypankillapa” niran.

Pascua mikunata kamakachiranllapa

(Mt 26.17-29; Mr 14.12-25; Jn 13.21-30; 1Co 11.23-26)

⁷ Pascua fyistapi mana libadurayjun tantata mikuqllapa chay diyapinami karanllapa. Chaynulla chay diyapimi uyshitakunata ufrindapaq nir wanuchiqllapapis.

⁸ Chaymi Pedruwan Juantaqa, Jesusqa kaçharan kaynu nir:

—Rir kamakachiyllapa Pascua fyistapi mikunanchikllapata.

⁹ Chaynu nitinga paykunaqa tapuranllapa:

—¿Maypitaq kamakachinayllapata munayanki? nir.

¹⁰ Jesusqa niran:

—Jerusalén pwibluman çharnaqami, uk runa kantarunpi yakuta apaqta tarinkillapa. Chaymi paypa ikinta rinkillapa wasinman yaykunankaman.

¹¹ Chaymantami chay wasipa amuntaqa ninkillapa: ‘Yaçhachimaqniyllapami nin: ¿Maylaw kwartuykipitaq yaçhakuqniykunawan Pascua mikunata mikushaq? niyan’ nir.

¹² Chaynu nitkillapami payqa rikachishunqallapa wasinpa unaqninpi uk atun kwartu kusala kamakashatana. Chaymi chaypi kamkachinkillapa mikunallapapaqqa.

¹³ Chaynu nitinmi paykunaqa rir, Jesús nishannulla tariranllapa. Chaymi chaypina kamakachiranllapa Pascua mikunataqa.

¹⁴ Chaymanta mikunanllapa uras çhamutinga, Jesusqa apustulninkunawan samaranna misamanqa.

¹⁵ Chaymi Jesusqa paykunataqa niran:

“Kanan manaraq qischakar wanuyashayllami, jalliplata munasha kani qamkunawan pulla tantanakur mikunallapapaq!

¹⁶ Chaqa kanan mikushallapaqami manana qashanqa pullaqa mikushunllapanachu, Dyus qashan mushuqmanta mantakutin, chaypi mikunallapakaman”.

¹⁷ Chaynu nirqa uk kupata aypar, Dyusta payji nishana kar niran:

“Kayta aypar, aypachinakur upyayllapa.

¹⁸ Allitami willashaykillapa, mananami qashanqa kay ubapa yakuntaqa upyashaqnachu, Dyus qashan mushuqmanta mantakuq qallarinkaman”.

¹⁹ Chaynu nirmi, Jesusqa uk tantata aypar Taytanta payji nir, pakir quran yaçhakuqninkunata kaynu nir:

“Kaymi nuqapa kwirpuy. Qamkunata washashunayllapapaq wanuyani chay. Kaytami ama qunqarchu rurankillapa yarpumanaykillapapaq” nir.

²⁰ Chaynu mikutinllapanaqami, kupata aypar kaynu niran:

“Kay yawarniyta iêhashaywanmi Taytay Dyuswan uk mushuq tratuta rurani, qamkunata kusata llakipashushayllaparayku.

²¹ Piru, mayqanêchi kanan kuntraykunaman qukumayan chayqa, kay misapi nuqawan pulla.

²² Chaymi Dyusmanta Shamuq Runataqa, imanutaq kananpaq karan chaynuta rurangallapa kuntrankunaqa. ¡Piru imananaqaraq, chay kuntrankunaman qukuqqa!”

²³ Chaynu Jesús nitinmi yaêhakuqninkunaqa, paynin paynin niqllapa: “¿Mayqanninchikllapataq kuntrankunaman qukuyanchikllapapaq?” nir.

Jesupa yaêhakuqninkuna anyanakuranllapa

²⁴ Jesupa yaêhakuqninkunaqa paykunapura anyanakuranllapa, mabir mayqanninllapashi Dyuspaqqa kusa mas allin nir.

²⁵ Chaymanta Jesusqa paykunataqa niran:

“Uk nasyunkunata mantaqkunami munashannulata runa masinkunatapis mantakur purichinllapa. Chaynu karmapis, ‘Ukkunatami kusalata yanapanillapa’ nir alabakanllapa.

²⁶ Piru qamkunaqami ama chaynuchu kankimanllapa. Ashwan mayqannikillapa kusa mas yaêhaq karqa, mana kwintachaypaqla kayllapa. Chaynulla chay mantakuqpis uk sirbikuq yupay kanqa.

²⁷ Mabir willamayllapa: ¿Mayqantaq kusa mas allinqa? ¿Chay misaman mikuq tan chay runa, manaqachu chay mikuyta aypachikamun chay? Misapi samayan chay runami kusa mas allinqa. Nataq nuqaqa chay sirbikuq yupay kani qamkunapaqqa.

²⁸ “Chaymi imanêchiqimaqkuna ruramatinnlapamapis, qamkunaqa pullay kashaykillapa.

²⁹ Chayraykumi nuqaqa mantakunaykillapapaq nishaykillapa imanêchi Taytay Dyus nuqatapis mantakunaypaq nimiran, chaynulla.

³⁰ Chaynu karqami, maydiyaqa qamkunaqa mantakunaypiqa mikunkillapa, upyankillapa nuqa tashay misapi pullay. Chaynulla, mantakunaykillapa samanapi tar, Israel pwiblumanta dusi ayllukunata rikar yaêhankillapa, allin mana allin nirmapis”.

Pedrumi Jesusta arniran mana dijanapaqchu

(Mt 26.31-35; Mr 14.27-31; Jn 13.36-38)

³¹ Chaynullami niranpis Amitunchik Jesusqa:

—Simón, Simón, imanutaq wayramaqa triguta êhaspir qutun, chay yupaymi Satanás, nuqamanta chiqanchashunayanllapa.

³² Piru Simón, nuqaqami qampaq mañakusha kani, maydiyapis nuqallapi kriyinaqpaq. Chaymi qashan nuqallawan karqa, yanapay uknikikunata nuqalapi allita kriyinanllapapaq.

³³ Chaynu Jesús nitinga, Simonqa niran:

—Taytituy, nuqaqami karsilman qamwan pulla rinaypaqmapis yarpushana kani. Chaynulla wanutkimapis pullayki wanushaq.

³⁴ Piru Jesusqa niran:

—Pedro, nishaykimi: Kananllami manaraq gallumapis kantayatinchu, kimsa kuti nuqapaqqa ninki ‘Manami riqsinichu’ nir.

Jesusta qischananllapapaq ura êhamuyaranna

³⁵ Chaynulla Jesusqa tapuranpis yaêhakuqninkunataqa:

—Nuqami mana alfurjayjunta, mana qillayta purichinaykillapapaq talqitayjunta, mas llanqiyjunta imachu kaçhashurayllapa. Chaynu kaçhashutiyllapaqa, çimaykillapallaqachu faltashuranllapa?

Chaynu nitinga paykunaqa niranllapa:

—¡Manami!

³⁶ Chaymanta Jesusqa niran:

—Kanan-shuypaqa alfurjayjun kaqqa apayllapa. Chaynulla qillayta purichinaykillapa talqitatapis apayllapa. Nataq mayqannikillapa mana ispadayjun karqa, punchuykillapamatapis rantikur rantiyllapa.

³⁷ Imapaqmi chaynutaqa nishuyanillapa. Chaqa nuqawanmi Dyus nitin iskribikashankunaqa kumplikanaqa. Chaqa niqmi: ‘Mana allin runakunawan pullata, mana allinpaq riqsimanqallapa’ nir. Chaynumiri Dyus nitin nuqapaq tukuy iskribikashakunaqa, kumplikayanqa chay nishannulla.

³⁸ Chaynu Jesús nitinga, paykunaqa niranllapa:

—Taytituy, kaypimi ishkay ispadakunaqa nir.

Chaymi Amitunchik Jesusqa niran:

—Chaykaqlana nir.

Jesusmi Getsemani wirtapi mañakuran

(Mt 26.36-46; Mr 14.32-42)

³⁹ Chaymantaqa Jesusqa lluqshir riran Olivos sirkaman, chaynu kustumrin kashanrayku. Chaymi yaçhakuqninkunapis ikinta riran.

⁴⁰ Chay lugarman çharnaqa, yaçhakuqninkunataqa niran:

—Dyusman mañakuyllapa ama uchapi ratanaykillapapaq.

⁴¹ Chaynu nirqa paykunamantaqa karukaqllaman rir, chaypi qunqurikur Taytanman mañakuran, kaynu nir:

⁴² “Taytay, puytiypaq katinga yanapamay-ari kay kusa ayaq yaku yupay qischakaymantaqa. Piru amami nuqa munashaynuchu rurakanqa. Ashwanmi qam munashayki kanqa” nir.

⁴³ Chaynu niyatingami, unaq syilumanta uk ángel chaypi rikarir yanaparan.

⁴⁴ Jesusqa chay kusalata qischakananpaq karan, chaypaq yarpur kusalata mañakuyaran Dyusmanqa. Chaynu mañakutingami, çhiçhappinmapis pachaman shutuyaran yawar yupay.

⁴⁵ Chaynu nir, Dyusman mañakurnaqa sharir riran chay yaçhakuqninkuna kayashanman. Çharnaqa alliplata llakir shaykusha punuqta tariran paykunataqa.

⁴⁶ Chaymi kaynu niran:

—¿Imapaqtaq punuyankillapa? Sharir Dyusman mañakuyllapa, ama uchapi ratanaykillapapaq nir.

Jesustami prisuranllapana

(Mt 26.47-56; Mr 14.43-50; Jn 18.2-11)

⁴⁷ Chaynu nir Jesús rimayatinllami, chay dusi yaçhakuqninkunamanta uknin Judasqa, achka runakunapa naypanta çharan. Chaymi qimikaran Jesustaqa muchar saludananpaq.

⁴⁸ Piru Jesusqa niran:

—Judas, çmucharlachu Dyusmanta Shamuq Runataqa kuntrankunaman qukunki? nir.

⁴⁹ Chaymi chaypi Jesuswan kaqkunaqa, imami pasayan nir kwintata qukar, niranllapa:

—Taytituy, çispadakunawanchu washakashunllapa? nir.

⁵⁰ Chaynu nitinga, chaypi kaqkunamanta ukninga, kurakunapa mantagninta sirbiq runapa allilaw rinrinta *jsaq!* pitiran.

⁵¹ Jesusqa niran:

—¡Amana mas imatapis rurayllapachu! nir.

Chaynu nirmi chay sirbikuqpa rinrintaqa kamarla, allicharan.

⁵² Chaynu rurarnaqa chay kurakunapa mantakuqninkunata, Dyusta adurananllapa wasipi kuytakuqkunapa mantakuqninkunata, chaynulla tukuy ruku mantakuqkunawan payta apaq shamushakunataqa, niran:

—¿Imapaqtaq ispadakunawan, qirukunawan ima, uk suwakuqman yupay shamushaykillapa nuqamanqa?

⁵³ Nuqaqami imuraspis Dyusta adurananllapa wasipiqqa qamkunawan pulla katiyqa, mana imatapis ruramaraykillapachu. Piru qamkuna tutaparaqmanta kar, kanan tutapashana katinga, imatapis rurayashaq nir yarpunkillapana. Chaqa uraykillapa chamushanari nir.

Pedrumi Jesustaqa mana riqsinichu niran

(Mt 26.57-58, 69-75; Mr 14.53-54, 66-72; Jn 18.12-18, 25-27)

⁵⁴ Chaymanta Jesustaqa aypar aparanllapana kurakunapa punta mantaqninpa wasinman. Piru Pedruqami larguqaqllamanta chapar, ikinllapata riyaran.

⁵⁵ Chaymi chay wasipa pampanpa chaypinpi ninata ratachir chaypa ridurninlapi tukuy taranllapa. Pedrupis chaypi paykunawan pulla tayaran.

⁵⁶ Chaynu tayatinllapaqa, uk sirbikuq warmi Pedrutaqa rikar, kusalata chapayaran. Chaymi kaynu niran:

—Kay runapismi paywanqa pulla karan nir.

⁵⁷ Piru Pedruqa niran:

—Mamitay, manami riqsinichu chay runataqa nir.

⁵⁸ Chaymanta qashan uk ratukaqlamanta ukpis Pedrutaqa rikar, kaynu niran:

—Qampis paypa uknin kanki nir.

Pedruqa niran:

—¡Manami! Mana nishuyanillapa wakmaqari.

⁵⁹ Chaymanta uk ura pasashana yupay katinga, qashan ukpis niran:

—Alliptamiri kay paypis Jesuswanqa pulla karan. Chaynulla payqa Galileamanta wakmaqari.

⁶⁰ Qashanmi Pedruqa niran:

—¡Taytituy, manami yaçhayanichu mayqanpaqmi rimayanki nirmapis!

Chaynu Pedro niyatinlami chay kutilla, gallu kantaran.

⁶¹ Chaymantaqa Amitunchik Jesusqa das tikrakar Pedruta chaparan. Chaynu chapatinga, Pedruqa yarpuran, Amitunchik kaynu nishanta: “Kananllami manaraq gallu kantayatin kimsa kuti nuqapaqqa ninki: ‘Manami riqsinichu’ nir” nishanta.

⁶² Chaymi Pedruqa chaymanta lluqshirqa kusalata llakir, piñakur ima waqaran.

Jesustami kusata asipar ima qischaranllapa

(Mt 26.67-68; Mr 14.65)

⁶³ Chay runakuna Jesusta chaypi kuytar shaqkunaqa kusata asipar ima maqaranllapa.

⁶⁴ Nawinkunata bindar ima kaynu tapuqllapa:

—Mabir tanyay ¿pitaq maqashusha? nir ima.

⁶⁵ Chaynulla, allip ukmankunata tapur allipla saqra pinqaypaqta willaqqllapamapis.

Jesustami karguyjunkunaman aparanllapa

(Mt 26.59-66; Mr 14.55-64; Jn 18.19-24)

⁶⁶ Unaqna katinga tantakaranllapa, chay Israel runakunapa ruku mantakuqninkuna, kurakunapa mantaqnikuna, chaynulla Moisés mantakushanta yaçhar yaçhachikuqkuna

ima. Tantakarqa Jesustaqa aparán kusa mas karguyjunkunapa naypanman. Chaypiqami, kaynu nir tapuranllapa:

⁶⁷ –Willamayllapa: ¿Qamchu Dyuspa Akrashan Cristun kanki? nir.

Chaynu taputinllapaqa, payqa niran:

–Nuqa, kananlla ‘Dyuspa Akrashan Cristun kani’ nishutiyllapaqa, mana kriyimankillapachu.

⁶⁸ Chaynulla, nuqa tapushutiyllapapis mana imatapis willamayankillapachu [chaynulla mana kaçhamayankillapalamapischu] kanqa.

⁶⁹ Piru kananmanta-pachami, Dyusmanta Shamuq Runaqa kusa puytiq Dyuspa allilaw qichqanpi tayanqa.

⁷⁰ Chaynu nitinga tukuy tapuranllapa:

–Chaynu katinga, ¿qamchu Dyuspa Wamran kanki? nir.

Jesusqa niran:

–Qamkunallami ninkillapa.

⁷¹ Chaymantaqa paykunaqa niranllapa:

–¿Ima tistigutataq masqa munanchikllapa? Chaqa nuqanchikkunalla uyapashanchikllapa paylla rimatin nir.

23

Jesusta Pilatuman aparánllapa

(Mt 27.1-2, 11-14; Mr 15.1-5; Jn 18.28-38)

¹ Tukuy chaypi kaqkunaqa, sharir aparánllapa Jesustaqa gubyirnu Pilatupa naypanman.

² Chay Pilatupa naypanpiqa, yanqa illaqmanta llullakur Jesuspaqqa willakuq qallariranllapa kaynu nir:

–Kay runataqami tarisha kanillapa pwibluyllapamanta runakunata kusa ukman saqrakunata yaçhachiqa. Chaqa, paymi nin manashi impwistuta gubyirnu Cesartaqa pagrashaqllapachu. Chaynulla nimpis payshi Dyuspa Akrashan Cristun tukuyta mantakuqqa nir.

³ Chaymi Pilatuqa Jesustaqa kaynu nir tapuran:

–¿Qamchu chay Israel runakunapa mantaqnin kanki? nir.

Jesusqa niran:

–Qamllami ninki.

⁴ Chaynu Jesús nitinga, Pilatuqa chay kurakunapa mantaqninta, tukuy runakunatapis niran:

–Nuqapaqqami kay runaqa mana ima uchayjunchu nir.

⁵ Chaynu nitinga, chay runakunaqa llallin kusalata lanyar niranllapa:

–Chay kusa ukmanta yaçhachikuyashanwanmi, chay pwibluyllapamanta runakunataqa limpu pantachiyan. Chaynu mana allinta yaçhachikuqqami qallariran Galileapi. Kanan-shuypaqa kay Judeapina puriyan nir.

Jesustami Herodesman aparánllapa

⁶ Chaynu nitinllapa uyaparqa, Pilatuqa tapukuran ¿kay runaqa chu Galileamanta? nir.

⁷ Chaymanta runakuna, Galileamantami nitinllapaqa, kaçharan gubyirnu Herodesman. Chaqa, paypis chay diyakunapiqa Jerusalenpi karan.

⁸ Jesús chayman çhatin, Herodes rikarqa kusala aligrita yarpuran. Chaqa kusa unaynami paypaqqa rimaqllapata uyapasha kar, Herodesqa riqsiyta munaran. Chaynullami milagrukunata ruratin ima rikanaran.

⁹ Chaymi kusata tapuran. Piru, Jesusqa mana imalatapis willaranchu.

¹⁰ Chaypiqa karanllapapis kurakunapa mantaqninkuna, Moisés mantakushanta yaçhar yaçhachikuqkuna ima. Chay paykunaqami chaypiqa alliplata uchachayanllapa.

11 Chayna, Jesús mana imatapis rimatinga, Herodesqa wakin suldadukunawan kusalata kushiparanllapa. Chaymi Jesusta asipananllaparaykuqa, gubyirnupa kusala çhanyijun raçhpanta yakachiranllapa. Chaynu rurayar imaqa, Herodespis Jesustaqa qashan kaçharan Pilatuman.

12 Chay diyaqamiri Pilatuwan Herodesqa kusala amiguna tikrakanllapa, unaykuna kusata çhiqninakuq kasha karmapis.

Jesustami wanuchinanpaqna niranllapa
(Mt 27.15-26; Mr 15.6-15; Jn 18.39-19.16)

13 Chaymantami Pilatuqa kurakunapa mantaqninkunata, wakin karguyjunkunata, chaynulla tukuylla runakunata ima tantamuran.

14 Chaymi kaynu niran:

—Qamkunaqa kay runata nuqaman apamuraykillapa, ‘Pwibluymanta runakunata limpu pantachiyan’ nir. Nuqami qamkunapa naypaykillapapi tapusha kani. Piru paypa uchantaqami mana tarishachu kani qamkuna niyashaykillapanuqa.

15 Chaynulla Herodespis mana paypiqa ima uchatapis tarishachu. Chayraykumi qashan nuqaman kaçhamusha. Chayrayku yaçhayankillapana, manami ima mana allintapis kay runaqa rurashachu nir. Chaymi wanuchinapaqqa mana allinchu.

16 Chaymiri nuqaqa wipyachikurla kaçhasaq.

17 [Chaynuqami Pilatuqa niran, kada Pascua fyistapi uk prisuta lluqshichiq kar].

18 Chaynu Pilato nitingami, allipta chay runakunaqa tukuynin pullalla lanyaranllapa kaynu nir:

—¡Wanuchiy chaytaqa! ¡Ashwan Barrabasta karsilmanta lluqshichir kaçhay! nir.

19 Chaqa, kay Barrabastaqami karsilmanqa itasha karanllapa, Romapa gubyirnunpa kuntran kar uk runata wanuchishanpaq.

20 Piru Pilatuqa, Jesusta mana wanuchiyta munarqa, qashanpis chayllata chay runakunataqa niran.

21 Ashwan paykunaqa kusala jwirtita lanyaranllapa kaynu nir:

—¡Kruspi klabay! ¡Kruspi klabay! nir.

22 Chaynu niyatinllapamapis, qashan kimsa kutipaqna Pilatuqa niran:

—Chaqa çima mana allintataq kayqa rurasha? Nuqapaqqami kay runaqa mana ima uchayjunpischu wanuchichikunaypaqqa. Chaymi nuqaqa kastigachikurla kaçhasaq.

23 Piru chay runakunaqami qashan kusala jwirtita kaynu nir lanyaranllapa:

—¡Kruspi klabay! nir.

Chaynu allipta lanyayatinllapaqami,

24 Pilatuqa, paykuna munashanllapanullata ruraran.

25 Chaymi chay Barrabás, Romapa gubyirnunpa kuntran kar uk runata wanuchisha katinmapis, karsilmanta lluqshichir, Jesusta-shuypaqa paykunatana quran.

Jesustami kruspi klabaranllapana
(Mt 27.32-44; Mr 15.21-32; Jn 19.17-27)

26 Jesusta krusman klabaq apayarllapanaqa, Cirenemanta uk runa Simón shutiq, çhakranmanta shamuqta tariranllapa. Chaymi Jesuspa krusninta rikrachir, paypa ikinlata aparanllapa.

27 Kusala achka runakunami Jesuspa ikintaqa riranllapa. Chaynullami warmikunapis kusalata llakir, waqar ima riranllapa.

28 Piru Jesusqami paykunata chapar kaynu niran:

“Jerusalemanta warmisitakuna, ama nuqapaqqa waqayllapachu. Ashwan qamkunallapaq, wamraykikunapaq ima waqayllapa.

²⁹ Chaqa uk kusala qischakay tyimpukunapimi ninqallapa: ‘Allinmi kasha chay warmisitakuna mana wamraquq chaykunapaq, chay warmi mana ruriyjunchu kaqkunapaq, chaynulla chay warmikuna mana wamran katin mana ñuñuchikuqkunapaqmapis’ nir.

³⁰ Chaymi, chaynu qischakarnaqa runakunaqa qaqakunata ninqallapa: ‘iNuqakunapa anayllapaman ratamuyllapa!’ Chaynulla lumakunatapis ninqallapa: ‘Pakakuchimayllapa ima’ nir.

³¹ Chaqa llullu qiruwana tukuy kaykunata rurarqa, ¿imanuna kanqa qiru chakishana katinga?” *

³² Chaynullami Jesuswan pullataqa apaqllapapis ishkey wanuchikuq runakunata Jesuswan pullata kruspi klabananllapapaq.

³³ Chaymanta chay uk lugar Calavera shutiqman çhachirllapaqa, Jesustaqa klabaranllapana kruspiqa. Chaynulla chay ishkey wanuchikuq runakunatapis kadalaw qichqanpi krusllapi klabaranllapa. Ukninta allilaw qichqanpi, ukninta ichuqlaw qichqanpi.

³⁴ [Klabatinllapanaqa Jesusqa niran:

“Taytay, pirdunay kay runakunataqa. Paykunaqami mana yaçhanchu imatami ruyanllapa nirmapis”.]

Chaymantami chay suldadukunaqa Jesuspa raçhpankunata surtyakur ayparanllapa.

³⁵ Runakunaqami chaypi rikakuyaranllapa, chay karguyjun runakunamapis alliplata kushikur asiparanllapa kaynu nir:

—Ukkunata-shuypaqa washaran. Mabir kananqa paylla washakanqari, chiqapta Dyuspa Akrashan Cristun karqa.

³⁶ Chaynulla chay suldadukunapis Jesusmantaqa burlakaqllapa. Chaymi qimikar upyachiqlapa allipla puchqu binuta, kaynu nir:

³⁷ —iChiqapta, Israelmanta runakunapa mantagnin karqa, qamlla washakay-ari! nir.

³⁸ Chaynulla, Jesuspa umanpa ananpiqami uk litriruta çhuranllapa [griego rimaypi, latinpi, hebreo rimaypi ima] Chaqa kaynu niyaq: “KAYMI ISRAEL RUNAKUNAPA MANTAQNIN” nir.

³⁹ Chay ishkey wanuchikuqkuna Jesuswan pulla kruspi klabaraqkunapa ukninga, musyar kaynu niyaq:

—iChiqapta qam Dyuspa Akrashan Cristun karqa, qamlla washakar, nuqakunatapis washamayllapari! nir.

⁴⁰ Chaynu nitingami, ukninga kaynu nir anyaran:

—¿Manachu qamqa manchanki Taytanchik Dyustaqa, qam wanunaykipaqna qischakayarmapis?

⁴¹ Nuqanchikqa imanuna mana allinta rurashanchikraykumi qischakayanchikmapis, pagrakuq yupayna, chay mana allinkunata tukushanchikpaq. Piru kay runa-shuypaqa mana imata uchakusha karmapis, qischakayan.

⁴² Chaymantaqa niranpis chay runaqa:

—Tayta Jesús, yarpumankiri qashan mushuqmanta mantakuq qallarirqa.

⁴³ Chaynu nitinga, Jesusqa niran:

—Allitami nishayki: Qamqa kananllami nuqawan pulla kanki Taytay Dyuspa luryanpi nir.

Jesusmi wanuranna

(Mt 27.45-56; Mr 15.33-41; Jn 19.28-30)

⁴⁴ A las dusimanta-pacha alas tris di la tardikaman tukuy pacha allipla tutaparaq intiru kidaran.

* **23:31** Qirupaqa rimarqami, payllapaqa rimañ Jesusqa. Pay kaypi katin chaynuta rurarqa, ashwan pay mana kaypi katinmaqa, imatapis ruranqallapa.

⁴⁵ Rupayqami manana achkirachikamurannachu. Dyusta adurananllapa wasipa chaypinpi atun rakta raçhpa warkuraqppis chaypimanta wakman kayman limpu llikikaran.

⁴⁶ Chay kutillami, Jesusqa kusala jwirtita qayçhakuran kaynu nir:

“¡Taytay, ispirituytami makikilaman çhuramuni! ¡Qamna rikapamanki!”

Chaynu nirqa Jesusqa wanukuranna.

⁴⁷ Chaymanta chay romano suldadukunapa kapitannin, tukuy chaykunata rikar uyapar imaqa, Dyusta alabaran, kaynu nir:

—Chiqaptami kay runaqa mana ima uchayjunlamapischu kasha nir.

⁴⁸ Tukuy chaypi kaqkunaqa, tukuy ima pasashanta rikarqa, kusala mana allitachu yarpur riranllapa, qasqunllapata takaqnu.

⁴⁹ Piru, Jesusta tukuy riqsiqkuna, Galileamanta-pacha pullan warmisitakuna rishakunapis, chayllapiraq kidaranllapa. Chaymi tukuy ima pasaqkunatapis karukaqlapi shasha rikakuyaranllapa.

Jesustami pamparanllapana

(Mt 27.57-61; Mr 15.42-47; Jn 19.38-42)

⁵⁰⁻⁵¹ Karanmi uk allip allinla runa José shutiq, chay Judea lugarpa pwiblun Arimatea shutiqmanta. Payqami Israelmanta kusa mas karguyjunkunapa masin karan. Piru chay karguyjunkuna yarpushankunawanqa mana chayllatachu yarpuq. Ashwan, Dyus mushuqumanta mantakunanpaq nir yarpur, kawsaq-ari.

⁵² Chaymi payqa Pilatuman çhar Jesuspa kwirpunta mañaran.

⁵³ Chayna, Pilatuqa apay nitinga, payqa krusmanta shumaqla ishkichimur, uk yuraq raçhpawan pillur apar çhuranan qaqapa paçhanlapi uk uçhku rurakasha karan chayman. Chaypiqami manaraq mayqantapis pampashallapachu karan.

⁵⁴ Chay pampayan diyapiqami, samana diyapaqna kamakachikuyaqllapa, chaqa gallariyaqnari.

⁵⁵ Chay warmikuna Galileamanta-pacha Jesuswan pulla riqkunaqa, riranllapa rikaq chay uçhkutaqa. Chaymi, chaypi imanupampatinllapamapis allita rikaranllapa.

⁵⁶ Chaymanta wasinllapaman tikrakamurllapanaqa, kusala mishki mutkiypaq rimidyitukunata kamakachiranllapa, chaykunawan Jesustaqa salar kamakachinanllapapaq. Piru chay samana diyapi-shuypaqa imanutaq kananllapapaq karan, chaynullata kumpliranllapa.

24

Jesusmi kawsamuranna

(Mt 28.1-10; Mr 16.1-8; Jn 20.1-10)

¹ Chaymantami simanapa punta diyanpiqa, chay warmisitakunaqa allaq allaqla riranllapa Jesús pampakashanmanqa, chay mishki mutkiypaqla rimidyitukunata kamkachishanllapata apar. Chaynullami wakin warmikunapis paykunawan riranllapa.

² Chayman çhatinllapaqa, chay uçhkuta kirpasha kusa atun rumiqa manana tayashanpinachu kasha karan.

³ Chaymi chayman yaykurqa manana tariranllapanachu Amitunchik Jesuspa kwirpuntaqa.

⁴ Chayna chayta rikarqa, kusallata yarpupakuranllapa. Chaykamanmi ishkey runakuna kusa llipyalla yuraq mudanayjun paykunapa pullan shaqta rikaranllapa. Chaymi alliplata manchakuranllapa.

⁵ Chaynu manchakushanllaparaykumi, tukuynin qunqurikur pachaman pukçhiraranllapa. Piru chay llipyaraqlla runakunaqa niranllapa paykunataqa:

—¿Imapaqtaq kawsaq runapaqqa, maskakunkillapa wanushakunapa pampakashan-piqa?

⁶ Manami kaypinachu. Kawsamushanami. Yarpuyllapa qamkunawan pulla kar Galileapi willashushanllapata.

⁷ ¿Manachu nishuranllapa: Dyusmanta Shamuq Runataqashi uchasapakunapa makinman qukutinllapa wanuchiyanqallapa; chaymanta kimsa diyamantaqa kawsamuyanqa nir?

⁸ Chaymi, chaynu nitinga, chay warmikunaqa yarpuranllapa Jesús willashanllapata.

⁹ Chaymanta Jesús pampakashanmanta tikrakarllapaqa, unsi apustulninkunata, chaynulla wakinkunatapis willaranllapa.

¹⁰ Chaynu Jesuspa apustulninkunata willaqkunaqami kaykuna karanllapa: María Magdalena, Juana, Santiagupa maman María, wakin warmikuna ima.

¹¹ Piru chay apustulkunata willatinllapaqa, mana kriyiranllapachu. Ashwan wak warmikunaqa yaruyasha kanqa nir yarpuranllapa.

¹² Chaynu niyatinllapamapis, Pedruqa wasimantaqa llugshimur riran kallpaylla Jesús pampakashanmanqa. Chayman çhar uçhku ruriman chapakurqa, mana imatapis rikaranchu. Ashwan Jesús pillukashan raçhpalana chaypiqa usurayasha karan. Chaynuta rikarqami kusa dispantakashalla qashan wasinman tikrakamuran.

Jesusmi Emausman nan riqpi rikariran

(Mr 16.12-13)

¹³ Chay diyallapimi Jesuspa ishkay yaçhakuqninkuna riranllapa Emaus pwibluman. Chay pwiblugaami, Jerusalenmantaqa yaqqa ishkay urasma kasha kanqa.

¹⁴ Chay paykunaqa, tukuy ima pasashanta parlaqnu riyaranllapa.

¹⁵ Chaynu parlar ima riyatinllapaqa, Jesusqa pay paylla paykunamanqa qimikar pullanllapa riq qallariran.

¹⁶ Chayna, rikarmapis paykunaqa mana riqsiranllapachu, nawinllapa bindakasha yupay kashanrayku.

¹⁷ Chaymantaqa Jesusqa paykunataqa tapuran:

—¿Imatataq qamkunaqa kusata parlaqnu riyankillapa nantaqa?

Chaynu nitinga, paykunaqa sharanllapa llakishala.

¹⁸ Chaymantaqa uknin Cleofas shutiqqa niran:

—Tukuy runakunami yaçhanllapa kay diyakuna Jerusalenpi pasashanta. ¿Qamlachu mana yaçhanki chaykunataqa, furastiru kashaykirayku?

¹⁹ Chaynu taputinga, paypis kaynu nir paykunataqa tapuran:

—¿Imataq pasasha?

Paykunaqa niranllapa:

—Nazaretmanta Jesuspaqmi parlayanillapa. Chay runaqami Dyusninchikpaqqa uk puytiq rimaqnin kaq, rimayninpi, ima ruraykunapimapis. Chaynulla tukuy runakunapa naypanpimapis kusa allin kaq.

²⁰ Chay paytaqami kurakunapa mantagninkuna, nuqakunamanta karguyjun runa masiyllapa, paytaqa uchachar qukuran kruspi klabar wanuchinanllapapaq.

²¹ Nuqakunaqami alliplata paypi yarpur yarakuyarayllapa, pay washayanqa nasyunniyllapata nir. Piru, kimsa diyapaqnamiri payta wanuchishanllapaqa.

²² “Piru wakin warmikuna, nuqakunawan pulla kaqkunaqami manchachimashallapa, paykuna amsaqlla Jesús pampakashanman risha kar.

²³ Chayshi paykunaqa Jesuspa kwirpunta mana rikarchu tikrakamuranllapa wasinmanqa. Chaymi paykunaqa parlamashallapa, paykunamanqashi angelkuna rikarir, Jesusqashi kawsayan nisha nir.

24 Chaynu nimatinllapa, wakin kriyiq masiyllapakunaqa riranllapa Jesús pampakashanmanqa. Chay pampakashanman êcharqashi chay warmisitakuna nishannulla, Jesustaqa mana rikaranllapachu”.

25 Chaynu chay runakuna nitinga, Jesusqa niran:

—¿Qamkunaqa mana das intrakaq runachu kankillapa! Chaynu karmi Dyuspa tukuy rimaqninkuna nishankunataqa, mana dasqa kriyinkillapachu.

26 ¿Manachu yaêhayankillapa, Dyuspa Akrashan Cristunqa manaraq mantakuyarqa, chaynuraqmi qischakananpaq karan nirqa?

27 Chaynu nirqa kusa shumaqta intrachiq qallariran chay runakunataqa, Dyus nitin iskribikashakunapi paypaq nishankunata. Chaynumiri Moisés iskribishanmanta qallarir, Dyuspa tukuy rimaqninkuna iskribishankunata willaran paykunataqa.

28 Chaynu nirqa chay pwiblu riyashanllapaman êcharqa, Jesusqa naypaqman riq yupay tukuran.

29 Chaynu tukutinmi, paykunaqa Jesustaqa kusata rugaranllapa, kaynu nir ima:

—Nuqakunawan kaylapi kiday. Chaqa tardina, tutapayannami.

Chaynu niyatinllapaqa, Jesusqa yaykuran ruriman, paykunawanna chaypi kidananllapapaq.

30 Chaymanta misapina tayatinllapaqa, Jesusqa makinpi tantata aypar Dyusta payji nirqa, êhaypinmanta pakir paykunataqa quran.

31 Chaynu qutinga, chay kutilla chay runakuna chiqapta kwintachakarnaqa, Jesusta riqsiranllapa. Piru Jesusta riqsitinllapaqa, payqa das chinqaran.

32 Chaymi paykunapura ninakuqllapa: “¿Manachu Dyus nitin iskribikashapi tukuy nishanta intrachimarninchik nanta shamutinga, shunqunchikpimapis allipla shumaq aligrita yarpuranchik?”

33 Chaynu nirllapami, chay kutilla ishkantin sharir tikrakanllapa Jerusalenman. Êcharnaqa tariranllapa Jesuspa unsi apustulninkunata, chaynulla wakin kriyiq masinkunatapis.

34 Chaypi tantanakusha taqta taritinllapaqa, chay wasipi taqkunaqa niranllapa:

—Alliptamiri Amitunchik Jesusqa wanushanmantaqa kawsamusha. Simonmanmi rikarisha payqa nir.

35 Chaynu nitinllapami chay ishikaykunapis imanunanta riyatinllapa pasashanta, chaynulla imanunanta tantata êhaypinmanta pakitin Jesusta riqsishanllapata ima parlaranllapa.

*Jesusmi rikariran yaêhakuqninkunaman
(Mt 28.16-20; Mr 16.14-18; Jn 20.19-23)*

36 Paykunaqami chayllapaq alliplata parlayaranllapa. Chaynu parlayatinllapaqa ashwan Jesusqa illaqmanta paykunapa êhaypinllapaman shar kaynu nir saludaran:

—Kusa shumaqmi kankillapa nir.

37 Chaynu nitinga, paykunaqa alliplata manchakuranllapa, ayata rikayanchikllapa nir yarpur.

38 Chaynu yarpuyatinllapamapis Jesusqa niran:

—¿Imapaqtaq qamkunaqa manchakushaykillapa? ¿Imapaqtaq manaraq allita nuqapiqa kriyinllapa?

39 Rikayllapa makiykunata, êhakiykunata. Nuqallami kani. Kanan kamamarllapa yaêhayllapa: Uk ayaqa mana aychayjunchu, mana tulluyjunchu. Qamkuna rikamashaykillapanumi nuqaqa aychayjun, tulluyjun ima kani.

40 Chaynu nirqa chay kutilla, êhakinta makintapis rikachiran paykunataqa.

41 Piru paykunaqa kusala aligri karmapis mana kriyiranllapachu kusa dispan-takashalla kashanllaparayku. Chaymi Jesusqa niran:

—¿Mikunaykillapaqachu imalaqa kan kaypiqa? nir.

⁴² Chaynu nitinqa paykunaqa quranllapa piskadu kankakashata, [panalwan].

⁴³ Qutinllapaqa payqa aypar mikuran, paykunapa naypanpi.

⁴⁴ Chaymantaqa paykunataqa niran:

“Nuqataqami kaynu pasamasha, imanutaq qamkunawan kar willashurayllapa chaynullata. Nuqami nishurayllapa, imanumi Moisés iskribishankunapi, Dyuspa rimaqninkuna iskribishankunapi, Salmos librupipis nuqapaq nishankunaqa kump-likayanqa nir. Chaymi chay nishanllapanulla pasamasha”.

⁴⁵ Chaynu nirmi paykunataqa allita intrachiran, chay iskribikashakunapi nishan-
taqa.

⁴⁶ Kaynumi niran:

“Iskribikashakunapimi nin: Dyuspa Akrashan Cristunqashi kusata qischakar wanuyanqa. Chaymanta kimsa diyamantaqa kawsamuyanqa nir”.

⁴⁷ Niranpismi:

“Jerusalenmanta qallarirshi tukuy pachapi paypa shutinpi yaçhachikunqallapa. Chaynu yaçhachikutinllapashi tukuyla kriyir uchanllapakunata dijatin Dyusqa pirdunanqa.

⁴⁸ Qamkunaqami tukuy kaykunapaqqa uk tistigu kankillapa.

⁴⁹ Chaymi nuqaga qamkunamanqa kaçhamushaq Taytay Dyus arnishushanllapata. Piru qamkunaqa kay Jerusalén pwiblupi kidaskiyllapa, unaq syilumanta arnishushan-llapa pudir qamkunaman shamunankaman” nir.

Jesusmi syiluman riranna

(Mr 16.19-20)

⁵⁰ Chaynu nir imaqa, Jesusqa chay Jerusalén pwiblumantaqa, paykunata lluqshichir aparán Betania pwiblukaman. Chaypiqami makinta unaqman alsar bindisiran payku-
nataqa.

⁵¹ Chaynu bindisiqnumi, paykunamantaqa unaq syiluman apakaranna.

⁵² Chaymantami paykunaqa Jesusta kusata adurar imaqa, tikrakanllapana Jerusalenman kusa aligrila.

⁵³ Chaymiri maydiyapis, Dyusta adurananllapa wasipiqa, Dyusta alabar ima taranl-
lapa.

Chaynumi kanqa.

San Juan

Iskribin Jesucristo Shumaq Rimashanta

Apustul Juanmi kay libruta iskribiran. Payqami Jesuspa yaçhakuqnin karan (1.37-39). Jesuswan purirmi rurashankunata rikaran, chaynulla yaçhachikushankunatapis uyakuran. Chaynu purirmi intrakaran, Tayta Dyusmi Amitunchik Jesucristuta kaçhamuran washamanallapapaq nir.

Juanqa kay libruta iskribiran, nuqanchikkunapis intrakanallapapaq Jesucristo shamusha washamanallapapaq nir. Chaynullami iskribiran intrakanallapapaq, Jesucristupi kriyir, tukuy tyimpupaq luryanpi aligri la kawsanallapapaq nir (20.31).

Juan iskribiran pimi Jesucristo nir

¹ Manaraq imapis kayatinmi uk RIMAY * karanllana. Kay RIMAYQAMI Dyuswan kar, Dyuslla karan.

² Chaynu mana imapis katinraqmi Dyuswan pulla kawsaran.

³ Tayta Dyus nitinmi, payqa tukuy imata ruraran. Chaqa mana rurasha katinga, mana imapis kanmanchu.

⁴ Payllami tukuyta kawsachimanchikllapa. Chaynu kawsachikuq karmi, kay pachaman shamuran tukuyta achkirachinanpaq.

⁵ Chaynu achkirachikuq karmi, tutaparaqpi kaqkunataqa Dyuspaq yaçhachin. Piru chay tutaparaqpi kaqkunaqami mana imanachiytapis puytinchu.

⁶⁻⁷ Tayta Dyusmi, uk runa Juan shutiqta kaçhamuran chay achkirachikuqpaq yaçhachikunanpaq. Chaymi yaçhachikuran chay achkirachikuqlapina kriyinanllapapaq.

⁸ Chaqa Juanqami mana chay achkirachikuqchu karan. Paytaqami Tayta Dyus kaçhamuran yaçhachikunanpaq pimi chay achkirachikuqqa nir.

⁹ Kay chiqap achkirachikuqqami, kay pachaman shamuran achkirachikuq yupayna, Tayta Dyuspaq tukuyta intrachinanpaq.

¹⁰ Tayta Dyus paywan tukuy imata rurasha katinmapis, kay pachaman shamutinga, runakunaqa mana riqsiranllapachu Dyus nirqa.

¹¹ Chaynu tukuyta rurashanraykumi, paypa kaqninkunaman shamuran. Piru chaynu shamutinmapis, wakinqa mana kasuranllapachu.

¹² Nataq tukuy shunqunllapawan kriyir kasuqkunata-shuypaqa, Tayta Dyuspa chiqap wamrankunana kananllapapaq nisha.

¹³ Chaynuqami niran mana taytanmanta, mamanmanta nasir paykuna munashanllaparaykuchu. Ashwanmi Tayta Dyus munar chaynu chiqap wamrankunapaqqa nisha.

¹⁴ Chay RIMAYQAMI runapaq tikrakar tukuy nuqanchikkunawan kawsaran. Payqami kusalata munamarninchik, chiqap kaqlata rurar ima kawsaran. Nuqakuna rikasha kar, yaçhanillapa Tayta Dyuspa uklayla Wamranqa Taytan Dyusnu kusa allinla nir.

¹⁵ Paypaqmi Juanqa achka runakunata willaran kaynu nir:

“Kaypaqmi unaylla kaynu nishushallapa karay: ‘Nuqamanta shamuyan chayqami kusala mas puytiq ima. Chaqa payqami manapis kayatiy karanllana’ nir”.

¹⁶ Chaqa pay kusalata llakipamarninchikllapami kutir kutir yanapamaranchikllapa.

¹⁷ Tayta Dyusmi unayqa Moiesta mantakuykunata quran, intrachimanallapapaq. Piru kanan-shuypaqami Jesucristurayku intrachimananchikllapa imanumi munamanchikllapa, chaynulla imatapis karanlata ruraran nir.

* **1:1** Uk RIMAY nirqami intrachimanchik Amitunchik Jesucristupaq nir.

¹⁸ Tayta Dyustaqami mana mayqanlapis rikashachu. Piru Tayta Dyuspa uklayla Wamran Jesucristo paypa pullan kashanrayku, Dyuslla karmi riqsichimanchikllapa Taytanqa imanunirmapis.

Shutichikuq Juan Jesucristupaq parlakuran

(Mt 3.11-12; Mr 1.7-8; Lc 3.15-17)

¹⁹ Israel pwiblupa mantakuqninkunami, Jerusalemanta kurakunata chaynulla Levipa ayllumanta runakunata ima, kaçharanllapa rir Juanta tapunanllapapaq mayqan-shi payqa nir.

²⁰ Chaynu rir taputinllapami payqa karanlata rimar kaynu niran:

—Manami Dyuspa Akrashan Cristunchu kani nir.

²¹ Qashanmi tapuranllapa:

—Chayqa, çmayqantaq kanki? çDyuspa rimaqnin Elías shamunanpaq karan, chaychu kanki? nir.

Juanqa niran:

—Manami paychu kani.

Piru qashan tapuranllapa:

—Chayqa, çqamchu uk rimaqninta Dyus kaçhamunanpaq karan † chay kanki? nir.

Juanqa niran:

—Manami nir.

²² Chay tapuqkunaqa niran:

—Chayqa, çmayqantaq kanki? Willamayllapari. Chaqa allita qampaq yaçhar riyta ministinllapa chay mantamashallapakunata willanayllapapaq.

²³ Juanqa niran:

—Nuqaqami chunllaq lugarkunapi kusa jwirtita rimar kaynu niq chay kani: ‘Uk dirichula nanta kiçhaq yupay bidaykillapata shumaqchar, Taytanchik Dyuslatana yarayllapa’ nir, imanutaq Dyuspa rimaqnin Isaiás nisha karan chaynulla.

²⁴ Chaynu Juan nitingami, chay fariseo runakunamanta mandadu risha karan chaykunaqa,

²⁵ kaynu nir tapuranllapa:

—Chaqa, Dyuspa mana Akrashan Cristun, mana Elías, chaynulla Dyus uk rimaqninta kaçhamunanpaq karan chay mana karqa, çimapaqtaq runakunata shutichinkiqa?

²⁶ Juanqa niran:

—Nuqaqami yakulawan shutichikuni. Qamkuna tapukuyashaykillapaqami pul-laykillapana. Piru manami riqsiyankillapachu.

²⁷ Paymi nuqamanta ikitaraq shamuyan. Chaynu ikita shamutinmapismi nuqaqa paypaqqa mana sirbinichu llanqinpa watunta kaçhanaylapaqmapis.

²⁸ Tukuy kaykunaqami riyu Jordanpa chimpan Betania pwiblupi chaynuqa karan, chay maypiçhi Shutichikuq Juan shutichikuyaran chaypi.

Jesumi Dyusmanta Shamuq Uyshitaqa

²⁹ Allaqnin diyami Shutichikuq Juanqa, Jesús payman qimikaqta rikaran. Chaymi niran:

“çRikayllapa kaymi Dyusmanta Shamuq chayqa! Paymi uk musu uyshita yupay, tukuy nuqanchikkunarayku wanunanpaq shamusha chayqa. Chaymi payrayku Taytanchik Dyusqa uchanchikkunamanta washamanchikllapa.

³⁰ Paypaqmi rimaray kaynu nirqa: ‘Nuqamanta uk ikita shamuyan. Chayqami, nuqamantaqa mas yaçhaq, puytiq ima. Chaqa manapis kayatiy, payqa karanllana’ nir.

³¹ Nuqamapis mana yaçharaychu mayqanmi kanqa nirmapis. Chaynumapis nuqaqa yakuwan shutichikuray, Israelmanta runakuna chiqapta payta riqsinanllapapaq”.

† 1:21 Dyus uk rimaqninta kaçhamunanpaq karan nir mas intrakanarqa rikashunllapa Deuteronomio 18.15,18.

³² Juanqa niranpis:

“Dyuspa Santu Ispiritunta rikaray, syilumanta uk palumitanu payman ishkimur taqta.

³³ Piru nuqaqami manaraq yaçharaychu pimi kanqa payqa nirmapis. Piru Tayta Dyus yakuwan shutichikunaypaq kaçhamaqmi, nimiran: ‘Chay mayqanpa ananmançhi Dyuspa Santu Ispiritun rikayatki ishkimur tayan chay paymi, Santu Ispirituwan shutichikunqa’ nir.

³⁴ Dyus nimashannumi, nuqaqa rikashana kani. Chaymi chiqapta nini: Payqa Dyuspa Wamran nir”.

Jesupya punta yaçhakuqninkuna

³⁵ Chaymanta allaqnin diyapismi, chay kayashanllapallapi Shutichikuq Juanqa ishikay yaçhakuqninkunawan karan.

³⁶ Chaymi Jesusta pasaqta rikarqa, Juanqa niran:

—Rikayllapa, wakmi Dyusmanta Shamuyqa. Paymi uk musu uyshita yupay nuqanchikrayku wanunanpaq shamusha chayqa.

³⁷ Chaynu nitinga, Juanpa chay ishikay yaçhakuqninkunaqa, Jesupa ikinta chay kutilla riranllapa.

³⁸ Chaymanta, ikinta riqta rikarqa, Jesusqa tapuran:

—¿Imatataq maskayankillapa?

Paykunaqa niranllapa:

—Yaçhachikuq Taytituy, ¿maypitaq tanki?

³⁹ Jesusqa niran:

—Shamur rikayllapa.

Chaymi rir rikaranllapa maypimi tan nirmapis. Chay diyaqami, pullan kidaranllapa, tardi alas kwatru yupayna katin.

⁴⁰ Juan rimaqta uyar Jesupa ikinta riqkunamanta ukqa, karan Andrés, Simón Pedrupa uknin.

⁴¹ Andresqami Jesusta tarirqa, chay kutilla riran uknin Simonta tarir willaq kaynu nir:

—Tarisha kanillapa Mesiasta. (Rimayninchikpiqa munan niyta Dyuspa Akrashan Cristun).

⁴² Chaymanta chaynu nirnaqa, Andresqa aparan Simonta, Jesús kayashanman. Chayna Jesús, Simonta rikarqa niran:

—Qamqami Jonaspam wamran † Simón kanki. Piru kananmantaqami shutinki Cefas. (Rimayninchikpiqa munan niyta Pedro).

Jesumi Felipiwana Natanaelta qayaran

⁴³ Qashan allaqninismi, Jesusqa Galilea lugarman rinanpaq yarpuran. Chaymi, Felipita tarirqa niran:

—Shamuy nuqawan rishun nir.

⁴⁴ Felipita Betsaida pwiblumanta kaq, Andrespa, Pedrupa pwiblumamanta.

⁴⁵ Chaymantami Felipita riran Natanaelta tarir, kaynu niq:

—Tarishami kanillapa Dyuspa Akrashan Cristunta, chay mayqanpaqçhi Moisés iskribisha karan chayta. Chaqa paypaqmi Dyuspa wakin rimaqninkunapis iskribisha karan. Payqami Nazaretmanta Josipa Wamran Jesús.

⁴⁶ Chaynu nitinga, Natanaelqa niran:

—¿Nazaretmantachu kusa runa nisha kayta puytin?

Felipita niran:

—Shamur rikay yaçhanaykipaq.

† 1:42 Wakin iskribikashakunapiqa “Juanpa wamran” nin.

⁴⁷ Chaymanta Natanael qimikaqta rikarqa, Jesusqa niran:
 –Kaytami shamun Israelmanta uk chiqap Dyuspi kriyiq runa. Payqami mana llullakuyta yaçhanchu.

⁴⁸ Chaymanta, Natanaelqa niran:

–¿Imanutaq riqsimanki? nir.

Jesusqa niran:

–Manapis Felipe nuqaman shamunaykipaq willashuyatinmi, riqshuyarayllana, chay igus qirupa çhakinpi katki.

⁴⁹ Natanaelqa niran:

–Yaçhachikuq Taytituy, ichiqaptami Dyuspa Wamran kanki! ¡Qammi Israel pwiblupa gubyirnun kanki! nir.

⁵⁰ Jesusqa niran:

–¿Qamqachu kriyimanki igus qirupa çhakinpi riqshuray nishushayraykula? Ashwan kusa mana rikashaykikunataraqmi rikanki.

⁵¹ Niranpismi:

–Chiqaptami nishaykillapa: Qamkunaqami rikankillapa syilu kiçhakashata. Chaynulla rikankillapapis, Dyusmanta Shamuq Runaman angelninkuna ishkimuqta, iqaqta ima. §

2

Jesusmi punta milagruta ruraran uk kidamyintupi

¹ Natanaelwan parlashanmanta allaqnin uk diyaqa, Galilea lugarpa pwiblun Caná shutiqpi, karan uk kidamyintu. Jesuspa mamanpis chay kidamyintupi karan.

² Chaynulla Jesuspis yaçhakuqninkunawan kunachikasha kar, chaypi karanllapa.

³ Chay kidamyintupina kayatinllapaqa, ubapa yakun binu tukukaran. Chaymi Jesus-taqa, mamanqa niran:

–Manana ubapa yakun binu kannachu nir.

⁴ Jesusqa niran:

–Mamitay, ¿imapaqtaq kayta willamanki? ¡Yarayraq! Milagrukunata ruranaypaq uraqami, manaraq çhamushachu nir.

⁵ Chaynu Jesús nitanmi, mamanqa chay kidamyintupi ikimanta aypachikuqkunataqa niran:

–Tukuy imata pay nishutinllapaqa, rurayllapa nir.

⁶ Chaypiqami karan, rumimanta saysi atunlla butijakuna. Chaykunapimi Israelmanta runakunaqa yakuta çhuraqllapa, paqakuna kustumrinta rurananllapapaq. Kada butijakunami kwatru lata yakuta aypaq.

⁷ Chaymanta Jesusqa ikimanta aypachikuq chaykunataqa niran:

–Kay atun butijakunaman yakuta untachiyllapa, nir.

Chaynu nitinga, chay ikimanta aypachikuqkunaqa, untachiranllapa.

⁸ Chaymantaqa, Jesusqa niran:

–Kananqa pitilata çhaqar, apar quyllapa chay naypaqpi aypachikuqqa kamananpaq nir.

Chaynu nitinga, chay ikimanta aypachikuqkunaqa, chaynu ruraranllapa.

⁹ Chay naypaqpi aypachikuq chayqa yaku, binupaq tikrakashata kamar mana yaçharanchu maymanta, imanumi chay binuqa rikarisha nirmapis. Nataq, ikimanta aypachikuqkunaqa, yaçhayanllapa yakumanta nir. Chaqa paykunallari yakuta çhaqar untachisha karanllapa chay butijakunamanqa.

§ 1:51 Kayta nirmi Jesús yarpuchiran, imanutaq unay Jacobupa musquyninpi Dyuspa angelninkuna uk iskalirata pachaman ishkimuq iqaq chayta. Nataq kananqami Jesusna chay iskalira yupayqa. Chaymi Jesusrayku Dyusqa, runakunata kusata yanapan.

¹⁰ Chaymantaqa naypaqpi aypachikuq chayqa, chay kidaq runata qayamur, niran:

—Tukuy kidaqkunami puntataqa shumaq binutaraq upyachikunllapa. Chaymanta tukuy kusata upyashana katinga, mana shumaq binutanachu upyachikunllapa. Piru qam-shuypaqa ashwan mas shumaq binutaraq çhurashayki kasha upyachikunaykipaqqa nir.

¹¹ Chayta chay kidamyintupi rurashanmi, Jesuspa punta milagrunqa karan. Chay milagrutaqami ruraran Galileapa pwiblun Caná shutiqpi. Chaywanmi intrachikuran payqa Dyus kar, puytin chaykunata rurayta nir. Chaymi yaçhakuqninkunaqa paypi kriyiranllapa.

¹² Chaymantaqa riranllapana uran Capernaúm pwibluman mamanwan, ukninkunawan, yaçhakuqninkunawan ima. Chaypimi ayka diyata karanllapa.

Jesusmi Dyusta adurananllapa wasimanta rantikuqkunata itakuran
(Mt 21.12-13; Mr 11.15-18; Lc 19.45-46)

¹³ Israel runakunapa Pascua fyistan shipchana katinmi, Jesuspis riran Jerusalenman.

¹⁴ Jerusalenman çharqa, Dyusta adurananllapa wasipiq, rantikuqkunata tariran. Chaypiqami ufrindapaq nir rantikuyaranllapa turukunata, uyshakunata, palumakunata ima. Chaynulla uklawmanta kaq qillayta kambyaq runakuna ima karanllapa.

¹⁵ Chaykunata tarirmi, Jesusqa waskakunata aypar uk latiguta rurar, tukuy chaypi kaqkunataqa waqtaman itakuran, uyshantinta, turuntinta ima. Nataq chay qillaykunata kambyaqkunapata-shuypaqa, qillayninmatapis pachaman chaqchukuran. Chaynulla misanllapamatapis ratachiran ima.

¹⁶ Palumakunata rantikuqkunata-shuypaqa niran:

—¡Qamkunapis, kaykunataqa urquyllapa! ¡Chaqa Taytay Dyuspa wasinqami mana imakunata rantikunanllapapaqchu!

¹⁷ Chaynu nitinmi, yaçhakuqninkunaqa kwintata qukaranllapa uk iskribikashakunapi nishanpaq. Chaqa niqmi: “Wasikiqi mana allinkunata ruratinllapami, kusata piñakushaq” ✧ nir.

¹⁸ Chaymantaqa, Israelmanta karguyjunkunaqa, kaynu nir tapuran:

—¿Ima milagruwantaq intrachimankillapa, Dyusmanta shamusha kar chayta rurarayanki nir, nuqakuna kriyishunayllapapaqqa?

¹⁹ Jesusqa niran:

—Kay wasita ratachiyllapa. Chaymanta kimsa diyalapaq qashan shachishaq nir.

²⁰ Chaynu Jesús nitinmi, chay Israelmanta karguyjunkunaqa niran:

—¡Aja jay! ¡Kwarintay-saysi (46) añupaqmi, shachirayllapa Dyusta adurananllapa wasitaqa! ¡Piru qamqa ninki, kimsa diyalapaq shachishaq! nir.

²¹ Piru Jesús “Kay wasita shachishaq” nirqami, kwirpunllapaq niran.

²² Chaymi Jesús wanur kawsamutinga, yaçhakuqninkunaqa yarpuranllapa, wanur qashan kimsa diyamanta kawsamushaq nishanta. Chaynami kriyiranllapa, iskribikashakuna nishanpi, chaynulla Jesús tukuy nishanpi imamapis.

Jesusmi tukuyta riqsin iman u katinpis

²³ Jesusqa Jerusalenllapi kayar Pascua fyistapiqa achka milagrukunata ruraran. Chaymi kusala achka runakuna kriyiranllapa paypiqa.

²⁴ Piru Jesusqa mana paykunapiqa kunfyakaranchu, chaynu kriyitinllapamapis. Chaqa tukuytari riqsiq imanumi nirmapis.

²⁵ Chaynu karmi, runa uk runa masinpaq payta willanantaqa mana ministiqchu. Chaqa paylla tukuyta riqsiq, yarpuyinllapapiqa imanumi nirmapis.

3

Jesuswan Nicodemo

¹ Jerusalenpimi taq uk fariseo runa Nicodemo shutiq. Payqami Israelmanta karguyjun runakunapa masin karan.

² Kay runami uk tuta, Jesusta watukuq rir, kaynu niran:

—Yaĉhachikuq Taytituy, yaĉhanillapami Tayta Dyus kaĉhamushusha yaĉhachimanaykillapapaq nir. Chaqa, qamlami chay milagrukunata rurashaykitaqa rurayta puytinki. Dyus mana qamwan katinga, mana rurayankimanchu chay milagrukunataqa nir.

³ Chaynu Nicodemo nitinmi, Jesusqa niran:

—Piru chiqaptami nishayki: Mayqanpis mana mushuqmanta nasiqqa, Dyus mantakushanpi mana kayta puytingachu nir.

⁴ Chaynu Jesús nitinmi, Nicodemuqa, kaynu nir tapuran:

—Chayqa, ¿imanutaq uk runa rukuna karqa qashan nasiyanqaqa? ¿Ima mamanpa shunqunman yaykurchu, qashan mushuqmanta nasimuyanqa?

⁵ Chaynu taputinmi, Jesusqa niran:

—Chiqaptami nishayki: Uk runa yakumanta * chaynulla Dyuspa Santu Ispiritunmanta manaraq nasiyarqa, Dyus mantakuyashanmanqa mana yaykuyta puytingachu nir.

⁶ Chaqa mayqanpis taytanllapakunalamanta nasiqqami paykuna munashanlata rurar kawsanllapa. Nataq Tayta Dyuspa Santu Ispiritunmanta nasiqkuna-shuypaqami Tayta Dyus munashanlata rurar kawsanllapa.

⁷ Piru ‘Tukuymi mushuqmantaraq nasiyta ministin’ nishutiyqa, amami kusalata chaypaqqa yarpupakunkichu.

⁸ Chaqa imanutaq wayramaqa pay munashannulla maymantapis shamun. Chaynu shamutin waqaqta uyaparmapis manami yaĉhankichu maymanta shamun chaynulla mayman rin nirmapis. Chaynumi pasan Dyuspa Santu Ispiritunwan yarpuyinpi nasiqkunawanpis.

⁹ Chaynu nitinqa, qashan Nicodemuqa tapuran:

—¿Imanutaq kayqa kanqa? nir.

¹⁰ Jesusqa niran:

—¿Qam Israel runakunapa yaĉhachiqnin karmapis, manachu kaytaqa yaĉhanki?

¹¹ Chiqaptami nishayki: Nuqakunaqami allita yaĉhaq kar chaynulla rikashayllapata ima willashunillapa. Piru qamkunaqa mana kriyinkillapachu.

¹² Chaynu kay pachapi rikaypaqkunapaq willashutiyllapa mana kriyirqa, ¿imanuna kriyinkillapa unaq syilupi mana rikaypaqkunapaq willashutiyllapamaqa?

¹³ “Chaqa manami mayqanpis unaq syilumanqa iqashachu. Ashwanmi tukuy chaykunapaqqa yaĉhan Dyusmanta Shamuq Runala.

¹⁴ “Unaymi chunllaq lugarpi runakunata largu kuru kanisha katin, Dyuspa rimaqnin Moisés, jyirrumanta largu kuruta rurar unaqman qirupi alsatin, kanikasha kaqkunaqa rikarla, alliyaranllapa. † Chaynullami Dyusmanta Shamuq Runatapis qirupi klabar alsanqallapa unaqman.

¹⁵ Chaynami tukuyta paypi kriyiqkunaqa washakar tukuy tyimpupaqna kawsanqallapa.

Tayta Dyusmi uklayla Wamranta kaĉhamuran

* 3:5 Yakumanta nasin nirqami intrachimayninchiktapis puytin mamanchikmanta nasishanchikpaq nir. † 3:14 Kaypaq masta intrakanarqa rikashunllapa Números 21.9.

16 “Tayta Dyusqami tukuy runakunata kusalata munashanrayku uklayla Wamranmatapis kaçhamuran. Chayna tukuy paypi kriyiqkunaqa amana wanurchu tukuy tyimpupaqa washakar kawsananllapaq.

17 Chaqa Tayta Dyusqa Wamrantaqa manami mayqanta uchachar kastigananpaqchu kaçhamuran, ashwanmi tukuyta washananpaqna.

18 “Chaymi mayqanpis, Tayta Dyuspa uklayla Wamranpi kriyiqqa, mana imapaqpis uchachakar kastigakanqachu. Piru chay mana kriyiq-shuypaqa may tyimpu uchachakashana. Chaymi tukuy tyimpupaqa kastigakanqa.

19 Chay mana kriyiqkunaqami uchachakashana. Chaqa mana allinkunata rurur taparaqlapi kayta munar, Dyuspa Wamran achkirachikuq shamutinqa, mana yaçhayta munaranllapachu paywanqa.

20 Tukuy mana allinta ruraqkunaqa, chay achkirachikuqtaqa çhiqnin. Chaymi paypa naypanmanqa mana qimikayta munanllapachu, tukuy saqra rurayninllapakunaqa shutiman mana rikarinanta munar.

21 Piru chay allinta ruraqkuna-shuypaqa chay achkirachikuqpa naypanman mas qimikanllapa. Chayna tukuyta intrachinanpaq Tayta Dyus munashannulla rurur kawsanllapa nir”.

Shutichikuq Juanmi Jesuspaq qashan rimaran

22 Chaymantami Jesusqa yaçhakuqninkunawan riran Judea lugarman. Chaypimi paykunawan ayka diyallataqa karanllapa shutichikur ima.

23 Chaynullami Juanpis, Salim shutiq pwiblupa shipchanlapi Enón shutiq pwiblu karan, chaypi shutichikuyaran. Chaqa chaypiri achka yaku karan. Chaymi chayman tukuy riqkunaqa shutikuqllapana.

24 Tukuy kaykunaqami pasaran Shutichikuq Juanta manaraq karsilman itayatinllapa.

25 Piru, Juanpa wakin yaçhakuqninkunaqa, Israelmanta uk runawan, chay yakuwan shutikur Dyuswanqa shumaqchakançhik niyashanllapapaq kusalata willanakuranllapa.

26 Chaymi Juanpa yaçhakuqninkunaqa riranllapa payta kaynu nir willaq:

—Yaçhachimaqniyllapa, qammi parlamaraykillapa riyu Jordanpa chimpanpi pullayki karan, chay runapaq. Paymi kananqa shutichikutin, tukuy kriyir paymanna riyanllapa.

27 Chaynu nitinllapami, Juanqa niran:

—Manami mayqanpis pudirniyjunchu kanman, Dyus mana pudirta qutinqa.

28 Piru uk kuti qamkunata ‘Manami Dyuspa Akrashan Cristunchu kar, uk paypa naypanta shamuqqa kani’ nir willashutiyllapa uyakurmapisçu ¿mana intrakaraykillapa?

29 Chaqa allita intrakayllapa: Uk kidamyintupimaqami kidaq chay, nubyawan pulla kaytaqa puytin, mana amigunkunachu. Ashwanmi chay kidaqpa amigunkunaqa chaynu kidaqta uyaparqa kusalata aligriyan. Chaynumi nuqapis chay kidaqpa amigun kashayrayku kusalata aligriyani. Chaqa payqami nuqanchikkunaman çhamushana.

30 Chaymi ashwan paylatana kusata kasur kawsanqallapa. Nataq nuqata-shuypaqa waran waranqa mana kwintachamanqallapanachu.

31 “Chaqa syilumanta shamuqqami, tukuyta imapaqpis yaçhan. Nataq kay pachamanta kaq-shuypaqami pachapi kaqkunalaq yaçhar riman. Piru unaq syilumanta shamuq-shuypaqami, tukuyta yaçhaq kashanrayku,

32 tukuy imata rikashanta, uyapashantaqa karanlata riman. Piru chaynu rimatinmapis, manami mayqanpis kriyinllapachu.

33 Nataq mayqanpis chay nishanta kriyiq-shuypaqami Dyusqa chiqapta riman nir parlakun.

³⁴ Chaqa Dyusmanta shamusha chayqami Taytan, Santu Ispiritunta qushanrayku imatapis karanlata riman.

³⁵ Taytanmi, Wamranta kusalata munashanrayku pudirta qusha tukuy imatapis payna mantananpaq.

³⁶ Chayraykumi mayqanpis chay Wamranpi kriyiqkunaqa, tukuy tyimpupaqa washakar kawsanqallapa. Nataq chay mana kriyinaqkuna-shuypaqami mana washakarnachu, tukuy tyimpupaq kastigutana Dyusmanta aypanqallapa”.

4

Jesusmi Samariamanta warmiwan parlaran

¹ Wakinkuna rimatinllapami fariseo runakunapis yaçharanllapa, Jesusqashi Juanmantaga achka runakunata shutichitin, paywanna riyannllapa nir.

² Piru chiqaptaqami mana Jesuschu shutichikuyaran. Ashwanmi tukuy paypi kriyiqkunataqa yaçhakuqninkuna shutichiyaranllapa.

³ Chaymantami Jesusqa yaçharan fariseo runakunaqa imatami paypaq yarpuyan nir. Chaymi Jesusqa Judeamanta llugshir Galileamanna riran.

⁴ Piru Galileaman rinanpaqqami, Samaria lugarllata pasayta ministiran.

⁵ Chaynu riyarqami, Samariapa uk pwiblun Sicar shutiqman çharan. Chay pwibluqa Jacobo, wamran Josita irinsyanpaq nir pachata qusha kayaq chaypa yatalanpi karan.

⁶ Chay pachapi Jacobupa yaku upyanan quçhapis karan. Chay quçhapa yatanlapimi, Jesusqa kusata shaykushanrayku samaran, alas dusi yupayna.

⁷⁻⁸ Chaykamanqa, yaçhakuqninkunaqa pwibluman risha karanllapa mikuyta rantimuq. Chaypi Jesús payla katinmi, Samariamanta uk warmi chay quçhaman çharan yakukuq. Chaymi Jesusqa niran:

—Mamitay, yakituta upyachimay nir.

⁹ Israelmanta kaqkuna, Samariamanta kaqkunawan mana piçhunakuq kashanllapayaykumi, warmiqa niran:

—¿Imanutaq qam Israelmanta runa karqa, nuqa Samariamanta warmitaqa yakuta mañakumayankiqa? nir.

¹⁰ Jesusqa niran:

—Qamqa manami yaçhayankichu imanumi Tayta Dyus yanapakun chaynulla mayqanmi yakuta mañashuyan nirmapis. Chaqa allita yaçhar yakuta mañamatkimaqa tukuy tyimpu nasimuq yakutana upyachishuyman nir.

¹¹ Chaynu Jesús nitinga, warmiqa niran:

—Taytituy, yakuqami kusala ruri maypi. ¿Manami imaykipis kanchu yakuta llugshichimunaykipaqa? ¿Maymantana tukuy tyimpu nasimuq yakutaqa upyachimanki?

¹² ¿Qamqachu rukunchikllapa Jacobumantaqa mas runa nisha kanki? Chaqa kay quçhataqami unay rukunchikllapa Jacobo qumaranllapa, pay chaynulla wamrankuna, animalninkuna ima upyanan yakuta nir.

¹³ Jesusqa niran:

—Tukuy kay quçhamanta yakuta upyaqkunaqami, qashan yakunanqallapa.

¹⁴ Piru nuqa qutiy yakuta upyaqkuna-shuypaqa, mananami maydiyapis yakunanqanachu. Chaqa nuqa mayqantapis yakuta upyachiyani chayqami, yaku nasimuq yupay tukuy tyimpupaqa kawsanqa.

¹⁵ Warmiqa niran:

—Taytituy, chay yakituta upyachimay. Chaynuqa manana qashan yakunar imaqa, kay quçhaman shamur yakukunaypaqnachu nir.

¹⁶ Chaymi Jesusqa niran:

—Rir, runaykita qayamur, shamuyllapa kayman nir.

17 Chaynu nitin, warmiqa niran:

—Manami runayjunchu kani nir.

Jesusqa niran:

—Chiqaptami ninki mana runayjunchu kani nirqa.

18 Runaykimi, sinku kaytaqa kasha, piru kanan chay ukwan kanki chaypaqa shipash-ninla kanki, mana chiqap kasarashan warminchu. Chiqaptami nimashayki nir.

19 Chaynu nitinmi, warmiqa niran:

—Taytituy, willamatkilami yaĉhanina, qamqa chiqapta Dyuspa uk rimaqnin kanki nir.

20 Chaqa Samariamanta unay rukuyllapakunapismi kay sirkapi Dyustaqa aduraql-lapa. Piru qamkuna Israelmanta kaqkunaqami ninkillapa: Jerusalenlapimi Dyusta aduranapaqqa allin nir.

21 Chaymi Jesuspis niran:

—Kriyimay mamitay, ĉhamunqanami tyimpuqa Tayta Dyusta maylapipis aduranaykil-lapapaqqa. Chaynuqami Tayta Dyusta aduranaykillapapaqqa mana ministinkilla-panachu kay sirkaman shamuyta, chaynulla Jerusalenman riymatapis.

22 Chaqa qamkunaqami mana yaĉhayankillapachu mayqanta adurayankillapa nirmapis. Piru nuqakuna-shuyapaqami allita yaĉhanillapa mayqantami adurayanillapa nirmapis. Chaqa tukuyta Washakuqqami Israel runakunallamanta shamusha.

23 Piru uk tyimpu ĉhamunanpaq karan chayqami ĉchamushana. Chaymi kananqa chay chiqapta aduraqkunaqa Tayta Dyuspa Santu Ispiritun munashannullana chiqapta tukuy shunqunllapawan aduranqallapana. Chaqa Tayta Dyusqami chaynu aduranan-llapata ministin.

24 Tayta Dyusqami wayra yupayla. Chaynu karmi payqa Ispiritu. Chayraykumi payta aduraqkunaqa Santu Ispiritu munashannullana tukuy shunqunllapawan chiqapta aduranqallapa.

25 Chaynu Jesús nitinmi, chay warmiqa niran:

—Nuqaqami chiqapta yaĉhani, Dyus Akrashan Cristo ninllapa chayqa, shamuyan nir. Pay shamurmi, manyaq tukuyta intrachimashunllapa nir.

26 Chaynu nitinmi, Jesusqa niran:

—Chay mayqanpaqĉhi rimayanki chayqami, nuqa kani. Payllawanmi parlayanki nir.

27 Chaynu chaypi warmiwan parlayatinllapami, Jesuspa yaĉhakuqninkunaqa ĉcharanllapa. ĉCharqami kusalata dispantakaranllapa Jesús uk warmiwan parlayashan-rayku. Piru manami mayqanninlapis tapuyta puytiranchu imatami chay warmiqa ministiyen, imatami parlayanllapa nirmapis.

28 Chaymantaqa chay warmiqa kantarunta chaylapi دچار, kallpaylla riran pwibluman tukuy runakunata willaq. ĉCharqa, niran:

29 —Shamur rikayllapa uk runa tukuy imata nuqa rurashaykunata willamashanta. ¿Manachu payqa Dyuspa Akrashan Cristun kanqa? nir.

30 Chaynu nitinmi, tukuy runakuna chay kutilla riranllapa Jesús kayashanmanqa.

31 Chaykamanqami, Jesustaqa yaĉhakuqninkunaqa kaynu nir rugayaranllapa:

—Yaĉhachikuq Taytituy, imalataqa mikuy nir.

32 Piru payqa, niran:

—Nuqapa mikunayqami kan. Chaypaqqami mana yaĉhankillapachu nir.

33 Chaynu nitinmi yaĉhakuqninkunaqa ukninllapa, ukninllapa kaynu nir tapunakuran-llapa: “¿Mayqantaq mikunanta apamusha katin waknuqa nimayanchikllapa?” nir.

34 Chaynu nitinllapami, Jesusqa niran:

—Taytay Dyus imata ruranaypaqĉhi nimasha chaymi, mikunay yupayqa. Chaymi rurur tukchishaqna nir.

³⁵ “Tarpukurnaqa qamkunaqa ninkillapa: ‘Kwatu mಿಸisraqmi faltan kusichakunapaqqa’ nir. Piru nuqaqami nishaykillapa: Rikayllapa, çakraqami qarwashana sigakur kusichakunaykillapapaqqa.

³⁶ Chaqa allita yaçhashanchikllapanu uk kusichakuqgami partinta aypan. Chaymi mayqanpis uk kusichakuq yupay runakunata willatin kriyirqa tukuy tyimpupaqna kawsanqa. Chaymi chay tarpukuqwan, kusichakuqqa pullana kusalata aligriyanqallapa.

³⁷ Chaynuqami unay nishanllapakunaqa chiqap. Chaqa kaynumi niqllapa: ‘Ukmi tarpukun, chaymantami ukna kusichakun’ nir.

³⁸ Nuqami qamkunataqa kusichaq yupay runakunata willar tantanaykillapalapaqna kaçhashurayllapa. Chaqa paykunataqami mana qamkunachu puntata Dyuspaq intrachishaykillapa karan. Nataq kanan qamkuna paykunata Dyuspaq masta intrachirqami uk tarpukushanta kusichakuq yupayna kankillapa”.

³⁹ “Tukuy nuqa rurashayta karanta willamasha” nir, chay warmisita tukuyta Samaria pwiblupi parlakushanraykumi kusala achka runakuna kriyiranllapa Jesuspiqa.

⁴⁰ Chaymanta chay Samariamanta runakuna Jesús kayashanman çharqa, kusalata rugaran paykunawan kidananpaq. Chaymi Jesusqa, ishka diyata paykunawanqa kidaran.

⁴¹ Chaymanta Jesús paylla yaçhachikutin uyaparqami masna kriyir achkayaranllapa.

⁴² Chaymi chay warmisitataqa niranllapa:

—Kanan-shuypaqami mana qam willamashaykillaparaykulanachu kriyinillapa. Ashwanmi nuqakunalla uyapar imana mas kriyinillapa. Chaymi ashwan yaçhanillapana, payqami tukuyta chiqap Washakuqnin nir.

Jesumi uk wamrata allicharan

(Mt 8.5-13; Lc 7.1-10)

⁴³ Chaymanta, ishka diya pasashana katinga, Jesusqa Samariamanta lluqshir riran Galileaman.

⁴⁴ Chaqa payllami kaynu niran: “Dyuspa uk rimaqninqami paypa pwiblunllapiqa mana kasunllapachu” nir.

⁴⁵ Chaymanta Galileaman rir çhatinnaqa, kusa shumaqta samachiranllapa. Chaqa chay runakunaqami Jerusalén pwiblupi Pascua fyista katin, rir rikasha karanllapa, tukuy imata Jesús ruratinmapis.

⁴⁶ Chaymantami qashan Galilea lugarpa uk pwiblun Caná shutiqpi yakuta binupaq tikrasha karan chayllaman tikrakan. Chaypimi karan uk mantakuqpa ikillan kaq mantakuq. Chay paypa wamranmi, Capernaumpi qishaq karan.

⁴⁷ Chaymantami chay runaqa, Jesús Judeamanta Galileaman çhamusha nir yaçharqa, riran rikaq. Çharnaqa rugaran wasinman rir wamran wanuyapaqna karan chayta allichananpaq.

⁴⁸ Chaymi Jesusqa niran:

—Qamkunaqami kusa dispantakaypaq milagrukunata mana ruratiyqa mana kriyinkillapachu.

⁴⁹ Chaynu nitinmi, chay mantakuqpa ikillan kaqqa, niran:

—Taytituy, utqar ripamashun, wamraykish wanutinmana nir.

⁵⁰ Chaynu nitinmi, Jesusqa niran:

—Riyana wasikiman. Wamraykiqami alliyashana nir.

Chaynu nitinmi, Jesús nishanpi kriyir chay runaqa riranna wasinman.

⁵¹ Wasinman çhayatinnaqa, sirbikuqninkunaqa nanllapi tarir niranllapa:

—¡Wamraykiqami alliyashana! nir.

⁵² Chaynu nitinllapami, payqa tapuran sirbikuqninkunataqa:

—¿Ima urastaq wamrayqa kwirpun kaçhakaqta kamaran? nir.

Paykunaqa niranllapa:

—Quya, a la una di la tardimi rupamantaqa qasakaran nir.

⁵³ Chaymi taytanqa yarpuran, Jesús chay uras “Wamraykiqa alliyashana” nisha karan chayta. Chaymi pay, tukuy ayllunkunamapis kriyiranllapa Jesuspiqa.

⁵⁴ Judeamanta Galileaman tikrakamur chay wamrata allichashanwanqami, Jesusqa ishkay milagrutana ruraran.

5

Jesusmi mana kuyuyta puytiq runata allicharan

¹ Chaymantaqami Jesusqa qashan riran Jerusalén pwibluman. Chaqa chay diyakunapimi Israelmanta kaq runakunaqa fyistata rurayanllapa Jerusalemipiqa.

² Jerusalemipi, Uyshapa Punkun niqllapa chaypa yatanlapimi kan uk qucha sinku kurridurniyjun. Hebreo rimaypiqa niqllapa Betesda.

³ Chay kurridurpimi, achka qishaqkuna pachalapi usurasha llantukuyaqllapa, kujukuna, syigukuna, mana kuyuyta puytiq kwirpuyjunkuna ima. [Paykunaqa yarakunayanllapa yaku kuyutin, yaykunanllapapaq.

⁴ Chaqa mayqanpis mana yaçhatinmi unaymanta unaymanta, Dyuspa angelnin shamur yakuta kuyuchi. Chaynu ángel ruratinmi, mayqan qishaqpis naypaqta yaykuqqa alliyaqna, ima qishayninmanmatapis.]

⁵ Piru chay qishaqkunapa rurinpimi, karan uk runa trintay-uchu añupaqna qishaq.

⁶ Chaypi chaynu usuraqta rikar, unaymanta-pacha qishaq nir yaçharmi, Jesusqa tapuran:

—¿Alliyakuytachu munayanki? nir.

⁷ Chaymi chay qishaqqa niran:

—Taytituy, manami mayqanlapis kanchu chay yaku kuyuy qallaritin itamananpaq. Chaqa yaku kuyutin, yaykuyta kamanaykamanmi ashwan ukna das naypaqta yaykun.

⁸ Chaynu nitinmi, Jesusqa niran:

—Sharir, paraykita apar riyna nir.

⁹ Chaynu nitinlami, chay runaqa alliyarna das sharir, paranta apar riran. Piru samana diya katinmi,

¹⁰ Israelmanta karguyjunkunaqa, chay alliyasha runataqa kaynu niranllapa:

—Kananqami samana diya. Mantakushanllapanu, manami allinchi paraykita apanaykipaqqa.

¹¹ Chaynu nitinllapaqa, chay alliyasha runaqa niran:

—Chay allichamasha runami nimiran: ‘Sharir, paraykita apar riyna’ nir.

¹² Chaynu nitinqa, chay karguyjunkunaqa niranllapa:

—¿Mayqantaq chay runa ‘Sharir paraykita apar riyna’ nishuran chayqa?

¹³ Chaynu nitinllapaqa, chay runaqa mana yaçharanchu, mayqanmi allichasha nirmapis. Chaqa Jesusqami, kusala achka runakunapa rurinta rishana karan.

¹⁴ Chaymantami Jesusqa chay runataqa, Dyusta adurananllapa wasipi tarir, niran:

—Kananqami allinna kanki. Amanami qashanqa uchakunkinachu. Kuytawkish uchakurmana chay qischakayashaykimantaqa tukuy tyimpupaqmana qischakatki nir.

¹⁵ Piru chay runaqami rir willaran Israelmanta karguyjunkunataqa, “Jesusmi kasha chay allichamaqqa” nir.

¹⁶ Chaynu nitin yaçharmi chay Israelmanta karguyjunkunaqa, samana diyapi chaykunata ruraraqna mana allintachu tukuyan nir, Jesusta aypananllapapaqna ikinpi puriranllapa.

¹⁷ Chaymi Jesusqa, paykunataqa niran:

—Taytaymi chay diyakunapimapis yanapakun. Chaymi nuqapis chayllata rurani.

¹⁸ Chaynu nitinmi, ashwan llallin tukur Jesustaqa wanuchinayaranllapa Israelmanta karguyjunkunaqa. Chaqa Jesusqa paykunapaqqa samana diyata mana rispitaq yu-payshi tukuyaran. Chaynulla Dyus yupayshi tukuyaran, “Dyusqa nuqapa Taytay” nirqa.

Dyuspa Wamranqami Taytanwan mantakun

¹⁹ Chaynu karguyjunkuna wanuchinayan nir yaçharmi, Jesusqa niranpis:

“Chiqaptami nishaykillapa: Dyuspa Wamranqami mana pay munashannullat-achu ruran. Ashwanmi Taytan imataçi rurayashanta rikarqa, chayllata ruran. Chayraykumi Taytan tukuy imata ruratinga Wamranpis chayllata ruran.

²⁰ Chaqa Taytan Wamranta kusata munashanraykumi, tukuy imata rurashantapis rikachin. Chaymi ashwan mas imakunata Wamranwan ruratin rikarmi, qamkunaqa kusallata dispantakankillapa.

²¹ Chaynulla imanuçhi Taytanqa, wanushakunata kawsachimur bidanta qun, chaynullami Wamranpis wanushakunata kawsachimur bidanta qun mayqantapis munashantaqa.

²² Chaqa manami Taytanqa runakunata payllaqa rikar yaçharqa kastiganachu. Ashwanmi Wamrantana pudirta qusha tukuyta allita rikar yaçhar kastigananapaqqa.

²³ Chaynuqami rurasha Taytanta yupayllana Wamrantapis rispitar kasunanllapapaq. Chaqa mayqanpis Dyuspa Wamranta mana kasurqami, Taytan kaçhamusha chaytapis mana kasuyanllapachu.

²⁴ “Chiqaptami nishaykillapapis: Mayqanpis nuqa nishayta kasur, chay mayqançi kaçhamasha chaypi kriyiqqa, tukuy tyimpupaqna kawsanqa. Chaynuqami manana tukuy tyimpupaq kastigakanqanachu. Chaqa tukuy tyimpupaq kastigakar wanunan-mantaqami, nuqata kasumashanrayku, tukuy tyimpupaq kawsananpaq nikasha.

²⁵ Chiqapta nishaykillapapis: Çhamunqanami uk ura, Dyuspa Wamranta tukuyta kasunanllapapaq. Piru chay uraqami çhamushana. Chayraykumi mayqanpis kananlla Dyuspa Wamran nishanta uyakur, kriyiqkunaqa wanushanmanta kawsamuq yupayna tukuy tyimpupaq kawsanqallapa.

²⁶ Chaqa imanuçhi Taytanmaqa paylla kawsan chaynullami Wamrantapis nisha paylla kawsananpaq.

²⁷ Chaynulla Dyusmanta Shamuq Runa kashanraykumi, paylla nisha tukuy runaku-nata rikar yaçhananpaqmapis.

²⁸ “Piru chaynu nishutiylapaqa amami kusallata yarpupakunkillapachu. Chaqa chay ura çhamutinqami, chiqapta wanushakunapis tukuy nishanta uyapar,

²⁹ pampakashanmanta kawsamunqallapa. Chaymi allinkunalata rurasha karqa, kawsamunqallapa tukuy tyimpupaq kawsananpaqna. Nataq mana allinkunata rurasha kar-shuyapaqa tukuy tyimpupaq Dyusmanta kastiguta aypananllapapaqna kawsamunqallapa”.

Imanumi yaçhanchik Jesús mantakun nirqa

³⁰ Jesusqami niranpis:

“Nuqa munashayllamantaqami mana imatapis ruranichu. Ashwanmi Taytay Dyus nimasha katin, mayqan iman katinpis karanlata rikar yaçhani. Manami munashaynullata ruraytachu munani, ashwanmi Taytay Dyus kaçhamasha chay pay munashannullata rurani imatapis.

³¹ Chaqa nuqa munashaylamanta imatapis rimatiyqa, rimashayqa mana sirbiyanmanchu.

³² Piru kanmi uk, nuqa iman kani nir chiqapta rimaqqa. Chaymi allita yaçhani, payqa chiqapta riman nuqapaq, qamkuna allita intrakanaykillapapaq nirqa.

³³ “Qamkunami uk kutiqa kaçhakuraykillapa Juanta, nuqapaq tapunanllapapaq. Piru Juanta taputinllapa tukuy nishanqami chiqap karan.

³⁴ Nishaykillapapis: Nuqaqami Dyusmanta kani pay chaynu munasha katin, mana runakuna munashanraykuchu. Piru chaynuqami nishunillapa: Juan rimashankunaqami kriyir washakanaykillapapaq karan nir yaçhanaykillapapaq.

³⁵ Chaqa Juan yaçhachikushanqami uk lampara ratakuq yupay karan. Chaymi, qamkunaqa chaynu shumaqta yaçhachikutinga, uk ratulapaq aligriyar uyakuraykillapa.

³⁶ “Piru qamkuna chiqapta nuqapaq intrakanaykillapapaqqami, Juan nishanmanmatapis kan uk. Chayqami Taytay imakunataçi ruranaypaq nimashankuna. Chaymi ashwan Taytay munashannulla rurashaykuna ima allita intrachikun, nuqaqa chiqapta Dyusmanta shamusha kani nirqa.

³⁷ Chaynulla Taytay kaçhamasha chayqa nuqapaq rimaran ima. Piru qamkunaqami rimatinmapis mana uyapashaykillapa chaynulla nuqa yupayqa mana rikashaykillapalamapischu.

³⁸ Chaynulla qamkunaqami Dyus nishankunamatapis mana intrakankillapachu, chay mayqañchi kaçhamusha kaqpa Wamranpi mana kriyishaykillaparayku.

³⁹ “Qamkunaqami, kutir kutir Tayta Dyus nitin iskribikashankunata liyinkillapa, chaynuqa tukuy tyimpupaqna kawsashaqllapa nir yarpur. Piru chaynu iskribikashakuna nuqapaq rimatin liyirmapis,

⁴⁰ nuqapiqa mana kriyinayankillapachu, tukuy tyimpuna kawsanaykillapapaqqa.

⁴¹ “Piru, manami runakunaraq nuqata alabamanantachu ministini.

⁴² Chaqa, qamkunapaqqami allita yaçhani, Dyusta mana munankillapachu nirmapis.

⁴³ Nuqata Taytay Dyus kaçhamatin shamutiyqa, mana kasumar mana kriyimanankillapachu. Nataq ashwan uk runa paypa yarpuyinllamanta shamusha katin-shuypaqa alabar kasuyankimanllapana.

⁴⁴ Qamkunaqa, çimanunari kriyimankillapa? Chaqa qamkunaqami uknikillapa alabashunanllapalata munankillapa. Chaynu karmi Taytay Dyus qamkunata alabashunanllapataqa mana munankillapachu.

⁴⁵ “Qamkunaqa amami yarpunkillapachu Taytaypa naypanpiqa nuqa uchachashuyashaqllapa nirqa. Ashwanmi Moisespi, kusalata kunfyakayankillapa chay paymi uchachashuyanqallapa.

⁴⁶ Piru chiqapta Moisespi kriyirqa, nuqapipis kriyinkimanllapa. Chaqa Moisesqami iskribirqa nuqapaq intrachikuran.

⁴⁷ Chaynu Moisés iskribishankunapi mana kriyirqa, çimanunari kriyinkillapa nuqa willashutiylapamaqa?” nir.

6

Jesusmi sinku mil runakunata qararan

(Mt 14.13-21; Mr 6.30-44; Lc 9.10-17)

¹ Chaymantami Jesusqa riran Galilea quçhapa uklawn manyanman. Chay quçhallami shutiqipis, Tiberias quçha.

² Chaynu ritinmi, kusala achka runakuna pullanqa riranllapa. Chaqa paykunaqa rikasha karanllapa, Jesús qishaqkunata allichar ima achka milagrukunata rurashanta.

³ Chaymantaqa Jesusqa yaçhakuqninkunawan uk sirkaman iqar taranllapa.

⁴ Piru chay diyamantaqa manami maychu karan Israelmanta runakunapa Pascua fyistanpis.

⁵ Chaymanta Jesusqa sirkapi tayar chapakurqa, kusala achka runakuna paypa ikinta shamushata rikar, yaçhakuqnin Felipita niran:

—çMaypitaq kay kwichka achka runakunapaqqa, rantiyanchikllapa mikuytaqa?

⁶ Piru chaynuqami Jesusqa Felipitaqa tapuran, mabir imaninqashi nir. Chaqa payqami allita yaçhayaranna imanuchay runakunata qarananpaq nirmapis.

⁷ Chaynu taputinmi, Felipiqa niran:

—Michka dusyintus dinaryu qillaywan tantata rantishamapis, manami piti pitila mikunanllapapaqmapis aypayanqachu nir.

⁸ Chaymantaqa, chay yaçhakuqnin Simón Pedrupa uknin Andresqa, niran:

⁹ —Kaypimi uk wamritu purichiyman sibadamanta sinku tantitawan ishikay piskadituta. Piru chaysituqa, çimanunari aypanqa kwichka achka runakunapaqqa? nir.

¹⁰ Chaynu nitinmi, Jesusqa yaçhakuqninkunataqa niran:

—Willayllapa, tukuyla tanqallapa nir.

Chaymi chaypi kusala qiwa katin, tukuyla chaypi samaranllapa. Chaqa chaypi kaqkunaqami, ullqkunala sinku milma (5,000) kasha kanqallapa.

¹¹ Chaymanta Jesusqa, chay tantitakunata aypar payji nir, Taytan Dyusman mañakurqa, yaçhakuqninkunata aypachitin, paykunana tukuyla chaypi taqkunataqa aypachiranllapa. Chaynullami chay piskaditukunata aypachikutinllapa munashanllapata mikuranllapa.

¹² Chaynu mikur tiqlatinllapanaqa, Jesusqa yaçhakuqninkunata niran:

—Mikuy subrashankunataqa tantayllapa ama yanqalla qischakananpaqchu nir.

¹³ Chaymi paykuna tantarqa dusi kanastata untachiranllapa, chay sibadamanta sinku tantita pakikar subrashankunataqa.

¹⁴ Chaynu Jesús milagruta ruratin rikarmi, runakunaqa niyaranllapa:

—Chiqaptami kay runaqa, Dyuspa rimaqnin kay pachaman shamunanpaq karan chay nir.

¹⁵ Piru Jesusqami kwintata qukaran, chay runakunaqashi amalas apar mantagninllapapaqna numranayan nir. Chayta yaçharmi, qashan riran uk kusala atun sirkapananman, paylana kananpaq.

Jesusmi yakupa ananta puriran

(Mt 14.22-27; Mr 6.45-52)

¹⁶ Chaymanta limpu amsayatinnanaqa, Jesuspa yaçhakuqninkunaqa chay unaq sirkamanta ishkimur atun quçhaman çhamuranllapa.

¹⁷ Chaymi uk yaku karruman iqaranllapa, chay yakullata rir waklaw chimpa Capernaumman çhananllapapaq. Piru chay uras limpu limpu tutapashana katinmapis, manaraqmi Jesusqa unaq sirkamantaqa tikrakamushachu karan.

¹⁸ Chaynu riyatinllapami, chay atun quçhaqa alliplata wakmanta kaymanta maqchikaq qallariran, kusala jwirti wayra shamushanrayku.

¹⁹ Chaymanta imanullapis sinkuta, manaqachu saysi kilumitrutana risha karllapaqa, Jesusta rikaranllapa yakupa ananllata rir paykunaman shipchaqtana. Chaymi paykunaqa kusalata manchakuranllapa.

²⁰ Jesusqami niran:

—¡Nuqami kani! ¡Amami manchakuyllapachu! nir.

²¹ Chaynu nitinmi, yaçhakuqninkunaqa yaku karruman kusa aligrila iqachiranllapa. Chaymi ashwan daslana chay riyashanllapa pachamanqa çharanllapa.

Jesustami runakuna maskaranllapa

²² Chaymanta allaqninga, chay atun quçhapa uklaw manyanpi runakuna kishasha kaqkunaqa kusalata Jesuspaq chapakuranllapa. Chaqa quya-pachami Jesuspa yaçhakuqninkunataqa rikayatinllapa chay uklayla yaku karru chaypi kaqpi paykunala riranllapa. Chaymi yaçharanllapa Jesusqa mana yaçhakuqninkunawanqa rishachu nir.

²³ Piru chaynu chapakunanllapakamanqami, wakin yaku karrukunapis çhamuranllapana chay pwiblu Tiberias shutiqpi, Jesús Taytan Dyusta payji nir, tantitata runakunata qarasha karan, chay lugarpa yatanman.

²⁴ Chaymi runakunaqa, Jesusta chaynulla yaçhakuqninkunata mana chaypi tarirqa, chay yaku karrukunaman iqar riranllapa Capernaumman, Jesusta maskaq.

Jesusmi tantita kawsachikuqqa

²⁵ Chaynu rir, chay atun quçhapa uklaw manyanman çhar, Jesusta tarirqa tapuranllapa:

—Yaçhachikuq Taytituy, çimurastaq kaymanqa çhamushayki? nir.

²⁶ Jesusqa niran:

—Chiqaptami nishaykillapa: Qamkunaqami chay tiqlanaykillapakaman mikushaykillaparaykula maskamayankillapa. Manami chay milagrukunata rurashayta intrakashaykillaparaykuchu maskamayankillapa.

²⁷ Amami chay tukukaq mikuylapaq yarpurchu puriyllapa. Ashwanmi chay mikuy mana tukukaq, tukuy tyimpu kawsachikuqlapina yarpuyllapa. Chaymi Dyusmanta Shamuq Runaqa, mana tukukaq mikunaykillapatana qushunqallapa. Chaqa Taytan Dyusmi chaynu kananpaqqa nisha.

²⁸ Chaymi, Jesustaqa tapuranllapa:

—Chaynu katinga, çimatataq rurayashaqllapa, Dyus munashanta ruranayllapapaqqa? nir.

²⁹ Jesusqa, niran:

—Dyusqami munayan chay mayqantaçhi pay kaçhamusha chay paylapi kriyinyakillapalata nir.

³⁰ Chaynu nitinpis, qashan tapuranllapa:

—çIma milagruta ruratki rikartaq, kriyishuymanllapa, chiqapta Dyusmanta shamushayki nirqa? çChaqa imakunataq ruranki?

³¹ Unay rukunchikllapakunamaqami chunllaq lugarpi ‘maná’ shutiq mikuyta mikur kawsaranllapa, imanuçhi Dyus nitin iskribikashanpi nishannulla. Chaqa niqmi: ‘Paymi unaq syilumanta tantitata quran mikunanllapapaq’ nir.

³² Chaynu nitinllapami, Jesusqa niran:

—Chiqaptami nishaykillapa: Chay mikuytaqami unaq syilumanta chiqap kawsaq tantitata qarakuq Taytay Dyus qushuranllapa, mana Moiseschu.

³³ Chaqa Dyus chay tantitata qarakuqashanmi, syilumanta shamushana. Chaymi mayqanpis chay tantitata mikuqqa tukuy tyimpupaqna kawsanqa nir.

³⁴ Chaynu Jesús nitinmi, paykunaqa niranllapa:

—Taytituy, chay tantitataqa tukuy tyimpu qaramastuyllapari, nir.

³⁵ Jesusqa niran:

—Nuqami, kawsachikuq tantitaqa kani. Chaymi mayqanpis nuqapi kriyir nuqalapina kunfyakaqqa, manana mallaqnanqa chaynulla yakunanqalamapischu.

³⁶ Piru nishushayllapanullami, qamkunaqa imata ruratiy rikarmapis mana kriyimankillapachu.

³⁷ Chaqa Taytay Dyus akrashankunaqami nuqaman shamunllapa. Chaymi mayqanpis nuqaman shamuytaqa mana itakurchu pullakushaq.

³⁸ “Nuqaqami syilumanta, Taytay Dyus kaçhamatin shamusha kani, mana munashaylata ruranaypaqchu. Ashwan shamusha kani, Taytay Dyus munashankunalata ruranaypaq.

³⁹ Chaqa Taytay Dyus, pay akrar qumashankunataqa mana chingachinaytachu munan. Chaymi ashwan jwisyu diya çhamutinqa, wanushakunamatapis kawsachimushaq tukuy tyimpupaqna kawsananllapapaq.

⁴⁰ Chaqa Taytay Dyusqami munan, mayqanpis nuqata rikamar kriyiqkunaqa tukuy tyimpupaqna kawsananllapata. Chaymi tukuy nuqapi kriyir wanutinmapis, maydiya jwisyu diya çhamutinga kawsachimushaq tukuy tyimpupaqna” nir.

⁴¹ Chaynu Jesús nitinmi, chay Israelmanta karguyjun runakunaqa piñakur rimapakuq qallariranllapa. Chaqa Jesusqa kaynu nisha karan: “Nuqami chay chiqap tantita unaq syilumanta shamusha chayqa” kani nir.

⁴² Chaymi paykunaqa niranllapa:

—¿Manachu kay runaqa, Josipa Wamran Jesús? Nuqanchikkunami riqsinchikllapa taytanta mamanmatapis. Piru çimapaqtaq, unaq syilumanta shamusha kani, niyan?

⁴³ Chaymi Jesusqa paykunataqa, niran:

—Amana yanqalla piñakur rimapakuyllapanachu.

⁴⁴ Taytay mana akrashankunaqami, mana nuqamanqa imanupis shamunqallapachu. Mayqanpis nuqapi kriyiqkunataqami jwisyu diyapiqa kawsachishaq tukuy tyimpupaqna.

⁴⁵ Chaqa Dyuspa rimaqninkuna iskribishankunapimi nin: ‘Dyusmi tukuyta allita intrachinqa’ nir. Chayraykumi, Taytay Dyus nishankunata uyakur kasuqkunaqa, nuqamanna shamunqallapa.

⁴⁶ “Manami mayqanpis Taytay Dyustaqa rikashachu. Nataq Dyusmanta shamusha chaylami allita riqsin.

⁴⁷ Chiqaptami nishaykillapa: Mayqanpis nuqapi allita kriyiqkunaqami tukuy tyimpupaqna kawsanqallapa.

⁴⁸ Chaqa nuqami kawsachikuq tantitaqa kani.

⁴⁹ Chay unay rukuykillapakuna chunllaq lugarpi ‘maná’ shutiq mikuyta mikurmapis, wanuranllapa.

⁵⁰ Piru nuqaqami willashuyanillapa chay tantita syilumanta shamusha chaypaq. Chaymi mayqanpis chayta mikuqqa manana maydiyapis wanunqanachu.

⁵¹ Nuqami chay kawsaq tantita syilumanta shamusha chayqa kani. Chaymi mayqanpis chay tantitata mikuqqa tukuy tyimpupaqna kawsanqa. Piru chay tantitaqami nuqapa kwirpuylla. Chaymi kwirpuytaqa qukuyani tukuyta runakunata washarna, tukuy tyimpu kawsachinaypaq” nir.

⁵² Chaynu Jesús nitinmi Israelmanta karguyjunkunaqa paykunapura kusata willanakuq qallariranllapa:

“¿Imanutaq paypa kwirpunllataqa qaramayashunllapaqa?” nir.

⁵³ Chaymi Jesusqa paykunata niran:

—Chiqaptami nishaykillapa: Qamkuna, Dyusmanta Shamuq Runapa kwirpunta mana mikur chaynulla yawarninta mana upyarqa, Dyuspaqqa wanusha yupayna kankillapa.

⁵⁴ Nataq nuqapi kriyir chay kwirpuyta mikuq, yawarniyta upyaqkuna-shuypaqa tukuy tyimpupaqna kawsanqa. Chaymi jwisyu diyapiqa, kawsachishaq wanusha katinmapis.

⁵⁵ Chaqa kwirpuywan yawarniyti chiqapta kawsachikun. Chayna, manana mallaqnanqallapa, yakunanqallapalamanapischu.

⁵⁶ Chaymi kwirpuyta mikuq, yawarniyta upyaqkunaqa, nuqapa pullay katin, nuqapis pullan kashaq.

⁵⁷ “Tukuy tyimpupaq kawsaq Taytaymi kaçhamasha. Chaymi kawsani Taytay munashanta ruranaypaq. Chaynullami mayqanpis mikumaqqa, nuqarayku kawsanqallapa.

⁵⁸ Kananmi willashuyanillapa unaq syilumanta shamusha tantitapaq. Chay tantitaqami, mana unay rukuykillapakuna chunllaq lugarpi ‘maná’ shutiq mikuyta mikuranllapa chaynuchu. Chaqa paykunaqa chay ‘maná’ shutiq mikuyta mikurmapis,

wanuranllapa. Piru syilumanta chay tantitata mikuqkunaqami tukuy tyimpupaqna kawsanqallapa” nir.

⁵⁹ Jesusqami tukuy kaykunataqa Capernaumpi tantakananllapa wasipi tantakasha katinllapa yaçhachikuran.

Jesús nishankunami tukuy tyimpupaq kawsachikun

⁶⁰ Jesús chaynu yaçhachikutin uyaparllapami paypi achka kriyiqkunaqa, kaynu niranllapa:

—Kay niyashankunataqa manakish rurayashunllapachuqa. ¿Pitaq chaqa kasuyanqaqa? nir.

⁶¹ Chaynu yarpupakuyanllapa nir kwintata qukarmi, Jesusqa kaynu nir tapuran:

—¿Chay yaçhachikushaychu, mana allinta yarpuchishuyanllapa?

⁶² Piru Dyusmanta Shamuq Runa rikayatkillapa, unay kashanllaman tikrakinga, ¿imaniyankillapataq kanqa?

⁶³ Tayta Dyuspa Ispiritunmi tukuy tyimpupaq kawsachikuqqa. Chaqa mayqan runapismi mana chaynu kawsachikuytaqa puytinchu. Chayraykumi nuqa nishushayllapaqa kawsachikuq kar, kriyitkillapaqa tukuy tyimpupaqna kawsachishunqallapa.

⁶⁴ Piru chaynu katinmapis qamkunamanta wakinnikillapaqami mana kriyimanllaparaqchu.

Jesusqami chaynuqa niran, chaqa payqami unaymanta-pacha, mayqankunami mana kriyinqallapachu, chaynulla mayqanmi kuntrankunaman qukuyanqa nir yaçhashanrayku.

⁶⁵ Jesusqami niranpis:

—Chayraykumi nishurayllapapis: Mayqanta Taytay mana akrasha katinga, manami nuqapi kriyiytaqa puytinchu nir.

⁶⁶ Chaynu Jesús nitinmi, chaymanta-pacha achka runakuna ashur, manana paywanachu puriranllapa.

⁶⁷ Chaymantami, Jesusqa dusi yaçhakuqninkunataqa tapuran:

—¿Qamkunapischu nuqamanta ashur rinayankillapana? nir.

⁶⁸ Chaymi Simón Pedruqa niran:

—Piru Taytituy, ¿mayqanmannari rishaqllapa? Chaqa qam nishaykikunaqami chiqapta tukuy tyimpupaq kawsachikun.

⁶⁹ Nuqakunaqami qampi kriyishana kanillapa. Chaymi yaçhanillapa, qamqa Dyuspa Akrashan kusala Allin Wamran kanki, nir.

⁷⁰ Chaynu Pedro nitinmi, Jesusqa niran:

—¿Manachu qamkunataqa dusikillapata akrashurayllapa? Piru qamkunamanta ukqami, dyablupa yarpuyinwan kashanrayku, dyablu.

⁷¹ Chaynu nirqami, Jesusqa chay Simón Iscariotipa wamran Judaspaq, niran. Chaqa chay paymi dusi yaçhakuqninkunamanta karmapis, Jestuqa kuntrankunaman qukunanpaq karan.

7

Jesús ukninkunami paypi mana kriyiranllapachu

¹ Chaymantami Jesusqa yaçhachikur tukuy Galileapa lugarninkunapi puriran. Chaqa, payqami mana Judeapi kaytaqa munaranchu, Israelmanta karguyjunkuna wanuchinanllapapaq maskashanllaparayku.

² Piru chay Israel runakunapa uk fyistan Enramada * shutiq chay shipchamuyatin-naqa,

³ Jesuspa ukninkunaqa kaynu niran:

—Ama kaypi kidarchu, riy Judeaman. Wakpi, kriyiqkunapis rikananpaq gam tukuy ima rurashaykikunata.

⁴ Chaqa, mayqanpis riqsikayta munaqqami imatapis mana pakapllaqa ruranchu. Chayraykumi kay rurashaykikunataqa tukuypa naypanpina ruray nir.

⁵ Chaynumi paykunaqa niranllapa, ukninkuna karmapis mana kriyishanllaparayku.

⁶ Chaymi Jesusqa niran:

—Manami tukuy imata ruranaypaq uraqa çhamusharaqchu. Piru qamkunapaq-shuypaqami, ima uraspis kusala allin.

⁷ Kay pachamanta kaqkunaqa, mana çhiqnishuyta puytinllapachu qamkunataqa. Piru nuqata-shuypaqa çhiqnimanllapa, kusala mana allin rurashanllapakunata willar rikachishayrayku.

⁸ Riyllapa qamkunala fyistamanqa. Nuqa-shuypaqa manaraq rishaqchu. Chaqa manaraqmi tukuy imata ruranaypaq uraqa çhamushachu nir.

⁹ Chaynu nirmi, payqa Galileallapi kidaran.

Jesusmi Enramada fyistapi

¹⁰ Chaymanta ukninkuna ritinnaqa, Jesuspis riran fyistamanqa. Piru, manami mayqanpis yaçhatinchu, uyarala riran.

¹¹ Nataq chay Israelmanta karguyjunkunaqa, fyistapiqa kusata maskayaranllapa Jesustaqa. Chaymi niyaranllapa:

—¿Maypitaq kanqa chay runaqa? nir.

¹² Chay runakunamanta wakinkunami kusalata rimayaqllapa Jesuspaqqa. Ukku-nami niyaqllapa: “Kusa allin runami” nir. Nataq ukkuna-shuypaqa niyaqllapa: “Manami, ashwan runakunata llullachin” nir.

¹³ Piru pakakuqnulami rimaqllapa paypaqqa, Israelmanta karguyjunkunata manchashanllaparayku.

¹⁴ Fyista qallarishanmanta lamtarpina katinga, Dyusta adurananllapa wasiman Jesusqa yaykur, qallariran yaçhachikuq.

¹⁵ Chaymi, chay Israelmanta karguyjunkunaqa kusa dispantakashalla ninakuyaql-lapa: “¿Imanutaq kayqa kusalata yaçhan mana maydiyapis istudyasha karqa?” nir.

¹⁶ Jesusqami paykunataqa niran:

—Kay yaçhayashayqami mana nuqapachu, ashwanmi chay mayqançi kaçhamasha chaypa.

¹⁷ Chaymi mayqanpis Dyus munashanta ruranaqqa, yaçhayta puytinga kay yaçhachikuyashayqa, Dyusmanta manaqachu nuqallamanta nirmapis.

¹⁸ Chaqa mayqanpismi payllamanta rimaqqa, runakuna alabananlapaq rimanllapa. Piru, chay kaçhamuran chayta alabananllapapaq rimaqqami, karanlata riman. Chaynulla, paypiqa mana ima mana allinkunaqa kanchu.

¹⁹ “¿Manachu Moisés, Dyus mantakushanta qushuranllapa? Piru manami mayqan-nikillapalapis kumplinkillapachu. Chayraykumi wanuchimanayankillapa”.

²⁰ Piru, runakunaqami niranllapa:

—¿Qamqami dyablupa yarpuyinwan kanki! ¿Pitaq wanuchishunayan? nir.

²¹ Jesusqa niran:

* **7:2** Enramada fyistataqami chay Israelmanta kaqkuna ruraqllapa kusichankunata tukchishana kar. Chaymi chay diyakunapiqa achka chukllitakunata qirupa yurankunawan ruraqllapa, unay rukunllapakuna Egíptumanta llushimushanta yarpunanllapapaq nir. Kaypaq masta intrakanarqa rikashunllapa Levítico 23.33-43.

—Tukuyla qamkunaqami chay samana diyapi uk milagruta rurashaylapaq kusalata yarpupakur dispantakankillapa.

²² Piru Moisesmi, qamkunata nishuranllapa chay siñal kustumrita ruraskinaykillapapaq, michka mana paypa mantakuynin katinmapis. Chaqa chay siñal kustumriqami unay rukuykillapakunamanta karan. Chaymi qamkunamaqa michka samana diyapimapis chay kustumritaqa rurankillapa.

²³ Chaynu qamkuna Moisés mantakushannulla kumplinaykillapapaq nir samana diyapimapis uk ullqu wamrituwan chay siñal kustumrita rurarqa, ¿imapaqtaq nuqa uk runapa tukuy kwirpunta samana diyapi allichashaypaq piñakunkillapa?

²⁴ Chayraykumi manaraq allita yaçharqa ama uktaqa kusalata uchachayllaparaqchu. Ashwanmi allita yaçhar, ima niyta pis puytinkillapa nir.

Jesusmi riman maymantami payqa nir

²⁵ Jerusalén pwiblupi taqkunamanta wakinmi kaynu nir tapukayaqllapa:

“¿Manachu kayta maskayanllapa wanuchinanllapapaq?

²⁶ Chaypi wakmaqa tukuypa naypanpi rimayan. Piru manami mayqanpis willayanchu. Wak karguyjunkunapisçhi ¿Dyuspa Akrashan Cristun wak runaqa nir kriyishanllaparayku mana willanllapachu?

²⁷ Nataq nuqanchikkuna-shuypaqami yaçhanchikllapa maymantami kay runaqa nirmapis. Chaqa chiqap Dyuspa Akrashan Cristun shamutinga, mana mayqanpis yaçhanqachu maymantami shamun nirmapis”.

²⁸ Chaynu nitinllapa uyaparmi Jesusqa Dyusta adurananllapa wasipi yaçhachikuyarqa, kusa jwirtita kaynu niran:

“¡Chayqaçhi qamkunaqa riqsimayankillapaqa maymantami kani nirmapis! Piru manami nuqa munashaynullachu shamusha kani. Ashwanmi uk kaçhamasha katin shamusha kani. Payqami kusa allinla, chaynulla imatapis karanta ima rurana. Chaynu katinmi qamkunaqa mana riqsinkillapachu.

²⁹ Nataq nuqa-shuypaqami allita riqsini paymanta shamushayrayku. Chaqa paymi kay pachamanqa kaçhamasha” nir.

³⁰ Chaynu nitinmi, aypar wanuchinaranllapa. Piru manami mayqanlapis puytiranllapachu. Chaqa manaraqmi wanunanpaq urachu karan.

³¹ Nataq kusala achkami wakinkunaqa kriyiranllapa paypiqa. Chaymi kaynu niyaranllapa:

—¿Dyuspa Akrashan Cristun shamurqachu, kay runa mana ruraypaq imakunata, milagrukunata rurayashanmantaqa masta rurayanqa? nir.

Farisekunami kaçhakuran Jesusta aypananllapapaq

³² Farisekunami, wakin runakuna Jesuspaq rimaqta uyaparanllapa. Chaymi, paykunaqa kurakunapa mantaqninkunata, Dyusta adurananllapa wasipi wakin kuytakuqkunata kaçharanllapa, Jesusta aypananllapapaq.

³³ Piru Jesusqa niran:

—Qamkunawanqami mana unaylatanachu kashaq. Chaymi ashwan tikrakashaqna chay mayqançhi kaçhamaran chayman.

³⁴ Chaynami qamkunaqa kusalata maskamarpis mana tarimankillapachu. Chaqa manami chay kayashaymanqa riyta puytinkillapachu nir.

³⁵ Chaynu nitinmi, Israelmanta karguyjunkunaqa, paynin paynin kaynu ninakuqlapa: “¿Maymantaq kayqa riyanaq, nuqanchikkuna mana tarinapaqqa? ¿Manaqachu riyanaq Israelmanta runakuna uklaw pachakunapi shikwakasha tan chaykunaman, chaypina mana Israelmanta kaqkunata yaçhachiq?

³⁶ ¿Ima nishaq nirtaq niyanqa: ‘Qamkunaqami maskamarpis mana tarimankillapachu’, ‘Chaqa nuqa kayashaymanqa mana puytinkillapachu riyta’ nirqa?”

Mayqan yakunaqqa, nuqaman shamur upyanqa

³⁷ Chay fyista tukukanan diyami † kusala mas allin karan. Chaymi Jesusqa chay diyapi sharir kusa jwirtita kaynu niran:

“Mayqan yakunaqqa, nuqaman shamunqa. Chaymi kriyirqa yakuta upyaq yupayna kanqa,

³⁸ Dyus nitin iskribikashanpi nishannulla. Chaqa ninmi: Mayqanpis nuqapi kriyiqpa yarpuyinpiqami riyu yaku riq yupay kanqa nir”.

³⁹ Chaynu nirqami Jesusqa yaĉhachikuyaran, paypi kriyiqkunaqashi Dyuspa Santu Ispiritunwanna kanqallapa nir. Piru Jesús manaraq wanur kawsamusha katinmi, Tayta Dyuspa Santu Ispiritunqa manaraq kriyiqkunawanchu karan.

Runakunami ukmanta ukmanta yarpur chiqanchanakuranllapa

⁴⁰ Chaymantami wakin runakuna Jesús nishanta uyaparqa, kaynu niyaranllapa:

—Chiqaptami kay runaqa Dyuspa uk rimaqnin shamunanpaq karan chay, nir.

⁴¹ Ukkunaqa niqllapa:

—Kaymi Dyuspa Akrashan Cristun nir.

Piru ukkunaqa niqllapa:

—¡Manami! Chaqa Dyuspa Akrashan Cristunqami mana Galileamantachu kayta puytin.

⁴² Chaqa Dyus nitin iskribikashakunapimi nin: ‘Dyuspa Akrashan Cristunqashi unay gubyirnu Davidpa ayllunmanta kanqa. Chayshi David yupaylla Belén pwiblumanta kanqa’ nir.

⁴³ Chaynu nir Jesuspaq ukmanta ukmanta yarpurmi tukuylla runakuna limpu chiqanchanakuranllapa.

⁴⁴ Chaynullami Dyusta adurananllapa wasipi wakin kuytakuqkunaqa, aypar prisunayaqllapa. Piru manami mayqanpis chaynuqa ruraranllapachu.

Karguyjunkunami Jesuspi mana kriyiranllapachu

⁴⁵ Chaymantami Dyusta adurananllapa wasipi kuytakuqkunaqa, tikrakar riranllapa fariseo runakuna, kurakunapa mantaqninkuna kayashanllapaman. Chaymi tapuranllapa:

—¿Imapaqtaq mana apamushaykillapa? nir.

⁴⁶ Paykunaqa niranllapa:

—Mana mayqanpis chay runa yupay kusa shumaqtaqa rimashachu nir.

⁴⁷ Chaymi, chay fariseo runakunaqa, niranllapa:

—¿Qamkunapischu dijakatkillapa llullachishushallapa?

⁴⁸ Manaqachu ¿paypi mayqannin mantaqninchikllapa, manaqa wakin fariseo mas-inchikkunapis ‘Dyuspa Akrashan Cristun’ nir kriyishallapa?

⁴⁹ Piru, chay runakuna Dyus nitin Moisés mantakushankunata mana intrakarmi, Jestusaqa ‘Dyuspa Akrashan Cristun’ ninllapa. Chayraykumi Dyus paykunataqa kastiganqa.

⁵⁰ Chaymi fariseo runakunamanta Nicodemo, uk tuta Jestusa rikaq risha karan chayqa, niran:

⁵¹ —Nuqanchikkunapaq Dyus unay mantakushanpimi nin: Manashi mayqan runatapis ima niytapis puytinchikchu, puntata paypaq mana imata rurasha nir yaĉhar, uyapasha ima karqa.

⁵² Chaynu nitinmi, wakinkunaqa niranllapa:

† 7:37 Chay fyista tukukay diyapi kustumrinllapa katin, kurakunala yakuta altarman iĉhaq. Chayta ruraran yarpunanllapapaq Dyus rumimanta yakuta unay rukunkunata upyachir kawsachisha kaq chayta. Chaymi Jesusqa niran “Mayqan yakunaqqa nuqaman shamur upyanqa” nirqa, payna chay yaku kawsachikuq yupay kar.

—¿Qampischu Galileamanta kanki? Dyus nitin iskribikashakunatami allita liyiy. Chaynumi yaĉhanki Galileamantaqa Dyuspa uk rimaqninga mana kayta puytinchu nir.
⁵³ Chaymantami wasinman riranllapana. ‡

8

Jesusta uchachanaranllapa

¹ Nataq Jesusqami Olivos sirkaman riran.

² Allaqmanta achkiyatinnaqa qashan riran Dyusta adurananllapa wasiman. Chaypimi runakuna payman qimikatin, chaylapi tar yaĉhachikuq qallariran.

³ Chaymi chaymanqa, Moisés mantakushanta yaĉhar yaĉhachikuqkuna, fariseo runakunaqa uk warmi ukwan ukwan punuqta tarishanllapata aparanllapa. Chaymantami chay warmitaqa tukuypa ĉhaypinpi shachir,

⁴ Jesustaqa niranllapa:

—Yaĉhachikuq Taytituy, kay warmimi runan kaqta ingañar, uk runawan punuqta tarisha kanillapa.

⁵ Chaqa Dyus nitin Moisés iskribishanpimi nin: Waknu tukuq warmitaqashi rumillawan sitar wanuchiypaq. ¿Qam-shuypaqa ima ninkitaq? nir.

⁶ Paykunaqami chaynuqa tapuranllapa Jesús ima mana allinta rimatinga, chaylapaqa uchachananllapapaq. Piru Jesusqa piratar didunwan pachapi iskribiq ĉhurakaran.

⁷ Chaymanta mas tapuyatinllapami, Jesusqa das sharir niran:

—Qamkunamanta mayqannikillapa mana uchayjun kaqmi naypaqtaqa sitanqa nir.

⁸ Chaynu nirqami, qashan piratar iskribiq ĉhurakaran pachapiqa.

⁹ Chaynu nitin uyaparmi, kusa uchayjun kashanllaparayku pinqakur ukninpis ukninpis chay runakunaqa riq qallariranllapa. Ashwanmi chay puntata riqkunaqa mas rukukaqkuna karan. Chaynumi tukuyla ritinnaqa chay warmiqa paylana kidasha karan. Chaymi Jesusqa,

¹⁰ piratayashanmanta alsakamur tapuran:

—Mamitay, ¿maypitaq chay runakuna uchachashuqkunaqa? ¿Manachu mayqanninpis sitashuran? nir.

¹¹ Warmisitaqa niran:

—Manami Taytituy.

Chaymi Jesusqa niran:

—Nuqapismi mana sitashaykichu. Ashwanmi kananqa rikuyna. Piru amanami uchakunkinachu nir.

Jesumi tukuypa achkirachikuqnin

¹² Chaymantami Jesusqa qashanpis runakunata willaq qallariran kaynu nir:

—Nuqami tukuypa achkirachikuqnin kani. Chaymi mayqanpis nuqata kasumaqqa, achkiraqlapina kawsanqa. Chaynuqami manana maydiyapis tutaparaqpinachu kawsanqallapa.

¹³ Chaynu Jesús nitinmi, fariseo runakunaqa niran:

—Qamqami chaynuqa qamllapaq rimayanki. Chaymi chay rimashaykiqa mana imapaqpis sirbinchu nir.

¹⁴ Chaynu nitinllapami, Jesusqa niran:

—Nuqa rimashayqami chiqap, michka nuqallapaq rimatiymapis. Chaqa, nuqami yaĉhani maymanta shamusha kani, maymanmi riyani nirmapis. Nataq qamkunashuypaqa mana yaĉhankillapachu nuqapaqqa, maymantami kani, maymanmi riyani nirmapis.

‡ 7:53 Wakin iskribikashakunapimi 7.53 - 8.11 mana rikarinchu.

¹⁵ Qamkunami runakuna munashannulla rikar uchachamankillapa. Nataq nuqa-shuypaqami mana mayqantapis uchachanichu yanqa illaqmantaqa.

¹⁶ Piru mayqanta allita rikar yaçharqami, Dyus munashannulla chiqapta rikar yaçhasaq. Chaqa manari nuqalachu chaytaqa rurashaq. Ashwanmi Taytay Dyus nuqata kaçhamaqwan pulla runakunataqa allita rikar yaçhashaqllapa.

¹⁷ Chaqa Moisés qamkunapaq mantakushanpimi kaynu nin: ‘Imapaqpis ish kay tistigukuna chayllata rimatinshi ima nishanllapapis sirbin’ nir.

¹⁸ Chaynu katinmi, nuqapis nuqallapaq rimarqa, uk tistigu kani. Chaynulla Taytay kaçhamasha chay paypis, nuqapaq rimarqa paypis uk tistigu. Chaymi chay rimashayku-napaqqa, ish kay tistigukunana kanillapa Taytaywanqa nir.

¹⁹ Chaynu nitinmi tapuranllapa:

—¿Maypitaq Taytaykiqa? nir.

Jesusqa niran:

—Qamkunaqami mana riqsimankillapachu. Chaynulla Taytaytapis mana riqsinkilla-pachu. Chaqa nuqata riqsimayarllapaqa, Taytaytapis riqsiyankimanllapa nir.

²⁰ Tukuy kaykunataqami Jesusqa Dyusta adurananllapa wasipi yaçhachikuran, chay ufrindata çhurananllapa kajunkuna tanan kwartupi. Piru, manami mayqanpis paytaqa ayparanllapachu. Chaqa manaraqmi chaynu kananpaq uraqa çhamusharaqchu karan.

Nuqa rishaymanqa mana riyta puytinkillapachu

²¹ Chaymantami Jesusqa qashan paykunataqa niran:

—Nuqaqami riyana. Chaynu ritiymi qamkunaqa maskamankillapa. Piru man-ami tarimankillapanachu. Chaymi chay uchaykillapallawanna tukuy tyimpupaq wa-nunkillapa. Chaqa nuqa rishaymanqami qamkunaqa mana riyta puytinkillapachu nir.

²² Chaymi Israelmanta karguyjunkunaqa niranllapa:

—¿Wakqa paylla wanuyta munarchu imataq nimayanchikllapa pay riyashanmanqa mana riyta puytishunllapachu, nirqa? nir.

²³ Chaymi Jesusqa niranpis:

—Qamkunaqami kaymanta kankillapa. Nataq nuqaqami unaq syilumanta kani. Chaynulla qamkunaqami kay pachapi, Dyusta mana riqsiqkunamanta kankillapa. Nataq nuqaqa mana kay pachamantachu kani.

²⁴ Chayraykumi nishurayllapa uchaykillaparayku wanunkillapa nirqa. Chaqa nuqata ‘Pimi kani’ nir, mana kriyimarllapaqa, uchaykillaparayku wanunkillapa tukuy tyimpupaqna nir.

²⁵ Chaynu nitinmi, tapuranllapa:

—¿Pitaq qamqa kanki? nir.

Jesusqa niran:

—Nuqaqami puntamanta-pacha willashushallapana kani.

²⁶ Nuqapami kan achka qamkunapaq rimanaypaq, imanumi kankillapa nir rikar yaçhashushallapana kar. Nuqa willashushayllapaqami chiqap. Chaqa nuqata kaçhamasha chayqami, chiqapta riman. Chaymi nuqa willashushayllapaqa, chaylla chay kaçhamasha nishanwanqa nir.

²⁷ Piru paykunataqami, mana intrakaranllapachu Taytan Dyuspaq chaynu parlatinlla-pamapis.

²⁸ Chayraykumi Jesusqa niran:

—Qamkunaqa, Dyusmanta Shamuq Runata unaqman alsaraq, riqsinkillapa Dyus-manta shamusha kasha nirqa. Chaynullami yaçhankillapa manami imatapis nuqallaqa ruranichu nir. Ashwanmi rimani Taytay Dyus yaçhachimashanlata.

²⁹ Chaqa nuqata kaçhamaq Taytayqami, nuqawan. Chaymi, mana nuqalataqa dija-mashachu. Chaqa nuqaqami pay munashannulata rurani nir.

³⁰ Chaynu Jesús nitinmi, kusa achka runakuna kriyiranllapa paypiqa.

Kriyiqkunaqami manana dyablupa sirbiqninnachu

³¹ Jesusmi chay Israelmanta runakuna paypi kriyishakunataqa kaynu niran:

—Qamkuna, nuqa nishaykunapi kriyishaykillapanulla kawsarqami, chiqap yaĉhakuqniykunana kankillapa.

³² Chaynulla chay chiqap kaqtana riqsinkillapa. Chaymi ashwan chay chiqap kaqqa tukuy imamanta washashunqallapa.

³³ Chaynu Jesús nitinmi, paykunaqa niranllapa:

—Nuqakunaqami unay rukuyllapa Abrahampa ayllunmanta kanillapa. Chaynu karmi mana mayqanpa sirbiqninlamapischu kasha kanillapa. Piru, ¿imapaqtaq qamqa ninki tukuy imamanta washakankillapa nirqa?

³⁴ Jesusqa niran:

—Chiqaptami nishaykillapa: Tukuy uchakuqkunaqami chay uchapaqa sirbikuqninna.

³⁵ Chaqa uk sirbikuqmaqa uk wasipiqqa mana tukuy tyimpupaqqa kidayta puytinchu. Piru chay wasimanta kaqpa wamran-shuypaqami, tukuy tyimpupaqna wasinpiqa kidan.

³⁶ Chaynullami Dyuspa Wamran tukuy imamanta washashutinllapaqa, chiqaptana washakasha kankillapa.

³⁷ Nuqaqami yaĉhani qamkunaqa Abrahampa ayllunmanta kankillapa nirmapis. Piru, qamkunami nuqa nishushayllapata mana kasunashaykillaparayku wanuchi-manayankillapa.

³⁸ Chaqa nuqami, Taytay willamashanta, rikachimashanta qamkunataqa willashunillapa. Piru qamkuna-shuypaqami chay uk taytaykillapa nishanta uyar, munashanlata rurankillapa nir.

³⁹ Chaymi, paykunaqa niranllapa:

—¡Taytayllapaqami rukuyllapa Abraham karan!

Chaynu nitinllapami Jesusqa niran:

—Qamkuna chiqapta Abrahampa wamrankuna karqa, pay rurashankunallata rurayankimanllapa.

⁴⁰ Piru qamkunaqami manana imanutaq Abraham allinlata ruraq chaynunachu kawsankillapa. Chaymi ashwan nuqa, Dyus willamashanta karanta willashutiyllapamapis qamkunaqa wanuchimanayankillapa.

⁴¹ Chaynuqami qamkunaqa chay uk taytaykillapa munashannullata rurayankillapa nir.

Chaynu Jesús nitinmi, paykunaqa niranllapa:

—Manami mayqanpa jwira wamranchu kanillapa. Nuqakunaqami uk Taytayjunla kanillapa. ¡Payqami Taytayllapa Dyus! nir.

⁴² Chaynu nitinllapaqa, Jesusqa niran:

—Chiqapta Taytay Dyus, taytaykillapa katinga, nuqata munamayankimanllapa. Chaqa nuqaqami kaypi kani Dyusmanta shamushayrayku. Manami munashayllamantachu shamusha kani. Ashwanmi Taytay Dyus kaĉhamasha kay pachaman shamunaypaqqa.

⁴³ ¿Imapaqtaq qamkunaqa mana intrakayta puytinkillapa nuqa willashutiyllapaqa? Piru qamkunaqami rimashayta mana uyakunashaykillaparayku, mana intrakankillapachu.

⁴⁴ Qamkunapa taytaykillapaqami dyablu. Chaymi, paypa kaqninkuna kar munashanlata rurankillapa. Chaqa dyabluqami qallarishanmanta-pacha wanuchikuq karan. Chaynulla chay chiqap kaqpi kayta mana puytishanrayku, mana imalatapis karantaqa rimanchu. Chaymi imata rimarpis tukuyta llullakurla riman. Chaynu kashanraykumi tukuy llulla rimaqpaqa taytan.

⁴⁵ “Piru nuqa karanta rimatiymapis, qamkunaqa mana kriyimankillapachu.

⁴⁶ Mabir ¿mayqannikillapataq nuqata qamqa uchayjun kanki nimayta puytinkillapa? Nuqa karanlata rimatiyqa, ¿imapaqtaq mana kriyimankillapa?

⁴⁷ Chaqa Dyusmanta kaqkunaqami, Dyus rimashankunata uyakur kasunllapa. Piru qamkunaqami mana Dyusmanta kashaykillaparayku, mana uyakunankillapalamapischu”.

Cristuqami Abrahammantaqa naypaqlata karanna

⁴⁸ Chaymantaqa chay Israelmanta karguyjunkunaqa niranllapa:

—Qamqami chay Samariamanta runa, chaynulla dyablupa yarpuyinwan kanki nirqa, manami pantarchu karanta willashuyanillapa.

⁴⁹ Jesusqa niran:

—Manami ima dyablupa yarpuyinwanmapischu kani. Ashwanmi tukuy imatapis rurani Taytayta rispitar kasushayrayku. Nataq qamkuna-shuypaqami mana kasumankillapachu.

⁵⁰ Piru nuqaqa manami alabamanaykillapataqa ministinichu. Ashwan Taytaymi chaynu kanantaqa munan. Chaqa Paymi tukuyta allita rikar yaçhanqa.

⁵¹ Chiqaptami nishaykillapa: Mayqanpis nuqa rimashayta chiqapta kasur kawsaqkunaqami mana wanurchu tukuy tyimpupaqna kawsanqallapa nir.

⁵² Chaynu nitinmi, Israelmanta karguyjunkunaqa niranllapa:

—Kanan-shuypaqami chiqaptana yaçhanillapa qamqa chiqapta dyablupa yarpuyinwan kanki nirqa. Chaqa Abraham, chaynulla Dyuspa wakin rimaqninkunapismi wanuranllapa. Nataq qam-shuypaqami ninki: ‘Nuqa rimashayta kasuqkunaqami mana wanurchu tukuy tyimpupaqna kawsanqallapa’ nir.

⁵³ ¿Manaqachu qamqa taytayllapa Abrahammanta mas kanki? Paymi wanuran. Chaynulla Dyuspa rimaqninkunapismi wanuranllapa. ¿Imanu runa kaytataq qamqa munanki? nir.

⁵⁴ Jesusqa niran:

—Nuqalla alabakanaypaq rimatiyqami, chay rimashayqa mana imapaqpis sirbinmanchu. Nataq chay alabamaq chayqami Taytay, chay mayqantaçi qamkuna Dyusniy niyashaykillapalla.

⁵⁵ Piru qamkunaqami mana paytaqa riqsinkillapachu. Nataq nuqa-shuypaqami allita riqsini. Piru imanupi paytaqa mana riqsinichu niyar-shuypaqami, nuqapis kusalla lulla kayman qamkuna yupaylla. Chaqa chaynu chiqapta riqsiq karmi, pay rimashankunata intrakar kasur ima kawsani.

⁵⁶ Nataq unay rukuykillapa Abrahamqami nuqa imanushamunaypaq nir rikananpaq kar, rikashanrayku kusalata aligriyaran nir.

⁵⁷ Chaynu nitinmi, Israelmanta karguyjunkunaqa, Jesustaqa kaynu niranllapa:

—Manami sinkwinta añuyjunlamapischu kanki. ¿Piru ninki Abrahamta rikasha kani nir?

⁵⁸ Chaynu nitinllapami, Jesusqa niran:

—Chiqaptami nishaykillapa: Nuqaqami Abraham manaraq kayatin, karayllana nir.

⁵⁹ Chaynu nitinga, Israelmanta karguyjunkunaqa rumikunata ayparanllapa Jesusta sitananllapapaq. Piru payqami runakunapa rurinta pakakuqnulla Dyusta adurananllapa wasimantaqa llugshiran.

9

Jesumi syigu nasisha runata allicharan

¹ Chaymanta uk lugarta pasayarnaqa, Jesusqa rikaran uk runa nasishanmanta-pacha syigu kaqta.

² Chaymi yaçhakuqninkunaqa Jesustaqa kaynu nir tapuranllapa:

—Yaçhachikuq Taytituy, ¿imaraykutaq kay runaqa syigu nasisha kasha kanqa, taytankunapa uchanraykuchu, manaqachu paypa uchanrayku?

³ Chaynu taputinllapami, Jesusqa niran:

—Manami paypa uchanrayku, chaynulla taytankunapa uchanraykuchu chaynuqa nasisha. Ashwanmi chaynuqa nasisha karan pay alliyatin rikar, Tayta Dyuspaq allita yaçhananllapapaq.

⁴ Chayraykumi achkilla katinraq chay kaçhamasha kaqpa trabajuntaqa rurashunllapa. Chaqa tutapananpaq urami çhamunqana. Chaynu tutapatingami manana mayqanpis trabajanqachu.

⁵ Chaqa nuqa kay pachapi karllaraqmi, tukuypa achkirachikuqnin kani nir.

⁶ Chaynu nirnaqami Jesusqa pachaman tuqakur, tuqayninwan lluchkitata rurar, chay syigupa nawinta

⁷ salar kaynu niran:

—Rir paqakuy Siloé shutiq quçhapi. (Siloimi, rimayninchikpiqa munan niyta ‘Kaçhamusha’ nir).

Chaymi chay syiguqa rir paqakurqa, rikakurna tikrakamuran.

⁸ Piru paytaqami chay yatanpi taqkuna, chaynulla wakinkunapis unaylla rikasha karanllapa limusnata mañakur taqta. Chaymi chay runakunaqa kaynu ninakuqllapa: “¿Manachu kay runaqa limusnata mañakur taq chay?” nir.

⁹ Ukkunaqa niyaqllapa: “Chiqaptami pay” nir.

Ukkuna-shuypaqa niyaqllapa: “Manami paychu. Michka kusa paynu karmapis” nir.

Piru chay alliyasha runaqami niyaq: “Arí, nuqami kani” nir.

¹⁰ Chaymi tapuranllapa:

—¿Imanutaq kananqa rikakuyta puytinki? nir.

¹¹ Chay alliyasha chayqa, niran:

—Chay runa Jesús shutiqmi pachalapi tuqayninwan lluchkitata rurar, nawiyta salar nimiran: ‘Rir chay quçha Siloé shutiqpi paqakuy’ nir. Chaynu nimatin paqakurmi, rikakuyta puytirayna.

¹² Chaymi qashan tapuranllapa kaynu nir:

—¿Maypitaq chay runaqa?

Payqami niran:

—Manami yaçhanichu nir.

Fariseukunami syigu alliyashata tapuranllapa

¹³⁻¹⁴ Jesusqami samana diyapi lluchkitata rurar, chay syigu runata allichashanqa karan. Chaymi, unay syigu kasha runataqa aparanllapa fariseukunaman.

¹⁵ Chaymantami, paykunaqa tapuranllapa:

—¿Imanutaq kananqa rikakuyta puytinkina? nir.

Payqami niran:

—Nawiyta lluchkitawan salatin, rir paqakushaymanta-pachami kananqa rikakunina.

¹⁶ Wakin fariseo runakunaqami niranllapa:

—Chayta rurashaqami mana Dyusmanta Shamuq Runachu kanqa. Chaqa manari samana diyamatapis kwintachayanchu nir.

Piru ukkunaqami niyaqllapa:

—¿Uk runa uchayjunqami chay mana ruraypaq milagrukunataqa mana rurayta puytinmanchu?

Chaynu ukmanta ukmanta rimarmi, mana chayllatanachu yarpuyaqllapa.

¹⁷ Chaymi qashan kaynu nir tapuranllapa chay unay syigu karan chay runataqa:

—Kanan rikakunaykipaq allichashushanraykuqa, ¿imaninkitaq paypaqqa?

Payqa niran:

—Nuqami nini, Dyuspa uk rimaqnin kanqa nir.

¹⁸ Piru Israelmanta karguyjunkunaqami mana kriyinaranllapachu chiqap syigu kasha kanqa nirqa. Chaymi, taytankunata qayachimuranllapa.

¹⁹ Chaymi kaynu nir tapuranllapa:

—¿Kayqachu wamraykillapa? ¿Manachu qamkunaqa niraykillapa syigu nasiran nir? ¿Imanutaq kananqa rikakuyta puytin? nir.

²⁰ Chaynu taputinllapami, taytankunaqa niranllapa:

—Yaçhanillapami payqa wamrayllapa syigu nasisha karan chay nir.

²¹ Piru manami yaçhanillapachu imanumi kananqa rikakuyta puytinna, chaynulla mayqanmi allichasha nirmapis. Dijur payta tapuyllapa willashunqallapa. Chaqa paypismi byiju runana nir.

²² Chaynuqami taytankunaqa rimaranllapa manchakushanllaparayku. Chaqa Israelmanta karguyjunkunaqami parlasha karanllapa, mayqanpis Jesusta Dyuspa Akrashan Cristun nir kriyiqtaqa chay tantakananllapa wasimanta itakunanllapapaq nir.

²³ Chayraykumi, taytankunaqa kaynu niranllapa: “Dijur payta tapuyllapa. Chaqa payqami byiju runana” nirqa.

²⁴ Chaymantami chay Israelmanta karguyjunkunaqa, qashan chay syigu alliyashataqa, qayamur tapuranllapa:

—Chiqapta Dyuspa naypanpi jurar willamayllapa. Chaqa nuqakunaqami yaçhanillapa chay allichashusha runaqami kusala uchayjun nir.

²⁵ Chaynu taputinllapami, payqa niran:

—Nuqaqami mana yaçhanichu uchayjun mana uchayjun nirmapis. Nataq nuqaqami yaçhani syigu karay, piru kananqami rikakunina nir.

²⁶ Chaynu nitinmi, qashan tapuranllapa:

—¿Imanutaq rurashuran? ¿Imatataq ruraran rikakunaykipaqqa? nir.

²⁷ Payqa niran:

—Willashurayllapanami, ¿manachu intrakankillapa? ¿Imapaqtaq qashan willashunayta munankillapa? ¿Manaqachu qamkunapis paypa yaçhakuqninna kanayankillapa? nir.

²⁸ Chaynu nitinmi, kusata musyar niranllapa:

—Qamqami chay runapa yaçhakuqninna kanki. Nataq nuqakuna-shuypaqa Moisespa yaçhakuqnin kanillapa.

²⁹ Chaqa allitami yaçhanillapa, Dyusmi Moiestaqa willaran nir. Piru chay runapaq-shuypaqami mana yaçhanillapachu maymantami rikarimusha nirmapis.

³⁰ Chaynu nitinllapami, chay runaqa niran:

—¡Imanutaq kayqa kanqa! Qamkunaqa mana yaçhankillapachu maymantami chay runaqa nirmapis. Piru nuqata-shuypaqami syigu kashaymanta allichamashana.

³¹ Allita yaçhashanchikllapanu, uk uchasapataqami Dyusqa michka mañakutinmapis mana uyapanchu. Ashwanmi paylata sirbir, munashanta ruraqkunalatami uyapan.

³² Manami maydiyapis uyashanchikllapachu, uk runa nasishanmanta-pacha syigu kaqta uk runa allichasha nirqa.

³³ Chaqa chay runa, Dyusmanta mana shamusha karqa, manami imatapis rurayta puytiyanmanchu nir.

³⁴ Chaynu nitinmi, niranllapa:

—Qam kusala uchayjun nasisha karmapischu, ¿nuqakunata yaçhachimanayankillapa? nir. Chaynu nirmi, chay tantakananllapa wasimantaqa itakuranllapana.

Mana kriyiqkunaqami syigu yarpuyinpiqa

³⁵ Chaymantami Jesusqa yaçharan chay tantakananllapa wasimanta itakushallapa chay syigu kayar alliyasha runataqa nir. Chaymi, payta tarirqa Jesusqa kaynu nir tapuran:

—¿Qamqachu kriyinki Dyusmanta Shamuq Runapiqa? * nir.

³⁶ Chaymi chay runituqa niran:

—Taytituy, mayqantaq payqa willamay, nuqa kriyinaypaq nir.

³⁷ Jesusqa niran:

—Rikashaykinami. Nuqami kani. Nuqallawanmi parlayanki nir.

³⁸ Chaymantami chay runaqa, Jesuspa naypanpi qunqurikur kaynu niran:

—Kriyini qampi Taytituy nir.

³⁹ Chaymantami Jesusqa niran:

—Nuqami kay pachaman shamusha kani tukuyta allita rikar yaçhanaypaq. Chaynulla syigukunaqa rikakunanpaq. Nataq chay rikakuqkuna-shuypaqa amana rikakunanpaqnachu nir.

⁴⁰ Chaynu Jesús nitinmi, wakin fariseo runakuna chaypi kar, uyakuqkunaqa niranlapa:

—¿Nuqakunapischu syigukuna kanillapa? nir.

⁴¹ Jesusqa niran:

—Qamkuna syigukuna karllapaqa, manami uchayjunchu kankimanllapa. Piru rikakuni nishaykillaparayku, ashwan uchayjun kankillapa nir.

10

Uk michikuqmi uyshankunawan

¹ Jesusqami niranpis:

“Chiqaptami nishaykillapa: Mayqanpis uyshakunapa chikrunman mana punkunta yaykur uklawta yaykuqqami, upallala suwakuqkuna, imanullapis amalas suwakuqkuna ima.

² Piru chikrunman chay punkunlata yaykuq-shuypaqami, chay uyshakunapaqa michikuqnin kar kuytan.

³ Chaymi, punkupi kuytakuqqa punkuta kiçhatin, chay michikuqqa uyshankunataqa shutinllapi qayatin, rimayninlamanta riqsin. Chaynumi uyshankunataqa chikrunmanta lluqshichinna.

⁴ Chaymanta tukuytin uyshankuna lluqshitinnaqa, michikuqninga naypanta rin. Nataq chay uyshankuna-shuypaqa ikinlata rin. Chaqa rimayninlamantari riqsin michikuqnintaqa.

⁵ Piru, mayqan mana riqsishanpa ikintaqami mana rinchu. Ashwanmi paymantaqa alsakan. Chaqa manari riqsinchu rimayninlamatapis”.

⁶ Chaynu nir Jesús kay kumparasyunwan willatinmapismi, chay uyakuqkunaqa mana intrakaranllapachu ima nishaq nirmi chaynu niyan nirmapis.

Jesusmi chiqap michikuqqa

⁷ Chaymantami Jesusqa qashan kaynu niran:

“Chiqaptami nishaykillapa: Nuqami chay uyshakuna chikrunman yaykunan punku kani.

⁸ Piru tukuy nuqamanta naypaqta shamuqkunaqami upallala suwakuqkuna, chaynulla imanullapis amalas suwakuqkuna ima karanllapa. Chaymi, chay uyshitaykunaqa mana kasuranllapachu paykunataqa.

⁹ Nishushayllapanu, nuqami chay chikrunpa punkunqa kani. Chaymi mayqanpis nuqapi kriyishanrayku chay punkuta yaykuqqa washakashana kanqa. Chaynuqami, imanutaq uk uyshamaqa chikrunman yaykur, lluqshimur, rir kusala shumaq qiwata tarin, chaynuna kanqa.

* **9:35** Wakin iskribikashakunapimi nin “¿Qamqachu Dyuspa Wamranpiqa kriyinki?” nir.

¹⁰ “Suwakuqkunaqami shamun suwakuq, wanuchikuq, pantachikuq ima. Piru nuqa-shuypaqami shamusha kani, nuqapi kriyiqkunata bidanta qutiy kusa achkata kusichakuq yupay kusa aligrila tukuy tyimpupaqna kawsananllapapaq.

¹¹ Nuqami uyshakunapa chiqap michiqninga kani. Chaqa chay chiqap michikuqqami uyshankunata washananrayku wanunmapis.

¹² Piru wakin michikuqkunaqami qillayta ganananlapaq michikunllapa. Chaynu karmi kusala atun surru shamugta rikarqa, uyshakunamatapis dijar alsakan mana washarlamapischu. Chaqa chiqaptaqari chay uyshakunapaqa mana chiqap michikuqninchu. Chaynulla chay uyshakunapis mana paypachu. Chaymi chay atun surru, uyshakunata aypaq shamutinga, uyshakunaqa wakta kayta shikwakar rinllapa.

¹³ Chaynumi chay michikuq qillaylapaq yarpur michikuqqa alsakan. Chaqa qillaylapaqri yarpur, uyshakunata-shuypaqa mana kwintachanchu.

¹⁴⁻¹⁵ “Piru nuqa-shuypaqami uyshakunapa chiqap michikuqnin kani. Chaymi, imanutaq Taytayqa nuqata riqsiman chaynullami nuqapis paytaqa riqsini. Chaynulla uyshaykunatapis riqsitiy, paykunapis riqsimanllapa. Chayraykumi uyshaykunata washanayraykuqa wanushaq ima.

¹⁶ Uklawpipismi kan uyshaykunaqa. Piru paykunaqami mana chay chikrullamantachu. Chaymi paykunatapis kaymanna apamushaq. Chaynuqami paykunapis nuqatana kasumatinga tukuyla uk chikrulamanta yupayna kanqallapa. Chaymi ashwan uk michikuqniyjunlana kanqallapa tukuyla.

¹⁷ “Taytaymi nuqataqa kusalata munaman. Chaqa uyshaykunaraykumi wanur, chaymanta kawsamushaq.

¹⁸ Piru manami mayqan runa wanunaypaq nishanraykuchu wanuyani. Ashwanmi nuqalla chaynu pasananpaqqa yarpusha kani. Chaqa nuqaqami wanur chaymanta qashan kawsamunaypaqna kani. Chaynu ruranaypaqmi Taytayqa nimasha” nir.

¹⁹ Tukuy chaykunata Jesús rimatinmi, chay Israelmanta karguyjunkunaqa, qashan ukmanta ukmanta yarpupakur chiqanchanakuranllapa.

²⁰ Piru paykunamanta achkami niyaranllapa:

—¿Imapaqta waktaqa kasuyankillapa? Wakqami dyablupa yarpuyinwan kar yaruyasha, nir.

²¹ Nataq ukkunaqa niyaqllapa:

—Mayqanpis dyablupa yarpuyinwan karqa, manami waknuqa rimayanmanchu. ¿Manaqachu uk dyablupis allichayta puytinman syigukunata? nir.

Israelmanta karguyjunkunami Jesusta musyaranllapa

²² Jerusalén pwiblupimi unayqa, Israel runakuna Dyusta adurananllapa wasita kamkachir, qasay tyimpupi Dyusman mañakuranllapa paypaqna kananpaq nir. Chaymi chayta yarpur añu añu chay qasay tyimpullapi fyistata ruraqllapa.

²³ Chay diyakunami Jesusqa Dyusta adurananllapa wasipi, Salomonpa kurridurnin niqllapa chaypi puriyatin,

²⁴ Israelmanta karguyjunkunaqa paypa ridurninman qimikar kaynu nir tapuranllapa:

—¿Maydiyakamantaq willamayankillapaqa mayqanmi kanki nirqa? Chiqapta Dyuspa Akrashan Cristun karqa, kananlla willamayllapana nir.

²⁵ Jesusqa niran:

—Willashurayllapami qamkunataqa. Piru manami kriyimaraykillapachu. Chaqa Taytay nimashannulla imatapis ruraraqami, allitana intrachishunillapa mayqanmi kani nirmapis.

²⁶ Piru qamkunaqami mana kriyinkillapachu, mana uyshaykunapa wakinnin kashaykillaparayku.

²⁷ Chaqa uyshaykunaqami rimanaylamanta riqsimar, pullayna rinllapa. Chaynuli nuqapis paykunata riqsini.

²⁸ Chaymi paykunataqa mana tukukaq tukuy tyimpu kawsaytana qushaq. Chaynuqami manana mayqanpis kitamanqachu.

²⁹ Chaqa Taytay tukuymanta kusalata puytiqmi uyshitaykunataqa qumasha. Chaymi Taytay akrashantaqa mana mayqanpis kitayta puytinqachu.

³⁰ Taytaywan nuqaqami, ukla kanillapa nir.

³¹ Chaynu Jesús nitinmi, Israelmanta karguyjunkunaqa qashan rumikunata aypananllapa sitananllapapaq.

³² Piru Jesusqa niran:

—Taytaypa pudirninwanmi kusala achka allin imakunata naypaykillapapi rurasha kani. ¿Chay mayqayninpaqtaq sitamanayankillapa? nir.

³³ Chaynu Jesús nitinmi, Israelmanta karguyjunkunaqa niranllapa:

—Manami allinkunata rurashaykipaqchu sitashuyanillapa. Ashwanmi sitashuyanillapa Tayta Dyuspaq kusala mana allinta rimashaykirayku. Chaqa runala karmapismi ‘Nuqaqa Dyuswanqa chaylla kani’ nirqa Dyusnu tukuyanki nir.

³⁴ Jesusqa paykunata niran:

—Dyus nitinmi, qamkunapaq kaynu nir iskribiran: ‘Nuqami nini dyuskuna kankillapa’ nir.

³⁵ Allita yaçhashanchikllapanu chay iskribikashakunaqami chiqap. Chaqa Tayta Dyusqami paylla, paypa rimayninta intrakaqkunataqa, ‘dyuskuna kankillapa’ niran.

³⁶ Piru nuqamataqami Taytay Dyusqa paylla akrar kay pachaman kaçhamaran. Chaynu kar nuqaqa Dyuspa Wamran kani nishushayllapapaqqa, ¿imapaqtaq Dyuspaqqa mana allintachu rimanki ninkillapaqa?

³⁷ Taytay rurashankunata mana rurayatiyqa, amari kriyimayllapachu.

³⁸ Piru Taytaypa ruranankunata ruratiy mana nuqata kriyimarllapamapis, chay rurashaykunalapimapis kriyiyllapa, allita yaçhanaykillapapaq Taytaywan nuqaqa chaylla kanillapa nir.

³⁹ Chaynu Jesús nitinmi, qashan paykunaqa aypanaranllapa. Piru Jesusqami alsakar riran.

⁴⁰ Chaymantami Jesús tikrarak rir, riyu Jordanpa chimpanman çhar chaypi kidaran, chay maypiçi Shutichikuq Juan unay shutichikuq chaypi.

⁴¹ Piru chaymanpismi, kusa achka runakuna rikaq rirllapa, kaynu niyaqllapa:

—Shutichikuq Juan mana milagruta rurar imapis, kay runapaq nishanqami, chiqap kasha nir.

⁴² Chaymi chay lugarkunapiqa, achka kriyiranllapa Jesuspiqa.

11

Lazarumi wanuranna

¹ Karanmi uk qishaq runa Lázaró shutiq. Payqami Mariapa, Martapa pwiblun Betaniamanta karan. Piru kay ishkay warmikunaqami Lazarupaqa ukninkuna karan.

² Kay Lazarupa uknin Mariami Jesuspa çhakinman mishki mutkiypaqla yakituta içar, aqchanwan chakichisha karan.

³ Kay ishkay warmikunami, uknin Lázaró qishaq katin, kaçhakuranllapa Jesusta kaynu nir willananllapapaq:

—Taytituy, kusala munashayki amiguykimi qishaq nir.

⁴ Chaynu nitinllapa uyaparmi, Jesusqa niran:

—Manami chay nanaywanqa wanunqachu. Ashwanmi chayqa chaynuqa pasayan imanumi Taytay Dyus, chaynulla Wamranpis kusala pudirniyjun nir yaçhar alabananllapapaq.

⁵ Piru Jesusqa, Martawan Mariata chaynulla Lazaruta michka kusata munaq karmapismi, mana chay diyaqa riranchu.

⁶ Chaymi ashwan Lázaro qishaq nitinllapamapis, ishkay diya mastaraq kidaran chay maypiçhi karan chay lugarpıqa.

⁷ Chaymantami Jesusqa yaçhakuqninkunata kaynu niran:

—Rishunllapa qashan Judea lugarman nir.

⁸ Chaynu nitinmi, yaçhakuqninkunaqa niranllapa:

—Yaçhachikuq Taytituy, manami maychu chay Israelmanta karguyjunkuna rumikunawan sitar wanuchishuyta kamashanllapaqa. Chaynumapischu, ¿qashan chay lugarman rinayanki?

⁹ Piru Jesusqa niran:

—¿Manachu dusi urayjun uk diyaqa? Chaynu katinga, mayqanpis unaq purirqa mana trumpisanchu, kay pachapi tukuyya achkirachikuqninchikllapa kashanrayku.

¹⁰ Nataq mayqanpis tuta puriqkunaqa trumpisan, achkirachikuqnin mana kashanrayku.

¹¹ Chaynullami niranpis:

—Amigunchik Lazarumi punusha. Chaymi rishaq rikçhachiq nir.

¹² Chaynu nitinmi, yaçhakuqninkunaqa niranllapa:

—Taytituy, punusha karqami intrachimanchik alliyayanqana nir.

¹³ Piru Jesusqami, Lazaruqa punusha niyaran, wanushanrayku. Nataq yaçhakuqninkunaqami yarpuranllapa Lázaro punusha katin waknuqa niyan nir.

¹⁴ Chaynu yarpuyatinllapami, Jesusqa allitana willar niran:

—Lazaruqami wanusha.

¹⁵ Piru nuqa mana chaypi katiy wanushanraykumi kusalata aligriyani. Chaqa chaypiraq imata ruratiypis rikar allitana nuqapi kriyinkillapa. Chaymi ashwan rishunllapa rikaq.

¹⁶ Chaymantami, Tomasta milli niqllapa chayqa, wakin yaçhakuq masinkunataqa niran:

—Rishunllapa nuqanchikkunapis, paywan pulla wanunallapapaq, nir.

Jesusmi wanushamatapis kawsachimun

¹⁷ Chaymanta Jesús çharqa yaçharan Lázaro pampakashanqa kwatru diyana nir.

¹⁸ Betania pwibluqami Jerusalenmanta yaqqa kimsa kilumitrupi yupay kashanrayku shipchanlapi karan.

¹⁹ Chaymi Israelmanta kusa achka runakunaqa risha karanllapa Martawan Mariata, watukur kunsulanallapapaq uknin wanushanrayku.

²⁰ Chaymantami Martaqa yaçharan, Jesús shamuyan nir. Chaymi lluqshir riran tariq. Nataq María-shuypaqa wasinlapi kidaran.

²¹ Marta, Jesusta tarirnaqa niran:

—Taytituy, qam kaypi kasha katkiqa, ukniyqa mana wanunantachu.

²² Piru yaçhayani, kanamapis imata mañakutkiqa Dyusqa yanapashunqa nir.

²³ Jesusqa niran:

—Uknikiqami kawsamunqa nir.

²⁴ Martaqa niran:

—Arí, maydiya jwisyu diya çhamutinqami, wanushakunawan pulla kawsamuyanqa nir yaçhayani.

²⁵ Chaymi Jesusqa niran:

—Nuqami tukuyya kawsachiqnin kani. Chaymi mayqanpis nuqapi kriyiqqa michka wanusha karmapis kawsamunqa.

²⁶ Nataq mayqanpis kawsayarlla nuqapi kriyiqkuna-shuypaqa, manana tukuy tyimpupaqnaqa wanunqallapanachu. ¿Kriyinkichu chaynu nishutiyqa? nir.

²⁷ Martaqa niran:

—Arí Taytituy. Nuqaqami kriyini qamqa Dyuspa Akrashan Cristun kanki, Dyuspa Wamran kay pachaman shamunanpaq karan chay, nir.

Jesusmi Lázaropampakashanpi waqaran

²⁸ Chaynu nirnaqami, Martaqa riran uknin Mariata qayamuq. Chaymi uknintaqa uyarala kaynu nir willaran:

—Yaçhachimaqninchikmi chaypi qayashuyan nir.

²⁹ Chaynu nitinmi, Mariaqa chay kutilla sharir riran Jestusaqa rikaq.

³⁰ Piru Jesusqami, manaraq chay pwiblumanqa yaykusharaqchu karan. Ashwanmi chay maypiçhi Martawan tarinakusha karan, chayllapiraq karan.

³¹ Chaynu María sharir utqaylla ritinga, Israelmanta wakin runakuna kunsulaq çhasha karan chaykunaqa ikinta riranllapa uknin pampakashanman riyanta chaypi waqaq nir yarpur.

³² Chaymanta María, Jesús kayashanman çharqa, naypanpi qunqurikur kaynu niran:

—Taytituy, qam kaypi kasha katkiqa, ukniyqa mana wanunantachu nir.

³³ Chaymantami Jesusqa Mariata, chaynulla Israelmanta runakuna Mariata kunsulaq rishakunapis waqaqta rikarqa kusala ukmanta llakiran.

³⁴ Chaymi kaynu nir tapuran:

—¿Maypitaq pamparaykillapa?

Paykunaqa,

—Shamur rikay Taytituy— nitinllapa,

³⁵ Jesusqa waqaran.

³⁶ Chaymi Israelmanta runakunaqa niranllapa:

—¡Rikayllapa alliplatari munayasha!

³⁷ Piru paykunamanta wakinqa, niyaranllapa:

—Kay runa, chay syiguta allichashaqachu ¿mana imallataqa rurayta puytisha kanman, Lázaropama wanunanpaqqa? nir.

Jesusmi Lazaruta kawsachimuran

³⁸ Chaymantami Jesusqa qashan kusa llakishala, Lázaropampakashanman qimikaran. Chay Lázaropampakashanqami uk atun maçhay karan. Nataq chay yaykuna punkunqami kirparayaran uk paltalla rumiwan.

³⁹ Chaymi Jesusqa niran:

—Ashuchiyllapa kay rumitaqa, nir.

Chaymi wanushapa uknin Martaqa, niran:

—Taytituy, kusatanami asyantaqa. Chaqa kwatru diyanari wanushanqa nir.

⁴⁰ Piru Jesusqa niran:

—¿Manachu nishuray, nuqapi kriyitkiqami Tayta Dyuspa pudirnin mana ruraypaqkunata ruratin rikanki? nir.

⁴¹ Chaynu nitinmi, rumita ashuchiranllapa. Chaymi Jesusqa unaq syiluman chapakur, kaynu niran:

“Taytay, payji nishuni. Chaqa qamqami uyapamashayki.

⁴² Piru nuqaqami allita yaçhani, qamta mañakushutiyqa imuraspis uyapamanki nir. Chaynuqami nishuni: Kay runakuna uyakuqkunaqa allitana yaçhananllapapaq, qammi kay pachamanqa kaçhamashayki nir”.

⁴³ Chaynu nirqami, kusala jwirtita qayakuran:

—¡Lázarop, lluqshimuy! nir.

⁴⁴ Chaynu nitinmi wanusha karan chayqa lluqshimuran, çhakin, makinmapis raçhpawan watakasha. Chaynulla qaqlanpis raçhpawan pampakasha ima. Chaymi Jesusqa niran:

—Kaçar dijayllapa rinqa, nir.

Jesustami wanuchiyta yarpuranllapa

(Mt 26.1-5; Mr 14.1-2; Lc 22.1-2)

⁴⁵ Tukuy Israelmanta runakuna Mariata yapar rishakuna, Jesús Lazaruta kawsachimutin rikarqa, achka kriyiranllapa.

⁴⁶ Piru wakinkuna-shuypaqami riranllapa fariseo runakunata willaq, Jesús tukuy imata rurashantaqa.

⁴⁷ Chaynu willatinllapami chay fariseukuna, kurakunapa mantaqninkunaqa tantakaranllapa chay kusa karguyjunkunaman. Chaymi kaynu niranllapa:

—¿Imatataq rurashunllapa? Chay runaqami ashwan mas milagrukunata rurarna puriyan.

⁴⁸ Chaqa dijashallapaqami tukuykana paypi kriyinqallapa. Chaymi ashwan chay Roma pwiblumanta karguyjunkunaqa shamur Dyusta adurananchikllapa wasita, chaynulla tukuyta limpu tukchimachuwanllapa nir.

⁴⁹ Piru paykunamanta uk runa Caifás shutiqmi, chay añukunapiqa kurakunapa punta mantaqnin karan. Chaymi kaynu niran:

—Qamkunaqa mana imatapis yaçhankillapachu.

⁵⁰ Chaynulla manami kwintata qukanillapachu. Chaqa chay pwiblunchikllapa tukukananmanta chaynulla tukuyta runakuna wanunanmantaqami uk runa wanunanpaqqa kusala allin nir.

⁵¹ Nataq Caifasqami mana pay munashanllamantachu chaynuqa rimaran. Chaqa chay añukunapi kurakunapa mantaqnin katin, Dyus rimachitin, rimaran Jesusqashi wanuyanqa tukuy Israel runakunata washananpaq nir.

⁵² Piru manami Israel runakunapapaqchu wanunanpaq karan. Ashwanmi payqa Dyuspa tukuy wakin wamrankuna kaqkunapapqis wanunanpaq karan. Chaynuqami maymanta karmapis uklana kananllapapaq.

⁵³ Chaymi chay diyamanta-pacha, Israelmanta karguyjunkunaqa Jesusta wanuchinanllapapaqna yarpuranllapa.

⁵⁴ Chayraykumi Israelmanta karguyjunkunapa shutinpiqa, Jesusqa manana puriqchu. Chaynami chay Judeapa pwiblunkunamantaqa llugshir riran uk chunllaq lugarpa shipchanpi uk pwiblu Efraín shutiqmanna. Chaymi chaypina kidaranllapa yaçhakuqninkunawanqa.

⁵⁵ Manami maychu karan Israelmanta runakunapa Pascua fyistanqa. Chaymi chay diyakunapiqa tukuyta Israel pwiblunkunamanta kusala achka runakuna riyaqllapa Jerusalemman chay shumaqchakananllapa kustumrinta ruraqllapa manaraq fyista qallariyatin.

⁵⁶ Chaynu Jerusalem pina karqami, kusalata Jesusta maskayaranllapa. Chaymi Dyusta adurananllapa wasipiqa ukninllapa ukninllapa kaynu nir tapunakuyaqllapa: “¿Imatataq yarpunkillapa? ¿Shamuyanqachu fyistamanqa, manaqachu mana?” nir.

⁵⁷ Nataq, chay fariseukuna, kurakunapa mantaqninkuna-shuypaq mantakusha karanllapa, mayqanpis Jesuspaq maypi nir yaçarqa, paykunata willatinllapa aypananllapapaq nir.

12

Jesuspa çhakinmanmi mutkiypaqla yakituta içharan

(Mt 26.6-13; Mr 14.3-9)

¹ Saysi diya, Pascua fyistapaq faltayatinmi, Jesusqa chay kawsachimushan Lázaro tayashan Betaniaman riran.

² Chaypiqami Jesusrayku mikuyta kamkachir, kunachikuranllapa mikunanllapapaq. Chaymi, Martaqa mikuyta misaman aypachikamuyaq. Nataq Lázaro-shuypaqa misapina Jesuswan pulla mikuyaqllapa.

³ Chaykamanqami, midya butilla kusa karu çhanyijun mishki mutkiypaqlla nardo shutiq yakituta, Lazarupa uknin Mariaqa apamuran. Chaymi chaywanna Jesuspa çhakinta paqastur, aqchanwan chakichiran. Chaymi, chay wasi kayashanllapamapis kusala shumaq mishkita asyayarna kidaran.

⁴ Chaymantami, yaçhakuqninkunapa uknin [Simonpa wamran] Judas Iscariote, Jesusta kuntrankunaman qukunanpaq karan chayqa, kaynu niran:

⁵ —Waknu yanqalla içhananmantaqa qumashallapa trisyintus dinaryu qillaypaq rantikur, mana imayjun kaqkunata yanapanallapata nir.

⁶ Piru Judasqami chaynuqa niran, mana chiqapta mana imayjunkunapaq llakis-hanraykuchu. Ashwanmi chaynuqa niran suwakuq kashanrayku. Chaqa pay chay ufrindata tantananllapa talqitata purichiq karmi, çhuratinllapaqa munashanta aypakuq.

⁷ Chaymi Jesusqa niran:

—Dijay, payqami kusa shumaqtana kwirpuyta kamkachisha wanur pampakanaypaq.

⁸ Chaqa mana imayjun kaqkunawanqami maydiyapis pulla kankillapa, munashaykillapa ura yanapanaykillapapaqqa. Piru nuqa-shuypaqami manana pullaykillapanachu kashaq nir.

Lazaruta wanuchiyta yarpuranllapa

⁹ Israelmanta achka runakunami yaçharanllapa, Jesusqa Betaniapi nir. Chaymi riranllapa wakmanqa, Jesusta chaynulla pay kawsachimushan Lazaruta rikaq ima.

¹⁰⁻¹¹ Chaymantami chay kurakunapa mantagninkunaqa Lazarutapis wanuchinapaq yarpuranllapa. Chaqa Lázaro kawsamushanta rikarmi Israelmanta kusala achka runakuna Jesuspina kriyiqllapa.

Jesusmi Jerusalenman yaykuranna (Mt 21.1-11; Mr 11.1-11; Lc 19.28-40)

¹² Kusala achka runakunami risha karanllapa Jerusalenman, Pascua fyistapaqqa. Chaymantami allaqnin diyaqa yaçharanllapa Jesusqami fyistaman çhamuyan nir.

¹³ Chaymi paykunaqa palmira qirukunata kuchumur, kusa aligrila kaynu nir laqyar riranllapa Jesustaqa tariq:

“¡Biba biba!

¡Kusa alabakashami kanqa

Taytanchik Dyuspa shutinpi shamuqqa!

Chaynulla ¡kusa alabakashami kanqa Israel pwiblupa gubyirnunqa!” nir.

¹⁴ Chaymantaqami Jesusqa uk burruta tarir anan taran, imanuçhi Dyus nitin iskribikashannulla. Chaqa niqmi:

¹⁵ “Amami manchakuychu, Sión pwiblu.

Chaqa rikay, mantakuqnikimi shamuyan
uk burritupa anan tasha” nir.

¹⁶ Piru kaykunapaqqa yaçhakuqninkunaqa mana intrakaranllaparaqchu. Chaymanta Jesús wanur kawsamutinraqmi, yaçhakuqninkunaqa intrakaranllapa, pay imanukunanpaqgami, unaylla iskribikasha kasha nir.

¹⁷ Nataq runakuna, Jesús Lazaruta pampakashanmata kawsachimushanta rikashakunaqa, tukuyлата parlaranllapa.

¹⁸ Chayraykumi runakunaqa riranllapa Jesustaqa tariq. Chaqa yaçharanllapari milagrukunata rurashanpaq.

¹⁹ Piru chay fariseo runakuna-shuypaqa paykunapura kaynu ninakuyaranllapa: “Rikashaykillapanu kananqami manana imatapis rurayta puytinchikllapanachu. Chaqa tukuymi paylapi kriyirna, rinllapa paywanna” nir.

Greciamanta runakunami Jesusta maskaranllapa

²⁰ Jerusalén fyistaman adurakuq rishakunapa rurinpiqami, Greciamanta runakuna karanllapa.

²¹ Chaymi paykunaqa, Galileapa uk pwiblun Betsaida shutiqmanta kaq, Felipiman qimikar kaynu nir rugaranllapa:

–Taytituy, Jesustami rikanayanillapa nir.

²² Chaynu nitinllapami, Felipiqa rir Andresta willar, ishkantinllapa riran Jesusta parlaqqa.

²³ Chaymi Jesusqa niran:

–Ĉamushanami uraqa, Dyusmanta Shamuq Runa wanutin, Taytay Dyus kawsachimutin, tukuy runakuna rikar yaĉhananllapapaqqa.

²⁴ Chiqaptami nishaykillapa: Trigupa uk murisitun pachaman ratar mana pampakarqami mana puqunqachu. Ashwanmi maydiyapis chay uk murisitula kayanqa. Nataq pampakar-shuypaqa, ashwan winar kusala achkatana puquyanqa.

²⁵ Chaymi nini, mayqanpis bidanpaq llakir washayta kamaqkunaqa limpu chinqanqallapa. Piru chay mayqanpis kay bidapi nuqapi kriyishanrayku wanuq-shuypaqami, tukuy tyimpupaqa kawsanqa.

²⁶ Chayraykumi mayqanpis sirbimanaqqa, maypi katiypis pullay kar sirbimanqa. Chaynu mayqanpis sirbimatinqami, Taytayqa kusa allinpaqna riqsinqa.

Mananami maychu wanunaypaq niran Jesusqa

²⁷ Chaymantaqami Jesusqa niran:

“¡Kananllami kusalata llakini! ¿Imatanari nishaq? ¿Taytay kay qischakanay uramanta washamay, nir? ¡Manami! Chaqa chaypaq-ari shamusha kani.

²⁸ Taytay, runakunata rikachiy, imatapis rurayta puytinki nir alabashunanllapapaq”. Chaynu Jesús nitingami, unaq syilumanta uk rimay kaynu niyaran:

“Qamwanmi rikachishana kani.

Piru qashanmi rikachikushaq,

chiqapta imatapis rurayta puytini nir alabamananllapapaq”.

²⁹ Chaymi runakuna chaypi uyakuqkunaqa, niyaranllapa: “Kunya karan” nir. Nataq wakin-shuypaqa niyaranllapa: “Uk angelmi payta willasha” nir.

³⁰ Chaynu niyatinllapami, Jesusqa niran:

–Manami nuqaraykuchu chay rimaytaqa uyapashaykillapa. Ashwanmi chaytaqa uyapashaykillapa qamkuna allita intrakanaykillapapaq, nuqatami Taytayqa willamayan nir.

³¹ Chaymi kananqa ĉamushana uraqa, tukuy kay pachapi kaqkunata allita rikar yaĉhanaypaqqa. Chaymantami Taytay Dyusqa, kay pachapi mantakuqtaqa itakunqa amana mantakunanpaqchu.

³² Piru, nuqata kruspi unaqman alsamatinnllapanqa, kay pachapi kaqkunaqa nuqapi tukuy la kriyir, tukuy tyimpupaqa kawsanqallapa.

³³ Chaynu nirqami Jesusqa intrachikuyaran imanumi wanuyanqa nir.

³⁴ Chaynu nitinmi, chay runakunaqa niranllapa:

–Dyus nitin iskribikashankunata liyirmi yaĉhasha kanillapa, Dyuspa Akrashan Cristunqashi tukuy tyimpupaq kawsayanqa nir. Piru ¿imapaqta ninki, Dyusmanta Shamuq Runataqa kruspi unaqman alsakayanqallapa nirqa? Chaynu katinga, ¿pitaq Dyusmanta Shamuq Runaqa? nir.

³⁵ Chaymi Jesusqa paykunata niran:

—Pullaykillaparaqmi kanqa chay achkirachikuqqa. Piru mananami unaytanachu pullaykillapaqa kanqa. Chayraykumi kay achkirachikuq kaypi kayashanlla, ama tuta-paraqpiqa puriyllapachu. Chaqa mayqanpis tutaparaqpi puriqqami, mana yaçhanchu maytami riyani nirmapis.

³⁶ Chaymi chay achkirachikuq kaypi kashanlla kriyiyllapa paypi. Chaynuqami qamkunapis chay achkirachikuqpaqna kankillapa.

Chaynu nirqami, Jesusqa chay kayashanmantaqa rir pakakuranna paykunaman-taqa.

Israelmanta runakunami Jesuspi mana kriyinaranllapachu

³⁷ Jesús, Israel runakunapa naypanpi michka mana ruraypaq shumaq imakunata, chaynulla milagrukunata rurasha katinmapis, paykunaqa mana kriyiranllapachu.

³⁸ Piru chaynuqami pasaran, Dyuspa rimaqnin Isaías iskribishanulla kumplinan-paq. Chaqa kaynu nirmi iskribisha kayaq:

“Taytituy, ¿pitaq shumaq rimashanchikpiqa kriyisha?

¿Pitaq intrakasha tukuy imata rurayta puytinki nirqa?”

³⁹ Chaynumi, mana imanupis kriyiyta puytiqllapachu. Chaqa Isaiaspismi kaynu nir iskribisha karan:

⁴⁰ “Dyusmi kay runakunapa nawintaqa limpu kirpasha.

Chaynulla mana intrakaqpaq tigrasha.

Chaynuqami rurasha chapakurpis amana rikakunanpaq.

Chaynulla manana intrakananllapapaq.

Chaynu nuqapaq mana intrakar mana kriyitinllapaqami, nuqapis mana al-lichashaqchu” nir.

⁴¹ Chaynu nirqami Isaiasqa iskribiran, Jesucristo imanukusa pudirninwan man-takuqta rikashanrayku.

⁴² Chaymi Israelmanta kusa achka runakuna, chaynulla wakin karguyjunkunamapis Jesuspiqa kriyiranllapa. Piru chaynu kriyirllapamapis, manami tukuyta naypan-piqa Jesuspaqqa rimaqllapachu, chay fariseo runakunata tantakananllapa wasimanta itakumanmanllapa nir manchakushanllaparayku.

⁴³ Chaynuqami paykunaqa tukuyaranllapa runakuna alabananllapalata munar. Nataq Dyus kusa allinpaq riqsinanta-shuyapaqami mana yaqqa kwintachaqllapachu.

Jesús rimashankunata mana kasuqkunaqami kastigakanqallapa

⁴⁴ Chaymantami Jesusqa kusa jwirtita rimar kaynu niran:

“Mayqanpis nuqapi kriyiqqa, manami nuqalapichu kriyian. Ashwanmi Taytay kaçhamasha chay paypipis kriyianllapa.

⁴⁵ Chaynulla mayqan rikamaqkunapismi, chay kaçhamasha chaytapis rikanqallapa.

⁴⁶ Nuqami achkirachikuq chay kani. Chaymi kay pachamanqa shamusha kani, nuqapi kriyiqkunaga ama tutaparaqpi kidananllapapaqnachu.

⁴⁷ “Piru mayqanpis nuqa rimashayta uyakur, mana kasukuqkunataqa, manami nuqachu kastigashaq. Chaqa manami kay pachamanqa runakunata kastiganaypaqchu shamusha kani. Ashwanmi shamusha kani, tukuyta washanaypaq.

⁴⁸ Chaymi disprisyamar, rimashaykunata mana kasuqkunataqami, jwisyu diya çhamutinqa Taytay Dyusqa rimashaykunawan rikar kastiganqa.

⁴⁹ Chaqa manami nuqa munashayllamantachu rimani. Taytaymi kaçhamasha, imata rimanaypaq, yaçhachikunaypaq nirmapis.

⁵⁰ Chaymi nuqaga yaçhayani, Taytay mantakushankunata kasur imaqa tukuy tyimpupaqna kawsanqallapa nir. Chaynumi nuqaga, tukuy imata Taytay Dyus nimashanlata rimar yaçhachikuni”.

13

Jesusmi yaĉhakuqninkunapa ĉhakinta paqaran

¹ Mananami maychu karan Pascua fyistapaqqa. Jesusqa yaĉhashana karan, wanur kawsamur syiluman rir Taytanwan qashan tarinakunanpaq uraqami ĉamushana nir. Piru Jesusqami tukuyta paypi kriyiqkunataqa kusalata munaran. Chaymi wanunanpaqna karmapis ashwan masta paykunataqa munaran.

² Chaymanta Pascua mikunata mikunanllapapaqna katinllapaqami, Simonpa wamran Judas Iscariotita dyabluqa yarpuchishana karan, Jesusta kuntrankunaman qukunanpaqqa.

³ Piru Jesuspismi yaĉcharanllana, Taytan Dyusmanta shamushanrayku qashan payllaman tikrayan nir. Chaynullami yaĉcharanpis Taytanqami tukuy imata pay mantananpaqna nisha nir.

⁴ Chaynu mikuyatinllapami das sharir, qatakunan raĉhpanta lluqshichir uk twayata sinturanpi watakuran.

⁵ Chaymantami yakuta batyaman itar, yaĉhakuqninkunapa ĉhakinkunata paqar, chay sinturanpi watakushan twayawan chakichiran.

⁶ Nataq Simón Pedrupa ĉhakinta paqananpaqna katinga, Pedruqa niran:

—Taytituy, ĉqamchu nuqapa ĉhakiyta paqanayanki?

⁷ Jesusqa niran:

—Kanan kayta ruratiyqami mana intrakankiraqchu. Piru chaymantaqami intrakankina nir.

⁸ Pedruqa niran:

—¡Taytituy, michkapis manami ĉhakiytaqa paqachishaykichu! nir.

Jesusqa niran:

—Mana ĉhakikita paqatiyqami, mana nuqapa kaqniychu kayanki kanqa, nir.

⁹ Chaynu nitinmi Simón Pedruqa niran:

—¡Chaynu katinga, Taytituy ama ĉhakiylatachu paqay! ¡Ashwanmi makiywan umaytapis paqapamay! nir.

¹⁰ Piru Jesusqami niran:

—Chayraq intiru kwirpunta paqakushataqami ĉhakinlatana paqanchik. Chaqa kwirpunqami kusala shumaqnari. Chaynumi qamkunapis shumaqna kankillapa. Piru chaynu shumaqqami mana tukuynikillapachu kankillapa.

¹¹ Chaynu, “Manami tukuynikillapachu shumaq kankillapa” nirqami niyaran, mayqanmi kuntrankunaman qukuyanqa nir yaĉhashanrayku.

¹² Yaĉhakuqninkunapa ĉhakinkunata paqarnaqa qatakunan raĉhpanta qatakurna qashan misaman tar, kaynu niran:

“¿Intrakankillapachu, chaynu ĉhakikillapata paqashaypaqqa?”

¹³ Qamkunaqami nimankillapa: Mantamaqniy, Yaĉhachikuq Taytituy nir. Chaynu nirqami chiqapta niyankillapa. Chaqa chaynumiri kani.

¹⁴⁻¹⁵ Nuqa mantashuqnikillapa, yaĉhachishuqnikillapa karmapismi ĉhakikillapata paqasha kani. Chaymi, nuqa rurashaynulla, qamkunapis uknikillapa uknikillapa ĉhakikillapata paqar sirbinakunkimanllapa.

¹⁶ “Chiqaptami nishaykillapa: Uk sirbikuqqami mana maschu patrunninmantaqa. Chaynulla chay kaĉhamutin shamuqpis manami maschu chay kaĉhamuqmantaqa nir.

¹⁷ Tukuy kay nishushayllapata intrakasha kar, kasur kawsarllapaqami, kusa shumaqna kayankillapa kanqa.

¹⁸ “Chaynu nirqami, mana tukuynikillapapaqchu rimayani. Chaqa nuqaqami allita yaĉhayani mayqankunalatami akrasha kani nirmapis. Piru Dyus nitin iskribikashanqami kumplikayta ministiyani. Chaqa niqmi: ‘Nuqawan pulla mikuqmi, kuntrayna tikrakasha’ nir.

¹⁹ Kaytami willashunillapa yaçhaskinaykillapapaqna, maydiya chaynu pasatinqa, kriyina ykillapapaq mayqanmi nuqaqa kani nirmapis.

²⁰ Chiqaptami nishaykillapapis: Nuqa kaçhashayta shumaqta samachiqqami, nuqata samachimayanqa. Chaynulla, nuqata samachimaq-shuypaqa, chay kaçhamasha chayta samachiyanqa” nir.

*Judasmi kuntraykunaman qukumayanqa niran Jesusqa
(Mt 26.20-25; Mr 14.17-21; Lc 22.21-23)*

²¹ Chaynu nir tukchirnaqa, Jesusqa kusalata llakir kaynu niran:

—Chiqaptami nishaykillapa: Qamkunamanta uknikillapami kuntraykunaman qukumayanqa nir.

²² Chaynu nitinmi yaçhakuqninkunaqa uknin uknin kusalata chapanakuyaranllapa, mayqanpaqmi rimayan nirmapis mana yaçharchu.

²³ Tukuy yaçhakuqninkunamantaqami Jesusqa ukta kusalata munaq. Chaymi mikuyatinllapaqa Jesuspa qichqanlapi tayaran.

²⁴ Chayraykumi chaytaqa, Simón Pedruqa siñalawan willaran Jesusta tapunanpaq, pipaqschi rimayan nir.

²⁵ Chaymi chay yaçhakuqninqa Jesusman mas qimikar kaynu nir tapuran:

—Taytituy, ¿pitaq chayqa? nir.

²⁶ Jesusqa niran:

—Mayqantaçi, tantata pitir nuyuchir aypachiyani chay paymi nir.

Chaynu nirnaqami tantata pitir nuyuchir, Simonpa wamran Judas Iscariotita aypachiran.

²⁷ Chaynu tantata Judas aypatinla, yarpuyinman Satanaspa yarpuyininqa yaykuran. Chaymi Jesusqa niran:

—Imataçi ruranaykipaq yarpushayki chaytaqami, utqar rurayna, nir.

²⁸ Piru chaynu Jesús nitinmapismi, chay misapi mikuqkunaqa mana intrakaranllapachu, imapaqmi chaynu nisha nirmapis.

²⁹ Ashwanmi wakinqa Judas qillayta tantananpaq talqitata purichiq katin kaynuta yarpuranllapa: Pascua fyistapaq imallataqa rantinanpaq, manaqapis mana imayjunkunata imallataqa qunanpaq kanqa nir.

³⁰ Chaymanta Judas tantata mikurnaqa, waqtaman lluqshiranna. Chaqa chay urasqami, tutana karan.

Jesusmi mushuq mantakuypaq yaçhachikuran

³¹ Judas waqtaman lluqshishana katinga, Jesusqa niran:

—Kananmi çhamushana uraqa Dyusmanta Shamuq Runa wanur kawsamutin, tukuyla rikar alabananllapapaq. Chaynu pasatinmi Taytay Dyuspis alliplata riqsikar alabakanqa.

³² Chaymi, payrayku Tayta Dyus allipta alabakarqa, dasna paypis riqsichikur alabachinqa, paymanta Shamuq Runaqa chiqap paynu nir.

³³ Kusala munashay wamrituykuna, pullaykillapaqa mananami unaylatanachu kashaq. Chaymi qamkunaqa maskamankillapa. Piru imanuçhi Israelmanta karguyjunkunata willaray, chaynulla qamkunatapis kananqa willashaykillapa: Nuqa rishaymanqami manaraq riyta puytinkillapachu.

³⁴ Chaymi ashwan kay mushuq mantakuyta willashaykillapa ruranaykillapapaq: Uknikillapa uknikillapami llakipanakunkillapa, imanuçhi qamkunata llakipashunillapa chaynulla.

³⁵ Chaynu uknikillapa uknikillapa llakipanakutkillapaqami, tukuy kwintata qukanqallapa, chiqaptami yaçhakuqniykuna kankillapa, nir.

*Pedrumi Jesusta arriran mana dijananpaqchu**(Mt 26.31-35; Mr 14.27-31; Lc 22.31-34)*³⁶ Chaymantami Simón Pedruqa Jesustaqa kaynu nir tapuran:

—Taytituy, ¿maymantaq riyanki?

Jesusqa niran:

—Imanuêchi nishurayllapa chaynullami kananllaqa manaraq nuqa rishaymanqa riyta puytinkichu. Piru chaymantanami rinki nuqa kayashaymanqa nir.

³⁷ Chaymi Pedruqa niran:

—Taytituy, ¿imapaqtaq mana kananlla qamwan riyta puytini? ¡Chaqa nuqaqami qamrayku wanuchimanatinllapamapis wanunaypaqqa listuna kani! nir.

³⁸ Chaynu Pedro nitinmi, Jesusqa niran:

—¿Nuqaraykuchu wanunaykipaqmapis listuna kanki? Piru chiqaptami nishayki: Manaraq gallu kantayatinmi, qamqa kimsa kuti ninki: ‘Manami paytaqa riqsinchu’ nir.

14*Jesusmi Dyusman nan apamaqninchikqa*¹ Chaymantami Jesusqa yaêhakuqninkunataqa kaynu niran:

“Qamkunaqa amami yarpupakuyllapachu. Ashwanmi Dyuspi chaynulla nuqalapi kriyir kawsayllapa.

² Chaqa Taytaypa wasinpiqami tanapaqqa kusala achka lugarqa kan. Chaymi nuqaqa willashurayllapa, riyani uk lugarta qamkunapaq kamakachiq nirqa. Manaqa mana imatapis willashunayllapatachu.³ Chaynu rir lugarta kamkachirnaqa, qashan tikrakamushaq Taytaypa wasinmanna apashunayllapapaq. Chaynuqami chay maypiêchi nuqa kayashaypina qamkunapis kankillapa.⁴ Chaqa qamkunaqami yaêhankillapana maymanmi riyani nir chaynulla nantapismi riqsinkillapana”.⁵ Chaynu Jesús nitinmi, Tomasqa niran:

—Taytituy, manami yaêhayanillapachu, maymanmi riyanki nirqa. ¿Imanunari chay nantaqa riqsishaqlapa? nir.

⁶ Chaynu Tomás nitinmi, Jesusqa niran:

—Nuqami chay nanqa kani. Chaynullami nuqa chay chiqap kaq, chaynulla kawsachikuqpis kani. Chaymi nuqapi kriyishaykillaparaykula Taytaymanqa êhayta puytinkillapa.

⁷ Nuqata riqsimarqami, Taytaytapis riqsinkillapa. Piru kananmanta-pachami riqsinkillapana. Chaqa rikashaykillapanari nir.⁸ Chaynu Jesús nitinmi, Felipis niran:

—Taytituy, rikachimayllapa Taytaykitaqa. Chaqa chaynu rikaylatanami ministiyani-lapa nir.

⁹ Jesusqa niran:

—Felipe, kwichka achka tyimpunami pullaykillapa kani. Ima, ¿manaraqchu riqsimanki? Chaqa mayqanpis nuqata rikamaqqami Taytaytapis rikayanna. ¿Imapaqtaq mañamanki, ‘Taytaykita rikachimay’ nirqa?

¹⁰ ¿Manachu kriyinki nuqa Taytaywan chaylla kani, Taytaypis nuqawan chaylla nirqa? Chaymi, tukuy willashushayllapataqa, mana nuqa munashaymantachu willashunillapa. Ashwanmi Taytay nuqawan kar, imatapis pay rurachiman.¹¹ Kriyimayllapari Taytaywanqa chaylla kani, chaynulla Taytaypis nuqawan chaylla nir. Chaynu mana kriyinarqa, chay rurashaykunalapimapis kriyiyllapa.

¹² “Chiqaptami nishaykillapa: Mayqanpis nuqapi kriyiqqami nuqa rurashaykunamatapis ruranqa. Chaynullami ashwan mas ukman shumaqkunata ruranqallapa. Chaqa nuqaqami riyana Taytay kayashanman.

¹³ Chaymi tukuy imatapis shutiypi mañakutkillapaqa, rurashaq. Chaynuqami, nuqarayku Taytayqa alabakashana kanqa.

¹⁴ Nishushayllapanumi, shutiypi mañakutkillapaqa imatapis rurashaq nir.

Jesusmi arnikuran Santu Ispirituta kaçhamunanpaq

¹⁵ “Chaymi qamkuna munamayarqa, mantakushaykunata intrakar kasunkillapa.

¹⁶⁻¹⁷ Chaynami nuqaqa Taytay Dyusta mañashaq uk Yanapashuqllapata kaçhamunanpaq. Chayqami Chiqap Ispiritu kar, maydiyapis pullaykillapa kananpaq. Piru chaytaqami mana kriyiqkunaqa mana aypayta puytinqallapachu. Chaqa manari rikasha chaynulla riqsinllapalamapischu. Nataq qamkuna-shuypaqami riqsinkillapa, qamkunapa pullaykillapa maydiyapis kashanrayku. Chaymi pullaykillapana kanqa.

¹⁸ “Manami askwintallaga dijashaykillapachu. Ashwanmi tikrakamushaq qamkunawan pulla kanaypaq.

¹⁹ Mananami maychu, chay mana kriyiqkuna, manana rikamananllapapaqqa. Nataq qamkuna-shuypaqami rikamankillapa. Chaynulla nuqa kawsashayraykumi, qamkunapis kawsankillapa.

²⁰ Chaynu Taytayman ritiynaqa, kwintata qukankillapa, Taytaywana kani nir. Chaynulla qamkuna-shuypaq nuqawan kankillapa nir, chaynulla nuqapis qamkunawan kani nir ima.

²¹ Chaymi mayqanpis mantakushaykunata intrakar kasuqkunaqa, chiqapta nuqata munaman nir intrachikun. Chaynu nuqata munamaqtaqami Taytaypis munanqa. Chaynulla nuqapis munar chiqapta intrachishaq imanumi kani nirmapis”.

²² Jesús chaynu nitinga Judas (mana chay Judas Iscariotichu), tapuran kaynu nir:

—Taytituy, çimapaqtaq nuqakunalata rikachimarllapa, mana tukuy runakunata rikachinkiqa?

²³ Jesusqa niran:

—Mayqanpis munamaqqami, rimashaykunata allita intrakar kasun. Chaymi Taytayqa munanqa paytaqa. Chaynu katinmi, ishkantiyllapa shamur pullana kawsashaql-lapa.

²⁴ Piru mayqanpis mana munamaqqami, mana kasunchu rimashaykunataqa. Piru willashunanillapa chayqami mana nuqamantachu. Ashwanmi Taytay willashunayllapapaq nimashanta willashunillapa.

²⁵ “Tukuy kaykunatami qamkunawan karllaraq willashunillapa.

²⁶ Piru Taytay, Santu Ispirituta nuqapa shutiypi yanapashunanllapapaq kaçhamutin, payna allita intrachishunqallapa, Taytanchik Dyusta chiqapta riqsinaykillapapaqqa. Chaynullami tukuy willashushayllapatapis yarpuchishunqallapa ima.

²⁷ “Nuqami kusa shumaq kawsaytana dijashunillapa, shumaqtana kawsanaykillapapaq. Piru manami kay pachapi mana allinta yarpuqkuna shumaqta tanillapa nin, chaynuchu nishunillapa. Chaymi ashwan nuqawan kashaykillaparaykuqa ama yarpupakuyllapa chaynulla manchakuyllapalamapischu.

²⁸ Chaqa uyapamashaykillapanami, ‘Riyashaqna, piru qashanmi tikrakamushaq qamkunawan kanaypaq’ nitiyqa. Chayrayku, chiqapta munamayarllapaqa, ali-griyashaykillapana kanqa Taytayman riyani nir yaçharqa. Chaqa nuqamantaqami tukuy imapi payqa mas.

²⁹ Tukuy kaytaqami willashunillapa, maydiya nishushayllapanulla ima pasatinga, kriyinqaykillapapaqna.

³⁰ “Mananami qamkunawanqa unaytanachu parlashaq. Chaqa kay pachapi mantakuq nuqamanta mana mas karmapismi, imakunata ruraq qallariyana.

³¹ Chaynu pasatinmi, tukuyta runakuna kwintata qukanqallapa Taytayta chiqapta munarmi, pay nimashanta imatapis rurani nirqa.

“Shariyllapa. Rishunllapana kaymantaqa”.

15

Jesusmi chiqap uba tarpukashaqa

¹ Jesusqami kaynu niran:

“Nuqami chiqap uba tarpukashaqa kani. Nataq Taytaymi kuytaq chayqa.

² Chaynu chiqap uba katiymi tukuy nuqapi kriyiqkunaga nuqapa rikraykunana. Chaymi chay rikraykuna mana puquqtaqa, Taytayqa kuchur itakunqa. Nataq chay puquqkunata-shuypaqa mana shumaqninkunata kuchupar ima kamkachinga, mastana puqunanpaq.

³ Nataq qamkunaqami willashushayllapata kasur kawsashaykillaparayku kusa shumaqna kankillapa Dyuspaqqa.

⁴ Chaynu karmi imanutaq nuqa qamkunamanta mana chiqanchakanichu, chaynulla ama nuqamantapis chiqanchakayllapachu. Chaqa uk ubapa rikrankunamaqa tullunmanta pakikasha karqa, mana puquyta puytinchu. Chaynullami qamkunapis mana nuqallawan karqa, mana puquq yupayna mana shumaqnachu kankillapa Dyuspaqqa.

⁵ “Nuqami chay chiqap uba tarpukashaqa kani. Nataq qamkuna-shuypaqami rikraykuna kankillapa. Chaymi mayqanpis nuqamanta mana chiqanchakatinga, nuqapis paykunamanta mana chiqanchakatiychu puquq yupayna kusa shumaqta kawsanqallapa. Chaqa mana nuqawan kaqkunagaqami mana imatapis rurayta puytin-qallapachu.

⁶ Chaymi mayqanpis mana nuqallawan kaqtaqa, imanutaq qirupa rikrankunamataqa kuchur itakusha chakitin rupachinchik, chaynu ninamanna itakukanqa.

⁷ “Piru qamkuna tukuy rimashaykunata kasur, nuqamanta mana chiqanchakar ima ministishaykillapata mañakutkillapapismi Taytayqa qushunqallapa.

⁸ Chaynulla, chaynu puquq yupay kusa shumaqta kawsatkillapaqami Taytayqa kusa alabakashana kanqa. Chaynuqami nuqapa chiqap yaçhakuyniypaqna riqsikankillapa.

⁹ Chaqa nuqami qamkunataqa kusata munashunillapa, Taytay imanutaq nuqata munamashannulla. Chayraykumi qamkunapis uknikillapa uknikillapa munanakur kawsayllapa, nuqa munashushayllapanulla.

¹⁰ Chaymi chiqapta nuqata munamarllapaqa, mantakushaykunata intrakar kasuyllapa. Chaqa imanutaq nuqamaqa Taytayta kusata munashayrayku tukuy mantamashanta kasur kawsani chaynulla.

¹¹ “Chaynuqami nishunillapa kusa shumaqta yarpurna, nuqawan chiqapta ali-griyanaykillapapaq.

¹² Chaynullami mantashaykillapa: Imanutaq nuqa munashushallapa kani, chaynulla qamkunapis uknikillapa uknikillapa munanakuyllapa nir.

¹³ “Chayraykumi mayqanpis ukninta munashanrayku amigunta washananraykuqa wanuymatapis puytin.

¹⁴ Chaymi qamkunapis tukuy mantashushayllapata rurarqa kusa munashay amiguykunana kankillapa.

¹⁵ Chaynu katkillapami manana kananmantaqa sirbimaqniypaqnachu riqsir, amiguykunapaqna riqsishaykillapa. Chaqa uk sirbikuqqami mana yaçhanchu imata patrunnin ruram nirmapis. Piru qamkunataqami Taytay tukuy imata willamashantapis tantar willashushallapana kani.

¹⁶ Chaynulla manami qamkunachu nuqataqa akramashaykillapa. Ashwanmi nuqa qamkunata akrar kaçhashurayllapa rir kusata puquq yupayna maydiyapis kawsanaykillapapaq. Chaynu kar, tukuy imata ministir shutiypi Taytayta mañatkillapaqa qushunqallapa.

¹⁷ Chaymi qashan mantashaykillapa: Uknikillapa uknikillapa munanakuyllapa nir.

Jesustami paypa kaqnintinta çhiqninllapa

¹⁸ “Nishaykillapapis: Kay pachapi mayqan çhiqnishutinllapaqa yaçhankillapana nuqatami puntataqa çhiqnimayan nir.

¹⁹ Chaqa qamkuna kay pachamanta kaqkunallawan katkillapaqa, kusalata munashuyanmanllapa, imanutaq paykuna munanakunllapa chaynulla. Piru qamkunata paykunamanta akrashushayllaparaykumi çhiqnishunllapa. Chaqa manami paykuna-panachu kankillapa.

²⁰ Chaymi uk kuti nishushayllapata yarpuyllapa. Chaqa kaynumi nishurayllapa: Uk sirbikuqqami mana maschu patrunninmantaqa nir. Chaymi imanutaq nuqapa ikiypi puriranllapa mana allinta ruramananllapapaq, chaynullami qamkunatapis rurashunqallapa. Chaqa nuqa rimashaykunata kasuyarllapaqa, qamkuna nishaykillapatapis kasunmanllapa.

²¹ Chaynumi rurashunqallapa nuqarayku. Chaqa paykunaqami mana riqsinllapachu kaçhamasha chaytaqa.

²² “Paykunaqami nuqa mana shamur willasha katiyqa mana uchayjunchu kanmanllapa. Piru shamur willatiy mana kasukushanllaparaykumi kusala uchayjunna. Chaymi manana pirdunakanqalamapischu.

²³ Chaqa mayqanpis nuqata çhiqnimaqqami Taytaytapis çhiqniyanllapa.

²⁴ Chaynulla nuqa paykunapa naypanpi mana mayqanpis rurashanllapata rurasha katiyqami mana ima uchayjunlamapischu kanmanllapa. Piru tukuy imakunata paykunapa naypanpi rurasha katiymapis, çhiqnimanllapa, chaynulla Taytaytapis çhiqninllapa ima.

²⁵ Tukuy kaykunaqami chaynuqa pasayan, Dyus nitin Moisés iskribikashankuna kumplikananpaq. Chaqa niqmi: ‘Yanqa illaqmantami çhiqnimanllapa’ nir.

²⁶ “Piru Taytaymanta Chiqap Ispiritu Yanapakuqta kaçhamutiymi nuqapaq intrachikunqa uk tistigu yupayna mayqanmi kani nirmapis.

²⁷ Chaynullami qamkunapis nuqapaqqa tistiguykuna kankillapa. Chaqa qamkunaqami puntamanta-pacha pullay kashaykillapa.

16

¹ “Tukuy kaykunatami willashunillapa, nuqapi kriyishaykillapamanta ama chiqanchakanaykillapapaq.

² Chaqa chay tantakananllapa wasikunamantami itakushunqallapa. Chaynullami uk tyimpu çhamunqa. Chaymi chay tyimpupiqa wanuchishurillapa, yarpunqallapa Dyuspaqqami kusa allinta rurayanchikllapa nir.

³ Chaynuqami tukunqallapa Taytayta chaynulla nuqatapis mana riqsimashanllaparayku.

⁴ Tukuy kaykunataqami chaynuqa nishunillapa, chaynu pasanapaq ura çhamutinqa, tukuy chay willashushayllapata yarpunaykillapapaq.

“Piru tukuy kaykunataqami qamkunallawan kashayrayku mana naypaqllataqa willashurayllapachu.

Santu Ispiritumi yanapamanchik

⁵ “Nataq kananqami riyantina mayqançhi kaçhamasha karan paywan pullana kanaypaq. Piru chaynu nishutiyllapaqa manami mayqannikillapapis tapumankillapachu çmaymantaq riyanki? nirmapis.

⁶ Ashwanmi, chay willashushayllapapaq yarpur, kusa llakishalana tikrakashaykillapa.

⁷ Piru chiqaptami nishaykillapa: Chaynu rinaypaqna katiymapis aligriyayllapa. Chaqa nuqa ritiymi Yanapakuq Ispirituqa shamunqa manaqa mana. Nataq nuqa rirqami kaçhamushaq.

⁸ Chaynu Yanapakuq Ispiritu shamurmi, tukuy mana kriyiqkunata allita rikachinqa uchayjunmi kankillapa nir. Chaynulla intrachikunqa Dyusqami mana ima uchayjunlamapischu nir. Chaynu karmi tukuyta allita rikar yaçhashunqallapa nir ima intrachikunqa.

⁹ Chaymi yaçhankillapa, tukuy nuqapi mana kriyiqkunaqami kusala uchayjun nir.

¹⁰ Chaynulla yaçhankillapapis nuqaqami mana ima uchayjunlamapischu kani nir. Chaymi ashwan riyana Taytayman, chaynulla mananami rikamankillapanachu.

¹¹ Chaynullami yaçhankillapapis, kay pachapi mantakuq dyablutaqa, Tayta Dyus kastigakanapaq nishantaqami, allita rikar yaçhar tukuy tyimpupaqna kastigayanqa nir ima.

¹² “Chaynu nir ima willashunayllapapaqmi kusa achka kan. Piru kananlla willashutiylapapaqami mana intrakankillapachu.

¹³ Chaymi Chiqapta intrachikuq Ispiritu shamur tukuy imatapis karanlata intrachishunqallapa. Chaqa payqa manami munashanllamantachu willashunqallapa. Ashwanmi tukuy imata Dyusmanta uyapashanta ima willar intrachishunqallapa. Chaynulami willashunqallapapis, imakunami maydiyaqa pasanqa nir ima.

¹⁴ Payqami nuqamanta uyashantana allita intrachishutinllapa, alabamanqallapa.

¹⁵ Chaqa Taytay Dyus yaçhashantami nuqapis yaçhani. Chayraykumi nishurayllapa: Ispirituqami nuqamanta uyashanta allita qamkunataqa intrachishunqallapa nirqa”.

Kanan llakiyarmapis maydiyaqa aligriyankillapana

¹⁶ Jesusqami niranpis:

“Mananami maychu manana rikamanaykillapapaqqa. [Chaqa Taytaymanmi riyana.] Piru unaykaqmantaqami rikamankillapana” nir.

¹⁷ Chaynu nitinmi, wakin yaçhakuqninkunaqa paykunapura kaynu tapunakuqllapa: “¿Ima nishaq nirtaq, chaynuqa nimanchikllapa? Chaqa nimanchikllapami, mananashi maychu Taytanman ritin manana rikanallapapaqqa. Chaymanta unaykaqmantashi rikayashunllapana nir.

¹⁸ Chaynulla, ¿ima nishaq nirtaq nin, ‘Mananami maychu’ nirqa? Manami intrakanchikllapachu imata rimayan nirmapis”.

¹⁹ Piru Jesusqami kwintata qukaran, tapunayanllapa nir. Chaymi niran:

—Qamkunatami nishaykillapa: Manana maychu qamkuna manana rikamanaykillapapaqqa. Piru unaykaqmantami rikamankillapana nir. ¿Chaynu nishaypaqchu tapunakuyankillapa?

²⁰ Piru chiqapta nishaykillapa: Qamkunaqami llakir waqankillapa ima nuqa dijashutiylapapaqqa. Nataq nuqapi mana kriyiqkuna-shuypaqami kusalata aligriyanqallapa. Piru qamkuna chaynu llakishaykillapamantaqa ashwan mastana aligriyankillapa.

²¹ Imanutaq uk warmimaqa, kusata nanachikun wamrakustunanpaq nanaynin aypatinqa. Piru wamritun nasikutinnaqami nanachikushanmatapis qunqanna. Chaymi ashwan kusata aligriyan, wamrakushanrayku.

²² Chaynumi qamkunapis kananqa kusata llakinkillapa. Piru nuqa tikramur rikashutiylapami, shunquykillapapi kusa shumaqta yarpurna aligriyankillapa. Chaymi chay aligriyashaykillapamantaqa manana mayqanpis llakichishunqallapanachu.

²³ “Chaqa chay diyakunapiqami manana imatapis tapumankillapanachu. Piru chiqaptami nishaykillapa: Ima ministishaykillapatapis shutiypi, Taytayta mañakutkillapa payqa qushunqallapa.

²⁴ Kanankamanmi manaraq imatapis shutiypiqa Taytaymanqa mañakushaykillapachu. Mañakuyllapa, pay yanapashutinllapa tukuy shunquykillapawan aligriyanaykillapapaq.

Jesusmi tukuy mana allin kaqkunataqa binsishana

²⁵ “Tukuy kaykunatami, kumparasyunkunawan willashushallapa kani. Piru chamunqanami uraqa manana kumparasyunkunawannachu willashunayllapapaq. Ashwanmi Taytaypaqqa imatapis kusa intrakaypaqtana willashaykillapa.

²⁶ Chaymi chay diyapiqa, imakunatapis shutiypina Taytaytaqa mañakunkillapa. Chaypiqami mana nuqanachu qamkunapaqqa Taytaymanqa mañakushaq.

²⁷ Chaqa Taytaymi kusalata munashunllapa, qamkuna nuqata munamashaykillaparayku, chaynulla paymanta nuqaqa shamusha kani nir kriyishaykillaparayku ima.

²⁸ Taytaypa naypanmantami shamuray kay pachaman. Nataq kanan-shuyapaqa kay pachata dijanina, Taytay kayashanman tikranaypaq”.

²⁹ Chaynu Jesús nitinga, yaçhakuqninkunaqa niran:

—Kanan-shuyapaqami kusa intrakaypaqtana rimayanki, mana kumparasyunkunawannachu.

³⁰ Chaymi kananqa yaçhanillapana tukuy imatapis yaçhanki nir. Chayraykumi manana tapushunayllapamatapis ministinkinachu. Chaynu katkimi, kriyinillapana chiqaptami Dyusmanta shamushayki nir.

³¹ Jesusqa niran:

—¿Chayqachu kananqa kriyimankillapana?

³² Chaqa ura chamunanpaq karan chayqami chamushana. Chaymi qamkunaqa wakta kayta shikwakar rir, nuqalatana dijamankillapa. Piru manami nuqalachu kashaq, Taytay pullay kashanrayku.

³³ Tukuy kaykunatami willashunillapa, nuqapi maydiyapis kriyirlla kusa shumaqtana kawsanaykillapapaq. Chaqa, kay pachapiqami kusalata qischashunqallapa. Piru kusata animakurmi shachinakunkillapa. Chaqa nuqami tukuy mana allin kaqkunataqa binsishana kani.

17

Jesusmi yaçhakuqninkunapaq Taytanman mañakuran

¹ Tukuy kaykunata nirnaqami, Jesusqa syiluman chapakur kaynu nir mañakuran:

“Taytay, qischakar wanunaypaq uraqami chamushana. Chaymi, runakunata intrachiy, imaraykumi wanuyani nir intrakar alabamananllapapaq. Chaynuqami ashwan qamtapis alabashunqallapana.

² Chaqa qammi Wamraykitaqa nishayki, tukuy lanta mantar qampa kaqkunataqa washar, tukuy tyimpupaq kawsachinanpaq.

³ Chaymi mayqanpis qamta uklayla chiqap Dyus kanki nir riqsishuqkuna, chaynulla Jesucristuta kaçhamushaykipi kriyiqkunalami tukuy tyimpupaqqa kawsanqallapa.

⁴ “Tukuy imata ruranaqqa nimashaykita kay pachapi rurar tukchishayraykumi, runakuna qamtaqa kusata alabashunllapa.

⁵ Chayraykumi Taytituy kanan-shuyapaqa kay pachamapis manaraq kayatinchu kusa shumaq pudirninchikwan mantakuqninchik, chaynulla kanaypaqna tikramay.

⁶ “Chaqa qampa shutikitami, chay mana kriyiqkunamanta akrar qumashaykikunata riqsichisha kani. Paykunataqami, qampa kashanrayku qumarayki. Chaymi rimanaykita intrachishayrayku kasurna kawsanllapa.

⁷ Chaymi kananqa paykunaqa intrakanllapana, tukuy imatapis qamrayku rurani nir.

⁸ Chaqa rimanaykita paykunata yaĉhachinaypaq nimashaykita yaĉhachitiymi, kasushallapa. Chaynullami paykunaqa kriyishallapa, nuqataqa chiqapta qam kaĉhamatki shamusha kani nir ima.

⁹ “Chayraykumi tukuy chay qampa kaqkunata qumashaykipaq mañakuni. Chaqa qammi paykunataqa qumarayki. Piru chay mana kriyiq kaqkunapaq-shuypaqa manami mañakunichu.

¹⁰ Tukuy nuqapa kaqkunaqami qampa. Chaynulla tukuy qampa kaqkunapis nuqapa. Chaymi tukuy nuqapa kaqniykunaqa, rikar imanumi kusala pudirniyjun ima kani nir alabamanllapa.

¹¹ “Nuqami kay pachamantaqa, qammanna shamuyani Taytay. Nataq paykunaqami kay pachallapiraq kidanqallapa. Chayraykumi kusa allinla Taytay, shutikipi mañakushayki, allita kuytapamatki amana nuqamanta chiqanchakananllapapaq. Chaynuqami nuqawanqa pullalana kanqallapa, imanutaq qamwan nuqamaqa pullala kanchik chaynu.

¹² Chaqa nuqa kay pachallapi paykunawan karqami, qam pudirnikita qumashaykiwan kuytaray ima tukuy mana allinkunamanta. Nataq iskribikashannulla kumplikananpaqmi, dyablu munashannu rurar ukla chinqaran. Piru paymantaqami mana masqa chinqashallapanachu.

¹³ “Kanan-shuypaqami shamuyanina Taytay chay maypiĉhi kayashaykiman. Piru paykunataqami kay pachapi mana kriyiqkunawan karlla intrachini nuqa aligriyashaynulla kusalata aligriyananllapapaq.

¹⁴ Nuqa rimaynikita yaĉhachitiy kasushanllaparaykumi, mana kriyiqkunaqa paykunata ĉhiqninllapa. Chaqa rimaynikita kasuqkunaqami nuqa yupayna, mana chay mana kriyiqkuna yupaynachu.

¹⁵ Piru chaynu nishurqa, manami mañashuyanichu, kay pachapi mana kriyiqkunamanta chiqanchanaykipaq nirchu. Ashwan mañashuni kuytanaykipaq tukuy mana allin kaqkunamanta.

¹⁶ Chaqa imanutaq nuqamaqa mana, kay pachapi mana kriyiqkunapa kaqninchu kani, chaynullami paykunapis.

¹⁷ Chayraykumi paykunataqa chiqap kaqlawan shumaqchay. Chaqa rimaynikiqami kusala chiqap.

¹⁸ Paykunatami mana kriyiqkunapa rurinta kaĉhayani, imanutaq nuqata qam kaĉhamarayki chaynulla.

¹⁹ Nuqami qam munashaykinulla paykunapaq wanushayrayku kusala shumaqpaqna riqsimanki. Chaynullami paykunapis chiqap rimayniki nishannula rurarna, shumaqchakanqallapa.

²⁰ “Manami paykunalapaqchu mañashuni. Ashwanmi paykuna yaĉhachikutin kriyianqallapa chay paykunapaqpis mañashuni.

²¹ Chaynullami Taytay mañashunipis tukuy nuqapi kriyiqkunaqa uklana kananllapapaq. Chaqa imanutaq qam nuqawanmaqa ukla kanchik chaynu, nuqanchikwan tantalana kananllapapaq. Chaynu katin, mana kriyiqkuna rikarqami allitana kriyinqallapa, qammi nuqata kaĉhamashayki nir.

²² Chaqa imanuci kusa pudirniyjun kashayrayku alabamananllapapaq nimarayki, chaynu kananpaqmi paykunatapis nisha kani, uklana kananllapapaq. Imanutaq qamwan, nuqamaqa uklana kanchik chaynulla.

²³ Chaynu qam nuqawan karmi kusata yanapamanki. Chaynullami nuqapis paykunataqa yanapashaq, ukninllapa ukninllapa yanapanakur, uklana kawsananllapapaq. Chaynu katinllapami chay mana kriyiqkunaqa kwintata qukanqallapa, qammi nuqataqa kaĉhamashayki, chaynulla paykunataqa kusata munanki nuqata yupaylla nir.

²⁴“Taytay, qammi qumarayki akrashaykikunataqa. Chaymi munani paykunapis chay maypiçhi kayashaypiqa pullay kananllapata. Chaynu pullay karmi qamrayku kusa pudirniyjun kani nir yaçhar alabamanqallapa. Chaqa qammi, pachamapis manaraq kayatinchu munamashaykillana kasha.

²⁵Imatapis karanlata rikaq Taytay, mana kriyiqkunaqami mana riqsishunllapachu. Piru nuqa-shuypaqami riqsishuni. Chaynullami tukuy kriyiqkunapis yaçhanllapa, qam nuqataqa kaçhamashayki nir.

²⁶Chaymi paykunataqa riqsichisha kani, imanu kanki nirmapis. Chaynullami masta gampaq intrachishaq munanakur kawsananllapapaq imanuçhi nuqata munamanki chaynulla. Chaynu katinllapami nuqata paykunapina kashaq maydiyapis”.

18

Jesustami prisuranllapana

(Mt 26.47-56; Mr 14.43-50; Lc 22.47-53)

¹Chaymanta chaynu nirnaqa, Jesusqa riran yaçhakuqninkunawan Cedrón raqrapa chimpanman. Chaypi wirta katinmi, chayman Jesusqa yaykuran yaçhakuqninkunawanqa.

²Chaynullami chay Judas, Jesusta kuntrankunaman qukunanpaq karan chaypis, riqsinq chay wirtataqa. Chaqa Jesusqami achka kuti chaymanqa yaçhakuqninkunawan risha kayaq.

³Chaynu chay lugarta riqsinq karmi, Judasqa achka suldadukunawan, Dyusta adurananllapa wasita wakin kuytaqkunawan ima, çharanllapa. Paykunataqami kurakunapa mantaqninkuna, fariseukuna ima kaçhamutin, çhamuranllapa lamparakunawan, anturchakunawan, chaynulla ispadakunawan ima alli kamakasha.

⁴Piru Jesusqami tukuy ima pasayan nir yaçhashanrayku, lluqshir rir kaynu nir tapuran:

—¿Mayqantataq maskayankillapa? nir.

⁵⁻⁶Paykunaqa niran:

—Nazaretmanta Jesusta nir.

Jesusqa niran:

—Nuqami kani.

Chaynu Jesús “Nuqami kani” nitinga, ikiman tukushaq nir tukuyin pachaman rataranllapa. Judaspismi chaypi pullanllapa karan.

⁷Chaymantaqa qashan Jesusqa tapuran kaynu nir:

—¿Mayqantataq maskayankillapa? nir.

Paykunaqa qashan niran:

—Nazaretmanta Jesusta nir.

⁸Chaynu nitinllapaqa, qashan Jesusqa niran:

—Nuqami kani nir willashushallapana kani. Nuqata maskamayarllapaqa, yaçhakuqniykunataqa dijayllapa ringa.

⁹Chaynuqami Jesusqa niran “Taytay chay qumashaykikunaqami, mana uklamapis nuqamantaqa chiqanchakashachu” nishan kumplikananpaq.

¹⁰Chaymantaqa Jesuspa yaçhakuqnin Simón Pedruqa, uk ispadata lluqshichimur, kurakunapa mantaqninta sirbiq runapa allilaw rinrinta *¡saq!* pitiran. Chay sirbikuqqami Malco shutiq.

¹¹Chayta Pedro ruratin rikarmi, Jesusqa niran:

—Ispadaykita çhuray tananman. Chaqa ¿manachu chay ayaq yaku yupay qischakanaypaq Taytay nishantaqa puytiyashaq rurayta? nir.

Jesustami Anasman aparanllapa

(Mt 26.57-58; Mr 14.53-54; Lc 22.54)

¹² Chaymantaqa chay suldadukuna, mantaqninwan, chaynulla Dyusta adurananllapa wasita kuytaqkuna ima Jesustaqa aypar wataranllapana.

¹³ Chaymi puntataqa aparanllapa Caifaspa swigrun Anaspa wasinman. Chay añupiqami Caifasqa kurakunapa punta mantaqnin karan.

¹⁴ Kay Caifasmi Israelmanta runakunataqa kaynu nisha kayaq: “Uk runalami wananpaq allin kanqa tukuypaq” nir.

Pedrumi Jesustaqa mana riqsinichu niran

(Mt 26.69-70; Mr 14.66-68; Lc 22.55-57)

¹⁵ Simón Pedrumi, uk yaĉhakuq masinwan Jesuspa ikinta riyaranllapa. Pedrupa yaĉhakuq masinqami, kurakunapa mantakuqninpaqa riqsinan karan. Chaymi Jesuswan pulla yaykuran chay wasipa pampankaman.

¹⁶ Nataq Pedro-shuypaqa waqta punkulapi kidaran. Chaymi Jesuspa yaĉhakuqnin kurakunapa mantaqninpa riqsinan kaqqa, punkupi warmi kuytakuqtaqa willar Pedrutapis ruriman yaykuchiran.

¹⁷ Chaymantaqa chay punkupi kuytakuq warmiqa, Pedrutaqa kaynu nir tapuran:

—¿Manachu qampis wak runapa uk yaĉhakuqnin kanki? nir.

Pedruqa niran:

—Manami nir.

¹⁸ Piru kusata qasayatinmi, chay sirbikuqkuna, Dyusta adurananllapa wasita kuytakuqkunaqa ninata kachkasha quñukur shayaranllapa. Pedrupismi paykunawan pulla chaypi quñukur shayaran.

Anasmi Jesusta tapuran

(Mt 26.59-66; Mr 14.55-64; Lc 22.66-71)

¹⁹ Kurakunapa mantaqninqa qallariranna Jesusta tapuq yaĉhakuqninkunapaq, imakunata yaĉhachikushanpaq ima.

²⁰ Taputinqa, Jesusqa niran:

—Nuqaqa tukuypa naypanpi rimasha kani. Maydiyapismi tantakananllapa wasikunapi, chaynulla Dyusta adurananllapa wasipi, chay maypiĉhi Israelmanta tukuy runakuna tantakanllapa chaykunapi yaĉhachikusha kani. Chaynuqami mana imatapis pakapllaqa yaĉhachikushachu kani.

²¹ Chaynu katinqa, ¿imapaqtaq tapumayanki? Tapuy uyakumasha chaykunata. Paykunami yaĉhanllapa nuqa rimashaykunataqa nir.

²² Chaynu Jesús nitinmi, Dyusta adurananllapa wasita kuytaqkunamanta ukqa qaqlanpi maqaran Jesustaqa, kaynu nir:

—¿Kurakunapa mantaqnintachu waknu willanki? nir.

²³ Chaymi Jesusqa niran:

—Mana allinta rimasha katiyqa willamay-ari imatami mana allinta rimasha kani nirmapis. Piru allinta rimasha katiyqa ¿imapaqtaq maqamanki? nir.

²⁴ Chaymantami Anasqa Jesustaqa watakashallata kaĉharan, kurakunapa punta mantaqnin Caifasmanna.

Pedrumi qashan Jesustaqa mana riqsinichu niran

(Mt 26.71-75; Mr 14.69-72; Lc 22.58-62)

²⁵ Chaykamanqa, Pedruqa ninapa yatalanpi shasha quñukuyaran. Chaymi tapuranllapa:

—¿Manachu chiqapta wak runapa uk yaĉhakuqnin kanki? nir.

Pedruqa niran:

—Manami nir.

²⁶ Chaypimi karan kurakunapa mantaqninpa uk sirbikuqninpis. Payqami, Pedro uk sirbikuqpa rinrinta pitisha karan chaypaqa ayllun karan. Chaymi paypis tapuran Pedrutaqa kaynu nir:

—¿Manachu paywan rikashuray wak wirtapi?

²⁷ Chaynu nir taputinmapis, Pedruqa qashan, “Manami riqsinichu” nitinlami galluqa kantaranna.

Jesumi Pilatupa naypanpi

(Mt 27.1-2, 11-14; Mr 15.1-5; Lc 23.1-5)

²⁸ Piru limpu achkiyayatinnaqami, Jesustaqa Caifaspa wasinmantaqa, aparantllapa Romamanta mantakuq Pilatupa mantakuna wasinman. Piru Israelmanta karguyjunkunaqa mana yaykuranllapachu chay wasimanqa. Chaqa paykunaqami yarpuqllapa: Chayman yaykurqashi mantakuykuna nishannulla manana Dyuspaqqa shumaqnachu kayanqallapa nir. Chaynulla mananashi Pascua mikunamatapis mikuyta puytiyanqallapanachu nir.

²⁹ Chaynu Jesusta çhachitinllapanaqa, Pilatuqa waqtaman lluqshimur niran:

—¿Imamantataq kay runataqa uchachayankillapa? nir.

³⁰ Paykunaqa niranllapa:

—Kay runa allin katinga, qammanqa mana apamunayllapatachu nir.

³¹ Pilatuqa niran:

—Chaynu katinga, apar liynikillapa nishannulla kay runataqa rikar yaçhayllapa nir.

Chaynu nitinmi, Israelmanta karguyjunkunaqa niran:

—Nuqakunaqami mana dirichuyjunchu kanillapa mayqantapis wanuchinayllapapaqqa nir.

³² Chaynumiri kumplikaran, Jesús imanumi wanushaq nir payllapaq rimashanqa.

³³ Chaymantami Pilatuqa qashan mantakunan wasinman yaykur, Jesustaqa qayar kaynu nir tapuran:

—¿Qamchu Israel runakunapa mantaqnin kanki? nir.

³⁴ Jesusqa niran:

—¿Qampa yarpuynikillamantachu tapumanki, manaqachu ukkuna willashusha katin? nir.

³⁵ Jesús chaynu nitinga, Pilatuqa niran:

—¿Nuqachu Israelmanta runa kani? Chaqa qampa nasyunnikimanta runakuna, chaynulla kurakunapa mantaqninkunami qamtaqa nuqamanqa apamushushallapa. Ma willamay, ¿imatataq rurashayki? nir.

³⁶ Jesusqa niran:

—Nuqapa mantakunayqami mana kay pachamantachu. Chaqa chaynu katingami, nuqapa kaqniykuna maqanakunmanllapa ama Israelmanta karguyjunkunaman qukumananllapapaq. Piru mantakuyniyqami mana kaymantachu nir.

³⁷ Chaymantaqa Pilatuqa tapuran:

—Chaynu karqa, ¿chiqaptachu qamqa uk mantakuq kanki? nir.

Jesusqa niran:

—Qamllami nimanki, mantakuq kani nirqa. Nuqami kay pachaman shamur nasiray tukuy runakunata willanaypaq chay chiqap kaqpaq. Chaymi chiqap kaqpaq rimatiy intrakaqkunaqa, uyamanllapa nir.

³⁸ Chaynu nitinga, Pilatuqa niran:

—¿Imataq chay chiqap kaqqa? nir.

Jesustami wanuchinanpaqna niranllapa

(Mt 27.15-31; Mr 15.6-20; Lc 23.13-25)

Chaynu Jesusta tapurnaqa, Pilatuqa qashan lluqshimuran, chay Israelmanta karguyjunkunata kaynu nir willaq:

—Nuqapaqqami kay runaqa mana ima uchayjunlamapischu.

³⁹ Piru qamkunapa kustumrikillapami kan, kada Pascua fyistapi qamkuna nishaykilapanulla uk prisuta kaçhanaypaq. Chaynu katinmi, ¿munankillapachu kay Israel runakunapa mantaqninta kaçhanaypaq? nir.

⁴⁰ Chaynu Pilato nitinga, tukuyninllapa qashan kaynu niranllapa:

—¡Ama chaytaqa kaçharchu, ashwan Barrabasta kaçhay! nir.

Kay Barrabasqami kusala suwakuq runa karan.

19

¹ Chaymantaqami, Pilatuqa kaçhakuran, Jesusta kusata llibachinanllapapaq.

² Chaymi suldadukunaqa kashamanta rurakasha kurunata Jesustaqa umachiranllapa. Chaynulla uk chupika murada raçhpata yakachiranllapa.

³ Chaymantami kushipananllaparayku tukuynin qimikar kaynu niranllapa:

—¡Biba Israel pwiblupa gubyirnun! nir.

Chaynu nir imaqami, qaqlitanpi maqaqlllapa.

⁴ Chaynami, Pilatuqa qashanpis mantakunanmanta yarqamur niran:

—Rikayllapa. Nuqaqami paytaqa yarqachimusha kani rikar kwintata qukanaykillapapaq, nuqapaqqa kay runaqa mana ima uchayjunlamapischu nir.

⁵ Chaymantaqami Jesusqa yarqamuran, kashamanta rurakasha kurunata umakusha, chupika murada raçhpata yakakusha ima. Chaymi Pilatuqa niran:

—¡Kaypimi kay runaqa! nir.

⁶ Chaynu nitinga, kurakunapa mantaqninkuna, Dyusta adurananllapa wasita kuytaqkunaqa niranllapa:

—¡Kruspi klabay! ¡Kruspi klabay! nir.

Piru Pilatuqa paykunataqa niran:

—Chaqa, qamkuna apar kruspiqa klabayllapamapis. Nuqapaq-shuypaqa, kay runaqa mana ima uchayjunlamapischu nir.

⁷ Chaynu Pilato nitinga, Israelmanta karguyjunkunaqa niranllapa:

—Nuqakunapaqami uk liyniyllapa kan. Chaymi, chay liyniyllapa nishannuqa, kay runaqa allin wanunanpaq. Chaqa payqa ‘Dyuspa Wamran kani’ nisha.

⁸ Chaynu nitinllapaqa llallin Pilatuqa kusata manchakuran.

⁹ Chaymi qashan mantakunanman yaykur, tapuran Jesustaqa kaynu nir:

—¿Maymantataq qamqa kanki? nir.

Piru Jesusqami, mana imatapis willaranchu.

¹⁰ Chaymi Pilatuqa qashan niran:

—¿Manachu imatapis willamayanki? ¿Manachu yaçhanki, nuqa washashuyta puytini? nir. Manaqapis ¿mantakutiy kruspi klabashuyta puytinllapa nirqa?

¹¹ Jesusqa niran:

—Tayta Dyus, mana munasha katinga, manami imatapis ruramayta puytinkimanchu. Piru mayqançhi nuqata qamman qukumasha chaymi mas uchayjunqa qammantaqa.

¹² Chaynu Jesús nitinmi, Pilatuqa chay kutilla kaçhayta yarpuran imanullapis. Piru chay Israelmanta karguyjunkunaqa kusata lanyaranllapa, kaynu nir:

—¡Chay runata kaçharqa, Romapa punta mantaqnin Cesarpaqa mana amigunchu kanki! ¡Mayqanpis mantakuq paylla tikrakarqa, mantakuq Cesarpaqa kuntran! nir.

¹³ Chaynu nitinllapa Pilato uyaparqa, Jesustaqa tukuypa naypanman lluqshichimur, payqa mantakunanpina taran. Chay mantakunan lugarqami shutiq “Rumi Llutakasha Pampa”. Nataq hebreo rimaypi-shuypaqa “*Gabata*” nir.

¹⁴ Chaypimi uk diyalana Pascua fyistapaq faltayatin, alas dusi yupayna karan. Chaymi Pilatuqa niran:

—¡Kaypimi mantakuqnikillapaqa! nir.

15 Piru paykunaqami ashwan kusata laqyaranllapa kaynu nir:

—¡Wanunqa! ¡Wanunqa! ¡Kruspi klabay! nir ima.

Chaynu nitinllapa, Pilatuqa tapuran paykunataqa kaynu nir:

—¿Mantakuqnikillapatachu nuqaqa kruspi klabayashaq?

Chaynu nitinqami, chay kurakunapa mantaqninkunaqa niranllapa:

—¡Nuqakunapaqa, Cesarla mantakuqniyllapaqa! ¡Manami chiqan mantakuqniyjunchu kanillapa! nir.

16 Chaynu nitinllapami, Pilatuqa Jesustaqa paykunatana quran. Chaymi Jesustaqa aparanllapana kruspi klabaq.

Jesustami kruspi klabaranllapana

(Mt 27.32-44; Mr 15.21-32; Lc 23.26-43)

17 Jesusqa kayashanmantaqa krusninta rikrakur riran, Calavera shutiq lugarmanta. (Hebreo rimaypiqa chay lugartaqa ninllapa Gólgota nir.)

18 Chay lugarpimi Jesustaqa klabaranllapa ishka runawan pullata krusllapi, ukninta Jesuspa allilaw qichqanpi, ukninta ichuqlaw qichqanpi.

19 Kruspi klabatinllapanaqa Pilatuqa kaçhakaran, uk litriru kaynu niqta çhurananllapapaq: “NAZARETMANTA JESÚS, ISRAEL RUNAKUNAPA MANTAQNIN” nir.

20 Chaymi chay litrirutaqa Israelmanta achka runakuna liyiranllapa. Chaqa Jerusalén pwiblupaqa shipchanlapi karan. Chay litriruqami iskribikasha karan hebreo rimaypi, latin rimaypi, griego rimaypi ima.

21 Chaymi Israelmanta kurakunapa mantaqninkunaqa niranllapa Pilatutaqa.

—Ama iskribiychu ‘Israel runakunapa mantaqnin’ niqtaqa. Ashwan iskribiy kaynuta: ‘Israel runakunapa mantaqnin tukuq’ niqta.

22 Piru Pilatuqa niran:

—¡Chaynu iskribirqami, iskribishana kani! nir.

23 Chaymanta suldadukuna Jesusta kruspi klabarllapanaqa raçhpantaqa kwatru partipaq pitir, uk parti kada unu aypakuranllapa. Piru chay atun raçhpa qatakunantaqa mana siranayjun katinmi, mana imanupis partinakuyta puytiranllapachu. Chaqa uk kwirpuyjunlami karan.

24 Chaynu katinmi suldadukunaqa, kaynu niranllapa:

—Ama llikirchu surtyakushunllapa, mabir mayqanninchikllapashi aypashunllapa nir.

Chaynu ruratinllapami Dyus nitin iskribikashanqa kumplikaran. Chaqa niqmi: “Raçhpaytami paykunalla ayparanllapa. Nataq qatakuna raçhpayta-shuypaqa surtyakur ayparanllapa” nir. Chaymi chaynulla suldadukunaqa ruraranllapa.

25 Jesús klabakashanpa yatanpiqa karanllapa Jesuspa maman María, Jesuspa mamanta irmanan, Cleofaspa warmin María, chaynulla María Magdalena ima.

26 Chaymanta Jesús mamanta rikar, chay kusa munashan yaçhakuqnin mamanta pullan shaqta rikarqa, mamantaqa niran:

—Mamitay, chaypimi wamraykiqa nir.

27 Chaynu mamanta nirqa, yaçhakuqnintapis niran:

—Chaypimi mamayki nir.

Jesús chaynu nishanmanta-pachami, chay yaçhakuqninqa Jesuspa mamantaqa payna rikaran, kuytaran imamapis.

Jesusmi wanuranna

(Mt 27.45-56; Mr 15.33-41; Lc 23.44-49)

28 Chaymantami, Jesusqa tukuy imapis kumplikashana nir yaçhashanrayku kaynu niran:

—Yakunayani nir.

Chaynuqami niran, Dyus nitin iskribikashapi nishan kumplikananpaq.

²⁹ Chaynu nitinmi, puqyala raçhpitata isupu qirupi watar, puchqu binu uk jarrupi tayatin nuyuchir, Jesuspa shiminmanqa qimiranllapa.

³⁰ Chaymi Jesusqa puchqu binuta kamarnaqa niran:

—Tukuymi kumplikashana nir.

Chaynu nirqa, pukçhitar wanuranna.

Jesuspa kustillantami uçhkuranllapa

³¹ Samana diyapi Pascua fyista qallarinanpaq katingami, chay Israelmanta karguyjunkunaqa mana munaranllapachu, chay kruspi klabaraqkunapa kwirpun krusllapi kanantaqa. Chaqa Pascua fyistaqami kusala shumaq fyista karan. Chayrayku Pilatuta rugaranllapa kaçhakutin rir chay kruspi klabaraqkunapa çhankanta pakitinllapa dasna wanutin, kwirpunta ashuchinanllapapaq nir.

³² Chaymi kaçhakutinllapa, suldadukunaqa rir, Jesuspa qichqanpi uk klabaraqpa çhankantaqa pakiran. Chaynulla chay uk qichqanpi kaqpatapis.

³³ Piru Jesuspa çhankanta pakinanpaq qimikayatinllapa-shuypaqa, wanushana karan. Chaymi çhankantaqa manana pakiranllapanachu.

³⁴ Piru ashwan chay suldadukunapa ukninga rir atun puntayjun jyirruwan Jesuspa kustillanta uçhkuran. Chaymi chay kutilla, yawarwan yaku Jesuspa kwirpunmantaqa yarqamuran.

³⁵ Kaytaqami uk rikasha chay parlakun. Chaymi chiqapta riman. Chaynulla yaçhanpis chiqapta rimayan nir. Chaynu rimatinmi, qamkunapis kriyinaqkillapapaq.

³⁶ Chaqa tukuy kaykunaqami chaynuqa pasaran Dyus nitin iskribikashankuna kumplikananpaq. Chaqa niqmi: “Manami uk tullunlamatapis pakinqallapachu” nir.

³⁷ Chaynullami uk iskribikashakunapipis niq: “Rikakunqallapami uçhkushanllapamatapis” nir.

Jesustami pamparanllapana

(Mt 27.57-61; Mr 15.42-47; Lc 23.50-56)

³⁸ Chaymantaqami Arimateamanta Josiqa, Pilatuta rugaran Jesuspa kwirpunta qutin apar pampananpaq. Josiqami, Jesuspa yaçhakuqinina karan. Piru chay Israelmanta karguyjunkunata manchashanraykumi, upallala puriq, mana imatapis rimarchu. Chaymi Pilato apar pampay nitinqa, Josiqa rir, Jesuspa kwirpuntaqa aparanna pampaq.

³⁹ Chaynullami Nicodemupis çhamuran, trinta kiluta yupay kusa mishki mutkiypaqla rimidyitukuna mirrawan, aluwita apar. Paymi unaylla uk tuta risha kayaq Jesuswan parlaq.

⁴⁰ Chaynumi, Josiwan Nicodemuqa Jesuspa kwirpuntaqa aypar, raçhpitata chay mishki mutkiypaqla rimidyitukunawan alli salar, pilluranllapa. Chaynuqami ruraranllapa, Israelmanta runakunapa chaynu pampakunanllapapaq kustumrin kashanrayku.

⁴¹ Chay lugar kruspi klabashanllapapiqa kayaq uk wirta. Chaypiqami kayaqna qaqapi uk uçhku wanuqkuna pampakananpaq. Piru chaypiqami manaraq mayqanpis pampakashachu kayaq.

⁴² Chaymi chaylapi pamparanllapa, chay yatanlapi katin. Chaqa Israelmanta runakunapa samanan diyamapis qallariyarannari.

20

Jesusmi kawsamuranna

(Mt 28.1-10; Mr 16.1-8; Lc 24.1-12)

¹ Chaymantami simanapa punta diyanpiqa María Magdalenaqa amsaq amsaqla riran Jesús pampakashanmanqa. Chaynu rir çharmi, chay uçhkuta kirpaq atun rumiqa uklawpina kaqta rikaran.

2 Chaymi kallpar riran, Simón Pedruta, chaynulla Jesuspa chay kusa munashan yaĉhakuqninta willaq. Ĉharqa, kaynu niran:

—¡Amitunchikllapataqa pampakashanmanta urqur apashallapa! ¡Manami yaĉhayanillapachu maymanmi apar ĉhurashallapa nirmapis!

3 Chaynu nitinmi, Pedruqa chay uk yaĉhakuq masinwanqa riranllapa Jesús pampakashanmanqa.

4 Ishkantinmi kusata kallparanllapa. Piru chay uk yaĉhakuqqami kusata kallpar Pedrumantaqa naypaqta ĉharan.

5 Ĉharqami piratar chapakurqa Jesús pillukashan raĉhpalatana rikaran. Piru manami yaykuranchu rurimanqa.

6 Chaymanta Simón Pedro ĉharqa, yaykuran pampakashan uĉhkumanqa. Piru paypis, Jesús pillukashan raĉhpalatana usuraqta rikaran.

7 Chaynullami umanta pillushanllapa raĉhpaqa, kwirpunta pillushanllapa raĉhpawanqa mana pullachu karan. Ashwanmi umanta pillushanllapa chay raĉhpaqa, chiqanla pillukasha usurayaran.

8 Chaymantaqa, Jesuspa chay uk yaĉhakuqnin naypaqta ĉhasha karan chaypis, yaykuran. Yaykur tukuy chay pasashanta rikarqa, chaypiraq kriyiran Jesús kawsamushana nirqa.

9 Chaqa paykunaqa manaraq intrakashachu karanllapa, Dyus nitin iskribikashakunapi Jesusqa wanur kawsamuyanqa nishanpaqqa.

10 Chaymantami Jesuspa yaĉhakuqninkunaqa tikrakaranllapa wasinllapaman.

Jesusmi María Magdalenaman rikariran

(Mr 16.9-11)

11 Nataq María-shuypaqa Jesús pampakashan punkulapi waqar kidaran. Chaynu waqayarqa, piratar chapakuran uĉhku rurimanqa.

12 Chaymi ishikay angelkuna kusa yuraq intiru raĉhpayjunta rikaran. Paykunaqami Jesús pampakashanpi, uknin ĉhakinlaw kashanpi, ukninga uman kashanpi tayaranllapa.

13 Chaymantaqa chay angelkunaqa tapuranllapa Mariataqa kaynu nir:

—Mamitay, ¿imapaqtaq waqayanki? nir.

Chaynu taputinllapaqa, payqa niran:

—Amituyta apasha katinllapami waqayani. Manami yaĉhayanichu mayman aparmi ĉhurasha kanqallapa nirmapis.

14 Chaynu nir uklawman chapakuq tikrakayarlam, Jesusta naypanpi shaqta rikaran Mariaqa. Piru payqa mana yaĉhayananchu Jesús kanqa nirmapis.

15 Chaymantami Jesusqa payta tapuran kaynu nir:

—Mamitay, ¿imapaqtaq waqayanki? ¿Pitaraq maskayanki?

Chaynu taputinga, María Magdalenaqa, wirtata kuytaq kanqa nir yarpur, niran:

—Taytituy qam apasha karqa willamay, ¿maypitaq ĉhurashayki rir apanaypaq? nir.

16 Chaynu nitinqa, Jesusqa niran:

—¡María! nir

Mariaqa tikrakamur niran hebreo rimaypi:

—¡Raboni! nir. (Rimananchikpiqa niyan “Yaĉhachikuq Taytituy”).

17 Chaynu nitinmi chaymantaqa, Jesusqa niran:

—Ama aypamaychu mamitay. Chaqa manaraqmi rishachu kani Taytaywan pulla kanaypaqqa. Piru rir, tukuy ukniykunata willapamay, riyaninami Taytaywan, Taytaykillapawan, Dyusniywan, Dyusnikillapawan tarinakuq nir.

18 Chaymi Mariaqa rir, willaran Jesuspa tukuy yaĉhakuqninkunataqa: “Amitunchikllapatami rikasha kani” nir ima. Chaynullami Jesús willashantaqa tukuyta parlakuran manyaqmanta.

*Jesusmi rikariran yaĉhakuqninkunaman
(Mt 28.16-20; Mr 16.14-18; Lc 24.36-49)*

¹⁹ Chay simanapa punta diyanllapi, limpu amsayatinnaqa Jesuspa yaĉhakuqninkunaqa uk wasilapi tantakar alli kirpakusha ima tayaranllapa, Israelmanta karguyjunkunata manchashanllaparayku. Chaynu kayatinllapami, Jesusqa illaqmanta yaykur, paykunapa ĉhaypinllapapi shar, kaynu nir saludaran:

—¡Kusa shumaqmi kankillapa! nir.

²⁰ Chaynu nirnaqa, Jesusqa yaĉhakuqninkunata rikachiran makinkunata, kustillanta ima. Chaymi paykunaqa Jesusta rikar rigsirqa, allipta aligriyanllapa.

²¹ Chaymantaqa qashan Jesusqa paykunataqa niran:

—¡Kusa shumaqmi kankillapa! Chaqa imanuchi Taytay kaĉhamaran chaynullami qamkunatapis kaĉhashunillapa, nuqapaq yaĉhachikutkillapa kriyirna washakananllapa-paq nir.

²² Chaynu nirqa, Jesusqa paykunaman pukakur, niran:

—Santu Ispiritu qamkunawan kanqa.

²³ Chaymi mayqantapis uchanmanta pirdunatkillapaqa pirdunakashana kanqallapa. Chaynulla mayqantapis uchanmanta mana pirdunatkillapaqa, mana pirdunakan-gachu nir.

Tomasmi Jesús kawsamushata rikaran

²⁴ Jesús kawsamur yaĉhakuqninkunaman rikaritinga, dusi yaĉhakuqninkunamanta Tomás, chay Milli niqllapa chayqa, mana chaypichu karan.

²⁵ Chaymi chaymantaraq Tomastaqa willaranllapa:

—Amitunchikllapatami rikasha kanillapa, nir.

Piru Tomasqa niran:

—Makinkunata klabu chuqrishanta mana rikar, chaynulla chay chuqrikashanman mana diduyta itar, mana makiywan kustillanta kamar imaqa, mana kriyishaqchu nir.

²⁶ Chaymanta uchu diya pasatinnaqa, Jesuspa yaĉhakuqninkunaqa qashan tantakaran-llapa chay wasillaman. Tomaspismi chaypina karan. Paykunaqami punkuta kir-pakusha tayaranllapa. Piru Jesusqami illaqmanta yaykur paykunapa ĉhaypinllapapi shar kaynu nir saludaran:

—¡Kusa shumaqmi kankillapa! nir.

²⁷ Chaynu nirqa, Tomastaqa niran:

—Diduykita kayman itay, makiykunata rikay, makikita apamur kustillayman itay. Ama mana kriyiq runachu kar, ¡kriyiy! nir.

²⁸ Chaynu nitinmi, Tomasqa kusata aligriyar kaynu niran:

—¡Amituymi kanki; Dyusniymi kanki! nir.

²⁹ Chaymi Jesusqa niran:

—¿Kanan rikamarqachu kriyimankina? ¡Kusa shumaqmi kanqa manaraq rikamayar, kriyimaqkunaqa! nir.

Imapaqmi kay iskribikashaqa

³⁰ Jesusqami yaĉhakuqninkunapa naypanpiqa mas achka milagrukunata ruraran. Piru wakin milagrukunaqami kay librupiqa mana iskribikashachu.

³¹ Nataq chay iskribikashakuna-shuypaqami, Jesusqa Taytanchik Dyuspa Wamran chaynulla Akrashan Cristun nir, qamkuna kriyinaykillapapaq iskribikasha. Chaynu kriyirnaqami tukuy tyimpupaqna kawsankillapa payrayku.

¹ Chaymantami, Jesusqa qashan rikariran wakin yaçhakuqninkunaman, Tiberias shutiq quçhapa manyanpi. Kaykunami karan tarinakutinllapaqa:

² Simón Pedruqa chay Milli niqlapa Tomaswan, chay Caná Galilea pwiblumanta kaq Natanaelwan, Zebedeupa ishikay wamrankunawan, chaynulla ishikay mas yaçhakuq masinkunawan pulla karanllapa.

³ Chaypi pulla kayatinllapaqa, Simón Pedruqa niran:

—Riyani piskadukuq, nir.

Chaymi chay wakinkunapis niranllapa:

—Chaynu katinga nuçakunapis pullayki rishaqlapa nir.

Chaynu ninakur chaymantaqa riranllapanari uk yaku karruman iqar. Piru chay tutaqa mana ukلماتapis piskadutaqa ayparanllapachu.

⁴ Limpu achkiyatinnami, Jesusqa chay atun quçhapa manyanpi rikariran. Piru yaçhakuqninkunaqa mana yaçhayaranllapachu, Jesús kanqa nirqa.

⁵ Chaynu yarpupakuyatinllapaqa, ashwan Jesusqa niran paykunataqa:

—Wamrituykuna, ¿manachu piskaduta aypashaykillapa mikunallapapaq? nir.

Paykunaqa niranllapa:

—Manami nir.

⁶ Chaynu nitinllapaqa, Jesusqa qashan niran paykunataqa:

—Yaku karruykillapapa allilaw qichqanman atun shikraykillapataqa itakuyllapa.

Chaypiqami aypankillapa nir.

Chaynu nitinmi, paykunaqa chaynu ruraranllapa. Piru chaymantaqa manana chay atun shikrataqa llugshichimuyta puytiranllapachu, kusala unta piskadu kashanrayku.

⁷ Chaymantami Jesuspa chay kusa munashan yaçhakuqninqa, Pedrutaqa niran:

—¡Waqgami Amitunchikllapa! nir.

Chaynu niqta uyaparlamí Simón Pedruqa raçhpanta yakakuran. Chaqa lirila karan. Raçhpanta yakakur yakuman yaykuran.

⁸ Nataq chay wakinkuna-shuyapaqa, syin mitrulana yupay manyaman çhananpaq faltayatin, yaku karrunpiqa çharanllapana, atun shikrapi piskaduta untalla aysaçhakusha.

⁹ Chaymanta ishikir rirqa yaku manyaman çharqa nina ratakuqta tariranllapa. Chay nina ratakuqpa ananpiqa piskaduwán, tantita kasha karan.

¹⁰ Chaymi Jesusqa paykunataqa niran:

—Apamuyllapa chayraqla llugshichimushaykillapa wakin piskadukunata nir.

¹¹ Chaynu Jesús nitinga, Simón Pedruqa iqar chay atun shikrataqa waqta pachakaman chutamuran. 153 piskadu kusa atunlla karan, chay atun shikrapiqa. Piru chaynumapis mana llikikaranchu chay shikraqa.

¹² Chaymantami Jesusqa, paykunataqa niran:

—Shamur mikuylapa nir.

Chaynu nitinga chay yaçhakuqninkunaqa ukninlamapis mana tapuyaqllapachu, mayqantaq kanki nirlamapis. Chaqa yaçhayaranllapanari Amitunchikllapa nir.

¹³ Chaymantami Jesusqa paylla yaçhakuqninkunaman qimikar tantitakunata, piskadukunata ima aypachiran.

¹⁴ Chay rikarishanwanqami kawsashanmantaqa Jesusqa kimsa kutipaqna rikarisha karan yaçhakuqninkunamanqa.

Jesusmi parlaran Simón Pedruwan

¹⁵ Mikur tukchitinllapanaqa, Jesusqa niran Simón Pedrutaqa:

—Jonaspa wamran * Simón. ¿Qamqachu chiqapta kaykunamantaqa masta munamanki?

Pedruqa niran:

—Arí Taytituy. Qamqami yaçhayanki nuçaqami munashuni nir.

* **21:15** Wakin iskribikashakunami “Juanpa wamran” nin.

Chaymi Jesusqa niran:

—Uyshitaykunatami qaranki nir.

¹⁶ Chaynu nirqa, qashan tapuran:

—Jonaspa wamran Simón, ¿chiqaptachu munamanki? nir.

Pedruqa niran:

—Ari Taytituy. Qamqami yaçhayanki nuqaqami munashuni nir.

Chaymi qashanpis Jesusqa niran:

—Uyshitaykunatami michinki nir.

¹⁷ Chaynu nirqa qashan kimsa kutipaqa kaynu nir tapuran:

—Jonaspa wamran Simón ¿munamankichu? nir.

Chaynu Jesús kimsa kuti tapushanrayku, Pedruqa kusa llakishala niran:

—Taytituy, qamqami yaçhayanki tukuyta. Qamqami yaçhayanki nuqaqa munashuni nir.

Jesusqa qashan niran:

—Uyshitaykunatami qaranki nir.

¹⁸ Chiqaptami nishayki: Musu karqami maytapis rinashaykita riq kanki, qamlla mudakur ima. Piru kanan-shuypaqa nishayki: Rukuna katkiqami, ukna mudachishunqa, qamqa rikraykikunata chutarachitki. Chaynu raçhpaykita yakachishurqa, maytapis apashunqa mana qam rinashaykimanmapis.

¹⁹ Jesús chaynu nirqa, Pedrutaqa intrachinayaran imanumi wanuyanqa nir. Chaynulla intrachinayaranpis chay wanushanrayku, runakunaqa Dyuspi mastana kriyir alabanqallapa nir. Chaynu nirnaqa chaymantaqa niran:

—¡Shamuy nuqawan rishun! nir.

Jesuspa kusa munashan yaçhakuqnin

²⁰ Chaynu ninakurqa riranllapana. Riyarllapa Pedruqa das ikinman chapakurqa, rikaran Jesuspa kusa munayashan yaçhakuqnin ikinllapata riqta. Kay kusa munayashan yaçhakuqninmi Jesús wanunanpaqna paykunawan mikuyatinga, tapusha karan “¿Mayqanninllapashi kuntrankunamanqa qukuyanqa?” nir. Paymi ikinllapataqa riyaran.

²¹ Ikinllapata riqta rikarqa, Pedruqa Jesustaqa tapuran:

—Taytituy, kayta-shuypaqa, ¿imataq pasayanqaqa? nir.

²² Jesusqa Pedrutaqa niran:

—Nuqa munar, qashan shamunaykaman kawsachitiymapis, ¿ima kwintaykitaq qampaqa? Qamqa shamuy nuqawan rishun nir.

²³ Chaynu Jesús nisha katinmi, tukuy paypi kriyiqkunaqa kusata ninakuqllapa: “Chay kusa munashan yaçhakuqninqa manana wanuyanqanachu” nir. Piru Jesusqa manami, mana chiqapta wanunanpaqchu niran. Chaqa payqa, niran: “Nuqa munarqa, qashan shamunaykaman kawsachitiymapis, ¿ima kwintaykitaq qampaqa?” nirla.

²⁴ Jesusqami nuqapaq rimaran chaynuqa. Chaynu karmi nuqalla rimani tukuy chaykunapaqa. Chaynullami tukuy kaypi iskribikashakunatapis nuqalla iskribisha kanimapis. Chaymi nishayqa chiqap.

²⁵ Jesusqami achka milagrakunata ruraran. Tukuy chay rurashankunata manyaqmanta iskribishaqami kay pachamapis tukuy librukunataqa mana aypayanmanchu.

Chaynumi kanqa.

Hechos Apustulkuna Rurashankuna

Lucasmi Bibliapi ishkey librukunata iskribiran. Punta kaq librumi karan San Lucas. Chay uk libru iskribishanqami karan Hechos. San Lucas librupimi iskribiran Jesucristo rurashankunata, rimashankunata ima intrakanallapapaq. Hechos librupimi iskribiran Jesucristo syiluman tikrakashana katin, apustulninkuna Santu Ispiritupa pudirninwan rimashankunata, rurashankunata ima intrakanallapapaq.

Chaymi kay libruta liyir intrakanchik apustulkunata imanun Santu Ispiritu yanapatin, Jesucristupa shumaq rimayninta maylawpipis ya'chachikushanllapapaq.

Teofilupaqmi Lucasqa kay libruta iskribiran, Jesucristupa apustulninkuna rimashanta, rurashanta ima. Piru manami Teofilupaqchu iskribiran, ashwanmi tukuy runakuna intrakananllapapaq.

Lucasmi Teofiluman iskribiran

¹ Tayta Teófilo, punta iskribishushay libruypimi nishuray Jesús imata rurashanpaq, ya'chachikushanpaq ima, qallarishan diyamanta-pacha,

² syiluman rishankaman. Manaraq syiluman riyarqami, Santu Ispiritunlawan ya'chachiran, tukuy akrashan apustulninkunataqa, imatami ruranqallapa nirmapis.

Jesusmi syiluman riran

³ Chaymantaqami, wanusha karmapis kawsamurqa rikariran apustulninkunapa naypanman. Chaqa, chaynumi paykunataqa intrachiran "Chiqapta kawsayan" nir. Chaymi, kwarinta diyakunata pullanllapa kar, ya'chachiyaran Taytanchik Dyuspa mantakuyinpaq.

⁴ Apustulninkunawan pulla karllaraqmi, Jesusqa allita willaran, kaynu nir:

—Amaraqmi maytapis rinkillapachu Jerusalén pwiblumantaqa. Ashwan yarayllapa Taytay tukuy chay arnishushanllapata kumplishunanllapakaman. Manachu nishurayllapa Santu Ispiritunwan shutichishuyanqallapa nir.

⁵ Chiqaptamiri Shutichikuq Juanqa yakulawan shutichikuran. Nataq allaqkamanqa Santu Ispirituwanna shutikunkillapa.

⁶ Chaynu nitin Jesuswan pulla kaqkunaqa kaynu nir, tapuranllapa:

—Taytituy, ¿qamchu, chay romano runakuna mantamananllapamantaqa washar, kay Israel pwiblumanta kaqkunataqa kananlla mantamanaykillapapaq kanki? nir.

⁷ Chaymi Jesusqa niran:

—Manami qamkunaqa ya'chanaykillapapaq allinchu, maydiyami, ima urasmi Tayta Dyus imata rurayanqa nirmapis. Chaytaqami payla ya'chan, tukuy pa amun kar, maydiyami, ima urasmi imata rurayanqa nirmapis.

⁸ Chaynu katinmapis, Taytanchik Dyuspa Santu Ispiritunmi qamkunaman shamutin, paypa pudirninwanna kankillapa. Chaymantanami rinkillapa nuqapaq ya'chachikuq kay Jerusalén pwiblupi, tukuy Judeapa pwiblunkunapi, Samariapa pwiblunkunapi, chaynulla tukuy pacha intiruta ima.

⁹ Chaynu nirmi, tukuy chaypi kaqkuna rikayatin, Jesusqa apakaq qallariran syiluman. Chaymantaqa unaqpina katin, puktay rikarimur limpu pampatin, mana rikaranllapanachu.

¹⁰ Chaymanta chay runakuna, syiluman iqaqta rikakuyatinllapaqa, ishkey runakuna yuraq mudanayjun rikariran paykunamanqa.

¹¹ Chaymi niranllapa:

—Galilea pwiblumanta runakuna, çimapaqtaq çamkunaqa chapakuyankillapa syilumanqa? Jesús, çamkunawan karan chayçami rishana syiluman. Chaymantaçami imanutaq çamkuna rikayatkillapa riran, chaynulla çashan shamunqa maydiyaqa.

Matiasta akraranllapa Judaspa lugarnin apustul kananpaq

¹² Olivos shutiq sirkamanta-pachami apustulkunaqa tikrakaranllapa Jerusalén pwiblukaman, shipcha kashanrayku. Chaqa samana diyapiçami chaynulata purinanllapapaq karan.

¹³ Chaynu Jerusalemman çharllapaqa, chay samashanllapa wasipa mas unaq altuman iqaranllapa. Paykunaçami kaykuna karanllapa: Pedro, Juan, Santiago, Andrés, Felipe, Tomás, Bartolomé, Mateo, Alfeupa wamran Santiago, Simón (paymi Celote shutiranpis), chaynulla Santiagupa uknin Judas * ima.

¹⁴ Paykunaçami tukuyninllapa waran waran Jesuspa ukninkunawan, maman Mariawan, wakin warmikunawan ima tantakaçllapa Dyusman pulla mañakunanllapapaq.

¹⁵ Chay diyakunapimi syintu binti (120) yupay kriyiqkunaqa tantakaranllapa. Chaymi Pedruqa çhaypinllapapi shar, kaynu nir rimaq çhurakaran:

¹⁶⁻¹⁷ “Uknijkuna, Davidmi Santu Ispiritu yanapatin iskribiran Judaspaq. Chaymi tukuy iskribishanqa kumplikaranna. Chaqa Judasçami nuqanchikkunapa ukninchikllapa kar, imata rurashallapapis ruraq. Piru chaynu karmapis Jesuspa kuntrankunata apatin, ayparanllapa.

¹⁸ Chaynu Jesusta kuntrankunaman çukur mana allinta rurashanpaççami pagraranllapa. Chaymi chay qillaywanqa rir uk pachata rantiran. † Chaymantami umap ratar paçhyatin, limpu chunchulinmapis çutukamutin wanuran.

¹⁹ Chayta Jerusalén pwiblupi taçkuna yaçcharmi, chay pachataqa ‘Acéldama’ shutichiranllapa. Rimayninllapapi-shuypaqa munan niyta ‘Yawar Pacha’ nir.

²⁰ Chaqa Judaspaq David, Salmos librupi iskribishançami çiqapta kumplikaran. Chaqa niçmi:

‘Wasiçami chunllaq lugarpaq tikrakanqa.

Chaymi manana mayçanpis chaypiqa tançanachu’ nir.

Chaynullami niçpis:

‘Uknami paypa lugarninça kança’ nir.

²¹ “Chayraykumi, allin kança tukuy kriyiqkunamanta, uk runata akrasha yanapamanallapapaq. Chaqa kay nuqanchikkunapimi kanllapa Amitunchik Jesucristo nuqanchikkunawan katin, maydiyapis pullanchikllapa kasha kaçkunaqa.

²² Paykunaçami Shutichikuq Juan, Jesusta shutichishanmanta-pacha, syiluman rinankaman, pullanchikllapa kasha. Chaymi paykunamanta uknin allin kança, pullanchikllapana kar intrachikunanpaq, Jesusçami wanushanmantaqa kawsamuran nir ima”.

²³ Chaynu nirçami ishikay runakunata akraranllapa: Ukninçami shutiq José. Paytami niçllapapis: Barsabás, Justo ima nir. Nataq, uk-shuypaqa Matías karan.

²⁴ Chaymantami Dyusman kaynu nir mañakuranllapa:

“Taytituy, çammi tukuypa yarpuyinta yaçhanki. Chaymi rikachimayllapa, kay ishikaykunamantaqa mayçannintataq akrashayki.

²⁵ Chaynuçami payna chay Judas uchanrayku çinçaran çaypa lugarninça apustul kananpaçqa. Chaqa Judasçami rishana maymançhi rinanpaq karan chaymança” nir.

²⁶ Chaynu nir mañakutinllapami swirtikunaqa Matiaspaq ishikiran. Chaymi chaymanta-pachaqa chay unsi apustulkuna, Matiaswan tantakarça dusina çashan karanllapa.

* **1:13** Kaynupismi intrakayta puytinçik: Santiagupa wamran Judas nir. † **1:18** Chaynullami intrakaytapis puytinçik: Pachataqa Judaspaq shutinpi rantiranllapa nir. Masta intrakanarça rikashunllapa San Mateo 27.3-10.

2

Dyuspa Santu Ispiritunmi shamuranna

¹ Chaymanta Pentecostés fyista çhamutinqa, Jesucristupi tukuy kriyiqkunaqa uk wasil-aman tantakasha karanllapa.

² Chaynu chaypi katinllapami, illaqmanta jwirti wayra yupay kusata waqar syilumanta shamur, yaçhapachiran chay wasi kashanllapamatapis.

³ Chaymi, paykunamanqa rikariran ninapa lliyyaynin yupay tukuyninpa ananman.

⁴ Chaymantami, tukuy chaypi kaqkunaqa Dyuspa Santu Ispiritunwana kidaranllapa. Chaymi Santu Ispiritu rimachishannulla uk rimaykunatana rimar parlaranllapa.

⁵ Chay diyakunapimi Jerusalén pwiblumanqa, Dyuspi kusa achka kriyiq Israel runakuna çhamusha chaypina tayaranllapa. Paykunaqami tukuy may nasyunkunamanta shamusha karanllapa.

⁶ Chaymi, chay wayra yupay waqaqta uyaparllapaqa, tukuy runakuna qimikaranllapa chay wasimanqa. Chaynumi paykunapa rimananllapapi rimaqta uyaparanllapa, chay wasipi tantakashakunataqa.

⁷ Chaymi mana allitachu yarpur, paykunapura kaynu ninakuqllapa:

“¿Manachu kay rimaqkunaqa tukuynin, Galilea pwiblulamanta?”

⁸ ¿Imanutaq nuqanchikkunapa rimayninchikllapapi rimayanllapaqa?

⁹ Kaypiqami kanchikllapa achka nasyunkunamanta: Partia pwiblumanta, Mediamanta, Elammanta, Mesopotamia pwiblumanta ima. Wakinqa Judea pwiblumanta, Capadociamanta, Pontumanta, chaynulla prubinsya Asiamanta ima.

¹⁰ Kanchikllapapismi Frigia pwiblumanta, Panfiliamanta, Egiptumanta, chay Cirene pwiblupa qichqan Africapa pwiblunkunamanta ima. Chaynulla wakinkuna-shuypaqa shamushanchikllapa Roma pwiblumanta. Ukkunaqa chiqap Israel runakuna kanchikllapa. Nataq wakin-shuypaqa, Israel runakunapa kustumrikunata ruraqkunana kanchikllapa.

¹¹ Kanchikllapapismi Cretapa pwiblunkunamanta, Arabiamanta ima. Chaynu tukuy riqchaq pwiblunkunamanta karmapismi, kusa allita intrakanchikllapa rimayninchikkunapi Dyusninchikpaq, tukuy shumaq rurashanpaq ima yaçhachimashallapamapis nir”.

¹² Tukuy paykunami kusata dispantakarllapa, mana allita yarpuranllapachu. Chaymi kaynu ninakuqllapa:

“¿Imatataq munan niyta, tukuy kayqa?” nir.

¹³ Nataq wakinkuna-shuypaqami burlakar, niqllapa:

“Wak runakunaqami maçhasha” nir.

Pedrumi achka runakunata yaçhachiran

¹⁴ Chaymantami Pedruqa shariran, wakin unsi apustul masinkunawan pulla. Chaymi payqa jwirtita rimaq qallariran, kaynu nir:

“Israel runa masiykuna, tukuy kay Jerusalén pwiblupi taqkuna, kayta qamkunaqa uyakuyllapa nuqa willashuyanillapa chayta.

¹⁵ Qamkunaqa maçhasha nimankillapa. Manami chay nishaykillapanuchu. Chayraqmi allaqllaraq, imanuna maçhashaqa kashaqllapa.

¹⁶ Ashwan kayqami chaynu pasayan, Dyuspa unay rimaqnin Joel nisha karan chaynulla. Chaqa Joelmi kaynu niran:

¹⁷ ‘Dyusninchikmi nin: Maydiya pacha tukukananpaq katinnaqami tukuy runakunaman kaçhashaq Santu Ispirituyta.

Chaymi runakunapa wamrankuna, ullqupis, warmipis rimaqallapa nuqa munashayta.

Musu wamrakunami riqchaq imakunata rikapakunqallapa.

Nataq rukukuna-shuypaqa musqupanqallapa.

18 Chaynulla chay diyakunapimi munashay akrashaykunamanpis kaçhashaq Santu Ispirituytaqa, paykunapis rimananllapapaq nuqa munashayta.

19 Unaq syilupimi mana rikashanllapakunata rikachishaq, rikar dispantakananllapapaq.

Nataq kay pachapi-shuypaqa yawarta, ninata, quntayta ima rikachishaq, runakuna rikar dispantakananllapapaq.

20 Chayna, Amitunchik shamunanpaq diya çhamuyatinnaqa, rupayqa yanalla tutaparaqpaq tikrakanqa.

Nataq killa-shuypaqa yawarpaq yupay tikrakanqa.

21 Piru mayqanpis Amitunchikpi kriyir shutinpi mañakuqqami washakanqa' nir".

22 Chaymi Pedruqa niranpis:

"Uyakuyllapa, Israel runakuna, kaynu nishutiylapa: Nazaretmanta Jesustami, Dyus yanapatin naypaykillapapi mana ruraypaq shumaq imakunata, milagrukunata, kusa dispantakaypaqkunata ima ruraran. Chaynuqami ruraran qamkuna rikar allita yaçhanaykillapapaq, Jesusqami chiqapta Dyusmanta shamusha karan nir.

23 Piru ukkuna qshutinllapami ashwan chay mana allin runakunawan kruspi klabar wanuchiraykillapa, imanutaq Dyus unaylla chaynu kananpaqqa nishallana karan chaynulla.

24 Chaynu wanuchitkillapapismi, Tayta Dyusqa wanushanmanta kawsachimuran. Manari dijaranchu ismunanpaqqa.

25 Chaqa Davidmi unaylla iskribiran, Jesús kaynu nishanta:

'Nuqami maydiyapis Dyusniytaqa naypaypi rikani.

Chaynu pay allilaw qichqaypi katingami, mana mayqantapis manchayta puytinichu.

26 Chayraykumi tukuy shunquywan kusata aligriyar takini.

Chaymi ashwan Dyusniylapi kunfyakarna kawsashaq.

27 Chaymi Taytay, wanur pampakatiymapis mana dijankichu almay chaypi kidananpaqqa.

Chaynulla kusa munashayki Wamraykipa kwirpun ismunanpaqpis mana dijankichu.

28 Chaqa qammi intrachimarayki, munashaykita rurar tukuy tyimpupaqna kawsanaypaq.

Chaymi naypaykipiqa, kusata aligriyanimapis' nir".

29 Chaynu nirnaqami Pedruqa niranpis:

"Ukniykuna, chiqaptami nishaykillapa: Unay rukunchikllapa Davidmi wanutin, pamparanllapa. Chaymi chay pampakashantaqa kanankaman rikanchikllapa.

30 Chaqa Davidmi Dyuspa rimaqnin kashanrayku Dyusqa jurar arnisha katin, yaçhayanallana, paypa ayllunmantashi uk mantakuq kayanqa nir.

31 Chaynu katinmi Davidqa, Jesús kawsamunanpaq kashanta rikasha yupayna kaynu niran: Dyus Akrashan Cristun wanur pampakatingashi, almanqa mana chaypiqa kidayanqachu, chaynulla kwirpunmapis manashi ismuyanqachu nir.

32 Chaqa chay nishannullami Dyusqa, Jestustaqa kawsachimuran. Chaymi tukuy chaykunapaqqa nuqanchikkuna allita yaçhanchikllapa.

33 Chaymantami Dyusqa, Jesucristuta syiluman apar, allilaw qichqanpina tachiran. Chaynullami Taytanqa quran Santu Ispiritunta. Chaymi paypis chay arnimashanchikllapa Santu Ispiritutaqa nuqanchikkunamanpis kaçhamuran. Tukuy chaytami qamku-naqa rikashaykillapa, uyapashaykillapa ima.

34 Mabir, çimapaqtaq Davidqa syilumanqa mana riran? Chaqa payllamiri kaynu niran:

‘Tayta Dyusmi, Amituytaqa kaynu niran:

Tay allilaw qichqaypi,

³⁵ maydiya chay çhiqnishuqkunata

çhakikipa çhakinman çhuranaykaman nir’.

³⁶ “Israel pwiblumanta runakuna allita uyakur intrakayllapa, Jesusta kruspi klabar wanuchishaykillapatami, Dyusqa kananqa nisha, tukuypa Washakuqnin Amitunchikllapana kananpaq” nir.

³⁷ Chaynu Pedro nitinmi, chaypi tantakasha kaqkuna uyaparqa, tukuy shunqunwan kusalata llakiranllapa. Chaymi Pedruta, chaynulla wakin apustulkunamatapis kaynu nir tapuranllapa:

—¡Ukniykuna! ¿Imatataq rurashaqlapa? nir.

³⁸ Pedruqa niran:

—Tukuy mana allinta rurashaykillapata dijar, Dyusman tikrakar, uknikillapa uknikillapa Jesucristupa shutinpina shutikuyllapa. * Chaynuqami Dyusqa uchaykillapamanta pirdunar, Santu Ispiritunta qushunqallapa.

³⁹ Tukuy kay nishushayllapaqami qamkunapaq, wamraykillapapaq, chaynulla tukuy uklawmanta kaqkunata Amitunchik Tayta Dyus akranashankunapaq imami kanqa nir.

⁴⁰ Chaynu nir imami, Pedruqa allita willar, kaynu niranpis:

—¡Wakaq tukuyllapa chay mana allin tukuq runakunamanta! nir.

⁴¹ Pedro chaynu nitinmi, intrakar kriyiqkunaqa chay diyalla shutikuranllapa. Chaymi kriyiqkunaqa tris mil (3,000) yupayna karanllapa.

Kaynumi kawsaqlapa puntata kriyiqkunaqa

⁴² Paykunaqami apustulkuna yaçhachikutinga kusa allita kriyishanllaparayku yanapanakur ima kawsaqlapa. Chaynulla Dyusman mañakuqllapa; Santa Mikunata mikuqlapapa ima.

⁴³ Tukuy kriyiqkunaqami kusalata dispantakaqlapa, Dyus yanapatin apustulkuna achka milagrukunata, mana ruraypaq shumaq imakunata ruratinllapa rikarqa.

⁴⁴ Chaynumi kriyiqkunaqa tantala kusa shumaqta kawsaqlapa, iman kaqkunawan ukninllapa ukninllapa yanapanakur ima.

⁴⁵ Chaymi imanllapata rantikurmapis chay qillaywan iman paykunamanta minishtanllapanulla yanapanakuqmapis.

⁴⁶ Chaynulla waran waranmi Dyusta adurananllapa wasipi tantakar, Dyusta alabaqlapapa. Nataq wasinllapapi-shuypaqa tantakaqlapapa Santa Mikunata mikunanllapapaq. Chaynumi tukuy shunqunllapawan kusata aligriyar ima tantala mikuqllapamapis.

⁴⁷ Dyusta tantala alabatinllapa rikarmi, tukuyla kusa shumaqta yarpuqllapa. Chaymi Dyus yanapatin kriyir washakaqkunaqa waran waran masna achkayayaranllapa.

3

Uk kujumi alliyaran

¹ Uk diyami, alas tris di la tardina, Pedruwan Juanqa Dyusta adurananllapa wasiman riran. Chay urasmi tantakar Dyusman mañakuqllapa.

² Piru Dyusta adurananllapa wasipiqami, nasishanmanta-pacha uk kuju runitu karan. Paytami waran waran apar dijaqlapapa chay wasipa punkun “Shumaq Punku” shutiqpi. Chayna chay wasiman tukuy yaykuqkunata limusnata mañakunanpaq.

³ Chaymanta chay kujuqa, Pedruwan Juanta Dyusta adurananllapa wasiman yaykuqta rikarqa, limusnata mañakuran.

* **2:38** Amitunchik Jesuspa shutinpina shutikuyllapa nirqami intrachimanchik, paymi uchanchikmanta washamanchik nir kriyir shutikunchik nir.

⁴ Chaymi Pedruwan Juanqa kusata chaparan. Chaynu chaparllapami, Pedruqa kaynu niran chay kujitutaqa:

—Allita chapamayllapa nir.

⁵ Chaymi chay runituqa kusata chaparan, imalataqa qumayanqallapa nir yarpur.

⁶ Ashwanmi, Pedruqa niran:

—Manami qillayniyun, uruyjunpischu kani. Piru kaytami qushuyta puytini, Nazaretmanta Jesucristupa shutinpi nishuni: Sharir puriy nir.

⁷ Chaynu nirqami Pedruqa allilaw makinmanta chutar sharichitin, chay kujupa çhakinkuna, muqunkunamapis jwirtina tikrakan.

⁸ Chaymi, chay kujuqa das piryar sharir puriqna qallariran. Chaymantaqa paykunawan pullana, Dyusta adurananllapa wasiman yaykuran, piryar piryar Dyusta alabaqnuna.

⁹ Chaymi tukuy chaypi kaqkuna, Dyusta alabar puriqta rikarqa,

¹⁰ kusalata manchakur dispantakaranllapa. Chaqa payqa mananari kujunachukaran. Chaymi dispantakaranllapa, chay kujitu unaymanta-pacha limusnata, Dyusta adurananllapa wasipa punkun “Shumaq Punku” shutiqpi, mañakur taqta rikashanllapayku.

Pedrumi qashan achka runakunata yaçhachiran

¹¹ Chay kuju alliyashaqami, Pedruwan Juanmantaqa mana chiqanchakarannachu. Chaymi tukuy runakuna kusata dispantakar kallpar riranllapa, Dyusta adurananllapa wasipi, “Salomonpa Kurridurnin” shutiqpi kayashanllapaman.

¹² Chaymanta, Pedruqa chayta rikarmi, runakunataqa kaynu niran:

“Israel pwiblumanta runakuna, çimaraykutaq kusata dispantakar, chapamankillapa? çQamkunachu yarpunkillapa, nuqakunalla pudirniyun kar, chaynulla kusa allin kashayllapayku allichatiyllapa purisha chay runaqa? nir. çManami chaynuchu!

¹³ Unay rukunchik Abrahampa, Isaacpa, Jacobupa Dyusninmi, Wamran Jesucristuta, munashankunata qusha. Piru chaynu katinmapis qamkunaqa karguyjunkunaman qukuraykillapa. Chaymanta chay gubyirnu Pilato kaçhasaq nitinmapis, qamkunaqa mana munaraykillapachu.

¹⁴ Ashwanmi washanaykillapamantaqa, allin mana uchayjun katinmapis, qamkunaqa mañaraykillapa uk wanuchikuq runata kaçhananpaq, allinla Amitunchikta-shuypaqa mana.

¹⁵ Chaynumi qamkunaqa wanuchiraykillapa bidanchikta qumanchik chaytaqa. Chaynu katinmapis, Dyusmi kawsachimuran. Chaytaqami nuqakuna rikasha kar, yaçhanillapa.

¹⁶ Chaymi, Jesuspa shutinpi allita kriyitiyllapa, Amitunchik allichasha kay runitutaqa. Qamkuna kay runituta riqsinkillapa, paypismi allita Jesuspi kriyir alliyasha. Chaytami tukuy qamkuna rikankillapa.

¹⁷ “Yaçhaninami ukniykuna, qamkuna mantaqnikikunawan ima Jesusta wanuchiraykillapa mana allita yaçharchu, imatami rurayanchikllapa kaynu tukurqa nirmapis.

¹⁸ Chayta ruratkilapaqami kumplikasha Dyus unay nishanqa, imanuçhi paypa rimagninkuna nisha kayaq, ‘Paypa Cristunqashi qischakar wanuyanqa’ nir, chaynulla.

¹⁹ Chayraykumi qamkunaqa uchaykillapata dijar, Dyusman tikrakar pay munashannu kawsayllapa. Chaynuqami payqa, tukuy uchaykillapamanta shumaqchashunqallapana.

²⁰ Chaynullami Tayta Dyusqa qashan Jesusta kaçhamunqa, washamanallapapaq. Imanutaq unaymanta-pacha arnikusha chaynulla.

²¹ Kananllaqami manaraq shamunqachu. Syilullapiraqmi kanqa, kay pachapi shumaqchakunan tyimpu çhamunankaman. Chay tyimpu çhamutinraqmi, Taytanchik Dyusqa

kaçhamunqa Wamranta kay pachapi tukuy imata shumaqchanaanpaq, imanuçhi unay rimaqninkuna nisha karan chaynulla.

²² Chaqa rimaqnin Moisesmi niran rukunchikkunata:

‘Dyus Amitunchikmi akranqa qamkunamanta
uk rimaqninta nuqa yupaylla kananpaq.

Chayrayku tukuy imata pay nishushanllapataqa,
kasur rurayllapa.

²³ Chaqa tukuy payta mana kasuqkunataqa,
Dyusqa kriyiqninkunamantaqa akrrar chingachinga’ nir.

²⁴ “Chaynumi Samuelmanta-pacha, Dyuspa tukuy rimaqninkunaqa, Jesús shamunan tyimpullapaq rimaranllapa.

²⁵ Chaymi Dyusninchik rimaqninkunata arnishanqa, qamkunapaqna kasha. Chaynulla, chay tratuta Dyus Amitunchikqa rukunchikkunawan ruraran, chaypis qamkunapaq kasha. Chay tratuta rurarmi Amitunchikqa, Abrahamtaqa niran: ‘Aylluykimanta uk runawanmi tukuy kay pachapi kaqkunata shumaqchashaq’ nir.

²⁶ Tayta Dyusmi, Wamran Jesucristuta wanushanmanta kawsachimurqa, naypaqtaqa qamkunamanraq kaçhamuran bindisishunanllapapaq. Chaynuqa Dyusmanna tikrakanaykillapapaq, tukuy mana allin ruranaykillapataqa dijarna”.

4

Pedruwan Juanmi karguyjunkunapa naypanpi

¹ Pedruwan Juanqa runakunata yaçhachiyatinllaraq, kurakuna çharan, Dyusta adurananllapa wasipa kuytakuqninkunawan, saduceo runakunawan ima.

² Paykunami piñakusha karanllapa, Pedruwan Juan, kaynu runakunata yaçhachishanpaq: “Tayta Dyus, Jesusta wanushanmanta kawsachimushanraykumi runakunapis wanurqa qashan kawsamuyanqa” nir.

³ Chaypaqmi aypar, apar karsilaranllapa allaqninkaman, chay diyaqa tardina katin.

⁴ Chaynumapis, Pedruwan Juan yaçhachikushanpiqa achka runakuna uyakurqa kriyishallapana karan. Chaymi chay kriyiqkunaqa ullqkunala yaqqa sinku milna (5,000) kasha kanqa.

⁵ Allaqnin diyaqa Jerusalenpi tantakaranllapa, Israel runakunapa mantaqninkuna, Moisés mantakushanta yaçhar yaçhachikuqkuna ima.

⁶ Chaypiqami karanpis, kurakunapa mantaqnin Anas shutiq runa. Chaynulla pulanqa karanpis Caifás, Juan, Alejandro ima. Tukuylla chay kurakunapa ayllun kaqkunapismi, chaypi karanllapa.

⁷ Paykunami kaçhakuranllapa, Pedruwan Juantaqa paykunaman apananllapapaq. Chaymi çhaypinllapapi shachir tapuranllapa, kaynu nir:

—¿Mayqan mantashutinllapataq, pipa shutinwantaq, kaykunata rurayankillapa qamkunaqa? nir.

⁸ Pedruqa Santu Ispirituwan karmi, niran:

—Pwiblukunapa rukunkuna, mantaqninkuna ima.

⁹ Qamkuna tapumankillapa uk qishaq runata allichashayllapalapaq, yaçhanaykillapapaq imanumi rurasha kanillapa, nir.

¹⁰ Chaynu katinga, qamkunata willashaykillapa, tukuy Israel pwiblupi yaçhananllapapaq. Kay runa alliyasha naypaykillapapi shaqqami, alliyasha Nazaretmanta Jesucristupi kriyishanrayku, chay mayqantaçhi qamkuna kruspi klabaraykillapa, payrayku. Chaynu klabatkillapamapis Dyusmi paytaqa kawsachimuran.

11 Jesucristutami qam llutakuqkuna, kay rumiqami mana sirbinchu nir itakutkillapamapis, ashwan kusa shumaq rumipaqna tikrakasha. ✧

12 Manami ukkunapiqa washakayta puytinchikchu. Chaqa Tayta Dyusqa kay pachapi, maypipis mana qumashanchikchu uk runata payrayku washakanallapapaqqa nir.

13 Chaynu nir, Pedruwan Juan mana istudyasha karmapis, mana manchakur imachu kusata rimaqta uyaparllapami karguyjunkunaqa kusata dispantakaranllapa. Chaynullami kwintata qukaranllapa, kay runakunaqami Jesuspa yaçhakuqninkuna kasha nir.

14 Chay alliyasha runapis chaypi paykunawan katin, mana mayqanpis imatapis willayta puytiranllapachu.

15 Chaymi paykunaqa, Pedruwan Juanta waqtaman lluqshichir, ukninllapa ukninllapa tapunakur parlaqllapa.

16 Chaymi kaynu ninakuqllapa:

“¿Imatataq rurashunllapa kay runakunawanqa? Tukuy kay Jerusalén pwiblupi taqkunami yaçhayanllapa kay shumaq milagruta rurashanllapapaqqa, manami mana niytaqa puytinchikllapachu.

17 Chayraykumi, Jesuspaq rimar yaçhachikutinllapa kriyir, ama achkayananllapapaqqa, alli abisar kaçhashunllapa amana mayqantapis Jesuspaqqa parlar purinanllapapaqqa”.

18 Chaymi Pedruwan Juantaqa, qayamur willaranllapa, ama mayqantapis Jesuspa shutinpi rimarqa yaçhachinanllapapaqqa.

19 Chaynu nitinllapamapis, Pedruwan Juanqa niranllapa:

—Qamkunalla yarpuyllapa. ¿Allinchi kanqa Dyusta manana kasur qamkunatana kasushunayllapapaq? ¿Manaqachu Tayta Dyustaraq naypaqtaqa kasunayllapapaq allin kanqa?

20 Manami nuqakunaqa uyarayta puytinillapachu rikashayllapamanta, uyapashayllapamantaqa.

21 Piru chay karguyjunkunaqami amana chayta rurananllapapaq alli abisar, dijatinllapana riran. Manami imanupis kastigayta puytiranllapachu. Chaqa tukuy runakuna alabaranllapa Dyusta,

22 chay kuju runa kwarinta añuyjun karmapis alliyashanrayku.

Kriyiqkunami mañakuran shachinakunanllapapaq

23 Pedruwan Juanqa, prisu kashanmanta lluqshishana karllapaqa, rir tantanakuranllapana tukuy kriyiq masinkunawan. Chaymi chay kurapa mantaqninkuna, tukuy ruku mantakuqkuna, imanu willashanllapatapis, parlaranllapa wakinninkunataqa.

24 Chaymanta uyakurllapaqa, tukuyinllapa tantala mañakuranllapa Dyusman, kaynu nir:

“Taytayllapa qammi rurarayki syiluta, pachata, mar yakuta, tukuy chaykunapi kaqkunata ima.

25-26 Chaynu karmi Santu Ispirituykiwan rimachirayki unay rimaqniki Davidta, kaynu ninanpaq:

‘¿Imapaqtaq rimapakunllapa pwiblukuna?’

¿Imapaqtaq parlanllapa mana imata yaçhar, mana allin ruraykunapaqqa?

Kay pachapiqa mantakuqkuna piñakunllapa,

chaymanta-shuypaqa pulla çhiqninllapa Tayta Dyusta.

Chaynulla Dyus Akrashan Cristuntapis çhiqninllapa’.

27 “Tayta Dyus, chiqaptami David nishannulla kasha. Gubyirnu Herodes, mantakuq Poncio Pilato kay pwiblupi tantakaranllapa, uklawmanta runakunawan, chaynulla kay

Israel pwiblumanta runakunawan ima, chay akrashayki kusa allinla Wamrayki Jesusta Chiqnir.

²⁸ Chaynu katinmi, ruraranllapa qam imanuchi yaçhaynikiwan pasananpaq nisha karayki chaynulla.

²⁹ Kananqa Taytituy rikay-ari iman u abisar dijashallapa nirmapis. Chaynu katinmapis kay sirbishuqnirikunata yanapamayllapa shachinakur qampa rimanaykita yaçhachikunayllapapaq.

³⁰ Qampa pudirnikiwan yanapamatkillapa, mana ruraypaqkunata, kusa shumaq milagruta ruranayllapapaq. Chaynulla qishaqkunata allichanayllapapaq ima, kusa allinla Wamrayki Jesuspa shutinwan” nir.

³¹ Chaynu nir mañakur tukchitinllapaqa, chay tantakashanllapa wasiqa kuyuq qallariran. Chaymi chay kutilla, tukuy ninta Santu Ispiritu balurta qur yanaparan. Chaymi chaymanta-pacha ashwan mana manchakur imanachu mas animakur ima rimaq qallariranllapa Dyus nishanlatana.

Tukuy imanllapakunami tukuy paq karan

³² Tukuy kriyiqkunami achka karllapamapis, chayllata yarpuqllapa. Manami mayqanpis niqchu, chay imankunaqa paylapa qna kanqa nirqa. Tukuy ninllapami niq tukuy imanllapaqashi tukuy paq kanqa nir.

³³ Chaynu katinmapis, Dyus pudirninwan yanapatin apustulkunaqa rimayaranllapapaq, Amitunchik Jesucristo imanumi wanushanmanta kawsamuran nir. Chaymi Tayta Dyusqa tukuy ninta yanapatin shumaqta kawsaranllapa.

³⁴ Manami paykunamantaqa, mayqanlapis imakunata ministiqkunaqa karanllapachu. Chaqa achka pachayjun, mas wasiyjun ima kaqkunaqa, chay imankunata rantikur, qillayninllapataqa,

³⁵ apustulkunata quqllapa, paykunana ministiqkunataqa qutinllapa ima ministishanllapamatapis rantinanllapapaq.

³⁶ Karanmi Chipre shutiq pwiblumanta uk Levita, José shutiq runa. Paytami apustulkunaqa niqllapapis Bernabé (rimayninchikpi munan niyta “Kunsulakuq”) nir.

³⁷ Paymi pachayjun kar, chay pachanta rantikur apustulkunata quran qillaytaqa.

5

Ananiasmi warmin Safirawan uchakuran

¹ Piru karanmi uk runa Ananías shutiq. Paymi warmin Safirawan pulla rantikuranllapa uk pachata.

² Kay runami warminwan pulla parlaran pachanta rantikur wakin qillayta aypar wakinlata apustulkunataqa qur ninanllapapaq: “Kaylami rantikushayllapa qillayqa” nir. Chay parlashanllapanullami ruraranllapa.

³ Chaynu llullakushanpaqmi Pedruqa niran:

—Ananías çimapaqtaq Satanaspaya yarpuy ninta, shunquyki rata kuchir Santu Ispiritu llullachiyta kamashayki, chay pachapaq pagrashushanmanta wakin qillayta aypar wakinlatana ‘Kaymi tukuy nin’ nir qumashaykillapa?

⁴ ¿Chaqa manachu qampa karan chay pachaga? Chaytaqami rantikushayki. ¿Manachu qampa karan chay qillayqa? ¿Imata yarpurtaq kaytaqa rurashayki? Manami runakunatachu llullachishayki. Dyustami llullachiyta kamashayki nir.

⁵ Chaynu Pedro nitin, uyaparmi Ananiasqa das ratar wanuran. Chaymi tukuy chaypi uyakuqkunaqa kusata manchakuranllapa.

⁶ Chaymantaqa musu runakuna shamur, chay wanushataqa raçhpawan pillur aparantllapa pampaqqa.

⁷ Ananías wanushana katin, kimsa uramanta yupayqa, chay kayashanllapamanqa yaykuran Ananiaspa warmin, mana imata yaçharlamapischu.

⁸ Chaymi Pedro tapuran kaynu nir:

—Nimay ¿chiqaptachu qamkunaqa rantikuraykillapa chay pachataqa, qamkuna niyashaykillapanula? nir.

Payqa niran:

—Ari, chaynu nishushayllapanumi rantikurayllapa.

⁹ Chaynu nitinmi, Pedruqa chay warmita niran:

—¿Imapaqtaq qamkunaqa parlashaykillapa chayllata rimar, Amitunchikpa Ispiritunta llullachiyta kamanaykillapapaq? Chaytami runaykita pampaqkunaqa shamuyanllapa. Kananqami qamtana apashunqallapa pampaqqa nir.

¹⁰ Chaynu Pedro nitinmi Safirapis, Pedrupa çhakinman ratar wanuran. Chaymanta chay musu runakuna yaykurqa, wanushatana tarir, aparanllapa runan pampakashanllaman pampaqqa.

¹¹ Chaymi Jesucristupi tukuy kriyiqkuna, chaynulla wakin runakunamapis, chayta yaçharllapaqa kusalata manchakuranllapa.

Achka milagrukunata ima ruraranllapa

¹² Tayta Dyusmi, apustulkunata yanapatin ruraranllapa kusa shumaq mana ruraypaqkunata chaynulla kusa achka milagrukunata runakunapa naypanpiqa. Chaymi tukuy kriyiqkuna tantakaqllapa Salomón rurashan kurridurpi.

¹³ Nataq mana kriyiqkunaqami paykunawanqa mana pulla kayta munaqllapachu manchakushanllaparayku. Piru chaynumapis kusalata paykunataqa alabachiqllapa.

¹⁴ Chaymi Amitunchikpi kriyiqkunaqa ullquraq, warmiraq kusalata achkayayaranllapa.

¹⁵ Chaqa, achka runakuna qishaqninllapakunata wasinmanta urquqllapa kallikunaman pununakunapi, parakunapi ima. Chaynumi Pedro pasatinga, qishaqkunapa ananta llantunlamapis pasanman nir yarpuqllapa.

¹⁶ Chaymi Jerusalén pwiblupa shipchankunamanmatapis, runakunaqa apamuran qishaqninkunata, tukuy chay dyablupa yarpuyinrayku yaruyashakunamatapis. Chaynumi tukuy shamuqkunaqa alliyaqllapa qishayninllapamantaqa.

Apustulkunatami qischaranllapa

¹⁷ Chaymantami chay kurakunapa mantaqninwan, chay saduceo runakunaqa apustulkuna Jesucristupaq yaçhachikutin achka runakuna kriyishanllaparayku kusalata çhinqiranllapa.

¹⁸ Chaymi paykunataqa aypar, karsilman itaranllapa.

¹⁹ Piru Amitunchikpa uk angelnin tuta chaypi rikarirmi, karsilpa punkunta kiçhar llugshichimuran kaynu nir:

²⁰ “Riyllapa, Dyusta adurananllapa wasiman. Chaypimi shar yaçhachikuyllapa tukuyta mushuq bidapaq, imatami ruranqallapa nir”.

²¹ Chaynu ángel nishannullami, allaqmantaqa amsaq amsaqla Dyusta adurananllapa wasiman yaykur, yaçhachikuq qallariranllapa. Piru chaykamanqami, kurakunapa mantaqninga, paywan pulla kaqkunawan, qayamuranllapa kusa mas karguyjunkunata, chaynulla Israel runakunapa ruku mantaqninkunata ima, tantakar parlananllapapaq. Chaymi kaçhakuranllapa apustulkunataqa karsilmanta apamunanllapapaq.

²² Piru kuytakuqkuna karsilman rirqa, apustulkunataqa mana tariranllapachu. Chaymi tikrakamurqa kaynu niranllapa:

²³ —Karsilpa punkuntaqami alli kirpakashata tarinillapa. Chaynulla chay kuytakuq suldadukunatapis, karsilpa punkunpi allita chapar kuytakur shaqta tarinillapa. Piru punkuta kiçharqa, mana mayqantapis tarinillapachu ruripiqa nir.

²⁴ Chaynu nitinllapa, chay kurakunapa mantaqnin, Dyusta adurananllapa wasipa kuytakuqninkunapa mantaqnin, chaynulla kurakunapa wakin mantaqninkuna ima uyaparqa, ninakuqllapa: “¿Imanutaq llugshisha kanqaqa? ¿Kanan-shuypaqa imanuraq tukushunllapa?” nir.

²⁵ Chaymi chay kutilla, ukqa çhar niran paykunataqa:

—Qamkuna runakunata karsilman itaraykillapa, chaykunaqami achka runakunata Dyusta adurananllapa wasipi yaçhachiyani nir.

²⁶ Chaymi chay kuytakuqkunapa mantaqnin wakin kuytakuqkunawan rir maskar tariranllapa. Piru chaynu tarirmapis, manami qischaranllapachu. Chaqa manchakuyaranllapari “Runakuna rumillawan sitamachuwanllapa” nir.

²⁷ Chaymantaqa aparanllapa kusa mas karguyjunkuna tantakasha karanllapa chayman. Chaymi chay kurakunapa mantaqninga kaynu niran:

²⁸ —Nuqakunaqami allita willashurayllapa, amana Jesuspa shutinta rimarqa yaçhachikunaykillapapaqnachu. Chaynu katinga çimatataq qamkunaqa rurashaykillapa? Chaqa chaynu yaçhachikutkillapami, tukuyla Jerusalén pwibluta shikwakasha. Chaynullami anallan uchachamanayankillapa chay runa wanushanpaqmapis nir.

²⁹ Chaymi Pedro chay wakin apustulkunawanqa niranllapa:

—Nuqakunaqami runakunata naypaqta kasunayllapamantaqa, Dyustaraq kasunillapa.

³⁰ Chaqa unay rukunchikkunapa Dyusninmi, Jesusta qamkuna kruspi klabar wanuchitkillapamapis qashan kawsachimuran.

³¹ Chaynu kawsachimurmi syilupiqa allilaw qichqanpi tachisha. Chaymi nisha puytiq Mantakuq, Washakuq ima katin tukuy Israel runakuna Dyusmanna tikrakin, uchanllapamanta pirdunanapaq.

³² Chaymi nuqakuna, chaynulla Santu Ispiritu ima tistigu kanillapa tukuy chaykunaqqa. Chaqa Dyusmi payta kasuqkunataqa Santu Ispiritunta qusha nir.

³³ Chaynu apustulkuna niqta uyaparqa, karguyjunkunaqa kusalata piñakur, apustulkunataqa wanuchiyta yarpuranllapa.

³⁴ Piru chay kusa mas karguyjunkunamantami kaq uk fariseo runa Gamaliel shutiq. Paymi Moisés mantakushanta kusata yaçhar yaçhachikuq katin, kusalata rispitaqllapa wakin runakunaqa. Chaymi sharir, kaçhakuran apustulkunata uk ratituta waqtaman llugshichinanllapapaq.

³⁵ Chaymantami wakin karguyjunkunataqa niran:

—Israel runakuna, allita intrakankillapa. Kuytakankillapa chay runakunamantaqa imata ruranayarllapamapis.

³⁶ Yarpuyllapa qamkuna. Uk tyimpupi Teudas shutiq runa kusa puytiq kayta munatin, kwatru-syintus runakuna yupay paypi kriyir ikinpi puriranllapa. Piru chaymantaqa chay runata wanuchitinllapaqa chay ikinpi puriqkunaqa wakta kayta shikwakar tukukaranllapa.

³⁷ Chaymanta qashan uk tyimpupi, sinsuta ruratinllapaqa, Galileamanta uk runa Judasna rikariran. Chaymi paypi kriyir puriqkunapis karanllapa. Piru chaytapis wanuchiranllapa. Chaynullami, chay ikinpi puriqkunaqa wakta kayta shikwakaranllapa.

³⁸ “Chayraykumi nishunillapa, chay runakunataqa ama imatapis rurarchu, dijanaykillapapaq. Chaqa chay runakuna yanqa runakunapa rimayninkunalata rimayarqa, chinqanqallapa.

³⁹ Nataq Dyuspa rimayninwan katin-shuypaqa manami imanukurpis binsiyta puytinkillapachu. ¡Kuytakankillapami! ¡Imanupiqakish Dyuspa kuntranmana, shachinakuq qallaritkillapa!” nir.

⁴⁰ Chaynu Gamaliel nitinmi, chay karguyjunkunaqa “Allinmi chayqa” niranllapa. Chaymantaqa apustulkunata qayamur kusata llibachir ima, willaranllapa, amana Jesuspa shutinpi rimar yaĉhachikur purinanllapapaqnachu. Chaynu allita willar imaqa, kaĉharanllapana.

⁴¹ Piru chaynu ruratinllapamapis, apustulkunaqa chay karguyjunkunapa naypanmantaqa kusala aligrina llugshiranllapa. Chaqa Dyusmi paykunataqa akraran Jesucristurayku chaynu qischakananllapapaq.

⁴² Chaymi ashwan waran waran Dyusta aduranllapa wasikunapi, tananllapa wasikunapi ima mana manchakurlamapischu Dyuspa shumaq rimayninta yaĉhachikuqllapa, Jesusmi Dyus Akrashan Cristun nir ima.

6

Sirbikuqkunatami akraranllapa

¹ Chay tyimpuqa Dyuspi kriyiqkuna mastana achkayaq qallarisha katinllapanaqa, chay griego rimaypi rimaqkunaqa rimapakuqllapa chay hebreo rimaypi rimaqkunapaqqa, kaynu nir: “Chay griego byuda warmikunaqashi, chay hebreo byuda warmikuna yupayqa mana aypaqchu kasha chay ministiyashan qukuyashanllapamantaqa” nir.

² Chaymi chay dusi akrakasha apustulkunaqa, tukuy kriyiqkunata tantar niranllapa: —Manami allinchi nuqakuna Dyuspa rimananta yaĉhachikuyashayllapata dijar, mikuy tantashanchikllapata qukunayllapapaqqa.

³ Chayrayku kriyiq masiykuna, qamkunallamanta akrayllapa syiti runakuna, kusa allin yarpuyunijun, kusa intrakaq, Dyuspa Santu Ispiritunwan kaqkunata ima. Paykunatana willatiyllapa, kay ruraykunataqa rurananllapapaq.

⁴ Nuqakunaqami Dyusman mañakur ima, paypa rimayninta yaĉhachikushaqllapa maydiyapis nir.

⁵ Chaymi Jesucristupi kriyiqkunaqa tukuyin “Allinmi chay nishaykillapaga” nir, akraranllapa Estebanta. Paymi Amitunchikpi kusata kriyiq, chaynulla Dyusninchikpa Santu Ispiritunwan karan. Akraranllapapismi: Felipita, Procuruta, Nicanorta, Timonta, Parmenasta, Nicolasta ima. Pay Nicolasmi Antioquía pwiblumanta karan. Piru yaĉhakushami karan Israel runakunapa kustumrinkunata.

⁶ Chaymantaqa aparanllapa paykunataqa chay apustulkunapa naypanman. Ćhachitinllapaga apustulkunaqa, chay syiti akrakashan runakunata, allitana Dyusta sirbinanpaq nir, paykunapa ananman makinkunata ĉhurar, Dyusman mañakuranllapa.

⁷ Chaynulla, Dyus rimashantaqami tukuy parlakutinllapa, kriyiqkunamapis achkana karanllapa Jerusalenpiqa. Chaynullami, Jesucristupiqa chay Israelmanta kurakunamapis kusala achkana kriyiranllapa.

Estebantami prisuranllapa

⁸ Dyus yanapatinmi, Estebanqa ashwan kusala pudirniyun kar, milagrukunata, mana ruraypaq shumaq imakunata ima ruraran tukuypan naypanpi.

⁹ Chaymantami tantakananllapa wasi Libertos shutiqmanta wakin runakuna, chaynulla Cirene, Alejandría pwiblumanta kaqkuna, chaynulla chay Cilicia, Asia lugarmanta kaqkuna ima tantanakur, Estebanwan willanakuq qallariranllapa.

¹⁰ Piru chay runakunaqa mana upallachiytaqa puytiranllapachu. Chaqa Estebanqa, Dyuspa Santu Ispiritun yanapatin, kusa shumaqta rimayaran.

¹¹ Chaymi Estebanta kuntraq runakunaqa mana imanupis binsiyta puytirqa, wakin runakunata pagraran rimananllapapaq Estebanpa kuntran kaynu nir: “Estebantami, Moisespa, chaynulla Dyusninchikpa kuntranta rimaqta uyapasha kanillapa” nir.

¹² Chaynu llullakutinllapami, runakunaqa kriyir tukuy ruku mantakuqkunawan, Moisés mantakushanta yaĉhar yaĉhachikuqkunawan tantanakur kusata piñakuranllapa. Chaynu piñakurllapami Estebantaqa aypar aparanllapa kusa mas karguyjunkunapa naypanman.

¹³ Chaynulla tistigukunatapis, Estebanpa kuntran rimar llullakunanllapapaq maskaranllapa. Chaymi kaynu niranllapa:

—Kay runaqami kusa saqra mana rimaypaqkunata waran riman Dyuspa wasinpaq, chaynulla kusa allin mantakushanpaqmapis.

¹⁴ Chaynullami uyapasha kanillapapis kaynu niqta: ‘Nazaretmanta Jesusshi, Dyuspa wasinta ratachiyanqa. Chaynullashi Moisés kustumrinta qumashanchikllapatapis ukmanpaqna tikrayanqa’ nir.

¹⁵ Chaynu nitinllapami, tukuy kusa mas karguyjunkuna, Estebanta chaparqa, rikaranllapa kusa angelnula qaqlitayjunta.

7

Estebanmi allita rimaran

¹ Chay kurakunapa mantaqninmi Estebantaqa kaynu nir tapuran:

—Qampaq chaynu rimayashanllapaqa, ¿chiqapchu, manaqachu mana? nir.

² Chaymi Estebanqa niran:

“Uknijkuna, taytituykuna allita uyapamayllapa: Kusa puytiq Taytanchik Dyusmi, unay rukunchik Abraham Mesopotamia pwiblullapi kar, manaraq Harán pwibluman taq riyatin, payman rikariran.

³ Abrahamtaqa niran: ‘Pachaykita, aylluykikunata dijar, riy chay pachata nuqa rikachishuyani chayman’ nir.

⁴ Chaynu nitinmi, Abrahamqa chay tayashan Caldea pwiblumantaqa llugshir rir, Harán pwibluman ĉhar, chaypina taran. Chaymanta taytan wanutinga, Abrahamtaqa Tayta Dyus apamuran, kay tayashanchikllapa Israel pachamanqa.

⁵ Piru kaypiqami Abrahamtaqa mana irinsyantaga qurancho, uk ĉhakisitunta sarukuchinanlapaqmapis. Piru mana kaypi qurmapis, arniranmi pay wanutinga wamrankunana kay pachapiqa tananllapapaq. Chaynumiri arniran manaraq wamranmapis kayatinraqchu.

⁶ “Chaynullami Dyusqa niranpis: ‘Aylluykikunaqami kay tayashanllapamantaqa llugshir rir uklaw pachakunapi kwatru-syintus (400) añuta tanqallapa furastirukuna yupay, kusata sirbikur, qischakar ima.

⁷ Piru chay nasyun aylluykikunata sirbikuchir qischaqkunataqami nuqa kastigashaq. Chaymantami paykunaqa llugshir shamur, kay lugarpina sirbimanqallapa’ nir.

⁸ “Chaynu nirmi Dyusqa Abrahamwan uk tratuta ruraran, tukuy Israelmanta kaqkunaqa siñal kustumrita rurananllapapaq* nir. Chaymi Abrahamqa wamran Isaac nasis-hanmanta uchu diyayjunna katinga siñal kustumrita ruraran. Chaynullami Isaacpis wamran Jacobo nasitinga ruraran. Chaymi Jacobupis wamrankunawan chay Israel runakunapa dusi pwiblunkunapa rukunkunawanqa ruraran.

⁹ “Chay dusi rukunchikllapamantami uknin shutiq José. Paytami ukninkuna ĉhiqnir Egiptuman rantikuran.

¹⁰ Piru Tayta Dyusmi, Josiwan kar, qischakatinmapis kusata llakipar kusa yaĉhaqpaq imana tikraran Egiptupa mantaqnin Faraonpa naypanpiqa. Chaymi ashwan Faraonqa, Josita numraran pay mantakuna wasinpi, chaynulla chay pwiblupa mantakuqninna kananpaq.

* 7:8 Kay tratupaq mas intrakanarqa rikashun Génesis 17.1-14.

11 “Piru chaymantami chay Egipto pachapi chaynulla Canaán pachapiqa kusala mallaq tyimpu katin, kusalata qischakaranllapa. Chaqa manari imapis karanchu rukunchikllapakuna mikunanllapapaqqa.

12 Chaymantami, Jacobuqa Egiptupishi trigu kan nir yaçharqa, kaçharan wamrankunata, chay rukunchikkuna karan chaykunata. Chaymi paykunaqa riranllapa puntataqa.

13 Qashan ishkay kutipaqna ritinllapaqa, Josiqa ukninkunata niran, payqashi ukninllapa nir. Chaynu José ukninkunata nitinmi, Faraonqa yaçharan mayqan ayllumantami Josiqa nirmapis.

14 “Chaymi Josiqa kaçhakuran taytan Jacobuta, tukuy aylluntinta apananllapapaq. Tukuy ayllunkunaqami sitintay sinku (75) kasha kanqallapa.

15 Chaynu rirmi Jacobuqa Egiptupi tayar, chaypina wanuranmapis. Chaynullami unay rukunchikllapakunamapis chaypi wanuran.

16 Chaymantaqa Jacobupa kwirpunta aparanllapa Abrahampa unay tashan pwiblu Siquempi pantyunninman pampaq. Chaqa chaytaqami Abraham rantisha karan, uk runa Hamor shutiqa wamrankunamanta.

17 “Taytanchik Dyusmi, Abrahamta tukuy ima pasayanqa nir arnishan tyimpu shipchamuyatinaqa, Israel runakunaqa kusala achkana karan Egiptupiqa.

18 Chay tyimpumi Egiptupiqa mantakuran uk gubyirnuna. Payqami Jositaqa mana riqsishachu karan.

19 Chaymi chay gubyirnuqa ingañar ima kusalata qischaranllapa unay rukunchikkunataqa. Chaynullami mantakuranpis ullqu wamritukuna chayraq nasitinga, dijatinnllapa wanur amana achkayanannllapapaq.

20 “Piru chay tyimpupimi Moisés nasiran. Paymi kusala shumaq wamritu karan Dyuspaqqa. Chaymi Dyus yanapatin taytankunaqa wasinpi pakaqnula kimsa misista purichiranllapa.

21 Chaymanta wasinpi manana pakayta puytir waqtaalapi dijasha katin, † Faraonpa warmi wamran tarir apar, kusa shumaqta kriyakuran wamranta yupay.

22 Chaynumi Moisesqa winaran Egipto runakunapa yaçhayninkunata kusata yaçhakur. Chaymi Moisesqa kusa puytiq karan rیمانانپا, chaynulla imata rurananpaqmapis.

23 “Kwarinta añuyjunna karqa, Moisesqa watukuran Israel masin runakunata, paypa chiqap ayllunkuna katin.

24 Chaymi Egiptumanta runa, paypa ayllu masinta maqaqta rikarqa, washananrayku chay Egiptumanta chaytaqa wanuchiran.

25 Chaqa payqari yarpuran, Israel aylluykunaçhi allita kwintata qukar ninqallapa: ‘Dyusmi, Moisesrayku Egipto runakunamanta washamashunllapa’ nir. Piru paykunaqa mana kwintata qukaranllapachu.

26 Chaymanta, allaqnin ishkay Israel runakunata maqanakuqta tariran. Chaymi payqa washanachiyta yarpur niran: ‘Qamkunaqami chay ayllulla kankillapa, çimapaqtaq uknikillapa uknikillapaqa maqanakur ima qischanakunkillapa?’ nir.

27 “Piru ukninta masta qischaq chayqa, Moiesta kumsar niran: ‘çPitaq qamtaqa uk mantakuq jwista yupayqa çhuramushusha nuçakunamanqa?’

28 çManaqachu qamqa, quya imanuçhi uk Egiptumanta runata wanuchirayki, chaynulla nuçatapis wanuchimanayanki?’ nir.

29 Chaynu nitinmi, Moisesqa alsakar riran Madián shutiq pachaman. Chaypimi furastiru yupay tayatin, ishkay wamrankuna nasiran.

† 7:21 Taytankuna mana wanunanta munarmi, kanastitalaman itar yakupa çhaypinkaqlapi pakar çhuraran ama wanunanpaq. Mas allintaqami intrachimanchik Exodupi 2.2-10.

³⁰ “Kwarinta añuna pasasha katin Moisés chunllaq lugar Sinaí sirkapi kayatinmi, sarsapi nina ratakuq rurimanta uk ángel † payman rikariran.

³¹ Chaymi Moisés chayta rikarqa kusalata dispantakaran. Chaymanta mas qimikar rikashaq niyarqa, uyaparan Amitunchik kaynu niqta:

³² ‘Nuqami unay rukuykikuna Abrahampa, Isaacpa, Jacobupa Dyusnin kani’ nir. Piru Moisesqa kusalata manchakur chukchukyashanrayku, mana chapanaranlamapischu.

³³ Chaymi Amitunchikqa kaynu niran: ‘Llanqikita urquy. Chaqa kay lugar kayashaykiqami, kusa santu lugar.

³⁴ Nuqami allita rikasha kani pwibluymanta runakuna imanun Egiptupi qischakat-inmapis. Paykunatami uyapasha kani kusata llakir qaychakutinmapis. Chayraykumi ishkimusha kani paykunata washanaypaq. Chaymi shamuyña. Chaqa Egiptumanmi kaçhashuyani’ nir.

³⁵ “Unaymi paykuna, Moiesta disprisyar ‘¿Pitaq kaçhashusha mantakuq jwis yupay kanaykipaq?’ niranllapa. Piru Dyusmi kaçharan mantakuq kar washakunanpaq, imanutaq angelnin chay sarsa rurinpi rikar intrachishannulla.

³⁶ Chaymi Moisesqa, milagrukunata, chaynulla mana ruraypaq shumaq imakunata rurar ima Egiptumantaqa llugshichir unay rukunchikkunataqa apar pasachiran chay chupika mar yakupa rurinta. Chaynumi milagrukunata rurar ima, chay chunllaq lugarkunapi kwarinta añuta puriran.

³⁷ Chaqa Moisesllami Israel runakunatapis niran: ‘Dyus Amitunchikmi qamkunamanta ukta akranqa nuqa yupay rimaqnin kananpaq. Chayna qamkunaqa kasunaykilapapaq’ nir.

³⁸ “Israel runakuna chunllaq lugarpi tantakasha katinmi, Moiesta, angelqa Sinaí sirkapi shumaq imakunata willaran. Payna rukunchikkunata imanun kawsananllapa-paq nir intrachitin, nuqanchikkunatapis intrachimashallapa kasurna kawsanallapa-paq.

³⁹ “Piru rukunchikkunaqami mana uyakunar disprisyanllaparayku ashwan Egiptuman tikrakanaranllapa.

⁴⁰ Chaymi Aaronta niranllapa: ‘Moisés Egiptumanta urqumaranllapa chayqa, mana rikarinnachu. Chayraykumi dyuskunata ruratki, yanapar Egiptuman apamananllapata munanillapa’ nir.

⁴¹ Chaynu nitinllapami, Aaronqa ruraran uk dyus bisirrunuta. Chaynami animalkunata wanuchir, rupachir imana fyistata rurar aduraranllapa chay paykunalla rurashan dyustaqa.

⁴² Chayraykumi Dyusqa paykunamanta ashur, dijaran syilupi tukuy ima kaqkunata adurananllapapaq. Chaqa chaypaqmi Dyus nitin, rimaqninkunaqa kaynu nir iskribisha kayaq:

‘Israel runakuna, ¿qamkunachu chay kwarinta añukunata chunllaq lugarpi karqa, animalkunata wanuchir, ufrinditata çhurar ima aduramaraykillapa?’

⁴³ Ashwanmi qamkunaqa chay yanqa dyus Molocta andasninpi purichiraykillapa. Chaynullami Refán qullarpa ritratunta ima rurar dyus nir aduraraykillapa.

Chaykunata adurashaykillaparaykumi, nuqaqa pwibluykimanta urqur, Babilonia pwiblumanmatapis mas wakaqman itakushaykillapa’ nir.

⁴⁴ “Unay rukunchikkunami chay chunllaq lugarkunapiqa ruraran Dyusta adurananllapa tuldu wasita, imanutaq Dyus, Moiesta rikachir willaran chaynulla. Chaytaqami purichiqlapapis Dyuswan tratuta rurashanpaq yarpunanllapapaq.

† 7:30 Ángel nirqami intrachimanchik Dyus angelpaq tikrakar rikariran Moisesman nir. Masta intrakanarqa rikashun Exodo 3.1-5.

⁴⁵ Chay tuldu wasitaqami ayka añukunata purichiyarqa, Josuewan apar rir uk pwiblumanta kaqkunata binsir taran, Tayta Dyus arnishan pachapi. Chay tuldu wasiqami chaypiqa karan Davidpa tyimpunkaman.

⁴⁶ “Davidtaqami Tayta Dyusqa shumaqta rikar, kusata yanaparan. Chaymi Davidqa mañakuran Dyusta adurananllapa wasita ruratin, chaypina Jacobupa Dyusnin tananpaq.

⁴⁷ Chaynu mañakusha katinmapismi, wamran Salomón ruraran Dyusta adurananllapa wasitaqa.

⁴⁸ Piru allita yaçhashanchikllapanu syilumanta Taytanchikllapa Dyusqami, mana runakuna rurashan wasikunapichu tan. Chaypaqmi Dyuspa rimaqninga kaynu nisha kayaq:

⁴⁹ “Unaq syilumi, tar mantakunay.

Nataq pacha-shuypaqa çhakiy shanan.

¿Imanu wasitataq rurayanqallapa nuqapaqqa?

¿Mayqantaq tanay wasiqa kanqaqa?

⁵⁰ Nuqami tukuy imata rurasha kani’ nir”.

⁵¹ Chaynu Dyuspa rimaqnin nishanta willarmi, Estebanqa niranpis:

“Qamkunaqami unaymanta kusala mana intrakaq, anku shunqukuna kankillapa. Chaynullami chay mana kriyiqkuna yupay mana kasukuq, mana shumaqta yarpukuna ima kankillapa. Chaynu karmi maydiyapis Dyuspa Santu Ispiritunpa kuntranla kankillapa. Chaynuqami unay rukuykillapa yupaylla kankillapa.

⁵² Chaymi nimayllapa, ¿Dyuspa mayqan rimaqnintataq mana qischaran chu chay unay rukuykillapaqa? Paykunami, wanuchiranllapa Dyuspa Akrashan Cristunmi shamuyanqa nir yaçhachikuqkunata. Piru chaynumapis Dyuspa Akrashan Cristun shamutinga, kuntrankunaman qukur ima wanuchiraykillapa.

⁵³ Chaynullami Dyus mantakushanta angelkuna, Moiesta willatin, intrachishutinllapapis mana kasukuraykillapachu” nir.

Estebantami wanuchiranllapa

⁵⁴ Chaynu Esteban nitinmi, payta kuntrashanllaparayku chay karguyjunkunaqa kusata piñakur kirunllapamatapis richyachiranllapa ima.

⁵⁵ Piru Estebanqami, Dyuspa Santu Ispiritunwan kar, unaq syiluman chapakur, Dyusninchikta kusa llipyaraqta rikaran. Chaynulla rikaranpis Jesús, Dyuspa allilaw qichqanpi shaqta.

⁵⁶ Chaymi Estebanqa niran:

—¡Rikayllapa! ¡Syilutami rikani kiçhakashata! Rikanipismi Dyusmanta Shamuq Runata paypa allilaw qichqanpi shaqta nir.

⁵⁷ Piru chaynu nitinga, chay runakunaqa mana uyapanar rinrinllapata kirpar, qayçhakur ima, tukuy nin kallparanllapa Estebantaqa aypaq.

⁵⁸ Chaymanta ayparqa, chay pwiblumanta lluqshichir, rumikunawan sitaranllapa. Chaymi chay llullakuq tistigukunaqa raçhpanllapata urqur inkargaranllapa uk musu runa Saulo shutiqta.

⁵⁹ Chaynu sitayatinllaparaqmi, Estebanqa mañakuran kaynu nir: “Amituy Jesucristo, ispirituyta rikapamanki”.

⁶⁰ Chaynu nirqa, qunqurikur kusala jwirtita rimar niran: “Taytituy, amami kay uchakushanllapataqa kwintachankichu” nir.

Chaynu nirqami, wanuranna.

8

Saulumi kriyiqkunata kusata qischaran

1-2 Chayta rikarmi, Sauluqa yarpuran: Estebanta wanuchirqami allinta tukuyanllapa nir. Nataq chay kusala allin llakipakuq runakunalami Estebantaqa pamparanllapa kusata paypaq waqar ima. Chaymanta chay diyallami Jerusalenpiqa, Jesucristupi kriyiqkunapa ikini puriq qallariranllapa qischananllapapaq. Chaymi tukuy kriyiqkunaqa shikwakar, riranllapa Judeapa, Samariapa pwiblunkunaman. Piru apustulkuna-shuypaqa mana llugshiranllapachu Jerusalenmantaqa.

3 Chaykamanqami Sauluqa kusalata qischaq Jesucristupi kriyiqkunataqa. Chaymi wasin wasin yaykur, ullqutaraq warmitaraq aysachakur llugshichimuqlapa karsilman apananllapapaq.

Samariapimi Jesucristupaq yaachikuranllapa

4 Nataq Jerusalenmanta wakta kayta shikwakaqkunaqa, may rishankunapipis Dyuspa shumaq rimayninta yaachikuranllapa kriyirna washakananllapapaq.

5 Paykunamanta uknin Felipimi, Samaria pwibluman rir charqa, Dyuspa Akrashan Cristunpaq yaachikuq qallariran.

6 Chaynu yaachikutinmi tukuyla tantakashakunaqa kusalata uyakuqlapa, Felipe imata nitinpi. Chaynullami rikaqllapapis Felipe, Dyuspa pudirinwan milagrukunata ruratin ima.

7 Kusa achka runakuna dyablupa yarpuyinwan kaqkuna alliyaqllapa. Felipita uyar, dyablukunapa yarpuyin runakunata qaychachir, llugshiqlapa. Chaynullami achka mana kuyuyta puytiq kwirpuyjunkuna, chaynulla kujukunamapis alliyaranllapa.

8 Chaynu katinmi, chay pwiblupiqa tukuyla kusata aligriyaqllapa.

9 Piru chaypiqami karan uk runa, Simón shutiq. Paymi unaymanta-pacha Samaria pwiblumanta runakunata wasqakur, kriyichisha karan: Payqashi kusa puytiq runa nir.

10 Chaymi tukuy wamrantin, rukuntin paytaqa kusata uyakuqlapa. Paykunami niqlapa: “Kay runa, Dyuspa pudirinwan. Chayrayku tukuy riqchaq milagrukunata rurayta puytin” nir.

11 Chaynu nir imami, paytaqa kusata kasuqlapa unaymanta-pacha wasqakur kriyichisha kashanrayku.

12 Piru Felipe, Dyuspa shumaq rimayninta Jesucristupa shutinpi kriyirmi, Dyuspa mantakuyinpi kawsananllapapaq nir yaachikutinmi, warmipis ullqupis kriyirna tukuyla shutikuranllapa.

13 Chaynulla chay wasqakuq Simonpismi, Felipe nishanta kriyir, shutikuran. Chayna Felipipa pullan puriqna qallariran. Achka milagrukunata Felipe ruratin rikar, Simonqa kusalata dispantakaran.

14 Chaymanta Jerusalenpi apustulkunaqa “Samaria pwiblupi runakunaqashi Dyuspa rimayninpi kriyishallapana” nir yaacharqa, Pedruwan Juanta kacharanllapa.

15 Paykunaqa Samaria pwibluman charqa, Dyusman mañakuranllapa Santu Ispiritunwanna mushuq kriyiqkunaqa kananllapapaq.

16 Chaqa, manaraqmi kriyiqkunamanqa shamushachu karan, Dyuspa Santu Ispiritunqa. Piru paykunaqami shutikushallapana karan Amitunchik Jesucristupa shutinwanqa.

17 Chaymi Pedruwan Juanqa, kriyiqkunapa ananman makinkunata churatin, Dyuspa Santu Ispiritunwanna paykunaqa kidaranllapa.

18-19 Chaynu apustulkuna kriyiq runakunapa ananman makinkunata churatinllapa, Dyuspa Ispiritun paykunawan kidatin rikaran, chay Simonqa. Chaymi apustulkunata qillayta arnir, kaynu niran:

—Chay pudirta qumayllapa, nuqapis makiykunata mayqanpa ananman churatiyqa, Dyuspa Santu Ispiritunwanna paykunaqa kananpaq nir.

20 Chaynu nitinmi, Pedruqa niran:

—Tayta Dyus pudirninta qumanchik chayta rantinashaykirayku, qillaynikiwan pulla chinqankillapa.

²¹ Qamqa mana ima dirichuyjunchu kanki nuqakuna rurashayllapata ruranyakipaqqa. Chaqa qampa shunquykiqami Dyuspaqqa mana allinchi.

²² Chaymi ashwan uchaykita dijar, Tayta Dyusman tikrakar mañakuy ichapis pirdunashunman chay mana allinta yarpushaykimantaqa.

²³ Chaqa yaçhayanimi shunquykiqipa kusata inbidyakayanki nir. Chaymi uchaykiqa prisu yupayna purichishuyan nir.

²⁴ Chaynu Pedro nitinmi, Simonqa niran:

—Amitunchikman mañakupamayllapari. Chaqa manami munanichu chay nimashaykillapanulla imapis pasamanantaqa nir.

²⁵ Chaymanta Pedruwan Juan, Dyuspa rimayninta yaçhachikurllapanaqa, tikrakanllapana Jerusalemman, Samariapa pwiblunkunapipis Dyuspa shumaq rimayninta yaçhachikuqnu ima.

Felipimi parlaran Etiopiamanta runawan

²⁶ Chaymantaqami Dyuspa uk angelnin Felipiman rikarir niran:

—Sharir riy surlawman, Jerusalemman nanta rishaykinu Gaza pwiblukaman. Chay nanqami chunllaq lugarta pasan.

²⁷ Chaymi Felipiqqa sharir, riran. Riyarmi, nanpiqa rikaran Etiopía pwiblumanta uk runata. Payqami uk kusa karguyjun eunuco karan. Chay payllami gubyirna Candace shutiqpa imankunata rikaq. Chay runami risha karan Jerusalemman Tayta Dyusta aduraq.

²⁸ Chaymanta qashan pwiblunman tikrakar, uk karritapi tasha riyaran, Dyuspa rimaqnin Isaías iskribishan libruta liyiqnu.

²⁹ Chaymi Dyuspa Ispiritun Felipitaqa niran:

—Rir qimikay wak karritaman nir.

³⁰ Chaymanta Felipe chay karritaman qimikar chay runa, Isaiaspa librunta liyiqta uyaparqa, kaynu nir tapuran:

—¿Intrakankichu kay liyiyashaykitaqa? nir.

³¹ Chaynu taputinga chay runaqa niran:

—¿Imanunari intrakashaq, mana mayqanpis intrachimatinga? nir.

Chaymi Felipitaqa rugaran kaynu nir:

—Karritayman iqamur qichqaypi tay nir.

³² Nataq chay librupi liyiyashanqami kaynu niyaran:

“Imanutaq Uyshata wanuchitin,
millwanta rututinllapamapis uyarala,
chay yupaymi paypis mana imatapis rimaranchu.

³³ Pinqaypaqta ruraranllapa.

Chaynulla mana llakiparchu, allin runa katinmapis uchacharanllapa.

Piru mayqanpis mana yarpuranchu ¿imanumi payqa maydiyaqa kanqa? nirqa.

Chaqa wanuchirna kay pachamanta ashuchiranllapa” nir.

³⁴ Chaymi chay karguyjun runaqa tapuran Felipitaqa kaynu nir:

—Willamay-ari, ¿pipaqtaq rimayan kay Dyuspa rimaqninga? ¿Payllapaqchu, man-aqachu ukpaq?

³⁵ Chaymanta Felipiqqa chay runa liyiyashanpaq willar, intrachiran Jesuspaq: “Imanumi washamanchikllapa” nir.

³⁶ Chayna parlar riyarllapaqa, uk lugar yakuyjun kaqta pasayarqa, chay karguyjun runaqa niran:

—Kaypi kan yaku. ¿Manachu nuqapis shutikuyman? nir.

[

³⁷ Felipiqa niran:

—Tukuy shunquykiwan kriyitkiqami, puytini shutichishuyta.

Chaymi chay runaqa niran:

—Kriyini, Jesucristuqa Dyuspa Wamran nir.]

³⁸ Chaymi karritanta yarachir, ishkantin ishkir, yaykuranllapa yakuman. Chaymi chaypina Felipiqa shutichiran eunucutaqa.

³⁹ Chaymanta yakumanta lluqshitinllapaqa, Amitunchikpa Ispiritun Felipitaqa illaqmanta apatin, chay runaqa mana rikarannachu. Piru chaynumapis ashwan kusa aligrina riran.

⁴⁰ Nataq Felipiqa Azoto pwiblupi rikariran. Chaymi pwiblun pwiblun riran, Dyuspa shumaq rimayninta yaçhachikuqnu, Cesarea pwibluman çhanankaman.

9

Saulumi Amitunchikpina kriyiran

¹⁻² Chaykamanqa Saulo-shuypaqa mana shaykuq, rimapakur puriran, Amitunchikpi kriyiqkunata wanuchiya yarpur. Chaymi kurakunapa mantagninkunaman rir mañakuran uk urdinta. Chaywana Damasco pwibluman rir, tantakananllapa wasikunaman yaykur Jesuspi kriyiqkunataqa tarir ullquta, warmita ima prisur Jerusalén pwibluman apamunanpaq.

³⁻⁴ Chaymanta, Damasco pwibluman rir çhayatinllapanaqa, nanpi illaqmanta kusala lliypa intiru, syilumanta achkirachikamuran Saulo kayashanmanqa. Chaynu achkirachikamutinga, pachaman ratar, uk rimayta uyaparan kaynu niqta: “¡Saulo, Saulo! ¿Imapaqtaq ikiypi puriyanki qisçhamanaykipaq?” nir.

⁵ Chaymi Sauluqa niran: “¿Mayqantaq kanki, Taytituy?”

Chay rimaqqami niran: “Nuqami Jesús kani, mayqanpa ikinpiçi qisçhanaykipaq puriyanki chay. [Chaynu purirqami çamlla mana allintachu rurakayanki, imanuçhi turumaqa yapukuyar, ikiman matqakur, rijapi çhachikarqa paylla nanachikun chay yupay”.

⁶ Chaymi Sauluqa manchaysalla çhukçhukyayar, kaynu nir tapuran: “Taytituy, çimatataq ruranaypaq allin kanqa?” nir

Amitunchikqa niran:] “Sharir, riy Damasco pwibluman. Wakpimi willashunqallapa imatami ruranki nirmapis”.

⁷ Chaynulla Sauluwan riçkunapis uyaparan chay rimaytaqa. Piru manami mayqan-tapis rikaranllapachu. Chaymi kusalata dispantakaranllapa.

⁸ Chaymanta, Sauluqa ratashanmanta sharir, manana rikakuyta puytiranchu. Chaymi pullan kaqkunaqa, makinmanta aysakurna, aparanllapa Damasco pwiblumanqa.

⁹ Chaypiçami kimsa diyatana karan mana çhapakur; mana mikur, mana imatapis upyar imalamapischu.

¹⁰ Damasco pwiblupiçami taq Amitunchikpi kriyiq uk runa Ananías. Chaymi Amitunchikqa, rikapakuyninpi payman rikarir, kaynu niran: “¡Ananías!”

Payqa niran: “Kaypimi kani, Taytituy” nir.

¹¹ Chaymi, Amitunchikqa niran: “Sharir, riy chay kalli Dirichu shutiqman. Chaypimi Judaspa wasinpi tapukuy uk runa Saulo shutiqpaq. Payçami Tarso pwiblumanta. Paymi Dyusman kusata mañakuyan.

¹² Chaymi, rikapakuyninpi rikashusha wasiman çhar yaykur, makikikunata ananpi çhuratki çashan rikakuyan” nir.

¹³ Chaynu Amitunchik nitinmi, Ananiasqa niran: “Taytituy, kusa achka runakunami parlamashallapa paypaqqa, tukuy mana allinkunata Jerusalempe çampi kriyiqkunata rurashanpaq.

¹⁴ Kananqami chay runaqa kay Damasco pwiblumanna shamusha, kurakunapa mantaqninkuna kaçhamutin, qampi kriyiqkunata apar prisunanpaq” nir.

¹⁵ Chaynu nitinmapis, Amitunchikqa kaynu nir kaçharan: “Riy. Chaqa paytami akrasha kani nuqapaq rimar yaçhachinanpaq chay Israel runakunata, chaynulla mana Israel runakunata, gubyirnunkunata ima.

¹⁶ Nuqami paytaqa intrachishaq, nuqapaq rimar yaçhachikurqa kusata qischakayanqa” nir.

¹⁷ Chaynu Amitunchik nitinga, Ananiasqa riran, chay maypiçi Saulo kayashanman. Chayman çharqa, wasiman yaykur Saulupa ananpi makinkunata çhurar, niran:

—Kriyiq masiy Saulo, nanta shamuyatki Amitunchik Jesús qamman rikariran chay paymi kaçhamasha nawiki rikakutinna, Santu Ispiritu qamwanna kananpaq nir.

¹⁸ Chayta nitinmi chay kutilla, Saulupa nawinmantaqa pispa yupaylla wiqtikuna rataran. Chaymi qashan rikakurna sharir shutikuran.

¹⁹ Chaymantaqa mikur kusa jwirsayjunna tikrakan. Chayna Jesucristupi kriyiqkunawanqa pullana taran Damasco pwiblupiqqa, ayka diyallataqa.

Saulumi Damascupi yaçhachikuran

²⁰ Chaymantami Sauluqa, Damasco pwiblupiqqa Israel runakunapa tantakananllapa wasikunapi yaçhachikuran, “Jesucristuqa, Tayta Dyuspa Wamranmi” nir.

²¹ Chaynu yaçhachikutinmi, tukuy chay uyakuqkunaqa dispantakashalla ninakuql-lapa: “¿Manachu kay runa Jerusalenpiqa, Jesuspi kriyiqkunapa ikinpi puriq prisur ima qischananpaq? ¿Manachu chaynu kar, kaymanpis shamuran Jesuspi kriyiqkunata prisur, kurakunapa mantaqninman qukunanpaq?” nir.

Chaynu nir imami, paykunapura parlaqllapa.

²² Piru chaynu ninakutinllapamapis, Sauluqa mana mayqantapis mancharchu, kusata animakur yaçhachikuran: “Jesusmi, Dyus Akrashan Cristun chiqap washamaqn-inchikllapaqa” nir. Chaynu nir yaçhachikutinmi, Damasco pwiblupi taq Israel runakunaqa alliplata yarpupakuranllapa.

²³ Chaymanta, ayka diyakuna pasatinnaqa, chay runakunaqa tantakar parlaranllapa Saulutaqa wanuchinanllapapaq.

²⁴ Piru Sauluqami yaçharan, tukuy unaq, tukuy tutashi chay çhiqniqninkunaqa yarakuyan, chay pwiblumanta lluqshina punkupi, pay yarquqta wanuchinanllapapaq nir.

²⁵ Chaymi Jesucristupi kriyiqkunaqa Saulutaqa uk kanastaman itar, chay pwiblupa ridurninpi rumiwan llutakasha pata kaq chaypa ananman iqachir, chaylata tuta waq-talawman ishkichiranllapa.

Saulumi Jerusalenpi

²⁶ Chaymanta Saulo, Jerusalén pwibluman çharqa, Jesucristupi kriyiqkunaman pul-lachakayta munaran. Piru payta kusata manchashanllaparayku mana kriyiranlla-pachu, “Jesucristupi kriyiyanaqa” nirqa.

²⁷ Nataq Bernabimi Saulutaqa apar anapustulkunaman. Chaymi apustulkunataqa parlaran, imanumi Sauluqa nanpi Amitunchikta rikatin, payqa parlaran, chaynulla imanumi yaçhachikuran Amitunchik Jesuspaq Damasco pwiblupi, mana mayqantapis manchar imachu nir.

²⁸ Chaynami Sauluqa Jerusalenpi kidar, paykunawanna puriran.

²⁹ Chaynullami mana manchakur imachu Amitunchikpaq yaçhachikuq, chay griego ri-maq Israel runakunawan parlar, willanakur ima. Piru chay runakunaqami Saulutaqa wanuchiyta yarpuranllapa.

³⁰ Chaymanta kriyiq masinkuna chayta yaçharmi, Saulutaqa Cesarea pwibluman apar, paypa pwiblun Tarsumanna kaçharanllapa.

³¹ Chaynami Judeapa, Galileapa, Samariapa pwiblunkunapi Jesucristupi kriyiqkunaqa kusa shumaqtana kawsaqllapa, mana qischakarnachu. Chaymi ashwan Amintunchik munashannulana kawsaqllapapis. Chaynulla Dyuspa Santu Ispiritun yanapatinmi, masna achkayaranllapapis.

Pedrumi Eneasta allicharan

³² Chay tyimpukunapimi Pedruqa, Jesucristupi kriyiqkunata watukur puriq. Chaymi Lida shutiq pwiblupi taqkunatapis riran watukuq.

³³ Chayman charqami, tarinakuran uk runa Eneas shutiqwan. Paymi mana kuyuyta puytiq kwirpuyjun kar, uchu añupaqna mantanlapi karan.

³⁴ Paytami Pedruqa niran:

—Eneas, kananqami Jesucristo alliyachishunna. Chaymi sharir, mantaykita tantay nir.

Chaynu nitinmi, Eneasqa chay kutilla allinna shariran.

³⁵ Chaymi, chay Lida pwiblupi, Sarón pwiblupi taqkunaqa, rikaran imanumi Eneas sharitinmapis. Chayta rikarmi, uchanllapakunata dijar, Jesucristupina kriyiranllapa.

Pedrumi Dorcasta kawsachimuran

³⁶ Lida pwiblupa shipchanpimi kaq uk pwiblu Jope shutiq. Chaypimi karan uk warmi, Amintunchikpi kusata kriyiq. Paymi shutiq Tabita. Nataq, griego rimaypi-shuypaqa “Dorcas” nir. Chay warmisitaqami kusa allinkunata rurar, mana imayjunkunata yanapar ima kawsaq.

³⁷ Chaymantami chay diyakunapiqa qishar wanuran. Chaymi kwirpuntaqa paqachir ima aparanllapa wasipa altun unakaqnin kwartuman chutarachiq.

³⁸ Chaymi chay Lida pwiblupi Pedro katin, Dorcasp kriyiq masinkunaqa ishkey runata kacharanllapa, Pedruta kaynu willananllapapaq: “Dorcas wanusha katin, kananllashi rinki Jopiman, ama tardarchu” nir.

³⁹ Chaymi Pedruqa paykunawan riran. Chaymanta chatinqa, aparanllapa Dorcas chutarayashanman. Chaypimi achka byuda warmikuna, Dorcasp ridurninman tantakasha, kusata waqayaranllapa. Chaynu waqarllapami, Pedrutaqa uknin uknin rikachiranllapa, manaraq wanuyar rachpanta rurashankunata ima.

⁴⁰ Chayna Pedruqa, chay ruripi kaqkunataqa tukuyta waqtaman urqur, payqa qunqurikur Dyusman mañakuran. Chaymantaqa chay wanushata chapar, niran:

—Tabita, shariy, nir.

Chaynu nitinmi, chay warmisitaqa chay kutilla, nawinkunata chapakuchiran. Chayna Pedruta rikarqa, das taran.

⁴¹ Chaymanta, Pedruqa makinmanta chutar sharichir, kriyiq masinkunata, byuda warmikunata qayar, Dorcastaqa kawsaqtana paykunapa naypanman apamuran.

⁴² Chaymi chayta Jope pwiblupi yacharllapaqa, kusala achka kriyiranllapa Amintunchikpiqa.

⁴³ Pedrupismi, achka diyakunata Jope pwiblupiqa kidaran, uk runa Simón shutiqpa wasinpi. Simonqami qarata blanduchar trabajaq.

10

Pedrumi Corneliuwan

¹ Nataq Cesarea pwiblupimi taq uk runa Cornelio shutiq. Paymi uk kwartil Italiano shutiqmanta suldadukunapa uk mantagnin karan.

² Payqami mana Israel runa karmapis tukuy chay wasinpi ayllun taqkunawan Dyusta allipta kasur, aduraqllapa. Chaynu karmi, qillaynin kaqkunamatapis, Israel runa ministiqkunata qur yanapaq. Chaynulla waran waran Taytanchik Dyusman mañakuq.

³ Chaymi uk diyaqa tardi, alas tris yupayna katin, Corneliuqa rikapakuyninpi Dyuspa angelninta rikaran. Chaymi Dyuspa angelninga pay kashanman yaykur, kaynu niqta uyaparan: “¡Cornelio!” nir.

⁴ Chaymi, Corneliuqa angelta kusata chapar manchakur, tapuran: “¿Imatataq munanki, Taytituy?” nir.

Angelqa niran: “Tayta Dyusmi uyashusha, payman mañakutki. Chaynulla, mana imayjunkunata yanapatkipis, shumaqta rikashusha.

⁵ Kananlla Jope pwibluman kaçhakuy apamunanllapapaq uk runa Simón shutiqta. Paytami ninllapapis Pedro nir.

⁶ Payqami tukayun Simón, qarata blanduchar trabajan chaypa wasin, mar yakupa manyanlapi, chaypi tayan. [Chaymi shamurqa imata ruranaykipaqpis willashunqa].

⁷ Chaynu ángel parlar ritinnaqa, Corneliuqa uk suldadunta, chaynulla ish kay sirbikuqninta qayamuran. Chay suldadunqami Dyuspi kusata kriyiq. Chaynulla pay Corneliutapis kusata kasuq. Chaynu katinmi Corneliuqa chay suldadunpaq kusata yarpuq.

⁸ Qayamur paykunata chay rikashanta manyaqta parlarqa, kaçharan Jope pwibluman.

⁹ Allaqninga yaqqana Jopiman çhayatinllapa, alas dusi yupaynaqa Pedruqa iqaran wasipa ananman, Dyusman mañakunanpaq.

¹⁰ Payqari kusata mallaqnar, mikunayaran. Chaymanta mikunanta kamakachinanllapakamanqa, rikapakuyninpi rikaran syilu kiçhakaqta.

¹¹ Chaynu syilu kiçhakatinga unaqmanta ishkimuyaran uk atun pullu kada manyankunamanta watakasha.

¹² Chay pullu watakashapa rurinpiqa karan tukuy riqchaq mana mikuypaq animalkuna, kwatru çhakiyjun animalkuna, largu kurukuna, pari q kurukuna ima.

¹³ Chay rikapakuyninpi uyaparanpis syilumanta kaynu niqta: “Pedro, sharir wanuchir, mikuy” nir.

¹⁴ Piru Pedruqa niran: “Mana Taytituy. Chaqa chay riqchaq mana mikuypaq animalkunataqa mana mikushachu kani maydiyapis” nir.

¹⁵ Chaynu nitinga, qashan chay rimaqqa niran: “Tayta Dyus tukuy imatapis ‘Allin’ nishantaqa, ama ‘Mana allin’ niychu qamqa” nir.

¹⁶ Chaynullamiri kimsa kuti willaran. Chaymantaqa qashan tikrakaranna syiluman chay pulluqa.*

¹⁷ Pedruqa kusata yaçhayta munaran chay riqchaq rikapakushanpaq, çimataq kanqa chayqa? nir. Chaypaq kusata yarpupakunankaman, Cornelio kaçhashan runakunaqa çharanna Simonpa wasinmanqa, Pedrupaq tapukur.

¹⁸ Chay wasiman çharnaqa kusa jwirtita rimar tapukuranllapa:

—¿Kaypichu Pedro ninllapa Simón shutiq runa tan? nir.

¹⁹ Pedruqari chay riqchaq rikapakuyninpaq yarpuyatinlla, Dyuspa Santu Ispiritunqa niran: “Chapay. Kimsa runakuna maskashuyan.

²⁰ Sharir, ishkir paykunawan riy ama imapaqpis yarpupakurchu. Nuqami chay runakunataqa kaçchamusha kani qamman shamunanllapapaq” nir.

²¹ Chaymi Pedruqa wasipa ananmanta ishkimur, Cornelio kaçhashan runakunataqa niran:

—Nuqami kani Simón Pedruqa. ¿Imalapaqtaq shamushaykillapa? nir.

²² Paykunaqa niranllapa:

* **10:16** Dyus, Pedruta kay rikachishanpaqmi intrachinayaran, mayqan runapis Dyuspi kriyiq kar, maylawmanta karpis, chaylla Dyuspaqqa. Mana ukman ukmanchu nir.

—Nuqakunami shamunillapa suldadukunapa kapitannin Cornelio kaçhamatinllapa. Paymi allipta Dyuspi kriyin. Chaymi Israel runakunapis paytaqa kusata rispitanllapa, munanllapa ima. Pay Corneliumi kaçhamashallapa paypa wasinman rir willatki uyakushunanpaq. Chaqa payqa nimiranllapa Dyuspa angelninshi willasha, qam rir wasinpi willatki uyakushunanpaq nir.

²³ Chaynu nitinllapaqami, Pedruqa samachiran wasin ruriman. Chaypimi pullana chay tutaqa kidaranllapa. Chaymanta allaqninga paykunawan pullalla riranllapa. Chaynulla wakin chay Jope pwiblupi, Dyuspi kriyiqkunapis pullan yapar riran Pedruqa.

²⁴ Jope pwiblumanta lluqshirqa, allaqninraq Cesarea pwiblumanqa çharanllapa. Çhatingllapaqa, Corneliuqa ayllunkunawan amigunkunawan tantakasha, Pedrutaqa yarayasha karanllapa.

²⁵ Pedro çhatinga, Corneliuqa lluqshiran tariq, naypanpi qunqurikur adurananpaq.

²⁶ Piru mana chayta munarchu kaynu nir sharichiran:

—Shariy taytituy. Nuqapismi qam yupay runala kani nir.

²⁷ Chaynu paywan parlaqnu riyar wasinman yaykurqa, chay wasi ruripiqqa achka runa tantakashata tariran.

²⁸ Chaymantami Pedruqa tukuyta chaypi kaqkunataqa niran:

—Qamkunaqami yaçhankillapa nuqakunapa kustumriyllapata. Israel runakuna katiyllapa kustumriyllapaqami intrachimanllapa: Ama uklawmanta runakunawanqa tantakanayllapapaqchu, ama wasinmanmapis yaykunayllapapaq imachu. Piru Tayta Dyusmi yaçhachimasha amashi pitapis nishaqchu: ‘Mana watukuypaqchu, mana allinchi ima’ nirqa.

²⁹ Chayraykumi qayachimatkilapaqa, utqaylla shamusha kani, mana imapaqpis ukmanta yarpur imachu. Chaymi yaçhayta munanina çimalapaqtaq qayachimashaykillapa kanqa? nirmapis.

³⁰ Chaymi Corneliuqa niran:

—Kananwanqa kwatru diyana, kay uras yupay nuqaqa kay wasiypi ayunar, Dyusman mañakuyaray. Chaykamanmi, naypaypi uk runa allipla yuraq intiru raçhpajjun rikariran. Chaymi nimiran:

³¹ ‘Cornelio, Dyusman mañakutkimi, payqa uyapashusha. Chaynulla, mana imayjunkunata yanapatkipis payqa shumaqta rikashusha.

³² Kaçhay runakunata Jope pwibluman Simonta, Pedro ninllapa chayta apamunanllapapaq. Mar yakupa manyanpimi chay tukayun qarata blanduchar trabajaqpa wasinpi tayan’ nir.

³³ “Chaynu nimatinmi, utqaylla kaçhakuray shamunaykipaq. Qamqami mana ima mana allinkunataqa yarpurchu, ashwan utqaylla shamushayki. Kanan-shuypaqari tukuyta, kaypi kanchikllapa, Dyuspa naypanpi. Chaymi kusata uyakushuyta munanillapa, tukuy imata Amitunchik willashusha nuqakunata willamanaykillapapaq chayta rimatki” nir.

Pedrumi Corneliupa wasinpi rimaran

³⁴ Chaymantami Pedruqa paykunata niran:

—Kananqami allita intrakanina, chiqaptami Dyusqa mana ukmanta ukmantachu rikamanchik maylawmanta kashamapis nir.

³⁵ Ashwanmi maylaw nasyonmanta, ima ayllumanta karmapis payta kasusha, allinkunata rurashaqa, kusa munashan wamranpaqna riqsimanchik.

³⁶ Nuqakuna Israel runakunatami willamashallapa, tukuyta Amun Jesusrayku, imanumi Dyuswanqa shumaqta kawsanayllapapaq nir.

³⁷ “Qamkunaqami allita yaçhankillapa Israel pwiblupi pasashantaqa. Naypaqtaqami Dyusninchikqa akraran Shutichikuq Juanta, Amitunchik Jesuspaq allita yaçhachikunanpaq.

³⁸ Chaynulla yaçhankillapapis, Taytanchik Dyus Nazaretmanta Jesusta Santu Ispirita, pudirninta qushanpaqmapis. Chaynu karmi Jesusqa allinkunalata rurari, runakunata dyablu qischatinmapis washaran, Dyus pullan katin nir imami yaçhankillapa.

³⁹ Chaqa nuqakunami rikasha kanillapa Jesús tukuy imata Jerusalenpi, Judeapa pwiblunkunapi ima rurashanta, chaynulla kruspi klabar wanuchishanllapamatapis. Chaymi nuqakunaqa tukuy chaykunapaqqa tistigu kanillapa.

⁴⁰ Piru Dyus, kimsa diyamanta kawsachimutinmi, nuqakunaman rikariran.

⁴¹ Manami tukuyta runakunamanchu rikarimuran. Ashwanmi Dyus nuqakunata tistigukuna kanayllapapaq akramashanllapakunalaman rikariran. Chaqa kawsamutin-gami, paywan mikurayllapa, upyarayllapa ima.

⁴² “Chaymantami payqa kaçhamaranllapa, rir tukuyta intrachinayllapapaq: ‘Dyusmi, Jesustaqa kaçhamusha wanuqkunata, kawsaqkunata allita rikar yaçhananpaq’ nir.

⁴³ Chaqa Dyuspa tukuy rimaqninkunami Jesuspaq kaynu nisha kayaq: ‘Tukuy paypi kriyitinllapashi tukuy uchankunamanta payqa pirdunayanqa’ nir”.

Mana Israel runakunamanmi Santu Ispiritu shamuran

⁴⁴ Pedro chaynu yaçhachikuyatinmi, tukuy chay uyakuqkunamanqa Dyuspa Santu Ispiritun shamuran.

⁴⁵⁻⁴⁶ Chaymi Santu Ispiritu uyakuqkunaman shamutinga, Israelmanta kriyiq runakuna Pedruwan çhasha karan chaykunaqa, alliplata dispantakaranllapa. Chaqa chay uyakuqkunaqa ukman rimaykunapi Dyusta alabaqta uyaparanllapa. Chaymi yarpuranllapa: ¿Imanutaq Dyusninchikqa mana Israel runakunatapis Santu Ispiritunta qun? nir.

⁴⁷ Chaymi Pedruqa niran:

—Nuqanchikkunata yupaylla kay runakunatapis Dyusninchik Santu Ispiritunta qusha katinga, ¿ama shutikuychu niytachu puytinchik? nir.

⁴⁸ Chaynu nirnaqa kaçhakuran Amitunchik Jesuspa shutinpina shutikunanllapapaq. † Chaymanta shutikurnaqa, Pedruta kusata rugaranllapa ayka diyallataqa paykunawan kidananllapapaq nir.

11

Pedrumi kriyiqkunata willaran imata rurashanpaq

¹ Apustulkuna, chaynulla Judea pwiblunapi Jesuspi kriyiq runakunapis uyaparanllapana, “Chay mana Israel runa kaqkunapis, Dyusninchikpa shumaq rimayninpi kriyishallapana” nir.

² Chaymi Jerusalén pwibluman qashan Pedro çhatinnaqa wakin Israelmanta kriyiqkunaqa, paywan willanakuranllapa. Chaqa paykunaqa yarpuqllapa, mayqanpis Jesuspi kriyiq karmapis, paykunapa kustumrintapis rurananllapapaq nir.

³ Chaymi Pedrutaqa tapuranllapa kaynu nir:

—¿Imapaqtaq rirayki chay kustumrinchikta mana ruranllapachu chaykunapa wasinmanqa? Chaynulla ¿imapaqtaq paykunawan pulla mikushayki ima? nir.

⁴ Chaynu taputinllapami, Pedruqa manyaqmanta parlaran tukuy ima pasashankunata, kaynu nir:

† **10:48** Amitunchik Jesuspa shutinpina shutikuranllapa nirqami intrachimanchik, paymi uchanchikmanta washamanchik nir kriyir shutikunchik nir.

⁵—Nuqaqa Jope pwiblupi karay. Chaypi kar Dyusman mañakuyarmi, rikapakuyniypi rikaray syilumanta uk atun pullu kada manyankunamanta watakasha nuqaman ishkimuqta.

⁶ Chaymi, chaypa rurinman chapakurqa rikaray mana mikuypaq kwatru çhakiyun animalkunata, utiq kurukunata, largu kurukunata, pariç kurukunata ima.

⁷ Chaynullami uyaparaypis syilumanta kaynu nimaqta: ‘Pedro sharir wanuchir mikuy’ nir.

⁸ “Chaynu nimatinga nuqaqa niray: ‘Mana Taytituy. Chaqa chay riqchaq mana mikuypaq animalkunataqa mana mikushachu kani maydiyapis’ nir.

⁹ “Chaynu nitiyqa, chay syilumanta willamaqqa qashan nimiran: ‘Tayta Dyus tukuy imatapis “Allin” nishantaqa, ama “Mana allin” niychu qamqa’ nir.

¹⁰ Chaynullamiri kimsa kuti willamaran. Chaymantaqa chay pulluqa qashan tikrakaranna syiluman.

¹¹ “Chay kutillami, chay wasi kayashaymanqa çharan kimsa mana Israel runakuna. Paykunataqami, Cesarea pwiblumanta kaçhasha karanllapa nuqata apamananllapa-paq.

¹² Chaymi, Dyusninchikpa Santu Ispiritun nimiran paykunawan rinaypaq, ama ukmanta yarpurlamapischu. Pullaymi riran kay saysi ukninchikkunapis. Tukuy paykunawanmi yaykurayllapa chay runapa wasinmanqa.

¹³ Chaymi chay runaqa parlamaranllapa imanushi uk ángel wasinman yaykur kaynu willaran nir: ‘Jope pwibluman kaçhakuy apamunanpaq uk runa Simón shutiqta, chay Pedro ninllapa chayta.

¹⁴ Pay shamurmi willashunqa, imanumi qam, chaynulla tukuy aylluykikunamapis washakankillapa’ nir.

¹⁵ “Chaymi, paykunata yaçhachiyatiyqa, Dyuspa Santu Ispiritunqa paykunaman shamuran, imanutaq uk kuti shamuran nuqanchikkunaman chaynulla.

¹⁶ Chaymi chaymantaqa yarpuray Amitunchik nishanta. Chaqa niçmi: ‘Chiqaptami Shutichikuq Juanqa yakulawan shutichikuran. Piru Dyusqami qamkunataqa Santu Ispiritunwan shutichishunqallapa’ nir.

¹⁷ Chaymi paykunatapis, Amitunchik Jesucristupi kriyishanrayku, Taytanchik Dyus nuqanchikkunata yupay, Santu Ispiritunta qutinga, çpitaq nuqaqa kani Dyusninchikta willanaypaq ‘Ama paykunataqa Santu Ispirituykitaqa quychu’ nirqa?”

¹⁸ Chaynu Pedro nitin, Jerusalemanta kriyiqkuna uyaparqa uyarala kidar, ashwan Dyusninchikta alabaran kaynu nir:

“Dyusninchikqami chay mana Israel runakunatapis yanapashana, uchankunata dijar paymanna tikrakananllapapaq. ¡Chaynuqami paykunapis tukuy tyimpupaqna kawsanqallapa!”

Antioquiapi punta kriyiqkuna

¹⁹ Estebanta wanuchishallapana karqa, wakin kriyiqkunapa ikinpi puriran qischanapaq chay kuntraqninkunaqa. Chaymi wakin kriyiqkunaqa alsakar riranllapa, Fenicia, Chipre pwiblukunaman, chaynulla Antioquia pwiblumanpis. Chay pwiblukunapiqa Amitunchik Jesuspaq yaçhachiqlapa Israel runa masinkunalata. Nataq, wakinkunata-shuyapaqa mana yaçhachiranllapachu.

²⁰ Chaymantaqa ashwan, Chiprimanta, Cirene pwiblumanta shamuranllapa Antioquia pwibluman. Chaypiqami paykunaqa Jesuspa shumaq rimayninta yaçhachiran tukuy chay wakin mana Israel runakunatapis.

²¹ Amitunchik paykunata yanapatinmi yaçhachikutinllapaqa, achka runakuna unay mana allin rurayninkunata dijar, Amitunchikpina kriyiranllapa.

²² Jerusalemni kriyiqkuna “Antioquiapi mana Israel runakuna kusata kriyinllapa” nir uyaparqa, Bernabita kaçharanllapa, rir rikananpaq.

²³ Chaymi, Bernabé êharqa rikaran, Dyusninchik imanu bindisir paykunata yanapashanmatapis. Chaymi payqa alliplata aligriyaran. Chaynulla paykunataqa kusata kunsijaran, ama imatapis yarpurchu, tukuy shunqunwan shumaqta Amitunchikta kasunanllapapaq.

²⁴ Chaqa payqami kusala bwinu, chaynulla Amitunchikpi kusalata kriyiq karmi, Dyuspa Santu Ispiritunwan karanpis. Chaymi yaêhachikutinqa, achka runakuna Amitunchikpi kriyir masna achkayaranllapa.

²⁵ Chaymantami Bernabiqa riran Tarso shutiq pwibluman, Sauluta maskaq.

²⁶ Chaymi tarirqa, aparan Antioquiaman. Chaypiqami paykunaqa uk añuta, Jesucristupi kriyiqkunawan taran, achka runakunata yaêhachir. Chay Antioquiapi yaêhachikushmanmanta-pachami Jesucristupi kriyiqkunataqa cristianukuna nir riqsiranllapa.

²⁷ Chay tyimpukunapimi Dyuspa wakin rimaqninkuna, Jerusalemanta riran Antioquiaman.

²⁸ Paykunapa ukninmi shutiran Agabo. Paymi kriyiq masinkunapa êhaypinpi shar, Santu Ispiritu rimachitin, niran: “Tukuy intirupimi mallaq tyimpu kanqa” nir. Chay nishanqami chiqapta karan, chay Romapa gubyirnun Claudio mantakuyashan tyimpunpi.

²⁹⁻³⁰ Chaynu mallaq tyimpu katinmi, Antioquiamanta kriyiqkunaqa, puytishanllapata qillayta tantar kaêharanllapa chay Judea pwiblukunapi kriyiqkunamanqa. Chay tantashanllapataqa Bernabiwan Saulo aparanllapa chay Judeapi kriyiqkunapa rikaqninkunata qutin, chay paykunana qunanllapapaq chay ministiqkunataqa.

12

Santiaguta wanuchir Pedruta karsilaranllapa

¹ Chay tyimpukunapi gubyirnu Herodesqa, qallariran Jesucristupi wakin kriyiqkunataqa kusata qischaq.

² Chaymi kaêhakuran Juanpa uknin Santiaguta ispadawan wanuchinanllapapaq.

³ Chaynu Santiaguta wanuchishanpaqmi Israel runakunaqa kusa shumaqta yarpuranllapa. Chayraykumi Herodesqa kaêhakuran Pedrutapis aypar karsilananllapapaq. Chaykunataqami Herodesqa ruraran Pascua fyistapi tantakunata mana libadurayjuntachu mikunchik chay diyakunapi.

⁴ Chaqa payqari yarpuran, Pascua fyista pasatin, Pedrutaqa tukuy runakunapa naypanman apatin, rikar yaêhatinllapa wanuchinanpaq nir. Pedro karsilpi katingami kuytayaranllapa dyisi-saysi (16) suldadukuna, kwatru kwatru turnanakur ima.

⁵ Chaynumiri Pedrutaqa karsilpiqa suldadukuna allita kuytayaranllapa ama lluqshinanpaq. Piru kriyiq masinkunaqami mana shaykuq mañakuyaranllapa Dyusman, Pedrupaqqa.

Pedrutami uk ângel karsilmanta lluqshichiran

⁶ Herodes, runakunapa naypanman apananpaq diya quyapachanqa, Pedruqa punuyaran ishkay suldadukunapa êhaypinpi, ishkay kadinakunawan alli watakasha. Nataq wakin suldadukuna-shuypaqa karsilpa punkunpi kuytakuyaranllapa.

⁷ Chaymantami illaqmanta Amitunchikpa uk angelnin chaypi rikaritin, kusa llipya intiru karsilqa tikrakan. Chaymi angelqa Pedrutaqa qichqanmanta kumsar rikêhachir kaynu niran:

—Utqar shariy, kananlla nir.

Chaynu nitinga chay kutilla, Pedrupa makinmanta kadinakunaqa rataran pachaman.

⁸ Chaymi angelqa Pedrutaqa niran:

—Allita waêhkakur, llanqikita llanqikuy nir.

Chaynumiri Pedruqa ruraran. Chaymi angelqa qashan niran:

—Qataykita qatakur, nuqapa ikiyta shamuy nir.

⁹ Chaynu nitingami Pedruqa angelpa ikinta riran, ángel rurayashanqachu chiqap kanqa, manaqachu mana nirmapis, mana yaçharchu. Ashwan paytaqa yarpuchiyaran yanqa musquyninlapi rikaq yupay.

¹⁰ Chaynu yarpuyarmapis Pedruqa angelwanqa naypaq kuytakuq suldadukunapa çhaypinta pasaran. Chaynulla mas riyarqa uk suldadukunatapis pasaranna. Chaymanta mas naypaqman riyarllapaqa ashwan çharanllapana karsilpa waqta llugshina jyirru punkunmanpis. Chaymi chay punkuqa paylla kiçhakaran. Chaynami, llugshir ishkantin riyatinllapaqa, wakaqpina karqa, angelqa paylatana dijaran Pedrutaqa.

¹¹ Chaymi Pedruqa chaypiraq kwintata qukar niran: “Kanan-shuypaqa Amituyqa chiqapta, angelninta kaçhamusha washamananpaq Herodesmanta, chaynulla Israel runakuna tukuy imata ruramananpaq kashanmanmatapis” nir.

¹² Chaynu kwintata qukarnaqa, Pedruqa riran Juanpa maman Mariapa wasinman. Kay Juantami Marcos niqlapapis. Chaypimi kusa achka kriyiq masinkuna tantakasha, Dyusman mañakuyaranllapa.

¹³ Chay wasiman çharnaqami, waqta yaykuna punkumanta takakur qayakuran. Chaymi, uk warmi wamra Rode shutiq, punkumanta qayakuqta uyaparqa kallparan rikaq.

¹⁴ Chaymanta, rimayninmanta Pedrutaqa riqsiran. Chaymi chay warmi wamraqa kusata aligriyar, punkuta mana kiçharchu ruriman kallparan wakinkunata willaq, Pedrumi chay punkupi qayakuyan nir.

¹⁵ Chaymi paykunaqa niranllapa:

—Yaruyashayki kanqa nir.

Chaynu nitinllapamapis, wamraqa niran:

—Chiqaptami pay nir.

Chaynu nitinmapis, paykunaqa niranllapa:

—Manami Pedruchu kanqa. Ashwanmi angelnin kanqa nir.

¹⁶ Chaynu ninanllapakamanqa, qayakuyaran Pedruqa. Chaymi rir punkuta kiçhar, Pedruta rikarqa alliplata dispantakaranllapa.

¹⁷ Piru, Pedruqa makinlawan willaran uyarananllapapaq. Chayna paykunataqa par-laran imanushi, Tayta Dyusqa karsilmanta urquran nirmapis. Chaynullami niranpis:

—Kay nishushayllapatami, parlankillapa Santiaguta, * chaynulla kriyiq ukninchikku-natapis nir.

Chaynu nirqa, chay kayashanmanta yarqur riran uklawtana.

¹⁸ Achkiyatinnaqa, chay suldadukuna-shuypaqa mana imanu tukushaq nirpis yaçharanllapachu. Chaqa paykunaqari mana yaçharanchu maytataq Pedruqa risha nirmapis.

¹⁹ Chaymanta, Herodesqa kaçhakuran Pedruta maskananllapapaq. Piru mana tariyta puytitiinllapanaqa, chay kuytakuqkunata uchachar, Herodesqa mantakuran wanuchi-nanllapapaq.

Chaymantami Herodesqa Judeamanta llugshir, riran Cesareamanna taq.

Herodesmi wanuranna

²⁰ Chaypi katinmi Tiro, Sidón pwiblukunapi taqkunaga Herodesmanqa rinan-paq yarpuranllapa: Herodesqa, alliplata piñakusha nuqanchikkunawanqa. Rir shumaqchanakushunllapa paywan. Chaqa paypa pwiblunmanta mikunanchikta rantimunchik nir. Chaynu rinanllapapaqqa, naypaqtaqa amiguta ayparanllapa, Herodespa uk kusa yanapaqnin Blasto shutiq runawan. Payraykumi, Herodeswanqa shumaqchanakuranllapa.

* **12:17** Kay Santiagutami “Jacobo” niqlapapis.

²¹ Chaymi, Herodesqa uk diyapi paywan pulla tantakar parlananllapapaq niran. Chay diya chamutinqa, payqa kusa shumaqta mudakur mantakunan samanpi tar, kusa shumaqta rimaran.

²² Chaymantami chay uyakuqkunaqa, kusa jwirtita rimar, niqllapa:

—¡Kay rimaqqami dyus, mana yanqa runalachu! nir.

²³ Chayta nitinllapaqa, Herodesqa Dyusta mana alabarchu, ashwan payna dyusnu kusa puytiq tukuran. Chaymi Amitunchikpa angelninga kusa saqra nanayta Herodesman kaçhamutin, limpu kurur tukukar wanuran.

²⁴ Piru ashwan kriyiqkuna-shuypaqa Amitunchikpaq rimatinllapa, shikwakaran chay rimashankunaqa. Chaymi, tukuy uklaw pachakunapipis yaçharanllapana Amitunchikpa rimayninpaqqa.

²⁵ Chaymanta Bernabiwan Saulo Jerusalenpi qillayta apustulkunata qushana karqa tikrakamuranllapana Antioquiaman. Piru Marcos ninllapa chay Juanta aparmi shamuranllapa.

13

Bernabiwan Saulutami akraranllapa yaçhachikunanpaq

¹ Antioquia pwiblupi kriyiqkunamantaqami karan Dyuspa rimaqninkuna, chaynulla yaçhachikuqkuna ima. Paykunaqami karan Bernabé, Simón, Lucio, Manaén, Saulo ima. Chay Simontami niqllapapis, “Yana Runa” nir. Lucio-shuypaqa Cirene pwiblumanta karan. Nataq Manaén-shuypaqa, Galileapa gubyirun Herodespa pullan kriyakasha karan.

² Uk diyapimi paykunaqa ayunupi kar Dyusta adurayatinllapaqa, Dyuspa Santu Ispiritun kaynu niran: “Bernabiwan Sauluta, akarayllapa. Chaqa nuqami paykunataqa akrasha kani yaçhachikunanpaq” nir.

³ Chaymi chaypi kaqkunaqa ayunar, Dyusman mañakushana karqa, Bernabipa, Saulupa ananman makinllapata çhurar, kaçharanllapana.

Bernabiwan Saulumi Chipripi yaçhachikuranllapa

⁴ Bernabiwan Sauluta, Dyuspa Santu Ispiritun apatinmi, riranllapa Seleucia pwibluman. Chaymantaqa, yaku karrupina riranllapa uk lugar yaku çhaypilapi Chipre shutiq chayman.

⁵ Chay Chipre lugarllapi Salamina shutiq pwibluman çharqa, Israel runakunapa tantakananllapa wasikunapi, yaçhachikuranllapa Dyuspa shumaq rimaynintaqa. Juanpis * paykunata yanapar pullanllapa riyaran.

⁶ Chay Chipripa tukuy pwiblunkunapimi puriranllapa yaçhachikurqa. Chaynu rirmi Pafos shutiq pwiblukaman çharanllapa. Chay pwiblupimi tariranllapa Israelmanta uk bruju Barjesús shutiqta. Chay brujuqami Dyusninchikpaq rimaq tukuqla.

⁷ Chay brujuqami, Sergio Paulo shutiq gubirnadurwan amigu karan. Chaqa chay gubirnadurmi kusala yaçhaq runa kaq. Chaymantaqa kaçhakuran Bernabiwan Sauluta qayamunanllapapaq. Chaqa paymi kusata uyakunaran Dyuspa shumaq rimaynintaqa.

⁸ Piru chay bruju Barjesús, griego rimaypi Elimas shutiqqami, apustulkunapa kuntran çhurakaran, gubirnadurqa ama kriyinanpaq Dyuspaq yaçhachikutinllapaqa.

⁹ Chaymi Saulo, griego rimaypi Pablo shutiqqa, Dyuspa Santu Ispiritunwan kar, chay brujutaqa kusata chapar niran:

¹⁰ —¡Kusa llulla, mana allinkunata yarpuq runa, dyablupa wamran, tukuy allin kaqkunapa kuntran! ¿Imapaqtaq Dyus yaçhachikushanta dañayta munanki?

* 13:5 Kay Juantami “Marcos” niqllapapis. Rikashun Hechos 12.12; 15.37,39.

¹¹ Chayta ruranashaykiraykumi Dyusqa kananqa kastigashuyan. Chaymi kananmanta-pacha syigu kidarna, ayka diyallataqa rupay achkirachikuqlamatapis mana rikankinachu nir.

Chaynu nitinlami chay brujupa nawinqa tutaparaq intiruna kidaran. Chaymi manana rikakuyta puytir, uk runata maskayaran aysakur purichinanpaq.

¹² Tukuy chayta rikar, chaynulla Saulo yaçhachikushanta uyakur kusalata dispan-takarmi gubirnadurqa Amitunchikpa shumaq rimayninpi kriyiranna.

Pabluwan Bernabimi Pisidiaman riranllapa

¹³ Pafos pwiblumantami Pabluqa, pullan puriqkunawan riranllapa uk yaku karrupi Perge pwibluman. Chay pwiblumi, Panfilia shutiq lugarpi kaq. Piru Juanqami chaypi wakinninkunata dijar, Jerusalemman tikrakamuran.

¹⁴ Nataq wakinninkuna-shuypaqa, chay Pergimanta lluqshir, riranllapa Pisidiapa yatan Antioquia pwibluman. Chaypimi samana diyapi Israel runakunapa tantakananllapa wasiman yaykur, samaranllapa.

¹⁵ Chaymanta, Dyus nitin Moisés iskribishanta, chaynulla Dyuspa rimaqninkuna iskribishanta liyitinllapa imaqa, chay wasipa mantakuqninkunaqa kaynu niran:

—Ukniy masiykuna, runakunata animachinaykillapapaq imata rimanayarllapaqa, kananlla rimayllapa nir.

¹⁶ Chaynu nitinllapami, Pablo sharir makinlawan runakunataqa upallachir, kaynu niran:

—Pwibluymanta runa masiykuna, chaynulla uklawmanta qamkuna, Dyusta manchar kasuqkunapis, uyakumayllapa kayta willashutiyllapa:

¹⁷ Dyusninchikllapami, unay rukunchikkunata akraran paypaqna kananllapapaq. Chay rukunchikkunapaqqa kaynu karan: Egipto pwiblupi furastiru yupay tayarllapamapis, alliplata achkayaranllapa Dyusninchik akrashan katin. Piru chaymantami chay pwiblumantaqa lluqshichimuran paypa pudirninwan.

¹⁸ Chaynu lluqshichimurmi, chunllaq lugarkunaman apar kwarinta añuta kuytaran imanu tukur tatinllapamapis.

¹⁹ Chaynulla, Canaán shutiq lugarpi, syiti atun pwiblupi taqkunata limpu wanuchir tukchiran, chay wanushapa pachankunataqa rukunchikkunatana qunanpaq.

²⁰ Tukuy kay pasashankunaqa kwatru-syintus sinkwinta (450) añumata kaq kasha kanqa.

“Chaymantami, rukunchikkunataqa quranllapa puytiq runakuna rikananllapapaq, Dyusninchikpa rimaqnin Samuelpa tyimpunkaman.

²¹ Piru rukunchikkunagaqami Dyusta mañaranllapa gubyirnunllapata numrananpaq. Chaymi Dyusqa munashanllapata rurar, numraran Saúl mantakunanpaq. Saulqami, Benjaminpa ayllunmanta, Cisca wamran karan.

“Chaymantami kwarinta añuta yupay mantakushana katinga,

²² Dyusqa, Saula kargunmanta urqur, Davidtana numraran, gubyirnu kananpaqqa. Paypaqmi Dyusqa niran: Uk allipla allin runatami tarisha kani. Paymi imata ruray nitiypis, ruran. Payqami Isaipa wamran David.

²³ Chaqa Davidpa ayllunllamantami karan Jesuspis. Paytami Tayta Dyusqa kaçhamuran washamanallapapaq, imanutaq arnimashanchikllapa karan chay kumplikananpaqqa.

²⁴ Chaymi manaraq Jesús shamuyatinga, Shutichikuq Juanqa tukuy Israel runakunataqa kaynu niq: Uchaykillapata dijar, Dyusmanna tikrakar shutikuyllapa nir.

²⁵ Chaymanta Juanpa wanunan tyimpu shipchamuyatinnaga, kaynu niran: ‘Nuqaqa manami Dyus arnishushanllapa runapaq yarpuyankillapa chay paychu kani. Payqami chaymantaraq shamunqa. Chaymi paypaqqa nuqaqa mana sirbinichu uk sirbikuq yupay llanqinpa watunta kaçhanaylapaqmapis’ nir”.

²⁶ Chaynullami Pabluqa niranpis:

“Abrahampa ayllunmanta ukniykuna, qamkuna uklaw nasyunkunamanta Dyusta kasuqkunatapis nishunillapa: Dyuspa shumaq rimaynin washamanallapapaq chayqami tukuy nuqanchikkunapaq.

²⁷ Chaqa, Jerusalempi taqkuna, chay mantakuqkuna imaqa, Jesusta mana riqsir, mana kwintacharanllapachu. Chaynullami Dyuspa rimaqninkuna Jesuspaq iskribishanllapata, samana diyakunapi liyirmapis, mana intrakaranllapachu. Chaymi ashwan Jesustaqa kuntrar qukuranllapa wanuchinanllapapaq. Chayta rurarmi Dyuspa rimaqnin iskribishannulla kumpliranllapa.

²⁸ Chaqa mana ima uchayjun katinmapis wanuchinanllapapaq, Pilatuta mañaranllapa.

²⁹ Chaynumiri Dyus nitin iskribikashannulla rurarllapanaqa, Jesustaqa krusmanta ishkichimur pamparanllapana.

³⁰ Piru Dyusqami Jesustaqa kawsachimuran.

³¹ Chaymi Jesusqa, achka diyakunata pullanllapa karan, Galileamanta Jerusaleman yapar pullan riranllapa chaykunawanqa. Chaymi kananqa paykunaqa tukuypaq uk tistigu yupayna chay pasashankunapaqqa.

³²⁻³³ “Chaymi Bernabiwan nuqaqa willashunillapa Dyuspa shumaq rimaynintaqa: Taytanchik Dyusmi kawsachimuran Jesustaqa kusa munashan Wamran kashanrayku. Chayta rurarmi rukunchikkunata arnishantaqa kumpliran, nuqanchikkunawan, imanuchi Salmospi nishannulla. Chaqa niqmi: ‘Qammi Wamray kanki.

Nuqami kananqa Taytaykipaq riqsikani’ nir.

³⁴ Dyusqami rimashallana karan, Jesús wanushanmanta kawsamuyanqa kwirpun ama ismunanpaq nir. Kaynutami, iskribishanpipis nin:

‘Qushaqmi kusa allinkunata Davidta arnishaytaqa’ nir.

³⁵ Chaymi Salmosllapi ninpis:

‘Ama kusa munashayki Wamraykipa kwirpuntaqa dijankichu ismunanpaqqa’ nir.

³⁶ “Piru Davidmi, paypa tyimpun runakunataqa Dyus munashannulla yanaparmapis, wanurqa rukunkunawan pulla pampakaran. Chaypimi kwirpunpis ismur tukukaran.

³⁷ Nataq, Dyus kawsachimushan Cristupa kwirpunqa mana ismuranchu.

³⁸⁻³⁹ “Chayraykumi ukniykuna allita intrakayllapa, kaynu nirmi yaçhachikunillapa: Jesusraykulami uchanchikmanta pirdunakanchikllapa, mana Moisés mantakushanta kasushanchikllaparaykuchu. Chaymi ashwan Dyusqa, Jesuspi kriyiqkunataqa tukuy-lata pirdunar, mana uchayjunpaqnachu riqsin nir.

⁴⁰ “Chaymi kuytakankillapa Dyuspa rimaqninkuna iskribishankuna nishannulla, ama mana kriyiqkuna yupay pasashunanllapapaq. Chaqa chay iskribishankunapiqa nin:

⁴¹ ‘iQamkuna mana kriyinaqkuna, dispantakar chinqayllapa!

Chaqa qamkunapa tyimpuykikunapimi rurashaq ukman shumaq ruraykunata.

Chaymi mayqan parlashutinllapamapis, mana kriyinkimanllapachu’ nir”.

⁴² Chaynu Pabluwan Bernabé yaçhachikur tukchirnaqa, lluqshimuranna Israel runakunapa tantakananllapa wasimantaqa. Chaymi chay mana Israel runakunaqa, paykunataqa rugaranllapa qashan uk samana diyapipis chayllapaq mas intrachinanllapapaq.

⁴³ Piru Pabluwan Bernabé, tukuymanta dispidikur, ritinllapanaqa, kusa achka Israel runakuna, chaynulla Israel runakunapa kriyinanpi kriyiqkuna ima paykunawan riranllapa. Chaymi Pabluwan Bernabiqqa, chay tantakaqkunataqa kaynu nir willaran:

“Ama ukmanta yarpur imachu Dyuslapi allita kriyiyllapa, Dyus llakipar akrashushanllaparayku” nir.

⁴⁴ Chaymanta uk simanapina, samana diyapiqa yaqqa tukuylla chay pwiblumanta runakunaqa tantakaranllapa, Dyuspa shumaq rimayninta uyakunanllapapaqqa.

⁴⁵ Chaymi Israelmanta kaq karguyjunkunaqa, achka runakuna tantakaqta rikarqa, kusata inbidyakaranllapa. Chayraykumi Pablutaqa kuntrar allipla saqrata willaranllapa.

⁴⁶ Chaymi Pabluwan Bernabiqa mana imatapis mancharchu kaynu niranllapa:

—Nuqakunaqami naypaqtaqa qamkunataraq Dyuspa shumaq rimayninkunataqa yaçhachishunayllapapaq karayllapa. Piru qamkunaqa chayta mana munashaykillapachu. Chaynu mana yaçhachishunayllapata munarqami, mana tukuy tyimpu kawsayta munakillapachu. Chaymi kananqa mana Israel runakunatana yaçhachiq rishaqllapa,

⁴⁷ imanuçhi Amitunchikllapa nir kaçhamaranllapa chaynulla:

‘Nuqami qamtaqa çhurashusha kani mana Israel kaq runakunapa uk achkirachikuqnin yupay kanaykipaq.

Chayna qamqa nuqapa shumaq rimayniyta yaçhachikunki tukuy pachapi washakananllapapaq’ nir.

⁴⁸ Chayta uyaparllapami, chay mana Israel kaq runakunaqa, kusata aligriyar, niranllapa: “Amitunchik nishanqami kusala allin” nir. Chaymi ashwan Dyuspi kriyir tukuy tyimpupaqna kawsananllapapaq kaqkunaqa, tukuylla kriyiranllapa.

⁴⁹ Chaynumiri Dyuspa rimaynintaqa tukuy chay lugarkunapiqa yaçhachikuranllapa.

⁵⁰ Piru chay Israelmanta kaq karguyjunkunaqa Dyuspi kriyini niq wakin warmikunawan, tukuy puytiq runakunawan ima parlar animachiranllapa, Pabluwan Bernabitaqa aypar chay lugarmantaqa llugshichinanllapapaq.

⁵¹ Chaynu ruratinllapaqa Pabluwan Bernabiqa llanqinllapata çhaspichikuranllapa, kay pwiblupi runakunaqa mana kriyiyta munanllapachu nishaq nir. Chayta rurarllapanaqa riranllapana Iconio pwiblumanna.

⁵² Piru Cristupi kriyiqkuna-shuypaq, Dyuspa Santu Ispiritunwan kar, allipla aligrina karanllapa.

14

Pabluwan Bernabimi Iconio pwiblupi

¹ Iconio pwiblupimi, Pabluwan Bernabiqa pulla yaykuranllapa Israel runakunapa tantakananllapa wasiman. Chaymi, chaypi paykunaqa yaçhachikuranllapa Jesucristupaq. Chaynu yaçhachikutinllapami achka runakuna kriyiranllapa, Israel runakuna, mana Israel runakunamapis.

² Piru Israel runakuna Jesucristupi mana kriyiqkunaqa ukman shumaqta rimar ingañaranllapa chay mana Israel runakunataqa, Jesucristupi tukuy kriyiqkunapaqa kuntran kananllapapaq.

³ Chaynu katinmapismi, Pabluwan Bernabiqa mana mayqantapis mancharchu, ashwan Amitunchikpi kusata kunfyakar, achka diyakunata chaypiqa kidaranllapa yaçhachikur. Chaymi Amitunchikqa paykunataqa yanapar, pudirninta quran, milagrukunata, mana ruraypaq shumaq imakunata rurananllapapaq. Chaymi yanaparan runakuna rikar ninanllapapaq, chiqaptami Dyus nishanta yaçhachikuyan nir.

⁴ Piru, chay pwiblupi runakunaqa ukmanta ukmanta yarpupakuranllapa. Chaymi wakinqa Israel runakunapa faburnin kaqllapa. Nataq wakinkuna-shuypaq Apus-tulkunapa faburnin kaqllapa.

⁵ Chaymantaqa, Israel runakuna, chaynulla mana Israel runakunapis karguyjunkunawan parlaranllapa, Pabluwan Bernabitaqa kusata qischar, rumikunawan sitar ima wanuchinanllapapaq.

⁶ Piru chaykunata yaĉarmi Pabluwan Bernabiqa alsakar riranllapa prubinsya Licaoniapa pwiblunkunaman. Paykunaqa alsakar riranllapa Listraman, Derbiman, chaynulla chay shipchan pwiblunkunamanpis.

⁷ Chaymi chaykunapina Dyuspa shumaq rimaynintaqa yaĉhachikuranllapa.

Pablutami sitaranllapa Listra pwiblupi

⁸ Chay Listra pwiblupimi, karan uk kuju runa. Paymi mana puriyta puytiqchu. Chaqa payqari nasishanmanta-pacha mana maydiyapis purishachu kaq.

⁹ Chaymi Pablo yaĉhachikuqta uyakur tayaran. Chaynu yaĉhachikuyarmi, Pabluqa chay runataqa chapar yarpuran, payqami alliyanta allita Dyuspi kriyishanrayku nir.

¹⁰ Chaymantami, Pabluqa jwirtita rimar niran:

—jSharir shay! nir.

Chaynu nitinga chay runaqa das piryar sharir, puriq qallariranna.

¹¹ Chaynu Pablo rurashanta rikarllapaqa, runakunaqa qallariranllapa kusalata rimaq chay Licaoniapa rimayninpi, kaynu nir:

—jRuna yupay dyusninchikkunami shamusha nuqanchikkunamanqa! nir.

¹²⁻¹³ Chay Listra pwiblupi taqkunapaqqami Jupiterqa uk dyusninllapa kaq. Iglisyan-shuypaqa, pwiblunpa yaykunanlapi kaq. Chaynu dyusninchik nirllapami, Bernabita shutichiranllapa Jupiter. * Nataq Pabluta-shuypaqa shutichiran Mercurio, pay rimaq chay katin. Chayna chay Jupiterpa kuranta apamuran turukunata, tuktitukunata ima, tukuy chaypi runakunawan pullana, Pabluwan Bernabitaqa adurananllapapaq.

¹⁴ Piru Bernabiwani Pablo, nuqanchikta aduramanayanchik nir kwintata qukarqa, llakir piñakur raĉhpanmatapis llikiranllapa. Chaymantaqa, chay runakuna riyashanman kallpar rir yaykuranllapa, jwirtita kaynu nir:

¹⁵ —Piru taytituykuna, ĩimapaqtaq kaytaqa ruranayankillapa? Chaqa, nuqakunapis qamkuna yupay runakunala kanillapa. Ashwanmi chay yanqa imakunata aduranaykillapata dijanaykillapapaqna shamusha kanillapa Dyuspa shumaq rimayninta yaĉhachishuqllapa. Chaynuqami chiqap kawsaq Dyus, syiluta, pachata, mar yakuta, tukuy ima kaqta rurasha, chay paypina kriyinykillapapaq.

¹⁶ Unayllaqami, Dyusqa tukuy runakunata dijamashanchik karan munashanchiklata rurar kawsanallapapaq.

¹⁷ Chaynu dijamarninchikmapis, allinkunata rurar rikachimashanchik, ‘Pimi kani’ nirmapis. Chaynulla kananpis, paymi nuqanchikkunaman tamyata kaĉhamun, tarpukushanchikkunamanta shumaqta urqukunallapapaq. Chaynulla, paylla chay mikunanchikllapamatapis qumayanchikllapa unta mikur ima aligri kawsanallapapaqmapis.

¹⁸ Chaynu Pabluwan Bernabé nitinllapamapis paykunaqa mana intrakanaranllapachu. Chaymi yaqqa mana imanupis willayta puytiranllapachu turunllapakunataqa wanuchir paykunata aduranatinllapaqa.

¹⁹ Chaypi chaynu kayatinllapaqa, ĉharanllapa ayka Israel runakuna. Paykunaqa karanllapa Antioquiamanta, Iconiumanta ima. Paykunami chayman ĉarqa chay runakunataqa ukmanta yarpuchiranllapa. Chaymi runakunaqa Pablutaqa sitaran rumikunawan wanuchinanllapapaq. Chaynu qischarllapaqa, wanushana kanqa nir yarpurllapa pwiblu waqtalawman aysaĉhakur urqur itakuranllapa.

²⁰ Chayna, chaypi itakur ritinllapaqa, Jesucristupi kriyiqkunaqa Pablo usurayashan ridurninman tantakaranllapa. Chaymantami payqa allinna sharir qashan tikrakan chay pwiblullaman. Chaymanta, allaqninga Bernabiwani chay pwiblumanta llugshir, riran Derbe shutiq pwiblumanna.

* **14:12-13** Griego rimaypimi Jupiterpaq ninqallapa “Zeus”. Nataq Mercuriupaq-shuypaqa ninllapa “Hermes” nir.

²¹ Chayna chay Derbipi, Amitunchikpa shumaq rimayninkunata yaĉhachikutinllapaqa, achka runakuna kriyiranllapa. Chaymantaqa qashan tikrakaranllapa Listraman, Iconiومان, prubinsya Pisidiapa pwiblun Antioquiakaman ima.

²² Chaymi, chay pwiblukunapiqa Jesuspi kriyiqkunata willar animachiranllapa Amitunchikta allita kasur, paypi allita kriyir kawsananllapapaq. Chaynulla paykunataqa niranpis: “Syiluman Dyusninchikwana kawsaq rinapaqqa, kay bidapiqa kusataraq qischakanchik” nir.

²³ Chaynulla, chay purishanllapa pwiblukunapiqa, kriyiqkunapa rikaqninkunata paykunallamanta numraranllapa. Chaymantami Dyusman mañakur, ayunasha imana karqa, Amitunchikpi kriyishanllaparayku, paypa makinpina dijaranllapa.

Pablumi Bernabiwan tikrakaran Siriapa pwiblun Antioquiaman

²⁴ Chayna, prubinsya Pisidiamanta rirnaqa, ĉharanllapa Panfilialawman.

²⁵ Chay Panfilia lugarpi Perge pwiblupi, Amitunchikpa shumaq rimayninta yaĉhachikur, chaymantaqa riranllapa Atalia pwibluman.

²⁶ Chaymantaqa, yaku karrupi mar yakullata riranllapa Antioquiá pwibluman ĉhanankaman. Chay pwiblumanmi kaĉhasha karanllapa, Dyusta kusata mañakur, pay yanapatin rimayninta yaĉhachikunanllapapaq. Chaynu yaĉhachikushana karllapaqa, qashan tikrakaranllapa Antioquiallamanna.

²⁷ Chayman ĉharqami, Jesucristupi kriyiqkunata tantar parlaran manyaqla, Dyus tukuy imata paykunawan rurashanta. Chaynulla parlaranllapapis imanumi Dyus, chay mana Israel kaq runakunatapis yanapasha paypi kriyinanllapapaq nir ima.

²⁸ Chaymantaqa Pabluwan Bernabiqa, chay Antioquiapina Dyuspi kriyiqkunawan kidaranllapa unaytana taq.

15

Jerusalenpimi kriyiqkunaqa tantakaranllapa

¹ Chay tyimpukunapimi wakin Judeamanta runakunaqa Antioquiaman riran, Jesucristupi kriyiqkunata yaĉhachiq. Chaymi kaynu niranllapa: “Moisés mantakushannulla chay siñal kustumrita mana rurarqashi, mana washakashunllapachu” nir.

² Chaymi, Pabluwan Bernabiqa alliplata paykunawanqa, uknin uknin willanaku-ranllapa: “Manami chaynuchu washakanapaqqa” nir ima. Chaynu willanakuyatinllapaqa, Pabluta, Bernabita, ayka wakin kriyiqkunatapis, Antioquiamanta kriyiqkunaqa numraranllapa Jerusalemman riranllapapaq. Chayna chay parlayashanllapapaq, Amitunchikpa apustulninkunawan, chaynulla wakin kriyiqkunapa rikaqninkunawanpis parlananllapapaq.

³ Chaynu kaĉhatinllapami, paykunaqa riranllapa Jerusalemnanga. Chayman riqnuqa, Feniciapa, Samariapa pwiblunkunapi kriyiqkunataqa parlaranllapa tukuy mana Israel runakunapaq: “Unay kriyinanllapataqa dijar ashwan kananqa, Dyuspina kriyinllapa” nir. Chaynu parlakutinmi, chaypi kriyiqkunaqa alliplata aligriyanllapa.

⁴ Chaynu yaĉhachikur riyarqa Pabluwan Bernabé Jerusalemman ĉharanllapana. Chaypiqa samachiranllapa Jesuspi kriyiqkuna, wakin apustulkuna, chaynulla kriyiqkunata rikar yaĉhachiqkuna ima. Samachitinllapaqa, Dyus tukuy imata paykunawan rurashanllapataqa parlakuranllapa.

⁵ Piru Jesuspi wakin kriyiq fariseo runakunaqa das sharir, kaynu niranllapa: “Kriyiq mana Israel runakunaqa, chay siñal kustumrita, chaynulla Moisés tukuy mantakushakunatapis rurananllapapaq” niqllapa.

⁶ Chaynu nitinllapaqa, apustulkuna, Jesuspi kriyiqkunata rikar yaĉhachiqkuna ima tantakaranllapa chay fariseukuna nishanpaq parlananllapapaqqa.

⁷ Chaynu kusata uknin uknin unaytana parlayatinllapaqami, Pedruqa sharir paykunataqa niran:

“Kriyiq masiykuna, qamkunaqami yaçhayankillapa, pulla kashallapa Dyusninchikqa nuqata akramaran chay mana Israel runakunata, Dyusninchikpa shumaq rimayninkunata yaçhachitiy, paykunapis kriyirna washakananllapapaq.

⁸ Dyusninchikmi tukuypa yarpuyinchikllapata riqsir chay paymi, mana Israel runakunatapis allita riqsir wamranpaqna nisha. Chaymi Santu Ispirituntapis qusha, imanuçhi nuqanchikkunata qumaranchikllapa chaynulla.

⁹ Nuqanchikkunatami paykunawanqa mana ukmanta ukmantaqa rikamaranchikllapachu. Chaqa paykunatapis yarpuyinllapataqa shumaqchasha, paypi kriyishanllapayku.

¹⁰ Chaynu katinga kanan-shuypaqa çimapaqtaq Dyusta mana munaq yupaychu tukunkillapa, kay mana Israel runakunata, Moisés mantakushanta rurachirqa? Moisés mantakushankunaqami kusala llashaq karga yupay, mana puytiypaqchu. Chaykunataqa manami chiqapta rurashanchikllapachu nuqanchikkuna, unay rukunchikku-namapis.

¹¹ Ashwan nuqanchikkunaqami yaçhanchikllapa Amitunchik Jesús llakipamarninchikllapa uchanchikllapamanta washamashanchikllapa dibaldila, nir. Chaynumiri mana Israel runakunatapis washasha nuqanchikkunata yupaylla”.

¹² Pedro parlakutinnaqa, Pabluwan Bernabipis parlakuq qallariranllapa. Paykunaqa parlakuranllapa Tayta Dyus yanapatin, mana Israel kaq runakunapi tukuy milagrukunata mana ruraypaq shumaq imakunata rurashanllapata. Chaynu parlakuyatinllapami tukuy chaypi kaqkunaqa uyarala uyakuranllapa.

¹³ Chaynu parlakur tukchitinnaqa, Santiaguqa * niran:

“Kriyiq masiykuna uyakumayllapa.

¹⁴ Simonqami willamayanchikllapa, imanutaq kananqa Tayta Dyus, mana Israel runakunatapis yanapar, paypa wamrankunana kananpaq nisha nir ima.

¹⁵ Kayqa Dyuspa rimaqnin nishannu, allip chaynu kasha. Chaqa chay iskribikashapiqami kaynu nin:

¹⁶ Davidpa ayllunkunaqami wasi limpu ratasha yupay unayna mana mantakunnachu.

Chaymi nuqa shamur qashan mushuqmanta alli shachir kamkachishaq, amana qashanqa ratanapaqnachu. †

¹⁷ Chaynu ruratiymi mana Israelmanta kaqkunata akrashaykunapis maskamanqallapa.

¹⁸ Kaytaqami nuqa Tayta Dyus nini.

Chaqa unaymanta-pacha chaynu kananpaq nishallana karay’ nir.

¹⁹ “Tayta Dyus nisha katinmi nuqapis nini: Chay mana Israel kaq runakuna unay kriyinanllapakunata dijar, Dyuspina kriyisha katinga, ama piñachishunllapachu ‘Moisés tukuy mantakushankunata ruray’ nirqa.

²⁰ Ashwan paykunamanqa iskribishunllapa kaykunalata rurananpaq: Chay runa rurashan yanqa dyusman ufrindakunata çhurashanllapataqa ama mikunanllapapaq. Chaynulla nishunllapapis runa kar, warmi karmapis ama ukwan ukwan pununanpaqchu. Nishunllapapis, animalpa yawarninta, animal ratar manaqa çhuqar wanushapa aychantaqa ama mikunanllapapaqchu.

* **15:13** Santiagutami niqllapapis “Jacobo” nir. Payqami Jerusalenpi kriyiqkunapa punta rikaqnin karan. Rikashun Hechos 12.17; Gálatas 1.19. † **15:16** Rikashunllapa Amós 9.11-12. Nuqa shamur qashan mushuqmanta alli shachir kamkachishaq nirqami intrachimanchik Jesús shamur tukuy tyimpupaqna mantakunanpaq nir.

21 Chaqa Moisés mantakushanllata unaymanta-pacha tukuy pwiblukunapi yaĉhachikunllapa. Chaymi tukuy samana diyapi Israel runakunapa tantakananllapa wasinkunapiqa liyir yaĉhachikunllapa”. †

Kartata kaĉharanllapa mana Israel runakunaman

22 Santiago chaynu nitinga, Jesuspa apustulninkuna, Dyuspi kriyiqkunapa rikaqninkuna, tukuy kriyiqkunawan yarpuranllapa: Nuqanchikkunamanta akrar kaĉhashunllapa riranllapapaq Pabluwan Bernabiwan pulla Antioquiawan nir. Chay akrashanllapaqa karan Judas Barsabás ninllapa chaywan Silas. Paykunaqami kusa rispitaqasha runakuna karanllapa kriyiqkunapaqqa.

23 Chaymi, paykunawan kaĉharan chay kartataqa, kaynu nir:

Mana Israelmanta kriyiq masiykuna, qamkuna Antioquiapi, Siriapi, Ciliciapi taqkunata saludashunillapa nuqakuna apustulkuna, kriyiqkunata rikar yaĉhachiqkunawan, chaynulla tukuy kriyiqkunawan ima.

24 Chaqa yaĉhashami kanillapa, kay Jerusalemanta wakin kriyiqkunashi, nuqakuna mana kaĉhamutiypachu shamur, Moisés mantakushanta ukmanta yaĉhachishushallapa, nir. Chayshi alliplata piñachir ukmanta yarpuchishushallapa ima.

25 Chayraykumi nuqakunaqa tukuyniyllapa yarpur parlasha kanillapa, nuqakunamanta runakunata akrar kaĉhamutiypachu rikashunanllapapaq. Chay kaĉhamuyanillapa chaykunaqami kusa munashayllapa Bernabiwan Pabluwan pulla shamuyanllapa.

26 Bernabiwan Pabluqami wanuchinatinllapamapis mana manchakurchu Amitunchik Jesucristupa shumaq rimayninta yaĉhachikur purinllapa.

27 Chay ishkay qamkunaman shamuyqami Judaswan Silas. Paykunanami manyaqmanta parlashunqallapa kay iskribishunillapa chaypaqqa.

28 Chaqa Dyuspa Santu Ispiritunmi mana munanchu, Moisés tukuy mantakushanta rurar mas qischakanaykillapataqa. Chaynulla nuqakunapis mana munanillapachu kay nishuyanillapa chaymanta mas qischakanaykillapataqa.

Chaymi nishunillapa kaylata rurayanaykillapapaq:

29 Ama mikuyllapachu runakuna rurashan yanqa dyuskunapaq ufrindata ĉhurashanllapata. Chaynulla ama mikuyllapapischu animalpa yawarninta, animal ratar manaqa ĉhuqar wanushapa aychantapis. Chaynulla runa kar manaqa warmi karpis ama ukwan ukwanqa pununkillapachu. Chiqapta kay nishushayllapata kasurqami, Dyus munashanta kumpliyankillapa.

Chaylatanami willashunillapa.

30 Chaymanta chay kartata qutin, paykunaqa dispidikur riranllapana Antioquiawanqa. Chayman ĉharqa Jesuspi tukuy kriyiq runakunataqa tantamur, chaypi quranllapa kartataqa.

31 Chaymanta chay kartata Dyuspi kriyiqkunawan liyirqa allipta aligriyanllapa, chay kartapi paykunapaq uk kunswilu kashanrayku.

32 Chaynulla Judaswan Silaspis Dyuspa rimaqninkuna kar, paykunata kusata kunsular ima, animachiranllapa, Amitunchikta allita kasunanllapapaq.

33 Chaymanta uk diyapinaqa, Judaswan Silastaqa kaĉharanna chaypi, Jesuspi kriyiqkunapaq “Kusa allin rinkillapa” nir. “Chaynulla chay kaĉhamushushallapa chaykunatapis shumaqta saluduta qupamankillapa” nir ima. [

34 Piru Silasqami Antioquialapi kidanar, chaylapina kidaran.]

† 15:21 Kaykunatami willaranllapa Israelmanta kaqkuna Moisés mantakushanllata kasuqkunawan Jesuspi kriyiq mana Israel runakunaqa pulla kananllapapaq nir.

³⁵ Chaynulla Pabluwan Bernabipis Antioquiallapi kidaranllapa. Chaypiqami wakinkunawan pulla yaĉhachikuranllaparaq Amitunchikpa shumaq rimaynintaqa.

Pablumi Bernabimanta chiqanchakaran

³⁶ Chaymanta uk tyimpu pasatinnaqa, Pabluqa niran Bernabitaqa:

—Rishun qashan kriyiq masinchikkunata watukuq, chay mayqan pwiblukunapiĉhi Amitunchikpa shumaq rimayninta yaĉhachikushanchik karan chaykunaman, imanushi paykunaqa puriyan nir.

³⁷ Piru Bernabiqa, Juan Marcos niqlapa chayta pullanllapaqa apanaran.

³⁸ Piru Pablutaqa mana allintachu chayqa yarpuchiran. Chaqa Juan Marcosqa Panfilia pwiblupi paykunalatana dijar mana pullanllapa yaĉhachikurnachu puriran. Chaymi Pabluqa mana munaranchu pullanllapa rinantaqa.

³⁹ Chaypaqmi Pabluwan Bernabiqa allipta uknin uknin willanakuyarqa, chiqanchanakuranllapa. Chaymi Bernabiqa Marcosta apar riran Chipriman.

⁴⁰ Nataq Pablo-shuypaqa Silasta akraran pullan apananpaqqa. Chaymanta Pablo rinanpaqna katinga, tukuy chaypi kriyiqkunaqa Dyusman mañakuranllapa paykunata yanapananllapapaq.

⁴¹ Chaymi riqnuqa pasaranllapa Cilicia, Siria pwiblukunapi kriyiqkunata kusata animachir ima.

16

Timoteumi Pabluwan Silaswan riran

¹ Pabluqami ĉaran Derbe shutiq pwibluman, chaynulla Listra pwiblumanpis. Listrapaqa tarinakuran Jesuspi kriyiq Timoteo shutiqwan. Paypa mamanmi unaymanta-pacha Jesuspi kriyiq. Payqami, Israel warmi kaq. Nataq taytan-shuypaqa griego runa karan.

² Chay Listra, Iconio pwiblukunapi kriyiqkunaqami Timoteupaqqa kusa allinta rimaqllapa.

³ Chaymi Pabluqa munaran Timoteuqa yapananta. Piru naypaqtaqa siñal kustumrita rurachiran. Chaytaqami ruraran Israel runakuna chay lugarpi taqkuna ama piñakunanllapapaq, chay kustumrinta mana rurashanrayku. Chaqa tukuy runakuna yaĉhayaqllapa Timoteupa taytanqa griego runa nir.

⁴ Tukuy pwiblukunata pasashanllapapiqa, kriyiqkunata intrachir riranllapa, chay apustulkuna, Jerusalenpi kriyiqkunata rikar yaĉhachiqkunapa kartanpi iskribishanta ima.

⁵ Chaymi chay pwiblupi kaqkunaqa kriyishanllapapi masta animakur, kusatana waran waranqa achkayaranllapa.

Pablumi musqupakuran

⁶ Pabluqami, Silaswan Timoteuwan riyta yarpuran prubinsya Asiaman yaĉhachikuq. Piru Dyuspa Santu Ispiritun “Ama wakmanqa riychu” nitinmi, manana Asiaman rirchu, pasaranllapa prubinsya Frigiata, prubinsya Galaciata, Misia pwiblupa lindirunman ĉhanankaman.

⁷ Chay pwiblumantaqa paykunaqa, riyta yarpuranllapa Bitiniapa lugarninkunaman. Piru Amitunchik Jesuspa Ispiritun “Ama riychu” nitinmi, mana riranllapachu chay lugarkunamanqa.

⁸ Chaymi paykunaqa chay prubinsya Misiataqa pasashannu riranllapa Troas pwibluman.

⁹ Chaypimi Pabluqa musquyninpi, Macedoniamanta uk runata rikaran. Chayshi chay runaqa shasha rugakuyaran kaynu nir: “Shamuy-ari kay chimpa Macedonia pwibluman yanapamanaykillapapaq” nir.

¹⁰ Chaynu Pablo musqupakutinga, chay kutilla Macedoniamanqa rinayllapapaq listakarayllapa, * Dyusninchik qayamayanchikllapa, shumaq rimayninta rimanallapapaq nir yaçhar.

Pabluwan Silasmi Filiposman riranllapa

¹¹ Troas pwiblumantaqa yaku karrupina mar yakuta pasarayllapa Samotracia shutiq pachakaman. Nataq, allaqnin diyaqa yaku karrupi çharayllapa Neápolis pwiblukaman.

¹² Chaymantaqa rirayllapa Filiposman. Chayqami romano runakunapa pwiblun. Chay pwibluqami kusa mas mantakuq kaq, tukuy chay Macedonia pwiblupa pwiblunkunamanmatapis. Chaymi, chay pwiblupi ayka diyakunata tarayllapa.

¹³ Uk diyapimi, samana diya katin, chay pwiblumanta lluqshir, rirayllapa uk riyupa yatankaqman, chaypi Israel runakuna Tayta Dyusman mañakunanpaq lugar kanqa nir yarpur. Piru chaypiqa warmikunalata tantakashata tarir, nuqakunaqa chaylapi tar, Jesucristupaq yaçhachirayllapa paykunataqa.

¹⁴ Chay warmikunamanta ukninmi shutiran Lidia. Payqami Tiatira shutiq pwiblumanta karan. Rantikuqmi chupika murada seda raçhpakunata. Chay Lidiaqami aduraq Taytanchik Dyuslata. Pay Dyusninchik intrachitin uyakur intrakaran Pablo yaçhachikutinga.

¹⁵ Chaymi chaymantaqa nuqakunaqa shutichirayllapa tukuy aylluntinta “Jesusna washamayan” nir kriyitinllapa. Shutichishana katiyllapaqa, kaynu nir rugamaranllapa:

—Qamkuna, alliptana Dyusta kasunki nir yarpuyatkillapapaqa, rishunllapari wasiypi samanaykillapapaq.

Chaynu kutir kutir “Rishunllapa wasiyman” nimayatinllapaqa, rir chay wasinpina samarayllapa.

¹⁶ Chaymanta qashan, Dyusman mañakunanllapa lugarman riyatiyllapanaqa, uk surtyakuq shipash tarimaranllapa. Chaymi qillayta tarisha apamuyaran mantaqninkunaman. Chay shipashpa rurinpimi dyablupa yarpuyin katin, payqa chaynu surtyakuq ima kaq. Chaynu karmi chay mantakuqninkunataqa, surtyakurla kusa achka qillayta quq.

¹⁷ Chay shipashqa Pablupa, nuqapa ikiyllapata shamuq qallariran kaynu nir jwirtita rimar:

—Kay runakunaqami unaq syilumanta Dyuspa sirbikuqninkuna. Paykunami qamkunata yaçhachishunllapa imanushakankillapa nir.

¹⁸ Chaynu rimarlla puriran ayka diyatana. Chaymi Pablutaqa kusata piñachitin, kaynu nir yarpuran, wakqami Dyuspi mana kriyiq kar yanqa illaqta chaynu niyan, nir. Chaymantami chay shipashpi dyablupa yarpuyin kaqtaqa kaynu niran:

—Jesucristupa shutinwan mantashuni: ¡Lluqshiy kay shipashmantaqa! nir.

Chaynu nitinmi, das dyablupa yarpuyinqa lluqshiranna.

¹⁹ Piru chay shipashpa mantaqninkunaqa “Manana qillayta tariyta puytishunnachu” nirqa, Pabluwan Silastaqa aypar aparanllapa tukuy karguyjunkunapa naypanman.

²⁰ Kaynu nirmi jwiskunapa naypanmanqa çhachiran:

—Kay Israel runakunami pwiblunchikmanta runakunata pantachiyan.

²¹ Kusa ukman saqra kustumrikunata yaçhachiyen. Chay kustumrikunataqa nuqanchikkunaqa mana rurayta puytinchikllapalamapischu, Roma pwiblumanta kashanchikllaparayku nir.

²² Chaypi wakin runakuna kayaq chaykunaqa Pabluwan Silastaqa musyaq qalliranllapa. Chaymi jwiskunaqa kaçhakuran raçhpanta amalas lluqshichir barakunawan wipyananllapapaq.

* **16:10** Macedoniaman rinayllapapaq listakarayllapa nirqami, intrachimanchik kay libruta iskribisha Lucas chaynuqa niyan nir.

²³ Chaynu wipyarllapanaqa, karsilman itar, chay punkupi kuytakuqtaqa mantaran, allita kuytar ama safachinanllapapaq nir.

²⁴ Chaynu nir willatinllapami, chay kuytakuqqa, chay karsilpa mas ruri kaqman itaran. Chaymi chaypiqa uCHKuyjun qiruman CHakinta itar apirtar dijaranllapa.

²⁵ Piru CHaypi tuta yupaynaqa, Pabluwan Silas Dyusman mañakur himnukunata takitinllapa imaqa, wakin prisu kaqkunaqa uyakuyaranllapa.

²⁶ Chaymantami illaqmanta kusa jwirtita pacha kuyuran. Chaymi wasipa patanku-namapis kusata kuyutin, chay kutilla punkukunamapis kiCHakaran. Chaynulla kadinakunawan wakin prisu wataraqkunapis, kaCHakaranllapana.

²⁷ Chaymanta chay kuytakuq rikCHakur, punkukunata kiCHallata rikarqa, ispadanta llugshichir paylla wanuchikanaran, prisukunaqa safashallapa kanqa nir yarpur.

²⁸ Piru Pabluqa jwirtita kaynu niran:

—¡Ama imatapis rurakaychu, tukuyniyllapami kaypi kanillapa! nir.

²⁹ Chaymi, chay kuytakuqqa Pabluta uyarqa, “Bilata apamuyllapa” nir, kallpaqla yaykuran kusalata manchakur chukchukyaqnulla. Chaymi Pablupa, Silaspa CHakinllapaman qimikar pukCHiraran.

³⁰ Chayna paykunataqa ruri karsilmanta waqtaman urqur, tapuran kaynu nir:

—Taytituykuna, ¿imatataq rurashaq washakanaypaqqa? nir.

³¹ Paykunaqa niran:

—Amitunchik Jesucristupi kriyiy, washakanaykipaq tukuy aylluykikunawanna nir.

³² Chaymantaqa willaranllapa Amitunchik Jesuspa shumaq rimayninta, tukuy chay wasinpi kaqkunatapis.

³³ Chaymi chay tutalla chay kuytakuqqa, Pablupa, Silaspa chuqrikashankunata paqashana karqa, tukuy ayllunkunawan tantakar shutikuranllapana.

³⁴ Chaymantaqa Silaswan Pabluta wasinman apar, qararan. Piru payqa tukuy aylluntin kusala aligri karanllapa, Taytanchik Dyuspi kriyishanllaparayku.

³⁵ Allaqmanta achkiyatinnaqa, jwiskunaqa kaCHARAN suldadukunata, chay kuytakuqta willatin, Pabluwan Silasta kaCHAR llugshichinanllapapaq.

³⁶ Chaymi chay kuytakuqqa, Pabluta niran:

—Jwiskunami kaCHakamusha, qamkunata llugshichishunayllapapaqna. Chaymi, shumaqna rikunkillapa nir.

³⁷ Piru Pabluqa chay suldadukunata niran:

—Nuqakunatami tukuypa naypanllapapi alliplata llibachir karsilman itamaranllapa romano runakuna katiyllapamapis. Chaqa paykunaqa mana allita tapukur yaCHarchu, chay mana allinkunataqa ruramaranllapa. Nuqakunapismi alli yaCHaymantaqa romanukuna kanillapa. ¿Kananqachu kaCHamanayanllapana mana mayqanpis yaCHatinchu? ¡Manami llugshishaqllapachu kaymantaqa! Paykunalla shamur, llugshichimanqallapa nir.

³⁸ Chaynu nitin, chay suldadukunaqa rir Pablo nishanllata jwiskunata willatinllapaqa, kusata manchakuranllapa, paykunaqa romano kashallapa nir.

³⁹ Chaymi jwiskunaqa karsilman rir, Pabluwan Silastaqa kusata rugaranllapa: “Pirdunamayllapari” nir. Chayna, karsilmanta urqur, shumaqta willar, rugaranllapa chay pwiblumanta llugshir riranllapapaq.

⁴⁰ Chaymi Pabluwan Silasqa, karsilmanta llugshirqa, Lidiapa wasinmanraq riranllapa. Chaymanta, Jesucristupi kriyiq masinkunata watukur, animachirllapa imanaqa, chay pwiblumantaqa riranllapana.

¹ Pabluwan Silasqa, Anfípolis Apolonia pwiblukunata pasar rir, çharanllapa Tesalónica pwibluman. Chaypiqami, Israel runakunapa tantakananllapa wasi kaq.

² Chaymi Pabluqa, kustumrin katin, Israel runakunapa tantakananllapa wasiman rir, kimsa simanata kada samana diyakunapi chay runakunawanqa parlaranllapa.

³ Pabluqami, Dyuspa rimananmanta paykunataqa kaynu parlaran: “Dyus Akrashan Cristunqashi qischakar wanunqa. Chaymanta, qashan kawsamuyanqa” nir. Chaynulla niqpis: “Jesupaq parlashuyanillapa chaymi, Dyuspa Akrashan Cristunqa” nir ima.

⁴ Chaynu Pablo nitingami Israel wakin runakunaqa kriyiranllapa. Chaynulla Dyuspi kriyiq achka griego runakuna, achka yaçhaq warmikunapis Pablo nishannu Amintunchik Jesuspiqa kriyir pullachanakuranllapa Pabluwan, Silaswanqa.

⁵ Piru chaynu kriyitinllapami, wakin mana kriyiq Israel runakunaqa alliplata piñakuranllapa “Jesuspi kriyiqkunaqashi paykunapa yarpuyinmantaqa mana allintachu tukuyan” nir. Chaymi kallikunamanta mana allin qilla runakunawan tantanakur, yarpuranllapa Jesuspi kriyiqkunaqqa qatiçhashunllapa nir. Chaymi kusa ukmanta tukur, laqyar ima rir, ashwan Jasón shutiq runapa wasinman çhar maskaranllapa Silaswan Pablutaqa, chaypi tarirqa wakinninllapaman qukunanllapapaq.

⁶ Piru Pabluwan Silasta mana tarirnaqa, chay wasipa amun Jasonta, chaynulla wakin kriyiqkunatapis aysaçhakuypimapis aparannllapa karguyjunkunaman. Chayman çhachirnaqa kaynu jwirtita rimar qukuranllapa:

—¡Pabluwan Silasmi tukuy intirupi runakunata kusa ukmanta yaçhachisha! Chaynulami kaymanpis shamushallapana chayllata yaçhachikuq.

⁷ ¡Piru chaynu katinmapis, kay Jasón samachisha paykunataqa! ¡Chaymi tukuy paykunaqa, mantakuqninchik César nishantaqa mana kasuyanllapachu! Ashwan paykunapa mantaqninllapaqashi kan uk. Payqashi shutin Jesús nir.

⁸ Chayta uyaparllapami tukuy runakuna, karguyjun runakunamapis kusa ukmanta tukuranllapa.

⁹ Chaymi chay karguyjunkunaqa, Jasonta wakin kriyiqkunatapis pagrakuchir dijatin, riranllapa.

Pabluwan Silasmi Bereaman riranllapa

¹⁰ Chay diyalla tutanaqa, chay Tesalonicamanta Dyuspi wakin kriyiqkunaqa Pabluwan Silastaqa kaçharanllapa Berea pwibluman. Chaymanta paykuna chayman çharnaqa, riranllapa Israel runakunapa tantakananllapa wasiman.

¹¹ Chay Berea pwiblupi taq Israel runakunaqa, Tesalonicapi Israel runakunamantaqa mas das intrakar kasukuq runakuna karanllapa. Chaynu karmi Pabluwan Silas, Jesuspaq yaçhachikutinqa, kusata uyakuqllapa. Chaymi Dyus nitin iskribikashakunataqa waran waran kusata liyiqllapa, chiqapchu kanqa chay yaçhachikuyashanllapaqa nir.

¹² Chaynu Pabluwan Silas yaçhachikutinllapaqa, chaypi Israel runakunaqa kusa achka kriyiranllapa. Chaynulla griego runakuna, kusa nisha warmikunamapis, kusata kriyiranllapa.

¹³ Piru chaymanta, Jesuspi mana kriyiq Israel runakuna Tesalonicapi taqkunaqa, Pabluqa Berea pwiblupipis yaçhachikuyan nir uyaparqa, chaymanpis riranllapa. Chaymi runakunataqa kusa ukmanta willaran, amami Pabluwan Silastaqa kasunkillapachu nir.

¹⁴ Piru chaynu nitinllapamapis, Jesuspi kriyiqkunaqa utqaylla Pablutaqa chay pwiblumantaqa kaçharanllapa marlawman. Nataq Silaswan Timoteo-shuypaqa Berealapi kidaranllapa.

¹⁵ Pablupa pullan riqkunaqa, Atenas pwiblukaman riranllapa yaparqa. Chaymantami Pabluqa paykunataqa kaçharan kaynu nir: “Rir willapamayllapa Silaswan Timoteo utqar shamutin, kaypi tarinakunayllapapaq” nir.

Pablumi Atenas pwiblupi

16-17 Chaynu nir Pabluqa Atenas pwiblupi Silaswan Timoteupaq yarakur tayaran. Chaynu yarakuyarqa riran Israel runakunapa tantakananllapa wasiman. Chayman rirmi Israel runakunawan, wakin griego runakuna Dyuspi kriyiqkunawanpis kusata Jesuspaq parlaranllapa. Chaynu parlakur puriyarqa chay pwiblupi runakuna rurashan kusa achka yanqa dyuskunata rikar mana allintachu yarpuran. Chaynuta rikarmi tukuy diya plasapi tantacaq runakunawanpis parlaqllapa Jesuspaqqa.

18 Chaynu parlakuyarmi Pabluqa tarinakuran wakin kusa yaçhaq runakunawan. Paykunaqami shutiran Epicurekuna Estoicukuna. Chaymantaqa paykunapis Pabluwan willanakuq qallariranllapa. Chaymi Pablo, “Jesús nuqanchikrayku wanur, piru qashan kawsamuran” nitin, paykunamanta wakinqa niyaqllapa:

—¿Mayqanpaqtaq rimayan, kay yanqa illaqta rimar alabakaqqa? nir.

Ukkuna-shuypaqa niqllapa:

—Kay runaqa riqchaq dyuskunapaq willamayanchik nir.

19 Chayraykumi, Pablutaqa aparanllapa uk lugar Areópago shutiqman. Chaypiqami allipla yaçhaq runakuna tantacaqllapa. Chaymi, chayman çhatinnaqa kaynu niranllapa:

—Willamayllapa taytituy imatataq yaçhachikuyanki.

20 Chaqa qamqa mana riqsishayllapakunapaq willamankillapa. Chaymi nuqakunaqa yaçhayta munanillapa, ima niyanmi chay rimashaykiqa nirmapis.

21 Chaynuqa tapukuyaranllapa yanqa illaqta, chaynulla mushuq rimaykunalata uyakur parlakur ima taq karllapa.

22 Chaynu nitinqa, chay Areópago lugarpıqa Pabluqa tukuy paykunapa çhaypinpi shar, kaynu niran:

“Atenasmanta runakuna, nuqapa rikayniymantaqami qamkunaqa chay dyusnikilla-papiqa kusata kriyinkillapa.

23 Rikashami kani achka lugarkunapi dyuskunata aduranaykillapata. Piru puriyarqami tarisha kani uk lugarpı kaynu iskribikashata: ‘KAY ALTARMI UK DYUSTA MANARAQ RIQSIYANCHIKCHU CHAYPAQ’ niqta. Nishaykillapa: Nuqami Dyusta mana riqsinillapachu niyashaykillapapaq yaçhachishuyanillapa.

24 “Chay Dyusmi, kay pachata, tukuy ima kaqkunatapis rurasha. Chaymi pay, unaq syilupa, kay pachapa Amun. Manami runakuna wasita shachishanpıchu tan.

25 Chaynulla payqa mana mayqantapis ministinchu imata rurar yanapananllapa-matapis. Chaqa pay, ashwan tukuyta kawsachimanchik, amayninchikta qumanchik, chaynulla tukuy imakunatapis qumanchik.

26-27 Paymi uk runalamanta tukuy intirupi runakunata ruraran, tukuy pachapi kawsananllapapaq. Chaynulla paymi nisha runakuna maypi tar ima tyimpukaman kawsananllapapaqmapis. Chaqa munanmi runakuna paypi chiqapta kriyir, mu-nashanlata rurananllapata. Piru alli yaçhaymantaqami mana kriyınashamapis, Dyusqa nuqanchikkunapaqa pullanchikllapa.

28 Payraykumi kanchikllapa, kawsanchikllapa, purinchikllapa, imamapis. Kaynul-latami wakin qamkunamanta unay yaçhaq runakunapis niqllapa: “Tukuy runakuna Dyusmanta kanchikllapa’ nir.

29 “Chaynu Dyusmanta tukuyta karqa, ama chay urumanta, platamanta, rumimanta yanqa rurakashakunataqa dyusniy nishunllapachu. Chaqa chaykunataqami runakuna yarpuyınllamanta rurasha.

30 Piru unaynari mana yaçhar pantasha kar michkata uchakusha kashallapamapis Dyusninchikqa chay uchakushanchikpaqqa mana kwintachakaranchu. Piru kanan-shuypaqa chay mana allin rurayninchikkunata amana rurarchu, paylatana kasunal-lapapaq nisha.

³¹ Chaqa uk diyatami jwisyu diyapaq akrashana. Chay diyapiqami tukuyta rikar yaçhamashunllapa ‘Allin mana allin kanchikllapa’ nirmapis. Chay diyapaq rikamanallapapaqqa uk runata akrashanrayku wanushanmanmatapis kawsachimuran. Chayna rikar kwintata qukanallapapaq chay paymi rikamaqninchikqa nir”.

³² Chaynu “Dyus chay runata wanushanmanta kawsachimuran” nir Pablo parlakutinmi, wakinkunaqa kusata asiparanllapa. Piru ukkunaqa kaynu niranllapa:

—Qashan kaykunata parlamatkillapapis uyakushaykillapa nir.

³³ Chaynu nitinllapami, Pabluga paykunata chaypi dijar riranna.

³⁴ Chaymantami wakinkunaqa kriyir Pabluwanqa pullachanakuranllapa. Chay kriyiqkunaqami ukqa karan Dionisio. Paymi Areopagupa uk mantaqnin kaq. Chaynulla uk warmi Dámaris shutiqpis wakinkunawanpis pullachanakuranllapa.

18

Pablumi Corinto pwiblupi

¹ Chaymantami Pabluga chay Atenas pwiblumantaqa llugshir, riran Corinto pwiblumanna.

² Chaypiqa tarinakuran uk Israel runa Aquila shutiqwan. Payqa Ponto lugarmanta karan. Chay tyimpumi, payqa warmin Priscilawan pulla chayraq çhamusha karan Italia nasyunmanta. Paykunaqa Italiyamantaqa çhamusha karanllapa, chay nasyunpa mantakuqnin Claudio, Romamanta tukuy Israel runakuna llugshinqa nisha katin. Chaymi Pabluga paykunata watukuq rir,

³ chaypina kidaran, pulla trabajanallapapaq. Chaqa paykunapismi Pablo yupay tulduta siraypi trabajaqllapa.

⁴ Samana diyakunapi-shuypaqami Pabluga Israel runakunapa tantakananllapa wasiman riq. Chaypiqa tukuy Israel runakunata, mana Israel runakunamatapis, kusata willaq intrakananllapapaq, Jesús tukuy Washakuqnin nir.

⁵ Chaymanta chay diyakunapi Silaswan Timoteo Macedoniamanta çhamuran. Chaymi Pabluga chaypiraq kusa masta yaçhachiq qallariran Israel runakunata “Jesusmi Dyusninchik Akrashan Cristunqa” nir ima.

⁶ Piru ashwan Israel runakunaqa, Pablupaqa kuntran tikrakar kusata qaryaparanllapa. Chaymi Pabluga raçhpanta çhaspir kaynu niran:

—Dyusninchikpa Cristunpaq willashutiyllapa, mana kriyishaykillapapaqqa qamkunanana kulpayjunqa kankillapa, mana nuqachu. Ashwanmi kananmantaqa riyani chay mana Israel runakunatana Jesuspaq yaçhachiq.

⁷ Chaynu nir, Israel runakunapa tantakananllapa wasimanta llugshir, Pabluga riran uk runa Justo shutiqpa wasinman. Payqami tantakananllapa wasipa qichqanlapi taq. Paypismi Dyusta aduraq.

⁸ Chaynulla chaypi uk runa Crispo shutiqpis, tukuy aylluntin kriyiq Amitunchik Jesuspi. Payqa Israel runakunapa chay tantakananllapa wasipaqa mantakuqnin kaq. Chaynulla Corintumanta kusa achka runakunapis Dyuspa shumaq rimayninta uyakurllapaqa, kriyirna rir shutikuranllapa.

⁹ Chaymanta uk tutaqa, Amitunchik Jesusqa Pabluta musquyninpi niran: “Ama manchakurchu, ama upallala kidar imachu ashwan nuqallapaq yaçhachikuskiy.

¹⁰ Chaqa kay pwiblupiqa kusa achka runakuna nuqapi kriyinaqkunaqa. Nuqaqami qamwanqa pulla kani, manami mayqanpis ima mana allinkunataqa rurashuyta puytingachu” nir.

¹¹ Chaynu nitinmi, Pabluga uk añu-y-midyuta chay Corintupiqa taran, Dyuspa shumaq rimayninta yaçhachikur.

¹² Piru uk tyimpupi, Acaya prubinsyapa gubirnadurnin Galión katinga, Israel runakunaqa Pablupa kuntran tikrakar, aparannllapa gubirnadurman.

¹³ Çhachirqa gubirnadurtaqa, kaynu niranllapa:

—Kay runami Dyusta kasunanllapapaq yaçhachikur puriyan. Piru chay yaçhachikushanqami mana liyninchik nishannullachu nir.

¹⁴ Chaynu nitinllapami Pabluqa rimananlapaqa katin, Galionqa chay Israel runakunataqa niran:

—Ima kusa mana allinkunata rurasha katin, manaqa wanuchikusha ima katinga, nuqaqa rikar yaçhayman imanukatinpis.

¹⁵ Piru yanqa illaq gamkunapa liynikillapalapaq katinga imapaqnari chaymanqa nuqaqa yakapakashaq. Chaytaqa gamkunalla imanupis parlayllapa nir.

¹⁶ Chaynu nirmi chay dispachunmantaqa lluqshichiran, Israel runakunataqa.

¹⁷ Chaynu lluqshichitinga, chay piñakuq runakunaqa waqtapiqa ashwan Sóstenes shutiq runatana ayparanllapa. Payqami Israel runakunapaqa uk mantakuqnin karan. Ayparllapaqa chaylata kusata wipyanllapa, chay gubirnadurpa naypanpi. Piru wipyatinllapamapis Galionqa, mana chaypaqqa kwintachakaranchu.

Pablumi kimsa kutipaqa Antioquiaman riran yaçhachikuq

¹⁸ Pabluqami Corintupiqa achka diyataraq taran. Chaymantaqa Jesuspi kriyiqkunata dispidir, payqa Priscilawan, Aquilawan pulla riq qallariranllapa Siriapa uk lugarninman. Chayman riqnuqa, ashwan Cencrea pwibluman çharqa aqchanta rutukaran, runakuna yaçhananpaq, Dyusta arnishanta kumpliyan nir.

¹⁹⁻²¹ Chay Siriawan riqnullami yaku karrupina rir çharanllapa Éfeso pwibluman. Chaypi karnaqa, Pabluqa riran Israel runakuna tantakananllapa wasiman. Chaypiqami Pabluqa, Jesuspaq parlaran Israel runakunataqa. Chaynu yaçhachikutinga kusata rugaranllapa mas diyakunata kidananpaq. Piru payqa, [“Imanupis Jerusalén fyistapi kanaypaq karay” nir] “Mana puytinichu” niran. Chaymi “Dyus munatinga may diyalapis, qashan shamushaq watukushuqllapaqa” nir dispidikurmi, Priscilawan Aquilataqa Efesupi dijar paylana riran yaku karrupi.

²² Chaymanta Cesarea pwibluman çharqa wichan riran Jerusalemman tukuy kriyiqkunata saludaq. Chaypi saludakurnaqa, chaymanta riranna ura Antioquía pwibluman.

²³ Chaymantami uk tyimpumantaqa, unay purishankunaman qashan lluqshiran puriq pwiblun pwiblun, Galaciapa, Frigiapa pwiblitunkunapi Jesuspi kriyiqkunata animachiqnu ima.

Apolosmi yaçhachikuran Éfeso pwiblupi

²⁴ Chay tyimpumi Priscilawan Aquila Efesupi taqllapa. Chaymanmi, Alejandriamanta uk Israel runa Apolos shutiq çharan. Paymi Dyus nitin iskribikashakunata kusa allita intrakaq kar, runakunatapis alliplata intrachiq.

²⁵ Chaynulla kusa allitami yaçhakusha karan Shutichikuq Juan, Amitunchik Jesuspaq yaçhachikushanmatapis. Chaymiri Amitunchikpaq yaçhashantaqa, kusa aligrila allita yaçhachikuq.

²⁶ Chayraykumi, Apolosqa mana manchakur imachu, tantakananllapa wasipi yaçhachikuq qallariran. Chaynu yaçhachikuqta uyaparmi, Priscilawan Aquilaqa, Apolostaqa wakaqla apar kusa masta intrachiranllapa Dyuspaqqa, imanumi washamanchik nir ima.

²⁷ Chaymanta Apolos uk lugar Acaya shutiqman rinatinga, Jesuspi kriyiqkunaqa, kusata animachir uk kartata rurar kaçharanllapa Acayapi kriyiqkunaman, Apolos çhatinqa shumaqta samachinanllapapaq. Chaymi Apolos çharqa, Dyus akrashan kriyiqkunataqa, kusata yanapan.

²⁸ Chaqa tukuy Israel runakunataqa intrachiran Jesuspaq, payqa Dyuspa Akrashan Cristun nir. Chaynulla Dyus nitin iskribikashakunata liyir chaypaq intrachikutinmi, mana mayqanpis mana chaynuchu niytaqa puytiranllapachu.

19

Pablumi Éfeso pwiblupi

¹ Corinto pwiblupi, Apolos kanankamanqa, Pabluqa Antioquía pwiblumanta llugshir rir, chay achka shallqakaq pwiblukunata watukurnaqa, çharan Éfeso pwibluman. Chaypimi tariran ayka kriyiqkunata.

² Chaymi paykunataqa kaynu nir tapuran:

—¿Kriyitkillapaqachu, Dyuspa Santu Ispiritunqa, qamkunaman shamuran? nir.

Paykunaqa niranllapa:

—Manami Santu Ispiritu kan nirlamapis uyapashachu kanillapa nir.

³ Chaynu nitinllapaqa, qashan Pabluqa tapuran:

—¿Chaqa, Santu Ispiritunta mana riqsirqa, imanutaq shutikushaykillapaqa? nir.

Chayna, paykunapis qashan niranllapa:

—Shutichikuq Juan yaçhachikushanta kriyirmi, shutikurayllapa nir.

⁴ Chaynu nitinqa, Pabluqa paykunataqa niran:

—Alliptamiri Juanqa, uchanllapata dijar Dyusman tikrakaqkunataqa shutichiq. Piru shutichirqami niq: Kay nuqamantaqami uk runa shamuyan. Chay paypimi kriyinkillapa. Chaynu nirqami Jesucristupaq niyaq.

⁵ Chaynu Pablo nitin uyaparqa, Amitunchik Jesucristupa shutinpi shutikuranllapana.

⁶ Chaymantami Pabluqa ananllapaman makinkunata çhuratin, Dyuspa Santu Ispiritun paykunamanqa shamuran. Chaymi ukman ukman rimaykunapina Dyusllapaq rimaranllapa.

⁷ Tukuyninqami paykunaqa dusi runakuna kasha kanqallapa.

⁸ Chay Éfeso pwiblupi kayarllaraqmi, kimsa misistana Pabluqa risha karan Israel runakunapa tantakananllapa wasiman. Chaypiqami shumaqta yaçhachikuq mana mayqantapis mancharchu, “Dyusninchikqami mushuqmantanta nuqanchikkunata mantamayashunllapa” nir ima.

⁹ Piru chaynumapis, wakinqa kusa mana intrakaq runa kar, mana kriyinaranllapachu. Ashwanmi Jesuspi kriyiqkunata tukuy runakunapa naypanpi kusa ukmanta juraparanllapa. Chaymi Pabluqa kriyiqkunataqa akrar, aparan uk runa Tiranno shutiqpa yaçhachikunan wasinman.

¹⁰ Chaypinami Pabluqa waran waran yaçhachikuran, ishkay añuta. Chaynumi, tukuy Israel runakuna, mana Israel runakunamapis prubinsya Asiapi taqkunaqa, uyakuranllapa Amitunchik Jesuspa shumaq rimaynintaqa.

¹¹ Dyus pudirninwan Pabluta yanapatinmi, kusa shumaq mana ruraypaq milagrukunata ruraran.

¹² Chayraykumi Pablupataqa raçhpanlata, pañu çhurakushanlamatapis qishaqninkunaman apaqllapa. Chaynu apatinllapami, qishaqkunaqa dasla alliyaq. Chaynulla dyablupa yarpuyinmapis llugshiq qishaqkunamantaqa.

¹³⁻¹⁴ Karanpismi Israelmanta wakin runakuna dyablupa yarpuyininkunata runakunamanta llugshichiq. Kay paykunamanta karanllapa kurakunapa mantaqnin Escevapa syiti wamrankuna. Paykunami Pablo rurayashanta rikar, Jesuspa shutinwanna uk runamanta dyablupa yarpuyininta llugshichinarqa niqllapa: “Chay Pablo yaçhachikuyashan Jesuspa shutinpi nishunillapa: ¡Kay runapa rurinmanta llugshiy! nir”.

¹⁵ Chaynu niyatinllapami dyablupa yarpuyininqa niran: “Nuqaqami Jestuqa riqsini. Chaynulla yaçhani Pablupaqpis, mayqanmi payqa nirmapis. Piru çqamkunaqa pitaq kankillapa mantamanaykillapapaqqa?” nir.

¹⁶ Chaynu nirqami, chay kutilla chay dyablupa yarpuyinwan runaqa, kuntran tikrakar kusa jwirsayjun kar, chay Escevapa syiti wamrankunataqa binsir kusata qischaran. Chaynu qischatinllapami, chay wasimantaqa lirila limpu lisyakasha alsakar riranllapa.

¹⁷ Tukuy Éfeso pwiblupi taqkunaqa, Israel mana Israel runakunamapis chay syiti runakunata pasashanta uyaparllapaqa, alliplata manchakuranllapa. Chaymi, Amitunchik Jesuspa shutinta kusa allinpaq riqsirna, ashwan kusata alabaranllapa ima.

¹⁸ Chaynulla tukuy kriyiqkunaqa, unay ima mana allin rurashanllapapaqqa, tukuypa naypanpi rimaranllapa: “Mana allintachu tukusha karayllapa” nir.

¹⁹ Chayrayku unay wasqakuqkuna, surtyakuqkunamapis, Amitunchik Jesuspi kriyirna chay sirbiq papilninllapamatapis apamur rupachiranllapa tukuypa naypanpi. Chay papilnin rupashakunapa çhaninqami, karan sinkwinta mil (50,000) qillay yupay.

²⁰ Chaynumiri Amitunchik Jesuspa shumaq rimaynintaqa uyakur, pudirninta rikar ima, mastana kriyir achkayaranllapa.

²¹ Tukuy chaykuna pasatinnaqa, Pabluqa riyta yarpuran Macedoniaman, Acayaman, chaynulla Jerusalemman çhanankaman. Chaymi niqpis: “Jerusalemman çharqa, Romanpis rishaq” nir.

²² Chaymi ashwan kaçharan Macedoniaman ishikay yanapaqninkunata, Timoteuwan Erastuta. Nataq pay-shuypaqa kидaranraq prubinsya Asiallapi uk tyimpu masta.

Efesupimi kusa ukmanta tukuranllapa

²³ Chay tyimpukunapiqami, kusala ukmanta tukuranllapa Jesuspi kriyiqkunata kuntrashanrayku.

²⁴ Chaytaqami uk runa Demetrio shutiq ruraran wakin runakunawan. Demetriuqami platamanta ruraq, dyusnin Diana * niqllapa chaypa wasinpa ritratunkunata. Chaynulla paywan trabajaqkunatapis kusa achkata pagraq.

²⁵ Chaymi chay trabajaqninkunata, wakin chaynukaqlapi trabajaqkunawan tantar, kaynu niran:

“Taytituykuna, qamkunaqami yaçhankillapa chay trabajashanchikwan imanchikta tarikur kusa shumaqta kawsanchikllapa nir.

²⁶ Piru qamkuna rikashaykillapanu, uyapashaykillapanu, chay Pablo shutiq runaqa, purin runakunata yaçhachir kay rurashanchikllapa dyuskunaqashi mana chiqap dyuschu nir ima. Chaynu purirqami yaqqa tukuy intirupina runakunataqa intrachisha, mana kay Efesulapichu. Ashwan tukuy kay prubinsya Asiapimapis tukuykaqtana kriyichisha.

²⁷ Kayqami allip manchakuypaq. Chaqa manana ganayta puytichuwanllapanachu. Chaynulla chay mamanchik Dianapa iglisyanmatapis manana shumaqtanachu riqsinmanllapa. Chaynu ruratinllapaqami, chay mamanchik Dianataqa manana pipis kriyinqallapanachu tukuy Asiamanta runakuna, chaynulla tukuy may pachamanta runakuna kriyiq chaykunamapis”.

²⁸ Chaynu nitin, uyaparmi kusata piñakur kaynu niranllapa: “¡Biba biba mamanchik Dianaqa! ¡Chayqa paymi nuqanchik Efesumanta runakunapa dyusninchikqa!” nir.

²⁹ Chaynumiri chay pwiblupi kaqkunaqa tukuyla kusa ukman dispantakaypaqta tukuranllapa. Chaymi kallpar rir ayparanllapa Macedoniamanta ishikay runakuna, Pabluta yapar puriqkunata. Ukninqa shutiq Gayo, uknin-shuypaqa Aristarco. Chay paykunataqa aysaçhakur ayparanllapa chay kusa atun tantakananllapa wasiman.

³⁰ Chay wasi ruriman yaykuchitinllapaqa, Pabluqa yaykunaran runakunawan parlaq. Piru wakin kriyiq masinkuna mana yaykunataqa munaranllapachu.

³¹ Chaynulla chay prubinsyamanta karguyjunkuna Pablupa riqsinan karan chaykunapis, niranllapa: “Willayllapa ama yaykunqachu chay kuntrankunamanqa” nir.

³² Chaykamanqami ruripiqqa tantakasha runakunaqa, wakinqa ukmanta niyaqllapa. Chaynulla wakinkunapis ukmanta niyaqllapa. Nataq wakinkuna-shuypaqa mana

* **19:24** Kay Dianatami “Artemisa” niqllapapis.

yaçhayaranllapachu imapaqmi tantakamushanchikllapa nirmapis. Piru chaynumapis kusata lanyaranllapa.

³³ Piru chaypi Israel runa kaçkunaqami, uknin Alejandrutaqa naypaqman kumsar kaçharan paykunapaq rimanapaq. Chaymi naypaqman llugshir, Alejandruqa makin-lawan siñata rurar runakunata uyarachir intrachiyta yarpuran.

³⁴ Piru chaynu tukutinmi, kwintata qukaranllapa paypis Israel runa nir. Chaymi, ashwan qayçhakuranllapa ishkay urata yupay kaynu nir: “¡Biba biba mamanchik Dianaqa! ¡Chay paymi tukuy Efesumanta runakunapa dyusninchikqa!” nir.

³⁵ Nataq, Éfeso pwiblupa sikritaryun-shuypaqa runakunata upallachir niran:

“Taytituykuna, tukuy pachamanta runakunami yaçhanllapa, kay pwiblumanta runakunaqa inkargakasha syilumanta ishkimusha mamanchik Dianata kuytananllapapaq, chaynulla iglisyantapis rikananllapapaq.

³⁶ Yaçhashaykillapanu, manami mayqanpis mana niytaqa puytinllapachu dyusninchikllapataqa. Chaymi ashwan ama imatapis rurayta yarpuyllapachu, manaraq allita yarpurqa.

³⁷ Kay runakunata apamushaykillapagaqami, mana imatapis mana allintaqa rurashachu mamanchik Dianapa iglisyantaqa. Chaynulla mamitanchiktaqa manami jurapashalamapischu.

³⁸ Chay Demetrio trabajadurninkunawan, chaynulla mayqanwan dimandayta yarpuyatinllapagaq, chaypi wakmaqa jwiskuna chaykunapaq parlananllapapaqqa. Chaypiqa paykunana yaçhanqallapa imanu parlashaq nirmapis.

³⁹ Qamkuna imata mas yaçhayta munarqa tukuy mantakuçkunawan tantanakur parlayllapa.

⁴⁰ Piru kay pasashanrayku karguyjunkunaqa nimachuwanllapa mana allintachu tukushaykillapa nir. Chaynu nimashallapaqa mana imanu washakayta puytishunllapachu, imapaqmi kaynu purichinakuyanillapa nirmapis”.

⁴¹ Tukuy chaykunata willarqami, runakunataqa riyllapana nitin riranllapana.

20

Pablumi riran Macedoniaman Greciamanpis

¹ Chaynu kusa ukmanta tukuyar qasillatinllapanaqami, Pabluqa Jesuspi kriyiqkunata qayamur, kusata animachir abrasar ima dispidirnaqa riran Macedonia lugarman.

² Chaymi, chaypa lugarninkunapiqa tukuy kriyiqkunata watukur animachir shumaqta willar imanaqa, riran prubinsya Greciaman.

³ Chaypiqami kimsa misista tayar, Siria lugarman riyta yarpuran. Chaymanta, Siria lugarman rinanpaq yaqqana yaku karruman iqayarqa, Pabluqa yaçharan, Israel runakunashi wanuchinanpaq yarpusha nir. Chaymi payqa yarpuran qashan çhakpala Macedonia lugarllata tikrakar riyta.

⁴ Chaymanta Pablo ritinqa, yapar riranllapa Berea pwiblumanta Pirro shutiq runapa wamran Sópater, chaynulla Aristarcuwan Segundo ima. Paykunaqami ishkantin Tesalónica pwiblumanta kaqllapa. Chaynulla riranllapapis Derbe pwiblumanta Gayuwan Timoteo. Wakin riçkunaqami prubinsya Asiamanta Tíquico, Trófimo ima kaqllapa.

⁵ Tukuy kay ukninchikkunami naypaqta rir, Troas pwiblupi yaramaranllapa.

⁶ Nataq, nuçakunaqa Pascua fyista pasatinna, Filipos pwiblumantaqa rirayllapa yaku karrupi. Chaymantami, sinku diyamanta çharayllapa Troas pwibluman. Chayna, wakpiqa syiti diyata karayllapa.

Pablumi Troas pwiblupi kriyiqkunata watukuran

⁷ Piru chay simanapa punta diya qallarinanpiqa, tantakarayllapa Santa Mikunata mikunayllapapaq. Nataq Pabluqa allaqnin rinanpaqna kar, mana shaykuqchu chaypi tutakaman yaçhachiyaran kriyiq masinkunataqa.

⁸ Tukuymi uk wasipa unaq kimsa altunpi tantakasha karayllapa. Chaynulla chaypiqami achka bilakuna achkirachikuyaran.

⁹ Chaypi Pablo yaçhachikuyatinga, uk musu wamra Eutico shutiq bintanalapi uyakur tayaq. Chaynu kusa unaytana uyakur tayatinga chay musutaqa punuy binsiran. Chaymi wasipa unaq kimsa altunmanta ratamuran pachaman. Chaynu ratamutinga, wanushatana tariranllapa.

¹⁰ Piru Pabluqa pachaman ishkimur, chay wanushataqa piratar abrasar chaypi kaqkunataqa niran:

—Ama manchakuyllapachu. Kawsayanmi kay musuqa nir.

¹¹ Chayna, Pabluwan tukuy chaypi kaqkunaqa qashan chay wasipa unaq altun kayashanllapaman iqar, Santa Mikunata tantakar mikutinllapanaqa, yaçhachikuran achkiyanankaman. Chaymantaqami riranna.

¹² Nataq chay Euticutaqa kawsaqtana aparanllapa wasinmanqa. Chaymi chay llak-iqkunaqa kusalata aligriyaranllapa.

Troasmanta Mileto pwibluman riranllapa

¹³ Riyatiyallapanaqa, nimiranllapa: “Qamkunaqa yaku karrupi naypaskiyllapa Asón pwibluman. Nataq nuqami çhakpala shamushaq” nir.

Chaynu Pablo nimatinllapami, rirayllapa yaku karrupi naypaqta payta wakpi yaraq.

¹⁴ Yarakuyatiyallapa çhatinnaqa, yaku karrupina rirayllapa Mitilene shutiq pwibluman.

¹⁵ Chaynulla chay pwiblumantapis lluqshir, allaqninraq pasarayllapa mar yakupa çhaypinlapi uk pachita kaq chaypa naypanlawta. Chay pachitaqami shutiq Quío. Nataq allaqninraqmi çharayllapa Samos pwiblumanqa. Chaymanta chay pwiblumanta rirna, allaqnin [Trogiliuman çhar pasar] çharayllapa Mileto shutiq pwiblumanqa.

¹⁶ Chaqa Pabluqari mana yaykunaranchu chay Éfeso shutiq pwiblumanqa, chay prubinsya Asiapi mana kidanar. Chaqa payqami daskaqla çhanaran Jerusalén pwiblumanqa, ashwan chay Pentecostés fyista Jerusalenpi kaq chaypi kayta munar.

Pablumi Efesumanta kriyiqkunawan

¹⁷ Piru Miletupina karqa, Pabluqa kaçhakuran Éfeso pwibluman, kriyiqkunata rikar yaçhachiqkunata willatin, pay kayashanman shamunanllapapaq.

¹⁸⁻¹⁹ Chaymi, çhamutinllapanaqa paykunataqa niran:

“Qamkunaqami yaçhankillapa imanunqa qamkunawan karay naypaqta chay prubinsya Asiaman shamushaymanta-pacha nirmapis. Chaqa, tukuy tyimpumi qamkunawan kar, Amitunchikta sirbisha kani. Manami kusala puytiqkuna yupayqa tukuraychu. Ashwanmi qamkunapaq waqasha, qischakasha imamapis kani, Israel runakuna imanachimayta munatinllapamapis.

²⁰ Chaynu qischakarpis, manami uyararchu ashwan yanapashunayllapapaq tukuy imatapis yaçhachishushallapa kani tukuypa naypanpi, chaynulla wasikillapapi ima.

²¹ Chaynulla Israel runakunata, mana Israel runakunamatapis willashana kani, chay uchakushankunata dijarna kriyinanllapapaq Taytanchik Dyuspi, chaynulla Amitunchik Jesucristupis.

²² “Nataq, kananqami Jerusalén pwibluman riyani, Dyuspa Santu Ispiritun * apamatin. Chaypiqa ima pasamayanqa nirmapis manami yaçhanichu.

²³ Piru kaylata yaçhani, kada pwibluman rishaypi Dyuspa Santu Ispiritun willamayan, karsilman itamar qischamayanqallapa Jerusalenpi nir.

* **20:22** Dyuspa Santu Ispiritun apamatin riyani nirqami intrachimayninchiktapis puytin, ispirituy kusalata animachimatin riray nir.

²⁴ Chaykunata yaĉharmapis, manami llakir manchakunichu wanunaypaqqa. Chaqa kay bidayqa mana imachu nuqapaqqa. Chaymi aligriyar, allita Amitunchik Jesús munashanta ruranani wanunaykaman. Chaqa paymi akramasha runakunata yaĉhachinaypaq: ‘Dyus llakipamarninchik nuqanchikkunata washamayninchikta munan’ nir.

²⁵ “Kanan-shuypaqa qamkunata nishunillapa: Manami kananmantaqa rikamankillapanachu mayqannikillapapis, Amitunchik mantamaqinchikpaq yaĉhachishurayllapa chay qamkunaqa.

²⁶⁻²⁷ Chaymi kananqa willashunillapa: Dyusninchik tukuy munashanlata willashushallapa kani mana imalatapis pakarchu. Chaymi kananqa manana mayqannikillapapaqpis uchayjun yupaynachu yarpuni. Chayqa qamkunapinari kananqa.

²⁸ Chayna qamkunana kuytakar, Dyuspi tukuy kriyiqkunataqa shumaqta rikar kuytayllapa. Dyuspa Santu Ispiritunqa, uk michikuqkunata yupay akrashushallapa rikanaykillapapaq paypi kriyiqkunataqa. Chaqa paypi kriyiqkunaraykumi Amitunchik Jesusqa kruspi wanur yawarninwan rantishana.

²⁹ “Chaymi nini: Maydiya nuqa ritiynaqami rikarimunqa uk saqra yaĉhachikuqkuna. Paykunami, atun surrukuna uyshata mikuqkuna yupay kanqallapa. Chaymi kriyiqkunataqa ukmanta yaĉhachitin manana Dyuspiqa kriyinqallapanachu.

³⁰ Chaynulla qamkunamanta wakinnikillapami Dyuspa kuntran tikrakar, ukmanta yaĉhachikutin Dyuspi wakin kriyiqkunaqa chaypina kriyinqallapa.

³¹ Chaymi qamkunaqa kusata kuytakar alamirala kawsankillapa. Yarpunkillapa kimsa añutami, tuta, unaq katinmapis, waqaypi ima, mana shaykuq tukuynikillapata yaĉhachishurayllapa.

³² “Kanan-shuypaqa kriyiq masiykuna, Dyusninchikman mañakusha kani payna qamkunata llakipashurllapa kusa shumaqtana kuytashunanllapapaq. Ashwan payna kananqa qamkunata yanapashurllapa kusa yaĉhaqpaqna tikrashunqallapa. Chayna chay arnishushannu washashunqallapa tukuy kriyiqkunataqa.

³³ Manami nuqallapaqqa raĉhpata, uruta, qillaymatapis munashachu kani, mayqanpatapis.

³⁴ Ashwan allitami yaĉhankillapa, makiywan trabajaray, nuqapaq chaynulla wakin pullay kaqkunapaqpis.

³⁵ Chaqa Amitunchik Jesusmi nisha: ‘Mas allinmi kananqa ministiqkunata qunallapapaq, ashwan paykuna qumanallapamantaqa’ nir. Chaynu pullaykillapa karqami, nuqaqa yaĉhachishuyaqllapa kani ‘Trabajar ministiq runakunata yanapankillapa’ nir”.

³⁶ Chaymanta chaynu nirqa Pabluqa tukuy paykunawan qunqurikur Dyusman mañakuranllapa.

³⁷ Chaymi tukuyninllapa waqar Pablutaqa abrasar mucharanllapa ima.

³⁸ Chaqa paykunaqami alliplata llakisha karanllapa, Pablo “Mananami rikamankillapachu” nisha karan chayrayku. Chaymantami Pablutaqa yapar aparanllapa yaku karru kayashankaman.

21

Pablumi qashan riran Jerusalenman

¹ Chaymanta Jesuspi kriyiq masiyllapata dijarna rirayllapa yaku karrupi uk pwiblu Cos shutiqman. Chaymanta allaqninga, rirayllapa Rodas pwibluman. Chaymantami rirayllapa Pátara pwiblumanpis.

² Chay Patarapimi, tarirayllapa uk yaku karruta. Chayqami riyaran uk pwiblu Fenicia shutiqman. Chaymi, chayman iqar rirayllapa wakmanqa.

³ Chayna chay yakupa ananta riqnuqa, rikarayllapa yakupa chaypinlapi uk pwiblu Chipre shutiqta. Chay pwiblumi, ichuqlawniyllapapi karan. Chayta pasarmi rirayllapa uk prubinsya Siria shutiqkaman. Piru chay yaku karrumanta kargakunata chay Tiro pwiblupi ishkichinanpaq katinmi, nuqakunapis chay yaku karrumanta ishkir chay pwiblumanqa yaykurayllaparaq.

⁴ Chayman yaykurqa, Jesuspi kriyiqkunata tarir chaypi paykunawan kidarayllapa syiti diyata. Piru paykunatami, Dyuspa Santu Ispiritun willasha katin, Pablutaqa willaranllapa ama rinanpaqchu Jerusalemmanqa.

⁵ Chaynu niyatinllapamapis, syiti diya pasatinnaga Pabluwan rirayllapana. Chayna tukuy runakuna, warmikuna wamrituntin ima yapamaranllapa pwiblumanta llugshinayllapakaman. Chaymi, mar yakupa manyanlapi qunqurikur Dyusman mañakurayllapa.

⁶ Chaymanta dispidikur yaku karruman iqatiyllapanaqa, paykunapis tikrakanllapa wasinllapamanna.

⁷ Chaynu Tiro pwiblumanta rirmi, Tolemaida pwibluman charayllapa. Chayman charmi, Jesuspi kriyiq masiyllapata tarir saludarayllapa. Chayna chaypi kidarayllapa paykunawanqa uk diyataraq.

⁸ Chaymanta allaqnin chay pwiblumanta rirqa, charayllapa Cesarea pwibluman. Chayman charnaqa, rirayllapa kriyiq masiyllapa Felipipa wasinman samaq. Paymi apustulkunapa syiti akrashanmanta uknin kaq. * Paymi mana kriyiqkunata intrachiq Jesuspi kriyir washakananllapapaq.

⁹ Kay Felipipami, kwatru shipash wamrankuna mana runayjunchu kaq. Payku-naqami Dyuspaq rimaqninkuna karanllapa.

¹⁰ Chayna, chay paykunapa wasinpi ayka diyatana kayatiyllapaqa, Judea pwiblumanta Dyuspaq rimaqnin uk runa Agabo shutiq charan.

¹¹ Paymi, Pablo waçhkakushan waçhkunta llugshichir çhakinta, makinta watakur niran: –Dyuspa Santu Ispiritunmi nin, Jerusalempiqa Israel runakunaqashi kay waçhkupa amuntaqa, kaynu watar uklawmanta jwira kaq runakunata quyanqa nir.

¹² Chayta uyarmi, nuqakuna, chaynulla Cesarea pwiblumanta kaqkunapis, Pablutaqa rugarayllapa ama Jerusalemmanqa rinanpaq.

¹³ Piru Pabluga nimiranllapa:

–¿Imapaqtaq waqankillapa? Kusataraq llakichimankillapa. Nuqaqami listuna kani mana watakanaylapaqchu. Ashwanmi Amitunchik Jesucristurayku Jerusalemni wanuyapaq karmapis, wanushaq.

¹⁴ Chayna mana imanupis kidanatinmi, mana imatapis willarllapanachu, “Amitunchik Jesús munashanmi kanqa” nirayllapa.

¹⁵ Chaymantaqa nuqakunapis alli kamkachikur imanaqa, rirayllapana Jerusalemmanqa.

¹⁶ Pullayllapaqami Cesarea pwiblumanta ayka kriyiq masiyllapakuna riranllapa. Paykunami apamaranllapa Chiprimanta uk runa Mnasón shutiqpa wasinman. Chaymi payqa Jesuspi unaymanta-pacha kriyiq kar samachimaranllapa.

Pablumi Santiaguta watukuq riran

¹⁷ Chayna, Jerusalén pwibluman chatiyllapaqa, Jesuspi kriyiqkunaqa kusa aligrila samachimaranllapa.

¹⁸ Chaymanta allaqninqa, Pabluwan nuqakunaqa rirayllapa chay punta yaçhachiqninllapa Santiaguta watukuq. Chayman chatiyllapaqa chaypi kasha karanllapa tukuy kriyiqkunata rikar yaçhachiqninkuna ima.

¹⁹ Chaymi, Pabluga tukuyninta saludar manyaqmanta parlaq qallariran, Tayta Dyus pudirninwan yanapatin chay jwira mana Israel runakunawan rurashanta ima.

* **21:8** Rikayllapa Hechos 6.1-6.

²⁰ Chaynu parlatinmi, Dyusta kusata alabaranllapa. Chayna, Pablutaqa niranllapa:

“Allitami ninki kriyiq masiy. Qam rikashaykinumi tukuy Israel runakunamanta, Jesucristupi kusala achkana kriyinllapa. Piru ninllapami Moisés mantakushanllatashi rurashaqllapa nir.

²¹ Chaynulla nishapismi, qamshi Israel runakuna uklaw pachakunapi taqtaqa ninki: ‘Moisés mantakushantaqa ama kasunkichu’ nir. Chaynullashi ninkipis: ‘Chay siñal kustumrita, chay wakin kustumrikillapatapis ama kasunkillapachu’ nir.

²² ¿Imanutaq tukushaqllapa? Chaqa runakunaqami yaçhanqallapa qam kaypi kanki nir.

²³ Kaytami ruranaykipaq allin kanqa: Kay nuqakunamantami kan kwatru runakuna. Paykunami kumpliyanqallapa Dyusta arnishanllapataqa.

²⁴ Paykunawan pulla rir, rurayllapa chay paqakuna kustumritaqa. † Chaymanta, chay gastashanllapata pagray, paykunapis aqchanta rutunanllapapaq. Chaynuqami tukuy yaçhanqallapa qampaqqa ‘Yanqalla rimapakuyashanchikllapa’ nir. Ashwan nishunqallapa ‘Payqa Moisés mantakushantaqa chiqapta kasun’ nir.

²⁵ “Piru chay jwira mana Israel runakuna kriyiqkunatami, mana kay nuqakuna rurani chaytaraq ruray ima ninillapachu. Ashwan kaykunalata rurananpaq iskribir ‡ willasha kanillapa kaynu nir: ‘Ama mikuyllapachu runakuna rurashan yanqa dyusku-napaq ufrindata çhurashanllapakunata. Chaynulla ama mikuyllapapischu animalpa yawarninta, animal ratar, manaqa çhuqar wanushapa aychantapis. Chaynulla runa kar, manaqa warmi karpis, ama ukwan ukwanqa pununkillapachu’ nir”.

Dyusta adurananllapa wasipi Pabluta ayparanllapa

²⁶ Chaynu willatinllapami, allaqmantaqa Pabluqa chay kwatru runakunawan riran, chay paqakuna kustumritaqa pulla rurananllapapaq. Chaymanta chay kustumrita rurar tukchinanllapapaqnaqa, Pabluqa Dyusta aduranan wasiman rir yaykur, willaran ima diyami chay ufrinditanllapata çhurayanqallapa nir.

²⁷ Chayna chay willashan syiti diya kumplikayatinnaga, Asiamanta shamuq Israel runakunaqa, Dyusta aduranan wasipi Pablutaqa rikaranllapa. Chaymi runakunata willatin, kusa ukmanta piñakur, Pabluta kuntrar ayparanllapa.

²⁸ Chaynu ayparllapami, kusa jwirtita kaynu niranllapa:

“Israel pwibluyamanta kaq runakuna, jyanapamayllapa! Kay runami, tukuy pachapi runakunata yaçhachir purin. Chaynuqami nuqanchikkunata, Moisés mantakushanta, chaynulla Dyusta adurananchikllapa wasimatapis kuntrar purin. Chaynu kuntramayarninchikllapamapis, ashwan kananqa Dyuspa kusa allin adurana wasimanpis, apamusha yanqa jwira mana kriyiq runakunata. Chayta rurarmi mana allintachu rurayan” nir.

²⁹ Chaynuqami niyaqllapa, Tróximo shutiq runawan pulla pwiblupi puriqta rikashanllaparayku. Chay Trofimuqami Efesumanta, mana Israel runachu kaq. Chaymi yarpuqllapa, Pabluqa chay Trofimutapis apamusha kanqa Dyusta adurananllapa wasiman nir.

³⁰ Chaymi chay pwiblumanta tukuyla runakuna kusala ukmanta piñakur, kallpar rir çharanllapa Dyusta adurananllapa wasimanqa. Chaymantami Pablutaqa aypar aysaçhakur urqumur, punkukunamatapis chay kutilla kirparanllapa.

³¹ Chaynumi Pabluta limpu wanuchinanllapapaqna katinga, Romamanta suldadukunapa mantaqninta kunachiranllapa, kay pwiblumanta runakuna kusa ukmanta tukuq qallarishallapa nir.

³² Chaymi payqa suldadunkunata, suldadukunapa mantaqninkunata ima tantar, kallpar riranllapa chay runakuna kayashanmanqa. Chayna paykunata rikarqa, Pablutaqa dijaranllapana chay qischayashanllapamantaqa.

† 21:24 Masta intrakanarqa rikashunllapa Números 6.1-12. ‡ 21:25 Rikayllapa Hechos 15.29.

³³ Chaymi chay suldadukunapa mantaqninga qimikar, Pabluta aypar kaçhakuran alli watananllapapaq ishkey kadinakunawan. Chaymanta chay runakunataqa tapuran: “¿Pitaq payqa, imataq rurasha?” nir.

³⁴ Chaynu taputinllapami wakinga ukmanta niyaq. Nataq ukkunaqami ukmanta niyaqllapa, mana chayllatachu. Chayraykumi mana imapaq rimayanllapa nirpis intrakaranchu. Chaymi, kaçhakuran kwartilman apananllapapaq Pablutaqa.

³⁵ Chaymanta chay kwartilman çharnaqa, alsar Pablutaqa ruriman yaykuchiq qallariranllapa, chay achka runakuna qillakachir ikinta riyashanllaparayku.

³⁶ Chaqa tukuy runakunamiri ikinta riyaranllapa, kusa jwirtita kaynu nir: “¡Wanuchiyllapa!”

Pablumi tukuyya naypanpi rimaran washakananpaq

³⁷ Chaymanta, chay kwartilman itananllapapaqna katinga, Pabluqa kaynu nir tapuran chay mantakuqtaqa:

—¿Qamwanchu uk ratituta parlayta puytini? nir.

Chaymi, chay mantakuqqa niran:

—¿Griego rimaytachu yaçhanki?

³⁸ ¿Manachu qamqa kayanki kanqa Egiptumanta runa uk kuti kusata tukuq qallarir, chunllaq lugarman kwatru mil wanuchikuq runakunawan riran chay? nir.

³⁹ Chaymi, Pabluqa niran:

—Manami. Nuqaqami Israel runa kani, Ciliciapa pwiblun Tarsumanta. Chay pwiblumi kusala riqsikasha pwiblu. Piru uk ratituta yaray, tukuy runakunawan parlanaypaq.

⁴⁰ Chaymi, chay suldadukunapa mantaqninga uk ratituta dijaran rimananpaq. Chaynu dijatinga Pabluqa chay iqayashanllapalapi shar, makinlawan runakunata willar uyarachirqa, hebreo rimaypi kaynu nir willaran chay runakunataqa.

22

¹ “Pwibluymanta taytituykuna uyakuyllapa, kaytami willashaykillapa intrakanaykil-lapapaq”.

² Chaynu nir hebreo rimaypi rimaqta uyaparllapa, ashwan masta uyakuranllapa. Chaymi, Pabluqa rimaran kaynu nir:

³ “Nuqaqami chiqap Israel runa kani. Ciliciapa pwiblun Tarsupimi nasisha kani. Piru kay Jerusalén pwiblupimi kriyakasha kani. Chaynulla Gamaliel shutiq runami yaçhachimaran, unay rukunchikkunapa kustumrinllawan. Nuqaqami maydiyapis al-lita Dyuslata sirbiyani nir yarpuq kani, imanutaq qamkuna Dyuslata sirbiyani nir yarpunkillapa chaynulla.

⁴ Yarpuqpismi kani Jesuspi kriyiqkunapa ikinpi wanuchinaypaq purirqa, allinta rurayashaq nir. Chaymi apar itaq kani karsilman ullqutaraq warmitaraq.

⁵ Chaykunapaqqami yaçhan kurakunapa mantaqnin, chaynulla ruku mantakuqku-napis. Chaqa paykunami urdinta qumaran, chay Damascupi Israel masinchikllapata qunaypaq. Wakman chay urdinwan riray maskanaypaq Jesuspi tukuy kriyiqkunata kay Jerusalemman apamur qischachikunaypaq.

⁶ “Damascuman nanta riyar yaqqana chay pwibluman çhayatiyllapanaqa, alas dusi yupayqa, unaq syilumanta kusa lliypa intiru nuqa kayashayman achkirachikamuran.

⁷ Chaynu achkirachimatinga, rataray pachaman. Chaymi syilumanta uk rimayta uyaparay, kaynu niqta: ‘Saulo, Saulo. ¿Imapaqtaq ikiypi puriyanki qischamanaykipaq?’ nir.

⁸ Chaynu niqta uyaparmi nuqaqa tapuray: ‘¿Mayqantaq kanki taytituy?’ nir. Chaymi chay rimaqqa nimaran: ‘Nuqaqami Nazaretmanta Jesús kani, chay mayqanpa ikinpiçi qischanaykipaq puriyanki chay’ nir.

⁹ “Chaymi nuqawan riyay chaykunaqa, chay llipyaraq chaytaqa rikaranllapa. Nataq chay rimayta-shuypaqa mana intrakaranllapachu.

¹⁰ Chaymi nuqaqa qashan tapuray: ‘¿Imatataq rurashaq, Taytituy?’ nir. Chaymi payqa nimiran: ‘Sharir, riy chay riyashayki Damascuman. Chayman êhatkimi willashunqallapa imatami ruranki’ nirmapis.

¹¹ Piru chay achkirachikamuqpa llipyayninmi syigu dijamasha katin, chay pullay riqkunana aysakur apamaranllapa Damascumanqa.

¹² “Chay Damascupiqami uk runa Ananías shutiq shamuran rikamaq. Chay paymi kusa llakipakuq runa kaq. Chaynulla allitami kumpli Moisés mantakushankunataqa. Chaymi tukuy Israel runakuna chaypi taqkunaqa kusala allinta rimaq paypaqqa.

¹³ Chaynu rikamaq êchamurnaqa nimaq: ‘Kriyiq masiy Saulo, qashan allitana chapakuy’ nir. Chaynu nir willamatinga, paytaqa chay kutilla rikarayna.

¹⁴ Chaynulla nimiranpis: ‘Unay rukunchikkunapa Dyusninmi akrashusha pay munashanta riqsinaykipaq. Chayna kusala allin Amitunchikta rikar, pay willashutin uyanaykipaq.

¹⁵ Chaqa qammi tukuy kay rikashaykipaq, uyapashaykipaq uk tistigu karna, tukuy intirupi parlakunki.

¹⁶ Chayraykumi, ama yararchu ashwan chay uchaykikunamanta shumaqna kanaykipaq, Amitunchik washamaqninchik nir kriyir sharir kananlla shutikuy’ nir.

¹⁷ “Chaymanta Jerusalemman tikrararay. Chaymi chaypiqa Dyusta adurananllapa wasiman rir mañakuyarqa, rikapakuray

¹⁸ Amitunchik kaynu nimaqta: ‘Kay Jerusalem pimi nuqapaq rimar parlakutkiqa, mana kriyishunqallapachu. Chayrayku kaymantaqa utqar lluqshir riy’ nir.

¹⁹ “Chaynu nimaqta nuqaqa niray: ‘Piru Taytituy, paykunami yaêchan nuqaqa tukuy tantakananllapa wasikunaman êhar, qampi kriyiqkunata prisur qischaq kani nirmapis.

²⁰ Chaynulla qampaq rimaq Estebanta yawarninta îchachir wanuchiyatinllapamapis, nuqami chaypi kar allinmi wanuchiylapa niq kani. Chaynullami raêhpanmantapis kuytaq kani chay wanuchikuqkunapataqa’ nir.

²¹ Piru Amitunchikqa nimiran: ‘Utqar riy. Chaqa kaêchashuyanimi jwira mana Israel runakunaman nuqapaq yaêchachikunaykipaq’ nir”.

Pablumi suldadukunapa mantaqninga naypanpi

²² Tukuy chaykunata rimatinmi kaykamanqa Pablutaqa uyakuranllaparaq. Piru “Jwira mana Israel runakunaman Dyus kaêchamasha” nitin-shuypaqa, kusa jwirtita kaynu niranllapa: “Wak runaqami mana allin chu kawsananpaqqa, jwanuchiy!” nir.

²³ Chaynu kusa jwirtita rimar raêhpanllapamatapis êhaspir, allpata unaqman ima itakuyatinllapaqa,

²⁴ suldadukunapa mantaqninga kaêchakuran Pabluta kwartilman itananllapapaq. Kaêchakuranpismi wipyatin rimanapaq, imapaqshi chay runakunaqa paypaq chaynu rimapakunllapa nir.

²⁵ Piru wipyananllapapaq watashallapana katinga, Pabluqa tapuran chay suldadukunapa kapitanninta kaynu nir:

—¿Qamkunataqachu mantashushallapa romano runata wipyanaykipaq, mana iman kasha nir allita yaêcharmapis? nir.

²⁶ Chaynu nitin, uyaparqami chay suldadukunapa kapitanninqa rir kaynu nir willaran chay suldadukunapa mantaqninga:

—¿Imatataq rurayanki kanqa kay runawanqa? Chaqa payqami romano runa nir.

²⁷ Chaynu nitinqa, chay suldadukunapa mantaqninga Pabluman qimikar kaynu nir tapuran:

—¿Chiqaptachu qamqa romano kanki? nir.

Pabluqa niran:

—Arí. Romanumi kani nir.

²⁸ Chaymi chay suldadukunapa mantaqninga Pablutaqa niran:

—Nuqaqami achka qillaykunata gastaray romano kanaypaqqa nir.

Nataq Pabluqa niran:

—Nuqaqami romano kani taytayrayku.

²⁹ Chaynu Pablo nitinmi chay wipyar rimachinanpaq karan chaykunaqa paymanta wakaq tukuranllapa. Chaynulla chay suldadukunapa mantaqninga romano nir kwintata gukarqa, kusata manchakuran kadinakunawan watashanpaqqa.

Pablumi kusa karguyjunkunapa naypanpi

³⁰ Chaymanta allaqninga, chay suldadukunapa mantaqninga, ¿imapaqtaq Israel runakunaqa Pablutaqa uchachayanllapa? nir chiqapta yaçhanaran. Chaymi kadinakunawan watashanta kaçhar, kaçhakuran tantakamunanllapapaq chay kurakunapa mantaqninga, chaynulla kusa mas karguyjunkunapis. Chaymanta Pabluta urqur paykunapa naypanman qimiran.

23

¹ Chaymi Pabluqa tukuy chay tantakasha kusa mas karguyjunkunata chapar kaynu niran:

—Ukniykuna, nuqaqami kanankaman Dyuspa naypanpiqa tasha kani allinkunata yarpur, rurar ima.

² Chaynu nitinmi, kurakunapa mantaqninga Ananiasqa willaran, chay yatankaqlapi kaq runakunata, Pabluta shiminpi maqananllapapaq.

³ Chaymi Pabluqa niran:

—¡Allin tukuq runa, Dyusmi qamtapis maqashunqa! Chaqa qam, liy nishannullata nuqawan ruranaykipaq chaypi tayarqa, ¿imapaqtaq liyta mana kasurqa maqachimanki? nir.

⁴ Chaynu nitinqa, chaypi kaqkunaqa niranllapa:

—¿Waknuchu Dyus akrashan kurakunapa mantaqninga musyanki? nir.

⁵ Pabluqa niran:

—Ukniykuna, manami nuqaqa yaçharaychu kurakunapa mantaqninga kanqa nirqa. Chaqa Dyus nitin iskribikashakunapimi nin: ‘Amami pwibluypiki mantakuqtaqa mana allinta willankichu’ nir.

⁶ Chaymantami Pabluqa chaypi tantakashakunaqa fariseo, saduceo runakuna nir kwintata gukaran. Chaymi jwirtita rimar niran:

—Ukniykuna, nuqaqami fariseo runa kani, fariseukunapa ayllun. Chayraykumi, wanushakunaqa qashan kawsamun nir kriyiq katiy, allita tapumar yaçhamanayanllapa.

⁷ Chaynu Pablo nitinmi, chay fariseukuna, chaynulla saduceo runakunapis, paynin paynin willanakur, chiqanchanakuranllapa. Chaqa fariseo runakuna yupayllami Pablupis kriyiq.

⁸ Piru saduceo runakunaqa ninllapa, wanuqkunaqashi mana kawsamunnachu nir. Chaynulla ninpis, angelkuna, ispiritupis, mana kanchu nir. Nataq fariseo runakunashuypaqa kriyinllapa chay saduceukuna mana kriyishankunapiqa.

⁹ Chaynu piñachinakurmi, paynin paynin anyanakuranllapa. Chayna, yaçhar yaçhachikuqkuna fariseukuna kar, sharir kaynu niranllapa Pablupaqqa:

—Kay runaqa mana ima mana allintapis rurashachu. Imanupiqaçhi uk ispiritu, manaqachu uk ángel willatin rimasha kanqa nir.

¹⁰ Piru chaynu mana qasillaq anyanakuyatinllapaqa, chay suldadukunapa mantaqninga yarpuran: Wak Pablutaçi aypar piti piti tukchingallapa nir. Chaymi ayka suldadukunata kaçharan Pabluta dasla apananpaq chay kwartil kayashanllaman.

¹¹ Chaymanta chay tuta yurqaypimi Amitunchikqa Pabluman rikarir niran: “Shachinakuy Pablo. Chaqa nuqapaq kay Jerusalemipi rimashaykinumi, Romapipis rimanki” nir.

Pabluta wanuchinanpaqmi parlaranllapa

¹² Chaymanta achkiyatinnaqa, wakin Israel runakunaqa parlaranllapa iman Pabluta wanuchinanllapapaq nirmapis. Chaymi juraranllapamapis, manashi mikuyanqallapachu, chaynulla manashi upyayanqalamapischu Pabluta manaraq wanuchisha karqa nir.

¹³ Chaynu tratuta rurasha chaykunaqami, kwarintamantapis mas runakuna karanllapa.

¹⁴ Chaymi kurakunapa mantaqninkunaman, chaynulla ruku mantakuqkunaman rir kaynu niran:

—Nuqakunaqami jurasha kanillapa ama mikunayllapapaqchu, manaraq Pabluta wanuchiyarqa.

¹⁵ Kananqami qamkuna chay wakin kusa mas karguyjunkunawan mañayllapa chay suldadukunapa mantaqninta qamkunaman allaqmanta Pabluta apamunanllapapaq, ‘Imanullapis allita tapushaqllapa’ nirla. Chaypaqqami, nuqakunaqa listuna yarakuyashaqllapa, manaraq chamuyatin wanuchinayllapapaq.

¹⁶ Piru chaynu parlashanllapapaqmi, Pablupa irmananpa wamran yaçharan. Chayta yaçharqa, riran chay suldadukunapa kwartilninman Pabluta willaq.

¹⁷ Chaymi, Pabluga suldadukunapa uk kapitanninta qayar niran:

—Kay wamrata apay mantaqnikiman. Paymi imalataqa willanayan nir.

¹⁸ Chaymi, chay kapitanqa mantaqninman apar niran:

—Chay prisu kaq Pablumi qayamar nimasha, kay wamrata qamman apamunaypaq. Chaqa payqashi imalataqa willashunayan nir.

¹⁹ Chaymi, chay suldadukunapa mantaqninga, makinmanta aysakur wakaqla apar chay wamrataqa kaynuta tapuran:

—¿Imatataq willamanayanki? nir.

²⁰ Chaynu nitinmi, chay wamraqa niran:

—Israel runakunami parlasha, qamta willashutinllapa allaqmanta apanaykipaq Pabluta chay kusa mas karguyjunkunaman, ‘Imalataqa tapushaqllapa’ niqnula.

²¹ Piru amami kriyinkichu. Chaqa, paykunamanta kwarintamantapis mas runakuna yarakuyanqallapa pakakusha wanuchinanpaq. Chaqa paykunami jurashallapa manashi mikuyanqallapachu, chaynulla manashi upyayanqallapapischu Pabluta wanuchinankaman nir. Kananqami, paykunaqa ‘Apashaq’ ninaykilatana yarayanllapa.

²² Chaymi, chay suldadukunapa mantaqninga chay wamrata kaçharan kaynu niran:

—Amami mayqantapis willankichu chay parlamashaykitaqa.

Pablutami kaçharanllapa gubirnadur Felixman

²³ Chayna chay suldadukunapa mantaqninga, ishkay kapitanta qayamur willaran:

—Suldadukunata willay listakanqallapa kanan tuta tukuynin, a las nwibi rinanllapapaq Cesarea pwibluman. Kaynumi listakanqallapa: Dusyintus suldadukuna çhakpa rinanpaq, sitintaqa bistyapi rinanpaq, nataq dusyintus-shuypaqa lansawan rinanllapapaq.

²⁴ Chaynulla Pablupaqpis listankillapa uk bistyata chaypa anan ritin, allilanta çhachinaykillapapaq gubirnadur Felixpa naypanmanqa.

²⁵ Chay paykunawanqa uk kartata kaçharan kaynu niqta:

²⁶ Nuqa Claudio Lisiasmi,

qam kusa mantakuq gubirnadur Felixta saludashuni.

²⁷ Nishunimi: Israel runakunami, kay runataqa aypashallapa kasha wanuchinanllapapaq. Chaymi “Nuqa romano runa” nir ya’char, suldaduykunawan rir washasha kanillapa.

²⁸ Chaypaq allita ya’chanarmi, aparay Israel runakunapa kusa mas karguyjunkunaman.

²⁹ Chayman apatiymi, paykunapa kustumrinkunaraykula çhiqnisha kasha karanllapa. Chaynu katinmi, wanuchinanllapapaq, karsilman itananllapapaqmapis mana allinchi.

³⁰ Chaymi, Pabluta qamman ka’chamuni Israel runakunashi parlashallapa wanuchinanllapapaq nir ya’char. Chaynulla gubirnadur Félix, Israel runakunatapismi willasha kani qampa naypaykiman shamur parlashutin ya’chanaykipaq, imapaqmi uchachayan nirmapis.

Kaylatami willashunaray.

³¹ Chay suldadukunaqami, chay mantaqnin nishannulla Pablutaqa tuta aparannllapa. Chaynu tukuy tuta rirllapami, çharanllapa Antípatris shutiq kwartilkaman.

³² Chaymanta achkiyatinnaqa, chay çhakpa risha suldadukunaqa tikrakamuranllapana chay kwartilninllapaman. Nataq chay bistyapi risha chaykuna-shuypaqa, riranllaparaq chay Cesarea pwibluman çhanankaman.

³³ Chaymanta Cesarea pwibluman çharnaqa, chay kartata apashanllapataqa gubirnadurta quranllapa. Chaynulla Pablutapis qukuranllapa.

³⁴ Chay kartata qutinllapa liyirqa, chay gubirnadurqa Pablutaqa tapuran:

—¿Maymantataq kanki? nir.

Chaymanta Pabluqashi prubinsya Ciliciamanta nir ya’charqa,

³⁵ niran:

—Chay uchachashuqkuna shamutinmi ya’chashaq nir.

Chaymantami, ka’chakuran allita rikananllapapaq Pablutaqa, gubyirnu Herodespa mantakuna wasinpi tatin.

24

Pablumi Felixpa naypanpi rimaran

¹ Chaymanta sinku diyamantaqa, chay kurakunapa mantaqnin Ananiasqa Cesarea-man çharan wakin ruku runakunawan, chaynulla paykunapa uk abugadun Tértulo shutiqwan. Tukuy kaykunami, chay gubirnadurpa naypanpi taranllapa Pablupaq willananllapapaq.

²⁻³ Chaymanta, Pabluta apamutinllapanaqa, washaqninllapa Tertuluqa willaq qallariran chay gubirnadur Felixtaqa kaynu nir:

—Kusa allin tayta gubirnadur Félix, qamrayku kusa shumaqta tanchikllapa. Qampa ya’chaynikiwan kusa shumaqkunata rurashanchikllapa kay nasyunninchikpiqa. Tukuy chaykunapaqqami maydiyapis, maypipis ya’char tukuy shunquyllapawan payji nir agradisishunillapa.

⁴ Piru ama masyadu tardachishunaypaqmi, qamta rugashunillapa uk ratulataqa rimatiyllapa uyakunaykipaq.

⁵ Kay runatami, lan’cha yupay mana allinta tukuqta tarisha kanillapa. Chaqa tukuy pachapimi, ukmanta ya’chachikutin Israel runakunaqa manana pullanachu kar, piñachinakur kawsanllapa. Chaynulla payqa Nazaretmanta Jesús ninllapa chay paypi kriyiqkunapa mantaqnin.

⁶ Payqami, Dyusta adurananchikllapa wasipipis ukmanta tukunaran. [Chayraykumi, runakunawan ayparayllapa nuqakunapa liyniyllapawan rikar kastiganayllapapaq.

⁷ Chaypi aypasha katiyllapa, chay suldadukunapa mantaqnin Lisiasmi suldadunkunawan shamur binsimarllapa aparann.

⁸ Chaynu aparnaqa ashwan kaçhamaranllapa qamman.] Chaymi kananqa qamlla tapukur yaçhanki tukuy kay uchachayashayllapapaqqa.

⁹ Chaynu nitinmi, wakin Israel runakunapis chaynullata nir kaynu niqllapa: “Chiqap-tami chaynu tukusha” nir.

¹⁰ Chaymanta chay gubirnadurqa, makinwan siñalta ruraran Pablo rimananpaq. Chaymi Pabluqa niran:

—Tayta gubirnadur. Nuqaqami rimashaq kaynuta qampa naypaykipi washakanay-paq. Chaqa yaçhanimi qamqa kay pachapa rikaqnin kanki unaymanta-pacha nir. Chaymi yaçhanki imami allin, mana allin nirmapis.

¹¹ Qamllami allita tapukuyta puytinki, nuqaqami Jerusalenmanqa çhamusha kani chayraq Dyusninchikta aduraqqa. Chayraq dusi diyaraqmi kayman çhamushayqa.

¹² Piru nuqataqami, mana mayqanwan anyanakuqlamatapis tarimashallapachu. Chaynulla Dyusta adurananllapa wasipipis runakunataqa mana imanishalamapischu kani. Chay wakin tantakananllapa wasikunapimapis, chaynulla kay pwiblupa lugar-ninkunapiqa mana imatapis rurashachu kani.

¹³ Kay runakunaqami, mana imanupis uchachamayta puytinllapachu, chay ri-mashankunaqa mana chiqap kashanrayku.

¹⁴ “Piru nuqaqami allita willashaykillapa: Paykuna yupaymi tukuy unay rukunchikkunapa Dyusninta sirbini, Moisés mantakushankunata rurani, Dyuspaq unay rimaqninkuna iskribishankunapi kriyini ima. Chaynulla Amitunchik Jesuspipis kriyini. Piru Amitunchik Jesuspi kriyiqkunaqashi, chay uchachamaqkunapaqqa mana allinchi nin.

¹⁵ Nishushayllapanulla nuqapis, Dyus nishanta kriyiq kar, paykuna yupay yarakuyani wanuqkunaqa qashanpis kawsamun, allin kar, mana allin kasha karmapis nir yaçhar.

¹⁶ Chayta yaçharmi Tayta Dyuspa naypanpi, chaynulla runakunapa naypanpipis, kusa allinlata rurayta yarpuni tukuy tyimpu mana shaykuq.

¹⁷ “Unaytana uklaw pachakunapi yaçhachikur puriyarqa, tikrakamuray pwibluy Jerusalenman qillaysitukunata tantar ima, chay mana imayjunkunata yanapanaypaq. Chaynulla riraypis ufrindakunata çhuraq Tayta Dyuspaqpis.

¹⁸⁻¹⁹ Kayllatami rurayaray, chay paqakuna kustumrita rurashana kar, mana mayqan-tapis qillakachirchu. Chaypi chaynu kayatiy, piru Asia pwiblumantami, Israel runakuna shamur tarimaranllapa Dyusta adurananllapa wasipi. Chay paykunami kay naypaykiman shamur willashunmanllapa, imanu nuqa mana allinta tukusha katiymapis.

²⁰ Imatataq kay uchachamaq runakunaqa yarayanllapa. Willashunmannari chay kusa mas karguyjunkunapa naypanpi nuqapa uchayta tarisha karqa.

²¹ Manaqachu nuqataqa uchachamaynllapa chay kusa mas karguyjunkunapa nay-panpi jwirtita rimar kaynu nisha kayaq kani chaypaq: ‘Qamkunami wanushakunaqa qashan kawsamun nir kriyiq katiy, rikar yaçhamanayankillapa’ nishayrayku”.

²² Chay Felixqa allita, Jesuspi kriyiqkunapaq yaçhaq kar, Pablo rimatin uyakurmi chaylapi qasillaran, “Chay suldadukunapa mantaqnin Lisias Jerusalenmanta çhamutinmi allitaqa yaçhashaq, kay runata uchachayashaykillapapaq” nir.

²³ Chaymi Felixqa, chay kapitanta niran:

—Pablutaqa apar chay kwartil kayashanman itar kuytayllapa. Piru mayqan ami-gunkuna ayllunkuna ima ministiyashanwan rikaq çhatinmaqa, dijatkillapa lluqshir parlanqa.

²⁴ Chaymanta ayka diyamantanaqa, qashan Felixqa çharan warmin Drusilawan pulla. Chay warminqami Israel warmi kaq. Chaymantami Felixqa kaçhakuran Pabluta qayamunanllapapaq. Chaymi Amitunchik Jesuspi chiqapta kriyishanpaq parlatin, payqa uyakuran.

²⁵ Pablugaami niran: “Allinkunata rurari, imakunamantapis tanyakar ima tashunllapa. Maydiya jwisyu diya çhamutinmi Tayta Dyus tukuyta rikamarninchikllapa yaçhamashunllapa”. Chaynu nitin uyaparqami, kusata manchakur niran:

—Riy kananqa. Qashan yanqalla karmi qayashayki nir.

²⁶ Piru Felixqami yarpuyaran: Pablugaami llugshichinaypaqqa qillayta qumayanqa nir. Chayraykumi kutir, kutir qayayaranlla Pablutaqa, paywan parlananpaq.

²⁷ Chaynuqami ishkay añuta karanllapa. Chaymanta Felixqa gubirnadur kashanmanta yarqunanpaqna karqa, Israel runakunawan allinpi kidanar, Pablutaqa prisu dijaran. Felixpa lugarninqa, uk runa Porcio Festo shutiqna kidaran.

25

Pablumi Festupa naypanpi

¹ Chaymantami, Cesarea pwiblupi Festuqa gubirnadur kargunta ayparna, kimsa diyamantaqa Jerusalén pwibluman riran.

² Chaypimi, kurakunapa mantagninkuna, Israel runakunapa wakin karguyjunkunawan tantakar, Pabluta kuntrar chay uchachayaqllapa chaypaq willaranllapa.

³ Chaynullami kusalata mañaranllapapis Pablutaqa, Jerusalemman apamunanllapapaq. Chaynuqami munaranllapa nanllapi wanuchiyta yarpur.

⁴ Piru Festuqami niran:

—Pablugaami Cesarea pwiblupi prisu. Ayka diyamantami nuqa riyani wakman.

⁵ Qamkunamanta kay karguyjunkuna nuqawan pulla Cesareaman rinayarllapaqa riyllapa. Chayna wakpi chay runa ima mana allinta rurasha katingqa, naypaypi willatkillapa yaçhasaq nir.

⁶⁻⁷ Chay Festuqami, uchu diya manaqa dyis diyataraq kasha kanqa Jerusalemniqa. Chaymantaraqmi Cesareamanqa tikrakan. Allaqnin Cesareaman çhashana katingqa, chay Israel karguyjunkuna çhatinnaqa, Festuqa chay mantakunan samanpani tar kaçhakuran Pabluta apamunanllapapaq. Chayna Pabluta yaykuchitinllapanaga, Israel runakuna Jerusalemanta çhasa chaykunaqa qimikar, kusa mana allin ukmankunata willar uchacharan. Piru chay rimashanllapaqa, mana chiqapchu karan.

⁸ Chaynu nitinllapanaga Pablupis washakananpaqqa, kaynu niran:

—Nuqaqa manami paykunapa liyninmanta, Dyusta adurananllapa wasimanta, chaynulla Romapa mantakuqnin Cesarpaqpis ukman mana allintaqa tukushachu kani nir.

⁹ Chaynu nitinmi, Festuqa Israel runakunawan allinpi kidanar qashan Pablutaqa tapuran:

—¿Rinayankichu Jerusalemman, wakpi nuqaqa rikar yaçhanaypaq?

¹⁰ Pabluga niran:

—Nuqaqami qampa naypaykipi kani romano kashayrayku chay punta mantashuqniki Romamanta numrashusha katin. Chaymi qam rikar yaçhamanaykipaq kanki imanukani nirmapis. Qamqami allita yaçhanki, nuqaqami mana ima mana allinkunataqa tukushachu kani, Israel runakunawanqa nirmapis.

¹¹ Mana allinta tukusha katiyqa, kastigar wanuchimanqallapa. Wanunaypaqqa manami manchakunichu. Piru mana imanukusha katiyqa, manami mayqanpis paykunaman qukumaytaqa puytinllapachu. Chaynu paykunaman kaçhamanatkiaqa, ashwan mañashaq chay Romapa punta mantakuqnin Cesarta, payna rikar yaçhamanaypaq nir.

¹² Chaymi Festuqa wakinnin karguyjun kaqkunawan parlar niran:

—Qamllami mañamanki, chay mantakuq César rikar yaçhashunanpaq nir. Chaynami paymanna rinki nir.

Pablumi gubyirnu Agripapa naypanpi

¹³ Ayka diya pasatinnaqa, gubyirnu Agripaqa irmanan Berniciwan riranllapa Cesarea pwibluman Festuta watukuq.

¹⁴ Chayman çhar ayka diyatana katinmi, Festuqa parlaran Agripata kaynu nir:

—Kaypimi dijasha chay gubirnadur Félix uk prisuta. Paymi shutin Pablo.

¹⁵ Jerusalenpi katiymi, kurakunapa mantaqnin, Israel runakunapa ruku mantakuqninkunawan payta uchachar wanuchichinaypaq nimiran.

¹⁶ Piru nuqaqa niray: ‘Romamanta karguyjunkunaqami mana wanuchikuyta puytinichiku, manaraq chay uchachakuq chaywan, chay uchachakuq chayta allita tapur yaçharqa’ nir.

¹⁷ Chayraykumi paykunawan Jerusalenmanta kay Cesareaman shamurayllapa. Chamurnaqa, manami tardarchu allaqnin chay mantakunay samanaypi tar, kaçhakuray chay runata naypayman apamunanllapapaq.

¹⁸ Piru chay naypayman shamur uchachaqquna qimikarqa, mana ukman imata rurashankunapaq uchachayanqa nir yarpuyashaynutachu willaranllapa.

¹⁹ Chay uchachaqqunaqami, uchachayanllapa uk runa, Jesús shutiq wanusha katinshi, Pabluga chay runaqa kawsayan nir kriyishanlapaq. Chay paykunamanta ukmanta kriyiq katin, chaylapaqmi çhiqnir uchachayanllapa.

²⁰ Chayna nuqaqa mana imatapis chaykunapaq rurashaq nir yaçharna, tapuray Pablutaqa rinayanqallachu Jerusalenman chaypi tapur yaçhanayllapapaq kaykunapaqqa nir.

²¹ Piru payqami mañamaran: ‘Romapa mantaqnin César rikar yaçhamananpaq’ nir. Chaymi nuqaqa prisullaraq dijasha kani, payman kaçhanaykaman nir.

²² Chaymi Agripaqa niran Festutaqa:

—Nuqapismi chay runataqa uyakuyta munani nir.

Chayna Festuqa niran:

—Allaqmantami uyakunki nir.

²³ Chayna allaqmantaqa Agripawan Berniciqa kusata mudakusha çhar, chay wasipi tantakasha karanllapa chayman yaykuran. Pullanqami yaykuran suldadukunapa mantaqninkuna, chaynulla chay pwiblumanta kusa runa nishakunapis. Chaymi Festuqa kaçhakuran apamunanllapapaq Pablutaqa.

²⁴ Çhachitinllapanaqa niran:

—Gubyirnu Agripa, wakin kaypi kaqkuna, chaypimi wak runaqa. Tukuy Israel runakunami Jerusalenpi chaynulla kay Cesareapipis, nuqaman shamur payta uchachar, mana uyaraq ‘¡Wanuchiy, wanuchiy!’ nimiranllapa.

²⁵ Piru nuqapaqqa manami imatapis mana allintaqa rurasha yupaychu wanuchinapaqqa. Chaynu katinmapismi paylla mañamasha, chay Romapa mantaqnin César ninllapa pay tapunanpaq. Chaymi nuqaqa payman kaçhasaq nisha kani.

²⁶⁻²⁷ Piru paypaq mana imatapis allita yaçharmi, mana imatapis iskribiyta puytinichu chay mantaqninchik Cesarmanqa. Chaqa manami allintachu yarpuchiman, uk prisuta kaçhanaypaq payman ima uchayjun nir mana iskribirqa. Chaymi apamuni qamkunapa naypaykillapaman qam gubyirnu Agripa taputki, uyakurna iskribinaypaq.

26

Pablumi gubyirnu Agripapa naypanpi rimaran

¹ Chaymantami Agripaqa niran Pablutaqa:

—Kananqa rimayta puytinki yaçhanaypaq imanun purinki nirmapis.

Chaymi, Pabluqa makinta alsar kaynu niran:

² –Gubyirnu Agripa, kusala aligrimi kani, qampa naypaykipi rimanaypaq kashayrayku. Nuqami Israel runakuna uchachamashanllapapaq rimashaq yaçhanaykipaq.

³ Qamqami chiqapta yaçhanki kay Israel runakunapa kustumriyllapataqa. Chaynulla yaçhankipismi chay willanakushayllapapaq. Chayraykumi mañashuni allita uyakumanaykipaq.

⁴ “Tukuy Israel runakunami yaçhanllapa, takshaymanta-pacha chay pachaypi, Jerusalenpimapis, imanumi paykunawan tasha kani nirmapis.

⁵ Yaçhanllapapismi, rimayta munarqa rimanqallapa, nuqaqa fariseo runa kasha kani nir. Chaqa chay fariseo runakunaqami tukuy Israel runakuna kriyishanchikllapataqa kusa allita rurar kumplinllapa.

⁶ Nuqaqami kriyini unay rukunchikkunata, Dyus ‘Uk washakuqta kaçhamushaq’ nir arnishanpi. Chaypi kriyishayraykumi uchachamarllapa kanan-shuypaqa kayman apamashallapa tapumananllapapaq.

⁷ Chaynu kay Israel dusi ayllukunamanta, Dyus chay arnishanta rikayta yarpur, unaqpis tutapis Dyusta allita kasur sirbir ima kawsanllapa. Gubyirnu Agripa, nuqapis chaynu paykuna yupay katiymi, yanqa illaqta uchachamayanllapa.

⁸ ¿Manachu qamkunaqa kriyinkillapa, Tayta Dyusqa wanushakunata qashan kawsachimun nirqa?

⁹ “Paykuna yupay nuqapis unayqa Nazaretmanta Jesuspa shutinta çhiqnir, kusa saqra ukmanta rurayta yarpuq kani.

¹⁰ Chay yarpushaynumi ruraray Jerusalenpiqa, chay kurakunapa mantaqninkuna urdinta qumatinllapa. Chaymi Jesuspi kriyiqkunataqa prisuq kani. Chaynulla wanuchitinllapapis nuqapis chay yarpuylla kar ‘Wanuchiyllapa’ niq kani.

¹¹ Kutir kutirmi qischaq kani, ‘Jesupsiqa manana kriyishaqnachu’ ninankaman. Chaynullatami ruraq kani tukuy tantakananllapa wasikunapi. Paykuna kusata piñachimatinmi, uklaw pwiblukunapi katinmapis ikinta riq kani.

¹² “Chaynu chay kriyiqkunapa ikinllapapi puriq karmi, riyaray Damasco pwibluman, chay kurakunapa mantaqninkuna urdinta qumasha katin.

¹³ Piru, gubyirnu Agripa, alas dusi yupayna nanpi karqami, rikaray unaq syilumanta kusa llipya intiru, rupaymanmatapis masta achkirachikamuqta. Chayqami tukuy nuqawan riqkunamanpis achkiramuran.

¹⁴ Chaynu achkirachimatinllapami tukuyniyllapa pachaman ratarayllapa. Chaymanta uk hebreo rimaypi, kaynu nimaqta uyaparay: ‘Saulo Saulo ¿imapaqtaq ikiypi purinki qischamanaykipaq? Chaynu purirqami qamlla mana allintachu rurakayanki, imanuçhi turumaqa yapukuyar, ikiman matqakur, rijapi çhachikarqa paylla nanachikun chay yupay’.

¹⁵ “Chaymantaqa niray: ‘¿Mayqantaq kanki, Taytituy?’

“Chaynu nitiymi Amitunchikqa nimiran: ‘Nuqami kani Jesús, chay mayqanpa ikinpiçi qischanaykipaq puriyanki chay.

¹⁶ Sharir shay. Chaqa nuqaqami qamman rikarisha kani nuqatana sirbimar, kay kanan rikashaykikunapaq uk tistigu yupay parlakunaykipaq. Chaynullami kaymanta naypaqman rikachishuyani, chaykunapaqpis qam parlakunki nuqapaqqa.

¹⁷ Chaynu parlakutki, Israel pwibluykimanta kaqkuna, chaynulla chay jwira mana Israel runakuna çhiqnishutinpis nuqami washashayki. Chaqa mana Israel runakunamannami kananqa kaçhashuni.

¹⁸ Chaynu yaĉhachikutki paykunaqa intrakar manana tutaparaqpi yupay dyabluwanachu purinqallapa. Ashwan nuqapi kriyirna, achkiraqlapina kusa shumaqta kawsanqallapa. Chaynuqami uchankunamanta pirdunar wamraypaqna riqsishaq, chay wakinkuna nuqapi kriyishakunata yupayna' nir.

¹⁹ “Chaymi gubyirnu Agripa, syilumanta willamashanta, kasurmi kriyirayna.

²⁰ Chayraykumi ashwan naypaqtaqa Dyus rimashankunata Damasco pwiblupi rimar yaĉhachikuray. Chaymantami yaĉhachikuray Jerusalenpi, chaynulla Judea pwiblukunapi, mana Israel runakunata, Dyuspina kriyir, paymanna tikrakar kusa allinkunatana rurar kawsananllapapaq.

²¹ Chayta rurashayraykumi Israel runakunaqa Dyusta adurananllapa wasipi aypamar wanuchimananllapa.

²² Piru Tayta Dyus yanapamatinmi, kanankaman mana manchakur imachu payllapaq yaĉhachikur purini, tukuy runakunata – taksha kaqkunata, chaynulla atun kaqkunamatapis. Manami Dyuspa rimaqninkuna, chaynulla Moisés rimashanmanta ukmantachu rimasha kani. Chaqa paykunata Dyus rimachitin, imami pasayanqa nir kaynu niqllapa:

²³ ‘Dyus Akrashan Cristunshi wanuyanqa. Piru wanushana karmapisshi, qashan tukuy manta naypaqta kawsamuyanqa. Chaynullashi pay wanur kawsamushanwanqa, intrachimanchik paypi kriyisha kar wanurmapis washakayashun, kay pwiblunchikpi taqkuna, chaynulla uklaw pwiblukunapi kaqkunamapis' nir”.

Pablumi gubyirnu Agripata willaran Jesuspi kriyinanpaq

²⁴ Pablo, Jesús wanur qashan kawsamusha nir rimatinmi, Festuqa jwirtita rimar kaynu niran:

—¡Pablo kusa yarumi kanki! ¡Kusata istudyasha karmi yaruyashayki! nir.

²⁵ Piru Pabluqa niran:

—Manami yaruyashachu kani. Kusa allin tayta Festo, ashwan kay rimashaykunami chiqap mana llullachu intrakaqkunapaqqa.

²⁶ Mana kriyimatkillapapismi, kay tayta gubyirnu Agripa, pay yaĉhan Jesuspaqqa tukuyta. Chaymi nuqaqa paypa naypanpimapis mana manchakurchu rimani. Chaqa nuqaqa yarpuni payqami chiqapta intrakasha kaykunapaqqa nir. Chaqa kaykuna-paqqami tukuy runakuna yaĉhan.

²⁷ ¿Kriyinkichu gubyirnu Agripa, Dyuspa unay rimaqninkuna nishantaqa? Nuqaqami yaĉhani, qamqa kriyinki nir.

²⁸ Chaynu nitinga, chay gubyirnu Agripaqa niran:

—¿Kananllachu Jesucristupi dasla kriyiq tikrakanayta munayanki? nir.

²⁹ Chaymi Pabluqa niran:

—Tayta Dyus munatingami kanan, manaqa maydiyapis kanman. Piru mana qamllachu, ashwanmi tukuy kaypi uyamaqkunaqa kriyinmanllapa. Maydiyaqachi nuqa yupay kanmanllapa, mana prisukasha karllapa imamapis.

³⁰ Chaymantaqa, chay gubyirnu sharir chaynulla gubirnadurpis, Berniciwan pulla, wakin chaypi taqkunawanpis,

³¹ riranllapa wakaqla parlaq, Pablo nishankunapaq. Chaymi paykunapura nina kuyaqllapa: “Kay runaqa manami ima mana allintapis rurashachu wanuchinalla-papaqqa. Chaynulla manami karsilpi kananlapa qmapis allin chu”.

³² Chaymi chay gubyirnu Agripaqa, Festuta niran:

—Mana pay, chay mantakuq César rikar yaĉhamanqa nimasha kashallapaqa, kay runataqa kaĉhashana kachuwanllapa nir.

27

Pablutami Roma pwibluman kaçharanllapa

¹ Chaymanta, Italiaman kaçhamananllapapaq parlaranllapa. Chaymi Pabluwan wakin prisukunataqa quranllapa suldadukunapa mantaqnin uk kapitan Julio shutiqta. Payqami Romapa mantaqnin Augustupa chay wakin suldadunkunata mantaq kaq.

² Nuçakunaqami riq kanillapa yaku karrupa shananman, Italiaman rinayllapapaq. Chayman çharqa tarirayllapa uk yaku karruta Adramitio pwiblumanta. Chayqami rinanlapaqa kasha kayaq Asiapa pwiblunkunaman. Chaymi chayman iqar rirayllapa. Pullayllapaqami riyayq Macedoniapa pwiblun Tesalonicamanta Aristarco.

³ Chaymanta allaqnin diyaqa çharayllapa mar yakupa manyan uk pwiblu Sidón shutiqman. Chaypiqami chay Juliuqa, Pabluwan kusa shumaqta yarpur Pablutaqa dijaran amigunkunata rir watukutin, paykunana samachir qarananllapapaq ima.

⁴ Chaymanta Sidón pwiblumanta lluçshitiyllapanaqa, naypayllapalawmanta kusa jwirti wayra shamuq qallariran. Chaymi mana naypaqman rinayllapapaq dijamatinllapaqa, chay yakupa çhaypinpi Chipre shutiq pachapa allilaw qichqanta pasar rirayllapa.

⁵ Chaynu mar yakullata riyar, pasarayllapa Ciliciapa, Panfiliapa pwiblunkunapa naypanta. Chaynu riyarmi çharayllapa Liciapa uk pwiblun Mira shutiqman.

⁶ Chayman çhatiyllapanaqa, chay suldadukunapa kapitanninga, uk yaku karru Alejandría pwiblumanta Italiaman riqta tarir chayman iqachimaranllapa chaypina rinayllapapaq Italiaman çhanayllapakaman.

⁷ Chaymi ayka diyata wayrarayku allmanta rirayllapa. Chaynu rirmi uk pwiblu Gnido shutiqqa naypanlawlaman çhaq kanillapa. Piru wayra naypaqman mana rinayllapapaq dijamatinllapami, yakupa çhaypinpi Creta shutiq pachapa ichuqlaw qichqanta pasar rir, Salmona pwiblupa naypanlawta pasar rirayllapa.

⁸ Chaynu chay pachapa naypanlawta riyar wayrarayku qischakayarmapis çharayllapa uk pwiblu “Buenos Puertos” shutiqman. Chayqami Lasea shutiq pwiblupaqa yatalanpi kaq.

⁹ Kusa unaytanami yakullapi karayllapa. Chaymi mar yakullata rinayllapapaq kusa manchakuypaqa kayaq. Chaqa tamyay tyimpu shipchanamiri * karan. Chaymi Pabluqa tukuyta kaynu nir willaran:

¹⁰ –Taytituykuna kay riyashanchikllapaqami kusa manchakuypaqta rikani. Kaypiqami imallaqa pasamashunllapa. Chaymi yaku karrumapis tukuy imantinçhik limpu chinqanqa. Piru manami yaku karrulachu chinqanqa, ashwanmi nuqanchikkunamapis chinqachuwanllapa nir.

¹¹ Chaynu nitinmapis, chay suldadukunapa mantaqninga, masqa chay yaku karrupa amunta, chaynulla chay yaku karruta purichiqa kasuran. Nataq Pabluta-shuypaqa mana kasuranchu.

¹² Chay pwiblumi yaqqa mana allinchu kaq tamyay tyimputa pasanayllapapaq. Chaqa kusatari wayra kallpaq. Chayrayku yaqqa tukuyta yarpurayllapa Cretapa pwiblun Fenice shutiqman çhayta. Chaqa chaylawtaqari wayraqa mana kallpaqchu. Chaymi chaylapi tamyay tyimputaqa pasayta yarpurayllapa.

Kusa manchaypaq wayra, yaku karruta kallpachiran

¹³ Rinayashayllapalawman wayra kusa shumaqta qallaritin, anklata tantar chay mar yakullata riq qallarirayllapa. Chaymi chay Creta pachapa qichqanllata riyayq kanillapa.

¹⁴ Chaymanta wakaqpina katiyllapaqa illaqmanta kusala jwirti wayra Euroclidón shutiq shamuq qallariran chay allilaw qichqayllapamanta.

* 27:9 Israel runakuna ayunu fyistanta silibranan tyimpu pasatinnaqami, tamyay tyimpu qallariqna. Chaymi mar yakupi purinanllapapaqqa mana allinnachu kaq.

15 Chaymi chay yaku karrutaqa kusalata awikuq qallarir, chay riyashayllapamanqa wayra mana dijaminanllapachu rinayllapapaqqa. Chayraykumi dijatiyllapana apamaranllapa pay riyashanman.

16 Chaynu wayra apamatinllapa riyarqa pasayarayllapana yakupa chaypilanpi uk pachita Clauda shutiqpa ikinlawta. Chayta riyatiyllapanaqa chay pachita ashllila wayrata arkashanrayku, kusata qischakar ima chay ikilawpi watakasha kayaq yaku karritutaqa iqachirayllapa.

17 Chaymanta-shuypaqa waskakunawan allita watarayllapa chay atun yaku karruqa ama pakikananpaq. Chaynu kusa jwirti wayra katinmi, kallpachir apar chay achka aqu tantakasha Sirté shutiqman waqrachimachuwannllapa nir yarpur, chay yaku karrupa unaqninpi raçhpa kaq chayta ishkichimuranllapa. Chaynu ruratiyllapaqami wayraqa munashannuna apamaranllapa.

18 Nataq allaqninqa, chay wayraqa kusala jwirtillaraq karan. Chaymi chay yaku karru ankishyananpaqqa, kargata apayashanllapatapis yakuman itakuqna qallariranllapa.

19 Chaymanta kimsa diyamantanaqa, ashwan makinllapawan † itakuq qallariranllapa chay yaku karrupi yaqqa mana ministikaypaq kaqkunataqa.

20 Chaynulla rupayta, qullarkunamatapis ayka diyata mana rikayta puytirayllapachu. Chaqa, chay wayraqa kusala puktay intiru karan. Chaymi nuqakunaqa kusalata qischakar mana imanupis washakayashunllapachu nir yarpuyarayllapa.

21 Chaynu qischakar imami, unaytana mana mikushachu karayllapa. Chaymi Pabluqa tukuyqa chaypinpi shar niran:

—Taytituykuna, allinmi kasha kanqa qamkuna kasumanaykillapapaq. Kasumar chay Creta pachamanta mana shamusha kashallapamaqa, mana tukuy kay pasamayashanchikkunaqa pasamayachuwannllapachu.

22 Chaynu katinmapis, kananqa ama kwashallaqa tikrakayllapachu. Kay yaku karru chinqatinmapis, nataq tukuy nuqanchikkuna-shuypaqa mana uklamapis wanushunllapachu.

23 Chaqa nuqa Dyuspa kar, payta sirbini chaymi naqa tuta nuqaman uk angelninta kaçhamusha.

24 Chaymi payqa nimiran: ‘Pablo, ama manchakuychu. Chaqa Roma pwiblupa punta mantakuqnin Cesarmanqami çhanaykipaq Dyusqa nisha. Chaynulla qamraykumi wakin pullayki chay yaku karrupi kaqkunapis washakanqa’ nir.

25 Chayraykumi nuqa nishunillapa: Animakuyllapa. Chaqa nuqaqami Dyusniypi kunfyakar kriyini. Chaymi nini chay nimashanqa chaynu kanqa nir.

26 Piru wayraqami apar yaku chaypinlapi uk pachita chayman waqrachir itakumashunllapa.

27 Chay tuta riyashayllapawanqa ishkay simanapaqna yakullata rirayllapa. Chaymi karayllapa chay yaku Adriático shutiqpi. Chay lugarpimi wakman kayman wayraqa yaku rurillapi purichimaranllapa. Chaymi chaypi tutana yupay chay yaku karruta purichiqkunaqa tantyaran pachaman shipchayanchikllapana nir.

28 Chayna miditinllapanaqa yaku rurimanqa karan binti brasa. Chaymanta ashllila naypakaq riyar qashan miditinllapaqa kinsi brasalana kayaq.

29 Chay ruripi rumikuna katin waqrakachuwannllapa nir, chay yaku karrumanta waskakunawan watar ikilawman itakuran kwatru anklakunata. Chaykamanqa paykunaqa kusalata yarpuyaqllapa achkiyanmanna nir.

30 Nataq chay yaku karruta purichiqkunaqa alsakar washakayta yarpuranllapa. Chaymi naypaqlawmanpis anklata itakuq tukuqnula chay takshala yaku karrituta yakuman ishkichiyta yarpuranllapa.

† 27:19 Wakin iskribikashakunapimi nin: “Makiyllapawan itakuq qallarirayllapa” nir.

³¹ Piru Pabluqami, chay mantaqninta chaynulla suldadunkunatapis niran:
—Kaykuna mana kay yaku karrupi kidatinga, nuqanchikkunaqa mana washakashunllapachu nir.

³² Chaymi chay suldadukunaqa, chay taksha yaku karruta ayka waskakunawan watasha karan chaytaqa pititin, yakuman rataran.

³³ Nataq achkiyayatinnaqa, Pabluqa tukuy mikunanllapapaq kaynu niran:
—Ishkay simananami kay yaku ruripi yarakushanchikllapa imashi pasanqa nir. Chaypaq yarpur mana mikuranchikllapachu imanuchi mikunchikllapa chaynuqa.

³⁴ Chaymi rugashaykillapa imalataqa mikuylapa nir. Mikunaykillapapaqmi allin kanga kawsanaykillapapaq. Chaqa manami mayqanninchikllapapis uk aqchanchiklamapis chinqanqachu nir.

³⁵ Kaykunata nirmi Pabluqa tantata aypar tukuy pa naypanpi Dyusta payji nir, pakir mikuq qallariran.

³⁶ Chaymi, tukuy animakur mikuq qallariranllapa.

³⁷ Chay yaku karrupiqami dusyintus sitintay-saysi (276) runakuna karayllapa tukuy niyllapaqa.

³⁸ Chaymanta munashanllapata mikurnaqa, trigukunataqa mar yakuman itakuranllapa, yaku karruta ankishyachinanllapapaq.

Yaku karrumi marman chinqaran

³⁹ Chaymanta limpu achkiyatinnaqa, chay yaku karruta purichiqkunaqa karu maypi pachata rikaran. Piru mana yacharanllapachu maypi kanchikllapa nirmapis. Chaymi chaypi rikaranllapa uk kusa shumaq laduyjun aqulla pachata. Chaymi chaykaman yaku karrutaqa qimiyta yarpuranllapa.

⁴⁰ Chayraykumi chay anklakunataqa, pitir chaypina dijaranllapa. Chaynulla uk palalla qiru ikilawpi tikrachinanpaq sirbin chaytaqa, watashanmanta sarpicharanllapa chaywan apananllapapaq. Chaymantaqa chay naypaqlaw purichinan raçhpakunata unaqman alsar timplaranllapa, wayra pukatin yaku karru rinanpaq. Chaymi chay yaku karruqa chay aqulla pachaman çhanayaqlapa chaylawman qimikaq qallariranna.

⁴¹ Piru chay yaku karruqami, yaku ruripiq aqulla uk pacha karan chaypi waqrakaran. Chaymi naypaqlawunqa chay aquman yaykutin, manana kuyuranlamapischu. Nataq chay ikilawun chayta-shuypaqa yaku limpu pakiq qallariran.

⁴² Chaymi suldadukunaqa, chay prisukunata wanuchiyta yarpuranllapa kanan nuqanchikkunamanta naypaqta llugshirqa alsakanqa nir.

⁴³ Piru, chay suldadukunapa mantaqnin, Pabluta washanar mana wanuchinanllapataqa munaranchu. Ashwanmi kaçhakuran, mayqanninpis nadayta puytiqqa yakullata rir naypaqta chay pachamanqa çhananpaq.

⁴⁴ Nataq wakin-shuypaqa tablakunapi, chay yaku karrupa pakinkunapi anan rir chay pachamanqa çhananllapapaq. Chaynumiri tukuy niyllapa allilan mana imapis pasamatinllapachu, çharayllapa pachamanqa.

28

Pablumi Malta shutiq pwiblupi

¹ Chaymanta tukuy niyllapa washakashana karqa, yaçarayllapana chay maypiçi karayllapa chay pachaqa Malta shutin nir.

² Chaymi chay pachapi taqkunaqa, tukuy niyllapata kusata kuytamaranllapa. Chayna kusalata tamya ishkiyatin kusata qasatin, ninata ratachir qayamaranllapa qimikar quñukunayllapapaq.

³ Pablupismi shapshu yamtata tantakusha kar, chay ninamanqa itayaran. Chaymi, kusata nina miratin chay shapshuta ninaman itayashanmanta uk largu kuru lluqshimur Pabluta makinpi kanir warkurakuran.

⁴ Chayna, chaypi taq runakunaqa chay largu kuruta, Pablupa makinpi warkuraqta rikarqa paykunapura ninakuranllapa: “Kay runaqami uk wanuchikuq kanqa. Chaymi mar yakumanta michka washakasha karmapis, kastigakar wanuyanqa” nir.

⁵ Piru Pabluqa chay largu kurutaqa ninaman çhaspitiñ mana imapis pasaranchu.

⁶ Chaymi tukuy chaypi kaqkuna chayta rikar yarpuyaranllapa: Saksarchu wanunqa, manaqachu das wanunqa nir. Chaynu nirmi kusata chapayaranllapa. Unaytana chapayatinllapaqa mana imapis pasaq yupay katinqa, ukmantana yarpur ninakuqllapa: “Pabluqami uk amitu” nir.

⁷ Chay kayashayllapamanta yatayllapakaqlapi karan çhakrakuna. Chayqami chay lugarmanta uk runa punta mantakuq Publio shutiqpa kaq. Paymi samachir kuytamaranllapa kimsa diyata.

⁸ Chaymi chay Publiupa taytan kusala qishaq mantalapi kayaq. Allipla rupapi chaynulla kusata waqtallata apaq. Chaymi Pabluqa riran watukuq. Chayman çharnaqa, Dyusman mañakur chay qishaqpa ananman makinkunata çhuratinla, alliyaran.

⁹ Chayta rikarllapami, ukkunapis qishaqninkunata apamuqllapa. Chaymi chaykunatapis Pabluqa allicharan tukuyta.

¹⁰ Chayraykumi, ashwan kusa masta kuytamaranllapa. Chaymi rinayllapapaqqa tukuy ima ministishayllapata qumaranllapa.

Pablumi Roma pwibluman çharanna

¹¹ Piru kimsa misismantaraqmi rirayllapa, Alejandriamanta uk yaku karru tamyay tyimputa chaypi pasasha kayaq chaypi. Chay yaku karruqami dyusninkuna Castorwan Pólux niqllapa chaykunapa ritratunta naypaqlawunpi çhurakusha kayaq. Chayman iqarmi rirayllapa.

¹² Chaynu rirllapaqami, yakupa manyanlapi uk lugar Siracusa shutiq chayman çhar, chaypina kidaq kanillapa kimsa diyata.

¹³ Chaymantaqa rirayllapa yakullata, Regio shutiq pwibluman çhanayllapakaman. Nataq allaqningami, wayra surlawmanta shamuyatin, uk diyapi tardilana çhaq kanillapa uk pwiblu Puteoli shutiqman.

¹⁴ Chaypiqami tarirayllapa, Jesuspi ayka kriyiqkunata. Chaymi paykuna chaypi kidachimatinllapa kidarayllapa uk simanata. Chaymantaqa rirayllapana Roma pwibluman.

¹⁵ Chaynu rir largullaraq çhanayllapapaq faltayatinqa Romamanta wakin kriyiq masiyllapakunaqa yaçhayaqllapana nuqakuna riyaniyllapa nir. Chaymi shamur tarimaqllapa uk pwiblu Foro Apio shutiqpi. Chaynulla wakinkuna-shuypaqa tarimaranllapa chay uk lugar “Tres Tabernas” niqllapa chaypi. Chaymi paykunata rikarqa, Pabluqa kusata aligriyar Dyusta payji niran.

¹⁶ Chaymanta Roma pwibluman çhatiyllapanaqami Pablutaqa karsilmanqa mana itaranllapachu. Ashwanmi kaçhakuranllapa paylana uk wasipi tatin uk suldaduna rikar kuytanapaq.

¹⁷ Pabluqa Romaman çhashana kar kimsa diyamantaqa, kaçhakuran Israel runakunapa wakin mantaqninkunata qayamunanllapapaq. Chaymi tantakashana katinllapaqa, Pabluqa niran:

–Uknijkuna manami ima mana allintapis rurashachu kani chay Israel runakunataqa. Chaynulla chay unay rukunchikkunapa kustumrinkunamatapis mana uk mantaq rurashachu kani. Piru chaynu katiymapis, Jerusalenpimi, Romamanta kar-guyjunkunaman qukumaranllapa.

¹⁸ Paykunaqami limpu tapumarllapanaga dijamanaranllapa. Chaqa manari ima uchaytaqa tariranllapachu wanuchimananllapapaqqa.

¹⁹ Piru Israel runakunaqa mana dijamayta munatinllapa, nuqalla mañaray kaypi Romapa punta mantagnin tapumar allita yaçhananpaq. Nataq chay uchachamaqkunamataqa, nuqa-shuypaqa mana ima mana allinta rurayta yarpusha imachu kani. Chaqa paykunaqa pwibluyllamantari.

²⁰ Chayraykumi qamkunaman qayachimusha kani shumaqta parlanallapapaq tantakar. Chaqa tukuy nuqanchikkuna Israel runakunaqami kriyinchikllapa Dyusmanta washamaqinchikqa shamun nir. Chaynu kriyiq kar yaçhachikur puritiymi, nuqataqa kadinakunawan watar imamapis prisumashallapa.

²¹ Chaynu nitinmi paykunaqa niranllapa:

—Nuqakunamanqami, Judea pwiblumantaqa mana ima kartalamatapis çhachimushallapachu qampaqqa. Manami chay pwiblunchikmanta runa masinchikkuna wakmanta çhamuqkunamapis willamashallapachu qampaqqa imanuman allinta tukushayki nirmapis.

²² Piru nuqakunami qamta uyakushunayanillapa imatataq yarpunki chay kriyishaykipaq nir. Chaqa kay mushuq kriyishanllapapaqmi, tukuy pwiblupi ukmanta rimanllapa.

²³ Chaymi uk diyapi parlashunllapa nitin, chay diya paykunaqa achka runakunawan çharanllapa chay maypiçhi Pablo samasha karan chay wasimanqa. Chaymi Pabluqa allaqmanta-pacha tardikaman parlaran tukuy runakunata, Dyus imanumi mantakun nir. Chaynulla Dyuspa rimaqnin Moisés, wakin rimaqnikuna iskribishankunata liyir Jesuspaq intrachiyta kamaran.

²⁴ Chaymi Pablo chaynu rimatinga, wakin runakunaqa kriyiranllapa. Nataq wakinkuna-shuypaqa mana kriyiranllapachu.

²⁵ Chayna paynin paynin mana intrachinakuyta puytirqa, riq qallariranllapa chay runakunaqa. Chaymi Pabluqa niran:

—Santu Ispiritu Dyuspa rimaqnin Isaiaswan kar unay rukunchikkunata willashanqami chiqap kasha kaynu nirqa:

²⁶ ‘Rir willay kay runakunata:

Qamkunaqami michka kusata uyakurmapis, mana intrakankillapachu.

Chaynulla michka chapakurmapis, mana rikakunkillapachu.

²⁷ Chaqa kay pwiblumanta runakunapa yarpuyningami mana intrakaqpaq tikrakasha.

Chaymi rinrinllapamapis limpu kirpakasha amana uyakunanllapapaq.

Chaynulla nawinllapamapis limpu kirpakasha amana rikakunanllapapaqnachu.

Chaynuqami tukushallapa ama nuqapi kriyinanllapapaq.

Mana nuqapaq intrakar kriyitinllapaqami, mana allichashaqmapischu nir’.

²⁸ Imanuçhi unay rukunchikkuna yupay, Dyus nishanta mana intrakasha karqa, qamkuna Israel kaqkunaqa manana intrakankillapachu. Chaynu katin kananqa Dyus washashunanllapapaq willashushayllapaqa chay jwira mana Israel runakunapaqna kanqa. Chaqa paykunaqami uyakur intrakanqallapa kay nishaytaqa.

[²⁹ Chaymi kaykunata Pablo nitinga, Israel runakunaqa riranllapana paykunapura willanakur.]

³⁰ Chaymanta Pabluqa, ishkey añuta kidaran chay pwiblullapi chay wasita alkilashanllapi. Chaynulla chaypimi tukuyta samachiq payta watukuq çhaqkunataqa.

³¹ Manami mayqantapis manchar, mana mayqanpis willatin imachu, Pabluqa Dyuspa mantakuyninpaq, chaynulla Amitunchik Jesucristupaqpis yaçhachikuq.

Romanos

Pablumi kartanta kaĉhan Romapi kriyiqkunaman

Apustul Pablo Corinto pwiblupi kimsa misista karmi, kay kartata kaĉharan Romapi kaq kriyiq masinkunaman. Kay kartata kaĉhashanqami karan añu 57pi yupay.

Romaqami kusala atun pwiblu karan. Chay pwiblupi mantakuqqami shutiq Nerón. Payqami achka pwiblukunata mantaq. Piru, Pabluqa manaraqmi Romamanqa ĉsharaqchu kaq. Chaymi chay pwiblupi taq kriyiq masinkunaman Pabluqa kay kartata kaĉharan, Dyuspa rimayninta shumaqta intrakananllapapaq.

Kay kartapimi Pabluqa niran: Tayta Dyuspa rimananta tukuyta intrakar washakashunllapa. Chaqa tukuytami uchayjun kanchikllapa. Piru chaynu karmapismi, Amitunchik Jesucristupi kriyishalami, Tayta Dyusqa mana uchayjunpaqnachu riqsimanchikllapa nir, niran (1.1-8.39).

Chaynullami Pabluqa willaranllapapis: Tayta Dyusmi Israel runakunawan tratuta ruraranllapa nir. Piru chaynu paykunawan tratuta rurasha katinllapamapis, Amitunchik Jesucristupi mana kriyinaranllapachu. Chayraykumi kastigakashana karanllapa niran. Piru maydiya, Amitunchik Jesucristupi kriyirllapaqami, paywan kanqallapa nir imami willaran paykunataqa (9.1-11.36).

Chaynullami Pabluqa willaranpis: Amitunchik Jesucristupi kriyiqkunaqami, Tayta Dyus munashanlata rurar ima kawsanqallapa nir (12.1-15.13).

Kay kartallapimi paykunata niranpis: Kusalatami watukushuyllapata munayani nir. Chaymi Españaman riqnu, watukushaykillapa niran (15.14-33).

Chaynullami kay kartanpiqa kusalata saludaran ima paykunataqa (16.1-27).

Pablumi saludakun

¹ Munashay ukniykuna, nuqa Pablutami Tayta Dyus akrrar kaĉhamasha Amitunchik Jesucristupa sirbiqnin, chaynulla apustulnin kar, paypa shumaq rimayninta yaĉhachikunaypaq.

² Chaqa Tayta Dyusqami unay tyimpullapi paypa kaq rimaqninkunata willaran chay shumaq rimayninpaq kaynu nir iskribinanpaq:

³ “Washakuq Wamranshi kay pachaman shamuyanqa washamaqninchik” nir. Chaymantaqami Dyus nishannu, Jesucristuqa nuqanchiknu aychayjunpaq tikrakar Davidpa aylunkuna kaqmanta nasiran.

⁴ Chaymi wanutinmapis, Santu Ispirituqa pudirinwan kawsachimuran. Chayraykumi yaĉhanchikllapa chiqapta Tayta Dyuspa Wamran nir, michka Davidpa ayllunmanta kasha karmapis.

⁵ Chaynu karmi Amitunchik Jesucristo kusata llakipar akramaran apustulnin kanaypaq. Chaymi kaĉhamaran tukuy nasyunkunata rir yaĉhachinaypaq paypi kriyirna kasananllapapaq. Chaynuqami payqa kusa riqsikashana kanqa.

⁶ Chaynumi qamkunatapis Tayta Dyusqa munar akrashushallapa, Amitunchik Jesucristupi kriyir paypa wamrankunana kanaykillapapaq.

⁷ Chaymi kay kartata kaĉhamuni qamkuna Roma pwiblupi taqkunaman. Chaqa Taytanchik Dyusmi qamkunataqa kusata munar akrashushallapa, allin kaqninkunalana kanaykillapapaq. Chaymi Taytanchik Dyusman, chaynulla Amitunchik Jesucristumanpis mañakuni, llakipar tukuy imapi yanapashunanllapapaq, shumaqta kawsachishunanllapapaq ima nir.

Pablumi Roma pwibluman riyta yarpuran

⁸ Puntataqami kayta willashaykillapa: Uklaw pachakunaman rirmapismi uyapasha kani, qamkunaqashi allita, Amitunchik Jesucristupi kriyinkillapa nir. Chaymi nuqaqa payrayku, Tayta Dyusta kusata payji nini qamkunapaq.

⁹ Chaynulla Amitunchik Jesucristupaq yaĉhachikur, tukuy shunquywan Tayta Dyusta sirbini. Chaqa paymi nuqapaqqa kusa chiqapta yaĉhayan imanumi qamkunapaq mana shaykuq waran waran mañakuyani nirmapis.

¹⁰ Chaynumi imuraspis mañakunilla Tayta Dyus munatinga, mana imapis pasatin imachu shamur watukushunayllapapaq.

¹¹ Chaqa kusatami rikashuyllapata munani, qamkunallata yaĉhachishutiylapa chay kriyishaykillapamantaqa mas allita kriyiqkunana kanaykillapapaq.

¹² Kaynuqami nishunillapa: Qamkunaman shamutiy, Amitunchik Jesucristupi imanutaq kriyishanchikllapanulla ukninchikllapa ukninchikllapa animachinakunallapapaq.

¹³ Ukniykuna, kaytami yaĉhanaykillapata munani: Kutir kutirmi qamkunaman shamuyta munasha kani nir. Piru kanankamanmi manaraq shamuytaqa puytishachu kani. Chaynumapis, Amitunchik Jesucristupaq tukuy intirupi mana Israel runakunata yaĉhachitiymi, paypi kriyishallapa. Chaymi kanaanqa qamkunamanpis shamunayani, chaypipis yaĉhachikutiy achkana kriyinanllapapaq.

¹⁴ Chaqa tukuyta yaĉhachinaypaqmi kani, griego mana griego runakunata, chay yaĉhaq mana yaĉhaqkunamatapis.

¹⁵ Chayraykumi kusata shamuyta munani qamkuna Romapi taqkunamanpis, Dyuspa shumaq rimayninta yaĉhachishunayllapapaq.

Dyusmi Jesucristupi kriyiqkunata washan

¹⁶ Manami nuqaqa pinqakunichu Amitunchik Jesucristupa shumaq rimayninta yaĉhachikuytaqa. Chaqa Dyusqami pudirninwan mayqantapis, shumaq rimayninpi kriyiqkunataqa washanqa, puntataqa Israelmanta kaqkunata, chaymanta-shuypaqa mana Israelmanta kaqkunatapis.

¹⁷ Chaqa Amitunchik Jesucristupa shumaq rimayninpi kriyishalami, Dyusqa uchanchikmanta pirdunar, kusa allinpaqna riqsimanichikllapa nir intrachimanichikllapa. Chaypaqmi Dyus nitin iskribikashakunapiqa nin: “Mayqanpis allita kriyishanraykulami, kusa allinpaq riqsikar kawsanqa” nir.

Tukuymi uchayjun kanchik

¹⁸ Tukuy runakunami kusala mana allinkunata rurar ima, wakinkunata pantachinllapa Dyuspaq mana intrakananllapapaq. Chaymi Taytanchik Dyusqa piñakur, syilumanta-pacha paykunataqa kastiganqa.

¹⁹⁻²⁰ Chaqa Taytanchik Dyusllami paykunata intrachiran, nuqami kusa allin, kusa puytiq Dyusnikillapa kani nir. Chaynuqami intrachikuran, kay pachata, chaynulla tukuy ima rurashankunawan. Chaymi payllata mana rikarpis, chay tukuy ima rurashanta rikarqa, tukuy yaĉhaytana puytinichikllapa Tayta Dyusqa imanun nirmapis. Piru tukuy chaykunata yaĉharmapismi, wakinkunaqa mana paypi kriyiytaqa munanllapachu. Chaymi, “Mana yaĉhashachu kani Dyuspaq” nirmapis, paykunaqa mana washakayta puytingallapachu.

²¹ Chaqa chay runakuna Tayta Dyuspaq yaĉharllapapismi, imanuchi payta adurananpaq kaq chaynutaqa adurayta, payjichikuymatapis mana munashallapachu. Ashwan chaykunata rurananmantaqami mana allinkunata yarpur kawsashallapa. Chaymi shunqunpi mana allin yarpuyinikunarayku, yarpuyinllapaqa tutaparaqpi yupayna kidasha.

²² Chaymi paykunaqa “Kusa yaĉhaynijunmi kanchikllapa” nirmapis, ashwan kusa mana intrakaqkunapaq tikrakashallapa.

²³ Chaqa Taytanchik Dyus kusa puytiq, chaynulla tukuy tyimpupaç ima katinmapis, aduraytaça mana munashallapachu. Ashwanmi adurayta munashallapa kay pachapi kaq tukukaç imakunata amituyllapa nirqa. Chaymi adurashallapa runapa, pariç kurukunapa, tukuy kwatru çhakiyjun animalkunapa, aysaçhakar puriç kurukunapa ritratunkunata ima.

²⁴ Chayraykumi Tayta Dyusta mana kasushanllaparayku, chay runakunataça dijasha munashanllapakunatana rurananllapapaç. Chaymi paykunaça ukwan ukwan punur, kusa millanaypaç imakunata rurar imana kawsanllapa.

²⁵ Chaynulla chay runakunaçami, chiqap Dyuspi mana kriyinar, payta adurayta mana munar, ashwan chay llulla kaçkunalapina kriyishallapa. Chaynu karmi, Taytanchik Dyustaça mana adurananllapanachu. Ashwanmi Tayta Dyus rurashankunatana adurayanllapa. Piru Taytanchik Dyusçami munan, chay rurashankunataça mana adurarchu, ashwan pay payllatana alabanallapapaç. Chaynumi kanqa.

²⁶ Chaymi chay runakuna, Tayta Dyusta adurayta mana munatinllapaça, payça dijashana kusa pinçaypaçkunata rurananllapapaç. Chaymi warmikunapis runanwan punuç yupayna warmipurana punur mana allinta ruranakunllapa.

²⁷ Chaynullami ullçkunamapis warminwan punuç yupay ullçpurana punur, mana allin pinçaypaçkunata ruranakunllapa. Chaynu tukurllapami, kusata çisçhakanllapa munashanllapalata rurashanllaparayku.

²⁸ Chay uchayjunkunaçami mana imatapis yaçhayta munanllapachu Dyuspaçça. Chaymi Tayta Dyusça paykunamanta akraçaç yupay, paykunalatana dijasha yarpuyinçkunapiça kusa mana allinkunalatana yarpunanpaç. Chaymi kusa saçrakunatana yarpur, paykuna munashanllata ruranllapa.

²⁹ Chaynu karmi tukuy riççaç pinçaypaç uchakunata rurar kawsanllapa. [Chaymi ukwan ukwan pununllapa.] Runa masinkunatami mana allinkunata ruranllapa. Çhiçnikunllapa. Iman katinpismi, miçhanllapa. Runa masinta inbidyanllapa. Wanuchikunllapa. Kusata piñakurmi anyanakunllapa. Llullachinakunllapa. Kusa mana allinkunalata rurayta yarpunllapa. Kusa kwintastiru ima.

³⁰ Runa masinta yançallamanta uchachanllapa. Tayta Dyustami çhiçninllapa. Kusa nubliru tukurmi, ukkunata disprisyanllapa. Paykunalla kusata alabakanllapa. Ukkunata mana allinpaç tikrayta yarpunllapa. Taytanllapakunata mana kasunllapachu.

³¹ Chaqa paykunaçami mana intrakanar kusala kuchi yupay. Imata arnikurpismi, mana kumplinllapachu. Paykunalapaç imanpipis yarpur, mana ukkunapaçça yarpunllapachu. Mana ukkunata pirdunanllapachu. Chaynulla mana llakipakunllapa imalamapischu.

³² Piru paykunaçami allita yaçhanllapa Tayta Dyusmi tukuy chay riççaç uchayjunkunataça tukuy tyimpu wanunapaç kastigamançhik nir. Piru chayta yaçharmapismi mana allinkunata rurar kusata uchakur kawsanllapa. Chay runa masinkuna paykuna yupay mana allinkunata rurar uchakutinllapamaçami, ashwan kusata aligriyanllapa.

2

Dyusmi tukuyta allita rikar yaçhamaçninçhikça

¹ Piru çamkunamanta uknikillapa mana uchayjun yupay tukur, ukninta uchachar niyanman: “Payçami kusala uchayjun” nir. Chaynu nirçami, ashwan paylla kusa uchayjun kanqa. Chaqa çimatana ukninta willanqa paypis chaynu uchakurlla kawsarça?

² Yaçhashançhikllapanu, uchakuçkunataçami Dyusninçhik karanlata rikar “Çamça uchayjun kanki” nimayninçhikmatapis puytin, pay allinla kar tukuyta rikar yaçhamaçninçhik kashanrayku.

³ Piru qam, uknikita uchachar “Qamqa kusa uchayjun kanki” niqqami, mana imanupis washakayta puytinkichu, Dyusninchikpa kastigunmantaqa.

⁴ Imanupiqakish qamqa mana manchakur uchakurlla kawsarqa, Dyuspaqqa kaynuta yarpuyatki: “Dyusninchikqami kusala allin kar, mana das piñakur imaqa kastigamanchikchu” nir. ¡Manami chaynuchu! Ashwanmi uchakuqkunataqa kastigan. Piru payqami kusa llakipakuq kashanrayku yarashuyan, uchaykikunata dijar payman tikrakatki pirdunashunanpaq.

⁵ Piru qamqami, kusa kuchi kar, Dyusman mana tikrakanar bidaykitaqa mana kambyayta munankichu. Chaymi ashwan mas uchayjunpaqna tikrakayanki. Chaymi Tayta Dyusqa jwisyu diyapi tukuyta allita rikar yaçhar, kusa manchaypaqtana kastigashunqa.

⁶ Chaqa tukuyninchiktami rikar yaçhamayashunllapa, allinta mana allinta rurasha kashallapamapis.

⁷ Piru wakin runakunaqami mana shaykuq allinlata rurar, Dyusta sirbisha pullakumanchik nir, paywan tukuy tyimpupaq luryanpi kayta yarpunllapa. Chaymi paykunataqa Tayta Dyusqa yanapar tukuy tyimpupaq kawsachinqa.

⁸ Nataq chay mana allinkunata ruraqkunataqami, Tayta Dyusqa kusata piñakur kastiganqa. Chaqa paykunaqami chay tukuy allin kaqmantaqa, Dyus nishantaqa mana imalatapis kasuyta munanllapachu. Ashwanmi munashanllata rurar kawsanllapa.

⁹ Chaynu kashanllaparaykumi michka Israel runakuna, mana Israel runakuna karmapis qischakanqallapa. Chaymi tukuy chay mana allinta ruraqkunapaqqa kusala qischakaykuna, yarpupakuykuna kanqa.

¹⁰ Piru Tayta Dyusqami chay allin ruraqkunataqa allinmi kanki nir, kusata aligriyachir shumaqta kawsachinqa, Israelmanta kaqkunata, chaynulla mana Israelmanta kaqkunamatapis.

¹¹ Chaqa Tayta Dyusqa manami ukmanta, ukmantachu rikamanchikllapa.

¹² Chaymi mayqanpis Moisés mantakushanta mana yaçharpis, imami allin, imami mana allin nir yaçhayar uchakushanraykumi Tayta Dyusqa allita rikar kastiganqa. Nataq Moisés mantakushanta yaçhayar uchakuqkunata-shuypaqa chay mantakuykunallawan Tayta Dyusqa allita rikar yaçhar, kastiganqa.

¹³ Chaqa Tayta Dyusqami mana chay mantakuykunata uyakuqkunatalatachu allinpaqqa riqsin. Ashwanmi uyakusha karmapis chay mantakuykuna nishankunata kasuqkunatami, Tayta Dyusqa allinpaqqa riqsin. Chaymi chaynu karnaqa, Dyuswan pullana kanqallapa.

¹⁴ Piru mana Israel runakunamantaqami, wakinkunaqa Moisés mantashankunata mana yaçharpis, allinta rurar kawsanllapa. Chaqa paykunaqami yarpuyinllapallamanta yaçhanllapa imami allin, imami mana allin nirmapis.

¹⁵ Chaymi chaynu allinta rurar kawsatinllapaqa, yaçhanchikllapa paykunapismi shunqunllapapi Dyus munashankunata allita intrakanllapa nir. Chaqa yarpunllapami, allintachu rurayani manaqachu mana nir.

¹⁶ Chay nishushayllapanumi, jwisyu diyapiqa kanqa. Chaqa Amitunchik Jesucristupaq yaçhachishushayllapanu, payqa yarpuyashanchikkunata rikayanqa. Chaymi ukkunata washayanqa. Nataq ukkunataqa uchakushanllaparayku kastigayanqa.

Israel runakunami Moisés mantakushanta mana kasushallapachu

¹⁷ Israelmanta kaq runa masiy, qamqami ninki: “Nuqaqami Israel runa kar, Moisés mantakushankunata yaçhakushayrayku Dyusqa masta munaman” nir. Piru chaynuqami ninki kusata alabakarla.

¹⁸ Chaynulla Moisés mantakushanta yaçhakushana karqami ninki, “Tayta Dyus munashantaqami allita intrakanina” nir.

Chaymi Moisés mantakushankunata yaçhakushana karqa, yarpunki Tayta Dyus munashankunalata intrakarmi, kwintata qukani imataq allin nir.

19 Chaynullami ninkipis: “Chay mana yaĉhaqkunaqami mana rikakuq yupay katinl-lapa, yaĉhachiyta puytini, amana tutaparaqlapi yupay purinanllapapaq” nir.

20 Ninkipismi: “Moisés mantakushankunata allita yaĉhaq karmi, Dyus munashanta al-lita intrakayani. Chaymi chay wamritukuna yupay kar, mana yaĉhaqkunata yaĉhachiyta puytini: ‘Imataq allin, imataq mana allin’ nir. Chaqa Moisés mantakushanraykumi yaĉhayta puytinchik Dyus munashantaqa”.

21 Piru allita intrakar yaĉhachikurqa, ĉimaraykutaq chay yaĉhachikushaykitaqa mana ka-sunkiqa? Chaqa qamqami yaĉhachikunki: “Ama suwakuyllapachu” nir. Piru ĉimarayku-taq suwakunkiqa?

22 Yaĉhachikunkipismi: “Ukpa warminwanqa manami allinchu pununapaq” nir. Piru, ĉimaraykutaq ukpa warminwan pununkiqa? Runakuna rurashan amitunllapakunata-pismi kusata ĉhiqninki. Chaynu chaykunata ĉhiqnirqa, ĉimaraykutaq chay amitunllapapa wasinkunaman yaykunki iman kaqkunata suwakuqqa?

23 Kananqami Moisés mantakushanta allita yaĉharqa, kusata alabakanki. Piru chay mantakuykunata mana kasurqami, Dyusmanta burlakayanki.

24 Chayraykumi Dyus nitin iskribikashakunapi nin:
“Qamkuna Israelmanta kaqkuna mana allinkunata rurashaykillaparaykumi,
chay uklawmanta kaq runakunaqa, Dyusninchikpaq mana allinta rimanllapachu”
nir.

25 Qammi Dyuswan kanaypaq nir chay siñal kustumrita ruranki. Chaynu chay siñal kustumrita rurar, Moisés mantakushanta mana chiqapta kasurqami, yanqallana chay siñaltaqa * rurashayki kanqa.

26 Chay mana Israelmanta runakunaqami chay siñal kustumritaqa mana ruranlla-pachu. Piru allita Dyus munashanta rurarllapaqa, ĉimanachu Dyuspaqqa chay siñal kustumrita rurasha yupayna kanqallapa?

27 Chay paykunaqami, Dyus munashanta rurasha kar, Dyuswanna kanqallapa. Chaymi Dyuspaqqa mas allinna kanqa qammantaqa. Chaqa qamqami, chay siñal kustumrita rurasha karmapis, Moisés mantakushantaqa chiqaptaqa mana kasunkichu.

28 Ma chaynu katinga ĉmayqankunataq Dyuspa chiqap wamrankunaqa kanqa? Man-ami kwirpunchikpi siñal kustumrita rurashanchikraykuchu chiqap wamrankunaqa kanchikllapa.

29 Chaqa Moisés tukuy mantakushankunata kasunasha kashamapis, manami chayqa washamayninchikta puytiranchu. Ashwan Dyuspi allita kriyishalami, Santu Ispir-itu yarpuyinchikpi siñalmaqinchik yupay intrachimanichik Dyuspa wamrankunana kanchikllapa nir. Chaynu Dyuspaq kashallapaqami, runakunaqa mana alabamashun-llapachu, ashwan Taytanchik Dyusmi kusa allinna kankillapa nimashunllapa.

3

1 Piru chaynu nishutiyqakish qamqa yarpuyatki, chaqa ĉimatataq sirbiman Israel runa kar, chay siñal kustumrita rurashayqa? nir.

2 Amami chaynutaqa yarpuychu. Chaqa Tayta Dyus munar akrashushanlla-paraykumi, rimaynintaqa puntata unay rukuykillapakunata intrachiran, wakinkunata intrachinanllapapaq.

3 Piru chaynu katinmapismi, wakin Israel masikikunaqa Dyusninchik washananl-lapapaq nir tratuta rurashantaqa mana kwintacharanllapachu. Chaynu mana kwintachatinllapamapismi, Dyusninchikqa chay tratuta rurashantaqa allita kumpliyanqa.

* 2:25 Siñal kustumriqa chay Israel pwiblumanta runakunapaqqa kaynu kaq: Uk ullqu wamritu nasishanmanta-pacha uchu diyayjunna katinga, uk siñalsituta ruraqlapa chay wamritupa kwirpunpi, payqa Dyuswanna kananpaq nir.

⁴ ¡Chaqa tukuy runakuna ima nishanta mana kumplitinmapismi, Tayta Dyusqa imanuy yanapamanallapapaq, chaynulla imanururamanallapapaq nir arnimashanchikllapataqa, allita tukuyta kumpliyanqa! Chaqa Dyus nitin iskribikashakunapimi kaynu nin: ¡Tayta Dyus, qam rimatkimi

tukuy uyashuqkuna yaçhanqallapa, chiqaptami rimanki!

¡Chaymi tukuy musyashuqkunata binsir, uyarachinki! nir.

⁵ Piru Tayta Dyus llakipakuq kashanraykumi, ukkunaqa yarpuyinllamanta kaynu ninllapa: Uchakurlla kawsatiymapis Tayta Dyus llakipamaqta wakinkuna rikarmi, ninllapa: Dyusqami kusala allin llakipakuq nir. Chaynu uchakushayrayku ukkunaqa Dyusqa llakipakuq nir intrakatinga, manami allinchu kanqa Dyus kastigamananpaqqa nichka uchakutiymapis nir.

⁶ ¡Piru manami chaynuchu! Chaqa Dyus tukuy nishanta mana kumplirqa, ¿imanunari jwisyu diyapiqa tukuyta allita rikar yaçhanqa?

⁷ Piru uk uchakusha karmapis, washakayta munar niyanmanllaraq: “Llullakushayraykumi Dyusta masta alabar ninllapa: ‘Dyusqa mana llullachu’ nir. Chaymi chay llullakushaypaqqa, mana allinchu kastigamananpaqqa” nir.

⁸ Nishaykillapa: Chaynu rimarqami, paylla llullachikayan. Chaqa ashwan chaynu rimaqkunaqami, llullakur ukkunata ninpis: “Kusata uchakushamapismi, Dyusqa kusala llakipakuq kar, mana kastigamanchikchu” nir. Chaynulla ninllapapis: “Pablupis nuqakuna yupaylla yaçhachikun” nir. Chaymi chaynu llullakur yaçhachikuqkunataqa, Dyusqa kusa manchaypaqta kastiganqa.

Tukuymi uchayjun kanchikllapa

⁹ ¡Ma yarpushunllapa! ¿Nuqanchikkuna Israelmanta kashanchikllaparaykuchu, wakinkunamantaqa kusa mas allin kashunllapa? ¡Manami! Chaqa yaçhachishushayllapanu Israelmanta kaqkuna, chaynulla chay mana Israelmanta kaqkunamapismi tukuy uchayjun kanchikllapa.

¹⁰ Chaqa Dyus nitin iskribikashakunapimi kaynu nin: “Dyuspaqqa manami uklamapis kanchu allinta ruraqqa.

¹¹ Manami uklamapis kanchu Dyuspaq yarpuqqa.

Chaynulla Dyuspaq intrakayta munaqqa manami kanchu uklamapis.

¹² Chaqa tukuymi Tayta Dyusmanta chiqanchakar, mana allinpaqna tikrakashallapa.

Chaymi mana uklamapis kanchu allinta ruraqqa.

¹³ Chay mana allinta ruraq runakunapa kunkanqami, imanutaq uk wanur pampakashan kiçhalla kar kusalata asyan, chay yupay.

Chaymi das imatapis saqrata riman.

Chaynullami qallunllapapis kusala llulla katin, shiminllapapi largu kurupa bininunta pakaq yupay.

¹⁴ Agrunllapapismi kusa saqrata ayaq yupay katin, runa masinllapakunamatapis kusalata musyanllapa ima.

¹⁵ Çhakinllapakunapismi kusa utqaylla purin ukkunata mana allinta rurar wanuchinanllapapaq.

¹⁶ Chaynullami mayta rirllapapis achka runakunata qischar ima llakichinllapa.

¹⁷ Chaqa manami mayqanwanpis shumaqta kawsaytaqa yaçhanllapachu.

¹⁸ Chaymi Tayta Dyusta manchar kasuyamatapis mana yarpunllapachu” nir.

¹⁹ Chaynumi Dyus nitin iskribikashakunapiqa intrachimanchik Israelmanta kaqkunapis uchayjun kanchikllapa nir. Chaqa manami mayqanpis tukuy mantakuytaqa kumpliya puytishachu. Chaymi jwisyu diyapiqa, Dyusta mana ima nishaq nir

yaĉharchu tukuyla Israelmanta kaq, chaynulla mana Israelmanta kaqkunamapis kastingakasha kanqallapa.

²⁰ Chaymi Moisés mantakushankunata michka kumplishaq nisha katinllapamapis, Dyusqa mana mayqantapis ningachu: “Mananami uchayjunnachu kanki” nirqa. Chaqa chay mantakuykunaqami intrachimanalapaq karan: “Kusa uchayjun kanchikllapa” nir.

Jesucristupi kriyishami Dyusqa pirdunamanchikllapa

²¹⁻²² Piru kananqami Tayta Dyusqa intrachimanchikllapa, mananashi chay unay mantakuykunata kasurnachu washakayta puytinchik nir. Ashwanmi Jesucristupi kriyishalana mana uchayjunpaqnachu riqsir, tukuy Israelmanta kaqkunata chaynulla mana Israelmanta kaqkunamatapis washamanchikllapa. Chaqa chaypaqmi Dyuspa rimaqnin Moisés, chaynulla wakin rimaqninkunapis Dyus nitin iskribiran. Chay iskribishankunaqami niyaq: “Uk washakuq shamurshi, tukuyla paypi kriyiqkunataqa washar, Dyuswan pullachamayashunllapa” nir.

²³ Chaymi nishaykillapapis: Tukuylami uchakusha karanchikllapa nir. Chaynu karmi kusa allinla llakipakuq Dyusninchikpa naypanmantaqa karupllapi karanchikllapa.

²⁴ Piru chaynu kashallapamapismi, Jesucristo uchanchikllapapaq pagrakuq yupay wanuran Tayta Dyuswan pullachamanallapapaq. Chaymi kananqa Taytanchik Dyusqa dibaldila mana imawan pagrashalamapischu llakipar uchanchikllapamantaqa pirdunamanchikllapa.

²⁵ Chaqa Tayta Dyus munatinmi Jesucristo yawarninta iĉhar wanuran. Chaynu wanurmi chay uchanchikllapawanqa payna kidaran. Chaynuqami Jesucristupi kriyiqkunataqa Tayta Dyusqa manana kastigamanallapapaqnachu. Chaynuqa kwintata qukanchikllapa, Tayta Dyusqa tukuyla uchata mana chaynulaqa dijanchu nir. Chaynu katinmi chay unay runakuna, manaraq Jesucristo shamuyatin uchakurmapis Tayta Dyuspi kriyitinllapalami payqa llakiparan.

²⁶ Chaynullami kanan tyimpukunapis Tayta Dyusqa uchanchikkunamanta pirdunamanchikllapa, Wamran wanushanrayku. Chaymi Jesucristupi tukuy kriyiqkunata pirdunatinqa, kwintata qukanchikllapa: Tayta Dyusqami maydiyapis kusa allinla kar, rikar yaĉhar manana uchayjunpaqnachu riqsimanchikllapa nir.

²⁷ Chaynu Tayta Dyus rurasha katinga, ĉimapaqtaq sirbin alabakanallapapaqqa? ĉAlabakaytachu puytinchik Moisés mantakushanta kasushanchikrayku? ĉManami! Chaqa Jesucristupi kriyishallapalami, Tayta Dyusqa uchanchikkunamanta pirdunamanchikllapa. Chaynu katinmi mana sirbinnachu imapaqpis alabakanallapapaqqa.

²⁸ Chayraykumi yaĉhanchikllapa Jesucristupi kriyishallapalami Tayta Dyusqa uchanchikmanta pirdunamanchikllapa, mana Moisés mantakushankunata kasushanchikraykuchu nir.

²⁹ Chaqa Tayta Dyusqami mana, Israelmanta kaqkunapa Dyusninlachu. Ashwanmi Wamran Jesucristupi tukuy kriyiqkunapaqa, Israelmanta kaqkunapa, chaynulla mana Israelmanta kaqkunapamapis Dyusnin.

³⁰ Uk Dyusla kashanraykumi Jesucristupi tukuy kriyiqkunataqa uchanchikmanta pirdunamanchik, chay siĉal kustumrita rurasha kasha, chaynulla mana rurasha kashallapamapis.

³¹ Piru chaynu pirdunamashallapaqa, imanupi yarpuchuwannllapa Dyus nitin Moisés mantakushankunaqami manana sirbinnachu nir. ĉManami allinchu chaynu yarpunallapapaqqa! Ashwanmi Jesucristupi kriyirqa, Dyus nitin Moisés tukuy mantakushankunataqa kumplisha yupayna kanchikllapa.

4

Dyusmi Abrahamtaqa pirdunaran kriyishanraykula

¹ Ma yarpushunllapa, nuqakuna Israel runakunapa unay rukuyllapa Abrahamta, Dyus allinpaq riqsishanpaq.

² Tayta Dyusqami Abrahamtaqa kriyishanraykula allinpaqqa riqsiran. Chaqa Abrahamqa trabajaq yupay, Dyuspaq allinlata rurasha karqami paylla alabakayta puytinanta. Piru mana allinlata rurayta puytishanraykumi mana paylla alabakaytaqa puytiranchu.

³ Chaynu katinmi Dyus nitin iskribikashakunapiqa nin: “Abrahamqami Tayta Dyuspi allita kriyishanraykula mana uchayjunpaqnachu riqsikaran” ✧ nir.

⁴⁻⁵ Ma allita yarpushunllapa: ¿Uk runa mana trabajarqachu pagrakayta puytin? ¡Manami! Chaynullami nuqanchikkunapis Tayta Dyuspi mana kriyirqa, mana niyta puytishunchu “Tayta Dyus washamay” nirqa. Ashwanmi Tayta Dyusqa mayqan kusa uchayjun katinmapis washanarqa, llakipar dibaldila washan. Chaymi ashwan, Jesucristo washamaqninchik nir kriyishala, Tayta Dyusqa mana uchayjunpaqnachu riqsimanchikllapa.

⁶ Chayraykumi runakuna uchakusha kar, kriyishanraykula Dyusqa, dibaldila llakipatin kusata aligriyanqa nir, chay unay gubyirnu Davidpis

⁷ kaynu niran:

“Kusa shumaqmi kanqa
mayqan uchakusha katinmapis
Tayta Dyus uchankunamanta pirdunatinga.

⁸ Chaynulla kusa shumaqmi kanqa chay runaqa,
Tayta Dyus uchankunata mana kwintachatinga” ✧ nir.

⁹ ¿Chaynuqachu kusa shumaqqa kanqa chay siñal kustumrita rurasha kaqkunala? ¡Manami! Ashwan Tayta Dyuspi kriyirmi shumaqqa kanqallapa, mana chay siñal kustumrita rurasha kaqkunapis. Yaçhashanchikllapanu, Abrahamtami Tayta Dyusqa mana uchayjunpaq riqsiran, paypi kriyishanraykula.

¹⁰ Chaynuqa ¿ima tyimpupitaq Tayta Dyusqa chaynuta riqsiran Abrahamtaqa? ¿Siñal kustumrita rurashana katin, manaqachu manaraq rurayatin? Ashwanmi manaraq chay siñal kustumrita rurayatinraq, allinpaqqa riqsiran.

¹¹ Chaymi chay siñal kustumrita manaraq rurayatinmapis, Tayta Dyusqa Abrahamta kusa allinpaq riqsir kaynu niran: “Siñal kustumrita ruray” nir. Chaynu nitinraqmi, Abrahamqa chay siñal kustumrita ruraran, ama maydiyapis qunqananpaq, Dyusmi allinpaq riqsimasha paypi kriyishayraykula nir. Chaymi Abrahamqa intrachimanchik, Tayta Dyuspi kriyirlami Dyuspaqqa allin kanchik nir. Chaynu Abrahampaq yarpurqa, allita yaçhanchikllapa Tayta Dyusmi chay siñal kustumrita mana rurasha kaqkunatapis allinpaq riqsir paypi kriyitinga nir.

¹² Abrahamqami siñal kustumrita rurasha kaqkunamatapis intrachimanchikllapa, Dyuswanqami allin kanchik paypi kriyirla, mana siñal kustumrita rurarlachu nir. Chaqa imanutaq Abrahammaqa manaraq siñal kustumrita rurayatinraqchu Tayta Dyuspi kriyishanraykula, allinpaq riqsiran.

Abrahammi allita kriyishanrayku Dyus arnishanta ayparan

¹³ Abrahamqami kusata kriyiran. Chaymi Dyusninchikqa aylluntinta arniran tukuyta kay pachaqa paykunapa makinpina kananpaq nir. * Piru manami, Moisés mantakushankunata kasushanraykuchu chaynuqa arniran. Ashwanmi arniran, allita Dyuspi kriyishanraykula. Chaynu kriyitinmi, Tayta Dyusqa uchankunamanta llakipar kusa allinpaqqa riqsiran.

✧ 4:3 Gn 15.6 ✧ 4:8 Sal 32.1-2 * 4:13 Gn 17.4-6; 22.17-18.

¹⁴ Chayraykumi mayqanpis Tayta Dyuspi allita kriyirlami, tukuy arnishankunamatapis aypayta puytinllapa. Chaqa Moisés mantakushankunata kasur washakananllapapaq katinga, kriyirila washakanallapapaq nir arnimashanchikllapaqa yanqalla kayanman.

¹⁵ Piru Tayta Dyus, Moiesta mantakuykunata qushanta kasushaq nir yarpurmi mas uchakushana rikarinllapa. Chayraykumi Tayta Dyusqa kusalata piñakurna kastiganqa paykunataqa.

¹⁶ Chaymi Tayta Dyusqa Abrahamta arnir yanaparan, paypi kriyishanrayku. Chaynullami nuqanchikkunatapis arnir dibaldila yanapamanchikllapa kriyishanchikraykula. Chaynuqami Abrahamqa tukuy kriyiqkunapaqa taytanchikllapa yupayna kar intrachimanchikllapa, imanumi Tayta Dyuspi kriyishala allinpaq riqsimanchik nir. Chaqa Dyusninchikqa manami yanapanchu Moisés mantakushanta kasuqkunataqa. Ashwanmi yanapan Abraham yupay Dyuspi allita tukuy kriyiqkunata.

¹⁷ Chaqa Abrahamqami allita kriyiran: Tayta Dyus rimayninlawan mana imapis kayashanmanta tukuy imata rurayta puytin nir. Chaynulla kriyiranpis: Wanushakunamatapis kawsachimun nir. Chaynu kriyishanpaqmi Tayta Dyusqa niran: “Qamantami achka ayllukuna kanqa. Chaymi taytan yupay kanki” nir. Chaynu nitinmi Abrahamqa kriyiran.

¹⁸⁻¹⁹ Chaqa Tayta Dyusqami Abrahamta nisha karan: “Warmiki Sararaykumi uk wamrayjun kanki” nir. Piru Saraqami mana wamrakuq warmichu karan. Chaynu Abraham mana wamrayjun karpismi, Tayta Dyus nishanta kriyiran. Piru manami dasqa wamrayjunchu karan. Ashwanmi kusa achka añuta yaran, Tayta Dyus nishannu kumplikananpaqqa. Chaymi ashwan Abrahamqa warmin Sarawan yaqqana syin añuyjun karanllapa. Chaynu kusa rukuna karllapa wanunanllapapaqna kar, Sara mana wamrakuq katinpismi, Tayta Dyus nishanlapi mana shaykuq kriyiran. Chaymi rukuna katinllapamapis Tayta Dyus nishannu, Saraqa wamrakusturanna. Chaynumi achka pwiblukunapa taytanllapa yupayna karan.

²⁰ Chaqa Abrahamqa kusa allita kriyisha karan: Tayta Dyusmi chay arnimashanta chiqapta qumanqa nir. Chaymi tukuy nishanpi mana shaykuq kriyir, Dyusta kusata alabaran.

²¹ Chaqa kusatami yarpukusha karan: Tayta Dyusmi kusa pudirniyun kar, tukuy chay arnimashantaqa rurayta puytin nir.

²² Chaynu kriyishanpaqmi Tayta Dyusqa Abrahamta kusa allinpaqna riqsiran.

²³ Piru Abraham, Tayta Dyuspi kriyishanrayku allinpaq riqsisha nirqami, mana Abrahamlapaqchu chaynuqa niyan.

²⁴ Ashwanmi chaynuqa nin, kanan nuqanchikkuna tukuy paypi kriyiqkunapaqpis. Chaqa nuqanchikkunapismi, Tayta Dyus, Amitunchik Jesucristuta wanushanmanta kawsachimusha chay paypi kriyinchikllapa.

²⁵ Chaqa Jesucristumi wanuran uchanchikllaparayku. Chaymantaqami chay wanushanmanta kawsachimuran, mana uchayjunpaqna riqsimanallapapaq.

5

Jesucristuraykumi mana uchayjunnachu kanchik

¹ Jesucristupi kriyishalami, Tayta Dyusqa mana uchayjunpaqnachu riqsimanchikllapa. Chaqa Amitunchik Jesucristo shumaqchamashanchikrayku, Dyuswanqa kusa shumaqna kanchikllapa.

² Chaynu kriyishallapami, Tayta Dyus kusa allin kar, mana imawan pagrasha imachu dibaldila uchanchikllapamanta llakipar kusa allinpaq riqsimanchik. Chaymi paylapi

kunfyakar kusata aligriyanchikllapa, maydiyaqa kusa shumaqna kashunllapa pay kayashanpi nir.

³ Chaynu karqami, chay qischakaykuna katinpis aligriyashunllapa. Chaqa yaçhashanchikllapanu, chay qischakaykunaqami yaçhachimanchikllapa maydiyapis chay kriyishanchiknulla shachinakunallapapaq nir.

⁴ Chaymi chay kriyishanchiknulla waran waran shachinakushaqami, Dyusqa ni-mashunllapa allinmi kankillapa nir. Chaynu nimashallapami nuqanchikkunaqa chiqapta kunfyakanchikllapa maydiyaqa kusa shumaqna paywan kashunllapa nir.

⁵ Chaymi chay kunfyakayashanchikqa mana yanqallachu kasha nir yaçhanapaqqa, Tayta Dyusqa Santu Ispiritunta qumashanchik. Chaqa payqami intrachimanchik tukuyta kusata munamanchikllapa nir.

⁶ Unaymantami nuqanchikkunaqa mana imanupis washakayta puytiranchikllapachu, chay mana allinta rurashanchikrayku. Chaymi Tayta Dyusqa munashan tyimpupi, Wamran Jesucristuta kaçhamutin nuqanchikkunarayku wanuran, michka payta mana kasur uchakusha kashallapamapis.

⁷ Yaçhashanchikllapanu manami mayqan runapis, runa masinpaq wanuyta yarpun-manlamapischu. ¿Piru imanupi uk runapa kusa allin, kusa munashan runa masin katinmaqa, nuqa qampaq wanushaq niytachu puytiyanman?

⁸ Piru imanutaq ashwan Amitunchik Jesucristumaqa wanuran nuqanchikkuna manaraq kriyir uchayjun kashanchikmanta washamanallapapaq. Chaynuqami wanuran, Tayta Dyus allita intrachimanallapapaq kusata munamanchikllapa nir.

⁹ Chaqa Jesucristo yawarninta içar wanushanraykumi, Tayta Dyusqa uchanchikkunamanta pirdunar mana uchayjunpaqna riqsimashanchik. Chaymi chiqapta yaçhayanchik, jwisyu diyapiqa Tayta Dyusqa manana tukuy tyimpupaq kastigamashunllapanachu nir.

¹⁰ Chaqa nuqanchikkunaqami uchanchikllaparayku Tayta Dyuspaqa kuntran kar, mana pullan kayta puytiyashallapamapis, ashwan Wamran Jesucristuta kaçhamuran wanur paywan pullachamanallapapaq. Chaymi chiqapta yaçhanchikllapa, Jesucristo kawsamushanrayku washamashunllapa tukuy tyimpupaq kawsanallapapaq nir.

¹¹ Chayraykumi ama aligriyashunllapachu tukuy tyimpupaq washamashanchikllapa chaylapaqa. Ashwanmi aligriyashunllapa Amitunchik Jesucristo wanur kananmanta-pacha Tayta Dyuswan kusa shumaqtana pullachamashanchikllapa nir.

Adanraykumi wanunchik Jesucristuraykumi kawsanchik

¹² Kusa unay tyimpupimi, Taytanchik Dyus punta runata rurashan Adán shu-tiqqa, pay willashanta mana kasurchu uchakur, rukuyarna wanuran. Chaymi Adán uchakushanmanta-pacha, tukuy nuqanchikkuna uchayjunllana kar wanunchikllapa.

¹³⁻¹⁴ Chaqa Adanqami Dyus willashantaqa mana kasuranachu. Chaymi paypa ayl-lunkunamapis uchakurlla wanuranllapa manaraq Moisés mantakushankuna katin-mapis. Chaynumi Adanmanta-pacha Moiseskaman uchakurlla kawsaranllapa. Piru paykunaqa manami Adán yupay, Dyus willashanta mana kasurchu uchakur wa-nuranllapa. Chaynumi Adán uchakushanraykuqa uk washakuq shamuyanqa nir yaçhanchikllapa. Piru payqami shamuyan washamanallapapaqna mana uchakuqnachu.

Adanqami Jesucristuwanqa mana chayllachu

¹⁵ Chaqa Adán uchakushanraykumi, tukuyta mana puytiranchikllapachu chay wanuyanta washakaytaqa. Ashwan Tayta Dyuslami kusata munamarninchikllapa wanunallapamantaqa mana imawan pagrasha imachu dibaldila washamashanchikllapa. Chaqa Jesucristo wanushanraykumi, Tayta Dyuslla munar uchanchikkunamanta llakipamanchikllapa tukuyta paywan kusa shumaqtana kawsanallapapaq.

¹⁶ Adán uchakushanmanta-pachami tukuy runakuna uchakurlla kawsaranchikllapa. Chaymi Tayta Dyusqa kastigamanallapapaqna karan. Chaymantami ashwan Jesucristo wanushanrayku, Tayta Dyusqa tukuy mana allinta rurar uchakushanchikmanta llakipar, mana uchayjunpaqna riqsimashanchikllapa.

¹⁷ Adán uchakushanraykumi tukuy tyimpupaq wanunallapapaq karan. Piru ashwan Jesucristo wanushanraykumi, Tayta Dyus uchanchikmanta mana imawan pagrasha imachu, dibaldila pirdunamashanchikrayku tukuy tyimpupaq paywan pullana kawsashunllapa.

¹⁸ Adán uchakushanraykumi, wanur tukuy tyimpupaq kastigakanallapapaq karan. Piru ashwan Jesucristo allinta rurar wanushanraykumi, Tayta Dyusqa uchanchikmanta pirdunar, mana uchayjunpaqna riqsimarninchik tukuy tyimpupaqna kawsanallapapaq niran.

¹⁹ Chaynulla Adán, Tayta Dyusta mana kasushanraykumi, tukuylla uchakurlla kawsaranchikllapa. Piru Jesucristo, Tayta Dyusta allita kasur wanushanraykumi, kusa allinpaq riqsimanchikllapa.

²⁰ Tayta Dyus, Moiesta mantakuykunata qushanqami, mana washamanapaqchu karan. Ashwanmi intrachimanalapaq karan tukuyti uchayjun kanchikllapa nir. Piru chaynu intrakarmapismi, uchakurlla kawsaranchikllapa. Chaynu kashalla-pamapismi, Tayta Dyusqa kusa allinla kar uchanchikmanta pirdunar kusa allinpaqna riqsimaranchikllapa.

²¹ Chaynumi tukuylla uchakushanchikrayku wanunallapapaqna karanchikllapa. Piru Jesucristo wanushanraykumi, Tayta Dyusqa kusala llakipakuq kar, tukuy uchanchikkunamanta pirdunamaranchikllapa. Chaymi Amitunchik Jesucristupi allita kriyishaqa tukuy tyimpupaqna paywan kawsanapaq nimaranchikllapa.

6

Jesucristupi kriyirnaqa ama uchakushunllapachu

¹ Ma, ¿allinchu kanqa kaynuta yarpunapaq: Tayta Dyusmi kusa allin kar uchanchikmanta llakipamashanchiknulla, uchakurlla kawsashapis qashan masta llakipamayashunllapa nir?

² ¡Manami chaynuchu! ¡Ashwan imanutaq uk runa wanushana karqa manana uchakuyta puytinnachu, chaynumi mana uchakur kawsanapaqnachu kanchikllapa!

³ ¿Manachu qamkunaqa yaçhankillapa, Jesucristupi kriyir shutikurqa paywan pulla uchapaqqa wanusha yupayna kanchik nir?

⁴ Chaynullami Jesucristupi kriyir shutikuyarnaqa, paywan pulla pampakaq yupayna karanchikllapa. Shutikurna-shuypaqami, mushuqmanta kawsamuq yupayna karanchikllapa. Chaqa imanutaq Jesucristuta, Tayta Dyusqa kusa pudirninwan kawsachimuran, chaynullami nuqanchikkunatapis uchanchikpaq wanusha yupay kashallapamapis yanapamashanchikllapa, mushuq bidapina kawsanallapapaq.

⁵ Jesucristuwan pulla uchanchikpaq wanusha yupayna karqa, mana uchakur kawsanapaqnachu kanchikllapa. Chaynu paywan pulla wanushanchikmanta kawsamusha karnaqami, pay yupayna kusa allinkunata rurar kawsanapaqna kanchikllapa.

⁶ Chaqa yaçhashanchikllapanumi Amitunchik Jesucristo wanuran, uk kruspi klabatinllapa. Chaymi pay wanushannu, nuqanchikkunapis uchanchikpaqqa wanusha yupayna kar, chay unay mana allinkunata rurayashanchikkunataqa amana rurashunllapanachu. Chaynuqami manana uchapa sirbiqninna kar, allinkunalatana rurayta puytishunllapa.

⁷ Chaqa yaçhashanchikllapanu, uk runa wanushana karqami manana imatapis rurayta puytinnachu.

⁸ Chaymi nuqanchikkuna, uchanchikkunapaq Amitunchik Jesucristuwan pulla wanusha yupayna karqa, allita yaçhar kunfyakanchikllapa, paywan pullanami maydiyapis kawsashunllapa nir.

⁹ Chaqa yaçhanchikllapapis Jesucristumi wanushanmanta kawsamuran tukuy tyimpupaqna kawsananpaq nir. Chaymi chay wanuyqa manana qashanqa taringanachu.

¹⁰ Chaqa payqami uk kutilana uchanchikkunarayku wanuran. Chaymanta wanushanmantaqa tukuy tyimpupaqna kawsamuran Taytan Dyuswan pullana kawsananllapapaq.

¹¹ Chaynumiri qamkunapis uchapaqqa wanusha yupayna yarpuyllapa. Chaynuqami, ashwan Amitunchik Jesucristuwan pullana kar, Tayta Dyuslapaqa kawsar allinkunalatana rurар payta sirbiyllapa.

¹²⁻¹³ Chayrayku chay mana allin yarpuynikillapakunata dijar, kwirpuykillapata tanyakachir, amana ima mana allintaqa rurayllapanachu. Ashwan-ari tukuy kwirpuykillapata, yarpuynikillapamatapis Dyuspa makinman çhurayllapa, pay munashannula imatapis karanlata rurар kawsanaykillapapaq. Chaqa uchapaqqami wanur kawsamusha yupayna kankillapa.

¹⁴ Chaynu katkillapaqami, chay uchakuchishuqllapaqa, mana imanupis uchakuchishuyllapata puytinganachu. Chaqa Tayta Dyus kusalata llakipashushanllaparaykumi, manana Moisés mantakushanta kasur kawsanaykillapapaqnachu kankillapa.

Dyuspa sirbiqnin kashunllapa

¹⁵ Yaçhashanchikllapanu Moisés mantakushankunaqa mana washamayninchikta puytiqchu. Piru kananqami Amitunchikpi kriyisha, payqa uchakushamapis llakipamanchik. ¿Chaynu katingachu, uchakurlla kawsashunllapa? ¡Manami!

¹⁶ Chaqa allitami yaçhanchikllapa, uk runa patrunpi trabajaqqami chay pay nishanulla imatapis rurар. Chaynu qamkunapis Tayta Dyuslata patrunkillapata yupay kasutkillapaqami, payqa uchaykillapamanta llakipashunqallapa, allinlatana rurар kawsanaykillapapaq. Nataq dyabluta kasur, uchakurlla kawsarqami tukuy tyimpupaq Dyusmanta chiqanchakar wanunkillapa.

¹⁷ Piru qamkuna, chay yaçhachishushanllapamanta tukuy shunquykillapawan allita kriyirqami, manana chay uchakunapa sirbiqninnachu kankillapa. Chayraykumi, qamkunapaq kananqa Tayta Dyusta kusata payji nini.

¹⁸ Chaqa Tayta Dyus yanapar tukuy uchakunamanta chiqanchashushallapa katinmi, manana uchakur imachu pay munashannu allinlatana rurар kawsayankillapa.

¹⁹ Chaymi kaykunata willashunillapa allita intrakar amana uchakurllachu kawsanaykillapapaq. Chaqa mana chaynu yaçhachishutiylapaqami, mana allita intrakarchu uchakurlla kawsayankimanllapa. Chaqa imanutaq unaymaqa kusa mana allin imakunataqa dasla ruraq kankillapa, chaynullami ashwan kananqa Tayta Dyuslatana kasur imatapis kusa allinlatana rurар kawsayllapa.

²⁰ Chaqa unay uchakurlla kawsarqami, chay uchakunapaqa sirbiqnin kar, mana shumaq allinta kawsaytaqa puytiraykillapachu.

²¹ Piru chaynu uchakutkillapaqachu, ¿imallapaqqa sirbishuranllapa? ¡Manami! Ashwan tukuy tyimpupaq wanunaykillapapaqna karaykillapa. Chaymi kananqa chay rurashaykillapata yarpur, kusata pinqakunkillapa.

²² Piru kananqa qamkunaqa manana uchapa sirbiqninnachu kar, ashwan kananqa Tayta Dyuspa sirbiqninkunana tikrakashaykillapa. Chaqa chayqami kusala shumaq kar, yanapamanchik kusa allinlana kanallapapaq. Chaymi Tayta Dyusqa tukuy tyimpupaq kawsaytana qumashunllapa.

²³ Piru uchakurlla kawsarllapaqami tukuy tyimpupaq wanushunllapa. Nataq Ami-tunchik Jesucristupi kriyishallapaqami, Tayta Dyusqa llakipamashunllapa dibaldila, paywan pulla tukuy tyimpupaqna kawsanallapapaq.

7

Jesucristupi kriyiqkunaqami manana ministinnachu unay mantakuykunataqa

¹ Ukniykuna, qamkunaqami allita yaçhankillapa Moisés mantakushankunataqa wanunakalaman kasunapaq karan nir. Chaymi mayqanpis wanushana karqa manana kasuyta ministinnachu chaytaqa.

² Chay mantakuykunamanta ukqami kaynu nin: Uk warmi runayjun karqashi, chay runanllawan kawsanqa maydiya wanunankaman nir. Piru maydiya runan wanutin-qashi, chay warmiqa paylana kashanrayku ukwan kasaraytapis puytinga.

³ Chaqa chay warmipa runan kawsayatinlla, uk runawan karqa Dyusmantaqa uchakuyan. Piru chay warmipa runan wanushana katin, uk runawan kasararqami, Dyusmantaqa manana uchakuyannachu nir.

⁴ Ukniykuna, yarpushunllapa: Uk runa wanushana karqami, manana kasuyta ministinnachu Moisés mantakushantaqa. Chaynullami nuqanchikkunapis, uchanchikpaq Jesucristuwan pulla wanusha yupayna karmi, washakanapaqqa mana ministinchik-nachu Moisés mantakushankunataqa. Ashwanmi Jesucristo wanur kawsamushan-rayku paypana kanchikllapa, Tayta Dyus munashanlata rurar kawsanallapapaq.

⁵ Piru manaraq Jesucristupi kriyirqami, Moisés mantakushankunata yaçharmapis, mana kumpliya puytir uchakurlla kawsaq kanchikllapa. Chaymi chaynu uchakurlla kawsarqa tukuy tyimpupaq wanunallapapaqna karanchikllapa.

⁶ Nataq Jesucristupi kanan kriyirqami, Moisés mantakushanpaqqa wanusha yupayna kanchikllapa. Chaymi chay mantakuykuna nishannuqa manana rurarchu, ashwan Jesucristupi kriyishanchikrayku, kananqa Dyuspa Santu Ispiritun yanapamanchik, mushuq kawsaypina kawsar Dyuslatana sirbinallapapaq.

Moisés mantakushanta yaçharmapismi uchakurlla kawsanchik

⁷ Chaynu katinga, ¿imatataq nishun? ¿Moisés mantakushankunaqami mana allin kar uchakuchimanchik nir? ¡Manami! Ashwanmi chay mantakuykunaqa intrachimanapaq karan kusa uchayjunmi kanchikllapa nir. Chaqa chay mantakuykuna mana katingami, nuqamaqa mana yaçhanaytachu runa masiypa imankunata munapakurqami uchakuyani nirqa.

⁸ Piru Moisés mantakushankunamanta ukmi, kaynu nin: Amami runa masikipa imankunata munapakur uchakunkillapachu nimasha katinmapismi, ashwan chay mantakuyqa, chaykunata munapakuy nimasha kanman yupay, ukpa imankunata munar ima uchakuray. Piru chay mantakuykuna mana katingami, munashaynulla imata rurarmapis mana yaçhanaytachu uchakuyanimi nirqa.

⁹ Chaqa unay manaraq chay mantakuykunata yaçharqami, uchakurmapis yarpuq kani, ¡kusa allinmi kani! nir. Piru chay mantakuykunata yaçharmapismi, mana kwintachar masta uchakuyta munaray. Chaymi yarpuray uchakushayraykumi tukuy tyimpupaqna wanuyashaq nir.

¹⁰ Chaqa Tayta Dyusqami chay mantakuykunataqa qumaranchik allita kasur washakar, paywan tukuy tyimpupaq kawsanallapapaq. Piru nuqaqami mana kasuyta puytiraychu chay mantakuykunataqa. Chaymi tukuy tyimpupaq wanunaypaqna karay.

¹¹ Piru nuqaqami puntata yarpuray, tukuy mantakuykunatami kasuyta puytini washakanaypaq nir. Chaynu yarpurqami nuqalla ingañakayaray. Chaqa chay mantakuykunata mana allita kasuyta puytishayraykumi tukuy tyimpupaq wanunaypaqna karay.

¹² Chaymi nishaykillapa: Dyus nitin Moisés mantakushanqami kusa allin, kusa shumaq ima, Tayta Dyusmanta kashanrayku. Chaymi mana ima mana allintapis rurachimayninchikta puytinchu.

¹³ ¿Piru chaynu allin kashanraykuchu tukuy tyimpupaq wanunaypaqqa karay? ¡Manami! Ashwanmi nuqa munashaynullata rurar uchakushaypaq tukuy tyimpupaq wanunaypaqqa karay. Piru chay allin mantakuykunaqami yaĉhachimaran, kusa mana allinta rurarmi uchakuyani nir. Chaqa chaynu yaĉhachimatinmi kwintata qukaray, uchaykunaraykumi tukuy tyimpupaq wanuyashaq nir. Chaymi chaynuqa yaĉhayanchik, kusala mana allinnachu Tayta Dyuspaqqa kanchikllapa nir.

¹⁴ Allitami yaĉhanchikllapa, chay mantakuykunataqami, Tayta Dyus qumashanchikllapa allinlatana rurallapapaq nir. Piru nuqa, Jesucristupi manaraq kriyiq karmi, mana allintachu ruraq kani. Chaymi chay munashay uchapaqa sirbiqnin yupay karna, munashayllata imatapis ruraq kani.

¹⁵ Piru nuqaqami mana intrakaqchu kani, imaraykumi uchakuni nirmapis. Chaqa allinkunata rurayta munarmapismi, mana puytiraychu. Chaynu mana uchakunarmapismi uchakuqla kani.

¹⁶ Chaymi manana uchakuyta munar kwintata qukaq kani, Tayta Dyuspa mantakuyinkunaqa kusala allin nir. Piru chaynumapis imanupiqqa uchakurlla kawsaq kani.

¹⁷ Chaymi chaynu uchakurlla kawsarqa kwintata qukaq kani, yarpuyniypi mana allin kaq yarpuyniymi chay mana allinkunataqa rurar uchakuchimayan nir.

¹⁸ Chaymi allinlata rurayta munarmapis mana puytiqchu kani. Chayraykumi yaĉhaq kani kusala uchayjunmi kani nir.

¹⁹ Chaqa allinta rurayta munayani chaytaqami, mana ruraqchu kani. Ashwanmi chay mana munayashayta ruraq kani.

²⁰ Chaynu mana allinta rurarmapis, manami munashaymantachu ruraq kani. Ashwanmi yarpuyniymanta chay mana allin munayniykuna, chaynutaqa rurachimaq.

²¹ Chaymi allita kwintata qukaq kani, allinkunalata rurayta munarmapismi, ashwan mana allinkunata rurar uchakushana rikariyani nir.

²² Piru tukuy shunquypimi, kusa shumaqta yarpuchimaq Tayta Dyuspa mantakuyinkunaqa.

²³ Chaynu kusa shumaqta yarpuchimatinmapismi, uchayjun kashayrayku, ishkay yarpuyniyun yupay kaq kani. Chaymi chay mantakuykunata mana kasushayrayku, allinkunata rurayta mana puytitiyqa, chay uchaqa uk prisuta yupay purichimaq mana allinkunata rurachimar.

²⁴⁻²⁵ Chaqa uk yarpuyniyqami, Tayta Dyus mantakushankunata kusata kasuyta munaq. Piru uk yarpuyniy-shuypaqami uchakurlla kawsayta munaq. Chaymi kusata llakir yarpukuq kani: ¿Piraq yanapamanqa, chay mana allinkunata rurar uchakuyashaytaqa dijar, amana tukuy tyimpupaq wanunaypaqnachu? nir. ¡Amituy Jesucristumi yanapamasha! Chaymi nuqaqa Tayta Dyusta kusata payji niq kani Wamranta kaĉhamutin yanapamashanrayku.

8

Dyuspa Santu Ispiritun munashannulla kawsanchikllapa

¹ Chaymi kananqa mayqanpis, Jesucristupi kriyiqkunataqa Tayta Dyus yanapar manana tukuy tyimpupaqqa kastiganqanachu.*

* **8:1** Wakin iskribikashakunapimi nin: “Santu Ispiritu munashannulana rurar mana paykuna munashannulla kawsaqkunataqami” Tayta Dyus yanapar manana tukuy tyimpupaq kastiganqanachu nir.

² Chaqa Jesucristo uchanchikllaparayku wanusha nir kriyishallapami, Tayta Dyuspa Santu Ispiritunqa yanapar washamashanchikna, amana uchallapi kawsar tukuy tyimpupaq wanunallapapaq. Ashwanmi chaynuqa yanapamashanchik uk mushuq kawsaypina kawsanallapapaq.

³ Chaqa unayqa kusa uchayjun kashanchikrayku, mana puytiranchikllapachu kumpliya Dyus nitin Moisés mantakushankunataqa. Chaymi mana washakaytaqa puytiranchikllapachu. Piru Tayta Dyusqami kusala llakipakuq kar, Wamran Jesucristuta kaçhamuran washamanallapapaqqa. Chaymi Jesucristuqa kay pachamanqa shamuran uk runapaq tikrakar. Piru chaynu tukuy uchayjunkunaman shamurmapismi payqa mana imalapimapis uchakurancho. Chaqa chaynu karmapis uchanchikllaparayku uk kruspi wanuran, Tayta Dyus kastigamanallapapaq karan chaymanta washamanallapapaq.

⁴ Chaynuqami Jesucristuqa wanuran, chay unay mantakuy kaqkunataqa allita kumplisha yupayna kanallapapaq Tayta Dyuspaqqa. Chayna manana nuqanchik munashanchiknullata rurarchu, ashwan Santu Ispiritun yanapamashallapa allinkunalata rurarna kawsanallapapaq.

⁵ Chaqa uk runa munashanllapi kawsaqqami, pay munashanlapaq yarpur kawsan. Piru mayqanpis Santu Ispiritu munashannulla kawsaqqunamami, Santu Ispiritu munashannulla yarpur kawsan.

⁶ Chaqa chaynu nuqanchik munashanchiklapaq yarpurqami, tukuy tyimpupaq wanunapaqna kayashunllapa. Piru Santu Ispiritu munashanlapaq yarpurqami, paywan pulla shumagtana tukuy tyimpupaq kawsashunllapa.

⁷ Nataq mayqanpis munashanlapaq yarpurqunamami, Tayta Dyustaqa çhiqinllapa. Chaymi mana mantakushanlamapis kasuyta munanllapachu. Chaynulla manami kumpliya puytinllapalamapischu.

⁸ Chaymi mayqanpis pay munashanllata ruraqqa, Tayta Dyuspaq allinta ruraytaqa mana puytinllapachu.

⁹ Piru qamkunamami manana munashaykillapata rurarnachu kawsayankillapa. Ashwanmi Tayta Dyuspa Ispiritun qamkunapi katinmi, payta kasur munashanllata rurarna kawsayankillapa. Piru Jesucristupa Ispiritun mana qamkunawan katinqami, mana Jesucristuwanchu kankimanllapa.

¹⁰ Ashwan Jesucristupa Ispiritun qamkunawan kashanraykumi tukuy tyimpupaq kawsankillapa, kwirpuykillapa uchaykillaparayku michka wanunanpaq kasha katinmapis. Chaqa Tayta Dyusmi mana uchayjunpaqna riqsishunllapa, Jesucristo qamkunapaq wanur kawsamushanrayku.

¹¹ Chaqa Jesucristutami, Tayta Dyus wanushanmanta kawsachimuran. Chay paypa Ispiritun qamkunapi kawsashanraykumi, chay kwirpuykillapa uchaykillaparayku wanutinmapis, maydiyaga qashan kawsachimunqa.

¹² Chayraykumi ukniykuna tukuy chaykunata yaçharqa, Tayta Dyuspa Ispiritun munashanllatana rurar kawsar, amana munashanchikllata rurar uchakurnaqa kawsashunllapachu.

¹³ Chaqa qamkuna munashaykillapanulla kawsarqami, tukuy tyimpupaqna wanunkillapa. Piru Santu Ispiritu yanapashutinllapami, tukuy chay mana allin munashaykillapakunataqa wanuchiqa yupay دچارqa, tukuy tyimpupaqna kawsankillapa.

¹⁴ Chaynulla Dyuspa Ispiritun kaynu rurar kawsayllapa nimashanchiknulla ruraqkunamami, chiqap Tayta Dyuspaqa wamrankunana kanchikllapa.

¹⁵ Chaynu karmi manana, imanutaq uk sirbikuq mantaqnin payta qishashanrayku manchakun chay yupayqa Tayta Dyusmantaqa manchakuyta puytinchiknachu. Ash-

wanmi Santu Ispiriturayku, Tayta Dyuspa chiqap wamrankunana kar payman qimikar “*Abba*, † Taytaymi kanki” niyta puytinchikllapa.

¹⁶ Chaqa Santu Ispiritullami shunqunchikllapapi kar intrachimanchikllapa, Tayta Dyuspaqa wamrankunanami kanchikllapa nir.

¹⁷ Chaynu Tayta Dyuspa wamrankuna karnaqa, imanutaq Jesucristumaqa Tayta Dyuswana, chaynullami maydiyaqa nuqanchikkunapis kashunllapa. Chayraykumi kananqa kriyishanchikrayku michka qischakar imamapis shachinakushunllapa, maydiyaqa paywan pullana kusalata aligriyashunllapa nir yaçhar.

Dyus arnimashanchiktami yarayanchikllapa

¹⁸ Kanankuna kay pachapi kusata qischakanchikllapa. Piru chaynu qischakarmapismi ama llakishunllapachu. Chaqa chay qischakaykunamantaqami, kusala mas shumaqta aypashunllapa Tayta Dyus arnimashanchikllapataqa.

¹⁹⁻²¹ Piru kay tyimpukunapiqami Tayta Dyus kay pachapi, syilupi tukuy imata rurashankunata rikayashanchikkunaqa, nuqanchikkuna uchakushanchikllaparayku, Tayta Dyusqa dijaran kusata qischakar wanunanllapapaq ima. Chaymi yarakuyanllapa, Tayta Dyus uchanchikllapamanta shumaqchar pullakumanallapakaman. Chaqa chay diyaqami, tukuy imapis shumaqchakashana kanqa. Chaymi nuqanchikkunaqa, Dyus tukuy imata rurashankunawanqa, pullana kar kusa shumaqta kawsashunllapa.

²² Chay nishanchikllapanumi, Tayta Dyus rurashankunapis tukuylla kanankaman kusalata qischakar yarakuyan, imanutaq uk warmisitamaqa itikunanpaq qischakan chaynu.

²³ Piru chaynuqami mana paykunalachu qischakayanllapa. Ashwan nuqanchikkunapis Tayta Dyus rurashankunawanqa, pullana qischakayanchikllapa. Piru Tayta Dyusqami Santu Ispiritunta qumashanchik intrachimanallapapaq, tukuy arnimashanchikkunataqa kumplimayashunllapa nir. Chaymi kusata qischakarmapis, yarakuyanchikllapa Tayta Dyus arnimashanchikllapakunata aypanallapapaq. Chaqa chay diyapimi wanushanchikmanta kawsachimarninchikllapa, uk mushuq kwirputana qumashunllapa, chiqap wamrankunana kar, paywan pullana tukuy tyimpupaq kawsanallapapaq.

²⁴ Chaqa Tayta Dyuspi allita kriyishallapalami, payqa washamasha unaq syilupi tukuy tyimpupaqna kawsanapaq kanchikllapa. Piru manaraqmi tukuy chaykunataqa rikayanchikraqchu. Chaqa chay tukuy arnimashanchikkunata aypashana kargami, mana yarpuyachuwannllapanachu Tayta Dyuswan unaq syilupi pullana kashaq nirqa.

²⁵ Chayraykumi kanankaman mana shaykuq yarakuyanchikllapa, unaq syiluman rir chay manaraq rikayashanchikllapa chaykunata rikanallapakaman.

²⁶ Piru nuqanchikkunaqami, chiqaptaqa mana yaçhanchikllapachu, Tayta Dyusman imanuman mañakuymatapis. Chaynu katinmapismi, Santu Ispirituqa nuqanchik rimar mañakuyashanchikmantaqa, kusala llakiywan mañakur intrachin Tayta Dyustaqa. Chaynullami Santu Ispirituqa yanapamanchikpis qischakar yarpupakushamapis.

²⁷ Piru Tayta Dyusqami tukuy imata yarpuyashanchikkunamatapis allita yaçhanllana. Chaymi Santu Ispiritu mañakutinqa kusa allita intrakan. Chaqa pay munashannullami, Santu Ispirituqa mañakun Dyuspa allin kaqninkunapaqqa.

Manami imapis Jesucristumantaqa chiqanchamashunllapachu

²⁸ Allita yaçhashanchikllapanu, Tayta Dyusmi akramashanchikllapa pay munashannulla, imanuman kanallapapaqmapis nir yaçharllana. Chaymi tukuy paypana kar, payta munaqkunataqami imapi rikarishallapamapis allinpaqna tikramanchikllapa.

²⁹ Chaqa unaymanta-pacha manaraq nasiyashallapami, Tayta Dyusqa riqsimarninchik akramaranchikllapa imanutaq Wamran Jesucristo allinlata rurar kawsaran

† 8:15 *Abba* nirqami rimayninchikpiqa munan niyta Papisituy nir.

chaynu kanallapapaq. Chaynu kashallapami, Jesucristuqa tukuy nuqanchikkunapa kulaka ukninchikllapana.

³⁰ Chaynu akramarninchikllapami, Tayta Dyusqa paypa wamrankunana kanallapapaq nimashanchikllapa. Chaymi uchanchikllapakunamanta llakipar, manana uchayjunpaqnachu riqsimashanchikllapa. Chaynu llakipar mana uchayjunpaqna riqsimashanchikllaparaykumi, maydiyaqa Jesucristo mantakuyashanpina, kusa shumaqta kawsanallapapaq nisha.

³¹ Chaynu tukuy chaykunata yaçharnaqa, jamana imapaqpis yarpupakushunllapachu! Chaqa Tayta Dyus kusa pudirninwan kuytamashaqa, manami mayqanpis paymanta chiqanchamayninchiktaqa puytingallapachu.

³² Chaqa Tayta Dyusqami kusata munamarninchikllapa, Wamran Jesucristumatapis mana miçhamarninchikllapachu, paylla kay pachaman kaçhamuran uchanchikllaparayku wanunanpaq. Chaynu Wamran Jesucristuta nuqanchikrayku kaçhamusha karqa, çmanachu Tayta Dyusqa tukuy chay arnimashanchikkunataqa qumayashun Wamranwan pullatana?

³³ Chaynu Tayta Dyus akrashan wamrankunata mana uchayjunpaqna riqsimashallapaqa, çmayqantaq uchachar, qamqa uchayjun kanki nimayninchikta puytayanqa?

³⁴ Chaqa Jesucristumi wanuran, uchanchikkunamanta washamanallapapaq. Chaymantami chay wanushanmanta kawsamur, Tayta Dyuspa allilaw qichqanpi tasha nuqanchikkunapaq mañakuyan. Chaymi mana mayqanpis nimayninchikta puytinchu: “Uchayjun kashaykiraykumi qamqa kastigakanki” nirqa.

³⁵ Chaqa Jesucristo kusata munamashanchikmantaqami, mana mayqanpis paymanta chiqanchamayninchikta puytingallapachu. çKaykunachu chiqanchamayninchikta puytayanqa? çChay qischakaykuna, llakiykuna, qischamaqninchikkuna, mal-laqa tyimpu, mudananchik mana kar, saqra imakuna, chaynulla wanuykuna ima? çManami!

³⁶ Chaqa chaypaqmi Dyus nitin iskribikashakunapiqa nin:

“Tayta Dyus, qamta kasushushayllaparaykumi,
chay çhiqnimaqkunaqa imuraspis wanuchimananllapapaq yarpunllapa.
Chaqa uyshata imanutaq wanuchiq apanllapa,
chaynumi ruramananllapa” nir.

³⁷ Piru tukuy chaykunamapismi, mana binsimashunllapachu. Ashwanmi Jesucristo munar yanapamashanchikwanmi chaykunataqa binsinchikllapa.

³⁸ Chaymi nuqaqa kusata kunfyakar nini: Chay wanuykuna, kawsaykuna, angelkuna, dyablukuna, chaynulla kanan, maydiyapismi mana chiqanchamayninchiktaqa puytingallapachu Tayta Dyus kusata munamashanchikmantaqa. Chaynulla kusa puytiq mantakuqkuna,

³⁹ unaq syilupi, kay pachapi kaqkuna, chaynulla tukuy imakunata Tayta Dyus rurashankunamapismi, pay munamashanchikmantaqa mana chiqanchamayninchiktaqa puytingallapachu. Chaqa pay kusata munamarninchikllapami, Amitunchik Jesucristutaqa kaçhamuran washamanallapapaq.

9

Pablumi llakin Israel runakuna mana kriyishanllaparayku

¹ Kriyiq masiykuna, Jesucristupi kriyiq kashayraykumi, Tayta Dyuspa Santu Ispiritanwan kar, mana llullakur imachu chiqapta nishaykillapa:

² Chay pwibluyllamanta Israel runa masiykuna, Jesucristupi mana kriyishanllaparaykumi shunquypi kusalata llakichiman.

³ Chaymi pwibluyllamanta katinllapa paykunata kusata munashayraykuqa, puytiy-paq katinmaqa Amituy Jesucristumanta ashur paykuna washakashana kananllapa-paqqa lugarninllapa nuqa tukuy tyimpupaq kastigakayman.

⁴ ¿Piru imapaqtaq mana kriyinanqallapaqa? Chaqa unaymanta-pachami Israel ayllulla kanillapa. Tayta Dyusmi akramaranllapa, paypa wamrankuna kanayllapa-paqqa. Chaynulla unay rukuyllapakunawanpis tratukunata ruraran. Chaymi rukuyllapakunaqa Tayta Dyus paykunawan kashanrayku chay kusa shumaq llipyayninmatapis rikaranllapa. Chaynullami mantakuykunamatapis Moiestaqa qur, intrachiranpis, imanumi allita payta aduranqallapa nir. Chaynulla niranpis, paykunallamantashi uk washakuq shamuyanqa nir.

⁵ Chaqa chay unay rukuyllapa Abrahampa, Isaacpa, Jacobupa ayllunkunallami kanillapa. Chay aylluylapakunamantami Tayta Dyuspa Wamran Jesucristupis nasiran. Payqami Dyuslla kar, tukuy imatapis rikar mantan. Chayraykumi payqa tukuy tyimpupaq alabakashana kanqa. ¡Chaynumi kanqa!

Manami Israelmanta kaqkunalachu Dyuspa wamrankunaqa

⁶ Chaymi ama yarpushunllapachu, Dyusqa arnikushantaqa mana kumplinchu nirqa. Ashwanmi Tayta Dyusqa tukuy arnikushantaqa mana qunqarchu kumpliran. Piru chaynu Israelmanta kaqkunata Tayta Dyus kumplimatinllamapis, manami tukuyniyllapachu Tayta Dyuspa wamrankunaqa kanillapa.

⁷ Chaynulla Abrahampa ayllunllamanta karmapismi, mana tukuyniyllapachu Tayta Dyuspa chiqap wamrankunaqa kanillapa. Chayraykumi Tayta Dyusqa Abrahamta nisha kayaq: “Wamrayki Isaacmanta kaq ayllunkunalami, chiqap akrashay wamraykunaqa kanqa” nir.

⁸ Chaynu nirmi, Tayta Dyusqa intrachimanchikllapa, michka Abrahampa ayllunkuna karmapismi, mana tukuychu paypa wamrankunaqa kanillapa nir. Chaqa Tayta Dyusqami Abrahamta arnisha kayaq wamran Isaacraykushi aylluyjun kayanqa nir. Abrahamta ayllunkunapaq arnisha kayaq chaykunalatami Tayta Dyusqa chiqap wamrankunapaqqa riqsisha.

⁹ Chaqa Tayta Dyusqami Abrahamta kaynu nir arnisha kayaq: “Uk añumanta tikrakamutiyqami, warmiki Saraqa uk wamrituyjun kanqa” nir. *

¹⁰ Manami kaykunawanchu tukukaran. Ashwanmi Tayta Dyusqa qashan ukkunatapis akraranraq. Chay akrashan chaykunaqami unay rukuyllapa Isaacllamanta kaq, Rebecapa milli wamrankuna.

¹¹⁻¹³ Piru kay wamritukuna manaraq nasiyar manaraq uchayjun katinmi Tayta Dyus, Rebecataqa niran:

“Chay puntata nasiq chaymi,
chay ikita nasiq chayta sirbinga” nir.

Chaynulla Tayta Dyus nitin iskribikashankunapipismi kaynu nin:

“Esauta yanapanaymantaqami,

Jacobo kusa shumaqta yarpuchimatin akrar yanaparay” nir.

Chaynu nirqami Tayta Dyusqa intrachimanchik, runakunata paypaq kananpaq akranarqashi, allinta mana allinta rurashanmatapis mana kwintacharchu akrar yanapan, pay munashanlatana rurananllapaq nir.

¹⁴ Chaynu Tayta Dyus pay munashankunalata akratingami, ama nishunllapachu: “Tayta Dyusqami mana allin kar chaynu rurayan” nirqa.

¹⁵ Chaqa chaypaqmi Tayta Dyusqa, Moiesta kaynu niran:

“Mayqanta llakipar yanapayta munarqami,
llakipar yanapashaq” nir.

* **9:9** Kaynuqami Abrahamqa yaCharan Dyus arnishaqa Isaacmanta karan, mana Ismaelmantachu nir. Rikashun Génesis 18.10-14, 21.8-12.

16 Chaynu katinga ¿nuqanchik allinta rurashanchikrayku chaynulla nuqanchiklla llakipakayta munashanchikraykuchu Tayta Dyusqa llakipamanchik? ¡Manami! Ashwanmi Tayta Dyusqa paylla munamarninchik llakipamanchikllapa.

17 Chaqa Tayta Dyus nitin iskribikashakunapimi, chay Egiptupi Faraonta niran:

“Qamtami kusa puytiq mantakuq kanaykipaq nishuray.

Piru chaynu kusa puytiq katkimapismi binsishuray.

Chaynuqami ruraray kwintata qukanaykipaq,

imanumi kusa pudirniyjun kani nir.

Chaymi chayta tukuy pachapi yaçharqa, riqsimanqallapa

imanumi kusa pudirniyjun Dyus kani” nir.

18 Chaynumi yaçhanchikllapa Tayta Dyuslla munarmi runakunata llakipan, ashwan mana munarqa dijan mana intrakaqkunana tikrakananllapapaq nir.

19 Piru imanupiqaçhi uknikillapallaqa nimayankillapa kanqa. “Tayta Dyusmi tukuyta ruramashanchik, paypi kriyiqkunata, chaynulla mana kriyiqkunamatapis. Chaynu katinga mana intrakaqkunapaq tikramashallapa uchakushallapaqa ¿imarayku-taq kastigamayashunllapaqa?” nir.

20 Chaynu nirqa, ¿pitaq qamqa kanki Taytanchik Dyusta chaynu ninaykipaqqqa? Ma kayta yarpuyllapa, ¿uk runa, allpa mankata ruratingachu, chay rurashanqa niyanqa, imapaqtaq kaynuta ruramashayki? nir. ¡Manami! Chaynulla, Tayta Dyus, allpa mankata yupay rurashusha katingachu ninkiman, ¿imapaqtaq kaynuta ruramashayki? nir. ¡Manami!

21 Chaqa Taytanchik Dyus mankata ruraq yupay karmi, dirichuyjun imatapis pay munashanta rurananpaqqa. Chaymi chay napa allpallamanta rurayta puytin, kusa shumaqla purichir fyistakunalapi yanukunanpaq kusa shumaq mankakunata. Chaynulla ruraytapis puytin, waran waran yanukunanpaq ima. Chaynullami Tayta Dyusqa nuqanchikkunawanpis rurana. †

22 Chaymi payqa tukuypa rikaqnin kashanrayku, pudirninllawan chay uchayjunku-namatapis kastigananpaq karan. Piru payqami intrachimanchik, imanumi kusa allin kar llakipakun nir. Chaynu karmi, tukuy tyimpupaq kastigakananllapapaq karan chaykunataqa llakipar, mana kastigarchu kusalata yarararan.

23 Chaynu unaymanta-pacha llakipakunanpaq nisha karmi, paykunata llakipar nuqanchikkunawanpis chaynullata ruraran kwintata qukanallapapaq Taytanchik Dyusqami kusa llakipakuq, kusa puytiq nir. Chaynuqami Tayta Dyusqa ruraran, maydiyaqa tukuyninchikllapana paywan kusala shumaq luryanpina kawsanallapapaq.

24 Chaqa Tayta Dyusqami akramashanchikllapa wakinta Israelmanta kaqkunata, wakinta-shuypaqa mana Israelmanta kaqkunata, paypa wamrankuna kanallapapaqqa.

25 Chaypaqmi Dyus nitin, Oseasqa kaynu nir iskribiran:

“Mana munashay runakunatami,

kusa munashay wamraykuna kankillapa nishaq.

26 Chay lugarllapimi qamkunata nishurayllapa:

‘Manami nuqapa wamraykunachu kankillapa’ nir.

Piru kananqami chay lugarllapi qashan nishaykillapapis:

‘Chiqap kawsaq Dyus kashayrayku nuqapa wamraykunanami kankillapa’ nir”.

27-28 Piru Israelpa ayllunkunapaq-shuypaqami, Isaiasqa kaynu niran:

“Tayta Dyusmi nishantaqa kumplir,

tukuy pachapi taqkunata allita rikar yaçharqa dasna kastiganqa.

Chaymi Israelpa ayllunkuna kusala achka mar manyapi aqu yupay karmapis,

Tayta Dyus paykunata rikar yaçhatinqa, wakinkunalami washakanqallapa” nir.

† 9:21 Masta intrakanarqa rikashun Jeremías 18.4-6.

²⁹ Chaynullami Isaiasqa, unayllana Israel runakunapaqqa kaynu nisha karanpis:

“Kusa puytiq Taytanchik Dyus
mana llakipamaqninchikllapa karqami,
mana wakinkunalamatapis washarchu
tukuyninchikllapata tukchimanallapata,
imanutaq chay Sodomata, chaynulla Gomorra pwibluta
limpulla chinqachiran chaynulla” nir.

Israel runakunami wakinqa mana kriyinaranllapachu

³⁰ Chaymi mana Israelmanta runakunaqa Moisés mantakushanta kasur washakaytaqa mana yarpuranlamapischu. Ashwanmi Jesucristupi kriyitinla Dyusqa llakipar mana uchayjunpaqnachu riqsiran.

³¹ Nataq Israel runakuna-shuyapaqa, Moisés mantakushanta kumplir washakayta kamarmapis mana puytiranllapachu.

³² Chaqa paykunaqami Jesucristupi kriyir washakaytaqa mana yarpuranllapachu. Ashwanmi Moisés mantakushanta tukuyta kumplirla washakayta yarpuranllapa. Chaynu Jesucristupi mana kriyinishanllaparaykumi, paypi trumpisar rataq yupayna karanllapa.

³³ Chaymi Jesucristupaq Dyus nitin iskribikashakunapiqa, kaynu nin:

“Sión pwibluyupimi uk rumita çhurashaq.
Chay rumipimi trumpisanqallapa.
Piru paypi kriyiqkunataqami kusata yanapatin,
mana pinqaypiqa kidanqallapachu” nir.

10

Pablumi Israel masinkuna Jesucristupi kriyinanllapata munan

¹ Ukniykuna, nuqaqami tukuy shunquywan kusata munani Israel kaq masiykuna washakananta. Chaymi mañakurmapis, kusata Tayta Dyusta mañani paykunata washananpaq.

² Chaqa allitami yaçhani, paykunaqami kusata Tayta Dyusta sirbiytaqa munanllapa nir. Piru chaynu munarmapismi, mana intrakanllapachu Tayta Dyus munashanta rurananllapaqqa.

³ Chaynulla manami intrakashallapachu Tayta Dyus imanu uchanchikkunamanta pirdunamanchikllapa nirqa. Ashwanmi paykunaqa yarpushanta karanlata rurar washakayta yarpunllapa. Chaymi Dyus nishannu Wamran Jesucristupi kriyiytaqa mana munanllapachu.

⁴ Piru Jesucristuqami, Moisés mantakushankunataqa tukuyta kumplir wanuran, uchanchikkunapaq pagrakunanpaqqa. Chaymi manana chay mantakuykunataqa min-istinchikllapanachu washakanallapapaqqa. Ashwanmi Jesucristupi allita kriyishala, Tayta Dyusqa mana uchayjunpaqnachu riqsir washamanchikllapa.

Dyusmi tukuyta washayta munan

⁵ Piru Dyus nitinmi Moisesqa kaynu nir iskribiranpis: “Tukuy chay mantakushaykuna nata kasur kawsaqkunalami kusa allinqa kanqallapa” nir.

⁶ Piru tukuy chay mantakuykunata mana kumpliya puytishanllaparaykumi, Tayta Dyusqa kaynu niran: “Wamray Jesucristupi kriyitinllapalami, mana uchayjunpaqnachu riqsir washashaq” nir. Chaynu Tayta Dyus nishanpaq willashutiylapagaçhi niyankillapa kanqa: ¿Mayqantaq syiluman rir Dyuspa Akrashan Cristunta kay pachaman apamuyanqa, payta rikar kriyinanllapapaq? nir.

⁷ Chaynulla kaynutaçhi yarpuyankillapa kanqa “¿Mayqantaq chay kusa saqra uçhkupi pampakashanman rir, Dyuspa Akrashan Cristunta kawsachimur nuqanchikkunaman

apamuyanqa?” nir. ¡Piru manami chaynuchu! Ashwanmi Tayta Dyusqa, Wamran Jesucristutaqa wanushanmanta kawsachimushana.

⁸ Mana chaynu kawsachimusha katinga ¿ima nishaq nirtaq iskribikashakunapiqa nin: “Washakanaykipaq kaq kusa shumaq rimayqami pullayki, shimiki, chaynulla tukuy shunquykipi” nirqa? ¿Manachu intrakankillapa? Chaynuqami niyan Jesucristupaq yaçhachishuyashayllapakunapi kriyirila washakanaykillapapaq.*

⁹ Chaymi qamkuna, shimikillapawan “Jesucristuqami Amituy” nir, chaynulla tukuy shunquykillapawan “Tayta Dyusmi Jesucristuta wanushanmanta kawsachimushana” nir kriyirllapagami, washakankillapa.

¹⁰ Chaqa tukuy shunqunchikwan allita kriyishallapagami, Tayta Dyusqa manana uchayjunpaqnachu riqsimanichikllapa. Chaynu kriyirmi, shiminchikwanpis “Jesucristumi Amituyqa” nirlami washakanchikllapa.

¹¹ Chaypaqmi Dyus nitin iskribikashakunapiqa nin: “Paypi kriyiqkunataqami, kusata yanapatin mana pinqaypiqa kidanqallapachu” nirqa.

¹² Chaynuqami tukuypaq nin. Chaqa Tayta Dyusqami tukuypa amun kar, tukuylata chayllata rikamanichik, michka Israelmanta runakuna kashallapa, chaynulla mana Israelmanta kaq runakunamatapis. Chaymi mayqanpis payta mañakushaqa yanapamanichikllapa.

¹³ Chaqa Dyus nitin iskribikashakunapimi kaynu ninpis: “Mayqanpis Amitunchikpi † kriyir shutinpi mañakuqgami, washakanqa” nir.

¹⁴⁻¹⁵ Piru Tayta Dyusta manaraq riqsir, mana mañakutinga, ¿imanunari washanqa? Chaqa manaraq mayqantapis paykunata yaçhachinanllapapaqqa kaçhashachu. Chaynulla chay yaçhachikuqkuna manaraq çhayatinga, ¿imanuna yaçhayta puytingallapa Jesuspaqqa? Chayna Jesuspaq mana yaçharllapapaq, ¿imanunari Jesuspiqa kriyiyta puytingallapa? Chaqa manaraq-ari yaçhayanllapachu mayqanmi Jesusqa nirpis. Chaymi mana imanupis payman mañakuyta puytiyanqallapachu washakananllapapaqqa. Tukuy chaypaqmi Tayta Dyus nitin iskribikashakunapiqa kaynu nin: “Kusa shumaqmi kanqa, Dyuspa shumaq rimayninta yaçhachikuq çhamutinllapapaq. Chaqa chaynu yaçhachikutinllapami, achka runakuna kusa aligrila kanqallapa” nir.

¹⁶ Piru kusa shumaq washakananllapapaq karan chayta yaçhachikutinllapapismi, Israelmanta kaqkunaqa tukuyqa mana kriyishachu kanillapa. Chaypaqmi Isaías kaynu nir iskribiran: “Tayta Dyus, qampaq yaçhachikutiyqa, manami tukuychu kriyimashallapa” nir.

¹⁷ Piru Dyuspa shumaq rimayninta yaçhakutinllapami uyakunchikllapa. Chaynu uyakurmi Jesucristupiqqa kriyinchikllapa.

¹⁸ Mabir tapushaykillapa: ¿Manachu Israelmanta kaqkunaqa tukuy uyakurayllapa chay shumaqta washakanayllapapaq yaçhachikutinllapapaq? Tukuymi uyakurayllapa. Chaymi Dyus nitin iskribikashakunapiqa chaypaq kaynu nin:

“Tayta Dyus unaq syilupi rurashankunami, maylawpi kaq runakunatapis uk rimaq yupay qampaq intrachin” nir.

¹⁹ Ma, qashan tapushaykillapa: ¿Chaynu yaçhachikutinllapamapischu, Israelmanta kaqkuna kwintata qukanayllapapaq karan chaykunaqa, mana kwintata qukarayllapa? ¡Kwintatami qukarayllapa! Chaypaqmi Moisespis Dyus nitin iskribishanpiqa kaynu niran:

“Israel runakunami piñakunqa, mana Israelmanta kaqkunata munar akrar washashayrayku.

* **10:8** Rikashun Deuteronomio 30.12-14. † **10:13** Amitunchik nirqami, niyanchik Jesucristupaq. Rikashunpis Joel 2.32.

Chaqa chay mana intrakaq runakunata munatiy rikamarllapami, Israelmanta kaqkunaqa piñakunqallapa” nir.

²⁰ Chaynullami Dyus nitin Isaiaspis mana manchakurchu, kaynu nir iskribiran: “Mana maskamaq runakunami tarimaranllapa.

Nuqapaq mana tapukuq runakunatami dijasha kani riqsimananllapapaq” nir.

²¹ Piru Israel runakunapaq-shuypaqa, Dyus nitinmi Isaiasqa kaynuta iskribiran: “Chay runakunata mana shaykuq qayatiymapismi, paykunaqa mana intrakaqkuna kar, mana uyamayta munaranllapachu” nir.

11

Wakin Israel runakuna Dyuspi kriyishallapa

¹ Ma tapushaykillapa: ¿Tayta Dyusqachu Israel runakunawan mana imatapis yaçhayta munaninchu nirqa, tukuy tyimpupaqna ashusha kanqa paykunamantaqa? ¡Manami! Chaqa imanutaq nuqamaqa unay rukuy Abrahampa ayllun, Benjaminpa ayllunllamanta kar, Israel runalla katiymapis, Tayta Dyusqa mana nuqamantaqa ashushachu.

² Chaqa Tayta Dyusqami, unaymanta-pacha Israelmanta kaq runakunataqa akrar paypa wamrankunana kananpaq niran. Chaynu katinmi, Tayta Dyusqa paykunataqa akrashana kar, mana paykunataqa dijashachu. Nishaykillapapis: Uk kutimi Eliasqa, Israel kaqkunamanta kriyiqqa paylana kanqa nir yarpur, kaynu niran:

³ “Tayta Dyusniy, kay pwiblu masiykunami rimaqnikikunata wanuchishallapa. Chaynulla altarnikikunatapismi ratachishallapa ima.

Nuqalatami kawsaqtaqa dijamashallapa.

Piru kusatami wanuchimayta munanllapa” nir.

⁴ Chaynu Elías nitinmi, Tayta Dyusqa dibaldila llakipakuq kashanrayku, kaynu niran: “Manami qamlachu nuqapi kriyiqqa kanki.

Ashwanmi akrashana kani syiti mil (7,000) Israel runakunata, nuqalatana kasanmananllapapaq.

Chaynulla chay akrashaykunaqami mana qunqurir adurashallapalamapischu, chay Baal shutiq amituy niyashanllapamatapis” nir.

⁵ Chaynullami Eliaspa tyimpunpi yupay kananpis Israel runa masiykunamanta wakinqa Tayta Dyuspi kriyishanllaparaykumi payqa dibaldila llakipar akrashana paypa wamrankunana kananllapapaq.

⁶ Chaynu dibaldila llakipashanraykumi, kananqa washakashallapana. Piru chaynuqami akrarqa washasha Tayta Dyusqa kusala chiqap llakipakuq kashanrayku, manami paykuna imakunata kusa allinta rurashanllaparaykuchu washakashallapa. Chaqa allinta rurashanllaparayku washakashallapa katinga, Tayta Dyus dibaldila llakipakushanqa manana imapaqpis sirbiyanmannachu.

⁷ Tukuy chaykunata yaçharqa, ¿imatataq intrakanchikllapa? Chaqa pwibluymanta achka runakunami Jesuspi mana kriyirmapis washakayashaqllapa nir yarpuranllapa. Chaymi mana washakaytaqa puytiranllapachu. Piru wakin Israelmanta kaqkunataqami Taytanchik Dyus akramaranllapa, Jesucristupi kriyir washakanayllapapaq. Piru paykuna munashanta ruraqkunataqami, Tayta Dyusqa dijaran, kusa mas mana intrakaqkuna tikrakananllapapaq.

⁸ Chaymi Dyus nitin iskribikashakunapiqa nin:

“Tayta Dyusmi paykunataqa dijaran, pay nishanta ama intrakananllapapaq.

Chaynu dijatinmi, nawiyjun karmapis, syigu yupayna kidaranllapa.

Rinriyjun karmapismi, upa yupayna kidaranllapa.

Chaymi chay munashanta ruraqkunaqa kanankaman chaynu kidashallapa” nir.

⁹ Chaymi Davidpis niran:

“Chay munashanta rurar tantanakur mikur kusala allinmi kanchikllapa nir yarpuyashanllapamapismi,
 imanutaq uk runata pata ñitin chaynu tiktirar kastigay Tayta Dyus.

¹⁰ Chaymi qamta mana kriyishur munashanta ruraqkunapaqa,
 nawinmapis syigu yupayna kidanqa.

Chaynulla waqtanllapamapis limpu kurpalla tikrakanqa.
 Chaynumi tukuy tyimpu qischakanqallapa” nir.

Dyusqami mana Israel runakunatapis washanqa

¹¹ Qashan tapushaykillapa: ¿Israel runakunaqachu, Dyuspi mana kriyinarqa tukuy tyimpupaqna ashushallapa? ¡Manami! Chaqa paykuna Jesucristupi mana kriyiyta munatinllapamapis, ashwan Tayta Dyusqa yanapasha mana Israel runakunata, Jesucristupi kriyir washakananllapapaq. Chaymi chay Israel runakunaqa inbidyakar piñakunqallapa mana Israelmanta kaqkuna yanapakashanrayku. Chaynu inbidyakarmi, imanupiqqa qashan animakunmanllapa, Jesucristupi kriyir washakananllapapaqqa.

¹² Chaymi, Israel runakuna Jesucristupi mana kriyitinllapaqa, Tayta Dyusqa mana Israel kaqkunata kusata yanapar washasha. Piru Israel runakuna Jesucristupi kriyitinllapaqami, Tayta Dyusqa tukuyta ashwan masta yanapar washanqa.

¹³ Piru wakinnikikunaqami mana Israelmantachu kankillapa. Chayraykumi nishaykillapa: Tayta Dyusqami kaçhamasha qamkuna mana Israelmanta kaqkunapa yaçhachishuqnikillapa kanaypaq. Chaymi kusata aligriyar, puytishaykaman kusa allita yaçhachishuyllapata munayani.

¹⁴ Chaynu yaçhachishutiyllapa kriyitkillapami, chay pwiblumanta Israel kaq masiykunapis rikashurllapaqa, Jesucristupi kriyir washakanmanllapa.

¹⁵ Chaqa Israelmanta kaq masiykunaqami Jesucristupi mana kriyinishanrayku, Tayta Dyuswanqa mana shumaqta kawsaytaqa puytiranllapachu. Chaymi ashwan qamkuna mana Israelmanta kaqkunata Tayta Dyusqa llakipashuranllapa paypa wamrankunapaqna riqsikanaykillapapaq. Piru kanan pwibluymanta Israel masiykuna, Jesucristupi kriyitinllapaqami tukuypaq kusala shumaq kanman. Chaynuqami Israelmanta masiykunaqa wanushanmanta kawsamusha yupayna kanmanllapa.

¹⁶ Israelmanta unay rukunchikllapakuna Tayta Dyuspi kriyirqami, Dyuspaqa wamrankuna karanllapa. Chaynulla kananpis Israelmanta kaq masiykuna Jesucristupi kriyirpismi, Tayta Dyuspaqa wamrankunalla. Yarpushunllapa kay ish kay kumparasyunpaq: Dyuspaq tanta nishankunamanta chay punta kaq kusa shumaq katinga, chay wakin tantakunapis kusa shumaq kanqa. Chaynulla uk qirupa çhupan, Dyuspaq kusa shumaq kasha katingami, chay rikrankunapis shumaq kanqa Dyuspaqqa.

¹⁷ Chay wakin Israelmanta kaq masiykuna tarpuy ulibu qirupa rikran yupay kat-inmapismi, mana paypi kriyishanrayku Tayta Dyusqa pitir itakuran. Chaymi ashwan qamkuna mana Israelmanta kaqkuna, mana tarpuy ulibumanta kar, munti ulibu qirukunapa rikran yupay katkillapamapismi, Jesucristupi kriyishaykillaparayku, Tayta Dyusqa chay tarpukasha ulibupa rikranman tullmashushallapa. Chaymi qamkuna mana Israelmanta karmapis, chay tarpuy ulibu qirupa chiqap rikrankunapaqna tikrakashaykillapa.

¹⁸ Piru chaynu chay tarpuy ulibupa rikranpi tullmakashana karqami, ama yarpunkillapachu kusala allinna kani nirqa. Chaqa qamkunaqami yanqa rikranpi tullmakashala kankillapa. Ma yarpushunllapa, uk qiruqami shan çhupanrayku, mana rikranraykuchu.

Chaymi qamkuna mana Israelmanta kaqkunataqa uk qirupa êchupan shachishutinllapa allinqa kankillapa. Manami qamkunaraykuchu paykunaqa shar allinqa. *

¹⁹ Chaynu nitiyqaçhi yarpuyankillapa kanqa: “Chiqaptami chaynu. Piru Tayta Dyusmi, Israel runakunata itakur, nuqakunata washamaranllapa” nir.

²⁰ Piru Israel masiykunataqami mana yanqallachu itakuran. Ashwanmi Tayta Dyusqa itakuran Jesucristupi mana kriyinishanrayku. Piru qamkunataqami Tayta Dyusqa washashushallapa, Jesucristupi kriyishaykillaparaykula. Chayraykumi ama yarpuyllapachu Israel runakunamantaqami kusa mas allinna kanchikllapa nirqa. Ashwanmi ama kusa kani nirchu Tayta Dyuslata manchar, allin kaqlata rurar kawsayllapa.

²¹ Chaqa chaynu kusa allinna kani nir alabakatkillapaqami, imanutaq Israel runakuna tarpuy ulibupa rikran katinmapis, Jesucristupi mana kriyishanrayku Tayta Dyusqa mana llakiparchu itakuran, chaynullami qamkunatapis mana llakiparchu itakushunmanllapa.

²² Piru jallita yarpuyllapa! Tayta Dyusqami kusa allinla tukuywan. Piru chay uchakuqkunataqami allita rikar kastigan. Chaymi imanutaq Jesucristupi mana kriyinaqkunataqa itakuran. Chaynu itakurmi, qamkunata chay uchaykillapamanta dibaldila pirdunashurllapa, chay tarpuy ulibupa rikranman tullmashushallapa. Chayraykumi Tayta Dyus dibaldila washashushanllapapi yarpur pay munashanlata rurar kawsankillapa. Mana chaynu ruratkillapaqami chay tullmashushanllapamanta itakushunqallapa.

²³ Piru Israelmanta kaq masiykuna Jesucristupi kriyitinllapaqami, Tayta Dyusqa qashan paykunataqa tullmanqa chay pitishanllaman. Chaqa Tayta Dyusqami kusala pudirniyjun chaynu qashan tullmar wamrankunapaqna riqsinanapaqqa.

²⁴ Chaynu tarpuy ulibupa rikrankuna kashanllaparayku, mas das tullmar wamrankunapaqna riqsiyanqa. Chaymi qamkuna, Jesucristupi kriyitkillapa, munti ulibupa yupay katkillapamapis, tarpuy ulibupa rikranman tullmashuqllapa yupay washashushallapa. Chaymi ashwan mas das washayta puytin Israelmanta kaq masiykuna, Jesucristupi kriyitinllapamaqa. Chaqa paykunaqami chay tarpuy ulibupa chiqap rikrankuna.

Dyusmi Israel runakunata munar washanayan

²⁵ Ukniykuna, Tayta Dyus yarpuyashankunataqami, mana allinchu aykala yaçhananapaqqa. Chaymi kananqa qamkuna mana Israelmanta kaqkunapis, tukuy chaykunata yaçhanaykillapata munani. Piru amami ninkillapachu: “Tayta Dyus, Israel runakunata mana intrakaqkuna kananpaq dijarqami, nuqanchikkunatana masta munamanchikllapa” nirqa. Chaqa Israelmanta kaqkunaqami chaynu mana intrakaqkunapaqqa tikrakasha, qamkuna chay mana Israelmanta kaqkuna, Jesuspi kriyinaaykillapakalaman.

²⁶ Chayna Jesucristupi kriyinaaykillapapaq karan chaykuna kriyitkillapanaqami, Tayta Dyusqa tukuy Israel runakunatapis washanqa. Chaypaqmi Dyus nitin iskribikashakunapiqa kaynu nin:

“Sión † pwiblumantami uk washakuq shamunqa,

Jacobupa ayllunkunata uchankunamanta llakipananpaq.

²⁷ Chaynumi kumplishaq

chay paykunata uchanllapamanta maydiyaqa washayashaq nir

uk tratuta rurashaytaqa”.

²⁸ Piru kananqami Israelmanta kaq masiykunaqa, Jesucristupi kriyir washakaytaqa mana munanllapachu. Chaymi Tayta Dyuspaqa kuntran tikrakashallapa. Chaynu

* **11:18** Ukpa êchupan nishaq nirqami intrachimanchik, imanumi unaymanta-pacha Tayta Dyusqa Abrahamta arniran paymanta kaq ayllunkunatashi, tukuy Israelmanta kaqkunataqa washayanqa nir. † **11:26** Sión nirqami niyanchik Jerusalén pwiblupaq.

tukutinllapaqami ashwan qamkuna mana Israelmanta kaqkunapaq kusala allin kasha. Chaqa Tayta Dyusqami qamkunatana llakipashurllapa mana uchayjunpaq riqsishushallapa. Piru chaynu katinmapis, Israel runakunataqa Tayta Dyusqa mu-nayanraq, chay unay rukuyllapakunata akrashanrayku.

²⁹ Chaqa chay unay rukuyllapakunata akrarmi, arniran paymanta kaq ayllunkunata yanapananpaq. Chayraykumi Tayta Dyusqa, Israel runakunataqa mana qunqarchu tukuyta kumplinqa.

³⁰ Piru Israelmanta kaq masiykuna Tayta Dyusta mana kasutinllapami, payqa qamkuna mana Israelmanta kaqkunata llakipar yanapashuyanllapa. Piru unay tyim-puqami qamkunapis mana kasuraykillapachu Tayta Dyustaqa.

³¹ Chaynullami kanan, Israelmanta kaq masiykunapis Tayta Dyustaqa mana ka-sushallapachu. Nataq Jesucristupi kriyitinllapaqami, Tayta Dyusqa llakipar yana-panqa, qamkunata yanapashuyanllapa chaynulla.

³² Piru tukuydami unayqa Tayta Dyusta mana kasuranchikllapachu. Chaymi uchanchikllaparayku Tayta Dyusqa uchapa makinpi wataq yupay dijaminanchikllapa. Chaynuqami Tayta Dyusqa dijaminanchikllapa, maydiyaqa tukuykata chayllatana llakipar yanapamanallapapaq nir.

¡Dyusninchiktami alabashunllapa!

³³ ¡Tukuy shunqunchikwan Taytanchik Dyusta alabashunllapa!

Payqa kusala allin,
kusala yaçhayniyun,
tukuy imata intrakan nir.

Chaynulla alabashunllapapis

pay yarpushantaqa mana mayqanpis intrakayta puytinchikllapachu nir,
chaynulla imanutaq
imanula kashallapamapis
payqa kusalata llakipar washamanchikllapa nir alabashunllapa.

³⁴ Chaqa manami mayqanpis

pay yarpuyashantaqa yaçhayta puytinchikllapachu.

Chaymi mayqanpis mana

paytaqa imatapis kaynu kaynu ruray nir
yaçhachiyta puytinchikllapachu.

³⁵ Chaynulla manami nuqanchikkunaqa

payta imalatapis qushanchikllapachu,
chay qushushaymanta imallataqa qumay ninallapapaqqa.

³⁶ Chaqa Taytanchik Dyusraykumi imapis kan.

Chaymi tukuy ima kaqpis Dyusninchikllapaq.

¡Chaynu katinmi

tukuyta paylata alabashunllapa tukuy tyimpupaq!

Chaynumi kanqa.

12

Jesucristupi kriyirnaqami Dyus munashanlata rurashun

¹ Ukniykuna, chaynu Tayta Dyus munar llakipamashanchikllaparayku, kusata ru-gashunillapa tukuy shunquykillapawan paypi allita kriyinaykillapapaq. Chaynu kar-qami, ufrindapaq lugarnin uk kusa allin kawsaq ufrindita yupayna qimikayllapa Tayta Dyusmanqa. Chaynuqami, kusa chiqapta aligriyachir paylata adurayankillapa.

² Chayraykumi kay pachapi runakuna mana allinkunata rurar kawsanllapa chayku-nataqa, amana rurarnachu kawsankillapa. Chaynu karnaqami chay unay kaq yarpuynikillapamatapis dijarna, mushuq yarpuyniyunna kayllapa. Chaymi chaynu

kawsarllapaqa, Tayta Dyus munashanlatami rurayani nir yaçhankillapa. Chaqa payqami munan allinlata rurar payta aligriyachir, kusala shumaq kawsanallapata.

³ Tayta Dyusmi kusa allin kar, nuqata akramar kaçhamasha, paypaq yaçhachishunayllapapaq. Chaymi tukuy qamkunata nishunillapa: Amami yarpuyllapachu ukkunamantaqami kusa allin kani, nirqa. Ashwanmi chaynu yarpunaykillapamantaqa Amituy Jesucristupi kriyishayraykumi imanukunayllapapaqpis Tayta Dyus yanapamashallapa nir yarpuyllapa.

⁴ Chaqa imanutaq kwirpunchikmaqa ukla karmapis kusala achka partiyjun. Piru chaynu achka karmapismi kwirpunchikpiqa mayqanninpi mana chayllata ruraytaqa puytinchu.

⁵ Chaynumi nuqanchikkunapis Jesucristupi kriyirqa, michka achka karmapis, uk kwirpulana kanchikllapa. Chaynuqami, tukuy imapipis yanapanakur, shumaqta kawsanapaqna kanchikllapa.

⁶ Tayta Dyusqami pay munashannulla pudirninwan yanapamanchikllapa ukta ukmanta, ukta-shuyapaqa ukmanta imana ruranallapapaq. Chaymi paypaq rimanapaq nimashallapaqa, kriyishanchiknu karanlata rimashunllapa.

⁷ Mayqanninchikllapata Tayta Dyus wakinkunata sirbinallapapaq nimashallapaqa, aligrila sirbishunllapa. Chaynulla ukkunata yaçhachinapaq nimashallapaqa, yaçhachikushunllapana.

⁸ Ukkunata animachinapaq Tayta Dyus nimashallapaqa, animachishunllapa. Chaynulla ukkunata ima ministishanpi yanapanapaq nimashallapaqa, tukuy imapipis yanapashunllapa. Mayqanninchikllapata wakinkunata rikanapaq nimashallapaqa, chaylapi yarpur rikashunllapa. Ukninchikkunata llakipanapaq nimashallapaqa, kusa aligrila llakipashunllapa.

Kriyiqkunaqami shumaqtana kawsashunllapa

⁹ Uknikillapa uknikillapa tukuy shunquykillapawan llakinakuyllapa. Chaynulla chay mana allin kaqtapis dijar, chay allin kaqlatana rurar kawsayllapa.

¹⁰ Jesucristupi kriyishaykillaparayku, uk ayllula yupay uknikillapa uknikillapa kusata llakinakuyllapa. Chaynulla ama kusa kani nirchu, qammanta uknikillapataqa masta rispitar, tukuylla chaynu kayllapa.

¹¹ Amami qillakuna karchu, Amitunchik Jesucristupaq ima ruraykuna katinpis, tukuy shunquykillapawan aligrila rurar sirbiyllapa.

¹² Chaymi, Dyus syiluman rinaykipaq arnishushanpi yarpur, aligrila kawsayllapa. Chaynu kargami michka qischakarpis, ama disanimakurchu shachinakunkillapa. Chaynulla amami qunqarchu Tayta Dyusman mañakunkillapa.

¹³ Jesucristupi kriyiq masinchikkunapa iman faltatinpis yanapayllapa. Chaynulla mayqan wasikiman watukushuq çhamutinpis, shumaqta samachiyllapa.

¹⁴ Mayqan mana allinta rurashunanllapapaq ikikillapapi puritinllapamapis, Tayta Dyusman mañakuyllapa, paykunata bindisir yanapananapaq. Piru amami mañakunkillapachu kastigananapaqqa.

¹⁵ Chaynulla ukkuna aligriyatinnllapaqa, pullan aligriyayllapa. Ukkuna llakir waqatinllapapis, paykunawan waqayllapa.

¹⁶ Chaymi uknikillapa uknikillapa uk yarpuyla kar, kusa shumaqta kawsayllapa. Amami kusa kani nir imachu, chay mana imayjun, chaynulla mana yaçhaq chaykunawanmapis, chaylla yupayna kawsayllapa.

¹⁷ Mayqan ima mana allinta rurashutinllapapis, amami paykunata mana allinta rurayta yarpunkillapachu. Ashwanmi tukuyta naypanpi kusala allin kaqkunallata rurayta kamayllapa.

¹⁸ Chaymi imanullapis tukuywan shumaqta kawsayllapa.

¹⁹ Uknijkuna, mayqan ima mana allinta rurashutinllapaqa, amami qamkunalla rikar yaçhar imanachiytapis yarpunkillapachu. Ashwanmi dijayllapa Tayta Dyus paykunata rikar yaçhanqa. Chaqa Dyus nitin iskribikashakunapimi kaynu nin:

“Nuqami chay mana allinta rurar uchakuqkunataqa
allita rikar yaçhar kastigashaq”.

Chaynumi nin Amitunchikqa.

²⁰ Chaynullami ninpis:

“Chay mana allinta rurashunaqkuna mallaqnatinpis, qaray.

Chaynulla yakunatinllapapis, upyachiyllapa.

Chaynu chay mana allinkunata rurashuqkunawan ruratkillapaqami,

paykunaqa pinqakutin qaqlanllapamapis kusa chupika intirupaq tikrakanqa” nir.

²¹ Piru amami dijankichu, chay mana allin kaqkuna binsishunanpaqqa. Ashwanmi allinkunalata rurar, mana allin kaqtaqa binsinkillapa.

13

Mantakuqninchikkunatami allita kasushunllapa

¹ Kay pachapi kaq tukuy mantakuqninchikkunata allita kasushunllapa. Chaqa Tayta Dyusmi tukuy paykunataqa çhurasha kay pachapi mantakunanllapapaqqa. Manami uk mantakuqqa payllamantachu mantakuyan. Ashwanmi Taytanchik Dyus chaynu nisha katin mantakuyan.

² Chaymi mayqanpis chay mantakuqkunata mana kasur, kuntran tikrakarllapaqa Tayta Dyusta mana kasuyanllapachu. Chaymi chaynu tukuqqa saqrata kastigakanqa.

³ Chaqa chay mantakuqkunataqami Tayta Dyusqa çhurasha, mana allin ruraqkunata kastigatin, manchakur ama mana allinkunata rurananllapapaq. Chayrayku qamkuna allinlatana ruraqkunaqa, amana manchakuyllapachu chay mantakuqkunaqa nuqakunatapis kastigamanqallapa nirqa. Chaymi mantakuqkuna kastigashunanllapata mana munarqa allinlata rurar kawsayllapa. Chaynuqami kusala allin runa nir alabashunqallapa.

⁴ Chaqa chay mantakuqkunaqami chaynu tukuyta allita rikarqa qamkunapaq byinikillapapaq rurayan, Tayta Dyus munashannulla. Chay-ari qamkuna ima mana allinta rurasha karga, chay mantakuqkunataqa manchayllapa. Chaqa manami yanqallachu paykunaqa Tayta Dyusta sirbiq yupay mantakuyanllapa. Chayraykumi mana allinta ruraqkunataqa, dirichuyjun kastigananpaqqa.

⁵ Piru chay mantakuqkunataqami, ama kastigakayta mancharlachu kasushunllapa. Ashwanmi chaynu kasunapaq allin nir yarpur kasushunllapa.

⁶ Chaymi chaynu allita rikamashanchikllaparayku, chay impwistuta pagrakunapaq kaqmatapis pagrakushunllapa. Chaqa paykunaqami pwiblunchikkunata allita rikar, Tayta Dyus munashanta rurayanllapa.

⁷ Chayraykumi imata paykunata pagranapaq kaqtaqa pagrashunllapa. Chaymi impwistukunata pagrakunapaq kaqtapis pagrakushunllapa. Chaynulla tukuy rispitanapaq kaqmatapis rispitar kasushunllapa.

Tukuywan shumaqta kawsashunllapa

⁸ Amami mayqanta pitilamatapis dibinkillapachu. Ashwanmi uknikillapa uknikillapa dibinakuq yupay imuraspis kusalata llakinakunkillapa. Chaynu ruraraqami, Dyus nitin Moisés mantakushankunataqa tukuyta kumpliyankillapana.

⁹ Chaqa chaypiqami nin: “Warmiyjun manaqa runayjun kaqkunaqa, ukkunawanqa ama punuyllapachu. Ama wanuchikuyllapachu; ama suwakuyllapachu; ama uknikupaq llullakur rimayllapachu. Chaynulla ama ukkunapa imanta munapakuyllapachu” nir. Piru “Llakiy runa masikikunapaq, imanutaq qampa

kwirpuykillapaq llakinki chaynulla” nishanlata rurarnaqami Dyus tukuy chay mantakushankunataqa kumpliyankillapana.

¹⁰ Chaqa uk runa ukninqa chiqapta llakirqami, mana ima mana allintapis ruranchu. Chaymi ukninkunata llakipar allinta rurar imanaqa Dyus tukuy mantakushankunataqa allitana kumplinllapa.

¹¹ Chaynu uknikillapakunapaq llakir imaqqa, allita kwintata qukankillapa: Jesucristo shamunan diyaqami shipchamuyanna nir. Chaqa paypi chayraq kriyishaqami, kusa mas achka tyimpuraq karan shamunanpaqqa. Piru kananqami mana achka tyimpunachu kidan. Chayraykumi ama qillakurnachu Tayta Dyustaqa sirbiyllapa. Chaqa qillakur Dyusta mana sirbirqami, punuq yupay kayankillapa. Chaynu kashaykillapamanta kananqa rikchakuq yupay kwintata qukayllapa: Imanumi kawsayani nir.

¹² Chaqa chay uchayjunkuna kawsayashan tyimpuqami tutaparaqlla yupay karmapis, achkillapaqna tikrakayan. Chaqa Jesucristo shamunan diyaqami shipchamuyanna. Chayraykumi, tutaparaqpi yupay mana allinkunata rurayashanchikkunataqa dijarna, ashwan achkila yupayna Tayta Dyus munashanlata rurar kawsashunllapa. Chaynuqami, chay tutaparaqpi mana allin ruraykunataqa binsishunllapa.

¹³ Chaynu achkiraqlapina kawsarqami, amana chay fyistakunapi sunsunulla tukunllapa chaykunaman rishunllapachu. Amami machashunllapachu. Tantyakar ama munashanchiklata rurashunllapachu. Amami runa kar, manaqa warmi karmapis ukwan ukwan punushunllapachu. Amami anyanakushunllapachu. Chaynulla amami inbidyanakushunllapachu.

¹⁴ Chaymi manana kwirpunchik munashannullata rurarnachu kawsashunllapa. Ashwanmi Amitunchik Jesucristo imanukunata kanatataq munayan, chaynulami kawsashunllapa.

14

Amami kriyiqpuraqa ukmanta rikanakushunllapachu

¹ Wakin kriyiq masinchikkunaqami Amitunchik Jesucristupaq yachachishanllapataqa manaraq allita intrakanllapachu. Piru chaynu katinllapamapismi ama kaynu ninkillapachu: “Qamqa manaraqmi allitaqa intrakankichu” nirqa. Ashwanmi shumaqta samachir pulla paykunawan kayllapa.

² Chaqa wakin kriyiqkunaqami ninllapa: Tukuy mikuykunatashi mikuyta puytinllapa nir. Piru chay manaraq allita intrakaqkunaqami ninllapa: Chay tarpukushankunalatashi mikur, mana aychakunamataqa mikuyta puytinllapachu nir. *

³ Chayraykumi qamkuna tukuy mikuykunata mikuqkunaqa, ama ukmanta rikankillapachu aychata mana mikuqkunataqa. Chaynulla qamkuna aychata mana mikuqkunapis, amami ukmantaqa rikankillapachu chay tukuy mikuyta mikuqkunataqa. Chaqa Tayta Dyusqami chayllata rikan wamrankuna nir.

⁴ Chaynu Taytanchik Dyus tukuyta shumaqta rikatinqa, ¿pitaq kanki Dyuspa sirbiqninta mana allinta rikanaykipaqqa? Chaqa Tayta Dyuslami rikar yachayta puytin, sirbiqninkunataqa, allinta rurasha katin, chaynulla mana allinta rurasha katinmapis. Piru, chay tukuy mikuyta mikuqkunata, chaynulla chay aychata mana mikuqkunamatapismi, Tayta Dyusqa pudirninwan allinpaq tikrar, wamranpaqna riqsinqa.

* **14:2** Chay tyimpukunapimi animalta wanuchir chay dyusnin nishanllapakunaman churaqllapa. Piru aychataqami wakinta chay fyistapi mikuqllapa, wakinta-shuyupaqa rantikuqllapa. Chaymi Israelmanta wakin kriyiqkunaqa mana mikunaqchu. Chaqa niqllapami, chay aychata mikurqashi uchakuyanllapa nir. Piru wakin mana Israelmanta kaq kriyiqkunaqami, mikuranllapa. Chaqa paykunaqami kwintata qukaran, chay aychata mikurqami, mana uchakuyanllapachu nir.

⁵ Chaynullami wakin kriyiq masinchikkunapis ninllapa: Tukuy diyakunamantami uk diyala kusa mas shumaq, Tayta Dyusta aduranallapapaqqa nir. Piru ukkunaqami kriyinnllapa, tukuy diyakunashi chaylla Tayta Dyusta aduranallapapaqqa nir. Chaymi ima diyapipis Dyusninchikta aduranarqa, adurashunllapa. Chayqami nuqanchikku-napina kanqa.

⁶ Chaqa tukuy diyamanta uk diyalapi, Tayta Dyusta adurananpaq nirmapismi ru-ranqa. Chaynulla tukuy diyami Tayta Dyusta adurananllapapaq nirmapis rurayta puytinga. Chay tukuy mikuyta mikuqkunapismi mikunqa. Chaynulla aychata mana mikuqkunapis ama mikunqachu. Chaqa, mayqanninllapapismi Tayta Dyusta payji ninanllapapaq tukuy chaykunataqa rurayanllapa.

⁷ Yaêhashanchikllapanu kawsarmapis manami nuqanchikkuna munashanchiknul-lachu kawsayanchikllapa. Chaynulla wanurpis, manami nuqanchikkuna munashanchiknullachu wanuyanchikllapa.

⁸ Chaymi kawsayarqa Amitunchikta sirbinapaq kawsayanchikllapa. Chaynulla wanurmapis, payllapaq wanuyanchikllapa. Chayraykumi kawsayar, manaqa wa-nurmapis, Amitunchikllapaq kanchikllapa.

⁹ Chayraykumi wanushakuna, kawsaqkunamapis paypalla kanallapapaqqa, Ami-tunchik Jesucristuqa wanur kawsamuran. Chaymi tukuylla payllapaq kanchikllapa.

¹⁰ Chaynu katinga, ¿imapaqtaq kriyiq masikikunataqa mana allinta rikankillapa? Chaynulla ¿imaraykutaq kriyiq masikikunataqa ukmanta rikankillapa? ¿Manaqachu qamkunalla rikar yaêhanakunaykillapapaq kankillapa? ¡Manami! Ashwanmi uk diya kayanqa tukuy nuqanchikkuna Tayta Dyuspa naypanman qimikashallapa rikar yaêhamanallapapaqqa.

¹¹ Chaypaqmi Dyus nitin iskribikashakunapiqa kaynu nin:

“Nuqallapaq jurarmi nishunillapa:

‘Tukuy riqsimarllapami, naypaypi qunqurir

chiqap Dyus kanki nir alabamanqallapa’ ninmi Amitunchikqa”.

¹² Chaynu Dyus nishannumi allita yaêhanchikllapa, uk diyami Tayta Dyuspa naypanman qimikar imata rurashanchikllapatapis willashallapa, rikar yaêhamanallapapaq kanqa nir.

Kriyiq masinchikkunata ama disanimachishunllapachu

¹³ Tukuy chaykunata yaêharnaqa, amana ukninchikllapa ukninchikllapaqa ukmanta rikanakurnachu kawsashunllapa. Ashwanmi allita yarpushunllapa: Chaynu ukniyku-nawan ukmanta ukmanta rikanakutiyllapaqa, imanupiqqa chay kriyishanmanta disan-imakur uchakunman nir.

¹⁴ Nuqa Pablumi, Amitunchik Jesucristupi allita kriyiq kar, yaêhani tukuy mikuyku-nata mikurqami mana uchakuyanchikchu nir. Piru wakin kriyiq masinchikkunaqa mana chaynutachu yarpunllapa. Ashwanmi chaynu mikurqashi, uchakuyanchik ninl-lapa. Chaynuta yarpuchitingami, paykunalapaq mana allin chu kanqa.

¹⁵ Chaymi nuqanchikkuna tukuy mikuykunata mikuq karmapis, chay wakin mikuy-lata mikuqkunapa naypanpiqa, ama mikushunllapachu. Chaqa imanupi chaynu mikushallapa, munar mikurqami, uchakur Jesucristupi kriyishanmanta chiqan-chakanmanllapa. Allita yarpuyllapa Jesucristuqami, paykunatapis washananpaq wa-nuran. Chaymi chaynu uchakuchir imaqa, manana chiqapta munanakur kawsaq yupaynachu kachuwannllapa.

¹⁶ Kuytawkish qamkunapaq allin nir yaêhayar, mikushaykillaparaykula ukkunata uchakuchitkillapa, wakin rikashuqkunaqa, “Imanutaq waknuqa kawsan” nitinllapa.

¹⁷ Chaqa manami mikushanchikrayku, upyashanchikrayku imachu Tayta Dyuspa mantakuyninpiqa kawsayanchikllapa. Ashwanmi Santu Ispiritu yanapamashallapa kusa aligrila, imatapis allinlata rurar tukuywan shumaqta kawsanallapapaqna kanchikllapa.

¹⁸ Chaynu kawsarmi, Jesucristuta allita sirbir, Tayta Dyus munashanlatana rurrayanchik. Chaynuqami, wakin rikamaqninchikkunaqa ninqallapa: “Paykunaqami kusa shumaqta kawsanllapa” nir.

¹⁹ Chayraykumi imanupis kusa shumaqta ukninchikllapa ukninchikllapa kawsashunllapa. Chaynuqami animachinakushunllapa allitana Jesucristupi kriyinallapapaq.

²⁰ Yaçhashanchikllapanu, tukuy mikuykunami allin. Nataq chay mana allin kaqqami, chay ukninchikkuna tukuy mikuyta mana mikuqkunapa naypanpi mikur uchakuchiyanchik chay. Chayraykumi mikuyraykulaqa ama ukninchikkuna kriyishanmanta chiqanchashunllapachu.

²¹ Chaymi ukniypa naypanpi tukuy mikuyta mikur, imata upyar, chaynulla imata rurarpis, chay kriyiq masinchikkunata uchakuchiyanchik nir yaçharqa, tukuy chay rurayashanchikkunataqa ama rurashunllapachu.

²² Chayraykumi tukuy mikuykuna allin mikunapaq nir kriyirqa, qamla allita yarpunkiman Tayta Dyuspa naypanpiqa. Chaymi mayqanpis allin kaqlata rurayani nir kriyirqa, payllapaq kusa shumaq kanqa.

²³ Piru uk kriyiq masinchik manaraq allita yaçhayar, kay mikuytami mana mikuyta puytinichu nir chaymanta mikurqa, uchakuyan. Chaqa kriyishanta mana rurar, chaynulla ima mana allinta rurarpis uchakuyan.

15

Amami munashaykilata rurarchu ukkunata yanapay

¹ Jesucristupi allita kriyiq kaqkunaqami, ama nuqanchikkuna munashanchiklata rurarnachu kawsashunllapa. Ashwanmi chay manaraq allita kriyiqkunata shumaqta yanapashunllapa, mas allita Jesucristupi kriyinanllapapaq.

² Chaynu ukninchikkunata yanapar animachishallapami waran waranqa mas allitana kriyinqallapa.

³ Chaqa Jesucristumaqami, mana pay munashanllatachu ruraran. Ashwanmi runakunapaq llakir qischakarmapis, Taytan Dyus munashanlata ruraran. Chaypaqmi Dyus nitin iskribikashakunapiqa kaynu nin: “Taytay, qamta musyashuqkunaqami nuqatapis musyamanllapa” nir.

⁴ Chaynuqami Tayta Dyus nitin unay iskribishanqa iskribikaran Dyus munashanta intrakanallapapaq. Chaymi chaynu intrakarnaqa, mana shaykuq paylapina yarpukur, aligriyashunllapa maydiyapis paywan kanchikllapa nir yaçharna.

⁵ Chaynu animachimaqninchik Taytanchik Dyus kusata yanapamanchikllapa, mana shaykuq paypi yarpukur kawsanallapapaq. Chaymi nuqaqa mañakuni Tayta Dyus yanapashutinllapa, Jesucristo yupay uk yarpuyla kar, qamkunapis uknikillapa uknikillapa yanapanakur shumaqta kawsanaykillapapaq.

⁶ Chaynuqami, tukuy uk yarpuyana kar, tantalana alabankillapa Amitunchik Jesucristupa Taytan, Taytanchikllapa Dyustaqa.

Kriyiqkunaqa shumaqta rikanakushunllapa

⁷ Imanutaq Jesucristo kusa shumaqta rikamashanchikllapa Dyuswanna kanallapapaq, chaynullami tukuy kriyiqkunaqa, maylawmanta karmapis ukninchikllapa ukninchikllapa kusa shumaqta rikanakushunllapa. Chaymi chayta rikarqa Taytanchik Dyusta alabanqallapa.

⁸ Chaqa allitami nishaykillapa: Jesucristuqami, shamuran Israel runakunata, chaynulla mana Israel runakunatapis washananpaq. Piru nuqakuna Israelmanta kaqkunataqami, washamananllapapaqqa unayllana rukuyllapakunata arniran, uk-tashi kaçhamuyanqa washamananllapapaq nir. Chayraykumi allita yaçhanchikllapa Tayta Dyusqami mana imalapipis llullakurchu, tukuy arnikushantaqa kumplin nir.

⁹ Jesucristuqami shamuranpis, mana Israelmanta kaq runakunata yanapar washatin, paykunapis Dyusta alabar ninanllapapaq: “Tayta Dyusmi kusata llakipamashanchikllapa” nir. Chaypaqmi Dyus nitin iskribikashakunapiqa kaynu nin:

“Nuqami mana Israel runa kaqkunawan adurashayki.

Chaynulla takir ima alabashaq kusala shumaq shutikitaqa” nir.

¹⁰ Chaynullami ninpis:

“Qamkuna mana Israelmanta kaqkuna, Dyus akrashan tukuy Israel runakunawan aligriyayllapa” nir.

¹¹ Qashanmi ninpis:

“Qamkuna mana Israel kaqkunapis tukuynikillapa Tayta Dyuslata alabayllapa” nir.

¹² Dyuspa rimaqnin Isaiaspismi kaynu iskribiran:

“Imanutaq uk qiruta kuchusha qawamun,

chaynumi Isaipa * ayllunmanta uk mantakuq rikaringa.

Paymi tukuy mana Israel runakunataqa shumaqta rikar mantanqa.

Chaymi paylapi kusata yarpunqallapa” nir.

¹³ Tayta Dyus animachimaqninchiktami kusata mañakuni, qamkunata yanapashutinllapa maydiyaqa paywan kawsashaq nir yaçhar kusalata aligriyanaykillapapaq. Chaynullami mañakunipis tukuy kriyiqkunataqa Santu Ispiritu yanapashutinllapa, paypi yarpuyashaykillapata ama maydiyapis qunqarchu, kusa shumaqtana kawsanaykillapapaq.

Dyusmi Pabluta akraran mana Israel runakunata yaçhachinanpaq

¹⁴ Ukniykuna, allitami yaçhani qamkunaqa Dyus nishantaqa allita intrakashaykillaparayku, kusa llakipakuq kar, qamkunapura kusa shumaqtana kunsijanakuyta puytinkillapa nir.

¹⁵ Piru kay kartatami kaçhamuni, chay yaçhakushaykillapata ama qunqanaykillapapaq. Chaymi mana imatapis pakarchu, tukuy yarpushaykunata nishunillapa. Chaqa Tayta Dyusqami kusala allin kar akramasha,

¹⁶ mana Israel runakunata Jesucristupaq yaçhachinaypaq. Chaymi nuqaqa paypa shumaq rimashanta yaçhachishuyanillapa imanushaykillapapaq. Chaynu paypi kriyitkillapapaqami Santu Ispirituqa qamkunata shumaqchashunqallapa. Chaymi imanutaq kuramaqa ufrindapaq nir imalatapis qimin Dyusman, chay yupaymi nuqapis qamkunata qimishunillapa, uk kusala allin ufrinditata yupayna Tayta Dyusqa rikashunanllapapaq.

¹⁷ Nuqa, Jesucristupi kriyiq katiymi, Tayta Dyus yanapamatin qamkuna mana Israel runakunata yaçhachishushayllaparayku, Dyuspa naypanpi kusala aligri kani.

¹⁸ Chaqa manami nuqa rurashayrayku alabakar imachu parlashuyanillapa. Ashwanmi willashaykillapa, Jesucristo yanapamatinmi, allita rimar, rurar ima chay mana Israel runakunataqa allita yaçhachisha kani, Dyusta imanushaykillapapaq.

¹⁹ Chaqa Dyuspa Santu Ispiritun pudirinwan yanapamatinmi, milagrukunata, mana ruraypaq shumaq imakunata ruratiy, chay rikamaqkunaqa kwintata qukaranllapa Tayta Dyusmi kaçhamasha nir. Chaymi Jerusalén pwiblumanta-pacha wak Ilírico lugarkaman allita yaçhachikusha kani, Jesucristupa shumaq rimaynintaqa.

* 15:12 Isaiqami unay gubyirnu Davidpa taytan karan.

²⁰ Chaqa, Jesucristupi kriyir washakananllapapaqqa imanupis yaĉhachikusha kani, tukuy may lugarkunapi manaraq uyapashanllapakunapi. Chaynu puntata chay lugarkunapi yaĉhachikurqami, mana ukkuna yaĉhachikushanpa ananpichu yaĉhachikusha kani.

²¹ Ashwanmi yaĉhachikusha kani, imanutaq Dyus nitin iskribikashakunapi kaynu nin chaynulla:

“Chay mayqanpis mana uk kutilamapis paypaq uyakusha kaqkunami uyapanqallapa.

Chaynulla manaraq uyaqkunaqami allita intrakanqallapa paypaqqa” nishannulla.

Pablumi Roma pwibluman riyta yarpuran

²² Kusatami qamkunaman shamur watukushuyllapata munasha kani. Piru kananka-manmi manaraq shamuyta puytishachu kani, kaypi achka pwiblukunaman rir yaĉhachikunaypaq kashanrayku.

²³ Piru kananqami kay pwiblukunapiqa tukchishana kani yaĉhachikunaypaq karan chaytaqa. Chaymi kananqa kusata rikashuyllapata munar,

²⁴ chay España pwibluman pasaqnula, watukushuqllapaqa shamuyta munani. Chaynu chaypi qamkunawan aligriyashallapa imanaqa, yarpunipis qamkuna yanapamatkillapa Españaman rinaypaq nir.

²⁵ Piru manaraq qamkunaman shamuyarqami, Jerusalén pwiblumanraq rishaq, chaypi kaq kriyiq masinchikkuna ima ministiyashankunata apar.

²⁶ Chaqa kay Macedoniamanta, chaynulla kay Acaya pwiblumanta kriyiq masinchikkunami, chay Jerusalén pwiblumanta Israel kriyiq masinchikkuna mana imayjun kaqkunata yanapananpaq imalataqa tantashallapana.

²⁷ Chaynu paykunalla ukninkunata yanapayta yarpurqami, kusa allinta rurashallapa. Chaqa imanutaq Israelmanta kriyiq masinchikkunamaqa paykuna mana Israel runakunata yanaparan Jesucristupi kriyinanllapapaq. Chaynulla kanan chay mana Israelmanta kaqkuna, Israelmanta kriyiq masinkunata ima ministishanpi yanapashanqami, kusala allin.

²⁸ Chaymi chay tantashanllapataqa nuqalla apashaq chay mana imayjun Israel runakunamanqa. Chaymantaraqmi España pwibluman riqnu watukushurllapa pasashaq.

²⁹ Chaymi allita yarpukuni, qamkunaman shamur yaĉhachikutiyipismi, chaypipis Jesucristuqa kusata yanapamanqa nir.

³⁰ Ukniykuna, Amitunchik Jesucristupa shutinpi, chaynulla Dyuspa Santu Ispiritun munamaqninchikpimi mañashunillapa, nuqawan pulla mañakutkillapa Tayta Dyus nuqata yanapamananpaq.

³¹ Tayta Dyustami mañayllapa washamananpaq chay Judea pwiblupi kaq mana kriyiq runakunamanta. Mañakuyllapapis chay tantashanllapata apatiy, Jerusalenpi kriyiq masinchikkunaqa kusa aligrila aypananllapapaq.

³² Chaynulla mañakuyllapapis, Dyus munatin aligrila qamkunaman ĉhamur chaypi samatiy, kusata animachinakunallapapaq.

³³ Nuqapismi mañakuni, Taytanchik Dyusqa kusa shumaqtana qamkunata kawsachishunanllapapaq. ¡Chaynumi kanqa!

16

Tukukanantami Pablo saludakun

¹ Ukniykuna, kaytami nishaykillapa: Qamkunamanmi kriyiq masinchik mama Febe shamuyan watukushuqllapa. Payqami, Cencrea pwiblupi kriyiq masinchikkunata allita rikar yanapan.

² Chaymi Amitunchik Jesucristupa shutinpi nishunillapa: Pay qamkunaman ĉhamutinqa imanutaq Dyuspa allin kaqninkunamaqa samachinakun, chaynu

samachinkillapa. Chaynulla tukuy ima ministishanpipismi yanapankillapa. Chaqa payqami kusa achka kriyiqkunata, chaynulla nuqatapis yanapamasha.

³Imaraq saludapamankillapa kriyiq masinchik Priscilata, * chaynulla runan Aquilatapis. Chaqa paykunaqami nuqawan pulla kar, tukuy imapi yanapamashallapa, Jesucristupaq allita yaĉhachikunayllapapaq.

⁴Paykunaqami, chay tukuy saqra imakunamanta washamananrayku mana imatapis mancharchu, listu karanllapa wanunanllapapaqmapis. Chaymi paykunataqa kusata payji nini. Piru manami nuqalachu payji nini. Ashwanmi tukuy chay mana Israel kaq kriyiq masinchikkunapis, paykunataqa kusata payji ninllapa.

⁵Saludapamankillapapis Priscilapa, Aquilapa wasinpi kriyiq masinchikkuna tantanakuqtapis. Chaynulla munashay masiy Epenetutapismi imaraq saludayllapa. Chaqa Asia pwiblukunapiqami Jesucristupi kriyiqqa, pay puntataqa karan.

⁶Saludapamankillapa ukniy Mariatapis. Chaqa payqami kusata yanapashushallapa.

⁷Saludapamankillapapis Israelmanta kaq masiy Andronicuta, Juniastapis. Chaqa paykunaqami nuqamantaqa mas puntata Jesucristupi kriyiq karan. Chaynullami, nuqawan pulla karsilpipis karanllapa. Chaynu kusa allita kriyishanllaparaykumi, wakin kriyiqkunata rikar yaĉhachikunamantaqa, paykunaqa kusa mas allita riqsikasha kaq apustulkunapapaq.

⁸Saludapamankillapapis munashay ukniy Ampliastapis.

⁹Saludapamankillapapis yaĉhachikuq masiy Urbanuta, chaynulla munashay masiy Estaquista,

¹⁰chaynulla Apelestapis. Chaqa payqami qischakarmapis, Jesucristupi allita kriyishanmantaqa mana ashunchu. Saludapamayllapapismi Aristobuluta tukuy aylluntinta.

¹¹Chaynulla saludapamayllapapismi Israelmanta kaq masiy Herodionta, chaynulla Narcisupa tukuy ayllunkuna Amitunchik Jesucristupi kriyiqkunatapis,

¹²chaynulla ukninchik Trifenata, Trifosatapis ima. Chaqa kay warmisitakunaqami Amitunchik Jesucristo munashannulla ukninkunata kusata yanapanllapa. Saludapamayllapapismi munashay ukniy Persidatapis. Chaqa paypismi Amitunchik Jesucristo munashannullata rurar kusata yanapakusha.

¹³Saludapamankillapapis kusa allita kriyiq masinchik Rufutapis, mamantinta. Chaqa mamitanqami mamay yupay munamar, kusata yanapamasha.

¹⁴Saludapamankillapapis Asincrituta, Flegontita, Hermasta, Patrobasta, Hermesta. Chaynulla saludayllapapis tukuy kriyiq masinchik paykunawan tantakaqkunatapis.

¹⁵Saludapamankillapapis Filologuta, Juliata, Nereuta irmanantinta, chay Olimpasta, paykunawan tantakaq kriyiq masinchikkunatapis.

¹⁶Chaynumi uknikillapa uknikillapa kusala rispituwan shumaqta saludanakunkillapa. † Chaynullami tukuy iglisyamanta kriyiq masinchikkunapis saluduta kaĉhamun gamkunaman.

¹⁷Uknikyuna, kusalatami rugashunillapa kuytakanaykillapapaq, chay mana allinkunata yaĉhachikuqkunamanta. Chay paykunaqami ukman yaĉhachikuykunata yaĉhachir, ukninchikkunawan mana shumaqtanachu rikanachimayanchik. Chaqa chay runakunaqami, chay yaĉhakushaykillapataqa kuntrar, ukman mana allinta yaĉhachikunllapa. Chayraykumi chay paykunawanqa ama piĉhunakuyllapachu.

¹⁸Chaqa paykunaqami Amitunchik Jesucristo munashanta mana rurarchu, munashanlata rurar kawsanllapa. Paykunaqami kusala shumaqta rimaq tukurla, chay manaraq allita intrakaqkunataqa dasna ingañanllapa.

* **16:3** Wakin iskribikashakunapimi "Prisca" nin. † **16:16** Kusa rispituwan shumaqta saludanakuyllapa nirqami niyan, unaykuna muchanakur saludanakuq kashanrayku.

¹⁹ Uknuykuna, tukuykami yaçhanllapa qamkunaqami Dyus nishanta allita kasuq runakuna kankillapa nir. Chaymi kusata aligriyani. Piru munaniami allin kaqkunatalata rurur, ama chay mana allin kaqkunataq ruranaykillapapapaqchu.

²⁰ Chaynu allinlata rurakillapapami, kusa shumaqta kawsachimaqinichik Tayta Dyusqa dasna yanapashunqallapa, dyablupa mantaqnin Satanasta binsir saruçhanaykillapapapaq.

Amitunchik Jesucristo kusata llakipar yanapashunqallapa.

²¹ Saludutami kaçhamun, yaçhachikuq masiy Timoteo, chaynulla Israelmanta kaq masiykuna Lucio, Jasón, Sosípater ima.

²² Nuqa willatuy, Tercio kay kartata iskribiqpismi, Amitunchik Jesucristupa shutinpi saludashunllapa.

²³ Ukninchik Gayupismi saludashunllapa. Chaqa paypa wasinpimi, nuqa Pablupa tayani. Chaynulla payqami kriyiq masinchikkunatapis wasinpi samachin. Chaynulla kay pwiblupa tisurirun Erasto, chaynulla ukninchik Cuartupismi saludashunllapa.

²⁴ Jesucristumi tukuy qamkunata llakipar, yanapashunqallapa. ¡Chaynumi kanqa!

Pablumi kay kartata tukchinapaq Dyusta kusata alaban

²⁵ Kananqa Taytanchik Dyusta alabashunllapa. Chaqa payqami allita Jesucristupi kriyir kawsanallapapapaq yanapamanchikllapa. Payqami kusa unaymanta-pacha Israel runakunata chaynulla mana Israel runakunatapis imanuwashananpaq yarpuran. Piru chaynu yarpurmapismi, achka tyimputaraq mana mayqantapis intrachiranchu tukuy runakunata washayanqa nirqa.

²⁶ Piru kananqami intrachimashanchikna imanuwashakananpaq nirmapis. Chaymi nuqakunaqa, unay rimaqnikuna iskribishannulla tukuy tyimpupaq kawsaq Dyusninchik munashannulla allita intrachishuyanillapa, mana Israel runakunata, chaynulla Israel runakunamatapis Jesucristupi imanuwashakanaykillapapapaq nir.

²⁷ Chaymi Jesucristurayku, tukuy imata yaçhaq Taytanchik Dyusta tukuy tyimpupaq alabashunllapa.

Chaynumi kanqa.

1 Corintios **Pablumi punta kaq kartanta kaçhan Corintupi** **kriyiqkunaman**

Corinto pwibluqami Grecia nasyunpi, prubinsya Acayapi kaq. Corintuqami kusala atun pwiblu karan. Apustul Pablo manaraq chay Corinto pwibluman çhayatingami, mana mayqanpis Jesucristupa shumaq rimaynintaqa chaypiqa yaçhachikushallaparaqchu karan. Chaymi chayman Pablo çhar yaçhachikutinga achka runakuna kusalata kriyiranllapa. Chayraykumi Pabluqa uk añu-y-midyuta chaypiqa taran kriyiqkunata masta yaçhachir ima. Corintupi Pablo katin imakuna pasashanta mas intrakanarqa, liyishun Hechos 18.1-17.

Piru chaynu Pablo yaçhachikutin Jesucristupi kriyiq karllapamapismi, mana Dyus munashannuchu kawsaranllapa. Chaymi paykunapura çhiqninakuranllapa (1.10-17; 3.1-4); kusa yaçhaq yupay tukuyaranllapa (3.18-23); Pabluta juraparanllapa: “Mana allinta rurayan” nir (4.1-21); kusa saqra uchapi taq kriyiq masinllapawan mana imatapis rimar ima kawsaranllapa (5.1-13); mana kriyiq karguyjunkunapa naypanman dinunsyanakuqlapa (6.1-11); warmi kar, runa karpis ukwan ukwan punuyta munaqllapa ima (7.1-7). Chaynumi chay yanqa dyus nishanllapakunaman aychata çhurashanllapata mikuqlapa (8.1-13; 10.14-11.1). Chaynullami Pablo apustul katinmapis mana kwintacharanllapachu (9.1-27). Chaynumi warmikunapis runanta mana kasuranllapachu (11.2-16). Chaynullami uchayjun karllapamapis Santa Mikunanta mikuqlapa ima (11.17-34). Chaynullami Santu Ispiritu yanapatinmapis mana kwintacharanllapachu (12.1-31); manami imanulakipanakuymatapis yaçharanllapachu (13.1-13). Chaynullami mana intrakayashanllapa rimaykunapi rimar Dyuspaqmapis yaçhachikuranllapa (14.1-40). Chaymi ashwan chay wanushakuna kawsamunanpaq kaqmatapis, mana kriyiranllapachu (15.1-58).

Chaynu kawsashanllaparaykumi, apustul Pabluqa kay kartata kaçharan, Amitunchik Jesucristupaq allita intrakananllapapaq. Chaynu Jesucristupa shumaq rimayninta wakinkuna mana allita intrakanatinllapamapismi, Pabluqa intrachiran mayqanpis allita kriyitinllapa Tayta Dyusqa washanqa tukuy uchanllapamanta nir (1.18-2.16). Chaynullami intrachiranpis masayjun kaqkunapaq, mana masayjun kaqkunapaq (7.8-40), chaynulla ufrindata çhurananllapapaq ima (16.1-4).

Pablumi saludakun

¹ Taytanchik Dyus munasha katinmi, Jesucristo akramasha apustulnin kanaypaq. Chaymi nuqa Pablo kriyiq masinchikllapa Sosteneswan pulla kar,

² kay kartata iskribimuni qamkuna Corinto pwiblupi, Taytanchik Dyuspi kriyiqkunaman. Chaqa qamkunata, chaynulla uklaw lugarkunapi Jesucristupi allita kriyiqkunawan pullatami, Taytanchik Dyusqa akrashurllapa paypa allin kaqninkunapaqna riq-sishushallapa. Chaynuqami ruraran tukuyta pay munashanlatana rurar kawsanaykillapapaq. Chaqa tukuyta kriyiqkunapami Amitunchik Jesucristuqa Amitunchikllapalla.

³ Chaqa nuqaqami Taytanchikllapa Dyusman, chaynulla Amitunchik Jesucristumanpis mañakuni llakipar tukuy imapi yanapashutinllapa shumaqta kawsanaykillapapaq.

Pablumi Dyusta payji nin

⁴ Taytanchik Dyustami nuqaqa waran waran mana shaykuq qamkunapaq kusata payji nini. Chaqa Jesucristuraykumi, kusata llakipar yanapashushallapa.

⁵ Chaynullami Jesucristurayku, Tayta Dyusqa kusata yanapashushallapa kusala intrakaqkuna kar, paypaq imanulakipan rimar ima yaçhachikunaykillapapaqqa.

⁶ Kaykunaqami chaynuqa kasha Jesucristupaq yaĉhachishushayllapaqa chiqap kasha nir yaĉhanaykillapapaq.

⁷ Chaymi Tayta Dyusqa uknikillapata imata ruranaykillapapaq, chaynulla uknikillapata-shuypaqa uktana rurar yanapanakunaykillapapaq nishushanllapanumi rurayankillapa. Chaynu karmi, mana mayqannikillapapis yanqalla yupaychu kankillapa. Ashwanmi tukuynikillapa imata ruranaykillapapaq nishushanllapanulla rurar ima, kusata yarakunkillapa maydiya Amitunchik Jesucristo shamunankaman.

⁸ Taytanchik Dyus yanapashutinllapami, maydiyapis shachinakunkillapa tukuy mana allin imakunamanta, maydiya Amitunchik Jesucristo shamunan diyakaman. Chaynuqami, mana mayqanpis uchayjun kanki nishunqallapanachu.

⁹ Taytanchik Dyusmi tukuy imata arnikushantapis kumplin. Chaqa payllami akramashanchikllapa, Wamran Amitunchik Jesucristuwan pullana kusa shumaqta kawsanallapapaq.

Pablumi yaĉhachikun uk yarpuyla kananllapapaq

¹⁰ Kriyiq masiykuna, Amitunchik Jesucristupa shutinpimi qamkunata kusalata rugar nishunillapa: Imata rurarpis ama chiqanchanakur imachu mayqannikillapapis chayllata yarpur, llakipanakur ima kawsayllapa.

¹¹ Kaytaqami ukniykuna chaynu nishunillapa, ukninchik Cloepa wasinmanta kaqkuna willamashallapa katin. Chaqa nimashallapami, qamkunaqashi mana shumaqtachu tar anyanakur ima kawsankillapa nir.

¹² Chayshi qamkunamanta wakinnikikunaqa kaynu ninakur tankillapa: “Nuqami Pablo yaĉhachikushanpi kriyini” nir. Ukkuna-shuypaqashi ninllapa: “Nuqami Apolos yaĉhachikushanpi kriyini” nir. Chaynulla ukkunapisshi ninllapa: “Nuqami Pedro yaĉhachikushanpi kriyini” nir. Qashan wakinkunapisshi ninllapa: “Nuqami Cristo yaĉhachikushanlapi kriyini” nir.

¹³ ¿Imapaqta chaynuqa ninkillapa? Amami chaynuqa tukuyllapachu. Chaqa ¿Jesucristuchu ukla karmapis wakman kayman shikwakasha? ¿Manaqachu, nuqa Pablo qamkunata washashunayllapapaqqa wanuray? ¿Mayqannikillapallaqachu nuqapa shutiypi shutikuraykillapa? ¡Manami!

¹⁴ Chaynu katinqa, ¿imapaqtaq wakinnikillapaqa chiqanchanakur, nuqalapi kunfyakankillapa? Chaqa wakinnikillapata shutichirmapismi, mana nuqapa shutiypichu shutichikushallapa kani. Ashwanmi Crispuwan Gayulata shutichishaypaq Tayta Dyusta kusalata payji nini.

¹⁵ Chaymi mana mayqanpis qampa shutikipimi shutikuray nir, nuqalapi kunfyakaytaqa puytinqallapachu.

¹⁶ Piru qunqashami kasha kani. Allita yarputiyqami Estefanaspa ayllunkunatapis shutichiray. Paykunamanta mas shutichishaytaqami mana yarpunichu.

¹⁷ Chaqa allita nishaykillapa: Jesucristuqami akrarqa mana nimaranchu rir shutichikuy nirqa. Ashwanmi kaĉhamaran paypa shumaq rimayninta yaĉhachikutiy kriyir washakananllapapaq. Piru manami uk kusalata yaĉhaq runa rimar yaĉhachikun chaynuchu yaĉhachishurayllapa. Chaqa chaynu yaĉhachikutiyqami, nuqalapi kunfyakar mana intrakanaykillapatachu, Jesucristo kruspi wanushanpi kriyirlami washakanchikllapa nirqa.

Jesusmi intrachimanichik Dyusmi pudirniyjun yaĉhayniyjun nir

¹⁸ Piru Jesucristumi kruspi wanuran washamanallapapaq nir yaĉhachikushallapaqami, chay mana washakananpaq kaq runakunataqa yarpuchin yanqa yaruyasha rimayachuwan yupay. Piru tukuy nuqanchikkuna washakanapaq kaqkunapaqqami, Tayta Dyuspa pudirnin kar washamanchikllapa.

¹⁹ Chaqa Dyus nitin iskribikashakunapimi, chay kusa kani niqkunapaqqa kaynu nin:

“Chay kusa yaĉhayniyjun kaqkunatami
yaĉhayninta kitashaq.

Chaynulla chay paykunallamanta intrakanan kaqkunatami
nuqaqa mana munashaqchu” nir.

²⁰ ¿Maypitaq chay kusala yaĉhaq runakuna, chaynulla yaĉhachikuqkuna, chaynullapis
kay pachapi kaq imakunalapaq yaĉhaqkunaqa? Chaqa tukuy chay runakunataqami,
Tayta Dyusqa tigrasha yanqa illaqlata rimaq runakunapaq.

²¹ Dyusmi kusa yaĉhaq kar, tukuy kay pachapi kawsaqkunaqa, kusa yaĉhaq, yarpuq
intrakaq ima karmapis, amana payta riqsinanllapapaq niran. Piru ashwanmi Jesu-
cristupaq yaĉhachikushanpi tukuy shunqunwan kriyiqkunalami washakananpaq niran,
nichka yaĉhaq runakuna chayta mana kwintachatinllapamapis.

²² Chaqa Israel runakunaqami milagrukunalata rikayta munanllapa. Nataq mana
Israel runakuna-shuypaqa, kusala yaĉhaqkuna kayta munanllapa.

²³ Piru nuqakunaqami yaĉhachikunillapa imanun Jesucristo kruspi wanur
kawsamushanpi kriyir la washakananllapapaq. Chaynu yaĉhachikutiyllapami Israel
kaq runakunaqa piñakur nin, ¿imanutaq Dyus Akrashan Cristun karqa askwintalla
wanusha kanqa? nir. Chaynulla mana Israelmanta kaq runakunata-shuypaqaqami
yanqa uk yaruyasha yaĉhachikuyaymanllapa yupay yarpuchin.

²⁴ Piru Jesucristupi kriyiqkunataqami, Israel runakunata, chaynulla mana Israel
runakunamatapis washamashanchikllapa. Chaynuqami, intrachimanchikllapa iman-
umi Dyusqa kusala pudirniyjun, yaĉhayniyjun nir.

²⁵ Chaynu katinmapismi wakinqa mana intrakananllapachu imanumi Tayta Dyus
kaĉhamuran Wamranta washamanallapapaq nirqa. Piru mana kwintachatinlla-
pamapismi Tayta Dyusqa kusala pudirniyjun, chaynulla yaĉhayniyjun kay pachapi kaq
runakunamantaqa.

²⁶ Kriyiq masiykuna, allita kwintata qukayllapa imanun katkillapami Dyus
akrashushanllapapaq. Piru yaqqa tukuynikillapami, wakin runakunapa rikayninpiqa
mana kwintachaypaqla, mana kusa yaĉhayniyjun, chaynulla mana riqsikasha
katkillapamapismi Tayta Dyusqa akrashuranllapa.

²⁷ Nishaykillapapis: Tayta Dyusqami chay kusa yaĉhaq, chaynulla kusala puytiq
kani niqkunata pinqaypi dijananpaq, kay pachapi mana kwintachayashanllapata,
chaynulla mana yaĉhaq, mana puytiqpaq riqsiyashanllapakunata akrasha.

²⁸ Chaynullami Dyusqa, kay pachapiqa chay kusa yaĉhaq, kusa puytiq runakunata di-
jar, chay mana kwintachashanllapa runakunata akrasha, paypa wamrankuna kanan-
paqqa.

²⁹ Chaynuqami, Tayta Dyuspa naypanpiqa manana mayqanpis payllapaq alabakay-
taqa puytinganachu.

³⁰ Piru Tayta Dyusqami llakipakuq kar, kusala uchayjun kashallapamapis, Jesu-
cristurayku llakipamarninchik mana uchayjunpaqnachu riqsir, pullakumashanchik-
llapa. Chaymi Jesucristurayku intrakayta puytinchik imanumi Taytanchik Dyusqa
washamanchik nirmapis.

³¹ Chaymi Tayta Dyus kusata yanapamashanchikrayku, paylata alabashunllapa.
Chayraykumi Dyus nitin iskribikashakunapiqa nin:

“Taytanchik Dyusqami kusala pudirniyjun nir

paylata alabayllapa, ama qamkunalla alabakar chu” nir. *

2

Jesucristumi kruspi wanuran uchanchikllaparayku

* 1:31 Rikashun Jeremías 9.24.

¹ Piru kriyiq masiykuna, Taytanchik Dyus imanumi washamayninchikta munan nir yaĉhachishuqllapa shamurqa, manami imanutaq uk kusala yaĉhaq runa riman chaynu rimarchu yaĉhachishurayllapa.

² Ashwan qamkunawan kargami Jesucristo uchanchikmanta washamanallapapaq wanuran nir yaĉhashaylata yaĉhachishunayllapapaq nisha karay.

³ Piru qamkunaman shamurqa ĉhamuray kusa litalla yupay kusata manchakur ima, imanupiqachi mana allita yaĉhachikutiy mana kriyinqallapachu nir.

⁴ Chayrayku Jesucristumi washamanchik nir yaĉhachishurllapaqa, manami nuqallamanta kusala yaĉhaynijun karchu yaĉhachishurayllapa. Ashwan Santu Ispiritu pudirninwan yanapamatin yaĉhachikutiy, kwintata qukar kriyiraykillapa.

⁵ Chaynu kriyirqami kwintata qukaraykillapa Dyus pudirninwan yanapamashalami washakayta puytinchik, mana runakunapa yaĉhayninpi kriyirlachu nir.

Santu Ispiritumi Dyuspaq intrachimanchik

⁶ Piru chay allitana kriyiqkunataqami, Dyuspaqqa allitana yaĉhachinillapa, Dyuspaq kusa intrakaqkunana kananllapapaq. Chaqa chay yaĉhachikushayllapaqa, manami yanqa runakunapa yaĉhayninchu. Chaynulla manami kay pachapi mantakuqkuna maydiyaqa tukukayanqa chaykunapa yaĉhaynin imachu.

⁷ Ashwanmi chay washakanaykillapapaq yaĉhachikushaykunaqa, mana mayqanpis yaĉhatin, Tayta Dyus payla yarpushankuna. Chaqa payqami manaraq kay pachamatapis rurayaraqchu yarpushana karan, maydiyaqa washakar paywan pulla kayashunllapa nir.

⁸ Dyus tukuyta washamanallapapaq yarpushankunataqami, kay pachapi mantakuqkunaqa mana mayqanninpi intrakaranllapachu. Chaqa paykuna chay washakananllapapaq chayta intrakashallapa kargami, kusala shumaq allinla Amitunchik Jesucristutaqa mana wanuchinanllapatachu kruspi klabarqa.

⁹ Chayraykumi Dyus nitin iskribikashakunapiqa nin:

“Tayta Dyusqami, payta munaq wamrankunapaqqa,
kamkachishana uk kusala shumaq lugarta,
washakaqkunaqa chaypi kananllapapaq.

Piru chaytaqami mana mayqanpis rikashachu, uyapashallapalamapischu.

Chaynulla manami intrakashallapalamapischu” nir.

¹⁰ Piru unay tukuy chay mana intrakayashanchikkunataqami, Tayta Dyusqa, Santu Ispiritunwan intrachimashanchikllapana. Chaqa Santu Ispirituqami tukuy imata yaĉhan, chaynullami yaĉhanpis Dyus imata yarpuyashanta, ruranayashanta ima tukuyta.

¹¹ ¡Ma, tapushaykillapa! ¿Uk runachu, uk runa masin ima yarpuyashanta yaĉhayta puytinman? ¡Manami! Uk runaqami yarpuyashantaqa paylla yaĉhan imatami yarpuyan nirmapis. Chaynulla Tayta Dyuspapis Ispiritunlami yaĉhan imatami payqa yarpun nirmapis.

¹² Chaymi Taytanchikllapa Dyusqa, Santu Ispiritunta qumashanchikllapa, allita intrakanallapapaq imanutaq payqa kusalata llakipar tukuyta dibaldila washamanchikllapa nir. Chaynu Ispiritunta qumashanchikraykumi, nuqanchikkunaqa manana yarpuyta puytinchiknachu chay mana kriyiqkuna yarpuyan chaynuqa.

¹³ Tukuy kaykunatami yaĉhachikunillapa, Dyuspa Santu Ispiritun yaĉhachimashanllaparayku. Manami nuqakuna munashayllapanulla yaĉhakushayllapatachu yaĉhachikunillapa. Ashwanmi Santu Ispiritu, Tayta Dyuspaq intrachimashanllapata, intrachikunillapa chay allita kriyir, Santu Ispiritunwan kaqkunataqa.

¹⁴ Piru Santu Ispiritu intrachikunashantaqa, mana Santu Ispiritunwan kaqkunaqa mana kriyinanllapachu. Chaqa paykunataqami yarpuchinllapa yanqa uk yaruyasha

rimayanman yupay. Ashwanmi Santu Ispiritu intrachikushantaqa, paywan kaqkunala intrakayta puytin.

¹⁵ Chaymi Santu Ispirituwan kaqkunaqa, imatapis allita rikar yaçhayta puytin. Piru mana Santu Ispirituwan kaqqa mana imatapis rikar yaçhamayninchikta puytinllapachu, allinpichu kanchik manaqachu mana nir.

¹⁶ Chaqa Dyus nitin iskribikashakunapiqami nin:

“Manami mayqanpis, Dyus yarpuyashantaqa yaçhayta puytinchikllapachu.

Chaymi mayqanpis paytaqa mana imatapis kaynu kaynu ruray nir yaçhachiytaqa puytinchikllapachu”

Piru ashwan nuqanchikkunaqami Santu Ispiriturayku, Amitunchik Jesucristo imanutaq yarpun, chaynu yarpur intrakayta puytinchik Taytanchik Dyuspaqqa.

3

Pablumi masta yaçhachikun uk yarpuyula kananllapapaq

¹ Kriyiq masiykuna, Jesucristupi allita kriyinaqkillapapaq nuqa yaçhachishurllapapaqa, manami Jesucristupi kriyiqta yupaychu willashurayllapa. Ashwanmi imanutaq taksha wamritumataqa kusa shumaqlata willar ima intrachinchik, chaynumi yaçhachishurayllapa Jesucristupaq allita intrakanaykillapapaqqa.

² Chaynumi qamkunataqa kusa shumaqlata yaçhachishurayllapa, imanutaq uk ñuñuq wamritumataqa, lichilata upyachir mana jwirti mikuyta qaranchikchu chaynu. Chaqa qamkunaqari, jwirti mikuyta mana mikuyta puytiq yupay, manaraq allita intrakaytaqa puytiraykillapachu. ¡Chaynullami kananmapis manaraq puytinkillapachu!

³ ¡Chaqa qamkunaqa imanutaq chay mana kriyiq runakuna kawsan, chaynullaraq kawsankillapa! Chaymi qamkunapura inbidyanakur, ukmanta willanakur ima tarqa ¿manachu unay kashaykillapanulla kawsayankillapa?

⁴ Chaymi kaynu ninakunkillapa: “Nuqaqami Pablo yaçhachikushanpi kriyini” nir. Nataq uknikillapaqa nin: “Nuqa-shuypaqa Apolos yaçhachikushanpi kriyini” nir. Chaynu ninakur kawsarqami, imanutaq unay kawsayashaykillapanulla kawsayankillapa.

⁵ Ma tapushaykillapa: ¿Apoloswan, nuqa Pabluga imataq kanillapa kusalata ukniyllapapi ukniyllapapi yarpupakunaykillapapaqqa? Chaqa nuqakunaqami Dyuspa sirbikuqninkunala kar, Jesucristupaq yaçhachishunillapa paypi kriyinaqkillapapaq. Chaymi Amitunchik imatami ruranayllapapaq nimashanllapanullami ruranillapa.

⁶ Chaymi Tayta Dyusqa qamkunaman puntata kaçhamaran yaçhachishunayllapapaq. Chaynuqami, uk simillitata tarpukuq yupayna karay. Nataq Apolosta-shuypaqa Tayta Dyusqa niran, chay yaçhachishushayllapata mas allita yaçhachishunanllapapaq. Chaynu mas yaçhachikurqami Apolosqa chay tarpushay simillitata parquq yupayna karan. Piru chay simillitata winachiq chay-shuypa qami Tayta Dyus karan.

⁷ Chaynu katinmi, tarpuq chay, chaynulla parqukuq chaymapis yanqa rikar ima ruranayllapalapaq kanillapa. Piru tukuyta rikar winachiq chayqami Taytanchik Dyus payla.

⁸ Chaymi chay tarpukuq yupay yaçhachikuq chay, chaynulla chay parqukuq yupay yaçhachikuqmapis, chaylla kanillapa Tayta Dyuspaqqa. Piru chaynu katinmapis Tayta Dyusmi maydiyaqa imata rurashayllapanulla, allinta rurasha katiyllapaqa, allintami rurashaykillapa nimanqallapa. Piru mana allinta rurasha katiyllapaqami, mana allintachu rurashaykillapa nimanqallapa.

⁹ Piru nuqakunaqami Dyuspaqqa chaylla sirbikuqninla kanillapa. Chaymi qamkunapis Dyusllapaq kar, chay çhakra tarpukasha chay yupay, chaynulla chay wasi llutakaq qallarisha chay yupay kankillapa.

¹⁰ Nuqatami, Tayta Dyusqa uk kusa allita llutakuqta yupay akrrar kaçhamaran, Jesucristupaq puntata yaçhachishunayllapapaq. Chaymi nuqaqa imanutaq wasita shachinapaqqa puntataqa simintuta itanchik, chaynumi simintuta itaq yupay Jesucristupaq yaçhachishurayllapa. Chaymi chay simintu itashaypa ananpina ukkunaqa llutakuyan. Piru chaynu llutakurqami, allita yarpur llutakunqa, allintachu llutakuyan manaqachu mana nir.

¹¹ Chaqa uk llutakuq karmapismi, llutakunanpaqqa manana kambyayta puytinachu chay simintu itakashataqa. Chaqa chay simintu itakasha chayqami, Jesucristo.

¹² Chaymi kay llutakuq qallarishanpa ananpiqa, allinta yaçhachikuqkunaqa llutakuyta puytinga uruwan, platawan, kusala shumaq rumikunawan ima. Chaynullami chay mana allinta yaçhachikuqkunaqa rurayta puytinga qirulawan, shukchalawan, pajakunawan ima.

¹³ Piru chay tukuy imanu yaçhachikushanchikkunatami Dyus, jwisyu diyapiqa rikar yaçhanqa ninawan. Chaymi chay ninaqa chay allinta yaçhachikusha chaytaqa mana imanachinqapischu. Piru chay mana allinta yaçhachikusha chayta-shuypaqa limpu rupachir chinqachinqa.

¹⁴ Chaymi chay mayqan kusa allinta yaçhachikusha katin, ninamapis mana imanachitinqa, Tayta Dyusqa allintami rurashayki ninqa.

¹⁵ Piru mayqanpis mana allinta yaçhachikusha katin, chay yaçhachikushanta limpu nina rupachitin-shuypaqa, tukuy chay yaçhachikushankunaqa limpu tukukanqa. Ashwan chay yaçhachikuq chaylami kriyishanraykula washakanqa nina rurimanta alsacaq yupaylana.

¹⁶ ¿Manachu qamkunaqa yaçhankillapa Dyuspa wasin yupay kankillapa nirqa? Chaynulla ¿manachu yaçhankillapa Tayta Dyuspa Santu Ispiritun qamkunapi kawsan nirqa?

¹⁷ Dyuspa wasin kaqkunaqami, kusala shumaq, kusala allin ima. Piru chaynu, Dyuspa wasin yupay katkillapa, mayqan mana allita kriyiq shamur, kriyishaykillapamanta chiqanchashutinllapaqami, chayta rurashanllaparayku Tayta Dyusqa kusala mana allinta rurar tukchinqa. Chaqa Dyuspaqami qamkunaqa kusala shumaq allinla wasin kankillapa.

¹⁸ Amami qamkunalla yaçhayashaykipi kunfyakar ingañakankillapachu. Qamkuna-manta mayqannikillapa chay runakuna yaçhayashanta yaçhakusha karqa, ama chay yaçhayashaykipi kunfyakarachu, Tayta Dyuslapaq yarpunkimanllapa. Chaynu karqami Tayta Dyus yanapashutinllapa chiqap yaçhaqpaqna tikrakankillapa.

¹⁹ Chaqa mayqanpis runa yaçhayashanta yaçhakusha kaqqami Dyuspaqqa mana kanman yupay. Chayraykumi Dyus nitin iskribikashakunapiqa nin:

“Kusata yaçhaq kar, mas imakunatapis rurayta puytini niqkunatami, Dyusqa mana chay yarpuyashannu rurananpaqqa dijanachu”.

²⁰ Chaynullami ninpis:

“Amitunchikmi yaçhan, chay kusa yaçhaq kani niqkunapa yarpuyninga yanqa mana kanman yupay” nir.

²¹ Chayraykumi, qamkuna runapa yaçhayninta yaçhakurqa, ama ninkillapachu, paywan kar kusala yaçhaq ima kani nirqa. Chaqa Tayta Dyus tukuy imapa amunwanna karqa, ¿imapaqta yanqa runakunapi yarpupakunkillapa?

²² Chaqa yaçhashanchikllapanu nuqa Pabluta, Apolosta, chaynulla Pedrutapismi Tayta Dyus kaçhamaranllapa qamkunata yaçhachishunayllapapaq. Chaymi sirbishuqnillapa kanillapa. Chaynullami tukuy kay pachapi kaqta, kawsayta, wanuyta, kanan diyata, maydiyatapis pay qumashanchikllapa. Chaymi Cristuwanna karqa ama mas imakunapaq yarpupakurnachu kawsashunllapa.

²³ Chaqa qamkunaqami Cristupana kankillapa. Nataq Cristo-shuypaqa Tayta Dyuspana.

4

Pablumi yaĉhachikun apustulkunata kasunanllapapaq

¹ Qamkunami riqsimankimanllapa Jesucristupa yaĉhachikuqninkunalapaq. Chaynulla riqsimankimanllapapis nuqakunataqami akramashallapa, Tayta Dyus unaymanta-pacha imanuwashamanallapapaq payla yarpushanta yaĉhachikuq kanillapa, nir.

² Piru nishaykillapa: Mayqantapis uk mantaqnin imata rurananpaq nir akratinga, chay akrakasha chayqa imatapis karanlata ruran.

³ Chaymi nuqamataqa, Tayta Dyus mantamaqniy kar, akramaran paypaq yaĉhachikunaypaq. Chaymi nuqaqa karanlata rurasha katiy, qamkuna, chaynulla chay mantakuqkunamapis mana nimayta puytingallapachu mana allinta rurashayki nirqa. Chaynulla manami nuqallamapis allintami rurayani, manaqa mana allintachu rurayani nikayta puytinichu

⁴ Piru yarpuyniypiqami mana uchayjunchu kani. Chaynu nirqami, mana nishunayanillapachu Dyuspaqqa kusala allin kar mana uchayjunnachu kani nirqa. Chaqa imanuwatimaypismi, Amitunchik Jesucristo rikar yaĉhamaqniyqa.

⁵ Chayraykumi, chay tukuy imamanta rikamaqninichik manaraq ĉhamuyatinga, amaraq nuqanchikkunalla rikar yaĉhanakushunllapachu. Ashwanmi yaraskishunllapa Amitunchik Jesucristo shamur, chay tutaparaqllapi kar pakaplla tukuy rurashanchikkunata, yarpuyashanchikkunamatapis shutiman rikarichinankaman. Chaymi chaypiraq Tayta Dyusqa imanuwatimay imanuwatimay kanallapapaq nir, pay munashanlata rurashakunataqa kusata alabamashunllapa.

⁶ Kriyiq masiykuna, tukuy kaykunataqami byinnikillapapaq willashunillapa Apolospaq, nuqallapaq willashurllapaqa. Chaynu nuqakunallapaq willashurllapaqa intrachishunayanillapa imanutaq nuqakuna Dyus nitin iskribikashanta allitana intrakar kawsanillapa chaynu kanaykillapapaq. Chaynu karqami, allitana intrakar, manana ukpaq allinta rimar, ukpaq-shuypaqa mana allintaqa rimayankillapanachu kanqa.

⁷ ¡Ma nimayllapa! ¿Mayqanllaqachu yanapar wakinkunamanta kusa mas yaĉhaynijunpaq tikrashuyanqallapa? ¿Manachu tukuy yaĉhaynikillapataqa Dyusmanta aypashaykillapa? ¡Dyusmantami aypashaykillapa! Chaynu katin-ari ama qamkunalla yaĉhaynikillapata tarisha yupay yarpunkillapanachu.

⁸ Chaynullami manana nuqakunata ministimarllapanachu, qamkunalla kusala yaĉhaq, kusala mantakuqkuna yupayna tukunkillapa. Piru manami chaynuchu kankillapa. Chiqapmata chaynu mantakuqkuna kankimanllapa, nuqakunapis pullaykillapa mantakunayllapapaq.

⁹ Chaqa nuqakuna apustulkunataqami yarpuchimanllapa, Tayta Dyusqa tukuy lamanta ikikaqpi dijamashallapa, uchayllaparayku wanunayllapapaq yupay. Chaynullami kusata qischakar imaqa tukuy lapaq, angelkunapaq, chaynulla runakunapaq imaqa, kusala rikakuypaq yupay katiyllapa rikakumanllapa.

¹⁰ Nuqakunaqami, Cristupaq yaĉhachikutiyllapaqa, yaruyashapaq yupay rikamanllapa. Nataq qamkuna-shuypaqa, Cristupaq yaĉhakushaykillaparaykuqa, kusala intrakaqkunapaq riqsikankillapa. Chaynulla nuqakunaqa kusala litalla kaymanllapa yupay riqsikanillapa. Nataq qamkuna-shuypaqa kusala jwirti kayankillapa kanman yupay kankillapa. Nuqakunaqami kusala disprisядu kanillapa, qamkunata-shuypaqa kusalata rispitar munashunllapa ima.

¹¹ Kanankamanmi nuqakunaqa mallaqpaq, yakupaq, chaynulla mudanayllapa mana katin ima kusalata qischakanillapa. Runakunamapismi qischamanllapa, chaynulla manami nuqakunallapaq wasiyjun imachu kanillapa.

¹² Kusalata trabajarmi imanulapis kawsanillapa. Runakuna kusalata jurapamatinllapamapismi, paykunataqa kusala allinta rikanillapa. Chaynullami mana allinta ruramananllapapaq ikiyllapapi puritinllapapis allinlata rurar shachinakunillapa.

¹³ Kusala mana allinta willamatinllapamapismi nuqakunaqa allinlata paykunataqa willanillapa. Chaynulla kanankamanmi imanutaq uk runamaqa wasinta pichar, chay pichakushanta itakun, chay picha itakukashata yupaymi rikamanllapa.

¹⁴ Kriyiq masiykuna, tukuy kaykunataqami iskribimuni qamkunata intrachishunayllapapaq. Manami kusa mana allinta rurayashaykillaparayku pingashunaypaqchu willashunillapa. Chaqa kusalatari munashunillapa chiqap wamraykunata yupay.

¹⁵ Chaymi nishaykillapa: Michka dyis mil (10,000) yaçhachikuqkuna Cristupaq yaçhachishutinllapapis, manami kusa achka taytayjun yupayqa kayta puytinkillapachu. Chaqa nuqami taytaykillapa yupay kani, Jesucristupa shumaq rimayninta puntata willar yaçhachishushayllaparayku.

¹⁶ Chaymi kusalata rugashunillapa, imanutaq nuqa kani chaynula kanaykillapapaq.

¹⁷ Chayraykumi Amitunchik Jesucristupi allita kriyiq masiy, kusala munashay Timoteuta kaçhamuni. Chaqa paytami Jesucristupaq willatiy puntata kriyishanrayku, wamray. Paymi intrachishunqallapa Jesucristupi imanukriyiq kar, mayta kriyiqkunaman yaçhachikuq rirpis, yaçhachikuni nir.

¹⁸ Qamkunamanta wakinnikikunaqami, nuqaqa mana shamuyashaqnachu rikashuqllapa nirqa, kusalata alabakar ninkillapa: “Pablumantaqami nuqanchikku-naqa kusa mas yaçhaq imana kanchikllapa” nir.

¹⁹ Piru Amitunchik munatingami, mana tardarchu shamushaq rikashuqllapa. Chaymi chaypiraq rikashaq chay nuqamanta kusa mas nir yarpuqkunataqa, mabir chiqaptachush Dyus munashannu rurayan, manaqachu rimayanla kusa kani nirqa.

²⁰ Chaqa mayqanpis Dyus munashanta ruranarqa, tukuy shunqunchikwan allita kriyisha kar, rurayta puytinchik. Manami yanqa rimarlachu Dyus munashantaqa rurayta puytinchik.

²¹ ¿Imanutataq munankillapa: Rikashuqllapa shamurqa qiruwan maqaq yupay anyashuqnulla willashunayllapata, manaqachu munashurllapa kusala shumaqta willar intrachishunayllapata ima?

5

Kriyiq masinchik uchakurlla kawsatinqa ama pullaqa kashunllapachu

¹ Yaçhashami kanillapa, qamkunamanta ukqashi, maman tukuqta warmikusha nir. Chaynuqami kusala pingaypaq mana allinta rurar uchakusha. Chaqa chay mana kriyiqkunamapis, manami chaytaqa ruranllapalamapischu.

² ¡Piru uknikillapa chaynu uchakusha katinmapismi, mana imapis pasasha kanman yupay, qamkunaqa kusana kani ima nir tankillapa! Ashwanmi chay runa uchakushanpaq yarpur kusata kwashayar ima, chay mayqançhi uchakusha chaytaqa qamkunamanta itakushana kankimanllapa.

³ Chaymi nishaykillapa: Nuqa qamkunawan mana pulla karmapis, yarpuyniypiqa qamkunawan pulla kani, michka mana nuqa nuqalla chaypi karmapis. Chayraykumi, chay qamkunamanta uknikillapa uchakusha chaypaqqa, Amitunchik Jesucristupa shutinpi nishana kani kastigakashana kananpaq.

⁴ Chaymi chay runa uchakushanpaq parlanaykillapapaq tantakatkillapaqami, nuqa mana chaypi karmapis yarpuyniypiqa pullaykillapa kashaq. Chaynullami Amitunchik Jesucristo pudirninwan yanapashunqallapa shumaqta parlanaykillapapaq.

⁵ Chaynu allita parlarllapa, chay runataqa qamkunamanta itakur, Satanaspa makin-pina dijankillapa. Chaynuqami, kusata qischakar imaqa, kwintata qukanqa. Chaymi

imapaqraq chaynu uchakuray nir, chay uchakushanta dijatingami, maydiya Amintunchik Jesucristo shamutinga, chay runaqa washakashana kanqa.

⁶ Chayraykumi nishaykillapa: Manami allinchu wakinninchikkuna uchakutin, chay uchakushanta mana kwintachar, kusami kanillapa ima ninallapapaqqa. Chaqa yaçhashanchikllapanu, imanutaq tantata ruranapaqmaqa pitila libadurata itashamaqa, chay tantapaq chaytaqa limpula saksachin.

⁷ Chaynu katinmi, chay libadura byijuyasha yupay, uchakuchishunaqllapa chaytaqa qamkunamanta itakur, ashwan chay mana libadurawan rurakasha turtilla yupayna kidayllapa. Chaqa chiqaptaqami Dyuspaqqa chaynu kankillapa. Chaynu karmi, imanutaq Pascua fyistapi mikunchik mana libadurayjun turtilla yupayna kayllapa. Chaqa Jesucristumi uchanchikllaparayku wanushana, Pascua fyistapi uk uyshitata wanuchir mikunchik chay yupay.

⁸ Chayraykumi, Pascua fyistapi mana libadurayjun turtillata mikuqllapa, chay yupayna kashunllapa. Chaynu karmi imatapis allinta, chiqap kaqlata rurashunllapa, mana chay libadura byijuyasha yupay mana allinkunata imachu.

⁹ Ukniykuna, nuqaqami chay uk kartaypi iskribishurllapaqa, nishurayllapa, amami chay ukwan ukwan punur, mana allinta ruraqkunawanqa tantanakunkillapachu nir.

¹⁰ Chaynu nishurllapaqa, manami nishunarayllapachu, chay mana kriyiqkunamanta tukuy tyimpupaq chiqanchakankillapa nirqa. Chaqa paykunaqami, ukwan ukwan pununllapa, kusalata imakunata munanllapa, suwakunllapa, chay yanqa dyus nishanllapakunata aduranllapa ima. Chaqa kawsayarllaqami, mana tukuy tyimpupaq chiqanchakayta puytinchikchu chay mana kriyiqkunamantaqa.

¹¹ Ashwanmi chaynuqa willashurayllapa, chay kriyiq masinchikllapa yupay tukur, chaymanta ukwan ukwan punur, kusalata imakunata munayan, yanqa dyus nishanllapakunata adurayan, kusala kwintastiru, maçhalun, suwakuqkuna ima, chaykunawan ama piçhunakunaykillapapaqchu. Chaynu runakunawanqami, ama imata ruranaykillapapaqmapis parlankillapa, chaynulla amami pullaqa mikunkillapalamapischu.

¹²⁻¹³ Chaqa manami nuqaqa chay mana kriyiqkunata rikar yaçhar, mana allinta rurashaykiraykumi kastigakashana kanki niyta puytinichu. Ashwanmi tukuy paykunataqa Tayta Dyusla rikar yaçhanqa imata rurashantapis. Piru qamkunaqami kriyiqkuna kashaykillaparayku qamkunapura allita rikanakur yaçhayta puytinkillapa. Chaymi chay uchakuqlla chaytaqa itakuyta puytinkillapa qamkunamantaqa.

6

Kriyiqpuraqa ama dinunsyanakushunllapachu

¹ Qamkunamanta, uknikillapa kriyiq masinwan piñachinakutin imaqa, ¿imapaqtaq rinkillapa chay mana kriyiq jwiskunata willaq, paykuna rikar yaçhananpaqqa? Chay mana kriyiq jwiskunaman rinaykillapamantaqa, ¿manachu qamkuna kriyiqpuralla, ima katinpis parlar shumaqchayta puytinkillapa?

² ¿Chaqa manachu yaçhankillapa Dyuspi kriyiqkunaqami maydiyaqa, tukuyta rikar yaçhayanqa imanukatinllapapis nirqa? Chaynu tukuyta rikar yaçhanaykillapapaq karqa, ¿ima manachu puytinkillapa, chay qamkunapi ima pasashanta parlar shumaqchaytaqa?

³ ¿Manachu yaçhankillapa nuqanchikkunaqami angelkunamatapis rikar yaçhayashunllapa imanukatinllapapis nirqa? ¡Chaynu katinmi, ashwan kay nuqanchikkunapi ima pasatinmaqa dasla rikar shumaqchayta puytinchikllapa!

⁴ Chayraykumi qamkunallapi ima pasasha katinmapis, ¿imapaqna chay mana kriyiq, mana allita rikar yaçhaq jwiskunamanqa rinkillapa?

⁵ Kaytaqami kaynuqa willashunillapa pingakur amana chaynuta ruranaykillapapaq. ¿Chaqa manachu uklamapis qamkunamanta kan, uk kriyiq masin imanukatinpis shumaraq parlar shumaqchananpaqqa?

⁶ Piru kriyiqpuralla piñachinakurqa, ¿imaraykutaq chay mana kriyiq jwiskunaraq rikar yaçhananta munankillapa?

⁷ ¡Nishaykillapa! qamkunamanta kriyiqpuralla imalapaq piñachinakur mana kriyiq jwiskunaman qayachinakur imaqa, kusala pingaypaqta kawsankillapa. Ashwan uknikillapa piñachishutinllapa, manaqa ingañashutinllapamapis, kriyiq kashaykillaparayku, uyarala kankimanllapa.

⁸ Piru ashwan qamkuna uyarala kanaykillapamantaqa, uknikillapata mana allinta rurayankillapa, chaynulla ingañayankillapa ima.

⁹⁻¹⁰ ¿Manachu yaçhankillapa chay mana allinta ruraqkunaqa, Dyus mantakuyashanmanqa mana yaykuyta puytingallapachu nirqa? Chaqa chay ukwan ukwan punuqkuna, yanqa dyus nishanllapakunata aduraqkuna, warmi, manaqa runa karmapis kasarashana kar, chaymanta ukwan punuqkuna, uk runa warmi yupay tukuqkuna, runapuralla punuqkuna, suwakuqkuna, imakunata munapakuqkuna, maçhaqkuna, chaynulla chay kwintastirukuna, llullakurla imanta tarikuqkuna imaqa, Tayta Dyus mantakuyashanmanqa mana yaykuyta puytingachu. Chayraykumi ama ingañakankillapachu maydiyaqa Tayta Dyuswan pulla kashaq nirqa.

¹¹ Qamkunamanta wakinqami, unayqa chaynu kaq kankillapa. Piru kananqami, Amitunchik Jesucristo uchaykillapapaq wanushanrayku Tayta Dyusqa llakipar, mana uchayjunpaqnachu riqsishushallapa. Chaymi kananqa Santu Ispiritu yanapashutinllapa allinkunalata rurar, Tayta Dyuswan pullana kayta puytinkillapa.

Imatapis Dyuslapaq rurashunllapa

¹² Imanupiqami wakinqa ninllapa: Nuqaqami Jesucristupi kriyishayllaparayku tukuy imatapis ruranayllapapaq kani nir. Chaynu katinga tapushaykillapa: ¿Chay tukuy munashaykillapanulla rurashaykillapaqachu imallapiqa yanapashunllapa? ¡Manami! Chaqa manami allinchiu chay mana allin kaqkunaqa, pay munashannullata rurar uchakuchimanapaqqa.

¹³ Chaynulla ninllapapis: Mikuyqami paçhayta untachinanpaq. Chaynulla paçhayshuypaqa mikuywan untananlapaq nir. ¡Chiqaptami chaynu! Piru nishaykillapa maydiyaqami Dyusqa ishkantinta chinqachinga. Chaynullami ninllapapis, kwirpunchikpis yanqalla kashanrayku, allin ukwan ukwan ima pununapaq nir. Piru manami chaynuchu, ashwanmi kwirpunchikqa Amitunchik Jesucristulata sirbisha ima, paypis kwirpunchikpi kawsananpaq.

¹⁴ Chaynu Amitunchik kwirpunchikpi kawsashanraykumi, imanutaq Tayta Dyus, Amitunchik Jesucristuta wanushanmanta kawsachimuran, chaynullami nuqanchikku-natapis wanushallapamapis pudirninwan kawsachimashunllapa.

¹⁵ ¿Manachu yaçhankillapa kwirpunchikllapaqa Cristupa kwirpun nirqa? ¿Chaynu Cristupa kwirpun katingachu, allin kanqa chay kwirpunchikllawan rir uk warmi waynasapawan pununapaqqa? ¡Manami!

¹⁶ Chaypaqmi Dyus nitin iskribikashakunapiqa nin: “Runawan warmi pullachakarqami, ishkantinqa uk kwirpulana yupay kidanllapa” nir. Chaymi qamkunamanta mayqanpis uk warmi waynasapawan punurqa, chaynu mana allinta rurarmapis, uklapaqna tikrakayanllapa.

¹⁷ Nataq nuqanchikkuna-shuypaqa, Amitunchik Jesucristupi kriyishanchikrayku, paywanqa uk yarpuylapaqa tikrakanchikllapa.

¹⁸ Chaynu katinga, chay ukwan ukwan punur kusa saqrata uchakunaykillapamanta chiqanchakayllapa. Chaqa chaynu uchakuymi kwirpunchikpaqqa kusala

mana allinchi, wakin uchakunamantaqa. Chayrayku mayqan ukwan ukwan punur uchakuqgami, paypa kwirpunllapaq kusala saqrata uchakuyan.

¹⁹ ¿Manachu qamkunaqa yaçhankillapa kwirpuykillapaqa, Dyus Santu Ispiritunta qushushanllapapa wasin nirqa? ¿Chaynulla manachu kwintata qukanillapa Dyuspa Santu Ispiritunqa qamkunapi kawsan nir? Chaqa qamkunaqa, manami kwirpuykillapapaqa amunchu kankillapa.

²⁰ Ashwanmi Dyuspana kankillapa, Wamran Jesucristuwan rantishushanllaparayku. Chaynu paypana karqa, tukuy kwirpuykillapawan allinlata rurar Dyuslatana aligriy-achiyllapa.

7

Pablumi yaçhachikun masayjun mana masayjun kaqkunapaq

¹ Qamkunami uk kartata iskribimar tapumaraykillapa. ¿Allinchi kanqa uk runa warmikunanpaqqa? nir. Chaypaqmi kananqa willashaykillapa. Allinmi kanman uk runa ama warmikunanpaqqa.

² Piru ama ukwan ukwan punur uchakunanllapapaqgami warmipis, ullqupis masayjun kananpaq allin. Chaynu karmi runaqa warminlawanna kawsanqa, chaynulla warmipis runanlawanna kawsanqallapa.

³ Chaynu karmi, warmi chay, ullqu chaypis masayjun kashanta yarpur, ama kwirpunta miçhanakurchu pulla shumaqta kawsanqallapa.

⁴ Chaqa uk warmi masayjunna karqa, manami payqa kwirpunpa amunnachu, ashwan kwirpunqa runanpaqna. Chaynullami runapis masayjunna karqa, manana kwirpunpa amunnachu, ashwanmi kwirpunqa warminpaqna.

⁵ Chaynu katinmi, chay warmi chay, chaynulla chay ullqu chaymapis mana miçhanakuyta puytingachu pununanllapapaqqa. Piru imanupiqqa pulla punuyashanllapamantaqa, allita parlar ayka diyallataqa mana pulla punur gwardakar ima Dyusman mañakunayarqa, rurayta puytingallapa. Chaymantami qashan pullachanakunqallapa. Imanupiqakish Dyusman mañakunaykillapapaq gwardakasha kanillapa niyar, mana kwirpuykita tantyakachiyta puytitkillapa, Satanasqa dasla imakunapi ukwan uchakuchishunmanllapa.

⁶ Tukuy kaykunata willashurllapaqa, manami mantashuqllapa yupay nishuyanillapachu warmikunkillapa ima nirqa. Ashwanmi tukuy kaykunaqa qamkunapina kanqa.

⁷ Chaqa nuqapa yarpuyniymantaqami, kusala allin kanman nuqa yupay mana warmiyjun kar, kusala allinta kawsanaykillapapaq. Piru Tayta Dyusmi tukuyta yanapamashanchikllapa wakinqa warmiyjun kanapaq, nataq wakinta-shuypaqa mana warmiyjunchu kanallapapaq.

⁸ Chaymi chay musukuna manaraq warmiyjun kaqkunata, chay warmi shipashkuna manaraq runayjun kaqkunata, chaynulla chay byuda kaqkunataqa nini, ama masayjunnachu kar, nuqa yupay kananllapapaq.

⁹ Piru imanupi masayjun kanayarllapaqa, kasarayllapa. Chaqa manami allinchi mayqanpis masayjun kanayar, mana masakur uchakunanpaq yarpurla kawsananpaqqa.

¹⁰ Piru tukuy chay warmiyjun, runayjun kaqkunatami kaynu nishaykillapa: Mayqan warmipis masayjunna karqa, runanlawanna kawsar amana dijanqanachu. Kaytaqami kaynu nishunillapa mana nuqapa yarpuyniymantachu. Ashwanmi willashunillapa Amitunchik Jesucristo chaynu nir mantakushankunamanta.

¹¹ Chayrayku, imanupi uk warmi runanta دچارqa, mananami ukta runakuyta puytinganachu. Piru imanupi runayjun kayta munarqa, runanllawan shumaqchanakur, purinqallapa. Chaynullami runapis warmintaqa ama dijanqanachu.

¹² Kananqa willashuyllapata munani nuqa intrakashaymanta, Amitunchik Jesucristo kay pachapi kar mana chaynu yaçhachikusha katinmapis. Chaymi nishaykillapa: Uk runa warmiyjun kanman, chaymanta chay runaqa, Jesucristupi kriyiq tikrakin, chay warminga mana kriyinanmanchu. Piru chay warminga mana kriyinarmanpis runanta munar ima mana dijanatingami, chay kriyiq runanqa mana dijarchu payllawan kanqa.

¹³ Chaynullami uk warmipis runayjun kanman, chaymanta chay warmiqa, Jesucristupi kriyinanman. Piru chay runan-shuypaqa mana kriyiyta munarmanpis, warminta munar mana dijanatinga, chay warminga ama dijarchu payllawan kawsanqa.

¹⁴ Chaynuqami chay runa mana kriyiqtapis Tayta Dyusqa llakipar yanapanqa, warmin kriyiq tikrakashanrayku. Chaynullami uk warmi mana kriyiqtapis Tayta Dyusqa llakipar yanapanqa runan, kriyiq kashanrayku. Chaynu shumaqta mana dijanakur ima kawsatinllapaqami, Tayta Dyusqa wamranllapakunatapis llakipar shumaqchanga. Piru dijanakur ima kawsatinllapa-shuypaqa wamranllapamapis mana shumaqchakashachu kanqa Dyusmantaqa.

¹⁵ Piru imanupi chay kriyiqkunamanta, warmi mana kriyiq kar runanta dijanayanman, chaynullapis imanupi ullqu chay mana kriyiq kar, warminta dijanayanman. Chaynuta ruranarqami mayqanninpis ruranqa. Chaynuqami, chay kriyiqqa warmi kar, manaqa ullqu chaymapis paylana kidar shumaqtana kawsanqa. Chaqa Tayta Dyusqami qayashushallapa, shumaqlana kawsanaykillapapaq, amana maqanakur imanachu.

¹⁶ Chaqa qam kriyiq masiy, runayki dijashur rinatin, mana dijanarqa ¿imanutaq yaçhanki qamrayku runayki washakayanqa nirqa? Chaynulla kriyiq masiy, warmiki dijashur rinatin mana dijanarqa, ¿imanutaq yaçhanki qamrayku warmiki washakayanqa nirqa? Chayraykumi rinatinga dijayllapa rinqa.

¹⁷ Chaymi kananqa nishaykillapa: Mayqannikillapapismi imanukaykillapapaq Amitunchik Jesucristo akrashushallapa chaynullami kawsankillapa. Chaynulla imanutaq Tayta Dyus chayraq paypaq akrashutinllapa karaykillapa, chaynulla kar kuntintakayllapa. Kaynu nir tukuy maylawpi kaq kriyiqkunatapis willani.

¹⁸ Chaymi mayqan Israelmanta kar, chay siñal kustumrita rurashana katin, Tayta Dyus qayasha katinga, chaynullana kanqa. Chaynulla mayqan mana Israelmanta kar, manaraq chay siñal kustumrita rurasha katin Tayta Dyus qayasha katinga, chaynullana kar amana ruranqanachu.

¹⁹ Chaqa manami chay siñal kustumrita rurasha kar, manaqa mana chay siñal kustumrita rurasha karlachu Tayta Dyuspaqqa allinqa kanchik. Ashwanmi imanukashanchiknulla Tayta Dyustaq chiqapta kasur, munashannullaqa kawsayta puytinchik.

²⁰ Chaymi mayqanpis, imanula katinpis Tayta Dyus qayar imanukananpaq niran, chaynullana kar kuntintakanmanllapa.

²¹ Imanupi qam uk runapa sirbikuqnin katki, Jesucristo qayashutinga, amami yarpupakunkichu sirbikuqmi kani nirqa. Ashwanmi chayllapi kidanaykipaq karqa, kidanki. Piru imanupi chay sirbikuyashaykimanta lluqshinaykipaq yupay katinga, ama tardarchu lluqshinki, amana sirbikuq kanaykipaq.

²² Chaymi mayqanpis uk runata sirbiq katin, Amitunchik Jesucristo paypi kriyinanpaq qayasha katinga, manana runapa sirbiqnin yupaynachu kar, ashwan Cristupa sirbiqninlana kanqa. Chaynullami uk runa mana mayqantapis sirbiyatin, Jesucristo qayatinga, chay runaqa kananqa Amitunchik Jesucristo munashanlatana ruranqa, uk sirbiq yupayna.

²³ Chaqa Tayta Dyusmi qamkunataqa, Wamran Jesucristo wanushanwan rantishushallapana. Chayraykumi manana uk runa yarpuyashankunata kasurnachu, ashwan Jesucristupa sirbiqninlana kankillapa.

²⁴ Chaynuqami kriyiq masiykuna, qamkunaqa imanutaq karaykillapa chayraq Tayta Dyus qayashutinllapa chaynullana kar kuntintakar, Taytanchik Dyustaqa, paylatana sirbinkillapa.

Pablumi yaĉhachikun manaraq masayjun kaqkunapaq

²⁵ Kananqa willashaykillapa, chay shipash manaraq runayjun kaqkunapaq. Piru kayqami mana Amitunchik Jesucristo mantakushanmantachu, ashwanmi nuqa yarpushayllamanta. Chaynu karmapis allin, Amitunchik Jesucristupi kriyiq katiy pay llakipar yanapamatin rimashayrayku.

²⁶ Chaymi allin kanqa, runa karpis ama warmikur, chaynulla warmi karpis mana runakurchu payla kashannullana kidananllapapaq. Chaqa kusala qischakay tyimpupinami kanchikllapa.

²⁷ Chaymi, qamkuna warmiyjun karnaqa, ama warmikitaqa dijaynachu. Chaynulla chay manaraq warmiyjun kaqkunapis, ama warmikuyllapanachu.

²⁸ Chaqa nishaykillapa: Qamkuna kasararqami mana uchakuyankillapachu Dyusmantaqa. Chaynullami uk shipash kasararpis, mana uchakuyanchu. Piru chay qischakay tyimpukunapi kasarashakuna mana qischakananllapata munarmi, nini: Ama kasaranmanllapachu nirqa.

²⁹ Kriyiq masiykuna, nuqa chaynuta willashurllapaqami, kaynu intrakanaykillapata munani: Jesucristo shamunanpaqqami, manana achka tyimpunachu kidan nir. Chayraykumi warmiyjun kaqkuna, chaynulla runayjun kaqkunamapis, manana masayjun yupaynachu kar, Amitunchiklapaqa yarpur kawsanmanllapa.

³⁰⁻³¹ Chaymi mayqan llakirpis ama chaylapaqa yarpunmanllapachu; kusa aligriya kaqkunapis ama chaylapaqa yarpunmanchu; chaynulla kay pachapi kaqkunata rantir, kusala imayjun ima tikrakasha kaqkuna imamapis amami tukuy chaykunalaq yarpurchu; ashwan Amitunchiklapaqa yarpur kawsanmanllapa. Chaqa chay kusalata llakishanllapakuna, aligriyashanllapakuna, chaynulla tukuy iman tarishankunaqami, maydiyaqa limpu tukukanqa.

³² Piru chaynu nishutiylapaqakish ¿chaqa imanutaq maydiyaqa kayashaqllapaqa nir, yarpupakuyatkillapa? Amami chaykunapaq yarpupakurchu, ashwan Amitunchiklapi yarpukur kawsayllapa. Chaqa imanutaq uk manaraq warmiyjun runamaqa, Amitunchiklapaqa yarpur, ashwan imanupis mas shumaqta ima paywan kayta munan, chaynu kayllapa.

³³ Piru nataq runa warmiyjun karqami, kay pachapi kaq imakunapaq, warminta aligriyachinanpaq ima yarpur, Amitunchiklapaqa manana yarpunnachu.

³⁴ Chaynullami runayjun warmiwan, mana runayjun warmikunaqa mana chayllatanachu yarpunllapa. Chaqa imanutaq chay byuda mana runayjun kaqkuna, chaynulla chay shipash manaraq runayjun kaqkunamaqa, Amitunchiklapaqa yarpukunllapa. Paykunaqami Dyuswan kusala mas shumaq kayta munanllapa kwirpunpi, chaynulla yarpuyinimapis. Nataq runayjun warmikuna-shuypaqa kay pachapi imakunapaq, chaynulla runanta aligriyachinanpaq ima yarpunllapa.

³⁵ Tukuy kaykunata willashurllapaqa, manami nishunayanillapachu warmiqa amana runakunqanachu, chaynulla runa karmapis amana warmikunkillapachu nirqa. Ashwanmi willashuyanillapa byinnikillapapaq, allita intrakar kusala shumaqta Amitunchiklapi yarpukurna kawsanaykillapapaq.

³⁶ Chayraykumi mayqan runapa, uk warmi wamran kasarananpaq allinna katinga, allita yarpunman taytanqa: Allinchi kasarananpaq, manaqachu mana nir. Chaymanta allita yarpur: Allinmi kasarananpaq nirqa, kasarananpaq dijanqa. Chaqa chaynu wamranta kasarachirqami, mana uchakuyanchu.

³⁷ Piru uk runa payllamanta allita yarpur, warmi wamranpaq ninman: Manami allinchi kasarananpaqqa nir. Chaynu ruraraqami kusala allinta rurayan chay runaqa.

³⁸ Chaynu nirqami nishunayanillapa: Mayqanpis warmi wamranta qukunar, qukurqa allita rurayan. Piru mayqan, wamranta mana qukurqami, kusala mas allinta rurayan nir. *

³⁹ Nishaykillapa: Uk warmi kasarasha karqami, chay runanllawan kawsanqa maydiya runan wanunankaman. Nataq maydiya runan wanutin-shuypaqa, chay warmiqa paylana kashanrayku, Amitunchikpi kriyiq, mayqan runawanpis kasarayta puytinga.

⁴⁰ Piru Dyuspa Santu Ispiritun yanapamatin, chiqapta rimayani nir yaçarmi kaynu nini: Kusala shumaqmi kanman, chay warmiqa amana runakunanpaqchu nir.

8

Amami uchakuchishunchu ukninchiktaqa

¹ Kananqami willashaykillapa chay yanqa dyus nishanllapakunaman mikuyta çhurashanllapapaq. Wakinqami ninllapa: Chay mikuykunataqami, mikunapaq kusala allin ima nir. Chaynu yaçharqami, imanupiqa kusana kani ima ninkillapa. Ashwanmi chaynu yarpunaykillapamantaqa, chay ukninchikkunata llakipar masta kriyinanpaq yanapanchik chay, kusala shumaqqa.

² Piru imanupi ukqa kusalata alabakananrayku ninman: Kusala yaçhayniyunmi kani nir. Chaynu payllamanta alabakarqami, Dyus munashankunataqa manaraq riqsiyanchu.

³ Piru mayqanpis chiqapta Dyusta munatingami, Dyusqa paytapis wamranpaqna riqsinqa.

⁴ Piru chay yanqa dyus nishanllapakunapaq mikuykunata çhurashanllapata mikushamapismi, mana imanachimayninchikllapata puytinchu. Chaqa allita yaçhashanchikllapanu, chay dyus nishanllapakunaqa, manami chiqap Dyuschu nir. Piru chiqap Dyusqami ukla, paymi Taytanchik Dyus.

⁵ Chaqa wakinkunaqami ninllapa, unaq syilupi, chaynulla kay pachapishi kan achka dyuskuna, chaynulla kusala achka paykunata mantar rikaqkunapis nir.

⁶ Piru nuqanchikkunapaqmi kan uk Dyusla. Paymi tukuyta Taytanchikllapa. Payraykumi imapis kan. Chaynu katinmi nuqanchikkunapis payrayku kawsanchikllapa. Chaynulla uklami Amitunchik Jesucristupis. Payraykumi tukuy imapis rurakaran. Chaynulla payraykumi nuqanchikkunapis kawsanchikllapa.

⁷ Piru tukuyqami manaraq kaytaqa allita yaçhanllaparaqchu. Chaymi wakin kriyiq masinchikkuna manaraq allita intrakaqkuna katin, kriyishanqa litalla yupay. Chaynu kashanraykumi, chay yanqa dyus nishanllapakunaman chay mikuykunata çhurashanllapata mikurqa uchakusha yupay yarpunllapa.

⁸ Piru manami Taytanchik Dyusqa mikushanchikraykuchu, shumaqpaqqa rika-mashun. Chaymi chay yanqa dyus nishanllapakunapaq mikuykunata mikur, chaynulla mana mikurmapismi, paypaqqa chaylla kanchikllapa.

⁹ Nishushayllapanu: Qamkuna allita kriyiqkunami yaçhankillapa tukuy mikuyta mikunapaq allin nir. Piru chaynu yaçharmapismi kuytakankillapa chay wakin litalla yupay mana allita kriyiq ukninchikkunamanta. Chaqa paykunaqami kriyinnllapa chay yanqa dyus nishanllapakunaman mikuyta çhurashanllapataqashi mana mikunapaq allinchi nir.

* **7:38** Kaynupismi intrakayta puytinchik: Piru uk runa uk shipashwan parlashana kanman kasarananpaq. Piru chay runaqa paywan kayta kusalata munatin, chay shipash allinna warmin kananpaq katinga, kasaranga. Chaqa chayta ruraraqami mana uchakuyanchu. ³⁷ Chaynulla uk runa warmikunanpaq kayar, chaymanta paylla allita yarpur, mana warmikushaqchu, Dyusta mas allinta sirbinaypaq ninman. Chaynu ruraraqami chay warmin kananpaq karan chay shipashtaqa paylana kananpaq dijar, kusala allintana rurayanqa. ³⁸ Chaymi nini, uk runa uk shipashwan kasarananpaq parlashanwan kasararqa allinta rurayan. Chaynulla uk runa chay parlas

¹⁰ Chaqa qam tukuy mikuy allin nir yȧchar, chay yanqa dyus nishanllapakunaman mikuyta çhurashanllapata sunsunulla paykunapa naypanpi mikuyatki rikashurllapaqa, paykunapis munar mikurqa uchakunmanllapa.

¹¹ Chaynuqami qam uchakuchiyanki chay kriyiq masikitaqa chay kriyishanmanta chiqanchakananpaq. ¡Amami uchakuchinkichu! Chaqa Jesucristuqami paytapis washananpaq wanuran.

¹² Chaymi chay manaraq allita kriyiq masiki, chaykunataqa mana ruranaypaq allinchu niyarmapis qamta rikashushanrayku uchakuyan. Chaymi qamrayku uchakushanrayku, Jesucristupa naypanpiqa qamqa kusala uchayjunna kayanki kanqa.

¹³ Chaymi nishaykillapa: Chay manaraq allita kriyiq masiy, mana mikuyashan mikuyta naypanpi mikur uchakuchiyayman. Chaynu mikur uchakuchiyani nir yȧcharqami, mananari allinchu kanqa qashan naypanpi aychata mikur uchakuchinaypaqqa.

9

Pablumi yȧchachikun Jesucristupa chiqap apustulnin kani nir

¹ ¡Ma tapushaykillapa! ¿Nuqa, Jesucristupa apustulnin karqa, manachu tukuy allin kaqtaqa rurayta puytiyashaq? Chaqa nuqaqami Amitunchik Jesucristuta pay paylata rikasha kar, paypaq chiqap apustulnin, chaynulla sirbiqnin ima kani. Chaymi paypa apustulnin kar, yȧchachishutiyllapa qamkuna kriyishaykillapa Amitunchik Jesucristupa.

² Imanupiqachi wakinkunaqa mana riqsimananllapachu nuqa apustul kani nirqa. Piru qamkunami riqsimankillapa nuqaqa chiqap apustul kani nir, Amitunchik Jesucristupaq yȧchachishushayllaparayku.

³⁻⁴ Piru chaynu chiqap apustul karmapis, manami maydiyapis mañashushallapachu kani ima ministishaypi yanapamanaykillapapaqqa. Ashwanmi mana kubrarchu dibaldila yȧchachishusha kanillapa, ama yarpunaykillapapaq Pabluqami yȧchachimanchikllapa ganananlapaq nirqa. Piru chay nuqapaq mana allinta rimaqkunataqa kaynu nini: Jesucristupa chiqap apustulnin karmi, yȧchachishushayllaparaykuqa dirichuyjun kanillapa qaramanaykillapapaq, yakituta upyachimanaykillapapaq nir nishuymanllapa nuqapis.

⁵ Chaynullami nuqa munarqa puytiyman, uk kriyiq warmisitata warmikur pullay apar rir yȧchachikunaypaq. Imanutaq Pedro, wakin apustulkuna, chaynulla Jesucristupa ukninkuna ruran chaynulla.

⁶ ¿Manaqachu nuqa Bernabiwan ishkantiyllapaqa, tukuy ministishayllapataqa nuqakunalla trabajar tarinayllapapaq kanillapa?

⁷ ¿Mayqan suldadutaq sirbikuyarqa, ima ministishantaqa paypa qillayninllata gatar rantinman? ¿Mayqan runataq achka ubata tarpurqa, chay tarpushanmantaqa uk murinlamatapis mana mikuyanqa? Chaynulla ¿mayqantaq animalkunata purichiyar mana chay lichinta upyanman?

⁸ Kuytawkish chaynu nishutiyllapaqa, yarpuyashayta willashuyashaqlapa nir yarputkillapa. Chaqa chaypaqqami Dyus nitin, Moisespis mantakuyninpi iskribiran.

⁹ Moisés mantakur iskribishanqami kaynu niyaq: “Trillakunaykillapapaq karqami, ama chay animalpa shimintaqa shawankillapachu, ama mikunanpaq” nirqa. Tukuy kaykunataqami, Dyusqa mana animalkunalapaq yarpurchu niran.

¹⁰ Ashwanmi chaynuqa niran nuqanchikkunapaqpis kusalata llakir ima intrachimanallapapaq. Chaqa Moisés mantakur iskribishankunaqami niyaq: Mayqanpis uk pachata yapur, chaynulla chay trillakuqpiismi mana yanqallachu chaytaqa ruran. Ashwanmi chay yapukushanmanta, chaynulla chay trillakushanmantapismi imalataqa tarikur kawsananpaq ruranllapa.

11 Chaynu katinmi, nuqakunamaqa qamkunata Jesucristupaq yaêhachishurllapaqa, uk simillata tarpukuq yupayna kashayllaparayku, tukuy ministishayllapataqa qamkunamanta aypanayllapapaq kanillapa.

12 Nishaykillapa: Uk yaêhachikuqkuna qamkunamanta chay ministishanllapata ay-patingami, nuqakunamaqa ashwan kusa mas dirichuyjun kanillapa qamkunamanta ima ministishayllapata aypanayllapapaqqa. Piru manami imata ministishayllapapaq yarpurchu, Jesucristupa shumaq rimaynintaqa yaêhachikurayllapa. Imanupi chaylapaq yarpur yaêhachikutiyllapaqa, wakinkuna rikar nimananllapata: Wakkunaqami ganananlapaq yaêhachikunllapa nir.

13 Qamkunaqami yaêhankillapa Jerusalén pwiblupi Dyusta adurananllapa wasipi mayqanpis trabajaqqami, chayman apashanllapakunawan kawsayta puytin nir. Chaymi altarman ufrindapaq nir animalkunata apar wanuchitinllapamapis, mayqanêhi altarpî kar bindisiqmi, chay animalpa aychanmatapis mikuyta puytin.

14 Chaynullami Amitunchikqa nishapis: “Mayqanpis nuqapi kriyir washakananllapapaq yaêhachikuqqami, chay yaêhachikushanpaq ima ministishanpîpis yanapatinllapa kawsanqa” nir.

15 Piru nuqa chay yaêhachishushayllaparayku, qamkunamanta ima ministishayta aypanaypaq kasha karmapis, manami imalatapis mañashushallapachu kani. Chaynullami kanan kay kartata iskribishurllapamapis, manami qamkuna imalataqa qumanaykillapapaq nirchu iskribishuyanillapa. ¡Ashwanmi qamkunamanta ima ministiyashayta aypanaypaq chaymantaqa, mas allinqa yaêhachikuyarlla wanunaypaq karmapis wanuyman!

16 Piru chaynu, Jesucristupa shumaq rimayninta yaêhachikur mana imatapis kubrakur ima yaêhachikurqa, manami kusala mas allin kani wakinkunamantaqa niyta puytinichu. Chaqa chaynu yaêhachikunaypaqmi, Jesucristuqa akramasha. ¡Piru imanupi nuqa mana chaynu yaêhachikutiy-shuypaqa, imaraq pasamanman!

17 Chayraykumi, nuqalla yarpur munashayllamanta yaêhachikuq qallarisha karqa, yaêhachikushaypaqqa tukuy ima ministishaytapis qumanaykillapapaq kankillapa nishuyaymanllapa. Piru ashwanmi Tayta Dyus chaynu yaêhachikunaypaq nir akramashallana karan. Chaymi chaynu yaêhachikurqa pay nimashanta rurar mana imalapaqpis yarpuyta puytinichu.

18 Chaynu apustul kashayraykumi Jesucristupa shumaq rimayninta yaêhachikur ima ministishayta qumanaykillapamantaqami, mana kwintacharchu yanqala yaêhachikur imaqa ashwan kusalata aligriyani.

19 Piru nuqa, michka mana mayqanpa sirbiqnin karmapismi, ashwan kananqa tukuyta sirbiq yupayna tikrakasha kani. Chaynuqami tukusha kani, imanupis achka runakunata yaêhachitiy Jesucristupina kriyinanllapapaq.

20 Chaynullami nuqa Israel runakuna, Moisés mantakushankunata kasur kawsanllapa chaykunawan karqa, nuqapis paykuna yupay kar, chay mantakuykunata kasuq yupayna tikrakani. Piru chiqaptaqami mana chay mantakuykunawanchu kani. Nuqaqami chay mantakuykunata kasuq yupayqa karay, chay achka runakuna chay mantakuykunata kasur kawsaqkunata yaêhachitiy Jesucristupina kriyinanllapapaq.

21 Nishaykillapapis: Mana Israelmanta kaqkuna, Moisés mantakushankunata mana kasuqkunawan kar, paykunapa kustumrinllapawan katinllapamapismi, nuqaqa paykuna yupaylla karay. Chaynuqami ruraray paykunatapis yaêhachitiy, Jesucristupina kriyinanllapapaq. Piru chiqaptaqami nuqaqa, Jesucristo nimashanta kasur, Dyus munashankunalata rurar kawsani.

22 Chaynullapismi, nuqa chay kriyiq masinchikkuna litallaraq yupay kar, manaraq allita Amitunchikpaq intrakaqkunawan karmapis nuqaqa, paykuna yupay tikrakani.

Nuqaqami chaynuqa ruraray, paykunatapis yaêhachitiy, allita kriyiqkunana kananllapapaq. Chaynumi tukuy imanukatinllapapis, paykuna yupay tukuray, imanullapis Jesucristupaq yaêhachitiy kriyirna washakananllapapaq.

²³ Tukuy kaykunataqami rurani, imanullapis Jesucristupa shumaq rimayninta yaêhachitiy, paykunapis kriyir washakatinllapa, Dyuspaqqa paykunawan pullana kanayllapapaq.

²⁴ Qamkunami allita yaêhankillapa, achka kallpaqkunamantami ganakur imalata aypananpaqqa tukuy nin kallpanllapa. Piru tukuy kallpaqkunamantaqami ukla ganakun. Chaynumi qamkunapis Jesucristupi kriyishaykillaparayku, chay kallpaqkuna yupay naypaqman riyllapa, Tayta Dyus arnishushanllapata aypanaykillapapaq.

²⁵ ¿Manachu yaêhankillapa, mayqanpis pukllananpaq kamakarqa, tukuy arkaqkunataqa dijar pukllaq qallarín? nir. Chaymi pukllarqa ganakur, imalataqa aypan ganakushanrayku. Chay ganakur aypashanqami, lawril rapramanta uk kuruna kusala shumaq rurakasha, dasla ñutukuq. Piru nuqanchikkuna aypanallapapaq chayqami, mana tukukaqchu.

²⁶ Chaymi nuqaqa, mana ñutukuq imata aypanaypaq nir yaêcharqa, mana yanqalla kallpaq yupay, chaynulla yanqalla maqanakuq yupaychu, Dyusta kasur yaêhachikuni.

²⁷ Ashwanmi kusalata qischakarmapis shachinakur, Dyus munashanlata rurani. Chaymi kwirpuy qischakar munashanllata rurachimanatinmapis, mana kwintachar tantyachini. Chaqa manami munanichu ukkunata yaêhachiyar, chaymanta nuqa mana allinta rurashayrayku, Tayta Dyusqa manami allintachu rurashayki nimanantaqa.

10

Yanqa dyus nishanllapakunata ama adurashunllapachu

¹ Kriyiq masiykuna, manami nuqaqa munanichu, chay unay rukunchikllapakuna imanukatinllapapis, puktaq rurinpi kashanllapata qunqanaykillapataqa. Chaynulla amami qunqankillapachu imanukatinllapapis rukunchikllapakuna chay chupika mar yakupa êhaypinta pasaran, chaki pachata yupay nir.

² Chaynu puktaq rurinta, chaynulla chay chupika mar yakupa rurinta pasashanqami, intrachimanichikllapa paykunaqa shutikusha yupayna karanllapa nir. Chaynuqami paykunaqa Moiseswan karanllapa.

³ Chaynullami chay unay rukunchikllapakunaqa, Tayta Dyus syilumanta mikuyta kaêhamushantaqa tukuyta mikuranllapa.

⁴ Chaynulla Tayta Dyus yakuta kaêhamushantami, upyaranllapapis. Chaqa Dyus, chay qaqamanta yakuta llugshichimutinmi upyaqllapa. Chay qaqaqami Jesucristo kar, mayta ritinllapapis pullanllapa karan.

⁵ Piru chaynu rukunchikllapakunata Tayta Dyus kusalata yanapatinmapismi, yaqqa tukuy nin mana allinta ruray, Dyustaqa mana allintachu yarpuchiran. Chaymi Tayta Dyus nitin chay runakuna wanutinllapa, kwirpunkunamapis chay chunllaq lugarpi chutarar kidaran.

⁶ Tukuy kaykunataqami pasaran nuqanchikkunata intrachimanallapapaq. Chaynu intrakarna, chay tukuy mana allinkunataqa amana munar rurananllapapaq, imanutaq chay unay rukunchikllapakunamaqa mana allinkunata munapakur ruraranllapa chaynuqa.

⁷ Chayraykumi, ama qamkunaqa adurankillapachu chay yanqa dyuskuna nishanllapakunata, imanutaq unay rukunchikllapakuna aduraran chay yanqa dyus nishanllapakunata chaynuqa. Chaqa chaypaqmi Dyus nitin iskribikashakunapiqa kaynu nin: “Runakunami taranllapa mikunanpaq, upyananpaq ima. Chaymanta mikushana, upyashana ima karqa,

chay yanqa dyus nishanllapakunata adurashanllaparayku, kusata aligriyar shari-ranllapa

kusa mana allinkunata rurananllapapaq” nir.

⁸ Chaynulla amami ukwan ukwan punushunllapachu, imanutaq unay rukunchikllapakunamanta wakin ruraran chaynuqa. Chaqa chaynuta rurashanllaparaykumi, uk diyalapi binti-tris mil (23,000) wanuranllapamapis.

⁹ Amami Amitunchiktaqa nuqanchikkuna munashanchikllata rurachinar pukllashunllapachu, imanutaq chay paykuna ruraranllapa chaynuqa. Chaqa chaynuta, Dyusta rurachinashanllaparaykumi, largu kuru kanitin wanuranllapamapis.

¹⁰ Chaynulla imanula karpis kuntintakayllapa. Qamkunaqakish Dyus yanapashushanllapawan mana kuntintakar, Dyuspaq mana allinta rimatkillapa. Chaqa unay rukunchikllapakunamaqami, Dyus imanun yanapatinmapis, mana kuntintakar paypaq mana allinta rimashanrayku, wanuchikuq angelninta kaçhamutin paykunataqa wanuchir tukchiran.

¹¹ Intrakashunllapa: Tukuy chay mana allinkuna unay rukunchikkunata pasashanqami, iskribikasha karan allita kwintata qukanallapapaq. Chaynuqa, allinlatana rurar kawsanallapapaq Jesucristo shamuyanna nir yaçhar.

¹² Chaymi nishaykillapa: Mayqanpis Jesucristupi kriyiqkuna kuytakankillapa, imanupiqakish allita kriyini niyarmapis uchakushamana rikaritkillapa.

¹³ Chaqa yaçhashanchikllapanumi, tukuyla kawsayashanchikpi imanullapis chay mana allinta rurachikuqqa uchakuchimanayanchikllapa nir. Piru Tayta Dyusmi nimaranchikllapa, payqashi tukuy imamanta kuytamayashunllapa nir. Chaymi chay nishanpi allita kunfyakashallapaqa, pay yanapamashun, tukuy mana allin kaqku- napimapis shachinakunallapapaq.

¹⁴ Chayraykumi munashay kriyiq masiykuna, chay yanqa dyus nishanllapakunataqa ama imapaqpis adurayllapachu.

¹⁵ Chaymi kananqa willashaykillapa kusala intrakaq runakunata yupay. Chaymi kay willashuyashayllapata allita intrakar, kwintata qukankillapa allinmi nir.

¹⁶ Nishaykillapa: Dyuspaq Santa Mikunata mikunanchikpaqqami, tantakar Dyusta payji nir chay ubapa yakituntaqa upyanchik. Chaymi chay ubapa yakitunta upyarqa yarpunchik: Amitunchik Jesucristumi washamanapaqqa yawarninta içhar wanuran nir. Chaymi Amitunchikwanqa uklana kanchikllapa. Chaynullami chay turtillitata mikurpis Jesucristuwanqa uk kwirpula yupay kar, pullana kanchikllapa.

¹⁷ Chaynumi chay uk turtillalata tukuyninchikllapa mikusha karmi, michka achka karmapis, uk kwirpulana kanchikllapa.

¹⁸ Allita yarpuyllapa Israel pwibluymanta chiqap Dyuspi kriyiqkunapaq. Paykunaqami Taytanchik Dyuspaq ufrindita nir uk animalta wanuchir mikurllapaqa, chay tantakar mikushanllaparayku ukla yupayna kidanllapa, Taytanchik Dyuspa naypan-piqa.

¹⁹ Piru kaynu nishurllaqa manami nishuyanillapachu, chay uklawkunapi chay yanqa dyuskunata adurayanllapa chayqa chiqap dyus nirqa. Chaqa chay adurayashanllapaqami, mana chiqap dyuschu kar, chay aychata paykunaman çhuratinllapamapis, mana imanachinchu mana mikuyta puytinapaqqa.

²⁰ Piru nishaykillapa: Chay mana kriyiq runakuna animalkunata chay yanqa dyuskunaman çhuraraqami, dyablupaq çhurayan, mana Dyuspaqchu. Chaymi nuqaqa mana munanichu qamkunaqa chay dyablupaq çhurashanllapata mikur ima, paykunawanpis pulla kar, ukla yupayna kanaykillapataqa.

²¹ Chaqa manami puytinkillapachu, Amitunchikta payji nir Santa Mikunata mikur, chaynulla ubapa yakitunta upyayarqa, chaymanta qashan chay dyablupaq çhurashanllapakunata mikunaykillapapaq, upyanaykillapapaqmapis.

²² ¿Manachu yaçhankillapa, Amitunchikqa mana paylata kasushaqa kusalata piñakun? nir. ¿Chaymi mana paylata kasur piñachisha, imanachimaqninchik qallaritinqachu paywanqa shachinakuyta puytiyashunllapa? ¡Manami!

Imatapis Dyusninchikta aligriyachinapaq rurashunllapa

²³ Piru wakinqami ninchikllapa: Amituyipi kriyishayraykumi nuqata imapis allinta yarpuchimashantaqa rurayta puytini nir. Chiqaptami chaynu. Piru chay wakin imakuna allinta yarpuchimasha rurashanchikqami, mana yanapanchu ukninchikku-nataqa mas allita Amitunchikpi kriyinanpaqqa.

²⁴ Chaymi nishaykillapa: Ukninchikkunata llakipar shumaqta yanapashunllapa allita Amitunchikpi kriyinanpaq. Chaynu katinga, amami nuqanchiklapi yarpur tukuy munashanchiklata rurar imachu kawsashunllapa.

²⁵ Qamkuna mikunaykillapapaq aychata rantiq rirqa, rantir mikuyllapa. Amami yarpunkillapachu, tapur mikushaq imanupiqqa yanqa dyus nishanllapakunapaq katinmaqa mikur uchakuyman nirqa.

²⁶ Chaqa,

“Tukuy kay pachapi imapis kaqkunaqami,
Amitunchikpaqqa paylapaq kar shumaq”.

²⁷ Imanupi uk mana kriyiq kar, wasiyman rishun mikuq nishutinllapaqa, qamkuna rinarqa riyllapa. Chaymi imalatapis qarashutinllapaqa tantar mikunkillapa. Piru amami chay yanqa dyuskunapaqmakish kay mikuyqa kasha katin nir tapukurlamapis-chu mikunkillapa.

²⁸ Piru mikunaykillapapaq katin, ukqa nishunmanllapa: Chay aychataqami chay yanqa dyusninllapapaq nir kamkachishallapa nir. Chaynu nishutinllapaqami, ama mikunkillapachu, chay uk willashushanllaparayku. Chaqa chaynu willashutinllapa mikutkillapaqami, chay willashuqllapa runaqa yarpunman payqami chaynu mikushanrayku uchakuyan nir.

²⁹ Piru chay uk willashushanrayku ama mikunkichu nirqami, mana nishuyanichu, gam yarpur uchakuyanki nirqa. Ashwanmi chaynuqa nishuni, chay willashuq chay uchakuyan nir yarpuyashanpaq. Piru qamkuna allita kriyiqkunaqami kaynu tapumanayankillapa kanqa: ¿Imapaqtaq nuqa tukuy allin nir kriyishaypaq, chay manaraq allita kriyiq kar, mana ruranayashanpaqqa willamanqa? nir.

³⁰ Chaynullami niyankillapapis kanqa: Nuqami mikunaypaqmapis Dyusta payji nir mikuni. Chaynu katinga, ¿imapaqtaq wakinqa mana allinta rimayanqa nuqapaqqa? nir.

³¹ Chayraykumi nishaykillapa: Michka mikur, upyar, imata rurarpis, tukuyta rurayllapa Dyusta payji nir. Chayna Dyusqa aligriyananpaq.

³² Kuytawkish qamkuna uknikillapata mana kwintachar tukuy imata mikutkillapa, chaynulla imata ruratkillapaqa, Israelmanta kaqkuna, chaynulla mana Israelmanta kaqkunapis Dyuspi kriyinanayashanmanta disanimakutinllapa. Chaynulla Dyuspi kriyiq masinchikkunamapis disanimakur Dyuspi manana kriyinatinnllapanachu.

³³ Chaymi imanutaq nuqamaqa imatapis allinlata rurar, imanupis tukuyllata aligriyachiyta kamani. Chaqa manami nuqalapaq imapipis yarpurchu rurani, ashwan chay wakinkunata yanapani paykunapis kriyir washakananllapapaq.

11

¹ Chaymi nishaykillapa: Qamkunaqami nuqa yupay kawsayllapa, imanutaq nuqamaqa Cristo kawsashannu maydiyapis kawsayta munani chaynu.

Imanu kashunllapa Dyusta aduraypiqa

² Kriyiq masiykuna, qamkunami kusalata aligriyachimankillapa nuqata mana qunqamar, chaynulla chay yaçhachishushayllapata mana qunqar ima chayllapi yarpur, rurar

ima kawsashaykillaparayku. Chaymi qamkuna kusa allinta rurashaykillaparayku kusalata payji nishunillapa.

³ Piru munanipismi kayta allita yaĉhanaykillapata. Uk warmi runayjun karnaqa, chay runan imata rurananpaq nitinpis ruran, chaynullami mayqanpis kriyiq karqa, Jesucristo nishannullata rurar kawsan. Chaynullami Jesucristupis Taytan Dyus munashanlata imatapis ruran.

⁴ Chaymi nishaykillapa: Uk runa umanta pampakur, Dyusman mañakuyani, manaqa Dyuspaq yaĉhachikuyani niyanman. Chaynu umanta limpu pampakur mañakur, chaynulla yaĉhachikurqami, kasuyashan Jesucristupaqqa mana allintanachu rurayan.

⁵ Nataq warmikuna, Dyusman mañakunanpaq, manaqa Dyus nishankunata yaĉhachikunanpaq kar, mana umanta pampakur yaĉhachikurqami, chay mantaqnin kaq runanpaq mana allintachu rurayan. Chaqa chaynu mana umanta pampar, Dyuspaq ruraraqami, chay warmikunaqa limpu lirilla aqchanta rutusha kanman yupayllapana.

⁶ Chaqa uk warmi umanta mana pampar, Dyuspaq ruranatinga, mas allinmi kanman chay warmiqa limpu lirilla aqchanta rutunanpaq. Piru lirilla rutukasha, warmi masinkunanpaq pinqaypaq katinga, ama ruturchu aqchayjunlla kar, Dyuspaq allinta ruranqa.

⁷ Piru uk runa-shuypaqami mana allinchi imalawanpis umanta pampananpaqqa. Chaqa Dyus, runata ruraraqami kusa paynu rikĉhaqta ruraran. Chaymi chay runaqa intrachimanchik Dyusqa imanumi kusa mantakuq nir. Piru uk warmi-shuypaqami intrachimanchik, imanumi runaqa mantakuyta puytin nir.

⁸ Chaqa Tayta Dyusqa manami warmimantachu ruraran runataqa. Ashwanmi warmita ruraran runapa tullunllamanta.

⁹ Chaynullami Dyusqa, warmitaqa runa payla kashanrayku ruraran. Chay runaqa warmiwanna kawsananpaq. Manami warmi payla kashanraykuchu Dyusqa ruraran runataqa.

¹⁰ Chayraykumi, chay warmiqa umanta pampananpaq allin, angelkuna chaynu umanta pampashata rikarqa, yaĉhananpaq chay warmiqa allita runanta kasuyan nir.

¹¹ Piru Jesucristupi tukuy kriyiqkunaqa Tayta Dyuspa naypanpiqa warmi kar, chaynulla runa karmapis chaylla kanchikllapa. Chaqa mayqan warmipis, Jesucristupi allita kriyiqqami, runanta yanapan allita kriyinanpaq. Chaynulla mayqan runapis, Jesucristupi allita kriyiqqami, warminta yanapan mas allita kriyinanpaq.

¹² Chaqa yaĉhashanchikllapanu, puntataqami Tayta Dyusqa uk warmita runamanta ruraran. Piru chaynu kasha katinmapismi, kananqa ashwan tukuyla warmimanta nasinchikllapa. Nataq chaynu karmapis, tukuykami Tayta Dyuspa rurashankuna kanchikllapa.

¹³ Kay nishushayllapamantami qamkunalla kwintata qukanillapa: Manami allinchi uk warmi umanta mana pampar, Dyusman mañakunanpaqqa nir.

¹⁴ Chaqa nuqanchikkunaqami allita yaĉhanchikllapa uk runa, warmi yupay aqchanta winachiqqami, mana allin kar kusala pinqaypaq nir.

¹⁵ Nataq uk warmi-shuypaq aqchanta atunta winachirqami, kusala shumaq. Chaqa Dyus-ari warmitaqa atun aqchanta qusha, umanta pampananpaq.

¹⁶ Piru kaynu nishutiylapaqami, wakinqa nimayankillapa kanqa, manami chaynuchu nir. Chaymi nishaykillapa: Jesucristupi kriyiqkunaqami, tukuyla kay nishushayllapalata ruraniillapa nir.

Pablumi yaĉhachikun Santa Mikunapaq

¹⁷ Kanan kayta nishurllapaqa, manami kusala allintami rurayankillapa nishuyllapata puytinichu. Chaqa willamashallapami qamkunaqashi Dyusta aduranaykillapapaq tantakarqa, allinta rurayanaykillapamantaqa, ashwan kusa mana allinkunata rurayankillapa nir.

¹⁸ Puntataqami nimiranllapa: Qamkuna, Dyusta aduranaykillapapaq tantakarllapaqashi, qamkunapura anyanakur chiqanchanakunkillapa nir. Chaymi chay nimiranllapataqa, wakinllataqa kriyini, chiqapta chaynu tukuyankillapa kanqa nir.

¹⁹ ¡Piru chay chiqanchanakuyqami, imanupiqqa wakin kriyiqkunapiqa pasayan, wakin rikashuqkuna kwintata qukananllapapaq mayqankunami, Dyuspi chiqap kriyiqkunaqa! nir.

²⁰ Chaymi qamkuna, Dyusta payji nir Santa Mikunata mikunaykillapapaq tantakarmapis, manana Amitunchik Jesucristupaqnachu rurayankillapa. Ashwanmi chaynu chiqanchanakusha kar, mana allinkunata rurayankillapa.

²¹ Chaqa Santa Mikunata mikunaykillapapaq kargashi, uknikillapa naypaqta mikunkillapa. Nataq wakinkunaqashi mallaqlla kidanllapa, chaynulla wakinnikikunaqashi maçhankillapa ima.

²² Chaynu sunsunulla mikunaykillapapaq, upyanaykillapapaqqa, ¿manachu wasikillapa kan, chaypi mikunaykillapapaq, upyanaykillapapaqqa? ¿Imapaqtaq Dyuspa wamrankuna mana imayjun kaqkunata disprisyar ima pinqaypi dijankillapa? Chayraykumi nishunillapa: ¡Manami allintachu rurayankillapa! nir.

*Kaynumi Santa Mikunata mikushunllapa
(Mt 26.26-29; Mr 14.22-25; Lc 22.14-20)*

²³ Chaqa nuqa, Amitunchik Jesucristo intrachimashanmantami, kaynu nir yaçhachishurayllapa: Amitunchik Jesucristuta kuntrankunaman qukuyan, chay tutami payqa tantata ayparan.

²⁴ Chaymi Dyusta payji nirnaqa, çhaypinmanta pakir apustulninkunata kaynu niran: “Kaymi nuqapa kwirpuy.

Qamkunata washashunayllapapaq wanuyani chay.

Kaytami ama qunqarchu rurankillapa yarpumanaykillapapaq” nir.

²⁵ Mikutinllapanaqami, uk kupata aypar kaynu niran:

“Kay ubapa yakitunwanmi uk mushuq tratuta rurani yawarniyta içhar.

Chaymi maydiyapis kay kupamanta upyarqa nuqata yarpumar upyankillapa” nir.

²⁶ Chaymi Santa Mikuna tantitata mikur, chaynulla ubapa yakitunta upyar imaqa, Jesucristo shamunan diyakaman chaynulla ruraraqami intrachinakuyankillapa: Kaynumi Amitunchik Jesucristuqa washamanallapapaq wanuran nir.

Allita yarpur Santa Mikunata mikushunllapa

²⁷ Chaymi nishaykillapa: Mayqanpis uchakuyarlla, Amitunchik Jesucristupa kwirpun yupay Santa Mikunata mikur, chaynulla paypa yawarnin yupay ubapa yakitunta upyarqami, uchanllaparayku Amitunchik Jesucristo wanushantaqa mana kwintachayanllapanachu.

²⁸ Chayraykumi mayqanpis Santa Mikuna tantitata mikunanpaq, chaynulla ubapa yakitunta upyananpaqqa, allita yarpunman, imapaqmi kayta rurayani nir.

²⁹ Chaqa mayqanpis, Amitunchikpa kwirpunta mana kwintachar, Santa Mikunata mikur, chaynulla ubapa yakitunta upyarqami, pay kastigakananpaq mikuyanqa, upyayanqamapis.

³⁰ Chayrayku qamkuna sunsunulla tukuy chaykunata rurashaykillaparaykumi, wakinqa qishaqla, wakin-shuypaqa mana jwirsayjun imachu kankillapa. Chaynulla qamkunamanta wakinkunaqami chaynu mana allinta rurashanllaparayku wanushallapana ima.

³¹ Piru Santa Mikunata mikunapaqgami allita yarpushunllapa allintachu kawsayani manaqachu mana nir. Chaynu allita yarpur, allinpimi kani mikunaypaqqa nir mikushallapami, Amitunchikqa mana kastigamashunllapanachu.

³² Piru imanupi mana allita yarpur munashanchiknulla Santa Mikunata mikushallapa Amitunchik kastigarqami, kastigamanchikllapa intrakar pay munashanlatana ruranallapapaq. Chaynuqami Amitunchikqa manana kastigamashunnachu chay mana kriyiqkunawan pullataqa.

³³ Chayraykumi kriyiq masiykuna, Santa Mikunata mikunaykillapapaq tantakarqa, uknikillapa uknikillapa yaranakuyllapa. Pullala tukuynikillapa mikunaykillapapaq, upyanaykillapapaq ima.

³⁴ Piru mayqanpis mallaqnarqa wasikillapi mikuyllapa. Chayna Dyusqa ama kastigashunanpaq, chay tantakashana kar, mallaqnar naypaqta das mikushaykillaparaykuqa. Piru mas imakunapaq parlanayani chaykunapaqqami, shamutiyna parlashunllapa.

12

Santu Ispiritu yanapamashanchiknulla Dyusta sirbishunllapa

¹ Kriyiq masiykuna, nuqami allita intrakanaykillapata munayani, imanumi Dyuspa Santu Ispiritunqa yanapamanchik uktaqa ukmanta, ukta-shuypaqa ukmanta rurar, payllata sirbir kawsanallapapaq nir.

² Qamkunaqami allita yaçhankillapa, Dyuspi manaraq kriyiqkuna karllaparaqgami, mana rimaq yanqa dyus nishanllapakunata aduraq kankillapa nir. Chaynuqami, syiguyasha yupay mana intrakaq karaykillapa.

³ Chaymi kananqa nishaykillapa: Mayqanpis, Dyuspa Santu Ispiritun yanapatin rimaqqami, mana niyta puytinchu, ¡Jesusqa kusala mana allinchi! nirqa. Chaynulla mayqanpis Dyuspa Ispiritunwan mana karqami, mana niyta puytingachu, ¡Jesusqami kusala shumaq Amitunchik! nirqa.

⁴ Piru Dyuspa Santu Ispiritunmi tukuy kriyiqkunata ukta ukmanta, ukta-shuypaqa ukkunata ruranapaq, yanapamanchikllapa. Chaynu ukta ukta ruranapaq Santu Ispiritulla yanapamashallapami, Dyusllata sirbir kawsanchikllapa.

⁵ Chaymi ukta ukmanta, nataq ukta-shuypaqa ukkunata ruranapaq yanapamashanchikllapa katinmi chaynullata rurar, Amitunchik Jesucristullata sirbiyanchikllapa.

⁶ Chaynullami Dyusqa yanapamanchik ukman ukman allin imakunata rurayta puytinapaq. Piru chay tukuy imakunataqami, Taytanchik Dyusqa pay paylla tukuyninchikllapata yanapar rurachimayanchikllapa.

⁷ Piru chaynu Santu Ispiritu tukuyninchikllapata yanapamarninchikllapaqami, intrachimanchikllapa imanumi chay wakin kriyiq masinchikkunata yanapanallapapaq nir.

⁸ Chaymi Santu Ispiritullawan Dyusqa ukkunataqa yanapasha, imami allin, imami mana allin nir intrachikunanllapapaq. Chaynulla ukkunatapis Santu Ispiritullawan yanapasha kusala yaçhaywan yaçhachikunanllapapaq paypaqqa.

⁹ Ukkunaqami, Santu Ispiritu yanapatin Dyuspi kusalata kriyinnllapa, payqami imatapis rurayta puytin nir. Chaynulla ukkuna-shuypaqa, Santu Ispiritu yanapatin qishaqkunata alliyachinllapa ima.

¹⁰ Ukkunaqami, Santu Ispiritu yanapashanrayku milagrukunata ruranllapa, ukkunaqa Dyuspaq rimaqninkuna kar, paypaq yaçhachikunllapa. Ukkunataqami, Santu Ispiritu yanapatin, riqsinllapa chay mana allin ispiritunwan kaqkunata, chaynulla allin Ispiritunwan kaqkunamatapis. Ukkunataqami, Santu Ispiritulla yanapatin illaqmanta ukman mana rimayashankunapi rimar yaçhachikunllapa. Ashwan ukkunataqami, Santu Ispiritu yanapan chay ukman rimaykunapi rimar yaçhachikushanllapata intrachikunanpaq.

11 Piru tukuy kaykunataqami, Santu Ispiritulla yanapar rurachimayanchik, pay imanutataq ruranata munayan chaynulla.

Kriyishanchikraykumi uk kwirpulana kanchikllapa

12 Nishaykillapa: Kay kwirpunchikllapa ukla karmapismi, kusala achka partiyjun. Chaynullami nuqanchikkunapis kusala achka karllapamapis, Jesucristupi kriyishanchikllaparaykuqa, paywanqa uklana kanchikllapa.

13 Chaynullami, tukuy Israelmanta kaqkuna, chaynulla mana Israelmanta kaqkuna, sirbikuqkuna, mana sirbikuqkunamapismi, Jesucristupi kriyirllapanaqa uk kwirpulapana tikrakashanchikllapa. Chaqa Dyusmi Santu Ispiritunta qumarninchikllapa yarpuninchikllapapi shutichimarninchikllapa, tukuyta uklapana tikramashanchikllapa. Chaynuqami tukuyta, Santu Ispiritullawanna kawsanallapapaq. *

14 Yaçhashanchikllapanu, uk kwirpunchikqa manami uk partiyjunlachu, ashwanmi kusala achka partiyjun.

15 Chaymi nishaykillapa: Imanupiqqa çhakinchik kaynu ninman: Nuqaqami mana maki kashayrayku mana kwirpumentachu kani nir. Piru chaynu nirmapismi kwirpullamanta.

16 Imanupiqqa rinrinchikpis niyanman: Nuqaqami mana nawi kashayrayku, mana kwirpumentachu kani nir. Piru chaynu nirmapismi, kwirpullamanta.

17 Chaqa tukuy kwirpunchik nawilla katinga, mana uyakuyta puytiyachuwantlachu. Chaynulla kwirpunchik, rinrilla katinga, manana mutkikuyta puytiyachuwantlachu.

18 Piru Taytanchik Dyusqami, pay munashannulla rurar çhurasha tukuy partinkunata kwirpunchikllapapiqa.

19 Chaqa tukuy rinrilla, manaqa nawilla katinga, mana kwirpuyjunchu kachuwanllapa.

20 Chiqaptaqami, kwirpunchikqa kusala achka partiyjun katinmapis Dyus nisha ukla kananpaq.

21 Chaqa nawinchikqami, mana kaynu niyta puytinchu makinchiktaqa: Manami ministishunichu nirqa. Chaynullami umanchikpis, mana kaynu niyta puytinchu çhakinchiktaqa: Manami ministishunichu nirqa.

22 ¡Manami chaynuchu! Ashwanmi kay kwirpunchikpa partinkuna mana kwintachaypaqla chaykunaqa, ashwan kusa mas ministikaypaq.

23 Imanupiqami chay kwirpunchikpa uk partinpaq, “Kayqami mana imata ruranaypaqpis yanapamayanchu” niyarmapis, ashwan kusala shumaqta kuytar, mana shutilapimapis purichinchikchu.

24 Ashwanmi chay kwirpunchikpa partinkuna shutillapi kaqkunata kusa shumaqta kuytachuwan. Piru Tayta Dyusqami, kwirpunchikta rurarqa niran, chay yaqqa mana kwintachaypaqla chayta kusata kuytanapaq.

25 Chaymi chaynu rurashaqa kwirpunchikpi kaq partinkunaqa ama chiqanchakanqachu. Ashwanmi kada partikuna wakin parti kaqkunawan yanapanakunanllapapaq.

26 Chaqa kwirpunchikpi kaq uk partin nanatingami, wakin partikunapis nanachikun. Chaynulla kwirpunchikpa uk partinpaq kusala shumaq nitinllapapaq, tukuy kwirpunchik kusalata aligriyan.

27 Chaynullami nuqanchikkunapis Jesucristupi kriyishanchikllaparaykuqa, paypa kwirpunna kanchikllapa. Chaynu karmi tukuy kriyiqkunaqa Jesucristupa kwirpunpa partinkunana kanchikllapa.

28 Chaymi chay kriyiqkunamanta wakinkunataqa Dyusqa kaynu kananllapapaq niran: Puntataqa apustulkuna kananllapapaq,

* 12:13 Rikashun San Juan 7.37-39.

paypaq rimaqninkuna,
yaĉhar yaĉhachikuqkuna,
milagrukunata ruraqkuna,
qishaqkunata alliyachiqkuna,
yanapakuqkuna,
kriyiqkunapa rikaqninkuna,

illaqmanta ukman rimaykunata rimar paypaq yaĉhachikuqkuna ima kanqa niran.

²⁹ Chaqa allita yarpuyllapa. Manami tukuychu apustulkunaqa. Manami tukuychu Dyuspa rimaqninkunaqa. Chaynulla manami tukuychu yaĉhar yaĉhachikuqkunaqa. Chaynulla manami tukuychu milagrukunata ruraqkunapis.

³⁰ Manami tukuyqa pudirniyjunchu qishaqkunata alliyachinanpaqqa. Chaynulla manami tukuychu ukman rimaykunapi rimar yaĉhachikuqkunapis. Manami tukuyqa, chay ukman rimaykunapi rimar yaĉhachikutinllapapis intrachikunllapachu.

³¹ Piru nishaykillapa: Dyusman mañakuyllapa, uknikikunata kusa masta yanapaqkunana kanaykillapapaq.

Nataq kananqami chay yaĉhachishushayllapamantaqa kusala shumaq kaqpaq willashunayanillapa, uknikillapawan llakipanakur imana kawsanaykillapapaq.

13

Llakipakushanchikmi kusala mas allinqa

¹ Nishaykillapa: Nuqa illaqmanta uklawmanta runakunapa rimayninta, chaynulla angelkunapa rimayninta kusalata rimayayman. Piru chaynu kusata rimar yaĉhachikurmapis, mana chiqapta ukniykunata llakiparqami, yanqa uk kampana waqar qillakachikuq yupayla kayashaq.

² Chaynulla Dyuspa rimaqnin kar paypaq yaĉhachikuq kayman, intrakaymanpis imanu payla yarpuyashanta. Chaynulla tukuy imata intrakaq, chaynulla kusalata kriyimanpis uk qaqamatapis willatiyla ashunanpaq nir. Piru michka chaykunata ruranaypaq karmapis, mana ukniykunata llakiparqami, Dyuspaqqa yanqalla yupay kar mana sirbiyanichu.

³ Chaynulla mana imayjun kaqkunata mana chiqapta llakipar, yanqa alabamananllapalapaq nir imaykunata qukuymán, chaynulla wakqa ukninkunata llakipan nir alabamananllapalapaq nirla rupachir wanuchimananllapapaq dijakayman. Piru tukuy kaykunata rurar mana chiqap ukniykunata llakiparqami, mana imapaqpis sirbiyanichu.

⁴ Ukninchikkunata llakiparqami, ima katinpis mana das piñakunchikchu. Ashwanmi shumaq imakunata rurar, mana inbidyanakunchikchu. Manami kusa kani ima nir alabakanichikchu.

⁵ Chaynulla ukninchikta llakiparqa, manami sunsunulla imatapis rimanchikchu, mana imatapis nuqanchiklapaq ruranchikchu, chaynulla mana piñakunchikchu, imanupi ukninchikwan piñachinakurpis dasla shumaqchanakunchik ima.

⁶ Chaynulla ukninchikta llakiparqami, pay mana allinta tukusha katinmapis, manami aligriyanchikchu. Ashwanmi imatapis allin kaqkunatalata rurasha katinllapa aligriyaymatapis puytinchik.

⁷ Chaymi ukninchik mana allinta ruramanashamapis, payta llakipashanchikrayku shachinakunchik. Chaynulla ukninchikkuna imata nitinpis mana diskunfyakar chu kriyinchik. Imata ukninchik ruratinpis, rurayashanqami allinla kanqa nir yarpunchik. Chaynulla ima katinpis, ukninchikta llakipashanchikrayku mana disanimakurchu shachinakunchik ima.

⁸ Chaymi nishaykillapa: Chay llakinakuyqami, mana maydiyapis tukukanqachu. Piru uk diyapimi Dyuspa rimaqnin kar yaĉhachikuqkunamapis, mana

yaĉhachikunqallapanachu. Chaynulla chay ukman rimaypi rimar yaĉhachikuqkunamapis mananami yaĉhachikunqallapanachu. Chaynulla chay kusala yaĉhaq kaqmapismi manana ministikanqanachu.

⁹ Chay kanan yaĉhachikuyashanllapaqami, kusala amsaqlla yupayraq. Chaynu katinmi, Jesucristupaqmapis, manaraq allitaqa intrakanchikllaparaqchu.

¹⁰ Piru Jesucristo shamutinqami, kusa allitana yaĉhashunllapa Dyuspaqqa imanunirpis. Chaymi chay tyimpuqa manana ministishunllapachu mayqantapis Dyuspaq yaĉhachimanallapapaqqa.

¹¹ Chaqa nuqa wamra karllaraqqami, rimar yarpurmapi, uk taksha wamritu yarpushannu yarpur rimaq ima kani. Piru byijullana karqami, tukuy chay wamra kar yarpur rimayashaytaqa, dijashana kani.

¹² Chaynumi, kananpis taksha wamra yupay, Dyusninchikpaqqa manaraq allitaqa yaĉhanchikllaparaqchu. ¿Manachu uk ispiju dañakasha kar suqulla katinmaqa, qaqlanchikta chaparmapis mana allita rikanchik? Chaynumi kananpis, Jesucristutaqa manaraq allitaqa riqsinchikllapachu. Piru maydiya shamutinqami, pay paywana kar, tukuyinchikllapa rikar allitana riqsishunllapa, imanutaq pay riqsimayanchikllapa chaynulla.

¹³ Chaymi Dyus yanapamashanchik mana tukukanchu chayqami, ukqa Amitunchikpi kriyinaq, ukqa maydiyaq paywan kashunllapa nir yarpunapaq, chaynulla uk-shuypaqa ukninchikta llakipanapaq ima. Piru kay kimsakunaman-taqami, kusala mas allinqa ukninchikta llakipanchik chay.

14

Intrakayashanllapa rimaypi rimar yaĉhachikushunllapa

¹ Willashushayllapanu, allita uknikillapata llakipayta kamayllapa. Chaynu uknikillapawan llakipanakur imaqami, Dyusta kusalata mañayllapa Santu Ispiritu yanapashutinllapa uknikillapaqa ukmanta, uknikillapa-shuypaqa ukmanta rurar Dyuslata sirbir kawsanaykillapapaq. Ashwanmi mañayllapa yanapashutinllapa paypaq rimaqninkunalana kar, paypaq chay rimaynikillapallapi rimar yaĉhachikur ima kawsanaykillapapaq.

² Mayqanpis illaqmanta ukman rimaykunapi rimaqqami, Dyuslawan parlaq yupay. Chaqa chaynu ukman rimaypi rimatinllapami, mana mayqanpis intrakayanllapachu. Chaynuqami, Santu Ispiritu rimachitin mana mayqanpis intrakatinchu rimayan.

³ Piru Dyuspa rimaqninkuna-shuypaqa chay uyakuqkunapa rimayninllapallapi yaĉhachikurqami, wakinkunataqa yanapayan, Dyuspi masta kriyinanllapapaq. Chaymi animachir kunsulayanllapa ima.

⁴ Piru mayqanpis ukman rimaykuna mana intrakashanllapapi rimaqqami, paylla allita Dyuspi kriyinanpaq rurayan. Nataq Dyuspa rimaqninkuna-shuypaqa chay uyakuqkunapa rimayninllapallapi yaĉhachikurqami, chay kriyiqkunata yanapayan, mas allita Dyuspi kriyinanllapapaq.

⁵ Kusa allinmi kanman tukuynikillapa chay ukman rimaykunapi rimarqa, wasikillapallapi Dyuslawan parlanaykillapapaq. Piru nuqaqami munani chay ukman rimaykunapi rimayashaykillapamantaqa, ashwan chay intrakayashaykillapa rimayninllapallapi Dyus nishankunata allita yaĉhachikunaykillapapaq. Chaqa chaynu yaĉhachikuyqami kusala shumaq kar, kriyiqkunataqa yanapayanqa masta Amitunchikpi kriyinanllapapaq. Piru tantakashallapa kar chay ukman rimaykunapi rimar yaĉhachikurqami, kusa allin kanman chay rimashaykillapata ima niraymi nir intrachikunaykillapapaq.

⁶ Allita yarpuyllapa kriyiq masiykuna. Nuqa gamkunaman shamuyman. Chaymanta yaĉhachishuqllapa qallariyman chay mana intrakayashaykillapa ukman rimaykunapi.

Chaynu rurar mana intrachishurllapaqami mana imalapimapis yanapashuyanilla-pachu. Piru nuqa qamkunaman shamur, Dyus munashannu, chay chiqap kaqlata qamkunapa rimaynikillapallapi willashurllapaqami, yanapashuyashaqlapa ashwan masta kriyinyakillapapaq.

⁷ Chaymi nishaykillapapis: Mayqanpis uk kinata, manaqa uk arpata waqachir, mana shumaqta waqachitingami, mana intrakayashunchu, imatami waqachiyan nirmapis.

⁸ Chaynullami guerrapipis, chay maqanakuq rinanllapapaq trumpitata waqachiq chay, mana kusala klaruta waqachitinga, manami wakin suldadukunaqa listakayan-manchu maqanakuq rinanllapapaqqa.

⁹ Chaynumi qamkuna uk rimaykunapi rimaqkunawanpis pasan. Chaqa rimatki mana intrakarqa, ¿imanunari intrakanqallapa niyashaykitaqa? Chaynu mana intrakatinllapaqami, uk rimaqqa wayra apananpaq yupayla rimayan.

¹⁰ Chiqaptami kay pachapiqa, kan achka ukman rimaykuna. Piru chay rimayku-naqami, chay intrakaqkunapaqqa kusala shumaq.

¹¹ Piru mayqanpis rimatin, chay rimashanta mana intrakarqami, uklawmanta runa yupay kashaq chay willamaqpaqqa. Chaynulla nuqapaqpis chay willamaqqa uklaw-manta runa yupay kanqa.

¹² Chaynumi chay uk rimaykunapi rimatinllapaqa, qamkunawanpis pasan. Chayraykumi qamkuna kusalata Santu Ispiritu yanapashutinllapa uknikillapa ukmanta, uknikillapa-shuypaqa ukmanta rurar, Dyusta sirbiyta munankillapa. Piru ashwanmi Dyusta kusalata mañankimanllapa yanapashutinllapa, kriyiq masakikunata yanapatkillapa Amitunchikpi masta kriyinanllapapaq.

¹³ Nishaykillapa: Mayqanpis chay ukman mana yaçhayashan rimaykunata rimaqqa, Dyusta mañakuyllapa pay yanapashutinllapa, chay rimashaykitaqa uyakushuqkunapa rimayninpina rimar intrachikunaykillapapaq.

¹⁴ Chaqa mayqanpis ukman rimaykunapi Dyusman mañakurqa, chiqaptami tukuy shunqunwan mañakuyan. Piru chaynu Dyusman chiqapta mañakurmapismi, mana intrakayancho ima nir mañakusha kani nirmapis.

¹⁵ Chaynu katinga, ¿imatana rurayman? Chay-ari Santu Ispiritu yanapamasha ukman rimaykunapi rimar mana intrakarmapis, mañakur, chaynulla kantarmapis Dyusllata alabayani. Piru wakinkunapa naypanpi mañakur, chaynulla kantarqami, allita intrakarna rurashunllapa, uyakuqkunapis intrakananllapapaq.

¹⁶ Chaqa qam ukman rimaykunapi rimar Dyusta alabar, payji niyankiman. Piru uk runa mana chay rimayashaykita intrakarqa, mana pullayki Dyusta alabar, payji niyta puytiyanqachu. Chaqa manari intrakayancho imatami nir alabayanki, chaynulla payjichikuyanki nirmapis.

¹⁷ Chiqaptaqami Dyusta payji niyashayki chayqa kusala allin ima kayanqa. Piru kriy-iqkuna mana intrakashanllaparaykumi, mana paykunataqa yanapayancho, Dyuspi masta kriyinanllapapaqqa.

¹⁸ Nuqaqami, Tayta Dyusta payji nini. Chaqa chay ukman rimaykunata rimankillapa chaymatapismi illaqmanta masta rimani qamkunamantaqa.

¹⁹ Piru chaynu ukman rimayta puytirmapismi, ashwan chay kriyiqkuna tanta-kashakunawan karqa, paykuna intrakayashan rimaypi rimar yaçhachikuni. Chaymi chay ukman rimaykunapi kusa unayta willashurllapapis mana imanupis intra-chishuyllapata puytinichu. Piru ashwan chay qamkunapa rimaynikillapapiqami aykakaqlata willashutiylapa dasla intrakayankillapa kanqa.

²⁰ Kriyiq masiykuna, amami chay wamritukuna mana das intrakanllapa chaykuna yupaychu kayllapa. Ashwanmi byijulla runakunana kar, chay yaçhachishushayllapataqa allita intrakayllapa. Chaynuqami yaçhaynikillapaqa allinkunalata ruranaykillapa-paqlana kanqa.

²¹ Chaqa Dyus nitin iskribikashakunapiqami, kaynu nin:
 “Kay pwibluta rimayniyta willananpaqmi,
 uklawmanta runakunata kaçhashaq ukman rimaykunapi willananpaq.
 Piru chaynu ukman rimaykunapi willatinllapamapismi
 mana kasumanqallapachu” nir.

²² Chaynu katinmi, kriyiqkunata Tayta Dyusqa yanapar ukman rimaykunapi ima rimachir, chay mana kriyiqkunataqa rikachin kriyinanllapapaq. Piru chaynu rikachitinllapamapismi, mana kriyinanllapachu. Nataq ashwan mayqanpis chay kriyiqkunata paykunapa rimayninllapi rimar ima Dyus munashannulla yaçhachirqami, yanapanllapa mas allita kriyinanllapapaq.

²³ Chaqa yarpuyllapa: Qamkuna tukuy kriyiqkuna tantakasha kar, tukuyla ukman rimaykunapi mana intrakaypaqta rimayankimanllapa. Chaymantaqa chaynu rimay-atkillapa, uk mana kriyiq yanqa uyakushuqllapala çhar, rimayashaykillapata mana intrakarqa niyanqa: Wakkunaqa yaruyasha waknuqa rimapakuyan nir.

²⁴ Piru tukuykillapa chay rimaynikillapapi rimar Dyus munashannullata yaçhachikuyankimanllapa. Chaymanta uk mana kriyiq uyakuq yaykur, chay yaçhachikuyashaykillapata intrakanqa. Chaymi chaynu yaçhachikushaykillaparayku allita intrakarqa, paylla kwintata qukar niyanqa: Kusala uchayjunmi kani nir.

²⁵ Chaynuqami chay uyakuqkunaqa kwintata qukanqa ima mana allinkunata tukuy shunqunwan yarpushankunamatapis. Chaymi kusala uchayjunmi kani nir, Dyuspa naypanpi qunqurir paylatana aduranqa. Chaynuqami kwintata qukanqa chiqaptami Dyusqa qamkunawan kasha nir.

Tantanakurqami imatapis karanlata rurar adurayllapa Dyustaq

²⁶ Kriyiq masiykuna, chay willashushayllapapaqqami kaynu nishaykillapa: Tanta-kasha katkillapaqami, wakinkunaqa salmukunata takingallapa. Nataq wakinkunaqa yaçhachikunqallapa, manaqa wakinkunaqa Dyus willashanta ukkunata willanqallapa. Ukkunaqa ukman rimaykunapi rimar ima yaçhachikunqa. Chaynulla uk rimaypi yaçhachikushanllapata intrachikunqallapa ima nirmi yaçhachikuran nir ima. Piru tukuy chay rurashaykillapaqami Amitunchikpi masta kriyinykillapapaq kanqa, ama yanqallachu.

²⁷ Piru ukman rimaykunapi rimanarqa, ishkay, manaqa kimsala rimanqallapa. Piru amami ishkantinllapa, manaqa kimsallapaqa sunsunullaqa rimanqallapachu. Ashwanmi uknin uk ratu, chaynulla uknin uk ratu ima rimanqallapa. Chaynu rimatinllapaqami, mayqantapis Santu Ispiritu yanapatin allita intrakaq chayqa, intrachikunqa ima nirmi yaçhachikusha nir.

²⁸ Piru mana mayqanpis, chay kriyiqkunamanta intrachikunanpaq katinga, amami chay ukman rimaykunapi rimarqa yaçhachikunqallapachu. Ashwanmi mayqanpis chay ukman rimaykunallapi rimanarqa, Dyusllawan parlanqallapa uyarala.

²⁹ Nishaykillapa: Mayqantapis Dyus yanapanman imata rimananpaq. Chaynu yanapatingami, Dyus munashannullata rurar yaçhachikunqa. Piru chaynu rimar yaçhachikunarllapaqami, ishkayla manaqa kimsala chay rimaynikillapallapi yaçhachishunqallapa. Nataq wakin kriyiqkunaqami uyarala uyakur kwintata qukanqallapa, Dyus rimashantachu willamayanchik manaqachu mana nir.

³⁰ Piru chaynu yaçhachikuyatkillapa, Dyus imanupi uk runata chaypi tayatin imata rimananpaq intrachitinga, chay yaçhachikuq chayqa qasillanqa. Chayna chay uk rimananpaq.

³¹ Chaynu uknikillapa uk ratu uk ratu, Dyus yanapar intrachishushanllapata yaçhachinakurqami, kusa shumaqta intrachinakuyankillapa. Chaymi chaynuqa ashwan tukuy kusa allita intrakar masta Amitunchikpi kriyinykillapapaq animachinakunkillapa.

³² Chaymi Santu Ispiritu, Dyuspaq yaĉhachikunapaq yanapamashallapaqa yaĉhachikushunllapa. Piru shumaqta yaĉhachikunallapapaqqami, imata yaĉhachikunapaq karmapis, tanyakar yaraypaqraq uk yaĉhachikuyatinga.

³³ Chaqa Tayta Dyusqami kusa shumaqta imatapis ruranata munan, manami imatapis sunsunulla ruranataqa munanchu.

³⁴ Chaymi nishaykillapa: Imanutaq tukuy kriyiqkunapi warmisitakunaqa uyarala uyakunllapa, chaynullami qamkunapis Dyusta aduranaykillapapaq tantakasha katkillapaqa, warmikunaqa uyarala chay yaĉhachikuqkunata uyakunqallapa. Chaqa manami allinchu warmikuna chay tantakashaykillapakunapi laqyananllapapaqqa. Chaymi Dyus nitin mantakushankunapipis nin, warmikunaqashi chay tantakasha katinllapaqa, uyarala kanqa runanta kasushanrayku nir.

³⁵ Chaymi yaĉhachikutinllapa mana allita uk warmi intrakasha karqa, runanta tapunqa wasinpi karna. Chaqa manami allinchu uk warmi chayllapi yaĉhachikuyatinllapa tapukur laqyananllapapaqqa.

³⁶ Allitami intrakankillapa, Dyuspaq yaĉhachikuq qallarirllapaqa, manami qamkunamantachu qallariranllapa. Chaynulla manami qamkunalachu Dyuspa rimanantaqa yaĉhachushaykillapapis.

³⁷ Mayqanpis Santu Ispiritu yanapatin Dyuspa rimaqnin kar, manaqa imata ruranarqa, allita kwintata qukanqa, kay iskribir willashuyashayllapaqami mana nuqaman-tachu, ashwanmi Dyus mantakushankuna nir.

³⁸ Piru mayqan kay willashuyashayllapapaq mana chaynuchu nitinga, ama paytaqa kasunkillapachu.

³⁹ Chayrayku kriyiq masiykuna, kusata animakur munayllapa Dyus yanapashutinllapa nishankunata yaĉhachikunaykillapapaq. Chaynulla ukman rimaykunapi rimatinllapapis, dijayllapa rimar yaĉhachikunqallapa.

⁴⁰ Piru tukuy imata rurarmapismi kusa shumaqta imatapis rurar, ama sunsunullaqa rurankillapachu.

15

Pablumi yaĉhachikun Jesucristo wanur kawsamushanpaq

¹ Kriyiq masiykuna, kananqami nuqaqa munani yarpunaykillapapaq imanuwashakanaykillapapaq nir yaĉhachishushayllapapaq. Chaqa Jesucristupi kriyirwashakankillapa nir yaĉhachishutiyllapami, qamkunaqa kusala allita kriyiraykillapa. Chaynullami kanankaman allita kriyinkillapa.

² Chay puntata yaĉhachishushayllapapi kriyiraykillapa, chaynulla kanankaman allita kriyirllapami washakankillapa. Piru chay yaĉhachishushayllata dijar mana kriyir, ukkunapi kriyirqami mana washakankillapachu. Chaynu katinmi chay kriyishaykiqa yanqalla kasha kanqa.

³ Nuqa yaĉhachushaytami puntataqa yaĉhachishurayllapa. Chaymi yaĉhachishurayllapa Jesucristumi uchanchikmanta washamanapaq wanuran nir, imanutaq Dyus nitin iskribikashakuna nin chaynulla.

⁴ Chaqa Dyus nitin iskribikashakunapiqami nin, wanuchitinllapashi pamparanllapa. Chaymantashi kimsa diyamanta kawsamuran nir.

⁵ Chaymi puntataqa Pedruman rikariran. Chaymantaraqmi rikariran chay dusi apustulninkunamanqa.

⁶ Chaymantaqa rikariranpis kinyintusmanmatapis (500) mas kriyiq masinchikunaman. Jesucristuta rikashakunaqami, wakinkunaqa wanushallapana. Piru yaqqa tukuyinmi kawsayanllaparaq.

⁷ Chaymantaraqmi rikariran Santiaguman, chaynulla tukuy apustulkunamanpis.

⁸ Tukuy chay wakinkunaman rikarir-raqmi, chaymantaraq nuqamanqa rikariran. Chaynu katinmi nuqaqa wakinkunamantaqa, uk wamra manaraq tyimpunpichu nashisha yupay kani.

⁹ Chaynu kasha karmi nuqaqa wakin apustulkunamantaqa mana kwintachaypaqla kani. Chaynulla manami apustulpaq riqsimananllapalapaqmapis allinchi. Chaqa nuqaqami Dyuspaq mana allinta yarpur, kriyiqkunapa ikinpi puriq kani qischanaypaq.

¹⁰ Chaynu kasha katiymapismi, Tayta Dyusqa kusalata munamar akramaran paypa rimananta yaĉhachikunaypaq. Chaymi chay llakipamashanqa manami yanqallachu kasha. Ashwanmi nuqaqa tukuy wakinkunamantaqa kusa masta yaĉhachikur trabajasha kani. Piru manami nuqalachu chaynuqa yaĉhachikusha kani, ashwanmi Tayta Dyus munar yanapamasha katin chaykunataqa rurasha kani.

¹¹ Chaymi ama yarpushunllapachu, nuqa, manaqachu chay wakin apustulkuna masta yaĉhachikusha nirqa. Ashwanmi kusala mas allinqa chay imanuwashakanaykillapapaq yaĉhachishutiylapa kriyishaykillapa chay.

Pablumi yaĉhachikun wanushakunami kawsamunqa nir

¹² Piru nuqakunaqami yaĉhachikunillapa, Jesucristumi wanushanmantaqa kawsamuran nir. Chaynu yaĉhachikutiyllapaqa, ĩmapaqaq qamkunamanta wakinkunaqa, wanushakunaqa mana kawsamunnachu ninllapa?

¹³ Chaqa wanushakuna manana kawsamuyatinga, Jesucristupis mana kawsamushachu kanman.

¹⁴ Chaynu Jesucristo wanushanmanta mana kawsamusha katinga, imanuwashakanaykillapapaq nir yaĉhachishuyashayllapapis mana imalapaqpis sirbiyanqachu. Chaynu katinga chay kriyishaykillapamapis yanqalla kar, mana sirbiyanqachu.

¹⁵ Kay chaynu katinga, nuqakunaqami Dyuspaqqa mana chiqap rimaqninkunachu kayashaqlapa. Chaqa nuqakunaqami yaĉhachikunillapa, Dyusmi Jesucristutaqa wanushanmanta kawsachimuran nir. Chaynu chiqapta mana wanuqkuna kawsamuyatinga, Cristupis dijurqa mana kawsamushachu kanqa.

¹⁶ Chaqa wanuqkuna mana kawsamuyatinga, Jesucristupis manami kawsamushachu kanqa.

¹⁷ Chaynu Jesucristo mana kawsamusha katinga, Jesucristumi washamayanchikllapa nir kriyishaykillapapis, yanqalla kar mana sirbiyanqachu. Chaymi ashwan qamkunaqa uchayjunllaraq kawsayankillapa kanqa.

¹⁸ Chaynulla, Jesucristupi kriyir washakashaq nir wanushakunamapis, mana washakashachu kar ashwan limpu chinqasha kanqallapa.

¹⁹ Chaynulla nuqanchikkunapis, kay kawsayashanchiklapi Jesucristupi kriyirlami washakayanchik nir kriyisha, mana washamashaqa nuqanchikkunaqa kusala pinqaypaq kashunllapa.

²⁰ Piru chiqaptami Jesucristuqa kawsamusha. Chaymi payqa tukuymanta puntata wanushanmanta kawsamushanrayku, uk mallkipa punta puquynin yupay intrachimanchikllapa.

²¹ Chaqa imanutaq uk runa uchakushanrayku tukuyla kay pachapiqa wanunallapapaq karan. Chaynullami Jesucristo allinta rurur uchanchikpaq wanur kawsamushanraykulami, michka wanusha karmapis, paypi kriyiqkunaqa maydiyaqa tukuyla kay pachapiqa kawsamunallapapaq nisha.

²² Nishaykillapa: Imanutaq Adán uchakusharaykulami tukuyla wanunallapapaq karan. Chaynullami Jesucristo wanur kawsamushanraykula, qashan maydiyaqa tukuyla kawsamushunllapa.

²³ Piru Dyusmi kaynu kawsamunallapapaq niran: Puntataqami Jesucristo kawsamunapaq niran. Chaymantaraqshi maydiya Jesucristo shamur, paypi kriyiqkunapa kwirpuntaqa kawsachimuyanqa nir.

²⁴ Chaymantami Jesucristuqa tukuy chay rikaypaq, chaynulla chay mana rikaypaq mantakuq dyablukunata, karguyjunkunata, chaynulla chay kusala puytiq kani niqkunata binsitinraqmi, kay pachaqa tukukanqa. Chaymanta chay tukuy imata binsisha karnami, Jesucristuqa Taytanchik Dyustaqa qunqa tukuy imata rikar mantananpaqqa.

²⁵ Chaqa Jesucristuqami mantakunqa tukuy chay çhiqniqninkunata binsir limpu saruçhanankalaman.

²⁶ Chaynu tukuy imata binsishana karqami, tukukanantaqa binsir saruçhanqa chay wanuyta, amana maydiyapis wanunallapapaq.

²⁷ Chaqa Dyusmi Wamran Jesucristutaqa pudirta qur nisha tukuy mana allin kaqkunataqa saruçhananpaqqa. Piru tukuy imata saruçhananpaq nirqa, manami niyanchu Dyustapis Wamran Jesucristuqa saruçhayanqa nirqa. Chaqa ashwan pay-ari chaynu tukuy imata Wamranqa saruçhananpaqqa nisha.

²⁸ Chaymanta Jesucristo tukuy mana allin kaqkunata binsishana karqami, ashwan paylla Dyuspa Wamran karmapis chaymanta-pacha, Dyus nishankunata ruraq çhurakanqa. Chaynami Dyusqa tukuy imatapis payna rikar mantanqa.

²⁹ Yaçhanchikllapami wanushakunaqa maydiyaqa kawsamuyanqa nir. Chaqa mana wanushakuna kawsamuyatinqa, çimapaqtaq yanqallaqa wanushakunapa shutinpi shutikunllapaqa?

³⁰ Chaynulla Jesucristo wanushanmanta mana kawsamusha katinga çimapaqtaq nuqakunaqa imuraspis paypaq yaçhachikur ima qischakanillapaqa?

³¹ Kriyiq masiyllapakuna, nuqataqami chay çhiqnimaq runakuna imuraspis wanuchimananllapapaq yarpunllapa. Piru chaynu katinmapismi nuqaga kusalata aligriyani, qamkuna imanumi Amitunchik Jesucristupi kriyishaykillapanulla kankillapa nir yaçhashayrayku.

³² Nuqami Éfeso pwiblupiqqa kusala saqra mana allinkunata ruramanatinllapamapis kusalata shachinakusha kani. Piru chiqapta mana wanuqkuna kawsamuyatinqa, çimatataq ganasha kani chaynu shachinakurqa? Ashwan nishanllapanuqa dijarma ninayta: Unta mikushaq, upyashaq, chaqa allaqmantami wanuyani nir. Piru wanuqkunaqami chiqapta kawsamuyanllapa.

³³ Chay-ari amami ingañakankillapachu chay mana allinta rimaqkunamantaqa. Chaqa chay llullakur mana allinta rimaqkunawan pulla kashallapaqami das llullachir ima pantachimanchikllapa.

³⁴ Chayraykumi chay llullakuqkuna ama ingañashunanllapapaqqa rikçhakuq yupayna allinlata rurar, ama uchakunkillapanachu. Chaqa qamkunamanta wakinqami, Dyusta mana riqsishanrayku, paykunawan kar, kusala pinqaypaqta ingañakar ima kawsanllapa.

Wanur kawsamuqkunaqami kaynu kwirpuyjun kanqallapa

³⁵ Imanupiqaçhi wakinkunaqa kaynu nir tapukunmanllapa: çImanutaq wanushakunaqa kawsamuyanqa? çImanu kwirpuyjuntaq kawsamuyanqa? nir.

³⁶ ¡Kabal yarutaraq tapukunkillapaqa! çManachu yaçhankillapa, imanutaq simillata tarpurmaqa wanunanpaq yupay pampanchik? nir. Chaynu pampashami chaymanta mushuqmanta ukmanna nasimun chay tarpukushanchikqa.

³⁷ Chaynumi triguta manaqa uk simillata tarpurpis, manami chay mallkipa tulluntachu tarpunchik. Ashwanmi uk simillitata tarpunchik winananpaqqa.

³⁸ Chaymantanami Dyusqa pay munashannu mayqannintapis winachin. Chaynu winachirmi, yurayjunpaqna tikran. Piru chaynu yurayjunpaq tikrarmapismi chay simillan karan chaynullata puquchinanpaq winachin.

³⁹ Manami kwirpunchikllapaqa tukuy imakunapa kwirpunwanqa chayllachu. Chaqa runakunaqami ukman kwirpuyjun kanchikllapa. Animalkunapismi ukman kwirpuyjun. Chaynulla pari q kurukunapis ukman kwirpuyjun. Piskadukunapismi ukman kwirpuyjun ima.

⁴⁰ Chaynullami syilupi kaqkunapa kwirpunwan, kay pachapi kawsaqkunapa kwirpunchikllapapis mana chayllachu. Chaqa syilupi kaqkunapa kwirpunqami kusala ukman shumaq, chaynulla kay pachapi kaqkunapa kwirpunchikllapapismi shumaq ima.

⁴¹ Chaynullami rupaypa llipyayninga, mana chayllachu killapa llipyayninwanqa. Chaynulla wakin qullarkunapa llipyayningami, michka chaylla katinpis, mana chayllachu llipyayninga wakin qullarkunawanqa.

⁴² Chaynullami nuqanchikkunawanpis pasan. Chaymi kay kwirpunchik wanutin pampashaqa, limpu ismur allpapaq tikrakan. Piru kay kwirpunchik maydiya wanushanmanta kawsamurqami, tukuy tyimpupaqna kanqa.

⁴³ Chaynumi chay kwirpunchik wanurqa mana sirbiq katin, askwintalla kidan. Piru maydiya kawsamurqami, kusala shumaq allin imana kanqa. Chay wanur pampapaq kwirpunchikqami, kusa litala ima kasha. Piru maydiya kawsamurqami, kusala jwirtina kanqa.

⁴⁴ Kay kwirpunchikllapaqami, yanqa aychala kashanrayku wanur ima pampakanapaq kasha. Piru maydiya kawsamurqami, manana maydiyapis wanunqanachu. Chaqa imanutaq kay pachapi kawsananchik kasha, chaynullami tukuy tyimpupaqna Dyuswan, kawsananchikpis kanqa.

⁴⁵ Chaqa Dyus nitin iskribikashankunapimi kaynu nin: “Chay punta runa Adantaqami allpamanta rurar kawsachiran”. Piru kanan Adán yupay Jesucristuqami, Dyusmanta kashanrayku ashwan tukuy tyimpupaq kawsayta qumanchikllapa.

⁴⁶ Piru, puntataqami kay kwirpunchikraq kan. Chaymantaraqmi Dyusqa qumanchik uk mushuq kwirputa tukuy tyimpu kawsanapaqqa.

⁴⁷ Chaymi imanutaq chay punta runamaqa allpamanta rurasha kar, kay pachapi kawsananpaq karan. Piru Jesucristuqami unaq syilumanta shamuran.

⁴⁸ Tukuy la kay pachapi kaqkunaqami, chay punta runa allpamanta rurakasha kaq chay yupay. Piru mayqanpis Jesucristupi kriyiqkunaqami, maydiyaqa syilumanta shamusha runa yupay kwirpuyjun kanqallapa.

⁴⁹ Chaynu katin-ari, kanan nuqanchikkunaqa chay punta runa allpamanta rurakasha yupay kanchikllapa. Piru maydiyaqami, unaq syilumanta shamusha Jesucristo yupay kwirpuyjunna kashunllapa.

⁵⁰ Kriyiq masiykuna kaytami willashunayanillapa: Tukuy la aychayjun, tulluyjunqa manami Dyus mantakuyashanmanqa yaykuyta puytinchikchu. Chaqa kwirpunchik dasla tukukaqqa, ¿imanunari chay tukuy tyimpu kawsaqpiqa kayta puytinga?

⁵¹ Piru nuqami chay mana ya chayashaykillapata munani intrakanaykillapata. Chaymi nishaykillapa: Kriyiqkunaqa manami tukuyqa wanushunllapachu. Piru tukuy la kusa ukman kwirpuyjunpaq tikrakashunllapa.

⁵² Dasla nawinchikta qipchirachir, manapis chapakuchiyasha yupaymi, chay tukukananta trumpitata waqachitinllapalami kriyiqkunaqa tukuy la ukman kwirpuyjunpaq tikrakashunllapa. Chaqa trumpita waqatingami, tukuy kriyiqkuna wanushakunamapis kawsamunqallapa, qashanqa amana wanunanpaqnachu. Nataq nuqanchikkuna kawsaqkunaqami, uk kwirpuyjunpaq tikrakashunllapa.

⁵³ Chaqa chaynuqami kay kwirpunchik mana allinta ruraq karmapis, manana chaynunachu kanqa. Chaynulla kwirpunchik wanunanpaq kaqmapis, manami wanunanpaqnachu tikrakanqa.

⁵⁴ Chaynu kusala uchayjun kar, manana uchayjunpaq tikrakasha, chaynulla kwirpunchikmapis wanunanpaq kasha kar, mana wanunanpaq katinnaqami, kump-likanqa Dyus nitin iskribikashanpi kaynu nishanqa:

“Dyusninchikmi bisinga chay wanuyta, amana wanunallapapaq” nir.

⁵⁵ Chaynulla ninpis:

¡Runakunaqami manana wanunqanachu!

¡Chaynulla runakunaqami wanunanpaqqa mana manchakunqanachu! nir.

⁵⁶ Chaqa Moisés mantakushanta mana kasurmi uchakuranchikllapa. Chaymi chaynu uchakurlla wanunallapapaq karan.

⁵⁷ ¡Piru Amitunchik Jesucristuraykumi Tayta Dyus uchanchikkunamanta llakipamarninchikllapa tukuy tyimpupaq kawsanallapapaq nisha! ¡Chaymi Dyusninchikta kusalata payji nishunllapa, tukuy tyimpupaq wanunallapamanta washamashanchikllaparayku!

⁵⁸ Chayrayku, munashay kriyiq masiykuna, chay kriyishaykillapanullami maydiyapis shachinakunkillapa, amana disanimakurchu. Ashwanmi Amitunchikpaq kusata yaçhachikur trabajankillapa. Chaqa qamkunaqami yaçhankillapa payllapaq yaçhachikurqa, manami yanqallachu yaçhachikuyankillapa nir.

16

Pablumi willan kriyiq masinkunapaq ufrindata tantananllapapaq

¹ Nataq chay ima ministishanllapakunata kriyiq masinchikkunapaq tantarqa, kriyiq masiykuna imanutaq prubinsya Galaciapi kriyiqkunata willasha karay, chaynullami tantankillapa.

² Chaymi imanutaq ganashaykillapanulla, chay dumingukunapiqa aykalamatapis siparayllapa. Chaymantaqa tantar yarachiskinkillapa, nuqa rikashuqllapa shamutiyqa, ufrindata manana tantanaykillapapaqnachu.

³ Nuqa çhamutiyqami, qamkuna ukninchikkunata rinanpaq akratkillapa Jerusalenman kaçhashaq. Chaynumi kaçhashaq kartata, chaynulla chay qamkuna tantashaykillapata ima chay kriyiq masinchikllapakunamanqa.

⁴ Chaymi rinaypaq allin yupay katinga, nuqapis paykunawan rishaq.

Pablumi riyta yarpun Corinto pwibluman

⁵ Nuqa watukushuqllapa shamurqami puntataqa rishaq Macedonia lugarpi kriyiqkunataraq watukuq. Chaymantanami qamkuna kayashaykillapa Corinto pwiblumanqa çhamushaq.

⁶ Chaynu çhamurqami, imanupiqqa qamkunawan kidayman tukuyta chay tamyay tyimputaqa. Piru chaymantaqami qamkuna yanapamatkillapa rishaq, maymanmi rir yaçhachikunaypaq karan chayman rinaypaqqa.

⁷ Manami das pasaqnulaga rikashunayanillapachu. Ashwanmi unayta qamkunawanqa kanayani. Piru Amitunchik munatinmi chaynuqa kanqa.

⁸ Piru manaraq qamkunaman shamuyarqami, kay Éfeso pwiblupi kidashaq Pentecostés fyista pasanankaman.

⁹ Chaqa kay pwiblupimi, Amitunchikpaq kusala achka yaçhachikunaypaq kan. Chaymi kaypi yaçhachikutiyqa, Jesucristupiqqa achka kriyinqallapa, michka kay pwiblupi kusala achka runakuna çhiqnimayatinllapamapis.

¹⁰ Ukninchik Timoteo qamkunaman çhamutinga, amami imapaq llakichirchu, ashwan kusata aligriyachinkillapa. Chaqa paypismi nuqa yupaylla Amitunchikllapaq kusata yaçhachikun.

¹¹ Chayrayku amami mayqannikillapapis paytaqa disprisyanakillapachu. Ashwanmi yanapanakillapa kusa shumaqla tukuy shamuyashanpi kananpaq. Chaymi pay shamur

rikamananpaq. Chaqa nuqaqari wakin kriyiq masinchikkunawan kaypi yarayanillapa.

¹² Nataq kriyiq masinchik Apolosta-shuypaqa, rugaray kriyiq masinchikkunawan qamkunaman shamur watukushunanllapapaq. Piru kanankunaqami, mana shamuyta puytisharaqchu. Maydiya shamunanpaq tyimpun katinmi, shamunqa watukushuqllapaqa.

Pablumi tukukananta saludakun

¹³ Kriyiq masiykuna, rikchakusha yupayla allita kuytakarmi, Jesucristupi kriyishaykillapanulla mana shaykuq payllapi yarpur kawsayllapa. Amami imatapis manchar imachu, ashwan tukuy shunquykiwan Amitunchik Jesucristuta sirbiyllapa.

¹⁴ Chaynulla imata rurarllapapismi, ama kwashallachu, ashwan kusalata llakipanakur ima rurankillapa.

¹⁵ Kriyiq masiykuna, qamkuna yaçhashaykillapanumi Estéfanas ayllunkunawanmi Acaya lugarpiga puntata Amitunchikpiga kriyiran. Chay paykunami chaypi wakin kriyiq masinkunata kusalata yanapayanllapa.

¹⁶ Chaymi kriyiq masiykuna, nuqaqa munani chay kusata yanapakuq Estefanaswan ayllunkunata, chaynulla yaçhachikuqkunata kasur, paykunawan pulla Jesucristullapaq yaçhachikunaykillapapaq.

¹⁷ Nuqaqami kusala aligri kani, kriyiq masinchikkuna Estéfanas, Fortunato, Acaico watukumaq çhamushanllaparayku. Chaqa qamkuna mana watukumaq shamutkillapapismi, ashwan qamkunapa lugarnikillapaqa, paykuna shamusha watukumaqqa.

¹⁸ Chaqa paykunami nuqata kusalata animachimasha Amitunchikpi masta kriyinaypaq, imanutaq qamkunata kusalata animachishunllapa kriyinaypapapaq chaynulla. Kay runakunataqami, allita kasunaykillapapaq kusala allin.

¹⁹ Kay Asia lugarpi, kriyiq masinchikkunami qamkunaman kusalata saluduta kaçhamunllapa. Chaynulla Aquilawan, Priscilapis kusalata saludashunllapa. Chay paykunapa wasinpi tantakaq kriyiq masinchikkunapismi, Amitunchik Jesucristupa shutinpi kusalata saludashunllapa.

²⁰ Chaynulla tukuy kaymanta kaq wakin kriyiq masinchikkunapis saludashunllapa. Chaymi qamkunapis uknikillapa uknikillapa kusala rispituwan saludanakunkillapa.

²¹ Nuqa Pablumi kusalata saludashurllapa, kay saludukunata nuqalla iskribimuni.

²² Mayqanpis Amitunchik Jesucristuta mana munarqa, kusala mana allinchu kanqa Dyuspaqqa. Chaymi nuqaqa nini: ¡Kusala munashay Amituy Jesucristo shamukuy-ari kay nuqakunaman! nir.

²³ Amitunchik Jesucristumi kusa shumaqta llakipar yanapashunqallapa.

²⁴ Tukuy qamkunatami nishaykillapa: Jesucristupi kriyiq kashaykillaparaykumi kusata munashunllapa. Chaynu kusalata munashurllapa ima saludashunllapa.

Chaynumi kanqa.

2 Corintios

Pablumi ishkey kaq kartanta kaçhan Corintupi kriyiqkunaman

Corinto pwibluqami Grecia nasyunpi, Acaya prubinsyapi kaq. Corintuqami kusala atun pwiblu karan. Apustul Pablo manaraq chay Corinto pwibluman çhayatingami, mana mayqanpis Jesucristupa shumaq rimaynintaqa chaypiqa yaçhachikushallaparaqchu karan. Chaymi chayman çhar Pablo yaçhachikutinga achka runakunaqa kusalata kriyiranllapa. Chaymi Pabluqa chaypi kidar yaçhachikuran uk añu-y-midyuta, Amitunchik Jesucristupa shumaq rimaynintaqa. Chaypaq masta intrakanarqa liyishun Hechos 18.1-17.

Corinto pwiblupi yaçhachikushana kar, uklaw pwiblukunapina Pablo yaçhachikuyatinmi, wakin yaçhachikuqkunapis çharanllapa Corinto pwiblumanqa. Chaymi chay wakin yaçhachikuqkunaqa kaynu nir yaçhachikuq qallariranllapa: Pabluqa manami Jesucristupa apustulninchu kar, ashwan runakunata ingañar puriyan nir.

Chaynu nir yaçhachikuyanllapa nir yaçharmi apustul Pabluqa kay kartata kaçharan, chaynu nir yaçhachikuqkunata ama kasunanllapapaqchu. Kay kartata kaçhasanwanqami ishkey kutipaqna kaçharan Corintupi kriyiq masinkunamanqa. Chaynumi ashwan Moisés mantakushankunamantaqa Jesucristupa shumaq rimayninga kusala mas allin nir intrachiran (3.7-18). Chaynulla intrachiranpis maydiya mushuq kwirpuyjunna kayashunllapa (5.1-10), iman u qischakarpis pay nishanta kasur kawsashunllapa (6.3-13), uk ufrinda yupayna kashunllapa nir (8.1-9.15). Chaynullami intrachiranpis Tayta Dyusmi paytapis iman u qishaq katinmapis kusalata yanapasha nir (12.7-10).

Pablumi saludakun

¹ Nuqa Pablumi, Tayta Dyus munasha katin, Jesucristupa apustulnin kani. Chaymi Corinto pwiblupi Dyuspi kriyiqkunaman, chaynulla Acaya lugarpis kriyiqkunaman, nuqa ukninchik Timoteuwan pulla kar, kay kartata iskribimuni.

² Chaynullami Taytanchik Dyusman, Amitunchik Jesucristumanpis mañakuni, llakipar tukuy imapi yanapashutinllapa shumaqta kawsanaykillapapaq.

Qischakashamapis Dyusmi kunsulamanchikllapa

³ Amitunchik Jesucristupa Taytan, Taytanchikllapa Dyusmi, alabakasha kanqa. Chaqa paymi kusata llakipar, kunsular ima yanapamanchikllapa.

⁴ Paymi kunsular yanapamanchikllapa ima riqchaq qischakaykunamanmatapis. Chaynu katinmi, nuqanchikkunapis ukkuna qischakaqtaqa kunsular yanapaypaq, imanuçhi pay nuqanchikkunata kunsulamanchikllapa chaynulla.

⁵ Chaqa Jesucristo kusata qischakasha katinmi, nuqanchikkunapis qischakashunllapa payrayku. Chaynu qischakashaqami, payqa masta kunsular yanapamashunllapa.

⁶ Nishaykillapapis, qischakar yaçhachishutiylapa kriyitkillapaqa, Dyusqa kunsular washashunqallapa. Chaqa pay nuqakunata kunsulamatinllapaqa, qamkunapismi kunsulakankillapa. Chaymi shachinakunkillapa ima qischakaykunamanmatapis nuqakuna yupaylla.

⁷ Qamkunapaqqami, kusata kunfyakanillapa qischakarmapis shachinakunkillapa nir yaçhar. Chaqa imanuçhi nuqakuna yupay qischakayankillapa, chaynullami Tayta Dyusqa qamkunatapis kunsular yanapashunqallapa.

⁸⁻⁹ Kriyiq masiyllapakuna, Asia lugarpis qischakashayllapapaq chiqapta yaçhanaykillapapaq willashunillapa. Kusatami qischakarayllapa mana agwantaypaqta. Chaymi yarpurayllapa chaypina wanuyashaqlapa nir. Piru chay qischakaykunaqami

sirbimaranllapa ama nuqakunalapi kunfyakarchu, ashwan wanushakunata kawsachiq Dyuslapi kunfyakanayllapapaq.

¹⁰⁻¹¹ Dyusmi chay qischakaykunamantaqa washamaranllapa paylapi kunfyakatiyllapa. Chaynulla qamkuna, Dyusman mañakur yanapamatkillapaqa, chay saqra wanunaykunamanmatapis washamayanqallapa. Chaymi wakinkunapis Dyusta payji ninqallapa pay yanapamashanllaparayku.

Imapaqmi Pabluqa mana riranchu Corintuman

¹² Kusatami aligriyanillapa, tukuywan kusa shumaq allinlata kawsasha kanillapa nir yaçhashayllaparayku. Piru ashwan qamkunawanmaqami kusa mas shumaqta kawsasha kanillapa. Manami munayniyllapamantachu chaynuqa kawsasha kanillapa. Ashwanmi Tayta Dyus llakipar yanapamashanllaparayku, chaynuqa kawsarayllapa.

¹³ Kartaykunapimi qamkuna liyir intrakanaykillapapaq iskribishurayllapa, mana ukmanta imachu. Chaymi kunfyakanillapa chay nishushayllapakunapaq, nuqakunapaq ima chiqapta intrakankillapa nir yaçhar.

¹⁴ Piru qamkuna wakinllataqa intrakasha karllapamapis, kusalata aligriyar shumaqta yarpuyllapa nuqakunapaqqa. Chaymi nuqakunapis kusalata aligriyar shumaqta yarpushaqlapa qamkunapaqpis, maydiya Amitunchik Jesús tikrakamutinqa.

¹⁵ Allinta nuqapaq yarpuyankillapa kanqa nir kunfyakarmi, yarpusha karay puntaqa qamkunataraq watukushuyllapata, chaywanqa ishkay kutipaqna rikashunayllapapaq.

¹⁶ Puntataqa watukushuyllapata yarpuray, Macedonia pwibluman riqnu. Chaymanta tikrakamurpis qashan watukushuyllapata yarpuray. Chayna qamkunapis yanapamatkillapa rinaypaq Judea pwibluman.

¹⁷ Ma ¿watakushuqlapa mana shamurqachu, naypaqtaqa mana allita yarpusha kashaq? ¿Qamkunachu yarpunkillapa nuqaga munashayta rurar shamunaypaq arnishurillapaqa, mana allinta yarpurchu mana shamushachu kashaq nir?

¹⁸ Dyusmi yaçhan imatapis pay yupaylla arnikushayllapataqa kumplinillapa nir. Chaymi mana chay kutillaqa “Ari, chaynu kanqa”, “Mana, mana chaynuchu kanqa” niytaqa puytinillapachu.

¹⁹ Chaqa nuqami, Silvanuwan, Timoteuwan, Dyusninchikpa Wamran Jesucristupaq yaçhachikunillapa. Paymi Dyus arnikushan kar, tukuy ima nishantapis kumplin.

²⁰ Chaynami Jesucristupi kumplikana Tayta Dyus tukuy arnikushankunaqa. Chaymi Jesucristurayku, Tayta Dyusta alabarqa ninchikllapa, “Chaynumi kanqa” nir.

²¹ Tayta Dyusmi nuqakunata, chaynulla qamkunatapis Jesucristuwan pullachar shumaqchamashanchikllapa. Chaynullami akramashanchikllapa paypaqna kanallapapaq.

²² Chayna paypa kaqnin kanallapapaqgami siñalamaqninchik yupay, Santu Ispiritunta qumashanchikllapa. Chaymi Ispiritunwana karqa, yaçhanchikllapa tukuy tyimpupaqna paypa kanchikllapa nir.

²³ Chiqaptami nishaykillapa: Corinto pwiblupi kaqkunaman watukushuqlapa shamunaypaq karmapis, manaraqmi shamushachu kani, qamkuna llakishalla katkillapa mas llakichishuymantallapa nir yarpur. Tukuy chaykunapaqmi, Taytanchik Dyusla yaçhan.

²⁴ Manami nuqakunaqa qamkunata kusata willashunayanillapachu, Dyuspi kaynu kriyiyllapa nirqa. Chaqa qamkunaqari chiqaptana kriyinkillapa. Ashwanmi yanapashunayanillapa kriyishaykillapanulla aligrilana kawsanaykillapapaq.

2

¹ Chayraykumi nuqaga nisha kani, manaraq qashanqa watukushaykillapachu, ama anyashur llakichishunayllapapaq.

² Chaqa qashan nuqa llakichishutiyllapaqa, ¿mayqanna nuqataqa aligriyachimanqallapa, mana qamkuna katkillapaqa?

³ Chaymi ashwan llakichimankimanllapa nir yarpur manaraq shamurchu, naypaqtaqa kartata iskribishurayllapa shumaqchanakunaykillapapaq. Chaqa nuqaqami munani ama llakichimarchu aligrichimanaykillapata. Chayna kunfyakaray tukuy qamkunaqa chay kartata liyir shumaqchanakur nuqawan pulla aligriyayankillapa kanqa nir.

⁴ Piru chay kartata iskribishurllapaqa, tukuy shunquywan kusata yarpur, llakir ima waqaray. Chaynu katinmapis, manami llakichishunayllapapaqchu iskribishurayllapa, ashwanmi alliplata munashunillapa nir yaçhanaykillapapaq.

Pablumi chay uchakusha runataqa pirdunayllapa nin

⁵ Chay runa mana allinta rurur llakichimasha nishurayllapa chayqami, mana nuqalatachu llakichimasha. Ashwan tukuy qamkunatapis llakichishushallapa. Chaynu katinmapis ama chaykunataqa kwintachashunllapachu.

⁶ Qamkunamanta achka runakuna nanaq nanaq chay runata karanta imatapis willasha katinnaqa, amana willayllapanachu. Chayllanami kanqa.

⁷ Ashwan kananqa pirdunar yanapayllapana. Kuytawkish kusata llakichitkillapa imakunata yarpur, mana das qamkunawan shunqukatinchu.

⁸ Chaymi qamkunata rugashunillapa, qashan rikachinaykillapapaq imanumi llakipayankillapa nir.

⁹ Naypaqlatanami kaykunapaqqa iskribishushallapa kani, chiqaptachu nuqa willashushayllapataqa kasuyankillapa kanqa nir yaçhanaypaq.

¹⁰ Nuqaqami yaçhayani qamkunaqa pirdunayankillapa kanqa nir. Chayna nuqapis paypaq manana ima mana allintapis yarpurchu, çhamurqa pirdunashushanami karay ninaypaq. Tukuy chaykunapaqqami Amitunchik Jesucristo yaçhan, shumaq pullana kanaykillapapaq.

¹¹ Chaynuqami, Satanasqa mana nuqanchikkunawanqa imatapis rurayta puytinqanachu. Chaqa pay imanurachikun nirpismi yaçhanchikllapana.

Pablumi llakiran Troas pwiblupi karmapis

¹² Jesucristupa shumaq rimayninta, Troas pwibluman yaçhachikuq çhatiyqa, kusalata uyakunaranllapa. Chaymi Amitunchikpaq yaçhachikunaypaqqa, achka karan chaypiqa.

¹³ Piru chaynu katinmapis, kusalata yarpupakuray kriyiq masinchikllapa Tituta chaypi mana tarir. Chaqa paymi qamkuna Corintupi kaqkunapaqqa willamananpaq karan. Chayraykumi nuqaqa paykunamanta dispidikurna, riray Macedonia lugarman, chaypi Tituta tariyman nir yarpur.

Pablumi Dyusta payji nin

¹⁴ Payji nishunllapa Dyusninchikllapata. Paymi nuqakunataqa kusa allinlata purichimanllapa, Jesucristo pullakumashallapa katin. Chaymi nuqakunata akrar kaçhamashallapa, paypa shumaq rimayninta tukuy pachapi yaçhachikunayllapapaq. Chay rimashan rurashan imakunami, yaçhachikushaqa shikwakan tuktitukunapa mishki asyaynin yupay.

¹⁵ Chaqa nuqakuna yaçhachikurqami, Jesucristo Taytanchik Dyusta insinsyuwan quntachin chaypa mishkila asyaynin yupay kanillapa. Chay insinsyupa asyayningami shikwakan, chay washakaq runakunaman, chaynulla chay mana washakaq runakunaman ima.

¹⁶ Chay mana washakaqkunapaqqami, kay insinsyupa asyayninga, wanuyllapaq asyan. Piru chay washakaqkunapaq-shuypaqa, insinsyupa asyayninga allipla mishki mutkiypaqla kar, tukuy tyimpupaq kawsachin. Manami mayqanpis munayninllamanta Dyus nishankunata yaçhachikuyta puytinchu.

17 Chaynu katinmi, mana ukkuna yupay munayniyllapalamanta pagrakanaylla-paraykuchu Dyusninchikpaqqa yaĉhachikunillapa. Ashwanmi Dyuspa naypanpiqa chiqapta rimanillapa mana llullakurchu, pay kaĉhamashanllaparayku, chaynulla Jesucristo pullakumashallapa katin.

3

Pablumi intrachikun mushuq tratupaq

1 Kaykunata nirqachu, ĉyarpuchishunillapa, qashan nuqakunalla alabakayanillapa nir? ĉMana qachu wakinkuna yupay nuqakunapis kartayllapataraq rikachishaykillapa, maymantami shamunillapa nir yaĉhanaykillapapaqqa? ĉManami! Chaqa qamkuna, chaynulla wakinkunaqami yaĉhankillapa nuqakunaq, Dyusmanta shamunillapa nir.

2 Qamkunallami kartayllapa yupayqa kankillapa. Chaymi mayqanpis qamkunata, Dyus munashankunata ruraqta rikashurllapaqa, yaĉhanqallapa allinkunalata qamkunapiqa rurasha kanillapa nir.

3 Allipla shutillami qamkunaqa Jesucristupa kartan yupay kankillapa. Chaqa qamkunaqa Jesucristupi kriyishaykillaparayku pay yanapashutinllapa munashanta rurankillapa. Chaymi chay rurashaykillaparayku intrakanllapa Jesucristuwanna kankillapa nir. Qamkunaqa manami lapisiruwana iskrilikasha kartachu kankillapa. Chaynulla manami rumipi iskrilikasha yupaychu kankillapa. Ashwanmi, qamkunawanna chiqap kawsaq Dyuspa Santu Ispiritun katin, Dyus munashankunata rurankillapa. Chaynami ninqallapa, yaĉhachishushayllaparayku unay kashaykillapamantaqa ukmanna kankillapa nir.

4 Jesucristo pullakumashanchikrayku, Dyuspi kunfyakanillapa chaykunapaqqa.

5 Manami nuqakunalla kusa yaĉhaq kashayllaparaykuchu chaykunataqa ninillapa. Ashwan tukuy imata rurayta puytishayllapaqami, Dyusmanta shamun.

6 Chaqa pay mana yaĉhachimashallapa katinqa, mana mayqantapis willayaymanllapachu chay mushuq tratupaqqa. * Chay mushuq tratugami mana iskrilikashachu. Ashwan Santu Ispiritu shunqunchikpi ratakuha katinmi yaĉhanchik, Dyuswan kar mushuq tratuta rurashanchikna nir. Nishaykillapa: Mayqanpis Dyus mantakushankunata munayninlamanta kumplishaq nirqa, ashwan tukuy tyimpupaqa Dyusmantaqa chiqanchakanqallapa. Chaqa Dyuspa Santu Ispiritunlamiri kawsachikun tukuy tyimpupaqqa.

7 Rumipi iskribir Moiesta, Dyus qushanqa, mana mayqantapis washayta puytiranchu, runakuna mana tukuyta kumpliya puytishanllaparayku. Chaynu katinmapis, tukuy chaykunata Moisés Dyusmanta aypatinqa, Dyusqa Moisespa qaqlantaqa kusala lliypa intirupaqa tikraran. Chaymi Israel runakunamapis mana rikayta puytiranchu qaqlantaqa. Piru allmanta allmantaqa, chay llipyarayashanqa chinqaran.

8 ĉAshwan kananqa Dyuspa Santu Ispiritun yanapamaqninchikllapa chayqa, kusala mas shumaq washamanallapapaqqa!

9 Chay mantakuykuna kusa llipyalla karmapis payllaqa mana washamayninchikta puytiranchu. Piru kanan-shuypaqa Dyusninchikpi kriyishanchikrayku Santu Ispiritunwan yanapamarninchik washamanchik. Chaynu katin ashwan chayqa kusala mas shumaq kanqa Moisés mantakushanmantaqa.

10 Chaqa Moisespa qaqlan llipyaratina kusa shumaqta mantakusha katinmapis, manami shumaqnachu, Santu Ispiritunwan Dyus kusala shumaqta yanapamashanchikmantaqa.

* 3:6 Chay rumipi unay iskrilikasha mantakuykunapaq mas intrakanarqa rikashun Éxodo 24.12. Chaynulla Santu Ispiritu mushuq tratuta rurayashanpaq mas intrakanarqa rikashun Jeremías 31.31-34.

¹¹ Chaynu Moisespa qaqlan llipyaratinmapis, yaêhachikushankunaqa mana tukuy tyimpupaqchu kawsachikuran. Ashwan Dyuspa Santu Ispiritunmi kanan yanapamashanchik chaymi, llipyaraq yupay kusala mas shumaq kar, kawsachikun tukuy tyimpupaq.

¹² Kaykunapaq yaêharmi nuqakuna-shuypaqa, mana imatapis mancharchu yaêhachikunillapa, chay yaêhachikushayllapaqa tukuy tyimpupaq mana chinqanchu nir.

¹³ Manami Moisés yupaychu yaêhachikunillapa. Moisesqami qaqlanta pañuwan pampaqnula yaêhachikuq, Israel runakuna ama kwintachakanapaq qaqlan llipyarayashanqa limpuna allmanta allmantaqa chinqayan nir.

¹⁴ Piru Moisés yaêhachikutinga chiqapta runakunaqa mana intrakaranllapachu. Kanankaman chay unay tratuta liyirqa, mana intrakanllapachu Jesús, Dyuspa Cristun nirqa, yarpuyninga pañuwan pampakasha yupay katin. Chaynulla chay pampakashan yupay chayqa manaraq ashuchikashachu. Ashwanmi chay pampakashan yupay chayqa, ashuchikayanqa Jesús, Dyuspa Cristun nir chiqapta kriyitinllapana.

¹⁵ Kanankaman Moisespa librunkunata liyirmapis, wakin Israel runakunaqa mana intrakanllapachu, yarpuyinillapa uk pañuwan pampakasha yupay katin.

¹⁶ Piru uk runa, Amitunchik Jesuspina kriyitinga, chay pañu pampaq yupay chayqa ashuchikaq yupayna kidan.

¹⁷ Chaymi Amitunchik Jesuspi kriyishaqa, payqa Santu Ispiritunta qumanchik. Chaqa Amitunchikqami paylla Santu Ispiritupis. Chaymi chay maypiêhi Amitunchikpa Ispiritun katinga, chaypiqa washakayta puytinchik.

¹⁸ Chayrayku tukuy nuqanchikkunaqa, chay pañu qaqlanchikta pampaq yupay kaq chay manana katinga, ispiju yupay kasha, runakunaqa rikamarninchikllapa yaêhan kusa puytiqmi Amitunchikqa nir. Chaymi maydiyapis Amitunchik Jesusqa mas allinpaqna tikramayashunllapa, pay yupay kusala shumaqna kanapaq Ispiritunrayku.

4

Pablumi karanlata yaêhachikun

¹ Chayraykumi mana disanimakunillapachu. Chaqa Tayta Dyusmi kusata llakipamarllapa inkargamashallapa paypaq yaêhachikunayllapapaq.

² Tukuy ima pinqaypaqkunataqa, manana rurayta munashanachu kanillapa. Chaymi mana kusa yaêhaq tukur ima ingañakuytaqa munanillapachu. Chayraykumi Dyusninchikpa rimaynintaqa mana llullakurchu, karanta rimanillapa. Chaynu, Dyuspa naypanpi rimashayllaparaykumi, intrakaqkunaqa ninllapa, nuqakunaqashi Dyuspaqqa mana llullakurchu rimanillapa nir.

³ Piru wakinkunapaq-shuypaqa pakaplla yupay kanqa chay yaêhachikushayllapaqa. Chaymi mana intrakanashanllaparayku, tukuy tyimpupaq Dyusmantaqa ashuchikanqallapa.

⁴ Chaqa mana intrakanashanllaparaykumi, kay pachapi saqrata rurachikuq dyabluqa, yarpuyinpi syiguyasha yupay kananllapapaq nisha. Chayna Jesucristo pay paylla kawsaq Dyuswan katin, shumaq rimayninkuna llipyaraq yupay katinmapis, ama kriyinanllapapaq.

⁵ Manami nuqakunallapaqchu yaêhachikunillapa. Jesucristupaqmi yaêhachikunillapa, pay Amitunchikllapa nir. Nuqakunaqami qamkunata yanqa sirbishuqnikillapala kanillapa, Jesusta munashayllaparayku.

⁶ Dyusmi tukuy imakunata ruraran. Piru tutaparaq intiru katinmi, “Kanqa achkirachikuq” niran. Chayna achkilla tikrakan. Chaynullami Jesucristupi kriyisha yarpuyinichikllapatapis achkiraqlla yupay kananpaq tikrasha. Chayna Jesucristurayku yaêhanallapapaq, Dyusninchikqa kusala allin, shumaq nir.

Chiqapta kriyirmi kawsanchik

⁷ Michka allpa manka yupay karmapis, nuqakunaqa Dyuspa kusala shumaq rimaynintaqa pullayllapa purichinillapa yaĉhachikunayllapapaqqa. Chayna runakuna rikarqa yaĉhananllapapaq chay yaĉhachikushayllapaqa mana nuqakunallamantachu, ashwan Dyuspa pudirninwanmi yaĉhachikunillapa nir.

⁸ Chaynu, kusalata qischakar allpa manka yupay daskaqla pakikanapaq karmapis, manami tukuy tyimpuqa qischakashaqllapachu. Chaymi yarpur llakirmapis, mana kwintachakanillapachu.

⁹ Ikiyllapakunapi qischamananllapapaq purinllapa. Piru manami nuqakunalataqa Dyusqa dijamanllapachu. Chaynulla alsar ima itakumarllapamapis, manami allpa munkata yupayqa llampuchamanqallapachu.

¹⁰ Mayta rirmapismi Jesuspaq yaĉhachikur purinllapa. Chaynu purirmi yaĉhanillapa wanuchimanayanllapa nir, imanuchi Jesusta wanuchiranllapa chaynulla. Piru chaynu Jesuspaq yaĉhachikushayllaparayku wanuchimanatinllapapismi, kaypi kanillapa. Chaymi Jesús yanapamashanllaparayku, yaĉhanqallapa payqa kawsan nir.

¹¹ Chaqa nuqakuna kawsayarlla Jesuspaq yaĉhachikutiyllapa wanuchimanatinllapapismi, kaypi kanillapa. Chaynu katiyillapami, ukkunaqa yaĉhanqallapa Jesús washamanllapa nir.

¹² Chaynu yaĉhachikushayllaparaykumi mana intrakanaqkunaqa, wanuchimananllapa ima. Piru qamkuna-shuypaqa ashwan washakashaykillapana, qischakar yaĉhachishutiylapa kriyishaykillaparayku.

¹³ Dyus nitin iskribikashakunapimi kaynu nin: “Nuqa kriyiq karmi, kunfyakar rimaray” nir. Chaynullami nuqakunapis qischakarqa, kunfyakar rimanillapa kriyishayllapapaqqa, mana manchakur imachu.

¹⁴ Chaqa yaĉhanillapa Dyus, Amitunchik Jesusta wanushanmanta kawsachimuqqami nuqakunata, chaynulla qamkunatapis kawsachimarninchikllapa, pullata apamashunllapa paywana kanallapapaq nir.

¹⁵ Nuqakunami qamkunarayku qischakasha ima kanillapa, Dyusta riqsir washakanaykillapapaq. Chayraykumi runakunaqa kusa achkana kriyir, Dyusta alabar ninqallapa: Dyusmi kusalata yanapamarninchik washamanchik nir.

¹⁶ Chaynu yaĉhachikur kusata kwirpuyllapapi qischakarllapamapis, manami disanimakunillapachu. Ashwanmi yarpuyniyllapapiqa, Dyuspaqqa mas allinna kanillapa.

¹⁷ Kay bidapi qischakayanillapa chaykunaqami dasla pasan. Piru ashwan Dyus paywan kanayllapapaq nishanqami, kusala mas shumaq chay qischakaykunamantaqa. Chaymi tukuy tyimpupaqa chaykunaqa.

¹⁸ Chayraykumi kay bidapi qischakashayllapakunapaqqa mana yarpupakunillapachu. Chaqa chay qischakaykunaqami uk ratulapaq. Ashwanmi Taytanchik Dyus paywan kanayllapapaq nishanlapi kunfyakanillapa. Chaqa Taytanchik Dyus arnimashanllapakunaqa tukuy tyimpupaq.

5

Imanumi syilupiqa kayashunllapa

¹ Nuqanchikkunapa kanan kwirpunchikkunaqami, runakuna rurashan chuklakuna yupay uk ratulapaq kay bidapiqa kanqa. Piru yaĉhanchikllapami, kay bidapi kawsayashanchikmantaqa uk bidapiqa tukuy tyimpupaqa mushuq kwirpuyjun kawsashunllapa nir. Chaymi tukuy tyimpupaq, Dyus rurashan mana tukukaq wasi yupayna kashunllapa.

² Chayraykumi kanan kawsarqa, rishamana kayman unaq syilumanqa nir yarpunchikllapa.

³ Chaqa chay wasiqami, mudananchikllapa yupay pampamanchikllapa, ama lirila yupay kanallapapaq.

⁴ Imanutaq mana yanqa mudakusha kashamaqa, chay yakakushanchik mana imapaqpis sirbitinchu, lirila yupay kanchikllapa. Chaynullami kay bidapi kawsayashanchikllapa kwirpunchikqa, mana tukuy tyimpupaq katin maydiyaqa wanunchik. Chaymi munanchikllapa unaq syiluman rir, shumaqta mudakusha yupayna tukuy tyimpupaq kawsanapaq.

⁵ Chaypaq unaq syilupi imanu mushuq kwirpuyjunna kawsayashunllapa nir chiqapta yaçhanallapapaqqami Tayta Dyus, Santu Ispiritunta qumashanchikllapa. Chaqa paymi chaynu kanapaq nimashanchikllapa.

⁶ Santu Ispiritu nuqanchikkunawan katinmi, yaçhanchikllapa unaq syilupi Jesuswan pulla tukuy tyimpu kawsayashunllapa nir. Piru kay pachapiraq kawsarqami, Amitunchikmantaqa wakaqlapi yupay kanchikllapa, manaraq paypa pullan kashanchikllaparayku.

⁷ Paypi kriyiq karmi chaypaqqa yaçhanchikllapa, mana nawinchikwan rikashanchikllaparayku imachu.

⁸ Chaymi kusata kunfyakar yarpunchikllapa kay pachapi kawsayashanchikllapamantaqa rir, Amitunchikwanna kanallapapaq.

⁹ Chayraykumi Dyus munashanlata rurar kawsayta munanchikllapa kay pachapimapis, payta aligriyachinallapapaq. Chayna unaq syilupi paywan pulla karmapis chayllata rurar tanallapapaq.

¹⁰ Yaçhashanchikllapanu tukuyi, Jesucristupa naypanman riyashunllapa, payna mantakunanpi tar rikar yaçhamanallapapaq imanu kashapis. Chaymi tukuyta rikar yaçhamarninchikllapaqa, payna imatapis ruramashunllapa, kay pachapi kawsayarlla, allinta mana allinta rurasha kashamapis.

Jesucristumi Dyuswan shumaqchamanchikllapaqa

¹¹ Chaynu Jesús runakunata rikar yaçhayanqa nir yaçharmi, pay munashankunata rurar alliplata chaykunapaq runakunata intrachiyta yarpunillapa. Dyusqami allita riqsimanllapa pay munashankunata ruranillapa nir, chaynulla qamkunapis icharaq allita chaykunapaqqa intrakar riqsimankimanllapa.

¹² Manami qashan alabakanarchu chaynuqa willashuyanillapa. Ashwanmi chaykunataqa willashuyanillapa intrakanaykillapapaq, chay wakin yaçhachikur paykunalla alabakar purinllapa chaykunapaq. Chaymi intrakarnaqa, nuqakunapaq rimankillapa, yaçhachishushayllapaqa chiqap nir.

¹³ Imanupi yaru yupay yaçhachikunki nimatkillapamapis, Dyusmi yaçhan chay yaçhachishuyashayllapapaqqa. Nataq qamkunamanta nuqakunapaq, mana yaruyashachu allintami yaçhachikuyan niqkunaqa, allinta yarpuyankillapa.

¹⁴ Imata rurarpismi mana nuqakunapa munayniyllamantachu ruranillapa. Jesucristo kusalata munamanchik nir yaçharmi, pay munashanlata ruranapaq kanchik. Chaymi nuqanchikrayku, Jesucristuqa wanusha nir kriyirqa, yaçhanchikllapana Dyuspaqqa uchanchikkunapaq pagrakusha yupayna kanchik nir.

¹⁵ Jesucristuqami tukuyapaq wanuran, amana munashanchiknullata rurarnachu kawsanallapapaq. Ashwanmi wanurmapis kawsamuran, pay munashantana rurar kawsanallapapaq.

¹⁶ Chayraykumi kananqa nuqakunaqa manana mayqan runapipis yarpunillapachu, imanutaq kay pachapi mana kriyiqkuna yarpunllapa chaynuqa. Chaqa nuqakunapismi paykuna yupay, Jesucristupaqqa mana allintachu yarpuq kanillapa. Piru kananqami manana chaynutachu yarpunillapa.

¹⁷ Ashwan mayqanpis Jesucristuwan kaqqa, uk mushuq runana. Unay ima kaqkunapismi pasashana; kanan kaqqami mushuqna.

¹⁸ Tukuy kaykunatami pay rurasha. Chaymi paylla Dyusninchikqa shumaqtana rikamanchikllapa, Jesucristurayku. Chaynulla nuqanchikkunatana inkargamashanchikllapa wakinkunatapis willashallapa, paywanqa shumaqna kananllapapaq.

¹⁹ Chaqa, Tayta Dyusmi runakunata pullakunanpaq niran, Jesucristurayku uchanllapamatapis manana kwintacharchu. Chay kaykunapaq yaêhachikunayllapapaqmi nuqakunatapis nimiranllapa.

²⁰ Chaynu Jesucristo nuqakunata kaêhamashallapa katinmi, Dyus yupaylla yaêhachikunillapa paywan shumaq kananllapapaq. Chaymi Jesucristurayku willashunillapa: Taytanchik Dyusta ama êhiqnirchu, ashwan paywan shumaqta kawsashunllapa nir.

²¹ Yaêhashanchikllapanu, Jesucristumi mana ima uchayjunmapischu karan. Piru Dyusqami, payta kaêhamuran nuqanchikkunapa uchanchikllaparayku wanunanpaq. Chaymi, Jesucristurayku nuqanchikkunaqa shumaqchakasha mana uchayjunnachu kanchikllapa Dyuspaqqa.

6

¹ Kananqami, Dyus nishankunata yaêhachikuq kar, rugashunillapa Dyus yanapashushanllapapaq yaêhachishutinllapaqa, allita intrakar kasunaykillapapaq.

² Chaqa Dyus nitin iskribikashakunapimi nin:
“Kusa allin tyimpupi mañakutki uyapashuray.

Chaymi washakanaykillapapaq tyimpupi yanapashuray” nir.

Chaynulla qamkunapaqqa kananllami kusa allin tyimpuqa. ¡Chaymi kananqa Dyus washashur yanapashunqallapa!

Pablumi Jesucristupaq yaêhachikur qischakashanpaq intrachikun

³ Nuqakunaqami mana, mana allinkunataqa ruranillapachu. Chaqa manami munanillapachu chay mana allin rurayniyllaparayku, Dyus mana washashunanllapataqa.

⁴ Ashwanmi michka qischakar, imata ministirmapis, shachinakur imatapis Dyus munashanlata ruranillapa. Chayrayku runakuna yaêhananllapapaq, nuqakunaqa chiqapta Dyusta sirbinillapa nir.

⁵ Chaynulla wipyakar, prisukar, qaryapamatillapa, kusata trabajar, michka mana punur, mallaqnarmapis, alliplata shachinakusha kanillapa, Dyus munashanlata rurar.

⁶ Chaynumi Dyus munashanlataqa ruranillapa: Kusa allinlata kawsaq kar, Dyuspa rimayninta yaêhaq kar, tantyakar mana imatapis das ruraq kar, Dyuspa Santu Ispiritun nuqakunapi katin chiqapta mayqantapis munaq kar,

⁷ chiqapta yaêhachikuq kar, Tayta Dyuspa pudirnin nuqakunapi katin ima. Chaynumi allin ruraykunata rurar kawsanillapa. Chaymi musyamaqkuna, mana musyamaqkunapis nuqakunapaq ningallapa, Dyus munashanlata rurar yaêhachikunllapa nir.

⁸ Imanupiqqa kasumanllapa. Imanupi-shuypaqa mana. Imanullapiqa kusa shumaqta rimanllapa nuqakunapaqqa. Imanupi-shuypaqa musyamarllapa mana allintachu rimanllapa. Llullakuqkunata yupaymi ruramanllapa, michka mana llullakur, chiqapta rimasha katiyllapamapis.

⁹ Dyuspaq mana yaêhachikuqninta yupaymi ruramanllapa, kusata riqsimaqllapa karmapis. Yaqqa wanusha yupaymi kanillapa, piru kawsayanillaparaq. Kusatami qischamanllapa, piru manami wanuchimanllapachu.

¹⁰ Llakisha yupay kanillapa, piru aligrilami kanillapa. Pubri yupay kanillapa, piru ukkunatami Dyuspaqqa imayjun kaqpaq yupayna tikranillapa. Chaynumi pubri yupay kanillapa, piru Dyuspaqqa kusa imayjun kanillapa. Imanu katinpismi, Tayta Dyus munashanlata ruranillapa.

¹¹ Corinto pwiblupi kriyiq masiykuna, kusa allitami willashushallapa kar, tukuy shunquywan munashunillapa.

¹² Tukuytami imatapis manyaq willashusha karllapa kusalata munashunillaparaq. Ashwan qamkunami nuqakunataqa mana chiqapta munamaq yupaychu kankillapa.

¹³ Chayraykumi qamkunataqa rugashunillapa, imanutaq uk runa wamranta willan chaynu, qamkunaqa chiqapta munamanaykillapapaq, imanutaq qamkunata tukuy shunquywan munashunillapa chaynulla.

Dyuspa wasin yupaymi kanchikllapa

¹⁴ Kriyiq masiykuna, chay mana kriyiqkunawanqa amami kasaranykillapapaq imalamapis tratuta rurankillapachu. Chaynuqami manana paykunawan yuntakaq yupaynaqa kayankillapachu kanqa. * Chaqa manari allinchu, allinta ruraqkunawan, chay mana allinta ruraqkunaqa piçhunakur chayllata yarpunanllapapaqqa. Chaynulla manami achkirachikuqwan tutaparaqpis piçhunakuyta puytinllapachu.

¹⁵ Chaynumi Jesucristuwan, dyablupis mana chayllata yarpuyta puytinchu. Dyuspi kriyiqpis, mana chayllata yarpuyta puytinchu, uk mana kriyiqwanqa.

¹⁶ Manami allinchu kawsaq Dyuspa lugarnin, uk runa rurashanta amituy nir aduranapapaqqa. Chaqa kawsaq Dyusqami maypi kashapis, nuqanchik kriyishanchikrayku pullanchik. Chayraykumi paypa wasin yupay kanchikllapa. Paymi tukuy kaykunapapis iskribishankunapiqa kaynu niran:

“Nuqaqa paykunapi kawsar

purishaq paykunawan pulla.

Nuqami paykunapa Dyusnin kashaq.

Paykuna-shuypaqa wamraykuna kar,

nuqalata kasumar munashayta ruranqa.

¹⁷ Chay mana allinta tukuqkunamanta lluqshir wakaq tukuyllapa, ama mana allin rurayninllapata ruranaykillapapaq.

Chaymi shumaqta rikashurllapa,

¹⁸ Taytaykillapa kashaq qamkunapapaqqa.

Nataq qamkunaqa ullqu wamray, warmi wamray kankillapa.

Chaynu nirmi arnishunillapa tukuy imata puytiq Dyusnikillapapaq” nir.

7

¹ Chaynu kaykunata arnikashanchikllaparaykumi, kriyiq masiykuna, kwirpunchikpi, yarpuyinchikpi ama mana allinkunataqa rurayta yarpurlamapischu kawsashunllapa. Ashwan Taytanchik Dyusta kasur, manchar pay munashankunalata rurar kawsashunllapa.

Corinto runakuna qashan Dyusman tikrakaranllapa

² Nuqami munani, nuqakunapi kunfyakar kusata munamanaykillapata. Chaqa manami mayqanwanpis mana allintaqa rurashachu kanillapa. Manami mayqantapis uchakuchishachu kanillapa. Chaynulla mana mayqantapis llullachisha imachu kanillapa imapaqpis.

³ Qamkunamanta wakinnikillapallataqaçhi mana allinta tukusha katkillapa, chay mana allinta tukushaykillaparayku washaykillapata rimaq yupay willashunillapa. Piru manami washaykillapatachu rimayani, chaqa nishurayllapana kusalata munashunillapa nir. Chaynullami kawsayar, manaqa wanunaypaqna karmapis, kusalata munashaykillapa.

⁴ Alliplatami yaçhani chaynu katinmapis, qamkunaqa kasumar munamankillapa nir. Chaymi qamkunata willashurllapapaq alliplata aligriyani qamkunarayku. Chayna imanun qisachakarmapis, allipta animakuni, aligriyani ima.

* **6:14** Masta intrakanarqa rikashunllapa Deuteronomio 22.10.

⁵ Macedonia pwibluman çashaymanta-pacha, manami samashachu kanillapa. Ashwanmi maypipis kusalata qischakasha kanillapa. Maypipismi qaryapamaqllapa. Chaymi nuqakuna-shuyupaqa kusalata llakir yarpupakurayllapa mana imatapis qamkunapaq yaçarchu.

⁶ Piru llakishakunata aligriyachi Dyusmi nuqakunataqa aligriyachimashallapa, Tito çhamushanrayku.

⁷ Chaqa çhamurqa allip shumaqta parlamashallapa, kusala shumaqta samachishaykillapa nir. Tituqami nimashallapapis, alliplatashi qamkuna nuqakunata rikamanayankillapa, chaynulla qamkunaqashi alliplata llakiyankillapa nuqapaq yarpur nir. Chaynu willamatinmi ashwan masta aligriyaray.

⁸ Chay kartata kaçhamushayta liyirçhi intrakar llakishaykillapa. Piru kananqami nuqaga kusala aligrina kani. Chaqa chay kartapi iskribishushayllapaqami uk ratulapaq llakichishushallapa.

⁹ Piru kananqa ashwan qamkuna llakir kriyir, nuqata mana allinta ruramashaykillapapaq, Dyusta llakipamay nishaykillaparayku, alliplata aligriyani. Chaqa qamkunaqami intrakaraykillapa Dyuspaqqa allipla mana allintachu kawsayaraykillapa nir. Chaymi chay mana allinta rurashaykillapapaq llakir, manana mas tukurchu, Dyusmanna tikrakashaykillapa. Intrakashaykillapanu mana llakichishunarllapachu kartataqa iskribishurayllapa.

¹⁰ Chaqa mana allinkunata rurashanchikkunapaq llakirmapis, Tayta Dyusman tikrakar washakanchik. Chaymi manana llakinchichu. Piru yanqa kay pachapi kaqlapaq llakir, Dyuspaq mana allin kaqkunata rurarqami, tukuy tyimpupaq wanunchik.

¹¹ Qamkunaqami kusata llakirmapis, Dyus munashannulla agwantaraykillapa. ¡Kananqa rikayllapa imanutaq kankillapa! Chay iskribishushayllapaqa manyaqta yarpuchishuranllapa nuqapi kriyinaykillapapaqqa. Chaynulla piñachishuranllapa, manchachishuranllapa ima. Chaymantaqa ashwan kusata rikamanayaraykillapa. Chayna chay uchakusha chaykunataqa kastigaq yupay mana imatapis pakarchu karanta willashaykillapa.

¹² Chaynumiri, qamkunaman chay kartataqa mana uchachakuqpaq yarpurchu, chaynulla mana chay uchachakashapaq yarpur imachu iskribimuray. Ashwanmi chay kartataqa iskribimuray, Dyus yaçhananpaq qamkunaqa nuqakunapaq llakinkillapa nir.

¹³ Kaykunami nuqakuna kunsulakanayllapapaq kasha.

Piru kay kunswilumanmatapis, masta aligriyasha kanillapa Tituta kusa aligrita rikar. Chaqa tukuy qamkunami mushuqmanta animachishaykillapa.

¹⁴ Nuqami Titutaqa willarayllana qamkunapaqqa, chiqapta paykunaqa kasushunqallapa nir. Chay nishayqami chaynu kasha. Chaymi aligriyani. Chaqa imanutaq qamkunata imatapis karanllata willashurayllapa, chaynullami Tituta willashayllapapis chiqap kasha.

¹⁵ Chaymi ashwan payqa kusa masta munashunllapa, qamkuna kusata rispitar shumaqta samachir kasuraykillapa, munaraykillapa nir yarpur.

¹⁶ ¡Nuqami tukuy kaykunapaq kusata aligriyani, qamkunapi kusata kunfyakar!

8

Mana imayjunkunata yanapashunllapa

¹ Kananqa kriyiq masiykuna, parlashunayanillapa imanumi Tayta Dyusqa, Macedonia pwiblupi kriyiqkunata kusata munar yanapasha nir.

² Paykunami alliplata Dyuspaq allinta rurananrayku qischakasha karmapis, ashwan kusa aligrina. Yaqqa mana imayjun karmapis, ministiqkunata imalawanpis kusata yanapasha, mana imankunapaq llakirlamapischu.

³ Nuqami chaykunataqa rikasha kani. Paykunaqami mana kwashayarlamapischu iman kaqmantaga puytishanllapawan yanapakusha. Ashwan chay puytishanllapamanmatapis masta çhurashallapa.

⁴ Paykunapa munayninllamantami kusata yanapakuyta yarpur nuqakunata qumashallapa, ministiqkunata apar makyanayllapapaq.

⁵ Paykunaqami nuqakuna yarpuyashayllapamantaqa masta ruraranllapapis. Naypaqta Amitunchikpi kriyir payta kasur, chaymanta nuqakunata uyamarllapa yanapakurqa, Dyus munashanta rurashallapa.

⁶ Chaymi nuqakunaqa, Tituta rugasha kanillapa tantananpaq chay ministiqkunata yanapanaykillapapaq qamkuna çukuyankillapa chaytaqa, pay naypaqta tantaq qallaritin qamkuna mana tukuyta kumplishaykillaparayku.

⁷ Chaqa qamkunaqa tukuy imapaqpis naypaqllapi kankillapa. Chaymiri kusata kriyirllapa, imanu rimaytapis yaçharllapa, kusala yaçhayniyun ima kankillapa. Chaynulla yanapakuyta munankillapa, nuqakunamanta yaçhakushaykillapata intrakankillapa ima. Chaynu kashaykillaparayku kananqa kusalata yanapakunkimanllapa dijurqari.

⁸ Manami kaykunata rurayllapa nir mantashuyanillapachu. Kaykunataqami willashunillapa yaçhanaykillapapaq imanumi Macedoniapi wakinkunaqa yanapakunllapa nirla. Chayraykumi qamkunapis, paykuna yupay yanapakunkimanllapa.

⁹ Chaqa yaçhankillapana, Amitunchik Jesucristumi alliplata munamarninchik kusala imayjun karmapis mana imayjun yupay tikrakan qamkunata imayjunpaq yupay tikrashunanllapapaq.

¹⁰ Qamkunapa byinnikillapapaqmi nuqaqa kaykunataqa nishunillapa. Wakinkunamanta naypaq añullamanta, ministiqkunapaq puntata tantaq qallarishaykillapataqa, rurur tukchiyllapa. Chaqa qamkunaqa mana yanga rimaraykillapalachu. Ashwan chay rimashaykillapanumi yanapakuq qallarishaykillapa.

¹¹ Kananqami qamkunaqa tukchiyllapa ruraq qallarishaykillapataqa, imanutaq puntamanta-pacha puytishaykillapawan shumaqta yanapakuq qallariraykillapa chaynulla.

¹² Chaqa, Taytanchik Dyusqami mayqantapis, michka kusa pitilawanmapis ukkunata munar puytishanchikwan yanapakushaqa, ashwan kusa shumaqta rikamanchik. Dyusqami mana mañamanchikchu imanchik mana kaqtaqa.

¹³ Manami kaykunataqa willashuyanillapachu yanapakushaykillaparayku imaykillapa faltashunqa nir yarpurchu. Ashwanmi willashuyanillapa yanapanakur tukuy mikunallapapaq.

¹⁴ Chayraykumi kananqa paykunata yanapayllapa, maydiyaqa qamkunatana yanapashunanllapapaq. Kananmi paykuna ministiyashanqa, qamkunapa kan. Chaynulla imanupi maydiyaqa qamkunapa mana katinga, paykunapana kanqa. Chaynu yanapanakushallapaqa mana mayqanninchikpa imanchikpis faltamashunllapachu.

¹⁵ Kaypaqmi Dyus nitin iskribikashakunapiqa nin:

“Chay kusa achkata tantakusha yanapakutinmapis,
ministiyashanqa kidaran.

Chaymi chay pitilata tantakusha chaytaqa,
ministiyashanqa mana faltaranchu nir”.

Tito wakinninkunawan

¹⁶ Tayta Dyusta payji nini. Chaqa pay-ari, Titutaqa nisha chiqapta munar yarpushunanllapapaq, imanuchi nuqa qillaysituta tantar ministiqkunata yanapayta yarpuni chaynulla.

¹⁷ Chaqa nuqa payta shamunanpaq rugatiymi “Ari” nimasha. Chaymi kananqa qamkunapaq llakiq kar, paylla shamuyan qamkunata watukushuqllapa.

¹⁸ Tituwan pullami kaçhamuni uk kriyiq masinchikta. Paypaqmi, kusa shumaqta rimanllapa tukuy kriyiqkuna, Jesucristupa shumaq rimayninta imanuyachachikur purishanrayku.

¹⁹ Chaynullami wakin kriyiq masinchikkunaqa, payta akrashallapa nuçakunawan purinanpaq. Chayna qillayta tantar ukkunata yanapanayllapapaq. Chayta rurarqami, Taytanchik Dyusta aligriyachinillapa. Chaynami yaçhanqallapa imanumi kusata ukkunata munar, yanapakunillapa nir.

²⁰ Yanapakunayllapapaq achka qillayta tantarqami karanta yanapakunillapa. Chayrayku runakunaqa mana rimayta puytingachu, paykunaqa qillayta aypakunillapa nir imaqa.

²¹ Chayraykumi Dyusqa yaçhan, mana ima mana allinkunata rurarchu, shumaq allinkunalata ruranillapa nir. Chayna runakunapis yaçhanqallapa, imatapis karanta ruranillapa nir.

²² Paykunawanqami kaçhamunipis uk kriyiq masinchikta. Paymi rikachimashallapa imakunatapis shumaqta rurar, kusalata yanapakur ima. Nataq kananqa ashwan masta yanapakun qamkunapi kusalata kunfyakar.

²³ Titupaç-shuyapaqami nishaykillapa: Kriyiq masinchikllapa kar, nuçakunawan pulla yanapakuq kar, kusalata qamkunata yanapashunayanllapa. Nataq Tituwan shamuyan chay kriyiq masinchikkunata-shuyapaqa, wakin kriyiq masinchikkuna akrashallapa, Jesucristuta kasur, Dyus munashanlata ruraq katinllapa.

²⁴ Chayrayku qamkunaqa, shumaqta samachir rikachinillapa imanumi paykunata munankillapa nir. Chayna qillayta tantaqta rikashurllapaqa, tukuy wakin kriyiqkunaqa rikar yaçhananllapapaq, imanumi ukkunata chiqapta munankillapa nir. Chaynulla yaçhanqallapapis, qamkunapaq kusa yanapakuq nishayqa chiqap kasha nir.

9

Pablumi kriyiqkunata willan qillayta tantananpaq

¹ Wakin ministiqkunata yanapanaykillapapaqqa, manami qashan qashanqa willashunayllapataqa ministinkillapanachu.

² Chaqa yaçhaninami, qamkunaqa kusata ukkunata yanapayta munankillapa nir. Chaymi Macedoniamanta kaçkunataqa willasha kani, qamkuna Acayamanta kaçkunataqa naypaq añumanta-pacha yanapakunayankillapa nir. Chaymi yaqqa tukuykaq Macedoniamanta kaçkunapis, qamkuna yupaylla animakushallapa yanapakunanllapapaq.

³ Piru chaynu katinmapis, qamkunamanmi kay kriyiq masinchikkunata kaçhamuni, chay kusala shumaqta qamkunapaq rimashayqa ama llullachu kanqa nir yarpur. Chaynami paykuna shamurqa, nuqa shamunaykaman masta animachishutinllapa, munashaynullata ruranaykillapapaq.

⁴ Kuytawkish Macedoniamanta wakin nuçawan pulla shamurqa, chay kusa shumaqta qamkunapaq rimashaynuta, mana taritinllapaqa, nuçanchikkunapaqqa kusa pinqaypaq kanman. Chaqa nuçakunaqa ashwan qamkunata alabachishunillapa, mana nuçakunata pinqaypi dijamanaykillapapaqchu.

⁵ Chayrayku yarpusha kanillapa chay kriyiq masinchikkuna shamur watukushunanllapapaq. Chayna paykuna yanapashunqallapa, qillayta arnikusha karaykillapa chayta tantaytaqa. Chaymi tukuy yaçhanqallapa qamkunaqa chay qillaykunata tukuy shunquykillapawan shumaqta yarpur, mana miçharchu qukuyankillapa nir.

⁶ Kayta yarpuyllapa: Tantyarkaqa tarpukuqqami, tantyarkaqa kusichakun. Nataq achkata tarpukuqqami, achkata kusichakun.

⁷ Chaymi mayqanpis tukuy shunqunwan yarpushannulla puytishanta qukunmanllapa ukkunata yanapananllapapaqqa. Chaynu yanapakurqa, ama kwashalla, ama

rugay tukur imachu qukunmanllapa. Chaqa Dyus kusa aligrila imata qukur yanapakuqtaqa, kusata munan.

⁸ Dyusqami tukuy imata puytiq kar, allin kaqkunataqa kusa achkata qushunqallapa. Chayna mana imayllapapis faltashutinllapachu, allinlata rurar ministiqkunataqa yanapanaykillapapaq.

⁹ Chaqa, Dyus nitin iskribikashakunapimi nin:
“Ministiqkunatami kusata yanapasha, shumaqta yarpur.

Tukuy tyimpumi payqa runakunata yanapanqa shumaqta rikar” nir.

¹⁰ Tayta Dyusmi, tukuy tarpukuq runakunataqa simillata qun. Chaynulla mikunanllapata kusichananpaqpis qun. Tayta Dyus runakunata simillata quqmi, qamkunatapis kusata yanapashunqallapa mana imayjun runakunata yanapanaykillapapaq. Chay runakunata yanapatkillapagami, masna Dyuspiqa kriyinqallapa.

¹¹ Chaynuqami, qamkunaqa tukuy ima munashaykillapatapis tarikunkillapa. Chaymanta aligrilla qukunaykillapapaq. Nataq chay tantashaykillapa qillayta ministiqkunaman nuqakunawan kaçhatkillapaqa, nuqanchikkunarayku chay runakunaqa, Dyusta payji ninqallapa.

¹² Chaqa kriyiq masinchikkunata chaynu yanaparqa, manami faltaqninlatachu apanchik. Ashwanmi yanaparqa, kusata yarpuchinchikllapa Taytanchik Dyustapis alabananllapapaq.

¹³ Chaymi paykunaqa alabanqallapa Dyusta. Chaqa chaynu yanapatkillapaqa paykunaqa intrakanqallapa, chiqapta qamkunaqa Jesucristupa shumaq rimayninta kasunkillapa nir. Chaynullami paykunaqa Dyusta payji ninqallapa qamkuna yanapashaykillapapaq, paykunapaq, ukkunapaqpis.

¹⁴ Paykunaqami, Dyusman kusata mañakunqallapapis qamkunata munashurllapa, qamkunarayku Dyus paykunatapis yanapashanllaparayku.

¹⁵ ¡Payji niypaq Taytanchik Dyusta, Jesucristuta kaçhamur kusala shumaqta yanapamashanchikpaq! ¡Chaypaqqami mana imanupis kutichiyta puytinchichu!

10

Pablumi apustul kashanrayku rima

¹ Kriyiq masiykuna, imanutaq Jesucristumaqa kusa allin kashanrayku mana piñakun imachu, chaynullami nuqapis qamkunata rugashunillapa ama nuqapaq ukmanta yarpunaykillapapaqchu. Chaqa qamkunamanta wakinkunaqami ninllapa: Nuqa qamkunawan karqashi kusala manchashurllapa kusa shumaqlata yaçhachikuni. Nataq wakaqpi karqashi kusala marraju tukur anyaqnulla iskribishunillapa nir.

² Chaynu yarpumaq runakunaqa rimañllapa, Jesucristupi mana kriyiq runa yu-payshi munayniyllamanta imatapis rurani nir. Manaraq qamkunaman shamuyar, paykunata willani ama washayta rimañllapapaq. Manami munanichu chay kriyiq masinchikkunata anyar willaytaqa. Nuqa rir-raqmi chay washayta rimaqkunataqa, imapaqpis karanta willar qamkunamantaqa chiqanchashaq.

³ Chiqaptari chaymantaqa kawsaq runa kanchik. Piru manami kay pachapi mana kriyiq runakuna çhiqninakuñllapa chaykuna yupaychu kanillapa.

⁴ Chay armanchikkunata washakanapaq purichinchik chayqami, mana kay pachapi runakuna armanwan lisyakur wanuchikuñllapa chaywanqa chayllachu. Nuqanchikkunapa armanchikllapaqami, Dyuspa pudirnin. Chay pudirwanmi chay mana allin kaqkunatapis nuqanchikmanta chiqanchayta puytinchik.

⁵ Chaywanmi chay yanqa illaqa rimar llullakuqkunatapis tukchichuwan. Chaynulla chay paylla, Dyusta mana riqsinata munar alabakaqkunamatapis, tukchichuwan. Tukuy runakunapa yarpuyntami, Jesucristuta qunchik paypina kriyinanllapapaq.

⁶ Chaynumi qamkuna chiqapta kasukutkillapanaqa, kastigaypaq chay kusata kriyiyar, chaymanta mana kasukuqkunataqa.

⁷ Qamkunaqa kwintata qukayllapa imami qamkunapiqa pasayan nir. Chaqa qamkunamanta wakinmi, ukmanta yarpunllapa nuqapapaqqa. Chaymi nini, mayqanpis chiqapta Jesucristupaq yaçhachikuq karqa, nuqapap kriyinmanllapa paypaq yaçhachikuni nir.

⁸ Dyusmi nuqata paypaq yaçhachikunaypaq nimasha. Chaymi, payqa alabakananpaq yaçhachikun nimatinllapamapis, mana pingakunichu. Chaqa Dyusninchikmi nimasha paypaq allita yaçhachikunaypaq. Chayna runakunaqa, Dyusmanta ama akrakarchu, ashwan paywana kananllapapaq. Chaqa payqa mana qamkunataqa mana allinta yaçhachishunayllapapaqchu nimasha.

⁹ Amami yarpunkillapachu chay kartaypi nanaq nanaq iskribirqa manchachishunayanillapa nirqa.

¹⁰ Chaqa wakinkunami ninllapa: Jesucristupi kriyiq tukurshi, kartaykunapiqa nanaq nanaq yaçhachikuni nir. Chaynulla ninllapapis, yataykillapapi karqashi, manchakur mana mayqantapis nanaq nanaqqa yaçhachinichu nir.

¹¹ Piru mayqan kaykunapap rimaqqa, kayta yaçhanman: Nuqa shamurqami chay kartaypi willashushayllapataqa, karanta rimashaq mana manchakurchu.

¹² Chaymi chay mana allinta rurar alabakaqkunawan chaylla kaytaqa mana munanichu. Chaqa paykunaqa yarukuna kar, alabakar imaqa, munayninllamanta imatapis yaçhachikur, kusala mana allintachu tukunllapa.

¹³ Nataq nuqakunata-shuypaqa, Dyusmi akramashallapa imatapis kashanta yaçhachishunayllapapaq. Chaymi mana imatapis mancharchu yaçhachishunillapa. Chaqa Dyusmi nimashallapapis qamkuna Corintupi kaqkunaman shamunayllapapaqqa.

¹⁴ Chayraykumi nuqakuna imata ruranayllapamantaqa, mana imatapis ukmankunataqa ruranillapachu. Chayta ruranaypaqqa, manallana shamunaytachu puntata shamusha karay chaynuqa. Nuqakunami puntataqa shamurayllapa Jesucristupa shumaq rimayninta yaçhachishuqllapaqa.

¹⁵ Chaymi, nuqakunaqa mana alabakanillapachu ukkuna rurashanpaqqa, nuqakuna rurayashayllapamanta ukmankunata rurarqa. Ashwanmi nuqakunaqa qamkunawan imatapis masta rurayta munanillapa. Chaynu masta yaçhachishutiylapaqa, mastana kriyinaykillapapaq Jesucristupiq.

¹⁶ Chaynulla munanillapa, qamkuna kayashaykillapamanta uklawkunata rir yaçhachikuyta. Piru manami ukkuna yaçhachikuyashankunamanqa yakapakanayanillapachu, ama alabamananllapapaq chay ukkuna yaçhachikushanpaqqa.

¹⁷ Mayqanpis kusa runa nisha kayta munarqa, Tayta Dyus kusa runa nishapaq tikratin chaynuqa kanqa.

¹⁸ Chaqa mayqan kusa allin runaqa, manami payllaqa alabakananchu. Ashwanmi Tayta Dyus alabatin, kusa allinpaq riqsikashaqa kanqa.

11

Pablumi mana chiqap apustulkunapap rimaq

¹ Yaru yupay nuqa willashutiylapamapis, icharaq uyakumankimanllapa. Imanu katiypis uyakumayllapari.

² Dyusqami mana munanchu qamkuna chay llullakuqkunata kasunaykillapapaqqa. Chaynumi nuqapis mana munanichu chay llullakuqkunata kasunaykillapataqa. Chaqa nuqami, Dyuswan uk tratuta rurashana kani qamkunapap, imanuchi uk runamaqa warmi wamranta mayqanwan kasarachinanpaq tratuta rurashana katinga, manana ukwan kayta puytinnachu, chaynu Jesucristulawanna kanaykillapapaq.

³ Piru manchakunimi, imanutaq dyablumaqa kusala bibu kar largu kurupaqtikrakar, Evamataqa llullachir ingañaran, chaynulla qamkunatapis imanupiqaga ingañashunmanllapa nir. Chaynu katinga, Jesucristupi kusata kriyinyakillapamantaqa, ashwanmi manana munarnachu purinkimanllapa.

⁴ Qamkunami, chiqapta Jesuspaq yaĉhachishushayllapamanta, ukkuna ukmanta Jesuspaq yaĉhachishutinllapapis, kriyiyta puytiyankillapa kanqa. Chaynulla ukman ispiritu kaqwanpis kayta puytinkillapa chay shumaq Ispirituwan kashaykillapamatapis dijarna. Chaynullami ukman yaĉhachishushanllapakunapi kriyiyta puytinkillapa kanqa nuqakuna willashushayllapataqa qunqarna.

⁵ Chaynu katinmapis Dyuspa apustulnin tukuqkunamantaqa nuqaga masta yaĉhani.

⁶ Rimanaypaqĉhi imanupiqaga mana shumaqtachu rimayta puytini. Piru yaĉhaytaqami yaĉhani. Nuqakunami rikachishusha kanillapa imakunatapis rurar ima, yaĉhanaykillapapaq chiqapta yaĉhani nir.

⁷ Imanutaq yarpunkillapa. ¿Manachu allinta tukusha kashaq yaĉhachishurllapa, nuqalla trabajar ministishaykunata tarikur, mana imalatapis mañakushurllapaqa? Nuqami yaĉhachishushallapa kani, Jesucristupi chiqapta kriyir kawsanaykillapapaq nir. Icharaq kwintata qukankimanllapa mana kubrar imachu yanqala yaĉhachishushayllapaqa kusa allin qamkunapaqqa nir.

⁸ Nuqagĉhi wakin kriyiq masinchikkunapa qillayninta kitasha yupay kani, yaĉhachishutiylapa qillayta qumatinllapa ayparqa.

⁹ Qamkunawan kar imay faltamatin ministirmapis, manami qamkunataqa imatapis mañakushurayllapachu. Ashwanmi Macedoniamanta wakin kriyiq masinchikkuna ĉhamur yanapamaran ministishaykunapiqa. Manami qamkunata mañakushuyllapataqa munaraychu. Chaynullami maydiyapis kashaq.

¹⁰ Chiqaptami nishaykillapa: Jesucristupaq tukuy yaĉhachishushayllapaqami, chiqap nir. Chaymi kusa aligrila Acaya lugarpi, mana imatapis mañakurchu yaĉhachikutiyqa, mana imanipaytapis puytingallapachu.

¹¹ Qamkunaĉhi chaynu rimatiyqa nuqapaqqa ninkillapa: Mana munamarninchikchu chaynuqa tukuyan nir. ¡Piru Dyusmi yaĉhan chiqapta munashuyanillapa nirqa!

¹² Nuqagami maydiyapis mana qamkunamanta imakunatapis aypashaqchu. Chayna, Dyuspaq yaĉhachikunillapa nir alabakar puriqkunataqa riqsinanllapapaq, llullakurla purinllapa nir.

¹³ Chay paykunaqami, Jesucristupa apustulninkuna yupay tikrakar ingañakur purinllapa.

¹⁴ Yaĉhashanchikllapanu, paykunaqami chaynuna purinllapa. Chaqa Satanasmaqa, Dyuspa kusa shumaq angelnin yupay tikrakar purin-ari.

¹⁵ Chaynu katin-ari, chay paypa kaqninkunamaqa llalinllana kusa allin runakuna yupay tukur purinllapa. Piru paykunaqa chay rurashanllaparayku, ¡imanu tukukaq kanqallapa!

Pablumi apustul kar qischakaran

¹⁶ Qashan willashaykillapa, ama mayqanpis nuqapaqqa yarpunqachu yaruyasha nirqa. Imanuĉhi apustulkuna yupay tukur alabakar yaĉhachishutinllapa uyakunkillapa, chaynulla nuqatapis uyakumayllapa yaĉhachishurllapa nuqa alabakar willashutiylapamapis.

¹⁷ Nuqalla alabakarqami yaru kayman. Chaqa Amitunchikqa manami nuqalla alabakanaypaqchu nimasha.

¹⁸ Chaynu katinmapis, imanuĉhi wakin runakuna alabakar purinllapa, chaynulla nuqapis alabakashaq.

¹⁹ Qamkunami kusata yaĉhankillapa. Piru, kusa shumaqta uyakunkillapa chay yaruyasha yupay chaykuna yaĉhachishutinllapaqa.

²⁰ Paykunami sirbikuchishunllapa, imaykillapata aypanllapa, ingañashunllapa, chaynulla imata yupay musyashunllapamapis.

²¹ Nataq nuqa, qamkunawan mana chaynu kashayrayku, “Wakqa kusalata manchakun” nimatinllapamapis, kusala aligri kani chay nishayrayku, mana paykuna yupay llullakusha ima karchu.

Piru ukkuna alabakanatinga, nuqapis alabakaq qallarishaq, yaruyasha nimatkillapamapis.

²² ¿Paykunachu hebreo runakuna? Nuqapismi hebreo runa kani. ¿Paykunachu Israel runakuna? Nuqapismi Israel runa kani. ¿Paykunachu Abrahampa ayllunmanta? Nuqapismi Abrampa ayllunmanta kani.

²³ ¿Paykunachu Jesucristupa sirbikuqninkuna? Nuqaqami ashwan paykunamantaqa Jesucristupaqa mas sirbikuqnin kani. Kaynu nitiyêchi nimankillapa, “Wakqa yaruyasha” nir. Chaynumapis, nuqaqami paykunamantaqa masta yaêchachikur trabajasha kani. Nuqatami primumashallapa paykunamantaqa masta. Paykunamantaqami masta maqamashallapa. Chaynulla yaqqami wanuchimashallapamapis.

²⁴ Sinku kutimi Israel runakunamanta karguyjunkunaqa, trintay-nwibi (39) kuti wipyarlla kastigamashallapa.

²⁵ Kimsa kutimi qirullawan maqamashallapa. Uk kutiqami rumillawan sitamashallapa. Kimsa kutimi nuqa riyatiyqa yaku karrupis mar yakuman chinqaran. Chaymi êchuqanaymanta washakar, uk unaqta uk tutata yurqaray mar yakupa êchaypinpi, tarimananllapakaman.

²⁶ Kusatami purisha kani. Chaymi riyukunamapis yaqqa apamaran, suwakuqkunamapis yaqqa suwamaran. Chaynulla pwiblu masiykuna, uklawmanta runakunamapis yaqqa imanachimaranllapa. Pwiblupimapismi yaqqa imapis pasamaran. Chunllaq lugarkunapi, mar yakukunapi, chaynulla chay mana chiqapta kriyiqkunapa rurinpi katiypis, yaqqa ima mana allinkunapis pasamaran.

²⁷ Kusatami trabajasha kani. Chaynulla riqchaq imakunata pasasha kani mana yaêchaypaqkunata. Kusa achka kutimi mana punushachu kani, mana mikushachu kani, chaynulla yakunarmapis alliplata qischakasha kani. Mana raêchpay katinmapis, qasaykunapi kusalata qischakasha kani.

²⁸ Kay willashushayllapanu qischakasha karmapis, ashwanmi masta nuqaqa yarpukuni wakin kriyiq masinchikkunapaq.

²⁹ Mayqan uchapi ishkitinqa, nuqaqa llakir mañakuni uchanmanta washakanapaq. Mayqan uk kriyiq masinchikta uchakuchitinqa, nuqaqa kusalata piñakuni, chay uchakuchikuqpaqqa.

³⁰ Nuqami chay qischakashaykunapaq alabakani, mana chay llullakur rimaqkuna nubliru tukurla alabakanllapa chaykuna yupaychu.

³¹ Tayta Dyus, chaynulla Amitunchik Jesuspis, paykuna chiqap allinla kar tukuy tyimpu alabakan chay paykunami yaêchan imatapis chiqapta rimani nir.

³² Damasco pwiblupi nuqa katiymi, gubyirnu Aretaspa ikillan kaq chayqa, kaêchakuran gwardyakuna kuytakunanllapapaq chay pwiblumanta lluqshina punkukunapi. Chayna yarqushaq nitiyqa aypar primumananllapapaq.

³³ Piru, ukkunami nuqata kanastapa rurinlapi, pwiblupa atun patan llutakashanpa bintanalata waqtaalawman yarquchimatin, paykunamantaqa washakaray.

12

Pablumi rikapakushanpaq parlakuran

¹ Manami imatapis gananchikchu nuqanchiklla alabakarqa. Chaynu katinmapis alabakaq yupaymapis willashaykillapa, chay rikashaykunapaq Dyus intrachimashanta.

² Katursi añunami apakaray Dyus tayashan syiluman. * Manami yaĉhanichu kwirpuntiychu apakaray, manaqachu Ispirituylapi. Chaytaqami yaĉhan Tayta Dyusla.

³ Piru yaĉhanimi, Tayta Dyuspa pullan karay nir. Manami yaĉhanichu kwirpuntiychu apakaray, manaqachu Ispirituylapi. Chaytaqami yaĉhan Tayta Dyusla.

⁴ Chaypiqami mana uyapashanchik rimaykunata uyaparay. Chay uyapashaykunataqami mana mayqantapis parlanaypaqchu nimasha Tayta Dyusqa.

⁵ Nuqami kusalata aligriyani Tayta Dyus kawsashan syiluta rikachimashanrayku. Chay rikashaykunarayku alabakaypaq yupay kani. Piru ashwan mana kusa runa nishapaq riqsimashanllaparayku, qischakashayrayku imami kusata alabakani, tukuy runakuna yaĉhananllapapaq, Tayta Dyus kusata yanapaman nir.

⁶ Imanupi nuqalla alabakanar chay rikashaykunapaq rimarmapis, chiqaptaqa mana yaru yupaychu kashaq. Chaqa chiqaptari rimayani. Chaynu katinmapis mana rimanichu, runakuna ama yarpunanllapapaq nuqa kusata alabakanar chaynu rimani nir.

⁷ Chaymi nuqata, Tayta Dyus syilupi rikachimashankunata rimatij, ama wakqa kusa runa nisha nimananllapapaqmi, Jesucristuqa mana uchakusha katiymapis dijamasha qischakanaypaq. Chay qischakaymi Satanasanta kar uk kasha kwirpuyllaman yaykuq yupay.

⁸ Chayraykumi, kimsa kutina Amitunchikta mañasha kani chay qischakaykunata nuqamanta ashuchinanpaq.

⁹ Piru Amitunchik Jesucristumi chay qischakaykunata mana ashuchirchu, ashwan kaynu nimiran: “Nuqami tukuy ministishaykikunapi yanapashayki. Chaqa nuqapa pudirniytaqami riqsinllapa, chay mana kwintachaypaqla runakunapi” nir. Chayraykumi nuqaqa aligriya alabakani chay mana kwintachakaypaqla kashayrayku, chayna Jesucristuqa imapipis yanapamananpaq.

¹⁰ Tukuy kaykunaraykumi aligriyani, Jesucristuta sirbishayrayku qischakashaykunapaq, mana kwintachakaypaqla kashayrayku, imakunata ministishayrayku, ĉhiqnimashanllaparayku, llakishayrayku ima. Tukuy kaykunatami pasaray, Jesucristurayku. Chaqa mana kwintachakaypaqla karmapis, ashwan yaĉhanimi Tayta Dyus masta yanapaman nir.

¹¹ Qamkuna chiqapta intrakanaykillapata munarĉhi, nuqallapaq rimashayrayku, nimashaykillapanu yaru yupay karay. Chaynu katinmapis, chay ukkuna apustulkuna yupay tukur yaĉhachishutinllapa alabanaykillapamantaqa, nuqata yanqa imanula katiymapis alabamanaykillapapaqqa kasha.

¹² Chaqa nuqapaqqami yaĉhanqallapa Jesucristupa chiqap apustulnin kani nirqa, milagrukunata, mana ruraypaq shumaq imakunata, kusa dispantakaypaqkunata, mana shaykuq ruratiy rikashaykillaparayku.

¹³ Chayraykumi tapushaykillapa: ¿Imatataq kananqa yarpunkillapa? Qamkunawan karmi mana imatapis mañakushurayllapachu, ukkuna imanutaq mañakushuranllapa chaynuqa. ¿Qamkunata mana mañashushayllaparaykuchu rimapakunkillapa? Chaynu qamkunapaq mana allin yupay katinqa, ¡pirdunamayllapari!

Pablumi Corintupi kriyiqkunata qashan watukunanpaq yarpuran

¹⁴ Nuqaqami listuna kani qashan kimsa kutipaqna shamur watukushunayllapapaqqa. Chaynulla kanan shamurpis mana qillaytaqa mañakushaykillapachu. Manami nuqaqa imaykillapa kaqtaqa munanichu. Ashwanmi qamkunata munashunillapa. Yaĉhashanchikllapanu, uk runami qillayta tantakun wamrankunapaqqa. Manami taytanpaqqa wamrankunachu tantanllapa qillaytaqa.

* **12:2** Tayta Dyus tayashan syilu nirqami intrachimanchik kimsa anap kaq syiluman nir.

¹⁵ Chaymi nuqamaqa Taytaykillapa yupay kar, kusa aligrila yanapashaykillapa tukuy imay kaqniykunawanpis. Chaynulla nuqa kusata munashutiyllapa, qamkuna mana yaqqa munamatkillapamapis, imanupis yanapashaykillapa byinnikillapapaq.

¹⁶ Nuqaqami mana imatapis mañakushurayllapachu. Chaynu katinmatapis wakinkunaqa ninllapa, nuqaqashi kusala bibu imanulapis qillaykunata mañashurllapa ay-pakusha kani nir.

¹⁷ Piru willamayllapa: ¿Nuqa kaçhamushay runakunachu mayqanninllaqa llul-lachishurllapa imaykillapata nuqaman aparan?

¹⁸ Titutami nuqaqa kaçhamuray watukushunanllapapaq. Chaynulla paywanqa uk kriyiq masinchikllapata kaçhamuray. Nimayllapa: ¿Tituchu ingañashuranllapa? ¡Manami mana! Nuqaqami Tituwanqa chay yarpuylla kar, imatapis chayllata ruranillapa.

¹⁹ Manaqaçhi qamkunaqa yarpunkillapa, chay rimashaykunarayku diskulpa-manaykillapata munar chaynuqa rimayani, nir. Manami chaynuqa kanqachu. Chaqa, nuqami Dyuspa naypanpi rimani Jesucristupi kriyiq kar. Tukuy kaykunami munashay kriyiq masiykuna, qamkuna masta Dyusninchikta kasur, paypi kriyinaykillapapaq.

²⁰ Chaqa nuqaqami yarpukuni, rikashuqllapa shamurqa mana munashaynulla taq-tachu tarishuymanllapa nir. Chaynulla yarpunipis, qamkunaqa mana piñakushallataqa rikamanayankillapachu kanqa nir. Chaqa qamkuna mana allinta tukushaykillapara-ykumi, shamurqa imatapis karanta willashuymanllapa. Yarpunipismi, imanupiqqa willanakur, inbidyanakur, piñachinakur, munashaykillapata rurar ukmanta tukuyanki-manllapa, washaykillapata rimanakuyankimanllapa nir ima. Chaynulla imanupiqqa, ukmanta willanakur piñachinakuyankimanllapa, qamkunalla alabakayankimanllapa, mana allinta tayankimanllapa nir ima.

²¹ Manchakunipismi, qashan watukushuqllapa shamutiy Dyusninchikpa naypanpi qamkunarayku nuqa pinqakuyma nir. Chaynuqa kusalata waqayman wakinnikikunarayku. Chaqa paykunaqami unaymanta-pacha uchakushallapa. Manami chay mana allin rurayashanllapataqa dijashallapachu. Chaynumiri ukwan ukwan pununllapa, imatapis munashanllapalata rurar ima tanllapa mana tanyakarchu.

13

¹ Kaywanqami kimsa kutipaqna nuqaqa watukushuyanillapa. Tukuy imapaqpis ishkey manaqa kimsa tistigu “Arí” nitin chiqapqa kanqa, manaqa mana. Chaymi chiqap katinga chay mana allinta tukusha chayqa kastigakayanqa. Chayraykumi kanan qashan watukushuqllapa shamurqa, kimsa kutipaqna willashaykillapa amana mana allinkunata ruranaykillapapaq.

² Naypaqta ishkey kutipaqna watukushuqllapa shamurmi, chay uchakur puriqkunataqa willarayna amana chaykunata rurarnachu purinanllapapaq. Chaymi kanan kimsa kutipaqna watukuq shamurqa, nuqalla kimsa tistigu rikaq yupay karanta willar chiqanchashaqllapa.

³ Chaqa qamkunaqari mana kriyimayankillapachu. Munayashaykillapataqami rikachishaykillapa, chaypiraq kriyimanaykillapapaq, nuqaqa Jesucristo willamashanta willashunillapa nir. Jesucristuqami mana yanqa runala yupaychu tratashunllapa. Ashwanmi Jesucristuqa imapaqpis nanaq nanaq willashunllapa.

⁴ Chiqaptami mana kwintachakaypaqla yupay karmapis, kruspi klabatinllapa wanuran. Piru ashwan kananqa kawsayan Dyuspa kusa pudirninwan. Chaynulla nuqakunapis pay yupay mana kwintachaypaqla kanillapa. Piru paywan pulla kar Dyuspa pudirninwan kawsarmi, willashunillapa qamkunapis Dyuswanqa pullana kanaykillapapaq.

⁵ Qamkunalla riparakayllapa imanushaykillapapapqis. Chayna yaçhanaykillapapapq chiqaptachu Jesucristupi kriyinkillapa nir. ¿Manachu kwintata qukanillapa Jesucristuqa qamkunapa pullaykillapa nir? Imanupi riparakar Dyus munashannullata mana rurashallapa kargari, yaçhankillapana mana Jesucristuwanchu kankillapa nir.

⁶ Nuqaqami kunfyakani chiqapta kriyinkillapa nir. Chaymi ninkillapa, Jesucristupa apustulnin kar yaçhachishushayllapaqa chiqap kasha nir.

⁷ Chaymi Tayta Dyusman mañakuni, qamkuna ama ima mana allinkunata ruranaykillapapapqachu. Nuqaqami mana qamkuna nuqapapq chiqapta rimayasha ninaykillapapapqchu mañakuni. Nuqaqami mañakuni rurashayllapakunaqa mana sirbinchu nitinllapamapis, ashwan qamkunaqa allinkunalatana ruranaykillapapapq.

⁸ Chaqa manami chiqap kaqkunamanta ima mana allinta rurayta puytinchikchu. Ashwanmi chiqap kaqkunalatana ruranapapq allin.

⁹ Chayrayku aligriyani wakinkuna mana kwintachamatinllapamapis. Chaqa qamkunami Dyusta mas allita kasur paylapi kriyinkillapa. Chaymi maydiyapis mañakuyashaq, qamkunaqa allinlana kanaykillapapapq.

¹⁰ Kay kartatami puntataqa iskribimuni qamkunaman manaraq watukushuqllapa shamuyar. Chayna shamurqa, ama nanaq nanaq willashunayllapapapqchu imanushaykillapapapqis. Ashwanmi Tayta Dyusqa nimasha qamkunata intrachishutiylapapaypi masta kriyinkillapapapq. Manami munanchu qamkuna disanimakur paymanta chiqanchakanaykillapapapq.

Pablumi tukukananta saludakuran

¹¹ Kriyiq masiykuna, kay kartayta iskribir tukchinaypapaqami nishaykillapa: Kusa shumaqta kawsar, waran waran mas shumaqta kawsaytana yarpuyllapa. Chaynulla animachinakur ima tukuynikillapa uk yarpuyllana shumaqta kawsayllapa. Chayna Dyus munamaqninchik, shumaqchamaqninchikqa qamkunawan kanqa.

¹² Uknikillapa uknikillapa kusa rispituwan shumaqta saludanakuyllapa. *

¹³ Tukuy kriyiq masinchikkunami saludashunllapa.

¹⁴ Amitunchik Jesucristumi llakipar yanapashunqallapa. Tayta Dyuspismi munashunqallapa. Chaynulla Santu Ispiritu-shuypapaqa pullaykillapa kanqa shumaqta tanaykillapapapq.

Chaynumi kanqa.

---

* **13:12** Kusa rispituwan shumaqta saludanakuyllapa nirqami niyan, unaykuna muchanakur saludanakuq kashanrayku.

Gálatas

Pablumi kartanta kaĉhan Galaciapi kriyiqkunaman

Prubinsya Galaciapi kaq pwiblukunapimi apustul Pabluqa Amitunchik Jesucristupaq yaĉhachikutin, kusalata kriyiranllapa. Chaymantami uklawmanna riran Pabluqa yaĉhachikuqqa. Chaykamanqami Israel pwiblumanta mana allinta yaĉhachikuqkuna Galaciaman ĉhamur, kriyiqkunataqa Pablupaq kaynu nir willaran: “Pabluqa manami apustulchu, Jesucristupaq yaĉhachikunanpaqqa” nir. Chaynullami niranpis: “Pabluqami mana Jerusalemanta apustulkuna yupaychu yaĉhachikun” nir. Chaymi chaynu chay runakuna mana allinta rimayashanllapapaq, Pabluqa kay kartata kaĉharan allita intrakananllapapaq (1.11–2.21).

Chaynullapismi chay mana allinta yaĉhachikuqkunaqa kaynu nir yaĉhachikuyaranllapa: “Jesucristupi kriyirmapis, washakanaykillapapaqqa Moisés mantakushanta kumpliya ministinkillapa”. Chaynu nir yaĉhachikuyanllapa nir yaĉharmi Pabluqa kay kartata kaĉharan intrakananllapapaq, chay mantakuykunaqami Jesucristo shamunankalaman kasunallapapaq karan nir. Chaynullami intrachiranpis Jesucristupi kriyirqami, Moisés mantakushankunata mana kumplirmapis washakayta puytinchik nir (3.1–5.12).

Chaymi Galaciamanta kaqkuna Moisés mantakushanta mana kumpliya puytir, uchakurlla kawsanantaqa Pabluqa mana munaranchu. Chayraykumi kay kartata kaĉhar intrachiran, Santu Ispiritu munashannullana kawsananllapapaq nir (5.13–6.10).

Pablumi saludakun

¹⁻² Kriyiq masiykuna, nuqa Pablumi tukuy kaypi kaq kriyiq masinchikkunawan kay kartata iskribishunillapa qamkuna chay prubinsya Galaciapa pwiblunkunapi taqkunaman. Chaqa yaĉhashanchikllapanumi, Tayta Dyusqa Wamran Jesucristuta wanushanmanta kawsachimuran. Chaymi ashwan Jesucristuqa paylla Taytan Dyuswan akrar kaĉhamaran apustulnin kar, shumaq rimayninta yaĉhachikunaypaqqa. Manami runakuna imachu nuqataqa akrar kaĉhamashallapa.

³ Chaymi Taytanchik Dyusta, chaynulla Amitunchik Jesucristutapis kusalata mañakuni llakipar tukuy imapi yanapashunanllapapaq, chaynulla kusala shumaqta kawsachishunanllapapaq ima nir.

⁴ Chaqa allita yarpuyllapa: Taytanchikllapa Dyus munashannulla rurarmi, Jesucristuqa paylla wanuran uchanchikllaparayku. Chaynullami wanuranpis yanapamashallapa kanankuna kusala saqra mana allinkuna kan, chaykunataqa amana rurarnachu kawsanallapapaq ima.

⁵ ¡Chaynami ashwan, Taytanchik Dyuslatana tukuy tyimpupaq alabashunllapa! ¡Chaynumi kanqa!

Jesucristupi kriyirlami washakanchikllapa

⁶ Yaĉhashanchikllapanu, Jesucristumi kusalata llakipamashanchikllaparayku wanuran, Tayta Dyuswan shumaqchamanallapapaq. Piru chaynu katinmapis, kananqa qamkunaqa chaymatapis mana kwintacharchu, ashwan chay ukman mana allinta yaĉhachikuqkunamanna tikrakashaykillapa, chaypi kriyir washakashunllapa nir yarpur. Chayraykumi kananqa kusalata llakichimashaykillapa. Chaymi mana imanukushaq nirmapis yaĉhanichu.

⁷ Piru chiqaptaqami ukniykuna, Jesucristumantaqa mana masqa mayqanpis kanchu washamanallapapaqqa. Ashwanmi chay ukmanta yaĉhachishuqllapaqa Jesucristupi kriyishaykillapamanta pantachishunanllapapaq chaynuqa yaĉhachishushallapa.

⁸ Chaymi nishaykillapa: Jesucristupaq kusala shumaq yaĉhachishushayllapamanta, mayqan shamur ukmanta yaĉhachishuqllapaqami, Dyusmanta kusala manchaypaqta

kastigakasha kanqa tukuy tyimpupaq. Chaynu nirqami mana wakinlapaqchu chaynuqa niyani. Chaymi nuqalla kar, manaqa syilumanta angelkuna shamur chaynu ukmanta yaĉhachikurllapaqami, mana washakarchu Dyusmantaqa kusala manchaypaqta kastigakashana kashaqlapa.

⁹ Chaymi qashan chayllata nishaykillapapis: Mayqanpis chay washakanaykillapapaq kusala shumaq kaqta intrakashana katkillapa ukmanta yaĉhachishurllapa pantachishuqllapaqami, Dyusmantaqa kusala manchaypaqta kastigakasha kanqa tukuy tyimpupaq nir.

¹⁰ Piru nuqaga manami munanichu runa masiykuna wakqami kusala allinta yaĉhachikuyan nir alabamanantaqa. Ashwanmi ima rurayashaypapis, Tayta Dyus allintami rurayanki nimananta munani. Chaqa runa masiykunala ima rurayashaypapis alabamananlapaq rurayarqa, manami Jesucristupa sirbiqninchu kayman.

Pablumi Jesucristo akrashanpaq intrachikun

¹¹ Kriyiq masiykuna, allita intrakayllapa: Imanu kriyir washakanaykillapapaq nir yaĉhachishushayllapaqa, manami runakuna yarpushan imachu. Ashwanmi Dyusmanta kar kusala chiqap.

¹² Chaqa chay yaĉhachishuyashayllapataqa manami yanqa runakunamantachu yaĉhakusha kani. Ashwanmi Jesucristo paylla allita intrachimasha tukuy chaykunapaqqa.

¹³ Piru qamkunami nuqapaqqa uyapashaykillapa kasha kanqa, imanumi unayqa Israel runa masiykuna Jesucristupi kriyiqkunapa ikinpi qischanaypaq puriq kani nir. Chaymi chay kriyiqkunataqa limpu tukchiyta yarpuq kani.

¹⁴ Chaqa unayqami nuqaga, Israel rukuyllapakuna yaĉhachikushankunata wakinniykunamantaqa masta kasur ima kusata yaĉhakusha karay.

¹⁵ Piru Tayta Dyusqami kusala llakipakuq kar, unaylla manaraq nasiyatiy akramashallana karan, paypaq yaĉhachikunaypaqqa.

¹⁶ Chaymi chay munashan tyimpupi Wamran Jesucristuta riqsichimaran, rir shumaq rimayninta mana Israel runakunata yaĉhachinaypaq. Chaynu yaĉhachikuq kaĉhamatinga manami mayqantapis tapuq rirayraqchu Jesucristupaqqa. Ashwanmi Taytanchik Dyuslla allita intrachimaran Jesucristupaqqa.

¹⁷ Chaynulla manami Jerusalén pwiblumanmapis riraychu, chay punta apustul kaqkuna Jesucristupaq intrachimananpaqqa. Ashwanmi mana tardarchu riray Arabia lugarman. Chaymantami qashan tikrakamuray Damasco pwiblullaman.

¹⁸ Chaymantami kimsa añumantaraq * Jerusalén pwibluman riray Pedruta riqsiq. Chaymi chaypi tarir, paywan kinsi diyalata kidaray.

¹⁹ Piru chaypi karqami, wakin apustulkunataqa mana rikaraychu. Ashwan Amintunchik Jesucristupa uknin Santiagulawan † tarinakurayllapa.

²⁰ Chaymi nishaykillapa: Kay iskribir willashuyanillapa chayqami chiqap. Chaqa tukuy kay nishuyanillapa chaypaqgami, Tayta Dyus yaĉhan kusala chiqap nirqa.

²¹ Chaymantanami Siria, chaynulla Cilicia pwiblumanna riray.

²² Piru Judea pwiblupi, Jesucristupi kriyiq masinchikkunaqa manaraq riqsimaranlapachu chay tyimpupa.

²³ Piru mana riqsimarllapapismi, ukkuna parlatin uyapashana karanllapa kaynu niqta nuqapaqqa: “Jesucristupi kriyiqkunatami tukchiyta munar, unay uk runa kusalata qischamaqninchikllapa chayqami, kananqa Jesucristupa shumaq rimaynintana yaĉhachikuyan” nir.

²⁴ Chaynu nuqapaq yaĉharllapami, Tayta Dyustaqa kusalata alabaranllapa.

* **1:18** Kay kimsa añumantaraq nirqami niyanchik kriyishanmanta kimsa añu pasashana katin nir. † **1:19** Chay Santiagullami shutiqpis “Jacobo”.

2

Apustulkunami Pablutaqa apustulpaqna riqsiranllapa

¹ Chaymantami katursi añu pasatinraq qashan riray Jerusalén pwiblumanqa, kriy-iqkunapa rikaqninkunata watukuq. Chaypiqami Bernabiwan riray, Tituta apar.

² Chaynuqami riray, Tayta Dyus chaynu rinaypaq nimasha katin. Chaymi Jerusalén pwiblupi karnaqa chaypi kriyiqkunapa rikaqninkunalawan tantanaku-rayllapa. Paykunataqami kaynu intrachiray: “Nuqaqami mana Israel runakunata yaçhachiyani Jesucristupi kriyir washakananllapapaq” nir. Chaqa manami munaraychu nuqapaq ukmanta yarputinllapa chay yaçhachikuyashayqa yanqalla yupay kanantaqa.

³ Piru chaypiqami kriyiq masiykunawanqa kusala shumagta yarpuchinakurayllapa. Chaynu karmi pullay risha kaq kriyiq masinchik Titutapis michka Grecia pwiblumanta kar, mana Israel runa katinmapis manami niranllapachu: “Qamqa chay siñal kustum-rita ruray” nirllapamapis.

⁴ Nataq chaynu tantakasha katiyllapaqami, chaymanqa mananula çhasha karanllapa-pis Jesucristupi kriyiq tukuqkuna. Paykunaqami Moisés mantakushankunallawanraq kar, kay mantakuykunata kasurmi washakanchikllapa nir uk sirbikuqta yupay amalas rurachimanaranllapa, michka nuqakunaqa Jesucristupi kriyirlami washakanchikl-lapa nir yaçhatiyllapamapis.

⁵ Piru chaynu yaçhachikutinllapapismi, nuqakunaqa mana paykunataqa kasuraylla-pachu. Chaqa nuqakunaqami munarayllapa, chiqap Jesucristupaq yaçhakushaykillapapi allita kriyirla pay munashanlata rurar kawsanaykillapapaq.

⁶ Nataq chay kriyiqkunapa rikaqnin kriyiq masinchikkunaqa, manami chay yaçhachikuyashaykimantaqa kaynu ukmanta yaçhachikuy nirlamapis willamaranllapachu. Piru nuqaqa chay kriyiq masinchikkuna imanua yaçhachikunaypaq nimasha katinmapis, manami chaylawanqa Tayta Dyuspaqqa allinna kani niytaqa puytinaytachu. Chaqa Tayta Dyusqa manami runa masinchik allintami rurayanki nimashanchikraykuchu, allinpaqqa rikamanchikllapa.

⁷ Chaymi chay kriyiqkunata rikaqkunaqa kaynu kaynu yaçhachikuy nimananman-taqami, ashwan allita kwintata qukaranllapa: Waktaqami Tayta Dyus akrasha apus-tulnin kananpaq. Chayna rir, Jesucristupaq yaçhachinanpaq mana Israel runakunata, imanutaq Pedrumataqa Tayta Dyusqa akrasha kay Israel runakunata yaçhachinanpaq nir.

⁸ Chaqa allita yarpuyllapa: Pedrutami Dyusninchikqa pay paylla akrar kaçharan rir Israel runakunata yaçhachinanpaq. Piru nuqata-shuypaqami Tayta Dyusqa akrar kaçhamasha rir mana Israel runakunatanana yaçhachinaypaq.

⁹ Chaynu Tayta Dyus paypaq yaçhachikunaypaq akramasha nir chay kriyiqkunapi kusala rispitaqasha kaq kriyiq masinchikkuna Santiago, Pedro, Juan ima yaçharanllapa. Chaymi ashwan paykunaqa nuqata chaynulla Bernabita ima makinllapata qur ima paykuna yupay apustulkunallapaqna riqsimaranllapa. Chaynami paykunaqa ni-maranllapa:

“Qamkunaqa riyllapa tukuyla mana Israelmanta kaq runakunata yaçhachiq. Nataq nuqakuna-shuypaqa yaçhachishaqllapa kay Israelmanta kaq masinchikkunata” nir.

¹⁰ Chaynu nir imami ashwan kusallata yarpuchimaranllapa chay mana imayjun kaqkunata yanapanayllapapaq. Chaymi ashwan kusa aligrila ima, nuqaqa chay mana imayjun kaqkunataqa imanullapis yanapayanina.

Pablumi Antioquiapi Pedruta anyaran

¹¹⁻¹² Ukninchikllapa Pedruqami Antioquía pwiblupi kar, mana Israel runakunawan pulla mikur imaqa kusala allinta rurayaran. Chaymantami Jerusalén pwiblumanta wakin kriyiq masinchikkuna çhamuranllapa Santiago kaçhamushanrayku. Chay payku-naqami kusallata yarpuqllapa chay siñal kustumripaq. Chaymi Pedruqa, mana siñal

kustumriyjun runakunawan mikuyan nimanmanllapa nir manchakur; manana mana Israel runakunawan mikur kusala mana allinta tukuyatinmi, pay payllata anyaray.

¹³ Chaymi chaynu Pedro, mana Israelmanta kaq runakunawan pulla mana mikunatinga, wakin Israel kriyiq masinchikkuna, chaynulla ukninchikllapa Bernabimapis chaynulla mana allinta tukuran Pedruwan pulla.

¹⁴ Chaymi chaynu tukurqa manana chiqap Jesucristupaq yaĉhakushannunachu rurayatinllapa rikarqa, Pedrutaqa tukuypa naypanpi anyaray kaynu nir:

“Qamqami Israel runa karmapis, mana Israel runakunawan pulla kawsarqa kusala allinta rurarayki. Piru kananqa, ĳimapaqnataq paykunamanta chiqanchakarqa, imanutaq nuqanchikkuna Israel runakuna rurar kawsanchikllapa chaynuta amalas rurachinayankiqa?” nir.

Jesucristupi kriyirlami maymanta karmapis washakanchikllapa

¹⁵ Chaymi kriyiq masiykuna nishaykillapa: Pedruwan nuqaqami Israel runakuna kanillapa chay pwiblupi nasishayllaparayku. Chaynu karmi Israel pwiblu masiykunapaqqa mana uchayjunchu kanillapa, mana Israel runakuna yupayqa.

¹⁶ Piru nuqakuna, Israel pwiblumanta karmapismi, allitana intrakasha kanillapa: Maylawmanta karmapis, Jesucristupi kriyishallapalami, Tayta Dyus uchakushanchikkunamantaqa pirdunar mana uchayjunpaqnachu riqsimanchikllapa nir. Manami Moisés mantakushankunata kasushallapachu, Tayta Dyusqa pirdunamanchikllapa. Chayraykumi nuqakunapis Jesucristulapi kriyisha kanillapa, Tayta Dyus uchayllapakunamanta pirdunamananllapapaq. Chaqa manami mayqanpis washakanqachu Moisés mantakushankunata kasushanraykuqa.

¹⁷ Nataq nuqakuna, Jesucristupi kriyishallapalami Tayta Dyusqa mana uchayjunpaqnachu riqsimanchikllapa nir kriyishayllaparaykumi, wakinkunaqa nuqakunapaq kaynu ninllapa: “Paykunaqami Moisespa mantakuyninkunata manana kasunllapanachu. Chaymi kusa uchayjunna” nir. Ma, tapushaykillapa: ĳChaynu Jesucristupi kriyishayllaparaykuchu, pay uchakuchimayanqallapa? ĳManami!

¹⁸ Chaqa allita yarpuyllapa: Nuqapismi unayqa, Moisés mantakushankunata kasur washakanchikllapa nir yaĉhachikuq kani. Piru kananqa allita intrakasha kani, manami chaynuchu kasha nir. Ashwan Jesucristupi kriyirlami washakayta puytinichikllapa. Chaymi chaynu yaĉhachikuyar, qashan Moisés mantakushankunata kasur washakanchik nir yaĉhachikurqami, ashwan kusala uchayjunna kayman Dyuspa naypanpiqa.

¹⁹ Chaqa nuqamaqami Moisés mantakushanta kasunaymantaqa wanusha yupayna kani. Ashwanmi Tayta Dyus munashanlata ruranaypaqna kani.

²⁰ Chaymi ashwan Jesucristulapina kriyirqa paywan kruspi pulla wanur kawsamusha yupayna kani. Chaynami kanan kay kawsayashaypiqa manana nuqalanachu kawsani. Ashwanmi Jesucristo nuqapi kawsar, payna yanapaman, allinkunalata rurar kawsanaypaq. Chayraykumi kananqa Dyuspa Wamranpi kriyirlana kawsakuni. Chaqa payqami kusata llakipamashanrayku uchaymanta washamananpaqmapis paylla wanuran.

²¹ Chaymi Tayta Dyusqa kusata llakipamar Wamranmatapis kaĉhamur washamashanrayku paypaqqa mana ukmanta yarpuyta puytinichu. Piru wakinkunaqami ninllapa, Moisés mantakushankunata kasurshi washakanchik nir. Chaqa chiqapta chaynu katinga, Jesucristuqa yanqalla washamanapaq nirqa wanusha kanman.

3

Kriyishanchikraykumi Dyusqa Santu Ispiritunta qumanchikllapa

¹ ¡Ay, Galaciamanta kaq yarukuna! ¿Pitaq yaruchashushallapa, Jesucristupi manana allita kriyina ykillapapaqqa? ¿Manachu qamkunawan kar, kusa intrakaypaqta yaĉhachishurayllapa: “Jesucristumi kruspi wanuran washamanallapapaq” nir?

² Piru qamkunaqami kananqa Moisés mantakushankunapina yarpuyankillapa washakanaykillapapaqqa. ¡Ma, nimayllapa! ¿Moisés mantakushankunata kasushaykillaparaykuchu, Dyuspa Santu Ispiritunqa qamkunaman shamuran? ¡Manami! Ashwan Dyuspa Santu Ispiritunqa shamuran qamkunamanqa, Jesucristupa q uyakur, paypi kriyishaykillaparayku.

³ ¿Ima, kabal yaruchu imataq kankillapaqa? ¿Chaynu Dyuspa Santu Ispiritun yanapashutinllapamapis, mana kwintachanarchu ashwan yarpuyankillapa, nuqanchikkunala Moisés mantakushanta kasur allinta kawsarlami washakayta puytinchikllapa? nir.

⁴ Piru allita yarpuyllapa: Jesucristupi kriyishaykillaparaykumi kusata qischakaraykillapa. Chaynu qischakarmapis, ¿manachu imatapis yaĉhakushaykillapa? ¡Icharaq imalataqa yaĉhakushaykillapa kanman, amana yanqalla qischakashaykillapaqa kananpaq!

⁵ Chaqa Jesucristupa q uyakur, paypi kriyitkillapami, Tayta Dyusqa Santu Ispiritunta qushurllapa, qamkunapi achka milagrukunata ima rurasha. Piru manami Moisés mantakushankunata allita kasushaykillaparaykuchu chaykunataqa rurasha. Ashwanmi ruraran, Jesucristupi kriyishaykillaparayku.

Abrahammi intrachimanchik kriyirla washakanchik nir

⁶ Chaqa allita yarpuyllapa: Imanutaq Abrahammaqa Dyuspi kriyishanraykula, Dyusqa uchankunamanta llakipar, kusala allinpaq riqsiran nir.

⁷ Chayraykumi qamkunaqa allita yaĉhankimanllapa: Dyuspi allita kriyiqkunalami Abrahampa ayllunkuna yupayqa kanqa nir.

⁸ Chaqa unaymanta-pachami Dyusninchikqa nishallana karan: “Mana Israel kaq runakunapis nuqapi kriyitingami, paykunatapis mana uchayjunpaqna riqsishaq” nir. Chaymi Tayta Dyuspi kriyirla washakanchik nir intrachimananallapapaq Abrahamta niran: “Abraham, qamraykumi pachapi tukuyla kawsaqkunataqa yanapar shumaqchashaq” nir.

⁹ Chaynumi Dyusninchikqa paypi tukuy kriyiqkunataqa yanapar shumaqchanqa, imanutaq Abrahammataqa kriyishanrayku yanaparan chaynu.

¹⁰ Piru Moisés mantakushankunapi kunfyakaqkunaqami, kusala mana allinchi kanqallapa. Chaymi chay mantakuykunata mana kumpliya puytishanrayku, kusala uchayjun kanqallapa. Chaqa Dyus nitin iskribikashakunapimi nin: “Mayqanpis Moisés tukuy mantakushankunata kumpliya munar, mana puytirqami Tayta Dyuspa naypanpiqa tukuy tyimpupa q kastigakasha kanqa” nir.

¹¹ Chayraykumi allita yaĉhanchikllapa, manami Moisés mantakushankunata kasurchu washakayta puytinchikllapa nir. Chaqa Dyus nitin iskribikashakunapimi nin: “Mayqanpis allita kriyishanraykulami, kusa allinpaq riqsikar kawsanqa” nir.

¹² Piru Moisés mantakushankunapiqa, manami kriyishanchikraykuchu washakanapaq niyan. Ashwanmi nin: “Moisés mantakushankunata tukuyta kumplirlami washakayta puytinchik” nir.

¹³ Allita yarpuyllapa: Manami mayqanpis, Moisés mantakushankunataqa kumpliya puytinchikchu. Chaymi ashwan tukuy tyimpupa q wanur chinqanallapapaq yupayna karanchikllapa. Chaqa Moisés mantakushankunata mana kumpliya puytishanchikllaparaykumi, Jesucristuqa lugarninchikllapa kastigakar qirupi waychirar wanuran, amana tukuy tyimpupa q kastigakanallapapaq. Piru Dyus nitin, Moisés iskribishankunapimi nin: “Mayqanpis qirupi waychirar wanuqqami, kusala mana allinchi kanqa”

nir. Nataq Jesucristuqami chaynu waychirar wanuran washamanallapapaq, mana yanqallachu.

¹⁴ Chaynumi Jesucristuqa wanuranpis, mana Israel runakunatapis washananpaq Abrahamta, Dyus unaylla arnishannu. Chaymi Jesucristupi kriyishaqa, Tayta Dyusqa Santu Ispiritunta qumanchik imanutaq arnimashanchikllapanulla.

Abrahamtami Dyus arnishallana karan

¹⁵ Kriyiq masiykuna, uk kumparasyunwanmi kaynu nishaykillapa: “Mayqan runa uk tratuta rurar firmatinga, manami mayqanpis chay tratuta rurashantaqa mas ukmanta, chaynulla chinqachiyatapis puytinllapachu” nir.

¹⁶ Chaymi allita kwintata quqashunllapa, chaynu Dyusninchik uk tratuta rurar chay unay rukunchikllapa Abrahamtami, kaynu arniran: “Qampa uk aylluykiwanmi tukuyula runakunata yanapashaq” nir. Chaynu nirqa manami niranchu: “Aylluykikunawanmi yanapakushaq” nirqa. Ashwanmi uklapaq rimaran, “Uk aylluykiwanmi yanapakushaq” nir. Chaynu uklapaq rimarqami, Tayta Dyusqa Wamran Jesucristupaq rimayaran.

¹⁷ Chaynuqami nishunillapa, qamkuna allita intrakanaykillapapaq. Chaqa Tayta Dyusqami, Abrahamwan punta tratuta rurar, kusa allita arniran kumplinapaq. Chaymantaraqmi, kwatru-syintus trinta (430) añukuna pasatinraq Moisesqa, Dyusmanta ayparan chay mantakuykunataqa. Piru chay mantakuykunaqa manami chinqachiyta puytinchu, Tayta Dyus chay punta tratuta Abrahamwan rurashantaqa.

¹⁸ Chaqa Tayta Dyusqa manami chay mantakuykunata kasushanchikraykuchu washamanchikllapa. Ashwanmi Abrahamta chay arnishanta kumplir, mana imawan pagrasha imachu dibaldila washamanchik, Jesucristupi kriyishanchikllaparaykula.

Jesucristo shamunankalamanmi Moisés mantakushankunaqa karan

¹⁹ Dyusninchik chaynu Abrahamta mana imawan pagratin ima dibaldila washamananpaq arnirqa, ¿imaraykutaq Moiestaqa quran chay mantakuykunataqa? Chay mantakuykunataqami quran, tukuyula kwintata qukanallapapaq: Uchayjunmi kanchikllapa nir. Chaymi chay mantakuykunataqa qumaranchikllapa, Abrahamta ayllunta Dyus arnikushan Jesucristo shamur wanunankalaman. Chaymi Taytanchik Dyusqa, angelninkunata willaran, chay mantakuykunata Moiesta qunanllapapaq. Chaymantaqami Moisesqa, angelkunamanta chay mantakuykunata aypashanrayku, Dyusman mañakunanpaq karan runakunapa uchanllaparayku.

²⁰ Piru Taytanchik Dyusmaqami payla kashanrayku, Abrahamta yanapar arninanpaqqa mana ministirancho angelninkuna rir Abrahamta willananpaqqa. Ashwanmi pay paylla niran: “Nuqapi kriyitkimi, washashayki” nirqa.

²¹ Piru imanupiqachi qamkunaqa kaynu yarpuyankillapa: Dyusninchik, Abrahamta dibaldila washananpaq arnirqa, ¿imayraykutaq mantakuykunata Moiestaqa quran? nir. ¿Chay mantakuykunata Moiesta qurchu, dibaldila washamanallapapaq arnikushantaqa chinqachiyta puytinman? ¡Manami! Chaqa chay mantakuykuna uchanchikmanta washamanallapapaq katinga, chay mantakuykunallawanna kanallapata.

²² Piru Dyus nitin iskribikashakunapimi nimanchik: “Tukuylashi uchakuylata munanchikllapa” nir. Chaynu uchakuylata munashanchikllaparaykushi, uk prisu yupay karanchikllapa chay uchakuchikuqpaqqa. Nataq Jesucristupi kriyishallapaqami, Taytan Dyus uchakushanchikkunamanta washamanchikllapa, imanutaq arnimaranchikllapa chaynulla.

²³ Chaqa Jesucristupi manaraq kriyishallapaqami, Moiespa mantakuyninkunaqa uk prisuta yupay mantamaqninchikllapa. Piru Jesucristo shamushanmantaqami Tayta Dyus intrachimanchikllapa, paylapi kriyir washakanallapapaq, nir.

²⁴ Chaymi Jesucristo shamushankalaman chay mantakuykunaqa uk mantamaqninchik yupayqa karan kwintata qukanallapapaq, manami chay mantakuykunata kumpliya puytinchikchu nir. Chayraykumi chay mantakuyqa intrachimaranchikllapa Jesucristupi kriyishalashi, Tayta Dyusqa uchanchikkunamanta llakipar, manana uchayjunpaqnachu riqsimashunllapa nir.

²⁵ Chaynami Jesucristupi kanan kriyishallapaqa, chay mantakuykunaqa manana mantamayninchikllapataqa puytinnachu.

²⁶ Chaqa Jesucristupi kriyishanchikllaparaykumi tukuyninchikllapa, Tayta Dyuspa chiqap wamrankunana kanchikllapa.

²⁷ Chaynulla Jesucristupi kriyishami washamanchik nir shutikushanchikllaparayku kananqa Jesucristuwanqa pullala kar, pay yupaylana kawsanchikllapa.

²⁸ Chaynu Jesucristupi kriyishanchikllaparaykumi tukuyla kriyiqkunaqa uk ayllulana kanchikllapa. Chaymi michka Israel runa kar, mana Israel runa kar, sirbikuq, mana sirbikuq, chaynulla runa, warmi karmapis Jesucristupi kriyishanchikllaparayku tukuyninchik uklana kanchikllapa.

²⁹ Chayraykumi nishaykillapa: Tukuyla Jesucristupa kaqninkunana karqami, Abrahampa ayllunkuna yupayna kanchikllapa. Chaymi Abrahamta Dyusninchik arnishantaqa nuqanchikkunapis tukuyla aypashunllapana.

4

Kriyishanchikllaparaykumi Dyuspa chiqap wamrankunana kanchikllapa

¹⁻² Allita intrakayllapa kay kumparasyunta parlashutiylapa. Uk wamra taytanmanta maydiya irinsyanta aypananpaq karmapismi, taksharaq karqa manaraq puytinchu irinsyanta aypaytaqa. Chaymi ashwan uk sirbikuq yupayraq, chay wasinpi rikaqninkunata kasur ima kawsan, maydiya taytan irinsyanta qunanpaq yarpushan tyimpu chamunankaman.

³ Chaynullami nuqanchikkunapis unayqa Jesucristupi manaraq kriyirqa, chay wamritu yupay karanchikllapa. Chaymi runakunapa kustumrinkunata, mantakushankunata kasur, uk sirbikuq yupayla kawsaq kanchikllapa.

⁴ Piru chaymantaqami Dyusninchik munashan tyimpu chamutinqa, Wamran Jesucristuta kaçhamuran. Chaymi payqa uk Israel warmisitamanta nasir, Moisés mantakushankunataqa tukuyta kasur kawsaran.

⁵ Chaynuqami shamuran Moisés mantakushankuna watasha yupay purichimayashanchikmanta washamashallapa, Tayta Dyusqa wamrankunapaqna riqsimanallapapaq.

⁶ Chaymi chiqapta Dyuspa wamrankuna kanchikllapa nir yaçhanallapapaqqa, Wamran Jesucristupa Santu Ispiritunta kaçhamuran, shunqunchikllapaman. Chaymi Santu Ispirituqa yanapamanchik Dyusninchikta ninapaq “*Abba* * Taytaymi kanki” nir.

⁷ Chayraykumi kananqa manana runakunapa kustumrinkunata, mantakushankunata kasur, uk sirbikuq yupay kasunapaqnachu kanchikllapa. Ashwanmi Dyuspa chiqap wamrankunana kanchikllapa. Chaynu kashanchikllaparaykumi, Dyus tukuyta arnimashanchikllapata aypanallapapaqna kanchikllapa.

Pablumi Galaciapi kriyiqkunapaq llakir yarpupakun

⁸ Alliptami nishaykillapa: Qamkunaqami unayqa, Tayta Dyuspi manaraq kriyirllapaqa, runakuna rurashan yanqa dyus nishanllapakunata adurar, uk sirbikuq yupayna kawsaq kankillapa.

* **4:6 Abba** nirqami rimayninchikpiqa munan niyta Papasituy nir.

⁹ Piru kananqami chiqaptana Dyusninchikta riqsinkillapa. Chaynulla paypismi qamkunata wamrankunapaqna riqsishushallapa. Piru chaynu Tayta Dyus riqsishutinllapaqa, ¿imapaqnataq runakuna yarpuyashan mana sirbiq imakunata kasunaykillapapaq tikrakanayankillapapaq? Chaynuqami ashwan uk sirbikuq yupayna kayankillapa.

¹⁰ Chaqa kananqami qamkunaqa Israel runakuna llullachishutinllapa, paykuna yupay “Fyistakunata kumplir, Tayta Dyusta aligriyachiyta puytinchik” nir, gwardayankillapa wakin diyakunata, misiskunata, añukunata, ima.

¹¹ Chaynu rurayashaykillaparaykumi kusata llakini, chay kusata qischakar ima yaçhachikusha kani Jesucristupaq chayqaçhi yanqallamana katin nir yarpur.

¹² Kriyiq masiykuna, kusalatami rugashunillapa, nuqa yupay Jesucristulapi kriyir washakanaykillapapaq. Chaqa nuqamaqa michka Israel runa karmapismi, qamkuna yupay tukusha kani, imanullapis Jesucristupaq yaçhachishutiyllapa kriyir washakanayllapapaq. Chaynu yaçhachishutiyllapa imamapismi, qamkunaqa mana ima mana allintapis ruramashaykillapachu.

¹³⁻¹⁴ Ashwanmi qishaq katiypis, shumaqta samachimaraykillapa, Dyusmanta uk angelta yupay, chaynulla Jesucristuta yupaylla ima, mana mayqanpis disprisymar imamapischu. Allitami yaçhankillapa: Chay puntata watukushuqlapa rirqami, kusala qishaq karmapis, yaçhachishurayllapa Jesucristupa shumaq rimayninta, paypi kriyir washakanaykillapapaq, nir.

¹⁵ Chaymi chaynu qishaq katiymapis kusata munamar, aligriyachir, tukuy imapi yanapamaq kankillapa. Chaynu karmi ashwan nawikillapata urqur qumay nishutiylapamapis, qumayashaykillapa kanqa. Piru kananqa, ¿imataq pasasha? ¿Imapaqnataq nuqawan mana aligriyankillapa?

¹⁶ ¿Manaqachu qamkuna mana allinta tukuyashaykillaparayku, chiqap kaqpaq willashurllapaqa kuntraykillapa tikrakasha kani? ¡Manami!

¹⁷ Chaymi kriyiq masiykuna nishaykillapa: Chay llullakur mana allinta yaçhachikuqkunaqami, paykunalawan kanaykillapata kusata munan. Piru chaynuqami, mana allinchu. Chaqa nuqakunamanta chiqanchakar, paykunalatana kasunaykillapata munan.

¹⁸ Allita yarpushaqami, kusala allin ukninchikkunapaq llakir ima kawsanallapapaqqa. Piru allin kaqkunatalata yaçhachinapaq. Chaymi chaynu llakir, imata yaçhachinar imamapis tukuy tyimpu chaynullata ruranmanllapa, nuqakuna mana qamkunawan katiyllapalachu. Chaynuqami mana allinchu.

¹⁹ Kusala munashay kriyiq masiykuna, qashanmi kusalata qischakaq qallarini, Jesucristupaq yaçhachishunayllapapaq. Chaqa qamkunaqami Jesucristo mana munashannuchu kawsayankillapa. Chaymi qamkunapaq kusalata yarpurqa, imanutaq uk warmisitamataqa wamrakustunanpaq nanaynin aypatin qischakan, chaynu yupay nuqapis qischakani qamkunarayku. Chaqa chaynuçhi qischakayashaq Jesucristupi allita kriyinaykillapakaman.

²⁰ Chaqa kusala allinçhi kanman kanan kananlla chaypi qamkunawan pulla kanaypaq. Chaynu pullaykillapa karqaçhi, ukmanta ima willar Jesucristupaqqa allita intrachishuymanllapa. Piru manami yaçhanichu, ¿imanu kartaq chaynuqa tukuyankillapa kanqa? nirqa.

Agarwan Sarapaq kumparasyunta ruraran

²¹ Kriyiq masiykuna, qamkuna Moisés mantakushankunata qashan kasunaq qallarinaqkuna allita intrakayllapa, chayta rurayashaykillapaqami mana allinchu nir. ¿Manachu qamkunaqa, Dyus nitin Moisés iskribishan niyashantaqa uyapashaykillapa?

²² Chaqa Moisés iskribishanpiqami nin: Abrahampami karan ishikay wamrankuna. Uk wamranqami sirbikuqnin Agar, shipashninmanta karan. Nataq ukqami karan

chiqap warmin Saramanta. Kay Saraqami Abrahampa punta warmin kar, mana sirbikuqnin imalamapischu karan.

²³ Chaqa allita yarpuyllapa: Chay sirbikuq warmi Agarpa wamranqami nasiran, imanutaq wakinkunapis nasishanchikllapa chaynulla. Nataq Sarapa wamranqami nasiran, imanutaq Tayta Dyus unaylla arnisha karan, rukulana kayatkillapa uk wamrituykillapa kanqa nir. Chaymi chay kumplikananpaqqa Sarapa wamranqa nasiran.

²⁴ Piru Dyusqami kay ishkay warmikunawan intrachimanchikllapa ishkay tratukunapaq. Uk tratutaqami Tayta Dyus, Israel runakunawan chay Sinaí sirkapi rurar, Moisesa mantakuykunata qushan. Chay tratuta rurashanllapatami ninchikllapa: “Dyuspa mantakuyninkuna” nir. Piru tukuy chay mantakuykunataqa, manami mayqanpis washakananpaqqa kumpliya puytishachu. Chaymi Sinaí sirkapi rurashan tratuqa intrachimanchikllapa chay sirbikuq Agarpaq. Chaymi allita intrakayllapa. Chaqa Moisés mantakushankunawan mana washakayta puytirqami, nuqanchikkunapis uk sirbikuq yupaylla kanchikllapa, imanutaq Agarmaqa karan chaynu.

²⁵ Chaymi Agarpaq intrakarqa yaçhanchikllapa chay nasyun Arabiapi kaq Sinaí sirka-paq. Chaynulla Sinaí sirkapaq intrakarqami yaçhanchikllapa kay pachapi Jerusalén pwiblupaq. Chaqa Jerusalén pwiblupi kawsaqkunaqami Moisés mantakushankunata kumpliya munarmapis, mana puytishallapachu. Chaymi chaynu mana tukuylla kumpliya puytishanllaparayku maydiyapis uk sirbikuq yupaylla kawsanllapa.

²⁶ Piru nuqanchikkuna Jesucristupi kriyirllapaqami, manana chay mantakuykunapa sirbikuqninnachu kanchikllapa. Ashwanmi unaq syilupi uk mushuq Jerusalén pwiblu kan chayman rir, Tayta Dyuswan pulla kawsanallapapaqna kanchikllapa.

²⁷ Chaymi Dyus nitin iskribikashankunapiqa, chay mushuq Jerusalén pwiblupaq nin: “Qam mana wamrakuq kar,
chay wamrakunaykipaq nanayta mana riqsiq warmisita,
kusalata aligriyay.

Chaqa chay warmisita mana wamrakunanpaq kaqqami,
kusala achka wamrayjun kanqa,
chay wamrakuq warmisitamantaqa” nir.

²⁸ Kriyiq masiykuna allita intrakayllapa, imanutaq Abrahammataqa Tayta Dyuspi kriyitinla, pay arniran kusa achka aylluyjun kananpaq. Chaymi chay wamran Isaac nasiranna. Chaynumi Tayta Dyusqa tukuy paypi kriyiqkunata arnisha washamanallapapaq. Chaymi nuqanchikkunaqa paypi kriyirqa, qashan mushuqmanta nasisha yupayna kanchikllapa.

²⁹ Chaqa Dyuspa Santu Ispiritun yanapatinmi, Saraqa wamran Isaacta wamrakan. Chaymantaqami Agarpa wamran Ismaelqa Sarapa wamran Isaacta qischaran. Chaynullami kanankunapis Moisés mantakushankunata kasuyta munaqkunaqa Jesucristupi kriyiqkunataqa çhiqnir qischamanchikllapa.

³⁰ Chaqa Dyus nitin iskribikashankunapimi Agarpaqqa kaynu niran: “Itakuy chay sirbikuqnikita wamrantinta. Chaqa chay imayki kaqqami chay wamrayki Isaactapaq. Chaymi chay sirbikuqnikipa wamranqa mana partinakuytaqa puytinchu chay wamrayki Isaacwanqa” nir.

³¹ Kriyiq masiykuna, chaynu Tayta Dyus nishanraykumi yaçhanchikllapa Jesucristulapi kriyirmi, Sarapa wamran yupay kanchikllapa nir. Chaynuqami manana chay sirbikuq Agarpa wamran yupaynachu kanchikllapa.

5

Jesucristupi kriyirqami mana ukpa sirbiqninnachu kanchikllapa

¹ Kriyiq masiykuna, Jesucristupi kriyishanchikllaparaykumi payqa washar, manana uk sirbikuq yupayna kawsanallapapaq nimashanchikllapa. Chaymi chaynu katinga, chay kriyishanchikllapanullana kar, Moisés mantakushankunapiqa amana yarpurnachu kawsashunllapa.

² Chayraykumi allita intrakayllapa. Qashanmi nuqa Pablo nishaykillapa: Amana chay siñal kustumrita rurayllapanachu nir. Chaqa qamkuna chay siñal kustumrita ruraytkillapaqami, mana imapaqpis sirbishushallapachu, Jesucristupaq yaçhachishutiylapa kriyishaykillapaqa.

³ Chaymi qashan nishaykillapa: Mayqanpis chay siñal kustumrita ruraqkunaqami, washakanapaqqa Moisés mantakushankunataqa tukuylata kumpliya ministiyman nir. Piru chayta mana kumpliya puytishanraykumi mana washakanqallapachu.

⁴ Chaymi qamkuna, Moisés mantakushankunata kumplirlami washakanchik nir yarpuqkuna, Tayta Dyus llakipar washashunanllapapaq Wamran Jesucristuta kaçhamushanmanta chiqanchakashaykillapa.

⁵ Piru Jesucristupi tukuy kriyir washakashana kaqkunaqami, Dyuspa Santu Ispiritun yanapamashallapa, allita yaçhanchikllapa: Jesucristupi kriyishanchikllaparayku, maydiyaqa Tayta Dyusqa kusa allinlapaqa rikamashunllapa nir.

⁶ Chaqa tukuy shunqunchikwan Jesucristupi kriyiq kashallapaqa, siñal kustumrita michka rurasha kar, chaynulla mana rurasha karmapis, Dyuspaqqa chaylla kanchikllapa. Ashwanmi Jesucristupi kriyishanchikrayku, ukninchikkunata llakipar ima kawsayanchik, chay kusala allinqa.

⁷ Kriyiq masiykuna, qamkunaqami kusalata Jesucristupiqa kriyiq kankillapa. Piru kanan-shuypaqa, çpitaq mana allinta yaçhachishurllapa, chiqap kaqta mana kasunaykillapapaq nishushallapa?

⁸ Chaqa chay mana allinta yaçhachishuqllapaqami, mana chay akrashushallapa karan Dyusmantachu.

⁹ Piru qamkunaqami ashilamatapis chay mana allinta yaçhachikuqkunata kasurqa, manana allintachu tukushaykillapa. Chaqa yaçhashanchikllapanu, imanutaq tantata ruranaqamaqa pitila libadurata itasha, chay tantapaq chaytaqa limpula saksachin. Chaynullami chay mana allinta yaçhachishuqkunaqa qamkunatapis limpuna pantachishushallapa.

¹⁰ Piru nuqaqami kusalata kunfyakani, Tayta Dyus yanapashutinllapaqami, qashan chiqaptana Jesucristullapi kriyiyankillapa kanqa, nir. Nataq chay mana allinta yaçhachishurllapa pantachishuqllapataqami, Tayta Dyusqa kusala manchaypaqta kastiganqa, mayqan katinpis.

¹¹ Kriyiq masiykuna, chay mana allinta yaçhachikuqkunaqami nuqapaqqa nishunllapa: “Pablupismi yaçhachikun, siñal kustumrita rurashunllapa washakanallapapaqqa” nir. Piru chayqami mana chiqapchu. Chaynu yaçhachikutiyqami, Israel pwibluymananta kaqkunaqa, qischamanapaqqa mana yarpuyanmanllapachu. Nataq nuqaqami yaçhachikuni: “Jesucristo kruspi wanushanpi kriyirlami, washakayta puytinchikllapa” nir. Chaynu yaçhachikutiyami kusa mana allinta yarpunllapa, chay mana allinta yaçhachikuqkunaqa.

¹² Piru chay mana allinta yaçhachishurllapa pantachishuqllapakunapaqami kaynu nishunillapa: Qamkunata siñal kustumrita amalas rurachishunanllapamantaqami, ashwan mas allin kanman paykunapura kaparanakunanllapapaq nir.

¹³ Kriyiq masiykuna, Tayta Dyusqami uchanchikkunamanta washamashanchikllapana, ama chay mantakuykunata kasur, uk sirbikuq yupay kawsanallapapaqnachu. Chaymi chaynu washakashana karqa, amami kwirpuykillapa munashannunachu kawsayllapa. Ashwanmi uknikillapa uknikillapa llakipanakur ima kusa shumaqta kawsayllapa.

¹⁴ Chaqa Dyus nitin, Moisés mantakushanqami nin: “Llakiy runa masikikunapaq, imanutaq qampa kwirpuykillapaq llakinki chaynulla” nir. Chaymi chay nishannulla rurarqa tukuy mantakuykunata kumplishaykillapana.

¹⁵ Chaymi nishaykillapa: Mana llakipanakur, qamkunapura anyanakur, mana allinta rikanakur imaçakish limpumana qamkunapura chinqachanakutkillapa nir.

Ama munashanchiknulla rurarnachu Santu Ispiritu munashalatana rurashunllapa

¹⁶ Chayraykumi nishaykillapa: Dyuspa Santu Ispiritun yanapashushanllapanulla kawsayllapa. Amamiri kwirpuykillapa munashannulla rurarnachu kawsayllapa nir.

¹⁷ Chaqa kwirpunchik munashankunata rurarqa, manami Santu Ispiritu munashanunachu rurayanchikllapa. Piru Dyuspa Santu Ispiritunwan karqami, kwirpunchik munashantaqa manana rurayta puytinchikllapanachu. Chaqa manami chay kutilla kwirpuykillapa munashanta, chaynulla Santu Ispiritu munashantaqa rurayta puytinkillapachu. Chaymi ashwan Santu Ispirituwanna karqa, amana kwirpuykillapa munashantaqa rurayllapanachu.

¹⁸ Chaynulla Dyuspa Santu Ispiritun munashanta rurarqami, Tayta Dyuslatana kasur kawsankillapa. Chaymi Moisés mantakushankunataqa imanupis kumplir washakayashunllapa nirqa amana yarpunkillapanachu.

¹⁹ Chaymi nishaykillapa: Chay kwirpunllapa munashanta rurar kawsaqqunataqami dasla riqsiyta puytinchikllapa nir. Chaqa chay runakunaqami kaynu kawsanllapa: Runa kar, manaqa warmi masayjunna karmapis ukwan ukwan pununllapa, chaynulla mayqanpis manaraq masayjun karpis dasna mayqanwanpis punusha rikarinllapa, manaqa mana tanyakar munashanllapalata rurar kusala saqra millanaypaqtana uchakunllapa.

²⁰ Chaynulla runa rurashan yanqa dyus nishanllapakunata aduranllapa. Wasqapanakunllapa. Çhiqninakur anyanakunllapa. Dasna ukwan silanakunllapa. Chaynulla das piñakuyta yaçhanllapa. Chaynu piñakur imami chiqanchanakunllapa. Tukuyta binsiyta munanllapa. Paykunalapaqmi tukuy imata munanllapa. Yarpunllapami, nuqaqami tukuymanta mas yaçhayniyun kani, nir.

²¹ Runa masinkunata kusata inbidyanllapa. Wanuchinakunllapa. Kusata maçhanllapa. Fyistakunapimapis mana tiqlaq mikunllapa, upyanllapa ima. Chaymi ashwan mas ukman imakunata rurar uchakunllapa. Chaymi imanutaq willashushallapana karay chaynulla kananpis nishaykillapa: Chaynu uchakur kawsaqqunaqami, Dyus mantakuyashanmanqa mana yaykunqallapachu nir.

²² Piru Dyuspa Santu Ispiritunwan kaqqunaqami kaynu kawsanchikllapa: Ukninchikkunata llakipanchik, imatapis aligrila ruranchik, chaynulla ima katinpis das shumaqchanchik, ukkuna mana das imata ruratinpis yaranchik, tukuywan allinla kanchik, ukninchikpis allinpi kananpaq yanapanchik, imata nishanchiktapis karanlata ruranchik ima.

²³ Chaynulla wakinninchikkunata mana ukmanta rikanchikchu, kwirpunchiktapis nuqanchiklla tanyakachinchik ima. Chaynu allinlata rurar kawsashallapaqami, mana mayqanpis nimayninchikta puytinqallapachu: “Kay mantakuykunata mana kasushaykillapachu” nirqa.

²⁴ Chaymi tukuyla kriyiqkunaqa, kwirpun munashan mana allin kaqtaqa, Jesucristupa krusninpi limpu wanuchisha yupayna kawsanllapa.

²⁵ Ashwanmi Dyuspa Santu Ispiritunwanna karqa, pay munashannulana rurar kawsashunllapa.

²⁶ Chayraykumi ama kusa kani nir, chaynulla ukninchikkunawan piñachinakur, inbidyanakur imachu kawsashunllapa.

6

Uknikillapa uknikillapa yanapanakuyllapa

¹ Kriyiq masiykuna, uknikillapa uchakusha nir yaĉharqa, Jesucristo munashannulla qamkuna kawsaqkunaqa, amana mas uchakunanpaq yanapayllapa. Piru qamkunaqa amami kusa kani nir imachu, kusa shumaqlata willar ima yanapankillapa. Imanupiqakish qamkunapis uknikillapa uchakushanrayku burlakaq yupay willayarmaqa, maydiyaqa uchakushamana rikaritkillapa.

² Chayraykumi uknikillapa uchakusha kar, llashaq shipunta aprikusha yupay chaytaqa yanapayllapa. Chaymi chaynu uknikillapa uknikillapa yanapanakurqa, Jesucristo nishannullana rurayankillapa.

³ Piru mayqanpis mana ukninta yanapayta munar, kusa kani ima niqkunaqami, paylla ingañakayan. Chaqa Dyuspa naypanpiqami mana mayqanpis kusa kaytaqa puytinchu.

⁴ Chayraykumi nuqanchiklla allita yarpur kawsashunllapa: Allintachu rurayani, manaqachu mana nir. Chaymi mayqanpis allinlata rurarqa, payllapaq allintaqa runaqa. Piru amami yarpunqachu, chay kriyiq masiykunamantaqami kusa mas allin kani nirqa.

⁵ Chaqa manami ukkuna allin kanki nimashanchikraykuchu allinqa kanchikllapa. Ashwanmi imata rurasha kashapis, Tayta Dyusman tukuyla qimikashallapa payna rikar yaĉhamashunllapa.

⁶ Nishaykillapapis: Chay mayqanĉi Dyuspa rimayninta yaĉhachishuqnikillapataqami, ima ministishanpipis yanapankillapa ama qunqarchu.

⁷ Piru amami qamkunallaqa ingañakankillapachu. Chaqa Dyusmantaqami mana mayqanpis burlakayta puytinchu. Allita yaĉhashanchikllapanu, ima simillata tarpukurmapismi, chayllata kusichakunchik.

⁸ Chaynumi mayqanpis kwirpun munashanlata rurar kawsaqkunaqa, chaynu mana allinta rurar kawsashanrayku, uk kusichakuq yupay tukuy tyimpupaq wanunanpaqna kayanqa. Nataq mayqanpis Santu Ispiritu munashanlata rurar kawsaqkunaqami, chaynu allinta kawsashanrayku, uk kusichakuq yupay tukuy tyimpu kawsaytana aypanqallapa.

⁹ Chaymi mana shaykuq allinkunalata rurar kawsashunllapa. Chaqa chaynu kawsarllapaqami, maydiyaqa kusala allinta kusichakaq yupay kashunllapa.

¹⁰ Chayraykumi tukuylawan kusa allinlata rurar kawsayta kamashunllapa. Chaymi ashwan kriyiq masinchikkunamantaqa, kusa mas allinlata rurar kawsar animachishunllapa.

Kusata willarmi Pablo kartanta iskribir tukchinanta saludakun

¹¹ ¡Kriyiq masiykuna, rikayllapa! ¡Nuqaqami kayta makiyllawan qamkunaman iskribimuni kusa atun litrakunawan!

¹² Chaymi allita intrakayllapa: Runakuna siñal kustumrita rurananllapapaq nir yaĉhachikuqkunaqami, chay runa masinkunawan allinpi kananlapaq chaynuqa yaĉhachikunllapa. Piru paykunapis, Jesucristupi kriyirmi washakanchik nir yaĉhachikutinllapaqami, nuqakunata yupaylla mana allinta rurananllapapaq ikinllapapi purinmanllapa, Israelmanta kaq runa masiyllapakunaqa.

¹³ Nataq chay siñal kustumrita rurasha kaqkunapismi, Moisés tukuy mantakushantaqa mana kumplyta puytinllapachu. Piru paykunaqami qamkunataqa imanullapis chay siñal kustumrita rurachishunllapa. Chayna paykunaqa ninanllapapaq: Paykunaraykushi qamkunaqa siñalniyun kwirpuykillapapi kankillapa nir.

¹⁴ Nataq nuqa-shuypaqa, Amitunchik Jesucristumi kruspi wanuran nishurllapaqa, manami ukkunapaq alabakaytaqa puytinichu. Chaqa Amitunchik Jesucristupi kriyishayraykumi, kay pachapi ima mana allinta ruranaymantaqa wanusha yupayna kani.

Chaynulla chay mana allinta rurachimaq chaymatapis wanuchisha yupayna kani, amana mana allinta rurar kawsanaypaq.

¹⁵ Piru chay siñal kustumrita rurasha kasha, chaynulla mana rurasha kashamapismi, chayqa mana imapaqpis sirbinchu. Ashwanmi Jesucristupi kriyir, manana ima mana allintapis rurar, uk mushuq nasisha yupayna kawsayanchik chay kusala allinqa.

¹⁶ Chaymi Taytanchik Dyusman mañakuni qamkuna paypa akrashan kaqkunata, chaynulla munashannu kawsaqqunataqa, kusalata llakipashurllapa ima shumaqta kawsachishunanllapapaq.

¹⁷ Piru kananmanta-pachaqami mana munaninachu, chay wakin mana allinta yaçhachikuqkuna qillakachimanantaqa. Chaqa Jesucristupi kriyishayraykumi qis-chamar lisyamashanllapa imami kwirpuypiqa uk siñal yupay intrachikun, nuqaqa Amituy Jesucristupa chiqap sirbiqnin kani nirqa.

¹⁸ Kriyiq masiykuna, qamkunapaqmi kusalata Amitunchik Jesucristuman mañakuni, kusalata llakipar tukuy imapi yanapashunanllapapaq.

Chaynumi kanqa.

Efesios

Pablumi kartanta kaĉhan Efesupi kriyiqkunaman

Éfeso pwibluqami, Asia prubinsyapa kapitalnin karan. Chaymi chay mar yakupa manyanpi atun pwiblu katin, yaku karrupi maymantapis chayman shamuqllapa ranti-nanllapapaq, chaynulla imanllapatapis apamuqllapa rantikunanllapapaq ima. Chay Éfeso pwibluman apustul Pablo ĉharqa, yaĉhachikuran Jesucristupa shumaq rimayn-inta. Chaynu yaĉhachikutin kriyitinllapami, Pabluqa chay Efesupi ishkay añuta kidar yaĉhachiran kriyiqkunataqa. Chaypaq mas intrakanarqa liyishunllapa Hechos 19.1-41.

Kay kartanpimi apustul Pabluqa chay Éfeso pwiblupi taq kriyiq masinkunataqa intrachiran, Tayta Dyusqa imanumi kusalata munamanchik, chaynulla washamanchik nir (1.1-3.21). Chaynullami niranpis Tayta Dyus munashannulla kawsananllapapaq nir (4.1-6.24).

Pablumi saludakun

¹ Nuqa Pablumi, Tayta Dyus munashannulla Jesucristupa apustulnin kani. Chaymi tukuyta Éfeso pwiblupi Dyus akратin Jesucristulapi chiqap kriyiq kaqkunaman, kay kartata iskribimuni.

² Chaymi Taytanchik Dyusta, chaynulla Amitunchik Jesucristutapis kusalata mañakuni llakipar tukuy imapi yanapashunanllapapaq, chaynulla kusala shumaqta kawsachishunanllapapaq ima nir.

Jesucristuraykumi shumaqchakanchikllapa

³ Kriyiq masiykuna, Jesucristupi kriyir pulla kashanchikllaparaykumi, Tayta Dyusqa unaq syilumanta-pacha kusata yanapamashanchikllapa masta paypi kriyirlla ima kawsanallapapaq. Chaymi ashwan, Amitunchik Jesucristupa Taytan Dyustaqa kusalata alabashunllapa.

⁴ Chaqa Taytanchikllapa Dyusqami manaraq kay pachamapis kayatinraqchu, akramaranchikllapana maydiyapis Jesucristuwanna pulla kanallapapaq. Chaymi ashwan chaynu tukuy uchanchikkunamanta, chaynulla mana allin kaqkunamanta llakipar akramashanchikllaparayku, paypa naypanmanqa qimikayta puytinchikllapana.

⁵ Chaqa Jesucristuraykumi payqa llakipar akramaranchikllapa paypa chiqap wamrankunana kanallapapaq, imanutaq payqa unaymanta-pacha chaynu kanata munasha kayaq chaynulla.

⁶ Chaymi chaynu munamarninchikllapa munashan Wamranta kaĉhamur kusalata yanapamashanchikllaparaykumi, Tayta Dyustaqa maydiyapis alabanallapapaqna karan.

⁷ Chaqa kusalata munamashanchikraykumi, Wamran Jesucristumatapis kaĉhamuran yawarninta iĉhar wanutin, Taytanchikllapa Dyusqa pirdunar, manana uchayjunpaq-nachu riqsimanallapapaq.

⁸ Chaymi ashwan Taytanchikllapa Dyusqa kusalata munar ima yanapamashanchikllapa, kusala yaĉhaq, kusala intrakaq ima kanallapapaq.

⁹ Chaynullami Taytanchik Dyusqa, unaymanta-pacha kusalata munarninchikllapa payla yarpusha kayaq, Wamran Jesucristuwan tukuyta imata rurananpaq chaymatapis intrachimashanchikllapana.

¹⁰ Piru chay ima tyimpuĉhi Jesucristuna unaq syilupi kaqkunata, chaynulla kay pachapi kaqkunatapis, mantakunanpaq tyimpu ĉhamutinqa, pay mantakunanpaqna Tayta Dyusqa qunqa.

¹¹ Allita yaĉhashanchikllapanumi Tayta Dyusqa imatapis ruran pay munashannullaqa. Chaymi Wamran Jesucristuwan pullacharqa, paypaqna kanallapapaq nimashanchikllapallana karan.

¹² Chaynuqami Tayta Dyusqa rurasha, nuqakuna Israelmanta kaqkuna Jesucristupi puntata kriyiqkunaqa, Dyuslata kasur kawsatiyllapa, wakin rikamaqllapakunamapis paylatana alabanallapapaq.

¹³ Chaynullami qamkuna mana Israelmanta kaqkunapis, Dyus chiqap nishankunata uyaparqa, intrakaraykillapa imanumi washakayankillapa kanqa nir. Chaymi Jesucristupi kriyir paywan pullachakarnaqa, Taytanchikllapa Dyuspana karaykillapa. Chaynu pullachakatkillapagami, Tayta Dyusqa siñalashuqllapa yupay Santu Ispiritunta qushuranllapa. Chayna yaĉchanaykillapapaq Santu Ispirituta arnishushanllapataqa kumplishushallapa nir.

¹⁴ Pay Santu Ispirituqami, Dyus imanu munashan tyimpu ĉhamutin arnimashanchikllapataqa aypanallapapaq nir chiqapta intrachimanchikllapa. Chaymi chay arnimashanchikllapata limpu kumplir Tayta Dyus paypa kaqninkunata washamashallapaqa, tukuyla kusata alabayashunllapa.

Pablumi Dyusman mañakun kriyiqkunaqa kusala intrakaq kananllapapaq

¹⁵ Kriyiq masiykuna, nuqami qamkunapapaq yaĉhasha kani imanumi Amitunchik Jesucristupi kriyishaykillaparayku, uknikillapa uknikillapa kusalata llakipanakur kawsankillapa nir.

¹⁶ Chaymi Amitunchikman qamkunapapaqqa mana shaykuq kusalata payji nir mañakuni.

¹⁷ Chaynullami Amitunchik Jesucristupa Taytan, kusala allin Dyusninchikllapataqa kusalata mañanipis Santu Ispiritunwan yanapashunanllapapaq. Chaynami Santu Ispiriturayku Tayta Dyuspaq allita intrakar, chiqaptana payta riqsinaykillapapaq.

¹⁸ Tayta Dyustaqami mañanipis intrachishunanllapapaq, payqami akrashushallapa chiqap paypa kaqninkunana kanaykillapapaq nir. Chaynullami intrachishunqallapapis kusala shumaqmi Dyusninchik arnir tukuyla paypa kaqninkunata qumayashanchikllapapaq nir.

¹⁹ Chaymi mañanipis qamkuna Jesucristupi kriyiqkunaqa allita intrakanaykillapapaq Taytanchikllapa Dyusqami kusala ukman shumaq pudirniyjun kar tukuyla kriyiqkunata yanapamanchikllapa nir.

²⁰ Chaqa imanutaq chay pudirninga Jesucristutaqa wanushanmanmatapis kawsachimuran. Chaymantami unaq syiluman apar, Tayta Dyuspa allilaw qichqanpina tachisha.

²¹ Chaynumi Tayta Dyusqa Jesucristutaqa wakin pudirniyjun kaqkunamanta, rikaypaq mana rikaypaq mantakuqkunamanta, paylla maydiyapis mantakuqkunamanta, chaynulla tukuyla kay pachapi kaqkunamanta, kanan maydiyapis paylla mantakunapapaq numrasha Tayta Dyusqa.

²² Tayta Dyusqami tukuyla imakunatapis, Jesucristupa ĉhakinpa ĉhakinman ĉhuration, payna rikar mantananpaq. Chaynullami Jestustaqa tukuyla kriyiqkunapapaqqa uman yupay kar mantananpaq niran Tayta Dyusqa.

²³ Chaynumi Amitunchikllapapaq, tukuy kriyiqkunapapaq umanchikllapa katin, nuqanchikkuna-shuypapaq paypa kwirpun yupayna kanchikllapa. Chaynu karmi payqa mantamanchikllapa. Chaqa payqami tukuy lugarpi kashanrayku imanu kashallapa imamapis yanapar kawsayninchikta qumanchikllapa.

2

Dyusmi dibaldila llakipar washamanchikllapa

¹ Kriyiq masiykuna, unayqami qamkunaqa wanusha yupay kawsaq kankillapa, chay mana allinta rurur uchakushaykillaparayku.

² Chaqa qamkunaqami kay pachapi kusalata uchakurlla kawsaq chaykunata kasur kawsaq kankillapa. Chaynuqami chay dyablu munashanlatana ruraq kankillapa. Chaqa chay dyabluqami unaq wayrapi chaynulla kay pachapi chay mana allinta ruraqkunata mantan. Chaymi ashwan, Dyusta mana kasuqkunataqa kusalata animachin, mana allinlata rurananllapapaq.

³ Piru nuqanchikkunapismi unayqa chaynu kawsaq kanchikllapa. Chaymi imatapis yarpushanchikllapanulla mana allinkunalata rurur kawsaq kanchikllapa. Chayraykumi wakin mana kriyiqkunata yupaylla, Tayta Dyusqa kusala manchaypaqta kastigamanallapapaqna karan.

⁴ Nataq Taytanchik Dyusqami, kusala ukmanta llakipakuq kar, imanu kashallapamapis llakipamashanchikllapa.

⁵ Chaqa uchanchikllaparaykumi tukuy tyimpupaq wanunallapapaqna karanchikllapa. Piru Taytanchik Dyusqami kusala llakipakuq kar, Wamran Jesucristuwan kawsachimaranchikllapa wanunallapamantaqa. Chaymi qamkunatapis Dyusninchikqa llakipashurllapa mana imawan pagratkillapa imapischu dibaldila washashushallapana.

⁶ Chayraykumi Tayta Dyusqa Wamran Jesucristuwan pullata kawsachimarninchikllapaqa, kananlla unaq syilupi yupayna Amitunchikwan kawsanapaq nimashanchikllapa.

⁷ Tukuy kaykunataqami Tayta Dyusqa rurasha tukuy tyimpupaq allita intrachimanallapapaq, jpayqami kusata munar, Wamran Jesucristuwan tukuy imapi kusalata llakipamarninchik yanapamashanchikllapa! nir.

⁸ Chaqa qamkunapismi Tayta Dyus munashushanllaparayku, Jesucristupi kriyirlla washakashaykillapa. Manami qamkuna imata allinta rurashaykillaparaykuchu washakashaykillapa. Ashwanmi Tayta Dyus chaynu llakipashurllapa, mana imawan pagratkillapa imapischu dibaldila washashushallapa.

⁹ Chayraykumi mayqanpis mana alabakayta puytinchu, allinta rurarlami washakasha kani nirqa.

¹⁰ Chaqa allita yarpuyllapa: Chay ruramashanchikllapa Tayta Dyusmi akrrar pul-lachamaranchikllapa Wamran Jesucristuwan. Chaynuqami imatapis allinkunalatana rurur kawsanallapapaq unaymanta-pacha, nishallana karan.

Jesucristuraykumi uk ayllulana kanchikllapa

¹¹ Éfeso pwiblumanta kriyiq masiykuna, allita yarpuyllapa: Israel pwiblumanta runakuna kwirpunllapapi siñalniyun kaqkunaqami, nishuqllapa: “Qamkunaqashi mana kwirpuykillapapi siñalniyun kashaykillaparayku, Dyuswan kaytaqa mana puytinkillapachu” nir.

¹² Allita yarpuyllapa: Unayqami qamkunaqa, Jesucristupi mana kriyiq imachu kankillapa. Chaynulla manami Dyus akrashan Israel pwiblumantachu karaykillapa. Chaynu karmi Tayta Dyus arnikushanmatapis mana aypanaykillapapaqnachu karaykillapa. Chaymi kay pachapiqa mana Dyusninchikwan imalamapischu kawsaq kankillapa. Ashwanmi tukuy tyimpupaq chinqanaykillapapaqlana kawsaq kankillapa.

¹³ Piru kanan-shuypaqami Jesucristuqa washamanallapapaq yawarninta îchar wanusha nir kriyishaykillaparayku, paywan pullana kawsayankillapa, michka unay paymanta karupllapi kasha karmapis.

¹⁴ Chaqa Jesucristumi shumaqchamaqinichikllapaqa. Chaynu karmi payqa mana Israel pwiblumanta kaqkunata, chaynulla Israel pwiblullamanta kaqkunawanmapis, uk ayllulapaq yupayna tikramashanchikllapa. Chaynu uklapaqqami Tayta Dyusqa tikramashanchikllapa, chay uk kusa atun pata yupay arkamaqinichikllapata ratachir.

Chaqa chay pata arkamashallapami, mana pulla kayta puytir, çhiqinakur ima kawsaq kanchikllapa. Piru chaytaqami Jesucristuqa kwirpullawan ratachiq yupayqa karan.

¹⁵ Chaymi Jesucristuqa, Moisés mantakushankunamatapis mana kasunapaqnachu nir, ashwan ishikay pwiblu chiqanchanakusha kaqmatapis uklapaqna tikraran, paylatana sirbir ima kawsananllapapaq. Chaynu rurar imami tukuylata shumaqchamaranchikllapa.

¹⁶ Chaqa payllami uk kruspi wanushanrayku, chay ishikay pwiblu chiqanchanakusha maqanakuq yupay kaqkunamatapis uklapaqna tikrar, Dyuswan shumaqchamaranchikllapa.

¹⁷ Kriyiq masiykuna, Jesucristuqami, shamuran shumaq rimayninta intrachimanallapapaq. Chayna paylata kasur shumaqtana kawsanallapapaq, chay qamkuna Dyusmanta karupllapi kaqkuna, chaynulla paywan pulla kasha kaqkunamapis.

¹⁸ Chaymi Jesucristurayku nuqanchikkunaqa ukninchikllapa ukninchikllapa Santu Ispiritullawan kar, Taytanchikllapa Dyusmanqa qimikayta puytinchikllapa.

¹⁹ Chayraykumi qamkunaqa manana furastiru yupaynachu kar, ashwan uk ayllulana kawsankillapa. Chaymi kananqa qamkunapis, imanutaq Dyus akrashankuna kaq, chaynuna kankillapa. Chaynuqami tukuynikillapa Tayta Dyuspa wamrankunana kankillapa.

²⁰ Chaynu karmi qamkunaqa imanutaq uk wasimataqa simintuta rajar alli shachinllapa, chay yupay kankillapa. Chaymi simintu rajakasha chaykunaqa, apustulkuna, Dyuspaq rimaqninkuna ima. Piru chay simintuta rajar rumita çhurashallapa chayshuypaqami, Jesucristo.

²¹ Chaymi nuqanchikkuna Amitunchik Jesucristupi kriyiqkunaqa, chay simintu rumi çhurakasha chaypa ananman çhurakar llutakaq yupay kanchikllapa. Chaymi imanutaq uk wasimataqa shachinllapa chaynu nuqanchikkunapis winashunllapa, Tayta Dyuslapaq kar, paypa kusa allinla wasin yupayna kanallapapaq.

²² Chaynumi qamkunapis Jesucristuwan pulla karllapapaq, nuqakunawan tantakarqa uklana kankillapa. Chaymi ashwan tukuyninchikllapapi Santu Ispiritulana kawsayan. Chayraykumi Tayta Dyus kawsanan wasi yupayna kanchikllapa.

3

Pablumi Dyus akrashanpaq intrachikun

¹ Kriyiq masiykuna, nuqa Pablumi qamkuna mana Israelmanta kaqkuna washakanaykillapapaq Jesucristupaq yaçhachikushayllaparayku prisu kani.

² Chaqa qamkunaqami allita yaçhankillapana, nuqatami Tayta Dyusqa akrar kaçhamaran, qamkuna mana Israelmanta kaqkunata Jesucristupaq yaçhachishutiyllapa washakanaykillapapaq nir.

³ Chaymi Taytanchikllapa Dyusqa kusalata munamar, imanu Wamran Jesucristuwan washamanallapapaq nir payla yarpuyashanmatapis intrachimaran. Chaynu intrakarmi puntata iskribishurllapapaq ashilata intrachishurayllapa.

⁴ Piru kanan qashan iskribishuyanillapa chayta allita liyirqami allitana intrakankillapa, nuqaqami Taytanchik Dyus, Wamran Jesucristuwan washamanallapapaq nir payla yarpushantaqa allitana intrakani nir.

⁵ Chaqa Tayta Dyus payla yarpuyashantaqami, unay tyimpukunaqa mayqanlatapis mana intrachiranchu. Piru kananqami, Tayta Dyusqa Santu Ispiritunwan chay akrashan apustulninkunata, chaynulla paypaq rimaqninkunata ima allita intrachimashallapana.

⁶ Chay payla yarpushanqami kaynu karan: Jesucristupi kriyir washakananllapapaq nir yaçhachikutiyllapa kriyiqkunaqami, michka mana Israelmanta karmapis, Israel pwibullamanta yupayna kananllapapaq. Chaynu karmi tukuyninchikllapapaq,

uk kwirpulana kanchikllapa. Chaynullami tukuyninchikllapana Tayta Dyus arni-mashanchikllapataqa aypashunllapa.

⁷ Piru Tayta Dyusqami kusalata llakipar, akrar kaçhamar pudirninwan yanapamaran Jesucristupaq rir yaçhachikunaypaq.

⁸ Chaymi nishaykillapa: Nuqaqami Jesucristupi kriyiq kaqkunapaqqa yaqqa mana kwintachaypaqqa yupay kani. Piru michka chaynu katiymapis, Tayta Dyusqami kusalata llakipamashanrayku yanapamar kaçhamasha mana Israel runakunata intrachinaypaq, Jesucristupaq kusala mana yaqqa intrakaypaq yupay kusala shumaq rimashanta.

⁹ Chaynu yaçhachikunaypaq kaçhamarmi nimasha intrachikunaypaq, tukuy imata rurasha Taytanchik Dyusqa unaymanta-pacha imanumi washamanallapapaq payla yarpushanta nir.

¹⁰ Chaynuqami karan, unaq syilupi tukuy angelkuna, chaynulla wakin mana rikaypaq kusala pudirniyun mantakuqkunamapis, tukuy kriyiqkunata uklana yupay kawsaqta rikarqa kwintata qukananllapapaq, imanumi Tayta Dyusqa kusala yaçhaq chaynulla pudirniyun ima nir.

¹¹ Piru tukuy imata kriyiqkunawan rurarmapis Tayta Dyusqa imanutaq unaymanta-pacha chaynu rurananpaq karanllana Amitunchik Jesucristuwan chaynulla ruraran.

¹² Chaymi kananqa Jesucristupi kriyir, paywan pulla karnaqami, Taytanchik Dyusmanqa mana imapaq manchakur imapischu qimikayta puytinchikllapana.

¹³ Chayraykumi nishaykillapa: Jesucristupaq nuqa yaçhachishurllapa qischakatiyqa, amami disanimakunkillapachu. Chaqa chaynu qischakar ima yaçhachishutiyllapami, Jesucristupi kriyir washakashaykillapana.

Jesucristumi kusala ukmanta llakipamanchik

¹⁴ Chayraykumi kananqa qunqurikur Taytanchik Dyusman kusalata mañakuni qamkunapaq.

¹⁵ Chaqa payqami unaq syilupi chaynulla kay pachapi kawsaqkunapaqa Taytanchikllapari, tukuy lara ruramashanchikllaparayku.

¹⁶ Chaymi Tayta Dyustaqa mañani Santu Ispiritunwan kusala shumaq kaqkunapipi yanapashutinllapa, yarpuykillapipi pudirniyun, chaynulla kusala jwirsayjun ima kanaykillapapaq.

¹⁷ Chaynuqami kriyishaykillaparayku, Jesucristuqa shunquykillapapina maydiyapis kawsanqa. Chaymi ashwan Jesucristulapaqna kusalata yarpur, uknikillapa uknikillapapis kusalata llakipanakunkillapa. Chaymi chaynu kawsarqa, imanutaq uk qirumaqa allita çhupakurqa ima katinpis kusalata shachinakun, chaynullami kusalata llakipanakur ima kawsarqa maydiyapis chaynu llakipanakunaykillapapaq yarpurlana kawsayankillapa kanqa.

¹⁸ Chaynullami mañakunipis Jesucristuqa tukuy kriyiqkunata intrachishunanllapapaq, imanumi payqa kusala ukmanta munamanchikllapa nir.

¹⁹ Chaynullami mañakunipis ukman imakunata intrakanaykillapamantaqa, ashwan Jesucristuqa kusala ukmanta llakipamanchikllapa nir allitana intrakar kawsanaykillapapaq. Chaynu kawsarqami, Dyus munashanlatana maydiyapis rurar kawsayankillapa kanqa.

²⁰ Taytanchik Dyusqami kusalata yanapamanchikllapa, masta chay mañashanchikllapamantaqa, chaynulla yarpushanchikllapamanmatapis. Chaqa payqami kusala pudirniyun kar, tukuy imata rurayta puytin.

²¹ Chayraykumi Jesucristupi tukuy kriyiqkunaqa tukuy tyimpu paylatana alabashunllapa. ¡Chaynumi kanqa!

4

Santu Ispirituwan kaqkunaqami uklana yupay kawsashunllapa

¹ Chaymi Amitunchik Jesucristo munashanta rurashayrayku prisu karmapis, kusalata rugashunllapa, imanutaq Dyus akratinllapamaqa kawsanllapa, chaynu qamkunapis kawsanaykillapapaq. Chaqa Tayta Dyusmi akrashushallapari.

² Chaynu karga, amami kusa kani nir alabakar imachu, shumaqlata ukninchikllapawanqa kawsankillapa. Chaynulla ima katinpis amami piñakur imachu ashwan llakipanakur imana shumaqta parlankillapa.

³ Chaymi chaynu Santu Ispiritu yanapashutinllapaqa, kawsayarllaqa ukla yupayna maydiyapis llakipanakur ima shumaqta kawsayta kamayllapa.

⁴ Chaqa allita intrakayllapa: Jesucristupi kriyiqkunaqami uk kwirpulana kanchikllapa. Chaynulla Santu Ispiritupismi ukla. Chaymi Tayta Dyus yanapamashanchikllapa uklayla washamaqninchik Jesucristupi kriyirqa, washakashana kanchikllapa nir kusalata kunfyakanallapapaq.

⁵ Chaynulla Amitunchikllapaqami ukla. Chaynu katinmi kriyinallapapaq, shutikunallapapaqmapis uklari.

⁶ Chaqa kanmi uk Dyusla. Paymi tukuyta Taytanchikllapa. Chaymi paylla tukuyta rikan. Chaynu karmi pay munashantaqa, mayqanwanpis ruranarqa ruran. Chaqa payqami maypipis pullanchikllapa.

⁷ Piru tukuy nuqanchikkunaqa manami tukuyta chayllata ruranapaqchu kanchikllapa. Ashwanmi Jesucristuqa pay munashannulla ukninchikllapa ukmanta, ukninchikllapa ukmanta rurar, paylata sirbinallapapaq nimashanchikllapa.

⁸ Chaypaqmi Dyus nitin iskribikashakunapiqa nin:
“Jesucristumi tukuy kuntraqninkunata binsir,
riran unaq syiluman.

Chaymi unaq syilumanta-pacha
kaçhamuran Santu Ispiritunta
tukuyta kriyiqkunata yanapatin uknin ukmanta uknin ukmanta rurar
paylata sirbinanllapapaq” nir.

⁹ Piru çima nishaq nirtaq, “Iqaran unaq syiluman” niyan? Chaynu nirqami intrachimanayanchikllapa puntataqa kay pachaman shamusha karan nir.

¹⁰ Chaymi kay pachaman ishkimusha karan Jesucristullami, kusala unaq may syilumanqa iqaran. Chaynuqami ruraran tukuy imata, chaynulla nuqanchikkunatapis payna rikamanallapapaq.

¹¹ Payllami tukuy kriyiqkunataqa yanapar ukmanta ukmanta rurar payllata sirbinanpaq akraran. Chaymi ukkunataqa apustulkuna kananpaq nisha. Nataq ukkunata-shuypaqa, paypaq rimaqninkuna kananpaq. Ukkunataqami nisha mana kriyiqkunata intrachitin, kriyir washakananllapapaq. Ukkunataqami kriyiqkunata rikananpaq akraran. Chaynulla akraranpis kriyiqkunata yaçhachinanpaq ima.

¹² Chaynuqami Jesucristuqa akraran chaynu ukmanta ukmanta, Dyuspa kaqninkunata yaçhachinanllapapaq. Chayna Dyuspa kaqninkunaqa waran waran chay kriyishanpiqa masna jwirtiyar, paykunana wakinkunata yaçhachinanpaq ima.

¹³ Chaymi chaynu Jesucristupi mas kriyinallapapaq animachimashallapaqa, maydiyaqa tukuy chay yarpuyana kar, allitana Amitunchiktaqa riqsinallapapaq. Chaynuqami Dyuspa Wamran Jesucristupi, allita kriyiqkunana kar, kusa allinlatana kawsashunllapa imanutaq Amitunchikmaqa allinla chaynu.

¹⁴ Chaynu allitana intrakarqa, mananami imanutaq uk wamramaqa ukmanta ukmantana yarpupakun, chaynunachu kashunllapa. Chaynullami manana imata yupay wayra wakman kayman purichin chaykuna yupaychu kashunllapapis. Chaqa chaynu

wakman kayman puriqkunaqami, kusa allinlata yupay tukur yaĉhachikuqkunamanta dasna ingañakanqallapa.

¹⁵ Piru nuqanchikkuna kriyiqkunaqami, kusalata llakipanakur ima tukuy imatapis chiqap kaqlata yaĉhachinakunchikllapa. Chaymi chaynuqa waran waranna, Amitunchik munashanta rurar, pay yupayna kawsashunllapa. Chaqa payqami tukuy kriyiqkuna-paqa umanchikllapa yupay-ari.

¹⁶ Chaymi Jesucristupi kriyishanchikllaparayku uk yarpuyana ima kar, tukuyinchikllapa yanapanakushunllapa, Dyus munashannu kawsanallapapaqqa. Chaqa allita yarpuyllapa: Imanutaq kwirpunchikllapapa partinkunamaqa tukuy imapi yanapanakunllapa. Chaynu yanapanakur ima shumaqta kawsarqami, mas allita waran waranna Jesucristupiqa kriyishunllapa.

Jesucristupi kriyirqami mushuqmanta nasisha yupayna kawsashunllapa

¹⁷ Kriyiq masiykuna, Amitunchik Jesucristupa shutinpi kusalata rugashaykillapa: Amanami Dyusninchikta mana riqsir, kusala ukman mana allinkunata rurar kawsanllapa, chaynunachu kawsankillapa. Chaqa paykunaqami munashanlata yarpur rurar, kusala mana allintachu kawsanllapa.

¹⁸ Chaynu karmi paykunaqa mana imalatapis intrakayta puytinllapachu chay allin kaqmantaqa. Chaymi maydiyapis mana yaĉhanllapachu shumaqta kawsaytaqa; ashwanmi kusala saqrata kawsanllapa. Chaqa chaynuqami kawsanllapa shunqunllapata kusalata ankuchasha kar, Amitunchik nishankunata mana intrakanashanrayku.

¹⁹ Chaynu kawsaq runakunaqami, limpu kuchiyasha kar mana intrakanllapanachu. Chaymi maydiyapis kwirpun munashanlata rurar kawsanllapa. Chaynu karmi mana tantyakarchu, chay mana allin kaqkunataqa mayqannintapis masta rurananpaq yarpurla kawsanllapa.

²⁰ Piru qamkuna-shuypaqami mana chaynu kawsanaykillapapaqnachu Jesucristupaq uyakurqa yaĉhakushaykillapa.

²¹ Chaymi chiqapta paypaq uyakur yaĉhakushana karqa, yaĉhayankillapana payqa imanumi kawsanallapata munan nir.

²² Chayraykumi unay imanu kawsaq kankillapa chayta-shuypaqa qunqar dijayllapana. Chaqa chay mana allinkunaraykumi, kusala saqra mana allinta rurarlla, maydiyapis mana shumaqta kawsayta puytiqchu kankillapa.

²³ Chaymi kananqa yarpuynikillapapiqa allin kaqlatana rurayta yarpur, mushuqmanta nasisha yupayna kawsayllapa.

²⁴ Chaynuqami imanutaq Tayta Dyus, payta yupay mushuqmantana rurashushanllaparayku allinlatana rurar kawsayllapa. Chaymi unay kawsayashaykillapamantaqa ukmanta kawsayllapa, chay chiqap kaqlapi yarpur, kusa shumaqlata rurar imana.

²⁵ Chayraykumi, amana masqa llullakur imaqa rimankillapanachu. Ashwanmi imatapis karanlata willankillapa uknikillapataqa. Chaqa michka achka karmapismi, tukuy-ari uk kwirpulana kanchikllapa Jesucristupi kriyishanchikllaparaykuqa.

²⁶ Chaymi imanupi uknikillapawan piñakurmaqa, dasla shumaqchanakunkillapa, ama uchakunaykillapapaq. Amami uknikillapawan piñachinakushallaqa, tukuy unaq, manaqa tukuy tutaqa pasankillapachu.

²⁷ Chaqa mana das shumaqchanakurqami, ashwan chay dyablu munashanta rurananpaqna dijayankillapa.

²⁸ Chaymi mayqanpis suwakuyasha ima karqa, amanami qashanqa suwakunkillapanachu. Ashwanmi makikillapawan trabajar imaykillapalataqa tarikurna, ashwan wakin ministiqkunata yanapayllapa.

²⁹ Chaynulla amami mana allinkunataqa rimankillapanachu. Ashwanmi imatapis shumaqlata rimankillapa. Chaynuqami wakinnikikunata yanapayankillapana.

Chayna chay uyapashuqkunaqa shumaqtana yarpur mas allitana Jesucristupi kriyinanllapapaq.

³⁰ Tayta Dyuspa Santu Ispiritun siñalashushallapa yupayna qamkunapi kawsayan chaytaqami, ama llakichinkillapanachu. Chaqa payraykumi allita yaçhayankillapana, maydiyaqa washakanapaq diya çhamutinga washakashana kashaq nirqa.

³¹ Chayraykumi shunquykillapapi piñakuykunata, chay sunsunulla piñakuykunata, chay anyanakuykunata, chay jurapakuykunata, chaynulla chay tukuy mana allin ruraykunataqa itakuq yupay ashuchiyllapana qamkunamantaqa.

³² Chaymi ashwan mayqanwanpis llakipanakur shumaqta kawsayllapa. Chaynulla uknikillapa imata rurashutinllapapis llakipar pirdunayllapa. Chaqa imanutaq Taytanchikllapa Dyusmaqa, Wamran Jesucristurayku llakipar pirdunamaranchikllapa chaynulla.

5

Dyus yupaylana kawsashunllapa

¹ Kriyiq masiykuna, qamkuna Dyusninchikpa akrashan wamrankuna kaqkunaqami, imanutaq paymaqa kusala shumaqta kawsan, chaynu kawsankimanllapa.

² Chaymi imata rurarpis uknikillapa uknikillapa llakipanakur ima rurayllapa. Chaqa imanutaq Jesucristumaqa kusalata llakipamarninchikllapa uchanchikllaparayku paylla wanuranmapis. Chaynu wanurmi, imanutaq uk ufrinditata rupachishamaqa kusala shumaq mishkita asyakun,* chaynumi Tayta Dyuspa naypanmanqa qimikaran.

³ Chaymi qamkuna, Dyus akrashan kusala shumaq kaqninkunana karga, amami ukwan ukwan pununaykillapapaq, chaynulla ukman pingaypaq imakunata ruranaykillapapaq rimankillapalamapischu. Chaynulla amami imaykillapata qamkunalapaq tantakunaykillapapaqmapis rimankillapachu.

⁴ Amami kusala saqrata, chaynulla sunsunullaqa rimankillapachu. Chaynulla amami kusa pingaypaqkunata rimar imaqa grasyakunkillapalamapischu. Ashwanmi chay mana allinkunata rimanaykillapamantaqa, Taytanchik Dyuslata payji nir ima alabayllapa.

⁵ Chaqa qamkunaqami allita intrakankillapana, mayqanpis masayjun kar ukwan ukwan punuqkuna, chaynulla mana masayjun kaqkuna pakaplla punuqkuna, chay kusala pingaypaq imakunata ruraqkuna, chaynulla mayqanpis payllapaq imankunata kusalata tantakuyta munaqkunaqami, Jesucristupa Taytan Dyus mantakuyashanmanqa, mana yaykuyta puytingallapachu nir. Chaqa chaynu imankunalapi yarpuqkunaqami, Dyusninchikta mana adurarchu, ashwan chay iman kaqkunata aduraq yupayna.

⁶ Chaynulla amami mayqanpis uchakuchishunanllapapaq llullachir yaçhachishunqallapachu. Chaqa chaynu yaçhachikutinllapami, Tayta Dyusta mana kasurnachu, ashwan paykuna munashannullana kawsanllapa. Chaymi Tayta Dyusqa tukuy chaykunawanqa piñakur, kusala manchaypaq kastigutana kaçhamun paykunamanqa.

⁷ Chayraykumi chay munashanlata rurar kawsaqkunawanqa ama piçhunakunkillapalamapischu.

Dyus yupay achkiraqlapina kawsashunllapa

⁸ Qamkunaqami, Jesucristuta unay mana riqsirqa, tutaparaqpi yupay kar mana allinkunata rurar kawsaq kankillapa. Piru kanan-shuyapaqami Amitunchikpi kriyishaykillaparayku, paywan pullachakashana kankillapa. Chaymi ashwan uk achkirachikuq yupaylana, allinkunalata rurar kawsayllapa.

* **5:2** Dyuspaq ufrindita kusala mishkita asyakun nir mas intrakanarqa, rikashunllapa: Génesis 8.20-21; Éxodo 29.18,25,41; Levítico 1.9,13,17.

⁹ Chaqa chay achkirachikuq yupay Jesucristuwan kaqkunaqami, imatapis allinkunalata, chiqap kaqkunalata rurar, ukninkunamatapis llakipar ima kawsanllapa.

¹⁰ Chaymi allita intrakayllapa Amitunchik Jesucristuqa imanumi kawsanata munan nir. Chaynu intrakarqami, pay munashannula maydiyapis kawsankillapa.

¹¹ Chaynulla chay tutaparaqpi kaqkuna mana allinkunata yanqalla rurannllapa chaykuna yupayqa amami rurankillapachu. Ashwanmi allinlata rurar kawsar, intrachinkillapa chaynu pakaplla mana allinta rurayashanllapaqami, mana allinchi nir.

¹² Chaqa chay mana allinkunata pakaplla rurayashanllapapaq rimanapaqqami kusala pingaypaq.

¹³ Piru Taytanchik Dyusmi, chaynu mana allinkunata rurayatinllapamapis, shutiman rikarichin chay rurayashanllapataqa.

¹⁴ Chaqa chay achkirachikuq chayqami ima mana allinta rurayashamapis, tukuyлата shutillamanna rikarichin. Chayraykumi iskribikashakunapiqa nin:

“Rikchakuy qam punuqqa.

Chay wanushakunapa rurinmanta sharimuy, Jesucristumi achkirachishunqana” nir.

¹⁵ Chayraykumi, allita kwintata qukayllapa, ¿imanutaq Dyuspa naypanpiqa kawsayani? nir. Chaymi chaynu kwintata qukarqa, amanami sunsunulla yarpupakurnachu, ashwan tukuy allin kaqkunalapaq kusata intrakarna kawsankillapa.

¹⁶ Chaymi kay tyimpukunapiqa imuraspis allinlata rurar kawsayllapa. Chaqa kay tyimpu kawsayashanchikllapapiqami, mayqanpis mana allinkunalata rurarna kawsayanllapa.

¹⁷ Chaymi qamkuna kriyiqkunaqa amami sunsunullaqa imatapis rurankillapachu. Ashwan allita intrakar, Tayta Dyus munashannulla rurankillapa.

¹⁸ Chaynulla amami maçhankillapa imapischu. Chaqa chaynu maçhar imaqami, mana tantyakar imachu, munashanlata rurannllapa. Ashwanmi tukuy kawsaynikillapataqa, Santu Ispiritupa makinlapina dijayllapa pay munashannullana rurachir kawsachishunanllapapaq.

¹⁹ Chaymi ashwan uknikillapa uknikillapa salmukunata, himnukunata, Amitunchikpa takinkunata ima takir kusalata animachinakunkillapa. Chaynuqami tukuy shunquykillapawan Amitunchikta alabar imana kusala shumaqta kawsankillapa.

²⁰ Chaymi imuraspis Amitunchik Jesucristupa shutinlapi, tukuy imapi yanapamashanchikpaq tukuy tyimpu Taytanchik Dyustaqa payji nir ima alabashunllapa.

Masayjunkunaqa kasunakur imana kawsashunllapa

²¹ Kriyiq masiykuna, qamkunaqami Jesucristupi kriyishaykillaparayku, uknikillapa uknikillapa rispitanakur, kasunakur ima shumaqta kawsankillapa.

²² Qamkuna kriyiq warmikuna, runaykillapata allita kasunkillapa, imanutaq Amitunchik Jesucristuta kasunkillapa chaynulla.

²³ Chaqa runaqami, warminpaqa uman yupay. Imanutaq Jesucristumaqa paypi kriyiqkunapaqqa uman yupay chaynu. Chaynulla Jesucristuqami washamaqninchikllapa. Chaqa tukuy kriyiqkunaqa paypa kwirpun-ari kanchikllapa.

²⁴ Chaymi imanutaq, tukuy kriyiqkunamaqa Jesucristuta kusalata rispitar ima kawsanllapa, chaynumi qamkuna kriyiq warmikunapis runaykillapataqa tukuy imapipis kusa rispitulawan kasunkillapa.

²⁵ Chaynulla qamkuna kriyiq runakunapis, warmikillapata kusata llakipayllapa, imanutaq Jesucristumaqa, chay tukuyла kriyiqkunapaq llakishanrayku, wanuranmapis chaynulla.

²⁶ Chaynuqami ruraran, tukuy paypa kaqninkunaqa chay shutikushanllaparayku, chaynulla chay paypa rimayninwan kusala shumaq chuyala yupayna kananllapapaq.

²⁷ Chaynu karllapanaqami paypa kaqninkunana kar, shumaqchakashana kanqallapa. Chaymi manana ima lisyakar alliyasha yupay, granuyjun imalamapischu kanqallapa. Ashwanmi tukuyula kusa shumaqchakashana kanqallapa.

²⁸ Chaymi imanutaq uk runamaqa paypa kwirpunpaq kusata llakin, chaynumi llakinman warminpaqpis. Chaqa mayqanpis warminpaq llakiqqami, paypa kwirpunpaqpis kusalata llakiyan.

²⁹ Chaqa manami mayqanpis paypa kwirpuntaqa çhiqninchu. Ashwanmi imanullapis garan, kuytan ima, imanutaq Jesucristumaqa paypa kaqninkunataqa kusata kuytan chaynulla.

³⁰ Chaqa tukuy kriyiqkunaqa michka achka karllapamapis paypa kwirpun-ari kanchikllapa.

³¹ Chayraykumi, runaqa taytanta mamanta دچار warminlawanna kawsanqallapa. Chaynami ishkantinqa uk kwirpulana yupay kawsanqallapa.

³² Chaqa imanutaq uk runa warminwan pullachanakurmaqa ishkantinqa ukla yupayna, chaynumi mayqanpis Jesucristupi kriyirqa uklana paywanqa. Piru Tayta Dyus chaynu yarpushan unay mana intrakaypaq kasha karmapis, kusala shumaq kasha, allita intrakashaqa.

³³ Chayraykumi qamkunamanta runa kaqkunamaqa, ama qunqarchu warmikillapapaq llakiyllapa, imanutaq kwirpuykillapapaq llakinkillapa chaynulla. Chaynulla warmi kaqkunapis runaykillapata rispitar, kasur ima kawsayllapa.

6

Wamrakuna taytaykillapata kasunkillapa

¹ Kanan-shuypaqa wamra kaqkunata nishaykillapa: Taytaykillapata, mamaykillapata kusa rispituwan kasuyllapa, Amitunchik Jesucristupana kashaykillaparayku nir. Chaqa chaynu taytanchikta, mamanchikta kasushanchikllapaqami kusala allin, shumaq ima.

² Chaqa Tayta Dyus mantakushanmanta ukqa kaynu nin: “Taytaykita, mamaykita kusa rispituwan kasuyllapa” nir. Chaymi chay mantakuy nishanta ruraraqashi,

³ kay pachapiqa kusala unayta, chaynulla kusala shumaqtanashi kawsashunllapa nir arnimaranchikllapa.

⁴ Nataq qamkuna tayta kaqkuna-shuypaqa, amami wamraykillapata imapaq sunsunulla willar imaqa piñachinkillapachu. Ashwanmi shumaqlata willar ima, allita Amitunchik Jesucristulapina kriyir kawsananllapapaq intrachinkillapa.

Sirbikuqkuna patrunkillapawan rispitanakunkillapa

⁵ Chaynulla qamkuna sirbikuq kaqkuna, kay pachapi kaq mantaqnikillapata allita kasunkillapa. Chaymi ima trabajuta rurarpis kusa rispituwan, manchakuqnula, karanlata, shunquykillapapi aligriyar ima rurankillapa, Jesucristuta sirbiq yupaylla.

⁶ Qamkunaqakish mantaqnikillapa pullaykillapa katinmala paykunawan allinpi kanaykillapapaq nirma imatapis rurayatkillapa. Ashwanmi Jesucristupa sirbiqnin kashaykillaparayku, imata rurarpis tukuy shunquykillapawan, Dyus munashannula rurankillapa.

⁷ Chaymi ima trabajuta rurarpis, amami kwashalla imachu rurankillapa. Ashwanmi imata rurarpis Amitunchikllapaqna rurankillapa, mana runakunapaq yupaychu.

⁸ Chaqa yaçhashanchikllapanu, mayqanpis sirbikuq kar, mana sirbikuq karmapis, allinlata rurasha kashallapaqa, Amitunchik Jesucristuqami pagramaqninchikllapa yupayna, kusa allinlata yanapamashunllapa.

⁹ Nataq qamkuna mantakuq kaqkunapis, imanutaq sirbiqniki kashurllapa karanlata ima ruranllapa, chaynullami chay sirbikuqniki kunawan imatapis karanlata rurayllapa. Amami imapaq jurapar, ima mana allinta ruranaykipaqmapis yarpunkillapachu. Chaqa allita yarpuyllapa qamkuna mantakuqkunaqa: Chay sirbiqniki chay, chaynulla qampismi unaq syilupi Amitunchikllata sirbiyankillapa. Chaqa payqami, mana mayqantapis ukmanta ukmantachu rikamanchikllapa. Ashwanmi tukuyla paypaqqa chaylla kanchikllapa.

Amitunchikpi kriyir kamakashanchikwanmi washakashunllapa

¹⁰ Kriyiq masiykuna, yaçhashanchikllapanumi Amitunchik Jesucristuqa mana tukukaq pudirniyun. Chaymi qamkunaqa chay pudirninpi imuraspis aypakusha yupaylana shachinakuyllapa.

¹¹ Chaynuqami imanutaq suldadumaqa guerraman rir maqanakunanpaq kusalata kamakan, chaynumi qamkunapis Dyusninchik imanu imanu washakanaykillapaq chay tukuy saqra mana allinkunamanta nir willashushanllapanulla kamakayllapa. Chaynu katkillapa, yarpuykillapapi chay dyablu ukmanta ukmanta yarpuchishutinllapaqa, mana kwintacharnachu imata saruçhaq yupayna itakunaykillapapaq.

¹² Chaqa allita yarpuyllapa: Nuqanchikkuna kriyishanchikllaparaykuqa, manami nuqanchik yupay aychayjun, tulluyjun runakunawanchu maqanakuq yupayqa kanchikllapa. Ashwanmi unaq syilumanta chay mana allinta rurachikuqkunawan maqanakuq yupayqa kanchikllapa. Chaqa chay tutaparaqllamanta kar, mana allinta rurachikuqkunaqami, kusata mantakun, imatapis paykunapa yarpuyinllamanta rurachikunllapa ima.

¹³ Chaynami imanutaq suldadumaqa guerraman rinanpaq kusalata kamakar rin, chaynu qamkunapis Dyusninchik imanu washakanaykillapapaq nir willashushanllapanawan alli kamakashalana kayllapa. Chaymi chay kusala mana allin saqra diyakuna çhamutinmapis, kriyishaykillapanulla shachinakunaykillapapaq.

¹⁴ Chayraykumi imanutaq suldadumaqa allita waçhkakur kamakan maqanakuq rinanpaqqa, chaynumi qamkunapis chay chiqap kaqlawan allita waçhkakusha yupayna kamakayllapa. Chaynullami imanutaq chay suldadumaqa qasqunta washananpaqpis jyirrumanta rurakasha kamsanta yupay yakakun, chaynumi qamkunapis imatapis allin kaqlata ruranaykillapapaq yakakuq yupay kamakashana kayllapa.

¹⁵ Chaynulla imanutaq uk suldadumaqa imuraslapis sapatunta alli yakakushala purin, chaynu yupaymi qamkunapis imuraslapis kusa kamakashalana kayllapa. Chaynu karqa imanumi Jesucristuqa shumaqchamanayanchikllapa nir yaçhachikunaykillapapaqqa imuraslapis listuna kayankillapa kanqa.

¹⁶ Chaynuqami imanutaq suldadumaqa jyirrumanta rurakasha iskudunwan washakan, chaynumi qamkunatapis chay kriyirlla kawsashaykillapaqa washashunqallapa, tukuyla chay mana allinkuna nina ratakuq flicha yupay chaykunamantaqa.

¹⁷ Chaynullami imanutaq uk suldadumaqa umanta washananpaqqa kaskunta umakur mana dijanchu imuraslapis, chaynumi qamkunapis Amitunchikmi washamayanchikllapa nir kunfyakashaykillapataqa ama qunqarchu yarpuykillapalapi purichinkillapa. Chaynullapismi Santu Ispiritu Dyuspa rimayninta uk ispada yupay kar washashunanllapapaq qushushanllapataqa waran waran ama qunqarchu allitana intrakankillapa.

¹⁸ Chayraykumi qamkunaqa allinpi mana allinpi karmapis amami dijankillapachu Amitunchikman mañakuytaqa. Chaymi imuraspis mañakurqa, Santu Ispiritu yanapashutinllapa mañakunkillapa. Chaynu karqami, maydiyapis alamirala kar, mana dinamakur imachu, ashwan Dyus tukuylata akrashan kaqkunapaqpis mañakunkillapa.

¹⁹ Chaynullami nuqapaqpis Taytanchik Dyusman mañakunkillapa, pay yanapamatin allinkunalata rimanaypaq. Chaynulla pay yanapamatin, rir ama manchakur imachu

yaĉhachikunaypaq imanun Taytanchikllapa Dyusqa payla yarpusha washamanallapapaq nir.

²⁰ Chaqa Dyusmi nuqataqa kaĉhamasha uk kunachikuqta yupay, rir parlakunaypaq chay shumaq rimayninpaqqa. Chaymi chaynu yaĉhachikushaypaq kananqa prisu kani. Chayraykumi qashan nishunillapa: Mañakunkillapa nuqapaq mana manchakur imachu, chay shumaq rimayninpaq parlakunaypaq nir.

Pablumi tukukananta saludakun

²¹ Chay kriyiq masinchikllapa Tiŋuico shamurmi, allita parlashunqallapa nuqapaq imatami rurayani nirmapis. Chaqa pay ukninchikllapami, Amitunchik munashannulla kusalata yanapaman Amitunchikpaq yaĉhachikunayllapapaqqa.

²² Chayraykumi payta qamkunaman kaĉhamuni, imatami rurayanillapa nir ima animachishunanllapapaq.

²³ Kriyiq masiykuna, mañakunillapa Taytanchik Dyusman, chaynulla Amitunchik Jesucristumanpis, tukuy kriyiqkunataqa yanapar ima shumaqta kawsachishunanllapapaq. Chaynuqami ashwan mas allitana kriyinkillapamapis.

²⁴ Chaynulla Amitunchik Jesucristuta tukuylla munar mana shaykuq kriyiqkunatami, Amitunchikqa kusalata llakipar ima yanapashurillapa shumaqta kawsachishunqallapa.

Chaynumi kanqa.

Filipenses

Pablumi kartanta kaçhan Filipospi kriyiqkunaman

Grecia nasyunpi, chaynulla prubinsya Macedoniapimi, Filipos pwibluqa karan. Kay pwiblumanmi apustul Pabluga çharan Jesucristupa shumaq rimayninta yaçhachikunanpaq (Hechos 16.11-40). Chaynu yaçhachikurnaqa Pabluga riran uklaw pwiblukunamanpis Jesucristupa shumaq rimaynintaqa yaçhachikuq. Chaymantami chaypi yaçhachikurnaqa riran prubinsya Macedoniaman, chaypipis qashan yaçhachikunanpaq. Chaynu yaçhachikur rishannumi rir, çharan Jerusalén pwibluman. Chaymi chaypiqa karguyjunkuna aypar prisuranllapa. Chaymantami kaçharanllapa Cesareaman, chaymanta Romaman chaypi prisu dijananllapapaq.

Pablo karsilpi katin, Filiposmanta kaq kriyiq masinkuna yarpurmi, Epafrodituta kaçharanllapa Pabluta watukunanpaq. Chaymi Epafrodito rirqa, Pablo ministishanta tantasha karanllapa chayta apar, riran. Chayraykumi chay Epafrodito apashanta ayparmi, Pabluga Filipospi kriyiq masinkunata kusalata payji nir ima, kay kartapi iskribiran (1.5; 4.10-19). Chaynullami kay kartapiqa willaranpis Epafrodito qishaq karpis, imanumi alliyashana nir (2.25-30).

Kay kartata liyirmi intrakayta puytinchik imanun qischakarpis shachinakunallapapaq nir (3.1; 4.4; 4.7; 4.12). Chaynullami intrakayta puytinchikpis imanumi Taytanchik Dyuslapi kunfyakar kawsanallapapaq nir.

Pablumi saludakun

¹ Nuqa Pablumi ukninchik Timoteuwan, Amitunchik Jesucristupa sirbiqnin kanillapa. Chaymi ukninchik Timoteuwan pulla kar, kay kartata iskribimuni qamkuna Filipos pwiblupi kriyiqkunaman. Chaqa qamkunatami Taytanchik Dyus akrashushallapana katin, Amitunchik Jesucristupi kriyir paywan pullachanakushaykillapa. Chaymi chaypi kaqkunataqa, chay kriyiqkunata rikar yaçhachiqkunata, chaynulla chay kriyiqkunata sirbiqkunatapis * tukuynikillapata saludashunillapa.

² Chaymi Taytanchik Dyusta, chaynulla Amitunchik Jesucristutapis kusalata mañakuni llakipar tukuy imapi yanapashunanllapapaq, chaynulla kusala shumaqta kawsachishunanllapapaq ima nir.

Pablumi Dyusman mañakun kriyiqkunapapaq

³ Kriyiq masiykuna, imanumi qamkunaqa kriyinkillapa nir yaçharmi, imuraspis kusalata payji nini Taytanchik Dyustaqa.

⁴ Chaynu mañakuq qallaritiyqami, shunquymapis kusa allinta yarpuchimatin, kusa aligrila ima Taytanchik Dyusmanqa mañakuni tukuy qamkunapapaqqa.

⁵ Chaqa qamkunawan pullamiri, Jesucristupi imanun kriyir washakananllapapaq nirqa yaçhachikushanchikllapa, puntamanta-pacha kanankaman.

⁶ Chaymi nuqaqa Taytanchik Dyuspi kusalata kunfyakani imanutaq puntamanta-pacha imata ruranaykillapapaq yanapashuranllapa, chaynullami waran waran yanapashuyanqallapa, Jesucristo maydiya shamunan diya çhamunankaman nir.

⁷ Nuqapaqqami, kusala allin chaynu waran waran animachishurllapa yanapashunayllapapaqqa. Chaqa qamkunamaqami, nuqa prisu katiy, chaynulla mana prisu katiymapis kusalata yanapamaraykillapa, Jesucristupaq yaçhachikuypiqqa. Chaymi ashwan kusala allin tukuy shunquywan qamkunata yanapashunayllapapaqqa.

* **1:1** Kriyiqkunata sirbiqkuna nirqami intrachimayanchik dyakunukunapapaq. Mas intrakanarqa rikashunllapa Hechos 6.1-4, 1 Timoteo 3.8-10.

⁸ Chaqa Taytanchik Dyusmi yaçhan, imanumi nuqaqa Jesucristurayku qamkunapaq llakir ima kusalata rikashuyllapata munani nir.

⁹ Chaymi ashwan mañakuni Taytanchik Dyus yanapashutinllapa, waran waranna uknikillapa uknikillapa llakipanakunaykillapapaq. Chaynuqami Jesucristupa tukuy yaçhayninpaqqa kusa yaçhaq, mas intrakaqkuna imana kankillapa.

¹⁰ Chaymi maydiya, chaynulla imuraspis, allinlata ruranaykillapalapaqna yarpunkillapa. Chaynuqami kusala shumaq allinlatana kawsankillapamapis. Chayna maydiya Jesucristo shamurmapis, allinlatana rikar pullakushunqallapa.

¹¹ Chaqa chay tyimpuqami qamkunaqa rikachikunkillapa, tukuylla allin kaqkunata rurashaykillapakunata. Piru chaynu allinlata ruranaykillapapaqmi, Jesucristo yanapashushallapa. Chaynami Taytanchik Dyusmaqa ashwan kusa alabakashana kanqa.

Pablumi wanunanpaq kar kawsananpaq karmapis Amitunchiklapaq yarpun

¹² Kriyiq masiykuna, kaytami yaçhanaykillapata munani: Chay runakuna mana allinkunata rurar, primumashanllapa imaçami mana yanqallachu kasha. Ashwanmi chaynu pasaqta rikar imami Jesucristupiqa kusala achka kriyishallapa, nuqa yaçhachikushayrayku.

¹³ Chaqa tukuylla runakuna, chaynulla Roma pwiblupa mantaqnin Cesarta kuytaq gwardyakunamapis, karsilpi kuytamayashanrayku yaçhayan nuqaqami Jesucristupi kriyir yaçhachikushayraykula prisuqa kani nir.

¹⁴ Piru chaynu prisu katiymapismi, wakin kriyiq masinchikkunaqa, masta animakur mana imapaq manchakur imalamapischu ashwan mas yaçhachikuq qallarishallapa, imanumi Amitunchik Jesucristupi kriyirlami washakayanqallapa nir.

¹⁵ Chaqa chiqaptaqami Jesucristupaq yaçhachikuqkunaqa achka kanllapa. Piru wakinkunaqami nuqa yaçhachikuyashaypaq kusata çhiqnimar, chaynulla nuqamanta mas kayta munar imala yaçhachikunllapa. Nataq wakinkuna-shuyupaçami mana imapaq yarpur imachu Jesucristulapaq chiqapta yaçhachikunllapa.

¹⁶⁻¹⁷ Chaymi paykunaqa Jesucristupaq kusalata llakir ima, paypaq yaçhachikunllapa imanu kriyir washakananllapapaq nir. Chaqa paykunaqami yaçhanllapa, nuqataqami Dyus kaçhamasha, Jesucristulapaq maydiyapis yaçhachikunaypaq nir. Piru nuqa yaçhachikuyashaypaq çhiqnimar, chaynulla nuqamanta mas kayta munarla Jesucristupaq yaçhachikuqkunaqami, imapipis paykunalapaq yarpunllapa. Chaymi kanan nuqa prisu katiymaqa, imanu tukusha nir ima uchachamanayanllapa.

¹⁸ Chaymi nishaykillapa: Nuqa yupay Jesucristulapi yarpur yaçhachikuyar, manaqa paykuna kusa kani ninanlapaq yaçhachikuyarmapismi, nuqataqa mana imalapaqpis lal-kichimanllapachu. Chaqa chaynumapismi Jesucristulapaq yaçhachikuyanllapa. Chaymi ashwan kusa aligri kanaymantaqa, mastaraq aligriyanimapis.

¹⁹ Chaqa yaçhashanami kani, Jesucristupa Santu Ispiritun yanapamashan, chaynulla qamkuna Taytanchikllapa Dyusman mañakushaykillapaqami, mana yanqallachu kar, ashwan byinniypaq kasha nir.

²⁰ Chaymi nuqaqa Tayta Dyuspi kusalata kunfyakani mana pinçaypi kar imachu imatapis karanta rurashaq, rimashaq mana manchakurmapischu nir. Chaynami Jesucristo imanu yanapamashantaqa, kanan kawsanaypaqlla katiy, chaynulla wanunaypaqna katiymapis, tukuylla rikanqallapa.

²¹ Chaymi kanan kawsanaypaqlla katinga tukuy imatapis Jesucristo munashanlata rurarlla kawsanani. Nataq wanunaypaqna kar-shuyupaqa kusala shumaqta kawsaqna riyani.

²² Piru allita yarputiyqami, kawsanaypaqraq allinqa kanman. Chaqa kawsayarl-laçami, Jesucristulapaq yaçhachikutiy mas kriyir achkayayanqallapa. Chaynu katinmi, mana yaçhanichu wanunaypaqchu allin, manaqachu kawsanaypaqraq nir.

²³ Nataq manami yaçhanichu mayqanninmi kusa allin kanqa nirqa. Chaqa imanupiqami yarpuchiman allin kanman wanur rir Jesucristuwan pullana kanaypaq. Chaynuqami nuqapaqqa kusala mas allin kanman.

²⁴ Piru kriyiq masiykuna, imanupiqami yarpuchiman qamkunarayku kawsanaypaq; chaynuqami mas allitana Jesucristupaqqa intrachishunayllapapaq.

²⁵ Chaqa allita yarpurmi yaçhashana kani, manaraq wanuyashaqchu nir. Chaymi nuqaqa mana dijashurllapachu qamkunawanraq kashaq. Chaynuqami waran waran yanapar masta animachishaykillapa. Chayna ashwan qamkunaqa Jesucristupi masna kriyir, kusa aligrilana ima kawsanaykillapapaq.

²⁶ Chaynuqami watukushuqllapa shamutiyqa, kusa aligrila kar Jesucristuta kusalata alabankillapamapis.

Jesucristupi kunfyakarlami kawsashunllapa

²⁷ Piru allita intrakarmi kaynu kawsankillapa: Imata rurarpismi karanlata rurankillapa Jesucristo munashannula. Chaymi imanupi rikashuqllapa shamur, chaynulla mana shamurpismi uyapanaypaq, qamkunaqashi kusalata shachinakunkillapa, chaynulla tukuynikillapashi uk yarpuylla kar, Jesucristupi kriyishaykillapanulla shachinakur kawsankillapa nir.

²⁸ Chaynulla imata rurarpismi chay çhiqnishuqnikillapamantaqa ama manchakur imachu rurankillapa. Chaqa chaynuqami rurayankillapa maydiyaqa chay çhiqnishuqnikillapaqa limpu chingança nir yaçhar. Piru qamkuna-shuypaqami Tayta Dyus yanapashutinllapa, washakashana kanaykillapapaq chaynuqa rurayankillapa.

²⁹ Chaqa yaçhashanchikllapanu qamkunaqa Jesucristupiqqa, manami paypi kriyinaykil-lapapaqlachu kankillapa. Ashwanmi paypi kriyishaykillaparayku qischakanaykillapa-paq imana kankillapa.

³⁰ Piru chaynu qischakarmapis manami qamkunalachu qischakayankillapa. Ashwanmi nuqapis chaynulla qischakayani. Chaqa allita yaçhashaykillapanu unaymanta-pacha imanumi qischakaq kani nir, chaynullami kananpis qischakayani.

2

Jesucristo yupaylami kashunllapa

¹ Kriyiq masiykuna, qamkunaqami Jesucristupi kriyir paywan pulla kawsashaykil-laparayku, pudirninta qushushallapa wakinkunata animachinaykillapapaq. Chaynul-lami llakipashurllapa ima yanapashushallapa wakinkunata kunsulanaykillapapaq ima. Chaynuqami paypa Santu Ispiritunlawanna tukuynikillapa karqa, tukuy shun-quykillapawan llakipanakur imana kawsayankillapa kanqa.

² Chaynu karqami, kusa aligrila uknikillapa uknikillapa llakipanakur kawsar tukuynikillapa kusala shumaqta kawsayllapa. Chaynulla, tukuynikillapa chayllata yarpur kawsarqami nuqatapis kusalata aligriyachimayankillapa kanqa.

³ Chaymi nishaykillapa: Imata rurarpis amami uknikikunamanta mas kani ni-naykipaqchu rurankillapa. Chaynulla, amami kusana kani ukniykunamantaqa ninkil-lapachu. Ashwanmi ama imapaqpis alabakar imachu, kriyiq masikikunataqa kusa runa nishapaq riqsiyllapa qamkunamantaqa.

⁴ Chaynulla mayqannikillapa imata rurarpis amami qamkunalapaq yarpurchu ru-rankillapa. Ashwanmi uknikikunapaqpis allita yarpur ima rurankillapa.

⁵ Chaymi nishaykillapa: Imanutaq Jesucristumaqa payllapaq kusalata yarpunan-mantaqa wakinkunapaq yarpuq, chaynu qamkunapis uknikikunapaq masta yarpuyll-apa nir.

⁶ Chaqa allita yarpuyllapa:
Jesucristumaqami unaq syilumanta shamusha Dyuslla karmapis,
manami Dyuswan chaylla kayashanlapaqqa yarpuranchu.

- ⁷ Ashwanmi chaynu kusa kani ima ninanmantaqa, mana kwintachaypaqlana tikrakaran. Chaymi ashwan payqa uk runapaq tikrakarna, tukuyлата sirbinanpaq nasiranmapis.
- ⁸ Chaqa paylla mana kwintachaypaqla tikrakar, Dyus munashannulla wanuranmapis. Chaymi uk sirbikuq kanman yupay kusala pinqaypaqta qischakar ima kruspimapis wanuran.
- ⁹ Chayraykumi Tayta Dyusqa, payqa kusala shumaq ima kananpaq, chaynulla paypa shutingami tukuy shutikunamanmatapis kusala shumaq ima kananpaq nisha.
- ¹⁰ Chaynami Jesucristupa naypanpiqa tukuyла qunqurinanllapapaq nisha. Chaymi tukuy kay pachapi kaqkuna, unaq syilupi kaqkuna, chaynulla pacha ruripi kaqkunamapis, tukuyла paypa naypanpiqa qunqurir adurananllapapaq nisha.
- ¹¹ Chaynulla nishapismi: Tukuyлаshi allita kwintata qukar, Jesucristuqami Amitunchikllapa ninanllapapaq nir. Chaynuqami ashwan Taytanchikllapa Dyusqa kusa alabakashana kanqa.

Kriyiqkunaqami achkirachiqnin yupay wakinkunapaqqa

¹² Chayraykumi munashay kriyiq masiykuna, imanutaq qamkunawan katiymaqa kusalata kasumaraykillapa, chaynullami kananpis kasumayllapa michka mana pul-laykillapa kar, largupi katiymapis. Chaymi ashwan tukuy shunquykillapawan waran waran Amitunchiklata sirbir, manchar washakanaykillapapaq yarpurla kawsayllapa.

¹³ Chaqa Taytanchikllapa Dyusqami animachishur yanapashunqallapa allinlatana ruranaykillapapaq, pay munashannulana.

¹⁴ Chaymi imata rurarpis allinlata yarpur, ama uknikillapapaq mana allinta rimar, chaynulla anyanakur imachu imatapis rurankillapa.

¹⁵ Chaynu shumaqta kawsatkillapaqami, mana mayqanpis wakkunaqami mana allinkunata ruranllapa nishuyllapamatapis puytingallapachu. Chaymi ashwan qamkunaqa, Dyuspa wamrankuna kashaykillaparayku, kusa shumaqlata chaynulla mana ima uchayjunmapischu kawsankillapa, chay mana intrakar, kusala uchayjun runakunapa rurinpiqa. Chaynullami paykunapa rurinpiqa imanutaq uk qullarsitumaqa tutaparaqpi achkirachikun, chay yupay kankillapa.

¹⁶ Chaqa qamkunaqami Jesucristo munashannula rurar, chaynulla paypaq par-lakurla ima kawsankillapa. Chaymi maydiyapis chaynulla katkillapa, Jesucristo shamutinmapis, nuqaqa ashwan qamkunarayku, kusalata aligriyayashaq. Chaqa qamkunaraykumi, yaçhayashaqna, manami yanqallachu Jesucristupaq yaçhachikurqa purisha kani nirqa.

¹⁷ Qamkuna nuqarayku Dyuspi kusalata kunfyakar payta sirbirqami, Tayta Dyus-paqqa uk kusa shumaq ufrindita yupayna kankillapa. Chaymi imanupi nuqata wanuchimatillapaqa, nuqapis uk kusala shumaq ufrindita yupayna Tayta Dyus-manqa qimikayashaq. Chaynu pasatingami kusala shumaqna kayman Tayta Dyus-paqqa. Chaymi ashwan pullana kusalata aligriyachuwanllapa.

¹⁸ Chayraykumi imanutaq nuqa aligriyani, chaynulla qamkunapis kusalata ali-griyayllapa.

Pablumi Timoteuwan Epafrodituta kaçhayta yarpun

¹⁹ Kriyiq masiykuna, Amitunchik Jesucristo munatinmi mana tardarchu ukninchik-lapa Timoteuta kaçhamushaq qamkunata watukushunanllapapaq. Chayna shamur

watukushurllapa, qashan kayman tikrakamur imanumi qamkuna kawsayankillapa nir willamatin nuqaqa kusalata aligriyanaypaq.

²⁰ Chaqa chiqaptaqami, nuqapaqqa mana mayqanpis kanllapachu, chay ukninchikllapa Timoteo yupay qamkunapaq kusalata yarpuqqa. Chaqa payqami imanutaq nuqa qamkunapaq kusalata yarpukuni, chaynulla yarpukun.

²¹ Ashwanmi wakinkunaqa paykunalla iman ministiyashanta tarikunanlapaq yarpunllapa. Chaymi ashwan mana chiqaptaqa Jesucristupaqlanachu yarpunllapa.

²² Piru qamkunaqami chiqaptana yaçhankillapa, imanumi ukninchikllapa Timoteuqa kusa allinlata kawsan nirmapis. Chaynulla yaçhankillapapis, imanumi payqa maydiyapis pullay kar, uk wamray yupay yanapamasha Jesucristupa shumaq rimayninta yaçhachikunayllapapaq nir.

²³ Chaymi nuqaqa payta, qamkunata watukushunanllapapaqqa kaçhamuyta yarpusha kani. Piru puntataqami allita yaçhanayani kay karsilpi kayashaypaq, mabir maydiyakamanshi kaypi kayashaq nir. Chaymi chaynu yaçharqa, mana tardarchu kaçhamutiy shamur watukushunqallapa.

²⁴ Piru michka nuqa kay karsilpi karmapismi, Amitunchikpi kusalata kunfyakani, manami mas tardarchu nuqapis kay diyakuna watukushuyashaqllapa nir.

²⁵ Chaynullami allita yarputiyqa, allinta yarpuchimasha ukninchikllapa Epafroditutapis kaçhamutiy watukushunanllapapaq. Chaqa paypismi, nuqa yupaylla qis-chakarmapis shachinakur yaçhachikusha Jesucristupa shumaq rimaynintaqa. Chay paytami qamkuna kaçhamuraykillapa ima ministishaypipis yanapamanapaq.

²⁶ Chaqa payqami tukuyla qamkunata kusalata rikashunayanllapa. Chaynulla kusalatami yarpupakuyan, qamkuna pay qishaq kashanpaq yaçhashaykillaparayku.

²⁷ Chiqaptami payqa qishaq karan. Chaqa yaqqa wanunanpi yupay katinmapismi, Taytanchik Dyus llakipar alliyachishana. Piru manami paylatachu llakipasha. Ashwanmi nuqatapis llakipamasha, amana kay llakiyashaymantaqa masqa llakinaypaqnachu.

²⁸ Chayraykumi ukninchikllapataqa daskaqla kaçhamuni watukushunanllapapaqqa. Chayna qamkuna payta qashan rikar aligri ima katkillapaqa, nuqapis ama kusala kwashalla ima kanaypaqnachu.

²⁹ Chaymi chay ukninchikllapa qamkunaman çhamutinqa, paypaq kusa allinlata yarpur aligri la ima shumaqta samachinkillapa, Amitunchikpi kriyiq kashaykillaparayku. Chaynullami mayqantapis pay yupay kriyiqtaqa shumaqta samachinkillapa ima.

³⁰ Chaqa payqari Jesucristuta sirbinanrayku, nuqata yanapamaq shamusha karmi yaqqala wanushamapis. Nataq qamkunamaqami mana pullay kashaykillaparaykuçhiri mana puytiraykillapachu, pay yupay yanapamaytaqa.

3

Imakunamantaqami Jesucristulapi kunfyakashunllapa

¹ Kriyiq masiykuna, chay nishushayllapamantaqami, qashan nishaykillapa: Amitunchik Jesucristulapi kunfyakar aligrilana kawsayllapa nir. Chaqa nuqapaqqa chay iskribir willashushayllapataqa qashan qashanmapis willashunayllapapaqqa kusala allin. Chaynuqami qamkunaqa mas allita Jesucristupi kriyir, mana ingañakar imanachu kawsankillapa.

² Piru nishaykillapa: Allitami kuytakankillapa chay kusala millanaypaq mana allin runakuna paykunalla munashanta ruraqkunamanta. Chaqa chay runakunaqami Jesucristupi kriyiq tukur, washakananllapapaqqashi chay siñal kustumrita kwirpunchikllapapi rurashunllapa nir yaçhachikunllapa.

³ Piru ashwan nuqanchikkunaqami Tayta Dyuspa Santu Ispiritunwan kashanchikllaparayku siñal kustumrita chiqapta rurasha yupayna kar, Dyuspa kaqninkunana kanchikllapa. Chaymi ashwan Jesucristupana kashanchikllaparayku kusa aligri-lana Taytanchik Dyusta sirbir alabanallapapaqna kanchikllapa. Chaynami manana yarpunchikllapanachu chay kwirpunllapapi siñalta ruranllapa chaypiqa.

⁴ Chaqa chay siñal kustumrita rurar chiqapta washakanapaq katinga, nuqamaqa may tyimpu washakashana kar, wakinkunamantaqa kusana kani ima niyayman. Chaqa unayqami nuqapis mana intrakarqa, Israel runa masiykunamantaqa, masta yarpuq kani chay siñal kustumripiqa.

⁵ Chaqa nuqa Israel ayllumanta katiymi, chay siñal kustumrita ruramaranllapa, nasishaymanta uchu diyayjunla katiy. Chaynullami Benjaminpa ayllunmanta kani. Nuqaqami kanankuna hebreo runakuna kani niqkunamantaqa, kusala chiqap hebreo runa kani. Chaynullapismi imanutaq chay fariseo runakunamaqa, Moisés mantakushanta tukuyrinta kumplinillapa nir yarpuqllapa, chaynu kaq kani nuqapis.

⁶ Chaymi chay mantakuykuna nishanllapakunata allita kasuyta yarpur, kusala saqrata tukur Jesucristupi kriyiqkunapa ikinpi puriq kani aypar qischanaypaq. Chaymi chay mantakuykunata kusalata kumpliya yarputiyimi mana mayqanpis nimayta puytiqllapachu, wakqami chay mantakuykunata mana kumplishanrayku uchayjun nirqa.

⁷ Chaynu tukuy chay mantakuykunata kasuyta yarputiyqami, kusalata sirbimaq yupay yarpuchimaq. Piru kanan-shuyapaqami Jesucristupi kriyishayraykuqa, manana imalapaqpis sirbimannachu tukuy chaykunaqa.

⁸ Chayraykumi kanan kriyishayqa kusala mas allin, chay unay kusala mana sirbiq imakunata rurayashaymantaqa. Chaqa ashwan Amitunchik Jesucristuwanna kanaypaqqa, tukuy chay mana imapaqpis sirbimaq chaytaqa limpu dijashana kani.

⁹ Ashwanmi kananqa maydiyapis Jesucristuwan pullala kawsakuni. Chaymi Moisés mantakushankunata mana kasurchu washakaytaqa yarpuni. Ashwanmi Jesucristupi kriyishayrayku, Tayta Dyusqa mana uchayjunpaqnachu riqsimanqa.

¹⁰ Chayraykumi ashwan Jesucristutaqa kusa masta riqsinani. Chaynulla payta riqsinashayraykumi imanutaq paymaqa allinlata rurar qischakaran, wanuran ima nir masta intrakanayani. Piru chaynu wanutinmapis Tayta Dyusqa pudirninwan kawsachimuran. Chaymi chayta yaçharqa pay yupay qischakanaypaq wanunaypaqmapis listuna kani Taytay Dyusmi yanapamayan nir yaçhar.

¹¹ Chaymi ashwan kusalata kunfyakani, maydiya wanurmapismi chay kriyir wanushakunawan pulla kawsamushaq nir.

Jesucristuwan kanallapapaqqami ima katinpis shachinakushunllapa

¹² Chaynu willashutiyllapaqakish yarpuyatkillapa, Dyus tukuy imata arnishantaqa aypashana kar, mana imalapimapis wakqa uchakuyanqanachu nir. Piru manami tukuy imata Dyusninchik arnimashantaqa aypayaniraqchu. Chaymi ashwan waran waran Jesucristo munashannu nuqaqa mas rurar kawsanani. Chaqa chaynu kawsanaypaqmi payqa nuqataqa puntata akramaran.

¹³ Chaymi nuqaqa mana nishuyllapata puytinichu, Dyus arnimashantaqa tukuyta aypashana kani nirqa. Chaynu Dyusninchik arnimashanmanta mana imalatapis aypasharaq karmi, chay tukuy mana allin kaqta ikipina dijashaytaqa mana yarpurnachu, ashwan imanupis shachinakur naypaqmanna riya yarpukuni Jesucristuwan.

¹⁴ Chaqa Taytanchikllapa Dyusmi arnimashanchikllapa Jesucristupi kriyishalla-pashi, payqa washar unaq syiluman apamayashunllapa nir. Chaymi ashwan nuqaqa waran waran Jesucristupi kunfyakani, pay yanapamatini, tukuy chaykunataqa aypashaq nir.

¹⁵ Chaymi nishaykillapa: Mayqanpis allitana Jesucristupi kriyiqqami imanutaq nuqa intrakayashaynu intrakanmanllapa. Piru mayqanpis ukmanta intrakayatingami, Taytanchik Dyus pay munashannulla allitana intrachinqa.

¹⁶ Piru qamkunaqakish chaynu nishutiyllapaqa mana intrakashanchikllapachu nirqa askwintallamana kawsatkillapa. Ashwanmi imanukawsanallapatataq Jesucristo munayan chaynu kawsashunllapa.

¹⁷ Kriyiq masiykuna, imanutaq Jesucristo kawsashannu nuqa kawsani chaynullami qamkunapis kawsayllapa. Chaqa imanutaq wakinkunamaqa nuqa kawsashaynu kawsanllapa chaynulla.

¹⁸ Piru wakinkunaqami, Jesucristo washamanallapapaq kruspi wanushantaqa mana kwintacharchu kusala llakiypaqta kawsanllapa. Chaymi chaynu kawsashanllaparayku kusata llakichimatin waqani ima. Nataq qamkunata-shuypaqami amana paykuna yupay kawsanaykillapapaq kutir kutir kusalata willashurayllapa.

¹⁹ Chaymi paykunaqa chaynu mana allinta rurashanrayku maydiyaqa kusala llakiypaqta tukukaq kanqallapa. Chaqa paykunaqami Dyusninchikta mana kasushanrayku, kwirpunllapa munashanlata rurar, kusala pinqaypaqta kawsanllapa. Chaynulla tukuy paykunaqami kay pachapi kaq tukukaq imakunalapaq yarpunllapa.

²⁰ Piru nuqanchikkuna-shuypaqami unaq syilumanta kaqpa akrashankunana kanchikllapa. Chaymi ashwan yarakuyanchikllapa syilumanta washamaqninchikllapa Amitunchik Jesucristo shamunanpaq.

²¹ Chaymi shamurqa, kay kwirpunchikllapa pinqaypaqla kaqtaqa paypa kusala shumaq kwirpun, chaynu shumaqpaqna tikranqa. Chaynuqami ukman kwirpuyjunpaqqa tikramashunllapa chay tukuy imata rurayta puytiq pudirninwan.

4

Kriyishaykillaparaykumi maydiyapis aligriyankillapa

¹ Chayraykumi kriyiq masiykuna, qamkunapaq alliplata llakiq karmi kusalata rikashuyllapata munani. Chaqa munashay kriyiq masiykuna imanutaq tukuy imanchik katinmaqa kusalata aligriyanchik, chaynumi qamkunapis kusalata aligriyachimankillapa. Chaynami kusalata munani maydiyapis Amitunchikpi kriyishaykillapanulla shachinakur kawsanaykillapata.

² Chaymi kananqa warmi uknisituykuna Evodia chaynulla Síntique, kusalata rugashaykillapa amana uknikillapa uknikillapa anyanakur imanachu, ashwan kusala shumaqtana Amitunchik munashushanllapanulla kawsayllapa.

³ Nataq qam tukuy yaçhachikuyipi yanapamaqniy Siziguta-shuypaqami kusalata rugashayki yanapanaykipaq chay kriyiq warmisitakunata. Chaqa paykunaqami, tukuy wakin yanapaqniykunawan, chaynulla chay ukninchikllapa Clementiwan ima pullay kar Jesucristupaq yaçhachikutiyqa, kusalata yanapamaran. Chaymi paykunapa shutintaqa Tayta Dyusqa aykapina librunpi iskribisha, tukuy tyimpupaqna kawsananllapapaq.

⁴ Chaymi qamkunaqa maydiyapis kusalata aligriyayllapa Amitunchiklapi yarpukur. Chaynulla qashan nishaykillapa: ¡Aligriyayllapa! nir.

⁵ Chaqa qamkunaqami Amitunchik Jesucristo shamunan diyaqami shipchana nir yaçhankillapa. Chaymi ashwan kusala shumaqta kawsatkillapa, tukuy la rikashurllapaqa kusa shumaq llakipakuq runakunapaqna riqsishunqallapa.

⁶ Chaynullami ima pasashutinllapapis amami imapaqpis yarpupakunkillapachu. Ashwanmi ima katinpis Taytanchik Dyusman waran waran mañakunkillapa. Chaynu mañakutkillapa yanapashushanllaparaykumi, ashwan payji ima nir alabankillapa.

⁷ Chaynu kawsatkillapaqami Tayta Dyusqa, Jesucristupi kriyishaykillaparayku kusala shumaqta yarpuchir alliplata aligriyachishunllapa, amana maydiyapis llakinaykillapapaq. Chaqa chay aligriyachimanchikllapa chayqami kusala ukman shumaqari.

Imata yarpurpis allin kaqlapaq yarpushunllapa

⁸ Chaymi kananqa kriyiq masiykuna tukchinaypaqnaqa kaynulata maydiyapis yarpunaykillapata munani: Tukuy chiqap kaqkunlapapi, chay kusa rispitaypaq kaqkunlapapi, allinla kaqkunlapapi, chaynulla tukuy karanla kaqkunapi, shumaq kaqkunlapapi, chay imapis kusa alabaypaq kaqkunlapapi ima.

⁹ Chaynulla imatapis chay yaçhachishushayllapakunataqa rurankillapa. Chaymi willashutiyllapa imanun uyakushaykillapanulla, chaynulla imata ruraqta rikamashaykillapanulla rurar kawsankillapa. Chaynuqami shumaqta kawsachimaqninchik Dyusninchikllapaqa maydiyapis mana dijashurllapachu, pullaykillapa kanqa.

Pablumi Filipospi kriyiqkuna yanapashanpaq payji nin

¹⁰ Kriyiq masiykuna, nuqaqami Amitunchikta kusalata payji nini qashan yanapamaq qallarishaykillaparayku. Chaqa kusalatami kunfyakayaray, mana qunqamayankillaparaqchu kanqa nir. Ashwanmi kusalata yanapamanarmapis, mana mayqanpis apamunanpaq katin, mana kaçhamuyta puytiraykillapachu.

¹¹ Piru chaynu nishurllapaqa manami nishuyanillapachu, kusalata imaykuna faltamatinmi kawsayaray nirqa. Chaqa nuqaqami yaçhashana kani imay kaqkunlawan kawsarmapis.

¹² Chaymi kusala imayjun kar, chaynulla mana imay katinmapis nuqaqa mana kwashayayta yaçhanichu. Chaqa unta mikur, chaynulla mana mikurmapismi kusa aligrila kawsayta yaçhakusha kani. Chayraykumi imanun katinpis mana imalapaqpis llakinichu.

¹³ Chaymi tukuy ima pasamatinpis, Jesucristo pudirninwan yanapamashanrayku, shachinakuyta puytini.

¹⁴ Piru qamkuna, imaykillapa kaqkunlawan yanapamarllapaqami, kusala allinta rurashaykillapa.

¹⁵ Chaqa Macedonia pwiblumanta lluqshir, Jesucristupi imanun kriyir washakananllapapaq nir uklaw pwiblukunapi yaçhachikuq qallaritiyqami, qamkuna Filipos pwiblupi kriyiqkunala, ima ministishaypipis yanapamaraykillapa.

¹⁶ Chaqa Tesalónica pwiblupi katiymapis, ashwan ayka kutimi qamkunaqa ima ministiyashaytaqa kaçhamuraykillapa.

¹⁷ Piru chaynu yanapamatkillapaqa, manami nuqaqa yarpunichu maydiyapis chaynulla yanapamayankillapa kanqa nirqa. Ashwanmi munani chay yanapamashaykillaparayku kusa mas imayjun yupayna kanaykillapapaq Amitunchikpa naypanpiqa.

¹⁸ Chaqa chay ukninchikllapa Epafrodituwan kaçhamushaykillapatami tukuyta ay-pashana kani. Chaymi chaynu kaçhamur kusalata yanapamatkillapami, mana imapis faltamashanachu. Chaqa tukuy chay kaçhamushaykillapaqami, imanutaq uk insinsyumaqa kusala mishkita asyakun, chaynu kusala shumaq Dyusninchikpaqqa.

¹⁹ Chaymi kusala imayjun Taytanchik Dyusqa, Jesucristurayku imata ministishaykillapapipis kusalata yanapashunqallapa.

²⁰ Chayraykumi, ¡Taytanchik Dyuslatana tukuy tyimpu alabashunllapa! ¡Chaynumi kanqa!

Pablumi tukukananta saludakun

²¹ Jesucristupi tukuyla kriyishanrayku Dyusninchikpana kaqninkunatami saludapamankillapa. Chaynullami kay pullaypi kaq kriyiq masinchikkunapis, qamkunapaq saluduta kaçhamunllapa.

²² Chaynumi ashwan Dyuspa tukuyla wakin kaqninkunapis qamkunata saludashunllapa. Piru ashwanmi Romapa gubyirnun Cesarpa wasinpi sirbikuqkunapis mas saluduta qamkunapaqqa kaçhamunllapa.

²³ Kriyiq masiykuna, qamkunapaqmi kusalata Amitunchik Jesucristuman mañakuni, pay llakipashurllapa kusalata yanapar ima kawsachishunanllapapaq.

Chaynumi kanqa.

Colosenses

Pablumi kartanta kaçhan Colosapi kriyiqkunaman

Colosas pwibluçami, prubinsya Asiapi kaq. Colosasmançami Amitunchik Jesucristupa shumaq rimaynintaqa çhachiran Epafras, mana Pabluchu (1.7-8). Chaynu yaçhachikutinmi achka kriyiranllapa Amitunchik Jesucristupiga.

Apustul Pablo karsilpi kar qischakayarmi yarpuran, Colosas pwibluman chay mana allinta yaçhachikuqkuna çhashanta (2.8). Chay mana allinta yaçhachikuqkunaçami kaynu niyaranllapa: Moisés mantakushannulla fyistakunata ruraypaq, chaynulla chay samana diyatapis mas kasuypaq nir (2.16-17). Chaynullami niyaranllapapis: Wakin mikuykunatalata mikuypaq (2.21), chaynulla angelkunata aduraypaq, luryaman çhanallapapaq nir (2.18).

Chaynumi apustul Pabluga kay kartanpiqa intrachikuran imanumi Amitunchik Jesucristuga kusalata munamanchik (1.15-20), chaynulla imanu kruspi wanur washamashanchikta ima (1.21-22; 2.14-15). Chaynullami intrachikuranpis Jesucristo munashannulla kawsanallapapaq nir (3.1-4.18).

Pablumi saludakun

¹⁻² Nuqa Pablumi, Tayta Dyus munashannulla Jesucristupa apustulnin kani. Chaymi tukuyta Colosas pwiblupi, Dyus akrashan chiqap kriyiq kaqkunaman, kriyiq masiy Timoteuwan pulla kar iskribimuni. Chaymi Taytanchik Dyusta, chaynulla Amitunchik Jesucristutapis kusalata mañakuni llakipar tukuy imapi yanapashunanllapapaq, chaynulla kusala shumaqta kawsachishunanllapapaq ima nir.

Pablumi Dyusta payji nin kriyiqkunapaq

³⁻⁴ Willamasha katinllapami, yaçhanillapa qamkunaçashi Jesucristupi allita kriyirlapa, kriyiq masinchikkunata llakipar yanapankillapa nir. Chayraykumi Amitunchik Jesucristupa Taytan Dyustaqa, waran waran qamkunapaq mañakur, kusata payji ninillapa.

⁵ Chaqa Jesucristupi kriyir yanapanakur imaqa, maydiyaqa Taytanchik Dyuswan luryanpi pullana kayankillapa kanqa nir yaçhar, chaytaqa rurayankillapa. Chaynulla Amitunchikpa chiqap nishankunata yaçhachishushallapa katinmi, yaçhankillapa imanu washakanaykillapapaqqa.

⁶ Qamkunatami Taytanchik Dyus llakipamashanchikllapa nir Epafras yaçhachishutinllapa kusata kriyir, masta achkayaraykillapa. Chaynullami ukkunapis yaçhachikutinllapa, mastana achkayashallapa Dyuspi kriyiqkunaqa.

⁷ Nishushayllapanu, chay kusa munashanchikllapa Epafrasmi, Jesucristuta sirbiq kar tukuy chaykunata yaçhachishushallapa katin, qamkunaqa allita yaçhankillapa. Chaqa payqami Jesucristupi kriyishanrayku, nuçakuna yupaylla kar, mana chaypi katiyllapamapis yaçhachishuranllapa.

⁸ Chaymi willamashapis qamkunapaq, Dyuspa Ispiritunwana kar, shumaqta munanakunkillapa nir ima.

⁹ Chayraykumi, nuçakunaqa yaçhashayllapamanta-pacha mana qunqarchu, kanankaman Taytanchik Dyusmança qamkunapaq mañakunillapa. Mañakunillapami, tukuy pay munashankunata allita intrachishutinllapa, tukuy imatapis allita intrakaqna kanaykillapapaq.

¹⁰ Chaynu karçami, qamkunaqa Dyuspa kaqninkunana kar imatapis karanlatana rurankillapa. Chaynullami rurankillapapis imanutaq payta kusa allinta yarpuchishanullata. Tukuy chaynu pay munashannulla kawsarçami, Dyuspaqqa mastana intrakar, manana wakaçllapinachu kankillapa kanqa.

¹¹ Mañakunillapapismi Taytanchik Dyusqa kusala shumaq pudirninwan yanapashutinllapa, ima pasashutinllapapis shachinakur, amana ima mana allinkunapiqa yarpurchu, paylapina allita yarpunaykillapapaq.

¹² Chayna ashwan kusa aligrila, Tayta Dyustaqa payji ninkillapa. Chaqa payqami, shumaqchashushallapa tukuy wakin kriyiqkunawanmapis pullalla, chay kusala shumaq achkila mantakuyninpi kanaykillapapaq.

¹³ Dyusmi washamashanchikllapa chay tutaparaqpi mana allinta rurachikuq dyablupa makinmanta. Chaynu washamarninchikqami Wamran Jesucristo kusala shumaqta mantakuyashanpina çhuramashanchik.

¹⁴ Chaqa Jesucristumi uchakushanchikllaparayku pagrakuq yupay, kruspi [yawarninta îchar] wanuran uchanchikkunamanta pirdunamanallapapaq.

Jesucristumi tukuypa amun karmapis Dyuswan shumaqchamanapaq wanuran

¹⁵ Jesucristumi paylla Dyus kar, rikachimanchik Tayta Dyus imanunirpis, Dyusta michka mana rikasha kashamapis. Chaqa payqami tukuy imata rurashankunamantaqa naypaqllata karanllana.

¹⁶ Chaymi payrayku, tukuy imapis rurakaran, unaq syilupi, kay pachapi rikaypaq mana rikaypaqkunamapis, chaynulla mana rikaypaq mantakuqkunamapis. Chaymi tukuyula chay rurakashakunaqa payllapaq kanqa.

¹⁷ Jesucristumi, tukuy chay rurakashakunamantaqa naypaqllata karanllana. Chaymi, tukuy chaykunapa amun katin, payrayku imapis kayanllapa.

¹⁸ Chaynulla, payllami tukuy kriyiqkunapa yaçhachikuqnin, mantakuqnin ima, imanutaq uk runamataqa, uman kawsachin chaynulla. Chayraykumi, wanurpis tukuy wanushakunamanta qashan kawsamuran, tukuy imapimapis naypaqllapi kananpaq.

¹⁹ Chaqa, Dyusqa Jesucristuwanqa chaylla imapipis kananpaq niran, tukuy yaçhayninpi, yarpuyninpi, pudirninpi imamapis.

²⁰ Chaymi runakuna mana allinkunata rurashanllaparayku kruspi yawarninta îchar wanuran, tukuy kay pachapi, unaq syilupi, allin mana allin kaqkunamapis, Tayta Dyuswan shumaqchakashana kananpaq.

²¹ Unayqami qamkunaqa mana allinkunata yarpur ruraran ima, Dyuspa kuntran kar paymantaqa karupllapi yupay karaykillapa.

²² Nataq kanan-shuypaqa, Akrashan Jesucristo uchanchikllapapaq wanushanrayku, Dyusqa qamkunawan shunqukashana. Chaytaqami Dyusninchik ruraran, tukuy nuqanchikkunaqa mana uchayjun kar kusa allinlana, kusa shumaqchakashana kasha, payqa pullakumanapaq.

²³ Piru chaynu paywan pulla kanaykillapapaqqami, imanun washakanaykillapapaq yaçhachishushanllapata ama dijarchu, chayllapi allita kriyiyllapa. Chaqa chay yaçhachishushanllapallatami tukuy pacha maylawpipis yaçhachikushallapa. Chaynulla nuqa Pablupis chayllatami yaçhachikuni.

Tayta Dyus Pabluta akraran

²⁴ Kriyiq masiykuna, kananqami qamkunaqa Jesucristupa kwirpunna kankillapa. Chaqa qamkunaraykumi kusalata Jesucristuqa qischakaran. Chaymi nuqapis kriyir washakananllapapaq yaçhachikur qischakarmapis kusalata aligriyani.

²⁵ Chaqa chaynu kriyiqkunata sirbinaypaqmi Tayta Dyusqa akramasha. Chaynullami nimiran, paypa shumaq rimayninta tantar yaçhachikutiy kriyir washakananllapapaq nir.

²⁶ Piru kay imanun washakananllapapaq nir, Tayta Dyus kusa unaymanta-pacha payla yarpushantaqami, mana mayqantapis intrachiranchu. Nataq kanan-shuypaqami paypa tukuy allin kaqninkunataqa intrachimashanchikllapana.

²⁷ Chaymi chay kusala shumaqta payla yarpushanta intrachimarninchikllapapaq, tukuy mana Israelmanta kaqkunatapis washayanqa nir intrachimaranichikllapa. Chayraykumi Wamran Jesucristuta kaçhamuran, paypi tukuy kriyisha nuqanchikku-nawanna katin, Dyusninchik mantakuyashan luryanpina kawsanallapapaq.

²⁸ Nuqakunami Jesucristupaq kusalata willar ima tukuyta yaçhachinillapa imanu washakananllapapaq nir. Chaynulla kusata intrakar ima yaçhachikunillapa Jesucristupa naypanmanqa kusa allinlana qimikananllapapaq.

²⁹ Chayraykumi Jesucristo kusa yaçhayninwan, pudirninwan yanapamatin, mana shaykurchu yaçhachikur trabajani.

2

¹ Nuqami yaçhanaykillapata munani, imanumi qamkunapaq mana shaykurchu waran waran mañakuni nir. Chaynulla Laodicea pwiblupi kriyiqkunapaq, chaynulla wakin kriyiqkuna mana riqsimashakunapaqpis mañakuni.

² Imanullapismi yanapashunayllapapaq yarpuni. Qamkuna animuta aypar shumaqta kuytanakur kawsayllapa, allita yaçhanaykillapapaq Dyuspa nishankunataqa. Munanipismi qamkuna yaçhanaykillapata, Tayta Dyus unaymanta-pacha Wamran Jesucristuwan imata rurananpaq payla yarpushanta.

³ Chaqa Jesucristupi kriyirqami, intrakanichik Tayta Dyuspa yaçhayninpaq, munayninpaq imamapis.

⁴ Kaykunatami, qamkunata willashunillapa, ama mayqanpis kusa ukman shumaq yupay imakunapaq willashurllapa imaqa llullachishunanllapapaqchu.

⁵ Chaqa qamkunapa mana pullaykillapa karmapismi, yarpuyinpiqa qamkunawan kani. Chaymi aligriyani qamkunaqashi kusa shumaqta kawsankillapa Jesucristupi allita kriyirllapa nir yaçhasa kar.

Mushuq kawsaytami tarinchik Jesucristupi kriyir

⁶ Chayrayku qamkuna, imanuchi Amitunchik Jesucristo washamaqninchik nir allita kriyiraykillapa, chaynulla pay munashanta rurar ima kawsankillapa.

⁷ Chaynulla, paylapi allita kriyir çhupakusha yupay, paylapi kunfyakar shumaqta kawsayllapa, imanutaq paypaq willashuranllapa chaynulla, Tayta Dyusta kusata payji nir ima.

⁸ Amami dijakarchu kuytakankillapa, mayqanpis ama llullachishunanllapapaq. Kuytawkish chay mana sirbiq yanqa imakunata yaçhachikuqkuna ingañashutinllapa paykunamatana kasutkillapa. Chaqa paykunaqami yanqa kriyinanlata, kay pachapi mana allinta rurachikuqkunallapaq yaçhachikur, Jesucristupaqqa mana yaçhachikunllapachu.

⁹ Chaqa Tayta Dyuspa tukuy yaçhaynin, yarpuyin, pudirninmapis, yaçhayanchik Jesucristupi nir, michka kay pachaman shamur runapaq tikrakasha katinmapis.

¹⁰ Chaynu katinmi, qamkunaqa Jesucristupi kriyishaykillaparayku imapipis pullaykillapa kanqa. Chaqa Jesucristuqami tukuyman mas pudirniyun, chay rikaypaq, mana rikaypaq mantakuqkunamanmatapis.

¹¹ Chaynulla, Jesucristupi kriyir paywan pullana katkillapa, payqa tukuy uchaykillapamanta washashuranllapa. Chaynu washashurllapami, mana chay siñal kustumriraykuchu, * ashwan yarpuyinikita shumaqchar imami akrashushallapa Dyuswanqa pullana kanaykillapapaq.

¹² Qamkuna shutikurllapaqami, Jesuswan pulla pampakaq yupay karaykillapa amana uchakunaykillapaq. Chaymanta qashan paywan pulla mushuqmanta

* **2:11** Siñal kustumriqa Israel pwiblumanta runakunapaqqa kaynu kaq: Uk ullqu wamritu nasishanmanta uchu diyayjunna katinqa, uk siñalsituta ruraqllapa chay wamritupa kwirpunpi, payqa Dyuswan pullana kanapaq nir.

kawsamuq yupay karaykillapa, allinlatana ruranaykillapapaq. Chaqa kriyiraykillapari Jesucristuta kawsachimusha kusa puytiq Dyusninchikllapapi.

¹³ Qamkunami unayqa wanusha yupaylla karaykillapa yarpuykillapapiqa, chay uchakushaykillaparayku. Chaynulla, chay siñal kustumrita mana rurashaykillaparaykumi, Dyuswan mana pulla kayta puytiraykillapachu. Piru kananqami Tayta Dyusqa uchanchikmanta pirdunamarninchik, mushuqmantana kawsachimashanchik, Jesucristuwan pullana kanallapapaq.

¹⁴ Dyusmi unay mantakushankunata mana kasushallapaqa, kastigamanallapapaq karan. Piru chaynu mana kastigamanarninchikmi, limpu ashuchiran yarpuyinmanmatapis chay mana allinta rurar uchakushanchiktaqa, Jesucristo kruspi wanushanrayku.

¹⁵ Chaqa Jesucristuraykumi, chay mana rikaypaq mana allinta rurachikuq mantakuqkunata binsiran, Tayta Dyusqa. Chaynu chay mana rikaypaq kaqkunata binsirmi, tukuyta naypanpi pingaypaqta dijaran, prisuta yupay.

¹⁶ Chayrayku mayqanpis kaykunalata mikur, upyar, fyistata año año, mis mis rurar, simanapaq uk diyalapi Dyus munashanta rurar ima Dyuspaqqa allin kanchik nir ima willashutinllapapis, ama tukuy chaykunataqa kasunkillapachu.

¹⁷ Kaykunaqami, Wamran Jesucristo shamunankaman yanqa intrachimanalapaq karan. Piru kananqami tukuy chaykunapaqqa yañhanchik, Jesucristo shamushanmanta-pacha, paypi kriyir allin kanchik nir.

¹⁸ Chaynulla amami dijakankillapachu, Dyusta kusa allita kasuq tukuqkunamantaqa. Chaqa paykunami angelkunata adurani nir, shumaqkunata musqupaq yupay rikani nir, kusala shumaq Dyuswanqa nir yanqa alabakanla pay yarpushannulla.

¹⁹ Chaynu nirmapis, paykunaqa mana pullachu Jesucristuwanqa. Chaqa Jesucristumi tukuy paypi kriyiqkunapaqa umanllapa yupay. Chaqa umanchik katinmi kwirpunchikpi kaq partinkunaqa trabajayta puytin. Chayrayku Jesucristo umanchik katin, tukuywan shumaqta kuytanakur ima kawsayta puytinchik Tayta Dyus munashannulla.

²⁰ Qashanmi nishunillapa: Qamkunaqami, Jesucristo uchaykunamanta washamananpaq wanusha nir kriyirllapanaqa, qamkunapis chay uchaykillapataqa wanuchisha yupayna kankillapa. Chaymi, Dyusta mana kasuq runakuna washakanallapapaq nir mantakuyashankunataqa, amana kwintachaypaqnachu. Chaynu katinga, ¿imapaqta qamkunaqa chaykunataqa kwintachanayankillapa?

²¹ Chaqa paykunaqa ninllapa: Kaykunalata willashun, kaykunalata mikushun, kaykunalata makinchikwan aypashun ima nir.

²² Tukuy kaykunami, chay imakuna tukukaqlapaq, yanqa runakunapa mantakuyninla, yañhachikuyninla, ima.

²³ Piru chiqaptami chaykunaqa kusa allinta ruraq yupay tukur, kwirpunta tukuy imapi tantyakachiq yupay tukur imaqa, kusa shumaqpaq yupay yarpuchimanchik. Chaynu katinmapis, tukuy chaykunaqa mana sirbinchu yarpuyinllapapi Dyuswan kusa shumaq kananllapapaqqa.

3

Unay kawsananchik kanan kawsananchik

¹ Nishunillapapismi: Jesucristo kawsamushanrayku qamkunapis mushuqmanta kawsamuq yupayna, Dyus munashankunata rurayta yarpuyllapa. Chaqa syilupimi Jesucristuqa Dyuspa allilaw qichqanpi tayan.

² Chaynullami Dyus munashanlapi yarpur, kay pachapi mana allin kaqkunataqa, ama rurayta yarpushunllapalamapischu.

³ Chaqa qamkunaqami kriyishaykillaparaykuqa uchaykillapapaq wanur, kawsamusha yupayna kankillapa. Chaymi ashwan Tayta Dyusqa mushuq kawsaytana qushurllapa, Jesucristuwanna kawsanaykillapapaq nisha. Piru wakinkunaqami, tukuy chaykunapaqqa mana intrakanllapachu.

⁴ Chaqa Jesucristumi kawsaynikillapaqa. Chaymi maydiya pay kusa llipyalla pudirninwan rikarimutinqa, qamkunapis paywan pullana kusa shumaq allinna rikarinkillapa.

⁵ Chayraykumi kay pachapi kaq mana allin ruraykunataqa wanuchisha yupayna dijayllapa. Chaymi runa kar, manaqa warmi masayjunna karmapis amami ukwan ukwan pununkillapa. Chaynulla mayqanpis manaraq masayjun karpis amami mayqanwanpis pununkillapachu. Amami kusala pinqaypaq imakunata rurankillapachu. Chaynulla amami kwirpuykillapa munashan mana allin kaqtaqa rurankillapanachu. Amami imaykillapatapis tantakuyta munankillapachu. Chaqa chaynu imankunalapi yarpuqkunaqami, Dyusninchikta mana adurarchu, ashwan chay iman kaqkunalata aduraq yupayna.

⁶ Chaynu tukuy mana allinkunata ruraqkunamanqami, Tayta Dyusqa piñakur, kusala manchaypaq kastigutana kaçhamunqa.

⁷ Piru qamkunapismi unayqa chaynu kusa mana allin imakunata rurar kawsaq kankillapa.

⁸ Nataq kanan-shuypaqami tukuy chaykunataqa dijashaykillapana. Chaymi amana sunsunulla piñakuyllapachu. Amami tukuy mana allinkunataqa rurankillapachu. Chaynulla amami jurapakunkillapachu. Amami sunsunullaqa rimankillapa imachu.

⁹ Chaynulla amami ukninchikllapa ukninchikllapapis llullachinakunkillapachu. Chaqa unay imanu kar rurayashaykillapakunataqami dijashaykillapana.

¹⁰ Chaynu karmi, imanutaq Tayta Dyus payta yupay mushuqmantana rurashushanllaparayku, allinlatana rurar kawsayllapa. Chaymi unay kawsayashaykillapamantaqa shumaqtana kawsar, waran waranqa allitana riqsinkillapa paytaqa.

¹¹ Chaynuqami Jesucristupi tukuy kriyiqkunaqa paypalla kanchikllapa, michka Israel, mana Israel runakuna kar, chay siñal kustumrita rurasha kar, mana rurasha karmapis. Chaynulla uklawmanta kar, yaçhaq, mana yaçhaq, sirbikuq, mana sirbikuq karmapis, chaylla paypaqqa kanchikllapa. Chaqa payqami tukuypa mantaqnin kar, maypipis pullanchikllapa.

¹² Chayraykumi Tayta Dyusqa kusalata munashurllapa, akrashushallapa, Dyuspa kusa allinla kaqninkunawan pullana kanaykillapapaq. Chaynami kusata llakipanakur, yanapanakur, ama kusa kani nir alabakarchu, ima katinpis uknikillapata shumaqta rikar, uknikillapa imata mana das ruratinpis yarar ima kawsayllapa.

¹³ Chaynulla ima mana allinta uknikillapa rurasha katinpis uknikillapa uknikillapa pirdunanakuyllapa, imanutaq Amitunchik Jesucristo pirdunashuranllapa chaynulla.

¹⁴ Piru tukuy kaykunamantaqami uknikillapawan kusalata llakipanakur kawsayllapa. Chaqa chaynuqami uk yarpuyllana kar, kusa shumaqta kawsankillapa.

¹⁵ Tayta Dyusqami, uk kwirpula kanallapapaq Jesucristurayku akramashanchikllapa. Chayrayku, tukuy shunqunchikwan aligriyar Tayta Dyusta payji nir ima, ukninchikkunawan kusa shumaq allintana kawsaypaqllapa.

¹⁶ Jesucristupa shumaq rimayninta yaçhakushaykillapatami allita yarpur, shunquykillapapi purichinkillapa. Chaynami allita intrakashaykillapamanta, uknikillapa uknikillapa yaçhachinakur animachinakunkillapa. Chaynulla tukuy shunquykillapawan Tayta Dyusta payji nir, salmukunata, himnukunata, Amitunchikpa kusa shumaq takikunata takir aligriyachiyllapa.

¹⁷ Chaymi tukuy imata rurar, imata rimarpis, Amitunchik Jesucristupa shutinpi payji niyllapa Taytanchik Dyustaqa.

Pablumi yaĉhachikun imanumi kriyiqkuna kanqa nir

¹⁸ Qamkuna kriyiq warmikuna, Amitunchik Jesucristupi kriyiq kashaykillaparakunimi, allita runaykillapata kasuyllapa.

¹⁹ Chaynulla kriyiq runakuna, warmikillapatami kusalata llakipar, ama sunsunulla willar imaqa llakichinkillapachu.

²⁰ Wamrakuna, taytaykillapata kusa rispituwan tukuy imapi kasuyllapa. Chaqa chaynuqami, Amitunchikta aligriyachiyankillapana.

²¹ Chaynulla qamkuna, tayta kaqkunapis amami wamraykillapata imapaq sunsunulla willar imaqa piñachinkillapachu. Chayna ama imapipis disanimakunanllapapaqchu.

²² Qamkuna sirbikuq kaqkunapis, kay pachapi kaq mantaqnikillapata tukuy imapi allita kasunkillapa. Amami paykuna pullaykillapa katin, paywan allinpi kanaypaq nir yarpurlachu imatapis rurankillapa. Ashwanmi Amitunchik Jesucristuta manchar sirbiq kashaykillaparakunimi, imata rurarpis tukuy shunquykillapawan yarpur rurankillapa.

²³ Chaymi imata rurarpis, amami kwashalla imachu rurankillapa. Ashwanmi imatapis ama runakunapaq ruraq yupaychu, Amitunchiklapaq yarpur rurankillapa.

²⁴ Chaynuqami yaĉhankillapana imanumi Amitunchikqa pagrashuqllapa yupay, arnishushanllapataqa qushunqallapa nir. Chaqa chiqap Amitunchik Jesucristutami sirbiyankillapa.

²⁵ Piru chay mana allinta ruraqkunataqami, Dyus kastiganqa. Chaqa payqami tukuyta allita rikar yaĉhamanchikllapa.

4

¹ Qamkuna mantakuqkuna, imatapis karanlata rurar sirbiqnikikunata llakipayllapa. Chaqa allita yarpuyllapa, unaq syilumanta Amitunchikmi qamkunatapis mantashuyanllapa nir.

² Maydiyapis ama shaykurchu Dyusman mañakuyllapa. Chaynulla imapaqpis alamirala kayllapa Dyusta payji nir ima.

³ Mañakunkillapapismi nuqakunapaq. Chaqa nuqami Tayta Dyus unay payla yarpushan, shumaq rimayninta yaĉhachikushayrayku prisu kani. Chayraykumi mañakunkillapa, Tayta Dyus yanapamatinllapa Jesucristupa shumaq rimayninta yaĉhachikunayllapapaq.

⁴ Chaynullami mañakuyllapapis, imanutaq yaĉhachikunaypaq kani chaynulla, kusa intrakaypaqta yaĉhachikunaypaq.

⁵ Nishaykillapapismi: Kay tyimpu kashanllaqami imuraspis allita tantyakar mana kriyiqkunawanmapis allinlata rurar kawsayllapa.

⁶ Chaymi paykunawan parlarllapamapis shumaqta parlayllapa. Chaynami chay parlashaykillapaqa, uk mikuy kaĉhiwan kamakachikasha yupay, kusa shumaq kananpaq. Chaynulla imata tapushutinllapamapis karanlata willankillapa.

Pablumi tukukananta saludakun

⁷ Nuqapaq kusala munashay kriyiq masinchikllapa Tiquicumi, tukuy imata willashunqallapa. Chaqa paymi, nuqa yupaylla Amitunchikta sirbiq kar, kusata yanapamasha.

⁸ Chayraykumi payta qamkunaman kaĉhamuni imanumi kaypi kanillapa nir willar, masta animachishunanllapapaq.

⁹ Tiquicuwana pullaqami kaĉhamunipis, kusala munashanchikllapa chiqap kriyiq masinchikllapa Onesimuta. Chaqa payqami qamkunamanta uknikillapa. Chaymi paykunana willashunqallapa imata rurayashayllapapaqmapis.

¹⁰ Nuqawan pulla karsilpi kaq Aristarcumi, saludashunllapa. Chaynulla Bernabipa primun * Marcospis saludashunllapa. Qamkunami Marcospaq yaçhankillapana, watukushutinllapaqa allita samachinaykillapapaq nirmapis.

¹¹ Chaynullami saludashunllapapis ukninchikllapa Jesuspis. Chaqa payllatami Justo ninllapapis. Kaykunalami Israelmanta kriyiqkuna nuqata, Dyus mantakuyashanpaq yaçhachikur ima yanapamar, kusalata kunsulamaramapis.

¹² Saludashunllapapismi Jesucristupa sirbiqnin Epafras. Paymi qamkunamanta uknikillapa. Chaymi qamkunapaq Dyusman mana shaykuq mañakuyan, mas allita kriyir, kusalata shachinakur, Dyus munashannulana rurar kawsanaykillapapaq.

¹³ Nuqami uk tistigu yupay allita yaçhani imanumi qamkunapaq Epafras yarpun Laodicea pwiblupi, Hierápolis pwiblupi katkillapamapis nir.

¹⁴ Saludashunllapapismi rimidyakuq kusala munashanchikllapa ukninchik Lucas, chaynulla Demaspis.

¹⁵ Laodicea pwiblupi ukninchikkunatami saludapamankillapa. Chaynullami Ninfata, chay wasinpi tantakaq kriyiqkunatapis saludapamankillapa.

¹⁶ Chaymanta, kay kartata tukuyqa naypanpi liyitkillapanaqa, Laodiceapi kriyiqkunapa naypanllapapipis liyinqallapa. Chaynulla Laodiceapi kriyiqkunapaq kartata kaçhasha karay chaytapismi, liyinkillapa.

¹⁷ Nataq, kriyiq masinchik Arquiputa-shuypaqa willayllapa, Amitunchik imata rurananpaq nishantaqa, karanlata yaçhachikunanpaq.

¹⁸ Nuqa Pablumi kusalata saludashurllapa ima, nuqalla iskribimuni. Amami qunqarchu Dyusman mañakunkillapa. Chaqa prisullaraqmi kani. Chaymi Taytanchikllapa Dyusman mañakuni kusalata llakipar yanapashunanllapapaq.

Chaynumi kanqa.

---

* **4:10** Wakin iskribikashakunapimi “Bernabipa subrinun” nin.

1 Tesalonicenses

Pablumi punta kaq kartanta kaçhan Tesalonicapi kriyiqkunaman

Tesalónica pwibluqa Macedonia prubinsyapimi karan. Macedonia prubinsyaqami Grecia nasyunpi karan. Tesalónica pwibluman apustul Pablo çhar yaçhachikutinmi, wakin runakuna kusa aligrila Amitunchik Jesucristupi kriyiran. Piru ashwan wakinkunami, Pablo yaçhachikushanpaq kusa ukmanta yarpur, kuntranna tikrakaran. Chaymi wanuchiya munatin, Pabluga riran Berea pwibluman. Ritinnaqa, Jesucristupi kriyiqkunatana qischaranllapa. Masta intrakanarqa, liyishun Hechos 17.1-15.

Atenas pwiblupi karmi, Pablo kusalata llakiran Tesalonicapi kriyiqkunapaq. Chaymi imanunir yaçhayta munar, kaçharan Timoteuta, paykunata watukunanpaq (2.17-3.5). Pablumi riran Corinto pwibluman. Chaypi katinmi, Pablo kayashanman Timoteo tikrakaran willaq: “Michka qischakarpis, Tesalonicapi kaq kriyiqkunaqa kriyishannulla shachinakuyan” nir (3.6-13). Chaynu willatinmi, kusa aligrila Pablo kay kartata iskribiran paykunaman (1.1-2.16). Kay kartanpimi, kriyiqkunataqa yarpuchiran, Tayta Dyus munashannu kawsananpaq (4.1-12), chaynulla Jesucristo tikrakamuyan nir (4.13-5.11).

Pablumi saludakun

¹ Nuqa Pablumi, ukninchikkuna Silvanuwan, * Timoteuwan pulla, kay kartata iskribimuni qamkuna Tesalónica pwiblupi kriyiqkunaman. Chaqa qamkunatami Taytanchik Dyus chaynulla Amitunchik Jesucristo pullakushushallapa. Chaymi Taytanchik Dyusman mañakuni, llakipar tukuy imapi yanapashunanllapapaq, chaynulla kusala shumaqta kawsachishunanllapapaq ima nir.

Tesalonicamanta kriyiqkunami ukkunata animachin

² Kriyiq masiykuna, imuraspismi qamkunapaq yarpur Taytanchik Dyusman kusalata payji nir ima, mañakunillapa yanapashunanllapapaq.

³ Chaynullami imuraspis Taytanchik Dyuspa naypanpi mana qunqanillapachu, imanumi qamkunaqa Jesucristupi allita kriyir, payta kusalata munar yaçhachikunkillapa nir. Yaçhanillapapismi Amitunchik Jesucristupi kriyishaykillaparayku qischakarmapis, kusalata shachinakunkillapa, maydiyaqa paywana kawsashaq nir yarpur.

⁴ Kriyiq masiykuna, yaçhashanchikllapanu qamkunataqami Taytanchik Dyus kusalata munar akrashushallapa paypa kaqninkunana kanaykillapapaqqa.

⁵ Chaqa qamkunata Jesucristupa shumaq rimayninta yaçhachishurllapaqa, manami nuqakuna munashaynullachu yaçhachishurayllapa. Ashwanmi Dyuspa Santu Ispiritun pudirninwan yanapamatinllapa, allita intrakar yaçhachishurayllapa. Chaymi allita yaçhankillapa, imanumi qamkunapa byinnikillapapaq kusalata munar ima yaçhachishurayllapa nir.

⁶ Qamkunaqami imanutaq Amitunchik Jesucristo kawsashannulla nuqakunapis kawsaqta rikamashaykillaparayku, Amitunchikpa shumaq rimaynintaqa kusata aligriyar ima uyakuraykillapa, Santu Ispiritu yanapashutinllapa kusalata qischakar imamapis.

⁷ Chaynu kriyirllapami Macedonia, Acaya lugarpi tukuy kriyiqkunataqa kusalata animachishaykillapa, Jesucristupi masna kriyinanllapapaq.

* 1:1 Silvano nirqami intrachimanchikpis Silas nir.

⁸ Piru kananqa manami Macedonia, Acaya lugarlapichu Amitunchikpa shumaq rimaynintaqa yaçhanllapa. Ashwanmi qamkunamanta qallarirqa tukuy intiruta shikwakasha. Chaymi maylawta ritiyllapapis willamanllapa imanumi Dyuspi kusalata kriyinkillapa nir. Chayraykumi qamkunapaqqa paykunaqa manana ministinllapanachu imanumi kriyinkillapa nir willanayllapapaqqa.

⁹ Ashwanmi paykunalla rimanllapa qamkunata watukushutiyllapa imanumi shumaqta samachimaraykillapa, imanumi chay yanqa dyus nishanllapakunata adurayashaykillapata dijasha, kusata aligriyar chiqap kawsaq Dyustana sirbiyankillapa nir ima.

¹⁰ Ninllapapismi, qamkunaqashi Dyus, Wamran Jesucristuta kawsachimushanta yarayankillapa syilumanta tikrakamuyan nir ima. Chiqaptami chayqa. Chaqa Jesucristumi chay kusala saqra manchaypaq shamuq kastigumantaqa washamashunllapa.

2

Pablumi Tesalonicapi yaçhachikushanta yarpuchikun

¹ Kriyiq masiykuna, qamkunallami yaçhankillapa watukushushayllapaqa mana yanqallachu karan nirmapis.

² Chaynullami yaçhankillapapis, imanumi Filipos pwiblupiqqa unayqa kusalata musyar ima qischamaranllapa nirmapis. Chaymanta qamkunaman shamutiypis, wakinnikillapaqa kusalata çhiqnir qischamaranllapa. Piru chaynumapismi Tayta Dyus kusalata yanapamaranllapa qamkunata paypa shumaq rimayninta yaçhachishunayllapapaq.

³ Chaqa manami pantar imachu karanta yaçhachishurayllapa. Chaynulla manami ima mana allinta yarpur, ingañashuyllapata yarpur imachu yaçhachishurayllapa.

⁴ Ashwanmi Dyus nuqakunataqa shumaqta rikar akrar kaçhamaranllapa, shumaq rimayninta yaçhachikunayllapapaqqa. Chaymi imatapis karanlata rimar ima, manami runakuna alabamananllapata munar imachu yaçhachikunillapa. Ashwanmi tukuy ima yarpuyashanchikmatapis allita yaçhaq Dyusninchik alabakasha kananpaq yaçhachikunillapa.

⁵ Chaqa qamkunami allita yaçhankillapa, manami kusala shumaq imakunata willar alabashurayllapa imachu, imanullapis qillayta qumanaykillapapaq nirqa. Ashwanmi imatapis karanta yaçhachishushayllapapaqqa, Dyus uk tistigu yupay allita yaçhayan.

⁶ Chaynulla manami munashachu kanillapa mayqanpis kusa runapaq riqsir alabamananllapataqa qamkuna kar, manaqa ukkuna karmapis. Piru Jesucristupa apustulnin kashayllaparayku, munarqa nishunayllapata kusa runapaq riqsir ima ministishayllapapapis yanapamanaykillapapaq nir.

⁷ Chayta rurachishunayllapamantaqami ashwan kusalata llakipar ima yaçhachishurayllapa, imanutaq uk warmimaqa wamritunta kusalata munar kuytan ima chaynu.

⁸ Chaynu kusalata munashushayllaparayku, manami Dyuspa shumaq rimayninta yaçhachishunayllapalapaqchu karayllapa, ashwanmi qamkunarayku wanunayllapapaqmapis listu karayllapa. ¡Chiqaptami, qamkunataqa kusalata munashunillapa!

⁹ Kriyiq masiyllapakuna, qamkunami allita yaçhankillapa Dyuspa shumaq rimayninta yaçhachishurllapaqa, imanumi tuta, unaqmapis kusalata shachinakur trabajar ima ministishayllapatapis tarir kawsarayllapa nir. Chaynuqami rurarayllapa ama qamkunata ima ministishayllapapaq qillakachishunayllapapaqchu.

¹⁰ Qamkuna, chaynulla Dyusninchikpismi uk tistigu yupay allita yaçhan, imanu qamkuna kriyiqkunawan karqa, Dyus munashannula imatapis karanlata ruraray nir. Chaymi ima mana allinta rurashayki nimaymatapis mana puytinkillapachu.

¹¹ Chaynullami yaçhankillapapis, imanumi kusalata kunsular, animachir ima intrachishurayllapa, imanuçi uk runa wamrankunata intrachin chaynu.

¹² Chaymi willashurayllapa imuraspis kusa shumaqta kawsanaykillapapaq, imanutaq Dyuspa kaqninkuna kawsan chaynu. Chaqa Dyusmi kusalata llakipar akrashushallapa, kusa llipyalla mantakuyninpina kawsanaykillapapaq.

¹³ Qamkunata Dyuspa shumaq rimayninta yaĉhachishutiyllapaqa, manami ukmanta yarpur, kayqa runakunapa rimaynin kanqa niraykillapachu. Ashwanmi Dyuspa rimaynin nir, kusa shumaqta yarpur kriyiraykillapa. Chaqa chiqapta Dyuspa shumaq rimaynin kar, yanapashutinllapa kananqa kusa shumaqtana kawsankillapa. Chayraykumi nuqakunaqa imuraspis mana shaykuq, Taytanchik Dyusman payji nir ima mañakunillapa.

¹⁴ Kriyiq masiykuna, imanutaq qamkunata pwibluykillamanta kaqkuna kusalata qis-chashuranllapa, chaynulla Judea pwiblukunapi, Jesucristupi kriyir, Dyuspa kaqninkunatapis pasaran. Chaqa paykunatapis chay pwiblunmanta kaqkunalla kusalata qischaranllapa.

¹⁵ Paykunallami Amitunchik Jesucristutapis wanuchiranllapa, imanuchi unay rukunkunapis Dyuspa rimaqninkunata wanuchiranllapa chaynulla. Chaymi paykunalla nuqakunatapis mana munar kusalata qischar qatiĉhamaranllapa. Chaynu karmi, Dyuswan kayta mana munar, tukuylata ĉhiqninllapa ima.

¹⁶ Chaqa mana Israel kaqkuna washakananllapaq parlanayllapapaqpis, mana di-jamanllapachu. Chaynumi waran waran ashwan kusalatana uchakushallapa. Piru paykunataqami Dyusqa kusala saqra manchaypaqta kastigar tukchinanpaqna nisha.

Pablumi Tesalonicapi kriyiqkunata qashan watukuyta yarpun

¹⁷ Kriyiq masiykuna, uk tyimputa mana pullaykillapa kasha karmapismi, shunquylapapiqa mana qunqashurayllapachu. Chaymi shamur watukushuyllapata kusalata munarayllapa.

¹⁸ Ashwanmi nuqa Pablumaqa kutir kutir shamur kusalata watukushuyllapata yarpuray. Piru Satanasmi imanullapis arkamaranllapa.

¹⁹ Chaqa Amitunchik Jesucristo tikrakamutingami, qamkunarayku kusa shumaq allinpaq riqsikar aligriyashaqlapa paypa naypanpiqa nir kunfyakanillapa. Chayraykumi imanupis kusalata watukushuyllapata munanillapa.

²⁰ Chiqaptamiri, qamkunarayku kusa shumaq allinpaq riqsikar, aligriyashaqlapamapis.

3

¹ Chaynu kusalata watukushuyllapata munar, mana imanupis shamuyta puytirqa, yarpurayllapa Atenas pwiblupi kidayta.

² Chaymantami kaĉhamuray kriyiq masinchik Timoteuta. Chaqa paypismi nuqa yupaylla, Taytanchik Dyusta sirbir, Jesucristupa shumaq rimayninta yaĉhachikun. Chaymi kaĉhamuray qamkunata watukushurllapa animachishutinllapa, mas allitana kriyinyaykillapapaq.

³ Chaynuqami chay qischakayashaykillapapi imamapis shachinakur amana dis-animakunaykillapapaqnachu. Chaqa qamkunami yaĉhankillapa kriyishanchikllapaykuqami kusalata qischakayashunllapa nir.

⁴ Nishaykillapapismi: Qamkunawan karllaraqgami, allita willashurayllapa kriyishanchikllapaykumi kusalata qischakayashunllapa nir. Chayqami yaĉhashaykillapanu, chiqap chaynu kasha.

⁵ Chayraykumi chaypaq kusalata yarpupakur mana mas agwantayta puytir, Timoteuta kaĉhamuray kriyishaykillapapi imanushi kankillapa nir, tapukunanpaq. Chaqa nuqami manchakuray, imanupiq dyablu qamkunata ima mana allinta rurachir, kriyishaykillapamantaqa chiqanchashushallapa katinmaqa, chay yaĉhachikushayllapaqa yanqalla kanman nir yarpur.

⁶ Piru kananqami, Timoteo tikrakamusha Tesalónica pwibluylapamanta. Chaymi kusa shumaqta willamashallapa, imanumi qamkunaqa kriyishaykillapanulla, kusalata llakipanakur ima kawsankillapa nir. Chaynullami willamashallapapis, qamkunaqashi nuqakunata kusalata munar yarpumankillapa nir. Chaynullashi kusata rikamanayankillapa, imanutaq nuqakuna, qamkunata rikashunayanillapa chaynulla nir ima.

⁷ Chayraykumi kriyiq masiykuna, kusalata qischakayar imamapis alliplata aligriyar kunsulakasha kanillapa, imanumi qamkunaqa kusalata kriyishaykillapanulla kawsankillapa nir yaçhashayllaparayku.

⁸ Chaynu Amitunchik Jesucristupi kusata kriyirlla kawsankillapa nir yaçharmi, nuqakunapis kusalata animakunillapa mana shaykuq masta kriyinayllapapaq.

⁹ Kay alliplata aligriyachimashaykillapapaqqa, ¿ima nirtaq Dyusninchiktaqa mas payji niymanllapa? Chaqa alliplatari aligriyachimashaykillapa.

¹⁰ Chaymi unaqpis, tutapis Tayta Dyusman kusalata mañakunillapa, pay yanapamatinllapa shamur qamkunallata rikashunayllapapaq. Chaynu shamurmi masta intrachishutiyllapa kusa mastana kriyinaykillapapaq.

¹¹ Nuqakunami munanillapa Taytanchik Dyus, chaynulla Amitunchik Jesucristo yanapamatinllapa shamur watukushunayllapapaqqa.

¹² Chaymi Amitunchik Jesucristuman mañakunillapa, yanapashutinllapa uknikillapa uknikillapa tukuywan kusa masta llakipanakur kawsanaykillapapaq, imanutaq qamkunata llakipashunillapa chaynu.

¹³ Chaynullami mañakunillapapis, Amitunchik yanapashutinllapa allita Taytanchik Dyuslapi kunfyakar, kusa allinla yarpuyunijun, mana ima mana allinta rurar imachu kawsanaykillapapaq. Chaynu kayatkillapa Amitunchik Jesucristo, Dyus akrashan allin kaqninkunawan tikrakamurqa, imalapaqpis mana uchachashunanllapapaq.

4

Kusala shumaqta kawsanatami Dyusqa munan

¹ Kananqami kriyiq masiykuna, kusalata rugar Amitunchik Jesucristupa shutinpi nishaykillapa: Imanu kawsanaykillapapaq nir yaçhachishurayllapa chaynullami waran waran kusa shumaqta kawsayllapa, imanutaq kanan kusa shumaqta tukuywan kawsayankillapa chaynulla. Chaynuqami Taytanchik Dyusqa kusalata aligriyanqa.

² Qamkunami yaçhayankillapana, Amitunchik Jesucristo munashannulla imanu kawsanaykillapapaq nir willashushayllapataqa.

³ Chaqa Taytanchik Dyusqami munan kusala shumaqta pay munashannulla kawsanaykillapata, chaynulla masayjunna karqa, ama ukwan ukwan pununaykillapata, manaqa manaraq masayjun kaqkunapis, ama pakaplla pununaykillapata,

⁴ runapis kwirpunta tanyachir, warminlawan kusalata rispitanakur ima, allinlata kawsananllapata.

⁵ Chayraykumi kwirpuykillapata tanyachir, amana chay mana kriyiqkuna yupayqa kawsayllapachu.

⁶ Amami mayqanpis runa masinpa warminwan punur imaqa ingañanqachu. Chaqa imanutaq kutir kutir willashushayllapanumi Amitunchikqa chaynu tukur mana allinta ruraqkunataqa kusala manchaypaqtana kastiganqa.

⁷ Chaqa Taytanchik Dyusqami akramashanchikllapa ama uchakurnachu, pay munashannu allinkunalata rurar kawsanallapapaq.

⁸ Chayraykumi mayqanpis kay yaçhachishushayllapata mana kasurqa, manami mayqan runatachu disprisayan. Ashwanmi Taytanchik Dyus, Santu Ispiritunta qumashanchikllapa, payta disprisayan.

⁹ Piru imanuk uknikillapa uknikillapa llakipanakur kawsanaykillapapaq nir iskribishunayllapata-shuypaqa mana ministinkillapachu. Chaqa chaytaqami Taytanchikllapa Dyus intrachishushallapana uknikillapa uknikillapa llakipanakur kawsanaykillapapaqa.

¹⁰ Chaqa chaynu llakipanakurmi kawsankillapa, Macedonia lugarpi taq tukuy kriyiq masinchikllapakunawanqa. Piru rugashaykillapami kriyiq masiykuna, masta llakipanakur kawsanaykillapapaq.

¹¹ Amami ima mana allinta ruranakurchu shumaqta kawsayllapa. Ashwanmi chay ima ruranaykillapakunapi yarpur, makikillapawan rurayllapa, imanururanaykillapapaq nishushayllapanulla.

¹² Chaynu kawsatkillapapaqami, mana kriyiqkunamapis kusalata rispitasunqallapa. Chaynulla manami imaykillapapis faltashunqallapachu.

Amitunchikmi shamunqana

¹³ Kriyiq masiykuna, kananqa intrakanaykillapata munani, imanumi chay wanuqkunawanqa maydiyaqa pasayanqa nir. Chaqa manami munanillapachu kusa llakishala kidanaykillapata, chay mana washakayashunllapachu nin, chaykuna yupayqa.

¹⁴ Chaymi nishaykillapa: Imanutaq Jesucristumaqa wanur, kawsamuran nir kriyinchik, chaynullami Taytanchik Dyusqa kawsachimunqa paypi kriyiyar wanushakunataqa, Jesucristuwanna kananllapapaq.

¹⁵ Chayraykumi Amitunchik Jesucristo intrachimashanta nishaykillapa: Maydiya Amitunchik nuqanchikkuna kawsayashalla tikrakamutinga, manami nuqanchikkunataraqchu naypaqtaqa pullakumashunllapa. Ashwanmi chay wanusha kaqkunataraq kawsachimur pullakunqa.

¹⁶ Chaqa, kusa mantakuq Dyuspa angelnin rimaqtami uyapashunllapa. Chaynullami trumpita syilumanta-pacha waqaqta uyapashunllapa. Chaymantami Amitunchik Jesucristuqa kusala pudirninwan ishkimunqa. Chaynami paypi kriyiyar wanushakunaraq puntataqa kawsamunqallapa.

¹⁷ Chaymantaraqmi nuqanchikkuna kawsaq chaykunaqa illaqmanta apakashunllapa, chay kawsamusha chaykunawan pulla. Chaynumi unaq puktaypa rurilanta rir, Amitunchik Jesucristuwan tarinakunallapapaq. Chaypinami Amitunchikwanqa tukuy tyimpupaqna kawsashunllapa.

¹⁸ Chayraykumi kay nishushayllapata intrachinakur ima uknikillapa uknikillapa kusalata animachinakur kawsayllapa.

5

¹ Piru ima diyami, ima tyimpumi tukuy chaykuna pasayanqa, nir iskribishunayllapataqami mana ministinkillapachu.

² Chaqa qamkunami allita yaçhankillapa, Amitunchik Jesucristuqami imanutaq uk suwakuqmaqa mana yaçhayasha tuta shamur suwakun, chaynumi rikarimunqa.

³ Chaymi chay tyimpupi runakunaqa kaynu niyanqallapa: “Mana imapis pasamashallapami, kusala shumaq kanchikllapa” nir. Chaynu niyatinllapami illaqmanta paykunamanqa kusa llakiypaq kastigu shamunqa, imanutaq uk warmita itikunanpaq nanaynin illaqmanta aypatin kusalata qischakan chaynu. Chaynami mana mayqanpis washakayta puytinqallapachu chay kastigumantaqa.

⁴ Piru qamkunaqami kriyiq masiykuna, kriyishaykillaparayku mana tutaparaqpinachu kankillapa. Chaymi Jesucristo uk suwakuq yupay illaqmanta shamutinmapis mana manchakunkillapachu.

⁵ Chaqa tukuy qamkunaqami imuraspis achkiraqllapina kankillapa. Chaynulla imuraspis achkillapi kashanchikllaparaykumi, mana tutaparaqmantachu kanchikllapa.

⁶ Chayraykumi alli kamakashala kar, ama qunqar punushunllapachu wakinkuna yupayqa. Ashwanmi imuraspis rikchakushala yupay tanyakar, imatapis allin kaqlata rurar kawsashunllapa.

⁷ Chaqa chay mana allinta ruraqkuna, maçhaqkuna imaçami tutaparaqpi punuq yupay mana kwintata qukar, uchakurlla kawsanllapa.

⁸ Piru nuqanchikkuna-shuypaqami kriyishanchikllaparayku achkiraqmanta kanchikllapa. Chaymi tukuy imapipis tanyakar allinlata rurashunllapa. Chaynulla imanutaq suldadumaqa qasqunta washananpaqqa jyirrumanta rurakasha kamsanta yupay yakakun, chaynumi nuqanchikkunapis kriyishanchikllapata, llakipanakushanchikta ima yakakuq yupay kamakashunllapa. Chaynullami imanutaq uk suldadumaqa umanta washananpaqqa kaskunta umakur mana dijanchu imuraslapis, chaynumi nuqanchikkunapis Jesucristumi washamayanchikllapa nir ama qunqarchu yarpuyinchikllapalapi purichishunllapa.

⁹ Chaqa Taytanchik Dyusqami ama kastigakanallapapaqnachu nimashanchikllapa. Ashwanmi Amitunchik Jesucristurayku washakanallapapaqna nimashanchikllapa.

¹⁰ Chaymi Jesucristo wanuran nuqanchikkunarayku, michka wanusha kar, manaqa kawsayarmapis maydiyaqa paywanna tukuy tyimpupaq kawsanallapapaq.

¹¹ Chayraykumi kriyishaykillapanulla intrachinakur ima uknikillapa uknikillapa masta animachinakuyllapa, imanutaq kanan rurayankillapana chaynulla.

Pablumi kriyiq masinkunata animachin

¹² Kriyiq masiykuna, kusalatami rugashunillapa chay yaçhachishuqnikillapata allita rispitar kasunaykillapapaq. Chaqa paykunaçami trabajaq yupay kusalata kunsijar ima intrachishunllapa.

¹³ Chaymi paykunataqa kusa shumaqlata rikar ima llakipankillapa, tukuy traba-jayashanpiqa. Chaynulla uknikillapa uknikillapami kusa shumaqta kawsankillapa.

¹⁴ Chaynullami ukniykuna nishaykillapapis: Chay mana trabajanaqkunataqa imatapis karanta willatkillapa trabajananllapapaq. Chaynulla chay disanimakusha chaykuna, chay ukta ukta yarpuqkunata ima tukuyta yanapar animachiyllapa masna kriyinanllapapaq.

¹⁵ Mayqan mana allinta rurashutinllapaqa, amami qamkunapis mana allintaqa rurankillapachu. Ashwanmi tukuy tyimpu llakipanakur ima allinkunalata rurar kawsayllapa qamkunalla kar, chaynulla mayqankunawan karmapis.

¹⁶ Imuraspismi kusa aligrila kankillapa.

¹⁷ Chaynulla Taytanchik Dyusman imuraslapis mañakuyllapa.

¹⁸ Chaymi ima katinpis Taytanchik Dyusta "Payji" niyllapa. Chaqa paymi chaynu kanaykillapata munan, Jesucristupi kriyiq kashaykillaparayku.

¹⁹ Chaynulla Tayta Dyuspa Santu Ispiritun qamkunapi kaqtaçami, ama imalapaqpis llakichinkillapachu.

²⁰ Chaymi mayqanpis Dyuspa rimaqnin kani nir yaçhachishutinllapaqa, amami disprisyankillapachu.

²¹ Ashwanmi allita uyakur yaçhankillapa, allintachu yaçhachikuyan manaqachu mana nirmapis. Chaymi chaynu uyakurqa, chay allinta yaçhachikushantaqa yaçhakunkillapa.

²² Chaynumi ashwan tukuy mana allin kaqmantaqa wakaq tukuyllapa.

²³ Chaynami shumaqchakuq Taytanchik Dyusman mañakuni, kusa allin kaqninkunapaq tikrashunanllapapaq. Chaynulla mañakunipis yanapashutinllapa yarpuynikillapapi, bidaykillapapi, kwirpuykillapapi ama ima mana allinta rurar uchakunaykillapapaqchu Amitunchik Jesucristo shamunankaman.

²⁴ Chaqa Taytanchik Dyus akrashushallapa chayqami, imatapis karanlata ruraran. Chaymi tukuy kay mañashaytaqa tantar kumplinqa.

Pablumi tukukananta saludakun

²⁵ Kriyiq masiykuna, nuçakunapaqismi Taytanchik Dyusman mañakunkillapa.

²⁶ Chaynullami tukuy kriyiq masinchikkunata kusala rispituwan shumaqta saludapamankillapa. *

²⁷ Amitunchik Jesucristupa shutinpimi nishunillapa: Kay kartataqa tukuy kriyiq masinchikkunawan pullami liyinkillapa nir.

²⁸ Chaymi Amitunchik Jesucristuman mañakuni, llakipar tukuy imapi yanapashunanllapapaq.

Chaynumi kanqa.

---

* **5:26** Kusala rispituwan shumaqta saludapamankillapa nirqami niyan, unaykuna muchanakur saludanakuq kashanrayku.

2 Tesalonicenses

Pablumi ishkay kaq kartanta kaçhan Tesalonicapi kriyiqkunaman

Tesalónica pwibluqami, Macedonia prubinsyapi karan. Nataq prubinsya Macedonia-shuypaqami Greciapi karan. Tesalónica pwibluman punta kaq kartanta manaraq apustul Pablo kaçhayarqami yarpuran, chay Tesalonicamanta kaqkuna kriyiqkuna çhiqniyashanta.

Chaymantami yarpuranpis chay mana allinta yaçhachikuqkuna yaçhachikuyashanpaq. Chaqa paykunaqami Jesucristo shamunan tyimpuqami çhamuyanlana, paylata yarar ama trabajashunchu nir yaçhachikur puriyaranllapa. Chaynu nir yaçhachikutinllapami wakin kriyiqkunaqa manana imatapis rurayta munaqllapa imanapischu. Chaymi ashwan uknin uknin runakunapa washanta parlakur imana puriyaranllapa.

Chaynu puriyanllapa nir yaçharmi apustul Pabluqa kay kartanta kaçharan Tesalónica pwiblupi kaq kriyiq masinkunamanqa. Chaymi kay kartanpiqa intrachiran manaraq Amitunchik Jesucristo shamuyatin naypaqtaqami dyablumanta kaq uchakuchikuq shamuyanqa nir (2.1-12), chaynulla chay chaynu yaçhachikuqqa imanumi tukukayanqa nir (3.6-12).

Pablumi saludakun

¹ Nuqa Pablumi, Silvanuwan, * Timoteuwan pulla, kay kartata iskribimuni qamkuna Tesalónica pwiblupi kriyiqkunaman. Chaqa qamkunatami Taytanchik Dyus, chaynulla Amitunchik Jesucristo pullakushushallapa.

² Chaymi Taytanchik Dyusta, chaynulla Amitunchik Jesucristutapis kusalata mañakuni llakipar tukuy imapi yanapashunanllapapaq, chaynulla kusala shumaqta kawsachishunanllapapaq ima nir.

Pablumi Tesalonicapi kriyiqkunapaq mañakun

³ Kriyiq masiykuna, qamkunaqami waran waran kusa mastana Jesucristupiga kriyiyankillapa. Chaymi ashwan kusalata uknikillapa uknikillapa llakipanakur imana kawsayankillapamapis. Chayraykumi nuqakunaqa mana qunqarchu imuraspis Taytanchik Dyusta payji nishaqllapa.

⁴ Chaqa nuqakunaqami mayta rirpis kusalata aligriyar, tukuy kriyiq masinchikku-nata parlanillapa imanumi mana allinta rurashunanllapapaq ikikillapapi puritinllapa, kusalata qischashutinllapa imamapis, kriyishaykillapanulla shachinakunkillapa nir.

⁵⁻⁶ Chaynami payta kasushaykillaparayku michka qischatkillapa imamapis, maydiyaqa mantakuyashanpina pullakushunqallapa. Chaynuqami intrachimanchik imanumi payqa nishantaqa karanlata ruran nir. Piru chay qischashuqllapakunata Dyus-ninchik kusala manchaypaqta kastigananpaqqami kusala allin.

⁷ Chaqa maydiya Amitunchik Jesucristo syilumanta kusala pudirniyjun angelninku-nawan shamutinqa, Taytanchik Dyusqa qamkuna kanan tyimpu qischakaqkunataqa, kusalata aligriyachir pullakushunqallapa, nuqakunata yupayllana.

⁸ Chaymi chaynu shamurqa, Dyusta mana kwintachaqkunata, chaynulla Amitunchik Jesucristupa shumaq rimayninpi mana kriyiqkunataqa kusala manchaypaq nina ratakuqwan kastiganqa.

⁹ Chaynuqami paykunataqa tukuy tyimpupaqna kastigar chinqachinqa. Chaymi Amitunchik Jesucristuqa naypanmanta kusala karumaymanna itakunqa.

* 1:1 Silvano nirqami intrachimanchikpis Silas nir.

Chayraykumi kusala shumaq mantakunanmanqa manana yaykuyta puytingallapanachu.

¹⁰ Chaynu Jesucristo shamutinmi tukuy kriyir, paypa kaqninkunaqa, kusala allinmi kanki nir ima alabanqallapa. Chaynullami qamkunapis paypa kaqninkunana kankillapa shumaq rimayninta yaĉhachishutiyllapa kriyishaykillaparayku.

¹¹ Chayraykumi Taytanchik Dyusman qamkunapaq imuraspis mañakunillapa. Chaynullami mañakunillapapis pay akrashushanllaparayku, maydiyapis kusala shumaqta rikashunanllapapaq. Chayna qamkunaqa, pudirninwan yanapashutinllapa pay munashannullata allinkunalatana ruranaykillapapaq.

¹² Chaynuqami Amitunchik Jesucristupa shutinga qamkunarayku kusa shumaqta alabakashana kanqa. Chaynami Amitunchik Jesucristo, chaynulla Taytanchik Dyuspis qamkunata kusa shumaqpaqna riqsishunqallapa llakipashushanllaparayku.

2

Pablumi yaĉhachikun kusa uchayjun runapaq

¹ Kriyiq masiykuna, Amitunchik Jesucristo maydiya shamutingami paywana kashunllapa. Piru nishaykillapa:

²⁻³ Mayqankuna Amitunchik Jesucristo shamunanpaq diya ĉhamushana nishunatinllapaqa, amami kriyir ingañakankillapachu. Chaynulla Santu Ispiritu rikapakuyniypi rikachimasha nir, manaqa Dyus willamasha nir willashutinllapapis, amami kriyinkillapachu. Imanupiqqa nishuyanqallapa: “ ‘Jesucristuqa kaypina’ nir kartapi Pablo iskribimashallapa, chaymi chay nishanqa kumplikayanna” nishutinllapapis ama kriyinkillapachu. Chaqa Jesucristo shamunan diyaqami ĉhamuyanqa kaykuna pasatinraq: Puntataqami achka runakuna, Dyuspi mana kriyir ashwan ĉhiqningqallapa. Chaymantami shamuyanqa chay dyablumanta kaq runa, kusata uchakuchikuq kashanrayku tukuy tyimpupaqna kastigakaqqa.

⁴ Kay runaqami, Tayta Dyuspaqa kuntran. Chaymi runakuna riqchaq imakunata dyusniy nir kriyir adurashanllapakunapapis kuntran. Chaymi paylatana adurananllapata munanqa. Chaynullami ashwanpis Dyusta adurananllapa wasipimapis chaypi pay kanqa chiqap Dyusnu tukur.

⁵ ¿Manachu yarpunkillapa qamkunapa pullaykillapa kar chaykunapaq willashushayllapataqa?

⁶ Chaymi kananqa qamkunaqa yaĉhankillapana imami payta arkayan ama das rikarimunapaq nirmapis.

⁷ Piru chay kusata uchakuchikuq runa manaraq shamuyatinmapis, dyablu munashan mana allinkunatami runakunaqa rurayanllapana. Chay kusata uchakuchikuq runa manaraq shamuyta puytinraqchu, arkaq chay arkayatin.

⁸ Arkaq chay ashutinnaqami, chay uchakuchikuq runaqa rikarimunqana. Piru chaynu katinmapis Amitunchik Jesucristo llipyalla pudirninwan shamurqa, rimayninlawan limpu binsir, tukuy tyimpu qischakananpaqna itakunqa.

⁹ Piru manaraq Jesucristo chaynu ruratinmi, naypaqtaqa chay uchakuchikuqtaqa Satanás yanapatin, kusala pudirniyjun shamunqa. Chaymi runakuna mana rurayta puytishankunata, riqchaq milagrukunata rurar ingañakunqa.

¹⁰ Chaynullami kusala riqchaq mana allinkunata rurar ingañanqa, chiqap kaqlapi mana kriyishanrayku tukuy tyimpupaqna kastigakananpaq kaqkunataqa. Chaqa paykunaqari Dyus imanushananpaq nishanta mana intrakayta munashallapachu.

¹¹ Chayraykumi Taytanchik Dyusqa paykunataqa dijasha ingañakar chay llulla kaqkunalapina kriyinanllapapaq.

¹² Chaymi paykunaqa tukuy tyimpupaqna kastigakanqallapa. Chaqa Dyus nishankunapi mana kriyinar, chaynulla allinkunata mana ruranarmi, ukman mana allinkunata rurur kawsashallapa.

Washakanapaq kaqkunaqami akrakashallapana

¹³ Piru qamkunata-shuypaqa Taytanchik Dyus munar akrashushallapa katin, maydiyapis payta payji ninillapa. Chaqa Tayta Dyusmi Santu Ispiritunrayku unaymanta-pacha akrar shumaqchashushallapana washakanaykillapapaq, chiqapta Dyus nishankunapi kriyishaykillaparayku.

¹⁴ Chaynu washakanaykillapapaqmi nuqakuna Dyuspa shumaq rimaynintaqa yaĉhachishurayllapa. Chayna Amitunchik Jesucristuwan kusa shumaq luryanpina tukuy tyimpu kawsanaykillapapaq.

¹⁵ Chayraykumi kriyiq masiykuna, pullaykillapa kar, chaynulla kartaypi iskribir willashushayllapataqa, ama qunqarchu kriyirlla kawsayllapa.

¹⁶ Amitunchik Jesucristumi paylla, chaynulla Taytanchik Dyuspis llakipar tukuy tyimpupaq kunsulamanchikllapa, maydiyaqa kusa shumaqtana kawsanallapapaq.

¹⁷ Chaymi tukuy shunquykillapapi animachir yanapashutinllapa, allinlatana ruranaykillapamapis.

3

Nuqakunapaq mañakuyllapa

¹ Kriyiq masiykuna, kananqami rugashaykillapa nuqakunapaq mañakunaykillapapaq, imanutaq qamkunata yaĉhachishutiylapala kusala shumaqta intrakaraykillapa, chaynulla Amitunchik Jesucristupa shumaq rimayninga yaĉhachikutiyllapa tukuy intirunta shikwakanapaq.

² Chaynullami mañakuyllapapis chay mana allinta ruraq saqra runakunamanta washakanayllapapaq. Chaqa manamiri tukuychu kriyinllapa Jesucristupiq.

³ Piru qamkunata-shuypaqami nishanlata ruraq, Amitunchik Jesucristo yanapashunqallapa kriyishaykillapanulla kawsanaykillapapaq. Chaynullami tukuy mana allinkunamantapis washashunqallapa.

⁴ Chaymi Amitunchik Jesucristupi kusalata kunfyakanillapa, chay yaĉhachishushayllapanulla kawsayankillapa, chaynulla maydiyapis kawsayankillapa kanqa nir.

⁵ Amitunchik Jesucristumi yanapashunqallapa, ukkunata llakipanaykillapapaq, imanutaq Tayta Dyus llakipashuranllapa chaynulla. Chaynullami yanapashunqallapapis imanutaq Jesucristo qischakar shachinakushannulla qamkunapis shachinaku-naykillapapaq.

Kaynumi trabajashunllapa

⁶ Kriyiq masiykuna, Amitunchik Jesucristupa shutinpimi nishaykillapa: Mayqan kriyiq masikillapa mana imatapis ruranar, chaynulla nuqakuna yaĉhachishushayllapata mana kasutinga, paykunamantaqa chiqanchakayllapa.

⁷ Chaymi qamkunapis nuqakuna yupaylla rurur kawsankimanllapa. Chaqa qamkunami yaĉhankillapa imanumi nuqakunaqa mana qilla karchu, ashwan kusalata trabajarayllapa nir.

⁸ Chaynulla, manami mayqanpa mikunantapis yanqallaga mikushachu kanillapa. Ashwanmi, unaq katin, tuta katinmapis kusalata trabajarayllapa, ama mayqannikillapatapis ima ministishayllapapaq qillakachishunayllapapaqchu.

⁹ Piru chiqaptaqami nuqakunaqa dirichuyjun karayllapa, mañashutiylapala yanapanaykillapapaqqa. Ashwanmi kusalata trabajar rikachishurayllapa, qamkunapis nuqakuna yupaylla kawsanaykillapapaq.

¹⁰ Chaymi qamkunawan karqa kaynu nishurayllapa: “Mayqan mana trabajanaqqa, ama mikunqapischu” nir.

¹¹ Piru yaçhashami kanillapa qamkunamanta wakinnikillapaqashi mana trabajarchu, ashwan maymanpis yakapakarla ima kawsanllapa nir.

¹² Chaymi chay mana trabajanaqkunataqa Amitunchik Jesucristupa shutinpi willar animachinillapa, amana ukkunata qillakachirnachu, trabajar imalantaqa tarikur kusa shumaqta kawsananllapapaq nir.

¹³ Piru qamkuna-shuypaqa kriyiq masiykuna, mana shaykuq allinkunalata rurar kawsayllapa.

¹⁴ Nataq mayqanpis kay kartapi nishushayllapata mana kasutinga, qamkunamanta chiqanchar, amana paykunawanqa tantakayllapanachu. Chaynami paykunaqa mana allinta rurashanpaq yarpur, pinqakur llakinanllapapaq.

¹⁵ Piru amami çhiqninkillapachu. Ashwanmi kriyiq masikillapa kashanrayku allita willar intrachiyllapa.

Pablumi tukukananta saludakun

¹⁶ Kusala shumaqta kawsachikuq Amitunchikmi ima katinpis waran waran kusa shumaqta kawsachishunqallapa. Chaymi Amitunchikqa imuraspis qamkunallawanna kanqa.

¹⁷ Nuqa Pablo, ukta willatiy iskribisha katinmapis, qamkuna allita intrakanaykillapapaqqa kay karta tukukanantaqa nuqalla iskribimuni. Chaynumi allinla kankillapa nir yarpur, tukuy kartaykunata iskribir, firmar ima kaçhamuni.

¹⁸ Chaymi Amitunchik Jesucristuman mañakuni, llakipar tukuy imapi yanapashunanllapapaq.

Chaynumi kanqa.

1 Timoteo

Pablumi punta kaq kartanta kaçhan Timoteuman

Timoteuqa musu kashanmanta-pachami apustul Pabluwan puriran Amitunchik Jesucristupa shumaq rimayninta yaçhachikur. Chaymantami Pabluqa Éfeso pwiblupi Timoteuta dijaran, kriyiq masinkunata yaçhachinanpaq. Chaynu imanupaykunata yaçhachinanpaq nir yaçhananpaq, Pabluqa kay kartata payman kaçharan. Chaymi kananpis kay kartata liyir intrakanchikllapa imanumi Tayta Dyus munashannulla kawsanalapapaq nirmapis. Timoteupaq masta intrakanarqa liyishun Hechos 16.1-3; 17.14-15; 18.5; 19.22; 20.4; Filipenses 2.19-22; 2 Timoteo 1.5; 3.15; Hebreos 13.23.

Pablumi saludakun

¹⁻² Kusala munashay Timoteo, nuqa Pablo Amitunchik Jesucristupa apustulninmi kay kartata iskribishuni. Chaqa chaynu apustul kanaypaqqami washamaqninchik Tayta Dyus Wamran Jesucristuwan akramaran. Chaqa Wamranpimi kusalata kunfyakanchikllapa washamaqninchikllapa nir. Chaymi ashwan Jesucristupaq yaçhachikutiy kriyishaykirayku, qamqa chiqap wamray kanki. Chayraykumi Taytanchik Dyusta, chaynulla Amitunchik Jesucristutapis, mañakuni kusata llakipar tukuy imapi yanapashutin kusala shumaqta kawsanaykipaq nir.

Pablumi riman mana allinta yaçhachikuqkunapaq

³ Kriyiq masiy Timoteo, unaymi nuqa Macedonia lugarman rinaypaqna karqa, Éfeso pwiblupi kidanaykipaq rugashutiy kidarayki. Chaynulla kananpis qashan rugashuni chayllapi kidar, chay wakin runakuna mana allinta yaçhachikuqkunata nanaq nanaq willatki, amana chaynu yaçhachikunanllapapaq.

⁴ Chaynullami willankipis amana yanqalla mana sirbiq kwintukunata yaçhachikur, chaynulla chay unay rukunchikllapakunaqa ima ayllumantami karan nir yaçhachikur kawsananllapapaqqa. Chaqa chaynu yaçhachikuyashanllapaqa imanumi Taytanchik Dyusqa munamanchik nir intrakar, allita kriyinaapaqqa mana yanapamanchikllapachu. Ashwanmi chayqa sirbin ukninchikwan ukninchikwan willanachimanalla-palapaq.

⁵ Chaynuqami nishuni yaçhachikunaykipaq allita Dyusninchikpi kriyir, mana ima mana allinta rurar imachu kusa allinla yarpuyunijun ima kar ukninchikllapa ukninchikllapa llakipanakurna kawsanallapapaq.

⁶ Piru wakinkunaqami chaynu ukninllapa ukninllapa llakipanakur ima kawsananmantaqa limpu pantar chiqanchakashallapa. Chaymi ashwan yanqalla mana sirbiq imakunalapaqna paynin paynin willanakur ima kawsanllapa.

⁷ Chaqa paykunaqami Moisés mantakushankunapaq kusata intrakaq, kusata yaçhar yaçhachikuq yupay tukunllapa. Chaynullami kusala chiqapta rimaq yupay tukunllapa, michka paykunalla chay rimayashanpaq imatami niyani nir mana intrakaq karmapis.

⁸ Allita yaçhashanchikllapanu Dyus nitin, Moisés mantakushankunaqami pay nishannulla allita kumplishaqa kusala allin.

⁹ Chaymi allita yarpushunllapa: Mantakuykunaqa manami allinkunalata rurar kawsaqqunata kastigananpaqchu. Ashwanmi tukuyta chay mana allinta ruraqqunata kastigananpaq. Chaymi mayqanpis llallin mana allinta ruraqta, mana kasukuqkunata, uchakuqkunata, Dyusta mana kasuqkunata ima kastigananpaq. Chaynullami kastiganpis taytanta, mamanta wanuchiqqunata, chaynulla tukuyta wanuchikuqkunata ima.

¹⁰⁻¹¹ Chaynullapis chay mantakuykunaqa kastigan chay masayjunkuna ukwan ukwan punuqkunata, mana masayjun kaqkunapis pakaplla punuqkunata, ullqupura

punuqkunata, mayqanpis warmita, runata suwakur rantikuqkunata, llullakuqkunata, allinlatana rimananpaq jurar qashan llullakuqkunata ima. Chaymi ashwan allita intrakashaqa, kusala shumaq Taytanchik Dyus, Jesucristupaq yaĉhachikunaypaq nishanmanta, ukman mana allinta yaĉhachikuqkunata imami chay mantakuykunaqa kastiganqa.

Pablumi Jesucristuta payji nin yanapashanpaq

¹² Chaymi kananqa Amitunchik Jesucristuta kusalata payji nini. Chaqa payqami, nuqaqashi allita kriyini nir yaĉhar kusalata jwirsayta qur ima yanapamasha imuraspis paylapaqa yaĉhachikunaypaq.

¹³ Piru allita yarpushunllapa, imanutaq Tayta Dyusqa kusala llakipakuq nir. Chaqa imanutaq nuqamaqa unayqa Jesucristupa kuntran kusala mana allinta rimar, paypi kriyiqkunata mana allinta ruranaypaq ikinpi purir kusalata jurapaq ima kani. Chaqa chay tyimpuqami Jesucristupi mana kriyiq kashayrayku mana yaĉharaychu imatami rurayani nirmapis.

¹⁴ Piru chaynu pantar ima kusala mana allinta rurasha katiymapismi, Amitunchik Jesucristo kusala ukmanta llakipamaran. Chaynami chaynu llakipamarqa kusalata yanapamaran allita paylapina kriyir, paypaq, chaynulla ukniykunapaq llakir ima maydiyapis kawsanaypaq.

¹⁵ Chaymi allita intrakar kriyiyllapa. Chaqa kay nishuyanillapa chayqami chiqap, manami llulla imachu. Chaymi nishaykillapa: Jesucristumi kay pachaman shamuran uchanchikllaparayku tukuy tyimpu wanunallapapaqa kayashanchikmanta tukuyta washamanallapapaq. Piru wakinkunamantaqami, nuqa kusala uchayjunqa karay Dyusninchikpa naypanpiqa.

¹⁶ Nataq Taytanchik Dyusqami kusala ukman llakipakuq kar, mana qunqamar imachu llakipar washamasha. Chaynu llakipamashanwanqami allita intrachimanichikllapa imanutaq kusala uchayjun kashallapamapis llakipamanchikllapa nir. Chaymi ashwan tukuyta allita intrakar Jesucristulapina kriyir, pay munashannulana kawsashunllapa, paywan tukuy tyimpupaqa kawsanallapapaq.

¹⁷ Chayraykumi, Taytanchik Dyustaqa tukuy tyimpulana alabashunllapa: “Payqami kusala allin, kusala puytiq” nir. Chaqa payqami tukuy tyimpupaq mantakun, mana wanunlamapischu, chaynulla manami mayqanlapis paytaqa rikashalamapischu. Chaqa paylami Dyusninchikllapaqa. ¡Chaynumi kanqa!

¹⁸ Kusala munashay wamray Timoteo, tukuy imata ruranaykipaq kanan willashuyani chaytaqami allita kriyishaykinulla, kusa allinlata yarpur ima karanlata ruranki. Chaqa Dyusninchikmi unaylla paypa kaqninkunata intrachitin qampaq kaynu niq: “Qamqashi Dyusninchiklata sirbiyanki kanqa” nir. Chaymi kananqa Amitunchik nishannu rurar shachinakurqami, kusala allin suldadunna kayanki kanqa.

¹⁹⁻²⁰ Chaynu Dyusninchikpa kusa allinla suldadun kashaykiraykumi mana mayqanpis qampaqqa mana allinta rimanqallapamapischu. Chaqa wakinkunamaqami Dyusninchik nishanta mana kwintacharnachu, ashwan chiqanchakashallapa paymantaga. Chaynullami chay ukninchikkuna Himeneuwan, Alejandrups tukushallapa. Chaymi paykunataqa kriyiqkunamanta chiqanchar, Satanaspa makinpina dijasha kani, kusalata qischakar ima kwintata qukar, amana Dyusninchikpa kuntranta rimananllapapaqnachu.

2

Dyusninchikmanqami kaynu mañakuypaq

¹ Piru kanan-shuypaqami kusalata rugashaykillapa tukuy shunqunchikwan ima ministishanchikpaq, ukninchikkunapaq ima payji nir Tayta Dyusman tukuytaq mañakunallapapaq.

² Chaynullami mañakuypaqpis gubyirnukunapaq, tukuyla chay karguyjun kaqkuna-paqpis, shumaqta mantakunanllapapaq. Chaynuqami nuqanchikkunapis kusala shumaqta Dyusninchikta kasur pay munashannulana ima kawsanallapapaq, ama imapaq yarpupakur imachu.

³ Chaynu tukuypaq Tayta Dyusman mañakushanchikqami kusala shumaq kar, aligriy-achin washamaqninchik Tayta Dyustaqa.

⁴ Payqami kusalata munayan tukuyla washakar, chiqap kaqpaq allita intrakananllapata.

⁵ Chaqa, uklami kan Dyusninchikllapaqa. Chaynulla uklami kan Dyusninchikwan pullachamaqninchikllapa runapis. Paymi Amitunchik Jesucristo.

⁶ Payllami tukuylata washamanallapapaqqa wanuranmapis. Chaynu wanutinmi Tayta Dyusqa allita intrachimaranchikllapa imanumi payqa kusalata munar tukuylata washamanayanchikllapa nir.

⁷ Chaymi nuqamataqa Tayta Dyusqa akrrar kaçhamaran Jesucristupa apustulnin kar, rir mana Israel runakunata yaçhachituy kriyir chay chiqap kaqta riqsinanllapapaq. Chaymi tukuy kay willashushayllapaqa chiqap, manami llulla imachu.

⁸ Chaymi kusalata munani amana mayqanpis imapaq paynin paynin willanakur, piñachinakur imanachu, ashwan maylawpipis kusala shumaq makinllapata unaqman alsar, Taytanchik Dyusman mañakunanllapata.

⁹ Chaynullami munani warmikunapis allita tantyakar mudakunanllapata. Chaqa manami munanichu warmikunaqa kusalata lusinanpaq sunsunu mudakunanta, kusala ukmanta ñaqsakunanta, chaynulla kusala çhaniyjun urumanta, platamanta rurakashakunata, chaynulla kusala çhaniyjun raçhpata yakakunanllapamatapis.

¹⁰ Ashwan chaynu kusalata mudakur ima lusinanmantaqa, Tayta Dyuspi kriyis-hanrayku kusala shumaqta ima kawsar wakinkunata rikachinman. Chaynuqami wakinkunapa naypanpiqa kusa llipyala mudakusha yupayna kayanqa.

¹¹ Chaynullami Dyusninchikpaq mayqanpis yaçhachikutinqa, warmikunaqa ama par-lar imachu, uyarala ima uyakunmanllapa.

¹² Chaqa nuqapaqqami mana allinchu warmikuna runakunata yaçhachinanpaq, chaynulla mantananpaqmapis. Chaymi ashwan ima katinpis uyarala kar uyakunman-llapa.

¹³ Chaqa allita yaçhashanchikllapanu Dyusqami puntataqa Adanta ruraran. Chayman-taraqmi Évataqa ruraran.

¹⁴ Chaynulla chay dyabluqa manami Adantachu ingañaran. Ashwanmi warmita ingañatin, uchakuranmapis.

¹⁵ Chayraykumi mayqan warmipis, Jesucristupi maydiyapis kriyirlla kawsar, ukku-nata llakipar, allinlata rurar, tukuy imapi tantyakar kawsarmi washakanqallapa, kusalata qischakar wamrakunanpaq Tayta Dyus nisha katinmapis.

3

Kriyiqkunapi karguyjunkunaqami Dyuspi allita kriyiqkuna kanqa

¹ Chiqaptami nishaykillapa: Mayqanpis kriyiqkunapa rikaqnin kayta munaqqami, kusala allinta rurayta yarpuyan.

² Chaymi chay kriyiqkunapa rikaqninkunaqa tukuywan kusala allin runa kanqa. Chaynu katinmi mana mayqanpis paypaqqa ima mana allintapis rimayanqalla-pachu. Chayraykumi payqa uk warmipa runanla, tukuy imata munananmantapis tantyakaq, imata rurananpaqpis uk kuti, manaqa ishkay kuti yarpuq kanqa. Chaynul-lami kanqapis ama sunsunulla puriq runa, mayqantapis wasinpi samachiq, listu yaçhachikunanpaq ima.

³ Amami maçhaq, chaynulla maçanakunanpaq willanakuq imalamapischu kanqa. Ashwanmi kusala llakipakuq, ima katinpis mana das piñakuq ima kanqa. Piru amami qillayta ganananlapaqchu yarpunqa.

⁴ Chaynullami tukuyla wasinpi kaq aylluntapis allita rikayta yaçhanqa. Chaymi wamrankunamatapis yaçhachinqa kusala kasukuq, rispituq ima kananpaq.

⁵ Chaqa uk runa wasinpi kaq ayllunkunata mana shumaqta rikayta yaçhaqqa, ¿imanunari Dyuspi kriyikunamataqa yaçhachinqa shumaqta kawsananpaqqa?

⁶ Chayraykumi kriyikunapa rikaqninga, amami Dyuspi chayraq kriyiq runachu kanqa. Chaqa, imanupiq Dyuspi chayraq kriyiqta numratinllapamaqa ashwan kusana kani ima nir kusala mana allinpimana rikarinman, imanutaq unaymaqa dyabluqa, Dyusninchikpa naypanpi kusana kayta munar uchakuran chaynu.

⁷ Chaqa kriyikunapa rikaqnin runaqami, mana kriyikunapaqpis kusala rispitaqsha kanqa. Chaynu karqami tukuypa naypanpimapis mana pinqaypaqtaqa tukunqanachu. Chaynulla manami imalapipis dyablu munashannuqa rurayanqalamanapischu.

Imanumi kanqa kriyikunata yanapar sirbiqkunaqa

⁸ Chaynullami chay kriyikunata yanapar sirbiqkunapis kaynu kanqa: Kusala rispitaqsha runa, ima nishantapis ruraq, mana maçhaq imachu. Chaynulla amami kusalata qillayta imanullapis ganayta yarpuqchu kanqallapa.

⁹ Ashwanmi, kusa allinla yarpuyunjun kashanrayku, Jesucristupi kriyirlla ima Taytanchik Dyus munashanlata ruraqkuna imana kanqa.

¹⁰ Piru chaynu kriyikunata yanapar sirbinanpaq kaqkunataqami, puntataqa allita rikankillapa, allinchi sirbikunanpaq, manaqachu mana nir. Chaymanta chaynu rikatkillapa kusala allin katinga chayraqmi akrankillapa sirbikuq kananpaqqa.

¹¹ Chaynullami kriyikunata yanapar sirbiq warmi kaqkunapis, kusala rispitaqsha, mana ukpa washanta rimaq, tukuy imata munananmantapis tantyakaq, imatapis karanta ruraq ima kanqa.

¹² Piru chay kriyikunata yanapar sirbiqkunaqami uk warmipa runanla kanqa. Chaynulla wamrankunata, wasinpi tukuyla kaqkunatapis allita rikayta yaçhaq ima.

¹³ Chaqa kriyikunata yanapar sirbiqkuna kusa allinlata ruraraqami kusala rispitaqsha imana kanqa. Chaynu karmi mana imapaq yarpur imamapischu kusala masta animakur ima parlakunqa Jesucristupi kriyishanpaqqa.

Kananqami chiqap kaqpaq allita intrakanchikna

¹⁴ Kriyiq masiy, kay diyakunami watukushuyta yarpusha kani. Piru kay kartatami iskribishuni,

¹⁵ imanupi tardar mana das çhamutiyqa, intrakanaykipaq imanumi Dyuspi kriyikunaqa shumaqta kawsanchikllapa nir. Chaqa tukuyla kriyikunaqami chiqap kawsaq Dyusninchikpa kaqninkuna kar, uk simintu allita shasha yupay paypaq chay chiqap kaqlata maydiyapis intrachikunapaqna kanchikllapa.

¹⁶ Chaqa chiqaptaqami unayqa Tayta Dyus washamanallapapaq arnimashanchikllapataqa mana intrakaranchikllapachu. Piru kananqami kriyishanchikllaparayku rikasha yupayna allita intrakanchikllapa.

Chaqa Jesucristumi kay pachaman shamur uk runa kwirpuyjunpaq tikrakan.

Wanuchitinllapapis Dyuspa Santu Ispiritun yanapatin qashan kawsamur intrachikuran,

payqa kusala puytiq nir.

Tukuyla angelkunami imakunata ruratinpis rikaran.

Kriyikuna tukuy intirupi parlakutin,

kusa achka runakuna paypi kriyiranllapa.

Chaynulla wanushanmanta kawsamurmi

riran syiluman Taytanwanna kananpaq.

4

Mana allinta yaêhachikuqkunami rikarimunqallapa

¹ Piru Dyuspa Santu Ispiritunmi allipla intrakaypaqta nimanchikllapa: Jwisyu diya êhamunanpaq shipchana katingashi, wakinkunaqa manana kwintachanqanachu Jesucristupi kriyishantaqa. Chayshi ashwan chay dyablumanta kaq mana allin yaêhakuykunatana yaêhakuyta munanqallapa.

² Chaynulla chay kusalata yaêhaq tukur llullakur yaêhachikuq runakunatami kasunqallapa. Piru chay mana allinta yaêhachikuq runakunaqami imuraslapis chaynullata yaêhachikun mana pingakur imamapischu. Chaqa chay runakunapa yarpuyningami kusala mana allinta rurananpaq êchupakusha yupay-ari.

³ Chaynullami chay runakunaqa yaêhachikunllapapis ama mayqanpis masayjun kananllapapaq. Chaynulla Tayta Dyus rurashan wakin mikuykunata ama mikunanllapapaq ima. Piru, nuqanchikkuna allita kriyir chay chiqap kaqta riqsiqkunaqa, Tayta Dyusta payji nir imaqa tukuyta mikuyta puytinchikllapa.

⁴ Chaqa Taytanchik Dyus tukuy imata rurashanqami, kusala allin. Chaynu katinmi tukuy imata rurashantaqa, manami niyta puytinchikchu kayqami mana allinchu nirqa. Ashwanmi tukuy mikuyapaq kaqtaqa, Taytanchik Dyusta payji nir ima mikuyapaq.

⁵ Chaqa Tayta Dyus mikunapaq allin nishannulla, mañakur ima mikushamaqa, kusa shumaqchakashana kanqa.

Jesucristupaq yaêhachikuqqami kaynu kanqa

⁶ Kriyiq masiy Timoteo, nuqa yaêhachishushaynu kriyiq masinchikkunata allita yaêhachirqami kusa allinla Jesucristupa sirbiqninna kayanki kanqa. Chaymi ashwan qamqa Jesucristupaq mas yaêhakur, maydiyapis kriyishaykinulla kawsarqa, imanutaq allita mikurmaqa imatapis rurayta puytinchik chaynuna yaêhachikuyanki kanqa.

⁷ Piru amami kasunkichu chay mana allin kwintukunata yaêhachikuyashanllapataqa. Ashwanmi imanutaq uk pukllaqmaqa chay pukllayashanlapaq kusalata yarpur shachinakun, chaynumi qampis Jesucristulapaq yarpur shachinakunki.

⁸ Chaqa allita yarpushaqami chay pukllayanchik ima chayqami kwirpunchikpiqa ashilata yanapamanchik. Piru Jesucristupi kriyirlla pay munashannu kawsashanchikmi kusala mas allinqa. Chaqa paymi arnimanchik kay tyimpukuna, chaynulla maydiyapis kusala shumaqtana paywan kawsanallapapaq nir.

⁹ Chaymi allita intrakayllapa. Chaqa kay nishushayqami kusala chiqap. Chaymi ashwan tukuyta kriyinallapapaq kusala allin.

¹⁰ Chayraykumi nuqakunamaqa imanutaq mayqanpis trabajarmaqa kusalata qis-chakan, chaynumi nuqakunapis Taytanchik Dyus munashannula rurar kusalata shachinakunillapa. Chaqa payqami chiqap kawsaq Dyus kar, tukuyta paypi kriyiqkunataqa washamashunllapa.

¹¹ Tukuy kay nishushaytami kusa shumaqlata yaêhachikunki, allita intrakananllapapaq.

¹² Amami dijakankichu, qam musullaraq kashaykirayku mana kwintachar disprisyashunanllapataqa. Ashwanmi chay kriyiq masinchikkunataqa tukuy imakunapi allita intrachinki, imanumi uk kriyiqqa kawsanchik nir. Chaynami ashwan chay rimashaykiwan, shumaqta kawsashaykiwan, ukkunata llakipashaykiwan, [shumaqta yarpushaykiwan], imanu kriyirlla kawsashaykiwan, chaynulla tukuy allinlata kawsashaykiwan ima intrachinki paykunapis qam yupayllana kananllapapaq.

¹³ Chaynulla, nuqa manaraq watukushuqlapa êhamuyatiyqami, tukuyta naypanpi Dyusninchik nishankunata liyir, kriyiq masinchikkunata yaêhachir ima animachiskinki.

¹⁴ Chaymi ashwan kriyiqkunapa rikaqninkuna makinta umaykiman çhurar mañakushanpi yarpurmi karanlata ruranki. Chaqa paykuna chaynu mañakuyatinmi ukninllapata Tayta Dyus intrachitin qampaq kaynu niran: “Qamqashi Amitunchikpaq karanlata yaçhachikuyanki kanqa” nir.

¹⁵ Chayraykumi, tukuyla kay nishushaytaqa karanlata ruray ama qunqar imachu. Chaynu ruratkiqami, waran waranqa kusala masta Dyusninchikpi intrakaqtana rikashunqallapa.

¹⁶ Chaynulla qampaq allita yarpur amami pantar imachu kusa karanlata yaçhachikunki. Chaynu mana disanimakur ima allita intrakar yaçhachikurqami, mana qam washakanaykilapaqchu chaynuqa rurayanki. Ashwanmi tukuyla chay uyakushuqkunapis washakanqallapa.

5

Imanumi intrachishun kriyiq masinchikkunataqa

¹⁻² Kriyiq masinchikkuna, runa manaqa warmi ruku kaqkuna ima mana allinta tukusha katinpis amami sunsunu anyaqnullaqa willankichu. Ashwanmi taytaykita, mamaykita yupaylla kusa shumaqlata willar intrachinki. Chaynullami chay kriyiq masinchikkuna musu kaqta, shipash kaqkunatapis taytaykimanta, mamaykimanta uknikita yupaylla kusalata rispitar ima shumaqlata willar intrachinki.

Byuda warmikunatami yanapashunllapa

³ Chaynulla chay byuda warmisitakunata mana pininpis yanapananpaq katinga, yanapay.

⁴ Piru chay byuda warmisitapa wamrankuna, manaqa willkankuna ima karshuypaqami paykunana rikar kuytanqa Dyus munashannulla. Chaqa, imanutaq chay wamrakuna taksha katinmaqa taytanllapa yanapar winachiran. Chaymi ashwan kananqa paykunana mamitanllapataqa yanapanqa. Chaynu ruraraqami ayllunta yanapananpaq kaqta kumplir, kusala shumaq allinta rurayan Dyusninchikpa naypanpiqa.

⁵ Chaqa uk byuda warmisita payla kashanrayku, mana pininpis yanapananpaq katingami, Taytanchik Dyuslapi kunfyakakur unaq kar, tuta karmapis payman kusalata mañakun mana shaykukuq.

⁶ Piru uk byuda warmi kwirpun munashanlata rurar kawsaqqami, Dyusninchikpi mana kunfyakar kawsashanrayku yanqa wanusha yupayllana kawsanmapis.

⁷ Chaymi nishayki: Tukuyla kriyiq masinchikkunatami kay nishushaykunata allita intrachitki rurar kawsanqallapa. Amana ukkuna ukman mana allinta rimananllapapaq.

⁸ Chaqa mayqan kriyiqpis ayllunpaq, chaynulla chay wasinllamanta kaq ayllunpaq mana yarpuqqami, Jesucristupi kriyiyashanmatapis mana kwintachayannachu. Chaymi ashwan chay mana kriyiqkunamanmatapis kusala mana allintana tukuyan.

⁹ Chaynulla nishaykipis: Kriyiqkunaqami yanapayanqa chay byuda warmisitakuna sisintamanta mas añuyjun kaq, apuntakashalata. Chaynulla runanlawan kawsasha kaqta ima.

¹⁰ Chaynullami chay yanapakananpaq byuda warmikunataqa kusala allinta rurashanrayku riqsiyta puytinchik. Chaymi ashwan paykunaqa kaynu kanqallapa: Kusala allinta wamrankunata kriyakusha, mayqan wasinman çhatinpis kusala allinta samachikusha, kriyiqkunata ima ministishanpi yanapasha, chaynulla tukuy qischakaqkunata yanapasha ima. Chaymi chaynu tukuy allin kaqlata rurasha kaq warmisitakunaqa kusala allin yanapakananpaqqa.

¹¹ Piru nishaykipis: Chay warmikuna shipashlla kayar byudana kidatinga, amami apuntankichu chay yanapakananpaq kaq warmisitakunawanqa nir. Chaqa kwirpun

munashannulla rurar qashan runakunarqami, manana Jesucristulapinachu yarpunman.

¹² Chaynu runawan kayta munar runakurqami, Jesucristuta qamlata sirbishayki nir arnishanta mana kumpliyanachu. Chaynu ruraraqami kusa uchayjunna kayanqa Dyusninchikpa naypanpiqa.

¹³ Chaymi ashwan chay warmikunaqa kusala qilla ima tikrakar, wasin wasin ima puriq qallarillapa. Piru manami qillalapaqchu tikrakan, ashwanmi kusala kwintastira imana tikrakanllapa. Chaymi kusala mana allin kaqkunaman yakapakar, mana rimaypaq kaq imakunata rimar ima purinllapa.

¹⁴ Chayraykumi nuqataqa kusala allinta yarpuchiman chay shipashlla kaq, byuda warmikunaqa qashan runakunanpaq. Chaynuqami wamrayjun ima kar, wamrankunata wasinllapi kusala shumaqta kriyakutin imaqa, chay kuntramaqninchikkunaqa manana ima mana allintapis nuqanchikkunapaq rimananllapapaqchu.

¹⁵ Chaqa kanan rikashanchikllapanumi wakin shipashlla kayar byuda kidaqkunaqa, Jesucristumanta chiqanchakasha chay Satanás munashantana rurayanllapa.

¹⁶ Chaymi nishaykipis: Uk kriyiq masinchikpa ayllun byuda kidatinga, chay kriyiqqa paylla yanapanqa ima ministishanpipis. Chaynuqami, kriyiqkunaqa yanapanapaq nir imaqa manana yarpuyanqachu, chay byuda warmisita yanapaqniyun kashanrayku. Chaymi ashwan, kriyiqkunaqa yanapayanqa chay mana pininpis yanapananpaq kaq chaykunalatana.

Kriyiqkunaqami rikar yaêhachiqninta kasunqallapa

¹⁷ Nishaykipis: Chay mayqanêchi kriyiqkunata rikar allita Jesucristupaq intrachir yaêhachikuqkunataqami, kusalata rispitar ima masta yanapanapaq kusala allin.

¹⁸ Chaqa, Dyus nitin iskribikashakunapimi nin: “Trillakunaykillapapaq karqami, chay animalpa shimintaqa ama shawankillapachu, ama mikunanpaq” nirqa. Chaynullami ninpis: “Uk trabajaqgami pagrakayta puytin” nir.

¹⁹ Nishaykipis: Uk kriyiqkunata rikar yaêhachiqpaq ima mana allinta tukusha nir mayqan willashutinllapaqa, mañayllapa ishka, manaqa kimsa tistiguta. Chaynu ruratkillapa mana chaynu katinga ama kasuyllapachu chay rimapakuqtaqa.

²⁰ Piru mayqan chaynu kriyiqkunata rikar yaêhachiq mana allinta rurur uchakuyatinlla-shuypaqa, qayachimur anyaqnulla willayllapa tukuy kriyiqkunapa naypanpi. Chaynuqami wakinkunaqa manchakur amana chaynulla uchakunanpaq-nachu.

²¹ Piru kanan-shuypaqami Tayta Dyuspa, Jesucristupa, chaynulla Dyus tukuy akrashan kaq angelkunapa naypalanpi nishayki: Karanta tukuy kriyiqkunata yaêhachinaykipaq. Kuytawkish qamqa wakinkunata mana allinta rikar, riqsinaykilamatana allinta rikatki nir.

²² Chaynullami nishaykipis: Uk runata Dyusninchikpaq yaêhachikunaykipaq nir manaraq allita riqsiyarqa amami makikita ananman êchurarqa mañakunkichu. Chaynuqami nishuni imanupi uchayjun katinmaqa ama qampis uchayjunpaq riqsikanaykipaq. Chaymi ashwan tukuy mana allin kaqkunamantaqa chiqanchakarna allinlata rurur kawsanki.

²³ Nishaykipismi: Shunquyki maydiyalapis nanaq kashanraykumi ama yakuta paylataqa upyankichu. Ashwanmi binupa yakitunta pitilamataqa upyay, amana nanachikunaykipaq nir.

²⁴ Allita yaêhashanchikllapanu, wakinkuna uchakushanllapataqami das rikayta puytinchikllapa. Piru wakinpa uchanta-shuypaqami mana das rikayta puytinchikllapachu, maydiya Dyusninchik rikarichinankaman.

²⁵ Chaynullami, chay allin ruraykunatapis wakintaqa kananlla rikanchik. Nataq wakinkunata-shuypaqa mana rikanchikraqchu. Piru, chay mana rikaypaq chaykunaqa, manami tukuy tyimpupaq pakapllaqa kidanqachu.

6

Imanumi uk sirbikuqqa patrunninwan kanman

¹ Mayqan kriyiq masinchikkuna sirbikuq kaqkunaqa, patrunninllapataqa allita rispitar kasunqallapa. Chaynuqami mayqanpis Dyusninchikpaq, chaynulla Amitunchikpaq yaĉhachikushanchikpaqpis mana ima mana allintapis rimayanqallapachu.

² Piru imanupi uk sirbikuqqa patrunnin, Jesucristupi kriyiq katinmaqa kusa masta rispitar imapipis kasunman kriyiq kashanrayku. Chaymi tukuy imata rurayashanmanmatapis kusala mas shumaqta ruranman. Chaqa tukuy imata rurarpismi rurayan Dyusninchikpi kunfyakar, ukninpaq llakir ima.

Chayraykumi kriyiq masinchikkunata chaynu yaĉhachir animachiy paykunapis chaynullata rurananllapapaq.

¿Maypimi chiqap imanchikkunataqa tariyta puytinchik?

³ Piru mayqanpis ukmanta yaĉhachikur Amitunchik Jesucristo yaĉhachikushanpaq chaynulla nuqanchikkunapis paypi kriyir yaĉhachikuyashanchikllapapaq manami chaynuchu niqkunaqami,

⁴ kusala mana yaĉhaq yanqa alabakaq runakunala. Chaynu karmi yanqa imakunalapaq kusalata willanakurlla kawsayta munanllapa. Chaymi ashwan chaynu willanakurqa, piñachinakur, musyanakur, anyanakur, inbidyanakur, mana imalapimapis kunfyanakurlamapischu kawsanllapa.

⁵ Chaynullami maydiyapis paykunapura kusalata jurapanakur ima kawsanllapa. Chaynu tukuq runakunaqami chay allin kaqmantaqa mana intrakaq runakunachu. Ashwanmi imuraspis chay kusa mana allin kaqlata rurananpaq yarpunllapa. Chaymi ashwan Jesucristupaq yaĉhachikurmapis qillayta ganananlapaq yaĉhachikunanllapamapis. [Chayraykumi paykunamantaqa chiqanchakanki].

⁶ Piru imanchik kaqkunlapaq yarpunamantaqami ashwan Jesucristuta kasur pay munashannula rurar kuntintakashallapaqami, Taytanchik Dyusqa kusalata yanapar aligriyachimanchikllapa.

⁷ Chaqa allita yaĉhashanchikllapanu, manami kusa imayjunchu nasiranchikllapa. Chaynulla maydiya wanurpis manami imatapis apashunllapachu.

⁸ Chaymi ashwan imanchiklapis mikunapaq, chaynulla mudakunapaq katinga kusala kuntintu kashunllapa.

⁹ Piru chay kusala imayjun kayta munaqkunaqami yanqa imapi liyakasha kanman yupay waran waran kusala mas imayjun kayta munanllapa. Chaynu karmi imanullapis kusala mana allinta tukur, saqra imakunata rurar imami imankunata tarikunanllapa. Piru chaynu tukuyarmi limpu limpu imanarna tukukanllapa.

¹⁰ Chaqa allita yaĉhashanchikllapanu kusala qillayniyun ima kanarqami kusala riqchaq mana allinkunapina rikarir tukukanchikllapa. Chaqa kananllami rikayanchikllapana wakinkunaqa kusala imayjun ima kayta munar, Jesucristupi kriyishanmantaga chiqanchakar kusala manchaypaq qischakaykunapina rikarishallapa.

Pablumi willan Timoteuta kriyishannulla kawsananpaq

¹¹ Piru qam-shuypaqami ukniy Timoteo Dyusninchikpa chiqap sirbiqnin kanki. Chayraykumi tukuy mana allin kaqmantaqa wakaq tukur, imuraslapis allinlata rurar, Dyusninchiklata kasur, paylapi kriyir ima wakinnikikunamatapis llakipay ima. Chaymi ima katinpis ama das piñakur imachu shachinakunki.

¹² Chaynulla chay kriyishaykinulla kusalata shachinakurmi tukuy tyimpupaq kawsanaykipaqna yarpunki. Chaqa chaynu tukuy tyimpu kawsachishunanpaqmi Tayta Dyusqa arnishusha. Chaynulla kusala achka runakunapa naypanpimi qamqa nirayki, Tayta Dyuslapi kusalata maydiyapis kunfyakayanki kanqa nir.

¹³ Chaymi kananqa, Dyus tukuyta kawsachiqpa, chaynulla Jesucristo, Poncio Pilatupa naypanpi payqashi Dyusninchikpa Wamran nir rimashapa naypanpi ima nishayki:

¹⁴ Tukuy kay willashushaykunata intrakar, ama ukmanta yarpur imachu, karanlata ruray. Chayna, mana mayqanpis qampaqqa ima mana allintapis rimananllapapaqchu. Chaymi chay nishushaytaqa maydiya kusala shumaq Amitunchik Jesucristo tikrakamunankaman ruranki.

¹⁵ Chaqa Jesucristuqami shamuyanqa, kusala shumaq Taytanchik Dyus ima tyimpu shamunanpaq nishan tyimpuraq. Chaqa Taytanchik Dyusmi payla tukuy imakunata mantaq chayqa. Chaynulla paymi tukuy mantakuqkunamanta kusala pudirniyjun ima chayqa.

¹⁶ Chaqa payqami tukuy tyimpupaq kawsar mana wanunlamapischu. Chaynulla payqami kusala lliypa intirupi kawsan. Chaymi mana mayqanlapis qimikayta puytinchu. Chaynu katinmi mana mayqanlapis rikashachu. Chaynulla manami rikaymatapis puytinllapachu. ¡Chayraykumi payqa tukuy tyimpupaq kusa alabakashana kanqa kusala pudirniyjun ima kashanrayku! ¡Chaynumi kanqa!

¹⁷ Chaynullami nishayki: Chay kusala imayjun ima kaqkunata willay ama kusana kani ima nir chay imankunalapi kunfyakananllapapaqchu. Chaqa tukuy kay pachapi kaq imanchikkunaqami daskaqla tukukan. Chayraykumi ashwan Taytanchik Dyuslapi allita kunfyakashunllapa. Chaqa paymi tukuy ima ministishanchikkunapiqa kusalata yanapar aligriyachimashunllapa.

¹⁸ Chaynami paykunataqa willaypis: Kusala allin kaq imakunata rurarna kusala imayjun yupayna tikrakananllapapaq. Chaynullami yarpuchinkipis tukuy iman kaqkunawanpis ukkunata yanapananllapapaq nir.

¹⁹ Chaynu rurarllapaqami Dyusninchikmanta tukuy tyimpupaq chiqap kaq imanllapatana tarikunqallapa. Chaymi ashwan chiqaptana Dyusninchikwan maydiyapis kawsanqallapa.

Pablumi tukukananta Timoteuta willan

²⁰ Uknuy Timoteo, Taytanchik Dyus imakunata ruranaykipaq nishushantaqami kusa allita ruranki. Chaymi chay mana kriyiqkuna mana sirbiq yanqa imakunata yaçhachikun chaykunataqa ama kasunkichu. Chaqa paykunaqami Jesucristuta kuntrar kusala mana allinta ima rimanllapa. Piru chaynu nirmapismi Jesucristupaq kusalata intrakaq yupay tukur yaçhachikunllapa.

²¹ Chaymi ashwan wakin runakunaqa paykunatana kasur, Dyusninchikpiqa manana kriyinllapanachu.

Chaymi Amitunchik Jesucristuman mañakuni kusalata llakipar yanapashunanllapapaq.

Chaynumi kanqa.

2 Timoteo

Pablumi ishkey kaq kartanta kaçhan Timoteuman

Apustul Pablo Roma pwiblupi prisu karmi, kay kartata Timoteuman iskribiran. Timoteuqa Éfeso pwiblupimi kaq kriyiq masinkunata Jesucristupaq yaçhachiran. Pablutaqa, Jesucristupa shumaq rimayninta yaçhachikur purishanraykumi, karguyjunku-naqa wanuchinanpaqna karanllapa. Manaraq wanuyarmi, kay kartata Timoteuman kaçharan, tukuy imapi Tayta Dyus munashannulla kawsananpaq.

Pablumi saludakun

¹⁻² Kusala munashay wamray Timoteo, Taytanchik Dyusmi arnimanchikllapa tukuy tyimpupaq kawsayta. Chaymi kananqa pay munashannulla akramasha Jesucristupa apustulnin kar, rir chay washamanallapapaq nimashanchikllapata yaçhachikunaypaq. Chaymi kay kartata iskribishuni. Chaqa Taytanchik Dyusta, chaynulla Amitunchik Jesucristutapis, mañakuni kusata llakipar tukuy imapi yanapashutin kusala shumaqta kawsanaykipaq nir.

Jesucristupaqqa amami pinqakurchu yaçhachikushunllapa

³ Allita yarpuy, imanumi unay rukuykunamapis Taytanchik Dyuslata sirbiqllapa nir. Chaynullami nuqapis paylata sirbini. Chaymi ashwan paypa naypanpiqa mana ima mana allintapis rurasha yupaychu yarpuni. Chaynu karmi payman mañakurqa mana qunqashurchu tuta, unaq karmapis payji nir ima qampaqqa mana shaykuq mañakuni Dyusninchikmanqa.

⁴ Chaqa kusalatami yarpuni imanumi qamlata dijashutiyqa llakir waqaq kanki nir. Chaymi ashwan kananqa imanupis rikashuyta munani, qamwan kusalata aligriyanaypaq.

⁵ Chaqa imanutaq unaymaqa agwilayki Loida, chaynulla mamayki Eunicemaqa kusala chiqapta Amitunchiklapi kriyiqllapa, chaynullami qampis chiqapta kriyinki nir yaçhani.

⁶ Chaymi kusalata rugashuni imanutaq nuqa makiyta anaykiman çhurar, Taytanchik Dyusman mañakutiy, payqa imata ruranaykipaq nishuran chaylapina yarpur, ama imamanta manchakur imachu mastana ruranaykipaq.

⁷ Chaqa Taytanchik Dyusqami yanapamashanchikllapa mana imamanta manchakur imachu kawsanallapapaq. Ashwanmi payqa pudirninwan yanapamashanchikllapa kaynu kawsanallapapaq: Llakipanakur, imatapis tantyakar rurar, tukuy mana allin kaqkunapimapis shachinakunallapapaq ima.

⁸ Chaymi nishaykipis: Amami pinqakunki imachu kusa allinla Amitunchik Jesucristupaq rimanaykipaqqa. Chaynulla amami pinqakunki imapischu Jesucristurayku nuqa prisu katiymapis. Ashwanmi Amitunchikpaq yaçhachikushaykirayku qis-chashutinllapamapis, Taytanchik Dyus pudirninwan yanapashuyashanwan shachinakunki, tukuy chay qischakaykunapiqa.

⁹ Chaqa allita yarpuy, manami nuqanchik allinta rurashanchikraykuchu Dyusqa washamashanchik. Ashwanmi pay munamarninchik mana uchayjunpaqnachu riqsir washamashanchikllapa, pay munashannulana kawsanallapapaq. Piru chaynu washamanallapapaqqa manami chayraqchu payqa yarpusha. Ashwanmi Jesucristurayku washamanallapapaqqa yarpushallana karan, kay pachamapis manaraq kayatin imachu.

¹⁰ Chaymi Amitunchik Jesucristo kanan tukuy nuqanchikkunapaq rurashanwan allitana intrachimanchikllapa imanumi payqa chiqapta munamanchikllapa nir. Chaqa payqami chaynu wanur imaqa chay tukuy tyimpupaq wanunapaq karan chaytaqa

limpuna binsiran. Chaymi ashwan kananqa paypi kriyishaqa tukuy tyimpupaq kawsaytana qumanchikllapa.

¹¹ Chaqa Tayta Dyusmi nuqataqa tukuy kaykunata [mana Israel runakunata] parlanaypaq nimasha. Chaynullami paypa apustulnin, yachar yaachhikuqnin, paypa rimaqnin ima kanaypaq nimasha.

¹² Chayraykumi chaynu yaachhikur imaqa kusalata qischakayanimapis. Piru chaynu qischakarmapis manami chayraykuqa pinqakunichu. Chaqa nuqaqami allita yaçhani mayqanpimi kriyir kunfyakani nirmapis. Chaynulla kunfyakanimi pay imanupis pudirninwan imamantapis washamar shumaqlata purichimayanqa maydiya chay jwisyu diya çhamunankaman nir.

¹³ Chaynullami nishaykipis: Imanutaq nuqa yaachhishuray, chaynullami qampis Jesucristupi kriyiq kashaykinu allita yaachhikunki. Chaynami ashwan maydiyapis Jesucristupaq llakir imana kawsanki.

¹⁴ Chaynullapismi Santu Ispiritu nuqanchikpi kawsar yanapamashanchiknulla, allita kwintata qukar karanlata yaachhikunki, imanutaq yaachhikunaykipaq nishushaynulla.

¹⁵ Chaqa allita yaçhashaykinumi, tukuyla Asia pwiblumanta kriyiq masinchikkunaqa nuqalatana dijamin, manana kwintachamaranllapanachu. Chaynullami ukninchik Figeluwana, Hermogenesmapis dijaminanllapa.

¹⁶ Piru Amitunchik Jesucristumi Onesiforupa ayllunta llakipanqa. Chaqa paymi ayka kuti nuqataqa kusalata animachir aligriyachimaran. Chaynulla nuqa prisu katiymapis, manami payqa nuqamantaqa pinqakuranachu.

¹⁷ Ashwanmi Roma pwibluman çhashannu, mana shaykuq maskamaran. Chayman-tami tarimaran.

¹⁸ Chaynullami qamqa allita yaçhankipis imanumi kusata payqa Éfeso pwiblupi yanapamaranchikllapa nirmapis. Chaymi ashwan chay jwisyu diya çhamutinqa Amitunchik Jesucristuqa kusalata llakipar washanqa.

2

Jesucristupa allinla suldadunna kayllapa

¹ Nataq qam wamray Timoteo, Jesucristumi kusala allin kar tukuy imapi yanapashuyan. Chaymi ashwan qamqa kusalata shachinakur imatapis payllapaq ruray.

² Chaqa qam pullay kashaykiraykumi yaçhanki, imanumi achka runakunata Jesucristupaq yaachhichiray nirmapis. Chaymi paykunaqa nuqapaqqa tistigukuna yupayna, chiqaptami yaachhichiray nir. Chay-ari qampis, chay yaachhishushaytaqa kaynu kaq runakunata yaachhichiy: Karanlata ruraqkunata, yaachhichikuyta puytiqkunata ima. Chaynami paykunapis ukkunatana yaachhichinanllapapaq.

³ Chaynullami nishaykipis: Jesucristupi kriyishaykirayku qischashutinllapaqa shachinakuy uk kusala allin suldadu yupay, ama kwashayar imachu.

⁴ Chaqa yaçhashanchiknu, uk suldadu sirbikuqqami, chay mantaqnin nishanlata ruran, manami yanqa wakin mana sirbikuq runakuna munashantachu ruran.

⁵ Chaynullami pasan uk pukllaqwanpis. Chaqa uk pukllaqgami imanuman imanuman pukllananpaq kaqkunata allita kasur pukllayta ministin. Nataq mana kasur sunsunulla pukllarqami, mana imatapis ganayta puytinchu.

⁶ Chaynullami uk tarpukuqqis puntataqa kusalata trabajaytaraq ministin. Chaymantaraqmi kusa aligrila kusichakuytaqa puytin.

⁷ Chaymi kay kumparasyunkunapaq imanutaq kanqa nir yarpupakur intrakanatkiqa, Amitunchik Jesucristumi allita intrachishunqa tukuy kaykunapaqqa.

⁸ Allita yarpuyllapa: Imanutaq nuqa yaachhichishaynu Jesucristo wanur kawsamusha chayqami, unay gubyirnu Davidpa ayllunmanta karan.

⁹ Chaymi chaynu nir ima Jesucristupaq yaĉhachikushayrayku, kusalata qischatinlla-pamapis shachinakuni. Chaynulla uk wanuchikuqta yupay kadinakunawan ima watar qischamanllapa. Piru chaynumapismi, Taytanchik Dyuspa rimayninta-shuyupaqa mana imanuwataymatapis puytinllapachu.

¹⁰ Chayraykumi nuqaqa kusalata qischakarmapis shachinakuni, Taytanchik Dyus akrashankunata animachinaypaq. Chaynuqami Jesucristupi masta kriyir, washakarna rir paywan tukuy tyimpupaqna kawsananllapapaq chay kusa shumaq mantakuynin-lapina.

¹¹ Chaymi allita intrakayllapa kay chiqap kaqpaq nishanllapakunata. Chaqa ninmi: Jesucristurayku wanurqashi,
payllapaq kawsamuyashunllapa.

¹² Chaynulla qischakar shachinakurqashi,
maydiyaqa Amitunchikwana mantakuyashunllapa.
Piru nuqanchikkuna, payta mana riqsinchu nishaqa,
paypis mana riqsishunichu nimashun.

¹³ Chaynulla nuqanchikkuna payta sirbiyar, imanupi disanimakushamapis,
payqa mana dijamayninchikta puytinchu.
Chaqa pay kusalata munamanchikllapa nir arnimashanchikllapana karqa,
manami qashan niyta puytinchu mananami munashunillapachu niytaqa.

Dyuspa allinla trabajadurninkunana kashunllapa

¹⁴ Kriyiq masiy Timoteo, wakin kriyiq masinchikkunapaq yarpur, Tayta Dyuspa shutinlapi kutir kutir willay amana paykunapura willanakur imanachu kawsananllapapaq. Chaqa chaynu willanakur ima kawsayqami mana allinchi. Ashwanmi chaynu saqrata willanakur imaqa chay uyakumaqninchikkunata animachinamantaqa limpu pantachinchikllapa.

¹⁵ Chaymi ashwan imanullapis Dyusninchik munashannula chiqap nishanlata yaĉhachikuy. Chaynuqami Dyusninchikpa naypanmanqa qimikanki kusa allinla traba-jadur yupayna, mana imapaq pinqakur imanachu. Chaymi ashwan Dyusninchikqa nishunqa: “Kusa allintami rurashayki” nir.

¹⁶ Chaynulla amami kay pachapi yanqalla mana allinkunata rimanllapa chayku-nataqa rimankichu. Chaqa chaynuta rimaqkunaqami waran waranqa, kusa mana allin kaqkunata ruraqna ĉhurakanllapa.

¹⁷ Chaymi chay rimar yaĉhachikushankunaqa wakta kayta shikwakan imanutaq uk qiri qishaymaqa wakta, kayta inkunar ismur rin chay yupay. Chaymi ashwan chay Himeneuwan, Filetutapis chaynulla pasasha.

¹⁸ Chaqa paykunaqami Dyusninchik nishanmanta kusala ukman mana allinta yaĉhachikur ninllapa: “Michka wakinkuna kawsamusha katinmapis, kananqa manana kawsamunqallapanachu” nir. Chaynu nir yaĉhachikurmi wakinninchikkunataqa, kriy-ishanmantaqa limpu pantachishallapa.

¹⁹ Piru chaynu katinmapis nuqanchikkunaqa kriyishanchikllapanulla shachinakushunllapa. Chaqa payqami chay kriyishanchikllapapiqa uk simintu allita ĉhurakasha yupay. Chaymi chay simintullapi iskribikashaqa nin: “Amitunchiqami tukuy la paypa kaqninkunataqa allita riqsin” Chaynullami ninpis: “Tukuy paylapi kriyir aduraqkunaqashi, chay mana allin kaqkunamantaqa chiqanchakashunllapa” nir.

²⁰ Yaĉhashanchikllapanu, chay kusa imayjun runakunapa wasinpiqa matinkunamapis manami urulamanta, platalamantachu kan. Ashwanmi qirumanta, napa allpamanta rurakasha ima kan. Piru tukuy kaykunaqa manami chay kutillaqa sirbiyta puytinchu. Ashwanmi chay kusa ĉhaniyjun chaykunaqa, wasinllapaman kusa runa nishakuna

êchatin sirbir qarananlapaq sirbin. Nataq chay mana yaqqa êchaniyun kaqkuna-shuypaqami mana.

²¹ Chaymi nishayki: Mayqanpis chay kriyishannulla maydiyapis shachinukur, manana mana allinkunata ruraqkunaqami, uk kusala shumaq kupa urumanta rurakasha yupayna kanqa nir. Chaynu karqami, Amitunchikpaqqa kusala sirbiqnin karna, tukuy imatapis allinkunalata ruraqkunana kanqallapa.

²² Kriyiq masiy Timoteo, yaêchashanchiknumi musu karllaraqqa das imakunata yarpur rurar das uchakushana rikarinchik. Chaymi qamtapis musu kashaykirayku chaynu pasashuyanman nir yarpur nishuni, amana chaynu tukunaykipaq nir. Ashwanmi kriyishaykirayku, imatapis karanlata rurar, llakipanakur ima shumaqlata kawsayllapa tukuy shunqunwan Amitunchikpi allita kriyir paylata aduraqkunawan pulla.

²³ Chayraykumi chay illaqmanta imalapaq willanakuqkunamanqa, ama imalapaqpis yakapakankilamapischu. Chaqa allita yaêchashaykinu, mayqanpis chaynu willanaku-yarqami, piñachinukur maqanakunllapana.

²⁴ Chaqa Amitunchik Jesucristupa sirbiqninkunaqami, mana imapaq willanakur ima kawsanapaqnachu. Ashwanmi mayqanwan willanakunamantaqa kaynu kanqallapa: Tukuywan kusala allin, listuna wakinkunata yaêchachinanpaq, chaynulla amami das piñakuq imachu kanqallapapis.

²⁵ Piru chaynu yaêchachikurqami chay mana intrakaqkunataqa yaêchachishun llakipar ima, ama kusa kani ima nirchu. Chaynuqami rurashun Dyus munatinga tukuy uchankunata dijar chay chiqap kaqlata kasur kawsanman nir yarpur.

²⁶ Chaynuqami paykunapis kwintata qukanqallapa: Dyablupa makinpi kar munashanta rurayasha kanillapa nir. Chaynami imanullapis alsakar chay dyablu prisu purichir imuraspis pay munashanta rurachiyashanmantaqa washakanqallapa.

3

Jwisyu diya shipchamutingami kusala ukmanta tukunqallapa

¹ Chaynulla kriyiq masiy, kaytapismi allita intrakanaykita munani. Chaqa jwisyu diya êchamunanpaq shipchana katingami, kay pachapiqa mana yaêchakuyapaqnachu kanqa nir.

² Chaymi chay tyimpuqa runakunaqa pay munashanlata rurar, ashwan kusala qillayniyun ima kaylata munanqallapa. Chaynulla kusa kani ima nir alabakar, Taytanchik Dyuspaqmapis kusala mana allinta rimaq kanqallapa. Chaymi ashwan taytanllapata imamapis mana kasunqallapanachu. Chaynulla chay kriyishanllapamatapis mana kwintachar imachu, ashwan kusalata imatapis musyarlla kawsanqallapa.

³ Chaynulla chay runakunaqami, mayqantapis mana llakipar imachu tukuylawan kusalata piñakur ima mana shunqukaylamatapis yaêchanqallapachu. Chaymi ashwan mana kashanmanta ukkunata uchachar, mana tantyakar, kusala saqra mana allinkunata tukunqallapa. Chaynu karmi tukuy allin kaqtaqa kusalata êchiqninqallapa.

⁴ Chaymi paykunaqa ukninkunapaq imalatapis dasna ukkunata parlanqallapa. Chaynulla kusala marraju imami chay runakunaqa kanqa. Chaynu karmi, kusa kani nir munashanlata rurar, Dyusninchiktaqa mana kwintachanqallapanachu.

⁵ Paykunaqami Amitunchikpi chiqapta kriyiq yupay tukunqallapa. Piru chaynu kusala mana allinta rurar kawsayashanwanmi intrachimashunllapa mana chiqap kriyiqkunachu nir.

Chaymi nishaykillapa: Amami chaynu runakunawanqa imalapaqpis piêchunakunkillapalamapischu nir.

⁶ Chaqa chay runakunaqami chay kusala uchayjun warmikuna ukta ukta yarpuqkunapa wasinman yaykur ingañanqallapa. Chaqa chay warmikunaqami mana uklapi kriyiq kar, imata nitinllapapis uyakur munashanlata rurar kawsanqallapa.

⁷ Chaymi chay warmikunaqa imata nitinllapapis kusalata yaçhakuyta kamanqallapa. Piru chaynu karmapismi chay chiqap allinla kaqpaqqa mana intrakayta puytingallapachu.

⁸ Chaqa imanutaq unaymaqa chay ishkay brujukuna Janeswan Jambresmaqa, Moisesa kusalata çhiqniranllapa, chaynumi chay runakunapis, chiqap allinla kaqtaqa kusalata çhiqningallapa. Chaqa chay runakunaqami mana allin yarpuyiniyunnachu kanqallapa. Chaynu karmi Tayta Dyuspi kriyinanpaq chaymatapis manana kwintacharnachu kawsanqallapa.

⁹ Piru chaynu rurarllapamapismi, mana masqa imatapis rurayta puytingallapanachu. Chaqa tukuyami kwintata qukanqallapa, wakkunaqa yaru runakuna, imanutaq chay ishkay runakuna Moisespa kuntran tikrakaran chaykuna yupaylla nir.

Pablumi Timoteuta willan imanu kananpaq nir

¹⁰ Piru ukniy Timoteo, qamqami allita yaçhanki nuqa imanu yaçhachikuni, imanu kawsani nirmapis. Chaynullami yaçhankipis imanu allin kaqlata ruranaypaq yarpuni, imanu allita Amitunchikpi kriyini nir. Chaqa qamqami allita rikashayki ima katinpis mana das piñakushayta, wakinkunata llakipashayta, chaynulla ima katinpis kusalata shachinakuni ima nir.

¹¹ Chaynullami yaçhanki imanumi maylawpi purishaypipis kusalata qischakaray nir. Chaynullami ashwan yaçhankipis Antioquia, Iconio, Listra pwiblukunapi ima imanachimananllapapaq ikiypi puriranllapa nir. Chaypiqa yaçhashaykinu kusalata qischakaray. Piru Amitunchikmi tukuy chaykunamantaqa washamaran.

¹² Chaqa chiqaptami Jesucristupi tukuyta kriyir, pay munashannu kawsaqkunaqa, kusalata qischakanapaq ima kanchikllapa.

¹³ Piru chay mana allinta ruraqkuna, chay llullakuqkunaqami, waran waranqa limpu imananaqallapa. Chaqa ukkunata llullachishannu, paykunatapis ukkuna llullachir limpu imanachinqallapa.

¹⁴ Piru qam-shuypaqami kriyiq masiy Timoteo, chay kriyishaykinulla maydiyapis shachinakuy. Chaqa qamqami chay chiqap kaqpi kriyishaykipiqa kusalata kunfyakanki. Chaynulla yaçhankipis mayqanmi chay chiqap kaqpaqqa yaçhachishuran nirmapis.

¹⁵ Chaqa allita yarpuy, qamqami takshaykimanta-pacha Dyus nitin iskribikashakunataqa yaçhakushayki nir. Chaymi chay yaçhakushaykiqa, allita yanapashur shumaqlata purichishur ima, intrachishuyan Jesucristupi kriyishaykiraykulami washakayanki kanqa nir.

¹⁶ Chaqa Dyus nitin tukuy iskribikashakunataqami Dyusqa paylla nitin iskribiranllapa. Chaynu karmi kusala shumaqta yaçhachimanchik, mana shumaq kawsasha byininchikpaq willamanichik, mana allinta rurayasha kaynu ruray nimanchik. Chaynulla imatapis karanlata ruranapaq ima yaçhachimanchik.

¹⁷ Chaymi mayqanpis Dyusninchikpa kaqninkunaqa pay nitin iskribikashakunata allita intrakashanrayku imuraspis allinta rurananlapaqa kayanqallapa.

4

Dyusninchiklapaqmi parlakunki

¹ Allitami intrakay, Jesucristumi maydiyayaq mantakuq shamur tukuyta kawsaqkunata, chaynulla wanusha kaqkunamatapis allita rikar yaçhanqa. Chaymi kananqa Taytanchik Dyuspa, chaynulla Amitunchik Jesucristupa naypanpi kusalata rugar nishayki:

² Rir, Dyusninchikpa rimayninta imuraslapis yaçhachikunaykipaq. Chaymi ima katin, mana ima katinmapis imanullapis yaçhachikuyta kamay intrakananllapapaq. Chaynuqami runakuna mana allinpi katinmapis nanaq nanaq willay, intrachiy, animachiy ima, kusa shumaqlata willar.

³ Chaqa êhamunqami uk tyimpu, chay tyimpupiqami mana mayqanpis uyakuyta munanqachu Dyusninchikpa shumaq rimayninkunataqa. Ashwanmi chay tyimpupiqa runakunaqa ukman ukman imakunata yaêhakuyta munanqallapa. Chaymi maskanqallapa achka ukman yaêhachikuq runakunata. Chayna yanqa mana sirbiq uyakunayashanllapakunata yaêhachitin, paykuna munashannullana uyakur kawsanllapa.

⁴ Chaymi ashwan chay runakunaqa chiqap kaqta mana kwintacharnachu, chay yanqa kwintukunalatana uyakur kasurna kawsanqallapa.

⁵ Piru qam-shuypaqami ukniy Timoteo, kriyishaykirayku qischakay ima katinpis allin kaqlapi yarpur shachinakunki. Chaymi ashwan Amitunchikpaq yaêhachikutki kriyir washakananllapapaq nir willashushanlata yaêhachikunki. Chaynulla tukuy imata ruranaykipaq Amitunchik nishushantaqami karanlata ruranki.

⁶ Chaymi nishayki: Nuqapaqqami mana maychu wanur rir Amitunchikwana kanaypaqqa. Chaymi ashwan wanurqa, Dyusninchikpaqqa uk ufrindita yupayna paypa naypanmanqa qimikayashaq.

⁷ Chaqa nuqaqami uk maqanakuq yupay kusalata shachinakusha kani allinlata yaêhachikurqa. Chaymi ashwan tukuyla imata ruranaypaq kaqtaqa kananqa tukchishana kani, Amitunchik munashannula rurar ima.

⁸ Chaymi kananqa ashwan yarakuyani, imatapis karanlata rikar yaêhaq jwis Amitunchik kurunayta qumananpaq diya êhamunanlatana. Piru manami nuqalatachu qumayanqa chay kurunataqa, ashwanmi wakinpis allita kriyir kusalata llakir ima pay shamunanpaq yaraqkunatapis quyanqa.

Pablumi Timoteuta rugan watukunanpaq

⁹ Kananqami kriyiq masiy Timoteo, yaqqa nuqalana kashayrayku kusalata rugashuni ama tardakurchu imanupis shamur watukumanaykipaq.

¹⁰ Chaqa kriyiq masinchik Crescentimi risha Galacia lugarman. Chaynulla kriyiq masinchik Tito-shuypaqa risha Dalmacia lugarman. Chaymi paykunaqa mana pullaynachu. Piru Demas-shuypaqami kriyishanmantaqa kay pachamanta kaq imankunala-paq masta llakiq kar, mana pullay kayta munar dijamar risha Tesalónica pwibluman.

¹¹ Nataq ukninchikllapa Lucaslami kaypi nuqawan kidasha. Chaymi rugashayki chay ukninchik Marcosta imanupis maskar apapamanaykipaq. Chaqa payqami yaêhachikutiyqa kusalata yanapamayanqa pullay karqa.

¹² Chaqa Tiquicupismi mana pullaynachu Éfeso pwibluman kaêhashayrayku.

¹³ Chaymi qam shamurqa, Troas pwiblupi ukninchik Carpupa wasinpi rakta atun raêhpayta dijasha kani, chayta apamunki. Chaynullami apamunkipis papilmanta pillukaq libruykunata. Piru mastaqami ministini chay qaramanta libruykunata yaêhachikunaypaqqa. Chaymi chaytapis apapamanki.

¹⁴ Chaymi nishayki: Chay runa Alejandro shutiq, chay jyirrukunata rupachir imakunata ruraqmi, nuqawan kusala mana allinta tukusha. Chaymi nini: Amitunchikmi paytaqa allita rikar yaêhanqa imata rurashannulla nir.

¹⁵ Chayraykumi qampis chay runitumantaqa kusalata kuytakanki. Chaqa payqami nuqanchikkuna Amitunchikpaq yaêhachikuyanchikllapa chaypaqqa kuntran tikrakasha kar, kusala mana allinkunata rimar ima purin.

¹⁶ Chaymi nishayki: Nuqa puntata Roma pwiblupi kar, karguyjunkuna qayachimatin rityiqami, mana mayqan ukninchikkunapis pullayqa riranchu yanapamaqqa. Chaymi ashwan nuqala riray. Chaypaqqami Tayta Dyusta mañani ama chay ukninchikkunata mana allinta rurananpaq nir.

¹⁷ Piru chaynu ukninchikkuna nuqalata dijamatinllapamapismi, Amitunchikqa nuqawan kar, kusalata jwirsayta qur yanapamaran. Chaynami ashwan nuqaga imanukriyirmi washakayanqallapa nir ima kusalata yaêhachikuray. Chaynu yaêhachikutiyimi chaypi kaq mana kriyiq runakunaqa tukuyla uyakumaranllapa. Chaymi chaynu

karguyjunkunapa naypanpi karqami, uk liyunpa shiminpi yupayna karay. Piru Amitunchik Jesucristumi washamaran.

¹⁸ Chaynullami maydiyapis tukuy mana allin kaqkunamanta washamanqa. Chaymi ashwan kusala shumaq mantakuyashanmanna apar pullakumanqa. Chayraykumi ¡paylata tukuy tyimpupaq alabashunllapa! ¡Chaynumi kanqa!

Pablumi tukukananta saludan

¹⁹ Chaymi saludapamanki ukninchik Priscata, Aquilata, chaynulla ukninchik Onesiforutapis tukuy aylluntinta.

²⁰ Erastuqami, Corinto pwiblupi kidasha. Nataq Trofimuta-shuypaqami, qishaqta Mileto pwiblupi dijaray.

²¹ Chaymi nishayki: Imanullapismi manapis chay qasay tyimpu kashanllami shamuyta kamanki. Saludutami kaçhamun qampaq chay ukninchikkuna Eubulo, Pudente, Lino, Claudia, chaynulla tukuyla kaypi wakin kriyiq masinchikkunapis.

²² Chaynulla Amitunchik Jesucristumi qamwan imuraslapis kanqa. Chaymi mañakuni Taytanchik Dyus tukuyla qamkunata llakipar tukuy imapi yanapashunanllapapaq nir. Chaynumi kanqa.

Tito **Pablumi kartanta kaĉhan Tituman**

Amitunchik Jesucristupa shumaq rimayninta yaĉhachikurmi Tituqa apustul Pabluwan nappaqmanta-pacha puriran. Titumi Creta pachapi kaqkunata Amitunchik Jesucristupaq yaĉhachiran. Chay Creta pachaqa, mar ĉaypilapi karan. Chaynu chaypi Tito kayatinmi, Pablo ĉarqa kaĉharan uklaw pwiblukunaman rir, kriyiqkunapa rikaqninta numrananpaq. Chaymi chay yaĉhachikuqkunata allita rikar Tito numrananpaq, kay kartataqa Pabluqa kaĉharan (1.5-9).

Chaymantami Creta pachaman chay mana allinta yaĉhachikuqkuna ĉamutinmi, Pabluqa Jesucristupi kriyiqkunata allita willar intrachiran ama kasunanllapapaq (1.10-16). Chaynullami willaranpis imanukriyiqkunaqa kawsananpaq nir (2.1-10), chaynulla Tayta Dyus imanumi kusalata munar washamayanchikllapa nir yaĉhachinanpaq (2.11-14; 3.3-7).

Titupaq mas intrakanarqa liyishunllapa 2 Corintios 2.13; 7.6; 7.13-14; 8.16-17; 8.23; 12.17-18; Gálatas 2.1; 2.3; 2 Timoteo 4.10.

Pablumi saludakun

¹ Kriyiq masiy Tito, nuqa Pablumi Taytanchik Dyuspa sirbiqnin, chaynulla Jesucristupa apustulnin kani. Chaynu katiymi Tayta Dyusqa kaĉhamaran rir tukuy paypa akrashan kaqkunata yaĉhachitiy allita paylapina kriyir, chay chiqap kaqpaq intrakar, pay munashannulana kawsananllapapaq.

² Chaynu allita chay chiqap kaqpi intrakar chaynulla Amitunchikpi allita kriyirgami allitana intrakanqallapa, tukuy tyimpupaqnashi kawsayanqallapa nir. Chaqa mana imalapimapis llullakuq Taytanchik Dyusmi, paylla arnimaranchikllapa kusala unaymanta-pacha tukuy tyimpupaq washamanallapapaq nir.

³ Chaymi kanan paypa munashan tyimpu ĉamushana katin, nuqa Jesucristupaq yaĉhachikutiyqa allitana intrakashallapa. Chaqa chaynu yaĉhachikur intrachikunaypaqmi washamaqninchik Tayta Dyusqa nuqata akramaran.

⁴ Chayraykumi kriyiq masiy Tito nishayki: Qamqami nuqapaqa chiqap wamray kanki, Jesucristupaq yaĉhachishutiy kriyishaykirayku. Chaymi kananqa nuqa yupaylla qampis kriyinki. Chaynu kashaykiraykumi kananqa Taytanchik Dyusman, chaynulla washamaqninchik Jesucristuman kusalata mañakuni, kusata llakipar tukuy imapi yanapashutin, kusa shumaqta kawsanaykipaq nir.

Pablumi Tituta willan kriyiqkunata rikananpaq

⁵ Kriyiq masiy Tito, nuqami dijashuray Creta pwiblupi. Chaypiqami kidarayki Amitunchikpi manaraq allita kriyiqkunata allitana kriyinanpaq animachinaykipaq. Chaynullami chaypiqa kidaraykipis chay maylawpiĉhi kriyiqkuna kan chaypiqa rikar yaĉhachikuqkunata numranaykipaq imanutaq nuqa nishushaynulla.

⁶ Chaqa chay kriyiqkunata rikar yaĉhachiqkunaqami, tukuywan kusa allinkunalata ruqaqkuna, chaynulla uk warmipa runanla ima kanqa. Chaynullami wamrankunamapis Jesucristupi kriyiq, chaynulla taytanta kusata rispitaq ima kanqallapa. Chaynuqami manana mayqanpis imapaq uchachar, chaynulla kusala mana allinta tukun nir rimayanqallapalamanapischu chay wamrankunapaqqa.

⁷ Chaqa chay mayqanpis kriyiqkunapa rikaqnin kaqqami, Tayta Dyuspa kaqninkunata rikananpaq akrakayan. Chaymi Dyusta sirbinanpaq akrakaq chayqa, tukuywan kusa allinlata kawsaq runa kanqa. Chayraykumi chay runaqa mana imapaqpis alabakaq, ama imalapaqpis das piñakuq imachu kanqa. Chaynulla amami maĉhanqa,

maqanakunanpaq willanakunqalamapischu. Chaymi imata rurarpis amami paypaq imanta tantakunanlapaq yarpurchu ruranqa.

⁸ Ashwanmi chay runakunaqa mayqan wasinman chatinmapis listuna kanga samachinanpaq. Chaynulla chay runakunaqa kusa allinlata yarpuq, karanlata ruraq, chaynulla Dyus munashannulla imatapis ruranqa. Chaynullami imatapis allita tanyakar ruraqkuna ima kanqallapa.

⁹ Chaymi ashwan chiqap kaq Amitunchikpa rimayninta yaçhakushanlapi yarpur kawsanqallapa. Chaynuqami kriyiq masinchikkunata chay chiqap kaqwan animachir ima, Amitunchikta çhiqniqkunamatapis imanupis intrachiyanga amana çhiqninanllapapaq paytaqa.

¹⁰ Chaqa kusala achka runakunami rikarimushallapa chay chiqap kaqpaq mana allinta rimaqkunaqa. Piru allita yarpuyllapa: Chay chiqap kaqpaqqami masqa mana allinta rimanllapa Israel runakunapa siñal kustumrinkunalapi yarpur kawsaqkuna. Chaymi ashwan yanqa mana intrakaypaq imakunalapaq rimar wakinkunataqa ingañanllapa.

¹¹ Chayraykumi tukuy chaykunataqa chay chiqap kaqkunata yaçhachikur uyarachiypaqllapa. Chaqa chay runakunaqami paykunapapaq imantapis tantakuyta yarpur mana yaçhachikuypaq kaqta yaçhachikur, uk wasikunamanta kaqta tantar ima limpu ingañashallapa.

¹² Chaypaqmi chay Creta pwiblumanta uk kusala yaçhaq runa unaylla chay wakinkunapapaq kaynu nisha kayaq:

“Kay Creta pwiblumanta runakunaqami,
maydiyapis kusalata llullakuq, utiq bistya yupay kusala malu,
mana tiqllaq mikuq, chaynulla kusala qilla ima kanqallapa” nir.

¹³ Chaynu nirqami, chiqapta rimaran. Chayraykumi anyaqnulla willayllapa paykunapis Amitunchikpi allitana kriyir kawsananllapapaq.

¹⁴ Chaynuqami, paykunaqa chay yanqa illaqmanta yarpushan kwintukunata Israel runakuna yaçhachitinllapapis mana kasuyanqallapanachu. Chaynuqapismi chay chiqap kaqmanta chiqanchakasha kaqkuna imata rurananpaq nitinpis manana ingañakanqallapanachu.

¹⁵ Chaymi nishaykillapa: Mayqanpis kusa shumaq allinkunalata Amitunchikwan kawsaqkunapaqqami, tukuy imapis kusa allinla. Piru chay kusala mana allinkunata rurar kawsaq, chaynulla Amitunchikpi mana kriyiqkunapaqqami mana imapis allinkunaqa kanchu. Chaymi ashwan yarpuyinmapis kusala mana allin katin, kusala mana allinkunalata rurar kawsanllapa.

¹⁶ Chaynu kawsarmapismi paykunaqa Dyusta kasuni ninllapa. Piru kusa milanaypaqta rurar uchakushanwan, kusala mana intrakaq ima kashanwanmi intrachimançhikllapa Dyustaqa mana chiqapta kasunllapachu nir. Chaynu karmi paykunaqa mana yaçhanllapachu allinta ruraytaqa.

2

Allin kaqlatami yaçhachikushunllapa

¹ Kriyiq masiy Tito, tukuy imata yaçhachikurqami, imanutaq Jesucristo kusala shumaq allinlata yaçhachikunaykipaq nishannulla yaçhachikunki.

² Chaymi chay kriyiq runa ruku kaqkunata willay paykunaqa imatapis chiqap kaqlata ruraq, kusala rispitakasha, imapipis allin kaqlapi yarpuq kananllapapaq. Chaynullami willankipis kusa llakipakuq kar imata rurar qischakar imamapis kusalata shachinakuyta yaçhaqkuna, chaynulla chay chiqap kaqpi allita kriyiqkuna ima kananllapapaq.

³ Chaynullami chay ruku kaq warmikunapis, Dyusta kasur kusa allinlata imatapis ruraqkunami kanqallapa. Chaynu karnami, manana ukninkunapa washanta rimar

uchachakuq, chaynulla maêhaq imalamapischu kanqallapa. Ashwanmi kusa allinlata kawsar, ukninkunatapis chaynu shumaqta kawsananllapapaq intrachiq ima kanqallapa.

⁴Chaymi ashwan chay shipash kaq warmikunamataqa, yaêhachiyancallapa runanpaq, chaynulla wamrankunapaqmapis kusata llakiq ima kananllapapaq.

⁵Chaynullami intrachiyancallapapis tantyakar, imatapis allinlata rurar, ama uchakunanllapapaq ima. Chaynulla intrachiyancapis wasinpi kaqkunata allita rikaq, kusala llakipakuq, runanta kasuq ima kananllapapaq. Chaynu intrachitinllapa, kusa allinlata rurar kawsatinllapaqami, chay kriyishanchikpaqqa mayqanpis manana kusa mana allinkunataqa rimayanqallapachu.

⁶Chaynullami nishaykipis: Chay musu kaqkunatapis kusalata animachiy, tantyakar imatapis allinlatana rurar kawsananllapapaq.

⁷Chaymi ashwan paykunataqa qam imanutaq allinlata rurar kawsayanki, chaynulla rikachiy paykunapis qam yupaylla allinlatana rurananllapapaq. Piru chaynu yaêhachirqami, imapapis chay chiqap kaqlapi yarpur ima karanlata rimar intrachinki paykunataqa.

⁸Chaynu kusa shumaqlata ima rimar yaêhachitkiqa, manami mayqanpis ukmanataqa yarpunqachu. Ashwanmi chay wakin kuntranchik kaqkunamaqa, kusalata pinqakunqallapa. Chaymi ashwan manana ima mana allinmatapis rimaqallapanachu nuqanchikkunapaqqa.

⁹Chaynullami chay sirbikuqkunatapis kusa allita willar animachinki, chay mantakuqninkuna imata rurananpaq nitinpis kasur rurananpaq. Chaynullami willankipis mantaqnin imata nitinpis uyarala kar ama imatapis ninanpaqchu. Chaynuqami ashwan chay mantaqnintaqa kusalata aligriyachiyanca.

¹⁰Chaynullami chay sirbikuqqa ama imalapimapis ingañar ima suwanqachu mantaqnintaqa. Ashwanmi imatapis kusa karanlata ruraq ima kanqa. Chayna tukuy rikaqkunaqa washamaqninchik Tayta Dyuspi kriyiqkunaqami imatapis karanlata ruran nir, paykunapis shunqunllapapi Dyusninchikpi kriyiyta yarpunanllapapaq.

¹¹Chaqa Taytanchik Dyusqami kusalata llakipamarninchikllapa tukuyлата washamanallapapaq niran. Chaymi ashwan Jesucristuta kaêhamuran washamanallapapaqqa.

¹²Piru pay llakipamashanchiknu kawsanapaqgami tukuyла mana allin kaqkunata, chaynulla tukuy imata munapakuykunataqami manana rurashagnachu nir, itakuytana ministinchikllapa. Chaymi ashwan kanan kawsayarllaqa imatapis tantyakar rurar, chaynulla shumaqlata kawsar Amitunchikpi kriyirlla kawsaypaq.

¹³Chaynu kusa shumaq allinlata kawsar yarakuyashallapami, kusa llipyala pudirniyun washamaqninchik Amitunchik Jesucristo Dyusllami, shamur apar pullakumashunllapa, imanutaq arnimashanchikllapa karan chaynulla.

¹⁴Chaqa Jesucristuqami nuqanchikkunapaq paylla wanur pagrakur tukuy mana allin kaqkunamanta chiqanchar Dyuswan pullachamaranchikllapa. Chaynuqami, ruran paypa allinla kaqninkunana kar, maydiyapis allinlata rurarna kawsanallapapaq.

¹⁵Tukuy imanu yaêhachikunaykipaq nishushaynullami yaêhachikunki. Chaymi kusalata animachinki mas kriyinanllapapaq. Piru mayqan mana kasushuqkunataqami, Jesucristupa shutinlapi anyaqnulla willar intrachinki. Chaqa chaynu paypa pudirninwan yaêhachikutkimi mana mayqanpis disprisyashuyta puytinqallapachu.

3

¹ Chaynullami, wakin kriyiq masinchikkunataqa yarpuchinki gubyirnunllapata, chaynulla pwiblunllapapi karguyjunkunamatapis kasunanllapapaq. Chaymi yarpuchinkipis imata rurarpis allinlata rurananlapaqa kananllapapaq.

² Amami mayqanpaqpis ima mana allintaqa rimañqalamapischu. Amami das ukkunawan willanakunqallapa imachu. Ukkunapaqmi llakinqa. Chaynullami mayqantapis amami kusa kani ima nirchu, shumaqlata tukuyta rikanqallapa.

³ Chaqa unayqami nuqanchikkunapis kusala mana allin, mana intrakaq ima kaq kanchikllapa. Chaynu karmi munashanchikllapata rurar ima, Dyusmatapis mana kasuqchu kanchikllapa. Chaymi ashwan Dyusmanta wakaqllapi kashanchikllaparayku, tukuy ima mana allin kaqkunata sirbirna kawsaq kanchikllapa. Chaynulla ukkunata kusa mana allinta rurar, inbidyar, ukninchikllapa ukninchikllapa kusalata çhiqinakur ima kawsaq kanchikllapa.

⁴ Piru chaynu kawsayashallapamapismi, washamaqninchikllapa Tayta Dyusqa, tukuyta kusalata munamanchikllapa nir washamaranchikllapa.

⁵ Chaynami ashwan allita intrakayta puytinchik, pay kusalata llakipamarninchiklami washamashanchikllapa, mana nuqanchikkuna imata allinta rurashanchikraykuchu nir. Chaynuqami tukuy mana allin kaqkunamanta paqar, mushuqumanta nasishapaq imana tikramaranchikllapa Santu Ispiritunta qumarninchikllapaqa.

⁶ Chaqa Taytanchik Dyusqami washamaqninchik Jesucristurayku, Santu Ispiritunta qur kusalata yanapamaranchikllapa.

⁷ Chaynu dibaldila yanapamarninchikllapami mana uchayjun wamranpaqna riqsimaranchikllapa. Chaymi ashwan kananqa kusalata kunfyakar yarakuyanchikllapana, Jesucristo arnimashanchikllapata aypar tukuy tyimpupaqa kawsanallapapaq.

⁸ Chaymi nishaykipis: Tukuy kay nishushayllapakunaqami kusala chiqap, mana yanqa llulla imachu. Chayraykumi kananqa kusalata qamta rugashuni, mana shaykuq chay wakin kriyiq masinchikkunata chayllapaq yaçhachinaykipaq. Chaynami chay uyakuqkunaqa Tayta Dyuspi kriyirna maydiyapis kusa shumaqlatana rurar kawsanallapapaq. Chaqa tukuy kay nishushaykunaqami, tukuylapaq kusala shumaq, allin ima kar yanapamanchikllapa.

⁹ Piru amami yanqalla ima mana sirbiq yaçhachikuykunapaqqa willanakunkillapachu. Chaynulla amami wakinkuna yupay unay rukuyllapakunaqa ima ayllumantami karan nir, chaynulla Moisés mantakushankunalapaq yarpur imaqa willanakunkillapachu. Chaqa chaykunalapaq yarpur willanakuqkunaqa piñachikurla kawsanllapa. Chaymi tukuy chaykunaqa nuqanchikkunataqa mana imapipis yanapamanchikllapachu.

¹⁰ Chaymi mayqanpis chay kriyiqkunallamanta chaynu ukmanta ukmanta yarpur yaçhachikur chiqanchashunatinllapaqa qayachimur uk kuti, manaqa ishkay kuti willankillapa amana chaynu tukunanpaq. Piru chaynu willatkillapa mana kasushutinllapaqa, chay pullaykillapamantaqa chiqanchankillapana.

¹¹ Chaqa allita yaçhashaykillapanu, chaynu ruraq runakunaqami uchakusha kar kusa kuchi tikrakashanrayku chaynuqa chiqanchanakuymatapis munayan. Chaymi ashwan paykunalla tukuy tyimpupaq kastigakashana kanqallapa.

Pablumi Tito imata rurananpaq willaran

¹² Chaymi kananqa kriyiq masiy Tito rugashayki: Chay ukninchikkuna Artemasta, manaqa Tiquicuta qamman kaçhamutiyqa, imanullapis qamqa rinki chay Nicópolis pwibluman. Chayna chaypi nuqata rikamanaykipaq. Chaqa nuqaqami chay qasay tyimputaqa chaypi pasayta yarpusha kani.

¹³ Chaymi kusalata rugashaykipis, kriyiq masinchik abugadu Zenasta, chaynulla chay ukninchik Apolosta tukuy ima ministishanpipis yanapanaykipaq. Chaynuqami payku-naqa tukuy mayta riyashanllapapipis mana imanpis faltatinchu rir çhananllapapapq chay may riyashanmanqa.

¹⁴ Chaynullami chay wakin kriyiq masinchikkunapis allin kaqkunalatana ru-rayta yaçhakur, ukninllapakuna imata ministitinllapapis yanapar imana kawsayta yaçhakunanllapapapq. Chaynuqami kusa ministikasha runakunana kanqallapa.

Pablumi tukukananta saludakun

¹⁵ Kaypi pullay kaq kriyiq masinchikkunami qamkunapapq saluduta kaçhamun. Chayraykumi chaypi kaq kriyiq masinchikkuna nuqakunapapq kusalata llakiqkunata saludapamanki. Chaymi Taytanchik Dyusman mañakuni kusalata llakipar yanapashunanllapapapq.

Chaynumi kanqa.

Filemón Pablumi kartanta kaçhan Filemonman

Apustul Pablumi kay kartata iskribiran kriyiq masin Filemonpaq. Filemonqa Colosas pwiblupi taran. Chay tyimpumi kusa imayjun runakuna rantiyaq sirbikuqkunata, tukuy tyimpu sirbinanpaq. Chaynullami Filemonpis Onesimuta rantisha karan, sirbiqnin kananpaq. Chaymantami patrunnin Filemonmanta alsakasha karan. Chaymantaqami karsilpi apustul Pabluwan tarinakuran. Chaypimi apustul Pabluqa, Jesucristupaq intrachitin, Onesimuqa kriyiran. Chaymi shumaqta willar ima, Pablo Onesimuta kaynu niran: “Alsakasha katkimapis, patrunniki Filemón shumaqta qashan rikashunanpaq, kay kartata apar rir çhay payman” nir. Chaynu nitinmi Onesimuqa tikrakaran Filemonman.

Pablumi saludakun

¹ Nuqa Pablumi, Jesucristupi kriyishayrayku kananqa prisu kani. Chaymi kusala munashay kriyiq masiy Filemón, kay kartata iskribishuni. Ukninchik Timoteupismi saludashun. Chaqa çampismi nuçakuna yupaylla Jesucristullapaq yaçhachikunki.

² Chaynullami kaymanta-pacha saluduta kaçhamuni chay tukuylla kriyiq masinchikkuna wasikipi tantakaq kaqkunapaqpis. Chaynulla saludanipismi ukninchik warmisita Apiata, chaynulla Arquiputa ima. Chaqa chay ukninchik Arquipumi nuqanchik yupaylla kusalata qischakar ima Jesucristupaqqa yaçhachikuran.

³ Chaymi Taytanchik Dyusta, chaynulla Amitunchik Jesucristutapis kusalata mañakuni llakipar tukuy imapi yanapashunanllapapaq, chaynulla kusala shumaqta kawsachishunanllapapaq ima nir.

Pablumi payji nir ima Filemonpaq mañakun

⁴ Kriyiq masiy Filemón, imuraspis çampaq yarpurçami kusalata payji nir ima Taytanchik Dyusman mañakuni.

⁵ Chaqa yaçhashami kani, çamqashi Amitunchik Jesucristupi kusalata kriyishayki-rayku tukuylla kriyiqkunataqa kusalata llakipanki ima nir.

⁶ Chayraykumi ashwan Taytanchik Dyusman kusalata mañakuni imanutaq çam allita kriyishaykinulla wakinkunata yaçhachitki allitana kriyinanllapapaq. Chaynuçami kusala mastana intrakayanki kanqa imanutaq Jesucristuqa kusalata yanapamanchikllapa nir.

⁷ Piru kanançami kusalata animachir aligriyachimashayki. Chaqa yaçhashami kani kriyiq masinchikkunata kusalata llakipar ima aligriyachishayki nir.

Pablumi Filemonta rupan Onesimuta shumaqta rikananpaq

⁸ Piru chaynu kusala allinta rurayatkimapismi, Jesucristupa sirbiqnin kashayraykuqa, mantashuyta puytiyman imatami ruranaykipaq nirmapis.

⁹ Piru Jesucristupi kriyiq kar llakinakushanchikraykumi, imata ruranaykipaqpis kusala allinta yarpuchiman rugashunaypaq. Chaqa nuqa Pablumi rukuna kani. Chaynu karmapis, Jesucristupaq yaçhachikushayrayku kananqa prisu karmapis Onesimupaq rugashuni.

¹⁰ Chaqa chay sirbiqniki Onesimutami kaypi prisu kar Jesucristupaq yaçhachitiy kriyiran. Chaymi payqa kananqa nuçapaqa wamray yupayna.

¹¹ Chaqa chay sirbishuqniki Onesimuçami ima mana allinta rurashanrayku unayllaqa kusala mana allinta yarpuchishuran. Piru kanançami Jesucristupi kriyishanrayku kusala allitana yarpuchimashun çamta chaynulla nuçamatapis.

¹² Chaqa paypaqqami nuqapa kwirpuyllapaq yupay kusalata llakini. Piru chaynu katinmapismi qashan qamman kaçhamuni. Chaymi pay çhamutinqa nuqata samachimaq yupaylla samachipamanki.

¹³ Yaçhashaykinu, Jesucristuraykumi kaypi prisu kani. Chaymi kusala allinçhi kananta payqa kaypi kidar lugarniki ima ministiyashaypipis yanapamananpaq.

¹⁴ Piru manaraq qamwan parlasha karmi, mana munaraychu pay kaypi kidanan-taqa. Chaqa qammaqami mana nuqa munashayraykuchu kusalata yanapamanki. Ashwanmi qam munashaykinulla yanapamankimapis.

¹⁵ Chaymi allita yarpuy. Chay ukninchik Onesimuqaçhi qammantaqa uk tyimpuqa alsakar riran, ashwan kanan-shuypaqa tukuy tyimpupaqna qamwan kar yanapashu-nanpaq ima.

¹⁶ Piru kananqami manana unay yupay yanqa sirbikuqniki yupaynachu kayanqa. Ashwanmi kusala munashayki ukniki imana kar yanapashuyanqa. Chaymi nishayki: Paypaqqami nuqamaqa kusalata llakikuni. Chaymi ashwan qammaqa unay yanqa sirbishuqniki kasha katinmapis kananqa Amitunchik Jesucristupi kriyishanraykuna nuqamantaqa kusala masta llakipankiman.

¹⁷ Chayraykumi nishaykipis: Nuqata kusala kriyiq masikipaq riqsimayarqa, paytapis nuqata yupaylla kusala shumaqta rikapamanki nir.

¹⁸ Chaynulla nishaykipis: Chay ukninchik ima mana allinta rurashanrayku imallapi dibishuyatinga nuqata kubramay.

¹⁹ Chaynu nir imami nuqalla iskribir kay kartaypi willashuni, paypaqqa nuqa pagrashayki nir. Piru allita yarpushaqami nuqarayku Jesucristupi kriyir washakashayki-raykuqa, chay ukninchik Onesimupaq pagrashunaymantaqa ashwan qam masta dibi-mayanki.

²⁰ Chaynumi kriyiq masiy, ashwanmi chay kriyiq masinchik Onesimuta shumaqta rikar ima kusalata aligriyachimay, Amitunchik Jesucristupi kriyiq kashaykirayku.

²¹ Chaynu nir imami iskribishuni kriyiq masiy Filemón. Chaqa nuqaqami kusalata kunfyakani, chay rugashushaymanmatapis masta rurayanki kanqa nir.

²² Chaymi ashwan rugashunipis uk kwartuta rikapamanaykipaq maydiya shamur samanaypaq. Chaqa nuqaqami yarakuyani, qamkuna, Taytanchik Dyusta mañatkillapaqa, kay prisu kashaymanta pay yanapar llugshichimatin, shamur watukushunayllapapaq nir.

Pablumi tukukananta saludakun

²³ Kriyiq masiykuna, saludutami kaçhamun kriyiq masinchik Epafras. Chaqa payp-ismi nuqawan pulla kaypi prisu, Jesucristupaq yaçhachikushanrayku.

²⁴ Chaynullapismi saluduta kaçhamun pullay kar Jesucristupaq yaçhachikuq masiykuna, Marcos, Aristarco, Demas, chaynulla ukninchik Lucaspis.

²⁵ Chaymi Amitunchik Jesucristuman mañakuni, kusalata llakipar tukuy imapi yanapashunanllapapaq.

Chaynumi kanqa.

Hebreos

Jesucristupi kriyiq Hebreo runakunaman karta

Manami yaĉhanchikchu mayqanmi kay librutaqa iskribiran nirmapis. Chaqa kay librupiqa manari rimanchu. Piru chaynu katinmapis wakinkunaqa Bernabimi iskribisha kanqa nir yarpunllapa (Hechos 4.36; 13.1-5). Nataq wakinkunaqa yarpunllapa Apolos iskribisha kanqa nir. (Hechos 18.24-25; 1 Corintios 1.12; 3.4-8; 3.22-23). Wakinkunaqami yarpunllapa uk runa iskribisha kanqa nir. Piru mayqan karmapismi kay librutaqa iskribiran uk Israel runa, Jesucristupi kriyiq Israel masinkunapaq (Hebreo rimaq masinkunapaq).

Kay librupimi intrachimanchik imanumi Jesucristuqa kusala mas pudirniyun angelninkunamanta, (1.4-2.18), Moisesmanta (3.1-4.13), chaynulla kurakunamantapis (4.14-5.10; 7.1-28). Chaynullami intrachimanchikpis payqa kusala mas mantakuq nir. Chaynumi kay libruqa intrachimanchik imanumi Tayta Dyusqa mushuq tratuta ruraran runakunata washananpaq nir (8.1-13). Chaynullami intrachimanchikpis uchanchikpaq animalkunata apar altarpis rupachinamantaqa, ashwan Jesucristupi kriyisha uchanchikkunamanta pirdunamanchik nir. (9.1-10.18).

Intrachimanchikpismi Jesucristupi kriyirllana imuraspis kawsanallapapaq (5.11-6.20; 10.19-39). Chaynumi kay librupiqa intrachimanchikllapa imanum qischakarmapis kriyishanchiknulla shachinakunallapapaq nir. (11.1-12.29). Chaynullami kusa mas shumaq imakunata intrachimanchikpis (13.1-25).

Dyusmi kananqa Wamran Jesucristuwan intrachimashanchik

¹ Unay tyimpukunaqami, Tayta Dyusqa rukunchikkunata kusa achka shumaq imakunawan kutir kutir intrachiran. Chaynuqami paypa rimaqninkuna intrachikuranllapa.

² Ashwan kanan tyimpukunaqami, Dyusninchikqa imatapis intrachimanchikllapa Wamran Jesucristuwanna. Chaqa Dyus nitinmi payqa tukuy ima rikayashanchikkunatapis ruraran. Chaynullami tukuy imatapis payna rikananpaq Dyusqa qusha.

³ Chaymi paylla Dyus kar, intrachimanchikllapa Taytan Dyus kusa allin kar shumaqta llipyarayashanpaqmapis, Dyusta michka mana rikasha kashallapamapis. Chaynulla kusa puytiq rimayninwanmi tukuy imatapis rikar kuytan. Chaymi uchanchikkunamantapis pirdunar shumaqchamaranchikllapa. Chaymantami syilupi Dyusninchik tar mantakuyashanpiqa, allilaw qichqanpina tasha.

Dyuspa Wamran Jesucristuqami angelkunamantaqa tukuy imapi mas

⁴ Jesucristuqami Dyuspa Wamran kar, kusa mas mantakuq, mas yaĉhaq karan syilumanta kaq angelkunamantaqa.

⁵ Chaqa Dyusqami, mana mayqan angeltapis kaynu niranchu: “Qammi Wamray kanki.

Nuqami kananqa Taytaykipaq riqsikani” nirqa. Chaynulla manami mayqan angelpaqpis kaynu niranchu:

“Nuqami paypaqa taytan kashaq.

Nataq payqa nuqapa wamray kanqa” nirqa.

⁶ Piru qashan uk iskribikashapiqa, uklayla Wamranta kay pachaman kaĉhamushanpaq, kaynu nin:

“Dyuspa tukuy angelnin kaqkunaqa, payta aduranqallapa” nir.

⁷ Nataq angelkunapaq-shuypaqa, kaynu nin:

“Angelkunaqami wayra yupayla,

nina ratakuq yupayla karmapis, sirbimaqniykuna kanqallapa” nir. *

⁸ Wamranpaq-shuypaqa, kaynu nin:

“Dyuslla katkimi, tukuy tyimpupaq mantakunaykiqa kanqa.

Chaqa qamqa imatapis karanta rikarmi mantakunki”.

⁹ “Qammi allin ruraykunata munanki. Nataq chay mana allin ruraykunataqami
 çhiqninki.

Chayraykumi nuqa Dyusniki kar akrashur,

kusa masta aligriyachishusha kani tukuy wakinnikikunamantaqa” nir.

¹⁰ Kaynumi ninpis Jesucristupaqa:

“Qammi Amituy, pachata ima kaqnintinta rurarayki.

Qamllami makikiwan syilutapis rurarayki.

¹¹ Chay rurashaykikunami maydiyaqa tukukanqa. Piru qamqami tukuy tyimpu, mana
 chinqankichu.

Tukuy chaykunaqami raçhpa makwayar llikikan chaynu tukukanqa.

¹² Qammi dublanki, imanutaq raçhpata dublanllapa chaynu.

Chaynulla kambyankipismi imanutaq raçhpawan mudakunllapa chaynu.

Piru qamqami, qamlla kanki.

Manami bidaykiqa maydiyapis tukukanqachu” nir.

¹³ Dyusmi mana mayqannin angeltapis kaynuqa niranchu:

“Tay allilaw qichqaypi,

nuqa chay çhiqnishuqkunata

çhakikipa çhakinman çhuramutiy binsinaykikaman” nirqa.

¹⁴ Chaqa tukuyla angelkunaqami wayra yupayla karmapis, Dyusta sirbinllapa.
 Chaymi sirbiqninllapa katin, Dyusqa kaçhamun washakanaqkunataqa mayqantapis
 yanapanapaq.

2

Washamaqninchiktami allita kasuyapaq

¹ Chayraykumi tukuy willamashanchikllapata allita uyakur kasuyapaqlapa, Dyus-
 ninchikpa nanninmanta amana wakaq tukunallapapaq.

² Unay tyimpumi Dyusqa angelninkunata willaran yaçhachikutinllapa, pay
 mantakushannullata kasur, karanlata rurananllapapaq. Chaymi chay
 yaçhachikushanllapakunata mana kasur uchakuqkunataqa, chay mantakuy * nishannulla
 kastigaqllapapis.

³ Nataq kanan tyimpukuna chaynu katinga, çimanunari washakashunllapa, chay
 kusala shumaq washamaqninchik Jesucristuta mana kasurmaqa? Chaqa Amitunchik
 Jesucristuri puntata wakinkunata intrachiran kay washakayanchik chaypaqqa. Chay-
 mantaraqmi chay uyakuqkuna nuqanchikkunata willar intrachimaranchikllapa.

⁴ Chaynulla chay uyakuqkunataqa, Dyus munashannulla Santu Ispiritu yanapatin
 kusa dispantakaypaqkunata, mana ruraypaq shumaq imakunata, milagrukunata ima
 ruraran. Chayna chay rurashanllapakunapaq, Tayta Dyusmi rurachisha nir kriyirqa,
 yaçhanchikllapa Jesucristupis chiqapta washamanchikllapa nir.

Jesucristumi pachaman shamur runakuna yupay tikrakan

⁵ Dyusqami maydiya shamuq mushuq pachapaq parlayanchik chaykunataqa, man-
 ami angelkunatachu qusha rikananllapapaqqa.

⁶ Ashwanmi Dyus nitin iskribikashakunapiqa kaynu nin:

* **1:7** Angelkuna wayra yupayla nirqami niyanchik dasla maytapis puriq kashanpaq. Chaynulla nina ratakuq
 yupayla nirqami niyanchik, ninamaqa takshala karmapis dasla rupachikuyta puytin chaynu kashanpaq. * **2:2**
 Chay mantakuy nirqami, rimayanchik unay Moisés mantakushankunallapapaq. Rikashun Hechos 7.53, Gálatas 3.19.

“¿Imataq runaqa paypaq yarpunaykipaqqa?

¿Imataq kawsaq runaqa llakipanaykipaqqa?

⁷ Ashwan rurarmaqami, angelkunamanta uk ratulapaq ikikaqnin yupay kananpaq rurarayki.

Piru chaynu katinmapis, kusala shumaq imana kananpaq tikrarayki.

⁸ Chaymi tukuy imatapis, payna çhakinpi çhurakuq yupay rikananpaq qurayki” nir. Chaynu katinga tukuy imata çhakinpi çhuraq yupay tukuy imata rikananpaq nirqami, Dyusqa mana tukuy imakunatapis chaynulaqa dijaranchu. Piru chaynu katinmapismi, runataqa manaraq rikayanchikchu tukuy imata rikaqtaqa.

⁹ Chaqa yaçhashanchiknumi, uk tyimpuqa Jesusqa runakuna yupay tikrakin, Dyusqa uk ratulapaq angelkunapa ikillan kaqninta yupay rikaran. Chaqa Dyus munamarninchikmi paytaqa dijatin, chay uraqa kusata qischakar tukuypaq wanuran. Chaynu karmi kusata alabakar, kusa shumaqtana kurunakusha.

¹⁰ Tukuy imakunami kan Dyuspaqqa. Chaqa payraykumi tukuy imapis kan. Chaymi payqa, tukuy wamrankuna chay kusa shumaq mantakunan Luryanpi kananta munaran. Chayraykumi Wamran Jesucristuta kay pachaman kaçhamuran, tukuy runakunapa uchanllapapaq wanunanpaq. Chaymi Jesucristuqa, Dyus munashannullata rurakusata qischakar kumpliran, tukuy washakasha kananllapapaq.

¹¹ Chaqa tukuylari uk taytalamanta kanchikllapa, washakuq chay, chaynulla paypa kaqkunapis. Chaynu kashallapami Dyuspa Wamran Jesusqa, mana pinqakunchu kriyiq masiykuna kankillapa nimayninchikllapataqa.

¹² Chaqa Dyus nitin iskribikashakunapiqa Jesucristo kaynu nin: “Qampaqmi parlashaq kriyiq masiykunata.

Chaynulla tantakashakunapa çhaypinllapapipis alabar takichishayki” nir.

¹³ Chaynullami nimpis:

“Paypimi nuqaqa kunfyakashaq” nir.

Qashan uk pachapiqa kaynu nin:

“Kaypimi nuqaqa kani,

Dyus wamraykunata qumashankunawan” nir.

¹⁴ Yaçhashanchiknu uk ayllumanta kaqkunapa wamrankunaqa uk aychalamanta, uk yawarllamanta. Chaynumi Jesucristupis nuqanchikkuna yupay aychayjun, yawarniyjun karan. Chaynu karmi pay wanurqa, binsiran chay wanuchikunanpaq pudirniyun kaq dyablutaqa.

¹⁵ Chaynumi washaran tukuyta, nasishanmanta-pacha wanunanllapapaq manchakur kawsaqqunataqa.

¹⁶ Chaqa chiqaptami Jesucristuqa mana angelkunata washaqchu shamuran. Ashwanmi Abrahampa ayllumanta kaqkunata washaq shamuran.

¹⁷ Chaynu karmi Jesucristuqa tukuy imapi nuqanchikkunanu karan. Piru Tayta Dyusta kusa allita kasuq karmi, nuqanchikkunata munamarninchik Dyuspa naypanman qimikaran kurakunapa mantaqnin yupay. Chayna kruspi wanushanrayku Tayta Dyusqa uchanchikkunata pirdunamaranchikllapa.

¹⁸ Chaynulla, imanutaq Jesucristuta kusala saqra imakunapi dyablu rikarichinat-imapis payqa shachinakuran. Chaymi mayqanpis kanan, pay munashanta rurakusata qischakar imakunapi rikariqqunamatapis, yanapayta puytin.

3

Jesucristumi Moisesmantapis mas mantakuqqa

¹ Kusa allinla kriyiq masiykuna, Tayta Dyusmi qamkunata akrashushallapa paypa wamrankuna kanaykillapapaq. Chaymi nuqanchikkunaqa rimanchikllapa Tayta Dyus,

Jesucristuta kaçhamuran pay kurakunapa mantaqnin kananpaq nir. Chayrayku ashwan Jesucristulapina yarpukushunllapa.

² Chaqa Tayta Dyus munashankunalata kay pachapi rurananpaq Jesucristuta kaçhamutinga, payqa karanlata ruraran. Chaynullami Moisespis imatapis karanlata kusa shumaqta ruraran Israelmanta kriyiqkunawanqa.

³ Piru Jesucristutaqami masta Moisesmantaqa kasunapaq allin. Chaqa imanutaq uk wasi ruraqmataqa wasi rurashanmanta masta rispitançhik, chaynumi Jesucristutapis masta kasuyapaq Moisesmantaqa.

⁴ Tukuy wasikunatami mayqan ruratin rurakan. Piru Tayta Dyusmi tukuy imatapis rurasha.

⁵ Chaynullami Moisespis Dyusta sirbiq kar, Israelmanta kriyiqkunawanqa tukuy imatapis karanlata ruraran. Chaymi uk tistigu yupay intrachimanchik maydiyaqami Jesucristo shamuyanqa nir.

⁶ Piru Jesucristuqami Dyuspa Wamran kar, kusa allinla karan Dyuspi kriyiqkunawanqa. Chayna nuqanchikkuna paypi kriyishanchikrayku, paypa wasin yupay kanchikllapa. Chaymi paymanta mana chiqanchakarchu aligrila kunfyakashunllapa Amitunchik shamur pullakur apamanallapakaman.

Imanumi Dyuspi kriyiqkunaqa samanqallapa

⁷ Chayraykumi Dyuspa Santu Ispiritunqa kaynu nin:

“Kanan diya qamkuna, Dyus nishankunata uyakurqa,

⁸ kriyinaykillapamanta ama anku shunquqa tikrakankillapachu,

imanutaq wakinkuna Dyuspa kuntran tikrakar,

ukman mana allinkunata chunllaq lugarpi ruraranllapa chaykuna yupayqa.

⁹ Chaypimi michka kwarinta añuta paykunawan kar kusa allin imakunata rurasha katiymapis,

unay rukuykillapakunaqa munashankunata ruraranllapa. ✧

¹⁰ Chayraykumi chay tyimpu runakunawanqa piñakuray.

Chaymanta kaynu niray: ‘Shunqunllapapiqami chinqasha yupayna purinllapa.

Chaynulla chay nishaykunata yaçhachitiymapis, mana kasumaranllapachu’.

¹¹ Chaymi, piñakurqa kaynu nir juraray:

‘Manami yaykunqallapachu samananllapapaq arnishay pachamanqa’ nir”.

¹² Kriyiq masiykuna, kuytakarllapami, ama shunquykillapata ankuchankillapachu. Chayna chiqap kawsaq Dyusmantaqa ama chiqanchakanaykillapapaqchu.

¹³ Ashwanmi uknikillapa uknikillapa waran waran animachinakunkillapa. Chay iskribikashakunapi kanan niyan chaykunata allita intrakarllapaqami, qamkunaqa mana dasqa ingañakankillapachu. Imanupiqaçhi ingañakar shunquykillapata ankuchar, Dyuspaqqa mana allinta rurayankillapa kanqa.

¹⁴ Chaqa Jesucristo pullakumanapaqqami, imanutaq chayraq kriyiq qallarir allita paypi kriyiranchik chaynulla, maydiya tukukanan tyimpu çhamunankamanpis allita kriyiypaq.

¹⁵ Chaqa chaynupaqmi iskribikashakunapi kaynu nin:

“Kanan diya qamkuna, Dyus nishankunata uyakurqa,

kriyinaykillapamanta ama anku shunquqa tikrakankillapachu,

imanutaq chay mana allinkunata ruraranllapa chaykuna yupayqa” nir.

¹⁶ Yaçhashanchikllapanumi, Moisés Egiptumanta runakunata llugshichimuran. Chaymi chay llugshichimushanllapa chaykunaqa, Amitunchik nishankunata uyakusha karmapis mana kasuranllapachu.

¹⁷ Chaynulla chay chunllaq lugarkunapimi, kwarinta añuta mana kasukur imami uchakur tayarmapis wanuranllapa. Chaynu uchakushanllapapaqmi Dyusninchikqa piñakuran.

¹⁸ Chaymi payqa jurar niranpis, mana kasukushanllaparaykushi paykunaqa, samachinanpaq arnishan pachamanqa mana yaykuyanqallapachu nir.

¹⁹ Chiqaptaqami paykunaqa, Amitunchikwan mana pulla shumaq kaytaqa puytiranllapachu. Chaqa manari kasukushachu karanllapa.

4

¹ Dyusmi nuqanchikkunatapis pay kayashanman yaykur pullan samanapaq arnimanchikllaparaq. Chayrayku kusata kuytakaypaqllapa. Kuytawkish imanupi qamkunamanta ukllaqa mana pullanqa katkillapachu.

² Chaqa nuqanchikkunamatapismi willamashanchikllapa imanumi washakayashunllapa nir, imanutaq paykunata willaranllapa chaynulla. Piru paykunataqa michka uyakusha katinllapamapis, manami sirbiranllapachu. Chaqa manari kriyiranllapachu chay washakananllapapaq willashanllapapiqa.

³ Piru nuqanchikkunaqami, kriyishanchikllaparayku Dyus samachimanallapapaq arnimashanchikllapa karan, chaymanqa yaykunchikllapa. Nataq Dyusqami chay unay mana kasukuqkunapaqqa kaynu niran:

“Piñakurqa kaynu nir juraray:

Manami yaykunqallapachu samanallapapaq arnishay pachamanqa” nir.
Piru Dyusqami samashana karan, tukuy imakunata rurar tukchishana kar.

⁴ Chaqa Dyus nitin iskribikashakunapiqami, uk pachapiqa chay syiti diya kaqpaqqa kaynu nin:

“Dyusmi tukuy imata rurashana karqa, chay syiti diya kaqpiqa samaran” nir.

⁵ Qashanmi chay iskribikashakunapiqa uk pachapi kaynu nin:

“Manami yaykunqallapachu samanallapapaq arnishay pachamanqa” nir.

⁶ Piru faltanllaparaqmi wakinkunaqa chay samanallapapaq pachaman yaykunanpaqqa. Chaqa chay mana kasukushanllaparaykumi, mana yaykuranllapachu chay washakananllapapaq puntata uyakusha chaykunaqa.

⁷ Chayraykumi Dyusqa qashan akrasha uk diyata. Chayqami “Kanan diya”. Chaytaqami willamashanchikllapa unay may tyimpumantaraq. Piru Davidqami unay iskribikashakuna nishannulla kaynu niran:

“Kanan diya qamkuna, Dyus nishanta uyakurqa,

kriyinyakillapamanta ama anku shunquqa tikrakankillapachu” nir.

⁸ Nishaykillapa: Josué, Israel runakunata chay samana pachaman yaykuchir samachishana katinga, Dyusqami manana rimanantachu uk samana diyapaqqa.

⁹ Chaynu katinga, kanraq-ari uk samanapaq diyaqa, Dyuspa wamran kaqkunapaqqa.

¹⁰ Chaqa mayqanpis Dyus samachinanpaq chay arnishan pachaman yaykuqqa, unay rurayashankunata dijaq yupayna saman, imanutaq Dyus tukuy imata rurarqa samaran chaynulla.

¹¹ Chayraykumi shachinakur chay shumaq samana pachaman yaykunapaq yarpushunllapa. Chayna ama mayqanpis chay mana kasukuq yupayqa kanallapapaq.

¹² Chaqa Dyuspa rimayningami chiqapta kawsaq kar riman. Chaymi imanutaq uk ispadamaqa kada ladunman filuyjun kar das kuchukun, chaynumi Dyuspa rimayninpis das allita intrachikun. Chayna runakunapa yarpuyinman, shunqunman, tullunman, ñutqunkunaman imapis dasla ratakun. Chaynu karmi runakuna yarpuyashanta, ruranayashanmatapis tantar yaçhan.

¹³ Tukuy ima rurakashakunaqami, Dyuspaqqa shutillapi kanqa. Chaymi tukuy imapis paymantaqa mana pakapllaqa kanqachu. Chaqa tukuymi naypanpi kashallapa, rikar yaçhamanchikllapa.

Jesucristumi qischakashanrayku Dyusman mañakur imapipis yanapamanchik

¹⁴ Jesucristumi Dyuspa Wamranqa. Paymi kurakunapa mantaqnin karna, Dyusman imapipis mañakur yanapamanallapapaq syilumanqa risha. Chayrayku pay tukuy ni-mashanchikkunapi allita kriyishanchikkunamantaqa, ama chiqanchakashunllapachu.

¹⁵ Chaqa Dyuspaq kusa shumaqta yaçhachimarninchik payman mañakuq kuraqami, imanula kashamapis llakipamayninchikta puytin. Chaynulla nuqanchikkunata yupay uchakuchinaranllapa ima. Piru payqami mana imalapipis uchakurancho.

¹⁶ Chaymi pay kurakunapa mantakuqnin kar nuqanchikkunapaq mañakutinga, kusalata kunfyakar llakipakuq Tayta Dyusman qimikar mañakushunllapa. Chayna nuqanchikkunata munar llakipamarninchik, tukuy ministishanchikkunapipis yanapamanallapapaq.

5

¹ Tukuy kurakunapa mantaqninkunataqami, runakunamanta akranllapa. Chayna Dyusman pay qimikar runakunapaq mañakunanpaq, chaynulla ufrindanta çhurananpaq, runakuna uchanpaq nir animalkunata apashanta wanuchinanpaq ima.

² Chaqa kurakunataqami, uchayjun runakunamanta akranllapa. Chaymi mayqan-tapis mana yaçhaq kaqkunata, mana allinta rurashanrayku chinqasha yupay kaqmat-apis, llakipayta puytin.

³ Chaynami paypis chaynu kar, Dyuswan shumaqna kananpaqqa, paypa uchanpaq, chaynulla ukkunapa uchanpaqmapis, animalkunata wanuchiyanqa.

⁴ Manami mayqanpis chaykunata rurananpaqqa payllaqa akrakancho. Ashwan Dyusmi chaynu kananpaqqa akran, imanutaq kura Aaronmataqa chaynu kananpaq akraran chaynulla.

⁵ Chaynullami, Jesucristupis mana payllachu kurakunapa mantaqnin kananpaqqa akrakan. Ashwan Dyusmi chaynu kananpaqqa akraran. Chaqa paymi kaynu niran: “Qammi Wamray kanki.

Nuqami kananqa Taytaykipaq riqsikani” nir.

⁶ Qashanmi iskribikashakunapi uk pachapipis, kaynu niran:

“Qammi tukuy tyimpupaq kura kanki,

imanutaq Melquisedec kaq chaynulla” nir.

⁷ Piru Jesucristo kay pachapi karllaraqgami, kusa jwirtita rimar, llakir waqar ima Dyusman mañakuran, wanunanpaq chaymanta washayta puytin nir. Chaymi payqa Dyus nishanlata ruraq katin, Dyusqa uyar yanapan.

⁸ Jesucristo, Tayta Dyuspa Wamran kar, mana qischakaq karmapis kay pachaman shamur qischakan. Chaynu qischakar imami intrakan imanumi uk runa, Dyusta kasushanrayku qischakan nir.

⁹ Chaynu qischakarmapis Dyus munashankunata tantar rurashana karqami, wanu-ran nuqanchikkunata washamanallapapaq. Chayna payrayku Dyus nishanta kasuqku-napis, tukuy tyimpupaqna kawsananllapapaq.

¹⁰ Chaymi imanutaq unay Melquisedecmaqa Dyuspa kusa shumaq kuran kaq, chaynulla kananpaqmi Dyusqa Jesucristutapis akraran.

Kriyishaykillapamantakish chiqanchakatkillapa

¹¹ Chay willashuyashayllapa chaypaqgami, kusa achkaraq kan parlanapaqqa. Piru gamkuna mana das intrakaq katkillapami mana imanupis willashuyllapata puy-tinichu.

¹² Qamkuna kriyishaykillapaqami unayna. Chaymi qamkunana ashwan yaĉhachikuqkunaqa kankimanllapa. Piru Amitunchikpa shumaq rimaynintaqami, qashan manyaq willashunanllapata ministinkillapa. Chaqa qamkunaqami mana yaqqa das intrakaqkunapaq tikrakashaykillapa. Nishaykillapa: Byiju runakunami tukuyta mikuykunata puytin mikuyta, chaynulla imakunatapis riqsiyta puytin ima. Piru uk taksha wamrituqami, lichilata upyan, chaynulla manaraq imalatapis riqsinchu. Chaynumi ashwan qamkunaqa, chay byiju runakuna yupay kanaykillapamantaqa, chay lichita upyaq wamritukuna yupay kankillapa.

¹³ Chay nishushayllapanu, mayqanpis lichilata upyaqkunaqami, uk ñuñuq wamritu yupay. Chaynumi qamkunapis chay wamritukuna mana imatapis yaĉhanllapachu chaykuna yupay karllapa, mana yaĉhankillapachu imami allin, mana allin ruranaykillapapaq nirmapis.

¹⁴ Nataq tukuy mikuykunaqami, byiju kaq runakunapaq. Chaqa paykunaqari ukkunata rikar willan imanu tukusha nirmapis. Chaynulla yaĉhanllapa imami allin, mana allin nirmapis.

6

¹ Chayraykumi ashwan byiju runakunana yupay kanallapapaq yarpushunllapa. Yaĉhashanchikllapana chay punta kashanchiknu tukuy tyimpupaq wanunapaq chaykunataqa manana ruranapaqchu nir. Chaynulla Jesucristupaqmi yaĉhakushanchikllapana imanu imanu paywan kashunllapa nirmapis. Piru chaynu katinmapismi, ama chaykunatachu rurashunllapa. Ashwanmi Dyus masta intrachimanayanchik chaykunatapis, intrakarna kawsashunllapa.

² Unayqami yaĉhakushanchikllapapis imanumi shutikushun, imanumi kriyiq masinchikkunapa ananman makinchikta ĉhurashun, imanumi kawsamayashunllapa, imanumi maydiyaqa Amitunchik tukuyta rikar yaĉhamayashunllapa nir ima. Piru amami chaykunalapapaq yarpushunllapachu.

³ Ashwanmi unay yaĉhakushanchikkunamantapis, Dyus masta yaĉhachimayanchikllapa chaykunatapis pay nitin yaĉhakuypaq.

⁴ Nishaykillapa: Wakinqami tutaparaqllapi yupay karanllapa. Chaymi Dyusqa intrachiran yarpuyinllapapiqa kusa shumaq achkillapi yupay kananllapapaq. Chaynulla Dyusmi shumaqta yanapar Santu Ispirituntapis quran.

⁵ Dyus nishankunata rurarmi, shumaqta taranllapapis. Chaynulla Dyuspa pudirninwanmi, maydiyaqa shumaqtana uk pachapiqa kawsananllapapaq karanllapa.

⁶ Chaynu kananllapapaqqami kusala shumaq kasha. Piru chaynu kanapaq kayarllapamapis, ashwan Jesucristumanta chiqanchakaranllapa. Chaymi chaynu tukurllapaqa, Dyuspi manana kriyinar, paymanqa manana qashan tikrakaytaqa puytiranllapanachu. Chayrayku, amami nuqanchikkunaqa chaynuqa kashunllapachu. Chaqa paykuna chaynu mana allinkunata rurar imaqa, Dyuspa Wamranmantaqa burlakar qashan kruspi klabaq yupayna karanllapa.

⁷ Tukuyimi imanutaq pachamaqa, tamya ishkimutin shuqur chakichin, chay yupay. Chayna trabajaqkunapaq kusa shumaqta puqutingami, Dyusqa shumaqta rikar bindisin.

⁸ Piru imanupi chay pachapi ayaq qirukuna puqutin, manaqa kasha ima winatinga, chay pachaga mana sirbiyanqachu. Chaymi Dyusqa mana allinpaqchu rikayanqa. Chaynulla chaykunataqami rupachikayanqa.

⁹ Piru chaynu rimarmapis kriyiq masiykuna, nuqakunaqa kunfyakanillapa qamkunaqa mana chaynuchu kankillapa kanqa nir. Chaymi manana chaynu karqa, tukuy tyimpupaqna washakankillapa.

¹⁰ Chaqa Dyusqami kusa allinla kar, paypi kriyir ukkunata munar imanu yanapashaykillapata, imanu kanankaman rurayashaykillapatapis, manami qunqanqachu. Chaymi chaykunata rurarqa, kusa allin kaqkunatalata rurankillapa.

¹¹ Piru qamkunaqami uknikillapa uknikillapa chayllata imatapis ruranaykillapata munani. Chayna chayta rurarllapanaqa yaçhayankillapana kanqa, maydiyaqa imata aypayankillapa kanqa chay, chaynulla imanu washakayankillapa kanqa chayqa, chiqapta kumplikayanqa nir.

¹² Manami munanillapachu qilla kanaykillapataqa. Ashwanmi munanillapa, qamkunapis chay wakin kriyiqkuna kanankaman Dyuspi kriyir, payrayku shachinakurmapis arnishankunata shumaqta aypar kawsanllapa, chaynu kanaykillapata.

¹³ Unaymi Dyus, Abrahamwan uk tratuta rurarqa, payllapaq juraran. Chaqa manari ima ukpis paymanta kusa mas puytiqqa karanchu. Chaymi mana ukpaqqa juraranchu.

¹⁴ Kaynu nirmi juraran: “Nuqami kusata bindisishayki. Chaynulla nuqami qamanta kaq aylluykita kusata achkachashaq” nir.

¹⁵ Chaynu Tayta Dyus, Abrahamta arnitingami, payqa mana ukmanta yarpupakur imachu yarakuran. Chaymantaraqmi Tayta Dyus arnishantaqa, Abrahamqa rikaran.

¹⁶ Nishaykillapa: Runakuna imatapis ruranapaqqami juranllapa uk paymanta kusa mas puytiqqa shutinpi. Piru chaynu jurarqami, manana qashan qashanqa juranmanapischu.

¹⁷ Chaynu katinga, Dyusqami allita intrachimanayaranchikllapa, mayqankunami chay tratuta rurashantaqa aypayanqa nir. Chaqa payqami arnimarninchik tratu rurashanmantaqa, mana pitilamatapis kambyarchu qumashun. Chayraykumi payqa payllapaq jurar arnikuran, karanlata imatapis qumanallapapaq.

¹⁸ Chaynumi Dyus chay arnimashanchikmanta, chaynulla jurashanmantaqa, mana imapis kambyakayta puytinchu. Chaqa Dyusqami mana llullakuyta puytinchu. Chaymi paymantaqa imatapis karanta aypayta puytinchik, tukuy paywan kar washakaqkunaqa. Chaynulla paypimi kunfyakanchik washamaqninchikllapa nir.

¹⁹ Chaymi Jesucristupi kriyishanchikllaparaykuqa kusalata kunfyakanchikllapa imanutaq anklamaqa * barkuta mana dijanchu maylawta rinanpaqmapis chaynumi pay yanapamashallapa mana chiqanchakashunllapachu nir. Chaynuqami Dyusta adurananllapa wasipi, Santu kwartuman yaykunapa punkunpi rakta raçhpa warkuraq chaytaqa, pasayta puytinchikna paywan tarinakunapaqqa.

²⁰ Chaynullami Jesucristuqa Santu kwartuman yaykuran nuqanchikkunapaq Dyusman mañakunanpaq. Chaqa payqami tukuy tyimpupaq mantakuq kuranchikllapana kar, Melquisedec yupayllana karan.

7

Melquisedecqami mas mantakuq kura karan

¹ Kay Melquisedecqami, unayqa Salem pachapa mantakuqnin kaq. Chaynulla payqami unaq syilupi Dyusninchikpa kuran kaq. Paymi, Abraham chay mantakuq kuntraqninkunawan maqanakur binsisha tikrakamuyatin, rir tarir bindisiran Abrahamtaqa.

² Chaymanta Abrahamqa dyis partin kaqmanta ukta quran, chay kuntraqninkunata ganar imankunata aypashanmantaqa. Nishaykillapapis: Chay shuti Melquisedecqami, rimayninchikpiqa munan niyta “Kusa allita mantakuq” nir. Nataq Salem-shuypaqa

* **6:19** Anklaqami kusala llashaq jyirru manaqa kusala llashaq rumi. Chaymi sirbin yaku ruriman asintar allila aypakutin, barkuta ama wayra wakman kayman sunsunulla purichinanpaq. Chaynumi nuqanchikkunapis Jesucristupi kriyishallapaqa, payqa uk ankla yupay purichimanchik munashanlatana rurar kawsanallapapaq.

rimayninchikpiqa munan niyta “Shumaqchakuq” nir. Chaymi paypa pwiblun Salem kashanrayku, payqa “Shumaq mantakuq” kaqpis.

³ Piru manami yaçhanchikchu Melquisedecpaqa mayqanmi karan taytan, mayqanmi maman karan nirmapis. Chaynulla mana yaçhanchikchu ima ayllumantami karan, imanumi nasiran, imanumi wanuran nirmapis. Chaynumapismi payqa, Dyuspa Wamran yupay tukuy tyimpupaq kurana.

⁴ Kananqa rikayllapa imanumi Melquisedecqa karan nirmapis. Paytami unay rukunchik Abrahampapis dyis parti kaqmanta ukta quran, maqanakuyupi wakin mantakuqkunata ganar imankunata kitashanmanmatapis.

⁵ Dyus nitinmi Moisesqa kaynu nir mantakusha karan. Chaymi chay mantakuyqa niq: Runakunaqashi tukuy iman kaqkunamantaqa, dyis partimanta ukta qukuyanqallapa nir. Chaynulla niqpis: Levipa ayllunmanta kura kaqkunala aypanqallapa nir. Chaynutaqami, tukuy runakunamanta Abrahampa ayllunmanta katinllapamapis aypaqlapa.

⁶ Piru Melquisedec mana Levipa ayllunmanta kasha katinmapis, Abrahamqami iman kaqmantaqa dyis partimanta ukta quran, Dyus michka payta imakunata arnisha katinmapis. Chaymantami Melquisedecpis, Abrahamta bindisiran.

⁷ Yaçhashanchikllapanu, chay bindisiq chayqami, mas bindisikaq chaymantaqa.

⁸ Kay pachapiqami Levipa ayllunmanta kura kaqkunala, chay dyis parti kaqmanta ukta aypanllapa. Piru maydiyaqami wanuyanqallapa. Nataq Dyus nitin iskribikashakunapiqami, Melquisedecpaqqa riman, payqa kawsayanraq nir.

⁹⁻¹⁰ Yaçhashanchikllapanu, Abrahammi Melquisedecman qimikatin bindisiran. Chaymi bindisishanrayku chay dyis parti iman kaqmanta ukta quran Melquisedecqa. Chaynu qukutingami chay paymanta ayllunkuna kananpaq kaq Levikunapis qukusha yupay kayaq, michka manaraq nasisha kayarmapis.

Jesucristumi Melquisedec yupaylla kuraqa

¹¹ Levipa ayllunmanta kaq kurakunaqami, Israel runakunata Dyus nitin, Moisés mantakushankunata yaçhachiranllapa. Chaynu yaçhachitinllapamapis, manami uchanllapakunamanta washakayta puytiranllapachu runakunala kashanllaparayku. Chayraykumi Jesucristo tukuyta llakipar washamanallapapaq, kura Melquisedec yupaylla rikarimuran. Manami Aaronpa ayllunmanta kura yupaychu karan. Chaqa Levipa ayllunmanta kaq kurakuna washamanapaq kasha katingami, Jesucristuqa mana mushuq kura kananpaq shamunantachu washamanallapapaqqa.

¹² Jesucristumi shamurqa mushuq kuranchikllapa karna, Dyus nitin Moisés mantakushankunata yaçhachimaranchikllapa. Chaymi chay mantakuykunamantaqa, Jesucristo yaçhachimashanchiktana kusa mas allita kasuyapaqlapa.

¹³ Chaynulla Amitunchikpa chay iskribishankunapi nishannulla, Jesucristuqami mana Levipa ayllunmantachu karan. Ashwanmi payqa uk ayllumanta rikariran, kurakuna michka mana chay ayllumanta kasha katinmapis.

¹⁴ Chaqa yaçhashanchikllapanu, Amitunchik Jesucristuqami Judá shutiqpa ayllunmanta karan. Piru tukuy chaypaqgami, Moisesqa mana imalatapis chay ayllupaqqa rimaranchu, chay paymantami uk mushuq kura ima rikariyanqa nirmapis.

¹⁵ Chayraykumi yaçhanchikllapa Jesucristo chay mushuq kura rikarimusha chayqami, Melquisedec yupaylla nir.

¹⁶ Chaynulla chay mushuq rikariq chayqami, mana mantakuykuna nishannulla Levipa ayllunmantachu karan. Chaqa payqami tukuy tyimpupaq manana wanunanpaq kar, ashwan kurana kananpaq numrakasha.

¹⁷ Chayraykumi paypaq Dyusqa kaynu nin:
“Qammi tukuy tyimpupaq kura kanki,
imanutaq Melquisedec kaq chaynulla” nir.

¹⁸ Chaynu katingami, chay unay mantakuykunaqa litala yupay kar, mana mayqantapis uchankunamanta kusa allinpaq tikrayta puytiranchu.

¹⁹ Chaqa Moisespa mantakuyninqami mana imamantapis shumaqchamaqininchikchu. Ashwan chay mantakuyta lugarninqami kan uk washakanapaqqa. Chaymi payrayku Dyusman qimikayta puytinchik.

²⁰ Kaypaqgami, Dyusqa jurar arnimaranchikllapa. Nataq wakin kurakunaqami mana jurar imachu numrakaranllapa.

²¹ Chaqa Dyus nitin iskribikashakunapimi kaynu nin:

“Amitunchik jurarqami,
pay nishantaqa mana kambyayta puytinchu.

Chaqa ninmi: ‘Qammi tukuy tyimpupaq kuraqa kanki, [imanutaq Melquisedec kaq chaynulla]’ nir”.

²² Chaynu kananpaqmi Tayta Dyus juraran. Chaynami nuqanchikkunawan mushuq tratuta rurasha kar, Moisés mantakushanmanmatapis Jesucristo kura kashanrayku puytin kusa shumaqta yanapamayninchikta.

²³ Nataq wakin kurakunaqami kusa achka karllapamapis wanutinga, paykunapa lugarninqa ukkunana kaqllapa.

²⁴ Piru Jesucristo mana wanuq katinmi, pay kura kashanmantaqa, manana qashan ukman kuraqa kanqanachu.

²⁵ Chayraykumi tukuy tyimpupaq Jesucristuna washayta puytin, mayqankuna Dyusman qimikaqkunataqa. Chaqa payqari tukuy tyimpupaq kawsan. Chayna Dyusman pay mañakunanpaq qimikaqkunapaqqa.

²⁶ Chayraykumi ministiyashanchikkunapiqa Jesucristo yanapamanchik. Chaqa Jesucristu-ari kurakunapa chiqap mantaqninga. Manami ima mana allintapis ruranchu. Chaynu karmi uchayjun runakunawan kawsarmapis, payqa mana uchakuranchu. Chaymanta unaq syilupi Taytan kayashanmanpis çhar, kusa mas riqsikashapaq tikrakan.

²⁷ Manami chay wakin kurakunapa mantaqnikuna yupaychu. Chaqa wakinkunaqami waran waran uchakushanllapapaq animalta ufrinda nir wanuchinllapa. Puntataqami paykunapa uchankunapaqraq chaytaqa ruraran. Nataq chaymantaraqmi wakin runakuna uchakushanllapapaqqa chayta ruraranllapa. Piru Jesucristuqami, chay animalkunata ufrindapaq wanuchinllapa chaynu, paylla uk kutila wanuran uchanchikllapamanta washamanallapapaqqa.

²⁸ Nataq Moisespa mantakuyninkunaqami, Dyusman mañakunanpaq kurakunapa mantaqninga numraranllapa uchayjun runakunamanta. Chay mantakuykunamanta ikitarraq, Dyusqa jurar Wamrantaqa numraran paypa rimaqnin kurakunapa mantaqnin kananpaqqa. Chaqa payqari tukuy tyimpupaq kusa allinla kar mana uchayjun imalamapischu.

8

Jesucristumi mushuq tratuta ruraq chayqa

¹ Chiqaptaqami chay parlayashanchikllapa chaypaqqa, yaçhanchik chiqapta kan uk kusa allita Dyuspaq willamaqininchik kura nir. Payqami, Dyus syilupi mantakuyashan allilaw qichqanpi tasha.

² Chaymi chay maypiçhi Dyus kashanpi, payqa kusa allin rimaqnin kurakunapa mantaqnin kar sirbikun. Chaqa chay chiqap tanan lugartaqari paylla Amitunchikqa rurasha, mana runakunachu.

³ Dyuspaq tukuy kurakunapa mantaqnintaqami, numranllapa ufrindakunata çhurar animalkunata wanuchinanllapalapaq. Chayraykumi Jesucristo kurakunapa mantagninna karmapis, ufrindapaq imalataqa wanuchiq yupay, Tayta Dyusta qunanpaq karan wanurqa.

⁴ Pay kay pachapi karqami, mana Levipa ayllunmanta kaq kurachu kanman. Chaqa kay pachapiqari imanutaq Moisespa mantakuynin niran chaynulla, kurakunaqa kan ufrindakunata çhurananllapalapaq.

⁵ Nataq Jesucristuqami, unaq syilupi Dyusta adurananllapa wasipi tasha sirbikuyan. Chaynu katingami, kay pachapi kurakuna sirbikur adurananllapa wasiqa, intrachimanalapaq imanumi unaq syilupipis Dyusta adurananllapa wasipiqa sirbikun, nir. Chaqa Dyusqami, Moiestaq willaran payta adurananllapa tuldu wasitaqa rurananpaq kaynu nir: “Allitami intrakanki: Imanutaq chay sirkamanta willar rikachishuray, chaynullatami chay tuldu wasitaqa ruranki” nir.

⁶ Nataq Dyuspaq kusa allin kuranchik Jesucristuqami, chay kurakuna rurananmantaga kusa mas shumaqta imatapis ruran. Chaqa kusala shumaq tratuta rurarmi, Dyuswan runakunataqa pullachasha. Chaynulla kusala shumaq imakunatari arnikushamapis.

⁷ Piru Israel runakunawan tratuta rurashanllapakuna, kusa allin tratu kasha katinga, manami allinchu kananta qashan uk tratuta rurananllapapaqqa.

⁸ Piru chay runakuna mana allinkunata ruraqta rikarqa, Tayta Dyusqa kaynu niran: “Uk diyami kanqa, Israel runakunawan, Judá runakunawanpis uk mushuq tratuta ruranaypaq.

⁹ Kay mushuq tratuta rurayani chayqami, mana chayllachu kanqa, chay unay rukunkunawan tratuta rurashaywanqa.

Piru nuqa michka makinmanta aysakuq yupay
chay Egipto pachamanta lluqshichimusha katiymapis,
chay tratu rurashaykunata mana kasutinmi
paykunalata dijaray.

¹⁰ Piru Israel runakunawan kay mushuq tratuta rurayani
chaymanta unaykaqmantaqa, kaynumi kanqa nini:

Nuqami mantakuyniykunata yarpuyinpi çhurashaq,
chaynulla iskribishaq shunqunkunapi,
nuqata kasumar kawsananllapapaq.

Chayna nuqami Dyusnin kashaq.

Chaynulla paykunaqami wamraykunana kanqa.

¹¹ Chaymi manana mayqanpis ayllunllapakunata,
runa masinllapakunamatapis ninqallapanachu: ‘Amitunchikta riqsiyllapa’ nirqa.

Chaqa tukuymiri riqsimanqallapa
mana kwintachaypaqla kaqkuna, chaynulla chay kusa runa nishakunamapis.

¹² Nuqami chay mana allinta rurur uchakushanmantaga pirdunashaq.

Chaynami, manana masqa yarpushaqnachu uchanllapakunapaqqa”.

Chaynumi niran Dyusqa.

¹³ Nishaykillapa: Dyus chay mushuq tratupaq rimarqa, chay punta tratu chaytaqa ikipina dijasha. Chaynulla chay ikipi kasha chaytaqa, manana ruraypaqnachu. Chaqa chayqami manana maychu chinqananpaqqa.

9

Jesucristumi mas shumaqta pullachamanchik Dyuswanqa

¹ Kananqa nishaykillapa: Chay punta tratuta ruratinllapaqami, kaq mantakuykuna Dyusta imanü sirbinanllapapaqmapis. Tukuy chaykunataqami ruraqlapa kay pachapi, Dyusta adurananllapa wasipi.

² Dyusta adurananllapa tuldu wasipiqami kaynu karan: Chay punta yaykuna Santu kwartupiqami kayaq bilakunata shachinanllapapaq biliru, chaynulla uk misa. Chaypa ananpimi Dyuspa kaq turtillankuna karan.

³ Chay kwartullapimi uk kusala rakta raçhpa warkuraq. Chaypa ikinpiqa karan Kusala Santu Lugar ninllapa chay.

⁴ Chaypimi insinsyuta quntachikunanllapapaq urumanta rurakasha altar karan. Chaynulla chaypiqa karan chay tratuta rurashanllapa, çhurakunanllapa kajun kufri shutiq. Chayqami tukuy ladunta uruwan rurakasha karan. Chay tratuta rurashanllapa kufripiqami Aaronpa bastunnin qawasha karan chay karan. Chaynullami urumanta rurakasha uk jarrapi “*maná*” shutiq mikuy karan. Chaypiqapismi Israel runakunawan tratuta rurashan ishkaý tablalla rumikuna karan. Chaqa chay tablalla rumikunapimi, imakunata rurananllapapaq tratuta rurar, chay dyis mantakuykunata Dyus iskribishan karan.

⁵ Chay tratuta rurashanllapa kufripa ananpiqami, ishkaý ángel kirubin shutiq alayjun kaq chaypa ritratun karan. Chay angelkunaqami intrachimanchik Dyus chaypi nir. Chaynulla chaykunaqami alanwanqa pampayaran, chay uchanllapamanta pirdunaqlapa kufripa kirpananta. Piru kananqami tukuy chaykunapaqqa mana manyaqqa rimaypaqnachu.

⁶ Chaynu tukuy imakuna kamakashana katinga, kurakunaqa waran waran yaykuqlapa Dyusta adurananllapa wasimanqa. Piru chaynu yaykurllapapismi chay punta kwartulaman Dyuspaq ima rurananllapakunata rurananllapapaqqa yaykuqlapa.

⁷ Chay kwartupa ikinlawnpa Kusala Santu Lugar kaq, chaymanqa kurakunapa mantagninla yaykuq, añupaqqa uk kutila. Piru yaykunanpaqgami, animalpa yawarninta apaq uchaymanta pirdunamay ninanpaq. Chaynulla chayllapimi wakin runakuna mana kwintata qukar uchakushanpaqpis chayllata ruraq.

⁸ Tukuy chaykunawanqami Santu Ispirituqa intrachimanchik, chay punta tratullawan karllaraqgashi, Kusala Santu Lugar Dyus tayashanmanqa mana tukuyqa yaykuyta puytingallaparaqchu nir.

⁹ Tukuy kaykunaqami intrachimanchikllapa, ufrindata çhurar animalkunata wanuchir, Dyusta adurashallapamapis chayqa mana yarpuyinchikllapapimapis mas allinpaqqa tikramayashunllapachu nir.

¹⁰ Chaqa tukuy chaykunaqa mikuyula, upyananpaq ima chaykunala. Chaynulla limpyu kashaq ninapaq kustumrila ima. Tukuy chaykunaqami, Dyus tukuy imata kambyanankaman mantakuykunalari karan.

¹¹ Piru Jesucristuqami shamushana. Kananqami payna Dyuspa kusa allin kurakunapa mantagnin kuraqa, kay tyimpupi tukuy imamanta shumaqchamaqninchikqa. Chay kurapa mantagnin unaq syilupi Dyus kayashan Santu lugarman yaykushanqami, kusa mas shumaq mas allin ima. Chaynulla chaytaqami mana runakunachu rurasha.

¹² Jesucristumi mana chibupa, bisirrupa yawarninta içharchu, yaykuran Dyus kayashan Kusala Santu Lugarmanqa. Ashwan payllami kruspi wanur yawarninta içharan. Chaynulla uk kutilami tukuy tyimpupaq Kusala Santu Lugarmanqa yaykuran. Chayna nuqanchikkunata tukuy tyimpupaq washamanllapapaq.

¹³ Chiqaptaqami chay turukunapa, chibukunapa yawarnin, chaynulla chay bisirrukunata altarpi rupachishanpa uçhpanta runakunapa ananman içhanllapa chayqa, sirbin runakunata shumaqchananpaq waqtanlawlata.

¹⁴ Piru kay chaynu katinga, ¡kusa mas pudirniyjun kanqa Jesucristupa yawarninqa! Chaqa payqa michka mana uchayjun karmapis, Santu Ispiritu yanapatinmi Tayta

Dyuspa naypanpi wanuran. Chaynu wanurmi, chay tukuy tyimpupaq ucha kaqkunapaqqa pagrakuran. Chaynulla, chay yawarninnami shumaqchamanchik chay mana allinkunata yarpur rurar wanunamantaqa. Chaynu karnaqa, tukuy tyimpupaqna kawsaq Dyusta sirbinapaq.

¹⁵ Chayraykumi Jesucristuqa wanuranmapis, nuqanchikkunata Dyuswan pullachamanallapapaq. Chayna mushuq tratuta ruraran, chay punta tratuta rurashanpi uchakusha kashamapis, uchanchikkunamanta pirdunamanallapapaq. Chaynami Dyus tukuyta akrashankunaqa, pay tukuy tyimpupaq imata arnishantaqa aypananllapapaq.

¹⁶ Chayna chay tratuta rurashan kumplikananpaq, tukuy chaykunapaq yaçhanapaqqami, puntataqa wanuyanqa tratuta rurasha chay.

¹⁷ Chaqa uk tratu rurakashaqami mana sirbinchu, tratuta rurasha chay kawsayatinraqqa. Piru chayqami sirbin tratuta rurasha chay wanushana katin.

¹⁸ Chayraykumi chay punta tratuta rurashanpaqqis, animalpa yawarninkunata içhaqllapa.

¹⁹ Moisesmi tukuy mantakuykunata willar quran, tukuyula runakunata. Chaymanta chupika millwata, isupu shutiq yurata aypar, bisirrupa, chibupa yawarninwan yakuta piçhur, chay iskribikashakunapa ananman içhaq. Chaynulla içhaqqis tukuyula runakunaman.

²⁰ Chaynu içhaqnumi kaynu niran: “Kaymi chay yawar, Dyus tratuta qamkunawan rurashanqa” nir.

²¹ Moisesmi chay yawarkunawan salaran Dyusta adurananllapa tuldu wasitapis. Chaynulla Dyusta payji ninanllapapaq ima kaqkunatapis yawarwan salaran.

²² Mantakuykuna nishannuqami, uk yawarninta içhar wanuq uchanllapakunamanta shumaqchakananpaqqa. Chayna yaqqa tukuy imatapis yawarwan shumaqchaqllapa. Chaymi yawar mana içhakatinqa, mana mayqantapis Dyusqa uchankunamanmatapis pirdunar washaqchu.

Jesucristumi uk kutila wanuran uchanchikkunata ashuchinanpaq

²³ Chiqaptaqami tukuy chay animalkunata wanuchir imaqa, Dyusta adurananllapa wasipi kaqkunata shumaqchananllapapaq rurarmapis, unaq syilupi kaqkunamantaqa, yaqqa chaynuta yupayla rurayanllapa. Piru unaq syilupi kaqkunaqa, animalkunata wanuchinamantaqa kusa mas shumaqta munayan.

²⁴ Chaqa Jesucristuqami mana yaykuranchu chay runakuna rurashan Santu kwartumanqa. Chaynulla Santu kwartu rurashanllapaqa, unaq syilupi Santu kwartu yupaylla karan. Chaynu katinmi Jesucristuqa ashwan syiluman yaykusha. Chayna kananqa Dyuspa naypanpi nuqanchikkunarayku mañakunanpaq.

²⁵ Manami ayka kuti imachu wanur yaykuran nuqanchikkunata washamanapaqqa, imanutaq kurakunapa mantagnin chay Kusala Santu Lugarman añu añu uk kutila yaykuq chaynuqa. Piru chaynu yaykurmapis ukpa yawarnintari içhaq.

²⁶ Chaynu kananpaq kasha katinga, Jesucristuqa ayka kuti dijur wanunanta, tukuy ima rurakashanmanta-pachaqa. Piru kananqami chay tukukanan tyimpu shipchamutinga, Jesucristuqa rikarimusha uk kutila paylla wanur tukuy tyimpupaqna uchanchikkunamanta pirdunamanallapapaq.

²⁷ Mayqanpismi uk kutila wanun. Chaymantaraqmi imanusha kashanpaqqis rikar yaçhananllapapaq tyimpuqa kanqa.

²⁸ Chaynumi Jesucristupis uk kutila wanusha achka runakuna uchankunamanta washakananllapapaq. Chaymantaraqmi qashan ishka kutipaq shamuyanqa, manana qashan wanur tukuyta uchanllapakunamanta washananpaqnachu. Ashwanmi shamunqa payta kasur yaraq chaykunata pullakunanpaqna.

10

¹ Chaqa Moisespa mantakuyninkunaqami, intrachimanalapaq karan chay mushuq tratu kananpaq karan chaypaq. Manami chiqap chay kusa shumaq imachu karan. Chaymi Moisés mantakushanqa, mana mayqantapis chiqapta shumaqchayta puytiranchu, michka kada año Dyusman qimikatinllapamapis.

² Piru chay mantakuykuna chiqapta uchanllapamanta shumaqchakuq kasha katinga, manami mayqanpis uchanpaq yarpur, ufrindapaq çhurar animalkunata wanuchinanllapatanachu.

³ Piru ashwan kaykunataqa kada año ruraranllapa, kusa uchayjun kani nir yarpunanllapalapaq.

⁴ Chaqa turukunapa, chibukunapa yawarninga, manami uchakunamanta shumaqchakuyta puytiranchu.

⁵ Chayraykumi Jesucristuqa, kay pachaman shamur Dyustaqa kaynu niran: “Manami imata wanuchinayta, ima ufrindamatapis munankichu.

Ashwanmi uk kwirputa qumashayki.

⁶ Manami imata rupachir, ima ufrindamatapis munankichu uchanllapamanta pirdunanaykipaqqa.

⁷ Chaymi niray:

‘Kaypimi kani, imanutaq iskribikashakunapi nin nuqapaq chaynulla.

Qam munashaykita ruranaypaq Dyusniy’ ”.

⁸ Puntataqami nin: “Manami imata rupachir, ima ufrindamatapis munankichu uchanllapamanta pirdunanaykipaqqa” nir. Piru chaykunata rurayarqami, chay mantakuykuna nishannullaraq rurayankillapa.

⁹ Chaymantaqami nimpis: “Kaypimi kani munashaykita ruranaypaq” nir. Chaynu nirqami niyan, chay unay rurayashanllapa chaykunataqa ashuchinanpaq. Chaynu ashuchirnaqami, uk mushuqta chaypa lugarninga çhurananpaq.

¹⁰ Dyusmi uchanchikmanta shumaqchamashanchik, Jesucristo, Dyus munashannullata rurasha katin. Chaqa Dyus munashannuri Jesucristuqa uk kutila paylla wanuran tukuy tyimpupaq.

¹¹ Tukuymi Israelmanta kaq kurakunaqa, waran waran, chaynulla ayka kuti ima chayllata ruran, chay unay rurayashanllapanulla animalkunata wanuchir ima, Dyus uchanllapakunamanta washananllapapaq nir. Piru tukuy chaykunaqami mana uchakunamanta pirdunakuyta puytinchu.

¹² Piru Jesucristuqami paylla uk kutila wanuran, tukuy tyimpupaq uchanchikllapamanta pirdunamanallapapaq. Chaymantami Dyuspa allilaw qichqanpi taran.

¹³ Chaypimi payqa yarakuyan, Dyusninchik çhiqniqninkunata çhakinpa çhakinman çhuratin binsinankaman.

¹⁴ Chaqa uk kutila wanurmi, tukuy tyimpupaq shumaqcharan chay mayqançhi Dyuspaq shumaqchakananpaq karan chaykunataqa.

¹⁵ Chaykunapaqmi Santu Ispirituqa kaynu nirqa nimançhik:

¹⁶ “Chay tratuta paykunawan rurayashaq chaymanta unaykaqmantaqa, kaynumi kanqa nin Amituykillapaqa:

Mantakuyniykunatami shunqunpi çhurashaq.

Chaynulla yarpuyinpi iskribishaq,
nuqata kasumar kawsananllapapaq.

¹⁷ Chaynami,

manana yarpushaqchu uchankunapaq,
chay mana allinta rurashankunapaqpis” nir.

18 Chaynumi Jesucristo uchanchikkunamanta pirdunamanallapapaq uk kutila wanushana katinga, mananami allinchi qashan uchanchikkunamanta pirdunamanapaq ufrindata çhuranallapapaqqa.

Kriyishanchiknulla shachinakur ama chiqanchakashunllapachu

19 Chayraykumi kriyiq masiykuna, kananqa nuqanchikkunaqa kusa allin Dyus tayashan Kusala Santu Lugarmanqa yaykuyta puytinchikllapa, mana imamantapis manchakurchu. Chaqa Jesucristumi nuqanchikkunarayku yawarninmatapis içhasha.

20 Chayna chay mushuq nan bidanchikta qumanchik chaytaqami, Amitunchik kiçhasha chay warkuraq rakta raçhpata llikir. Chaynu nirqami Amitunchikpa kwirpunllapaq niyanchik.

21 Jesucristumi Dyuswan pullachamaqninchik kar, Dyuspi tukuy kriyiqkunapaqa mas mantaqnin kurana payqa.

22 Chayraykumi tukuy shunqunchikwan allita yarpukur Dyusmanqa qimikashunllapa, allita paylapi kriyir ima. Chayna shunqunchikpimapis allinkunata yarpur, amana ima mana allinkunata yarpur imachu, kwirpunchikta kusa chuyala yakituwan paqasha yupayna kar qimikashunllapa.

23 Maydiyapismi Dyuslapi allita kunfyakar, kriyishanchikmantaqa ama chiqanchakashunchu. Chaqa Dyusmi maydiyapis pullanchik kar arnimashanchiktaqa kumplimashun.

24 Imanupismi ukninchikllapa ukninchikllapa animachinakur yanapanakuyta kamashunllapa. Chaynulla ama ima mana allintapis rurarchu llakipanakur ima kawsashunllapa.

25 Amami Amitunchikman tantakar mañakunllapa chaykunamanqa faltashunllapachu, imanutaq wakinkuna chaynu ruranllapa chaykuna yupayqa. Ashwanmi ukninchikllapa ukninchikllapa animachinakushunllapa. Chaqa Amitunchik shamunapaq diyaqami çhamuyanna.

26 Jesucristo uchanchikkunamanta washamanapaq wanusha nir yaçhayar, munashanchiklatana rurashakushaqa, çmayqanna uchanchikkunamantaqa shumaqchamashun? Chaqa Jesucristuqa manana qashanqa wanuyanqachu washamanapaqqa.

27 Ashwanmi chayta rurashaqa, maydiya iman kanchik nir yaçhamarninchikqa Dyusqa allipla manchaypaqtana kastigar, kusala ratakuq ninamanna itakumashunllapa. Chaqa chaynumi Dyusqa payta çhiqniqkunataqa tukchinqa.

28 Mayqanpis Moisespa mantakuyninmanta chiqanchakasha katin, ishkay manaqa kimsa tistigukuna paypa kuntran rimatinga, chay runataqa mana llakiparnachu wanuchiqlapa.

29 Chaynu katinga, çmanachu gamkunaqa kriyinkillapa, chay mayqanpis Dyuspa Wamranta mana kasuqkunataqa mana kastigayanqachu Dyusqa nir? ÇChaynulla manachu yarpunkillapa Dyuspa Wamranpa yawarnin içhakashata mana kasuqkunata, Dyuspa llakipakuq Ispiritunta musyar mana munaqkunataqa masta kastigayanqa nir? Chaqa chay yawarwanmi mushuq tratuta rurasha. Chaynulla chay yawarwanmi Dyusqa paypaqna kanapaq tikramashanchik ima.

30 Chaqa Amitunchikqami kaynu niran:

“Nuqami chay mana allinta rurashakuchunataqa allita rikar yaçhar kastigashaq”.

Chaynullami niranpis:

“Amitunchikmi paypa kaqninkunatapis allita rikar yaçhanqa” nir.

31 ÇKusa manchaypaq-ari kanqa kawsaq Dyuspa naypanpi ima mana allinkunata rurashanchikpaq rikar yaçhamashaqa!

³² Piru qamkuna yarpuyllapa, imanumi unay puntata Amitunchikpi chayraq kriyirqa qischakar ima shachinakuq ima kankillapa.

³³ Qamkunamanta wakintami musyashuqllapa. Wakinkunataqami tukuypa naypanpi kusata qischashuqllapa. Nataq wakin-shuypaqa chaynu qischakaqkunapa pulanmi qischakaraykillapa.

³⁴ Qamkunami chay karsilkunapi kaqkunapaq llakiraykillapa. Chaynulla imaykilapata kitashutinllapamapis, aligriyaraykillapa. Chaynuqami karaykillapa syilupi ima kaqkunata aypayankillapa nir yaçhar. Chaqa tukuy chaykunaqami mana tukukanayjunchu.

³⁵ Chayrayku chay kunfyakayashaykillapataqa amami chinqachinkillapachu. Chaqa maydiyaqami ima rurashaykillapapaqqa, imatapis karanta aypankillapa.

³⁶ Qamkunami ama imapaq yarpupakur imachu shachinakur, Dyus munashankunalata rurankillapa. Chayna pay arnishushanllapataqa aypanaykillapapaq.

³⁷ Chaqa iskribikashakunapimi kaynu nin:

“Kusa shipcha shipchanami chay shamunanpaq kaq shamunanpaqqa.

Manami tardanqanachu.

³⁸ Mayqanpis allita kriyishanraykulami,

kusa allinpaq riqsikar kawsanqa.

Piru chay unay kashannulla tikrakinga,

manami paywanqa aligrichu kashaq” nir.

³⁹ Nuqanchikkunaqami, mana chay wakinkuna yupay unay kashanman tikrakar, paykunalla kastigakaran chaykuna yupaychu kanchikllapa. Piru nuqanchikkuna kriyirqa paypi kunfyakaqkunaqa, washakashunllapa.

11

Kriyishanchik

¹ Dyus arnimashanchikta michka mana rikasha karmapis, allita kriyishanchikrayku, chiqapta aypayashun nir kunfyakanichik.

² Chaynulla kriyir kunfyakashanpaq yaçharmi, Dyusqa unay rukunchikkunataqa kusa shumaqta rikaran.

³ Kriyishanchikllapanu yaçhanchikllapa, Dyusmi imatapis rurayta puytiq kar, rimayninlawan syiluta, pachata, chaynulla tukuy ima kaqkunatapis ruraran nir. Chaymi kanan rikayashanchikkunaqa, rurakaran mana rikayta puytiyashanchikkunamanta.

⁴ Kriyishanraykumi Abelqa, Dyusta payji ninanpaqqa, kusa shumaq uyshitanta wanuchir payjichikuran, kusa mas shumaqta uknin Caín payjichikushmanmantaqa. Chaymi Dyusqa kusa allin runapaq riqsir, chay ufrindakunapaqqa shumaqta yarpuran. Chaymi Abelqa wanusha katinmapis, yaçhanchik imanumi kusata kriyiran nir.

⁵ Kriyishanraykumi Enoctaqa kawsaqlata Dyusqa aparan. Chaymi mana wanusha katinmapis, manana tariranllapachu. Chaqa Dyusmi apasha karan. Chaynulla Enocpaqqa kaynu niqllapa: Dyus manaraq apayatinqashi, Enocqa Dyustaqa kusa shumaqta yarpuchiran nir.

⁶ Piru manami allinchu Dyuspi mana kriyir, mana shumaqta yarpuchinapaqqa. Chaqa Dyuswan pullachakasha kanapaqqa, kriyiypaq Dyusqa kan nir. Chaynulla payta maskaqkunataqa, kusa shumaq imakunatami quyanqa nir kriyiypaq.

⁷ Kriyishanraykumi Noeta, Dyusqa willaran imami pasayanqa nirmapis. Chaymi payqa kriyir kasur, uk wampuq wasita ruraran ayllunwan pulla washakananpaq. Chaynulla Noeqa kriyiq karmi, tukuy runakunata dijatin wanuranllapa. Nataq payshuypaqa Dyuspi kriyishanrayku, shumaqpaq riqsikar washakaran.

⁸ Kriyishanraykumi Abrahamta, Dyus qayatinga, payqa kasur llugshir riran mayqan pachatachi Dyus irinsyanpaq arnisha karan chayman. Payqami tayashanmantaqa riran, mana mayman riyani nir yaçharmapischu.

⁹ Paymi kriyishanrayku furastiru yupay kawsaran Dyus arnishan pachapiqa. Piru chaypiqami tuldumanta rurakasha wasipi taran. Chaqa Dyus arnishankunapiri allita kriyiran. Chaynullami wamran Isaacwan, willkan Jacobpis taranllapa.

¹⁰ Chaynumi Abrahamqa taran. Chaqa payqami kriyir Dyuspaqqa yarpukuran pay kayashanman apayanqa nir. Chaqa Dyus kayashan kusa shumaq lugartaqami, mana mayqan runa llutakuqpischu rurasha. Ashwan chaytaqami pay paylla Dyusqa rurasha.

¹¹ Kriyishanraykumi Abraham michka rukulana kar, warmin Sara mana wamraquq katinmapis, Dyus nitin payqa wamrayjunna tikrakaran. Chaqa payqami kriyiran Dyus arnishantaqa kumpliyanqa nir.

¹² Chaymi Abrahamqa michka wanunanpaqna kayarmapis, unaq syilupi qullarkuna yupay kusala achka aylluyjunpaq tikrakaran. Chaynulla ayllunqami imanutaq mar manyapi aqu kaqmataqa mana yupayta puytinchikchu, chaynu karan.

¹³ Tukuy kay runakunami wanuranllapa, Dyus arnishankunataqa mana ayparlamapischu. Piru Dyuspi kriyishanllaparaykumi arnimashanllapakunaqa maydiyapis kumplikayanqa nir, kusa aligrita yarpuranllapa. Chaymi paykunalla kwintata qukaranllapa, nuqanchikkunaqa kay pachapiqa furastirukuna yupay kanchikllapa nir.

¹⁴ Piru chaynuta rimarqami, intrachimanchikllapa paykunaqa uk pachata maskayaranllaparaq tukuy tyimpupaq kawsar tananllapapaq nir.

¹⁵ Nataq chay pachanllapamanta yarqushan chaypaq yarpuyarllapaqa, chay pachanllapallaman qashan tikrakananllapata.

¹⁶ Piru paykunaqami uk kusala shumaq pachata maskayaranllapa, unaq syilupi tananllapapaq chayta. Chayraykumi Dyusqa mana pinqakunchu paykunapa Dyusnin kani niytaqa. Chaqa Dyusqamiri tanan pachapiqa, kusala shumaq wasikunata ima kamkachisha paykunapaqqa.

¹⁷⁻¹⁸ Chaymantami Tayta Dyusqa, Abrahamqachu allita payta kasuyanqa nir yaçhanar, willaran wamran Isaacta ufrindapaq nir wanuchinanpaq. Chaynulla Dyus, Isaacrayku kusa achka aylluyjun kanki nisha katinmapis, Abrahamqami mana kwashayaranchu uklayla wamranta wanuchinanpaqmapis.

¹⁹ Chaqa Abrahamqami kriyiq, wanushakunamatapis Dyusqa qashan kawsachimun nir. Chaymi wamranta wanuchinanpaqna katinga, kriyishanrayku Dyusqa mana chayta rurananta munaranchu. Chaynuqami intrachimanchik, Isaacqa wanushana yupay karmapis kawsamushana nir.

²⁰ Kriyishanraykumi Isaacqa, Jacobwan Esauta bindisiran maydiyaqa imanukananllapapaq nirmapis.

²¹ Kriyishanraykumi Jacobqa wanunanpaqna karqa, Josipa wamrankunata ukninta ukninta bindisiran. Chaynulla bastunsitunwan pachalaman sintikurmi Dyusta aduraran.

²² Kriyishanraykumi José manaraq wanuyarqa, Israelmanta runakunaqashi maydiyaqa Egipto pachamanta yarqur, Dyus arnishan pachaman riyancallapa nir yaçharanllana. Chaymi wakin ayllunkunataqa willaran, rirllapaqa paypa tullunkunamatapis apananllapapaq.

²³ Kriyishanraykumi Moisespa taytankunaqa, Moisés nasitinga kimsa misista pakarla kawsachiran. Chaqa kusala shumaq nasquy wamrituri karan. Chaynulla chay pachapi mantakuq tukuy ullqu wamritukunata wanuchinanllapapaq mantakutinmapis, manami manchakuranllapachu.

²⁴ Chaynulla kriyishanraykumi Moisés byiju runana karqa, mantakuq Faraonpa warmi wamranpa wamran nikaytaqa mana munaranchu.

²⁵ Ashwanmi payqa, Dyus akrashan runakunawan pulla qischakayta munaran. Chaynulla uk ratulapaq aligriyar ama uchayjun ima kananpaqqami, mana imatapis munayninllamantaqa ruraranchu.

²⁶ Piru payqami ashwan yaçharan, maydiyaqa Dyusqa chay runakunamanta uk washakuqta kaçhamuyanqa nir. Chaymi chay Egiptupa iman kaqkunamatapis dijarna, ashwan qischakaymatapis munaran. Chaqa payqari allita yarpuran maydiyaqa Dyus arnishaqa chiqapta kumplikayanqa nir.

²⁷ Kriyishanraykumi Moisesqa imatapis karanlata rurar Egipto pachamanta yarquran, chay mantakuq piñakuyashanmanmatapis mana manchakurchu. Chaqa Dyusta mana rikarmapis, paypi kriyiran yanapayan nir.

²⁸ Kriyishanraykumi Moisesqa, Pascua fyistata ruraran. Chaymanta kaçhakuran punkunllapata yawarwan salananllapapaq. Chayna Tayta Dyuspa angelnin shamurqa, Israel runakunapa kulaka ullqu wamranllapataqa ama wanuchinanpaqchu.

²⁹ Kriyishanraykumi Israel runakunaqa, chay chupika marpa çhaypinta pasaran chaki pachata yupay. Chaymanta Egiptumanta kaqkunapis chayllata pasashaq nir, çhuqar wanuranllapa.

³⁰ Kriyishanraykumi Jericó pwiblupa ridurninpi adubiwan llutakasha pata kaq chaykunaqa limpu rataranllapa. Chayqami Israelmanta kaqkuna ridurninllapapi syiti diyata marchar ima purishallapa katinna rataran.

³¹ Chaynulla kriyishanraykumi, chay ukwan ukwan punuq warmi Rahab shutiqqa, mana pullanllapachu wanuran Jericó pwiblunllamanta mana kasukuqkunawanqa. Chaqa payqari Israel runakuna uklaw pachapi riparatur puriq chaykunataqa, shumaqta samachisha karan.

³² ¿Imatana masqa nishaq? Tyimpumi faltamayanqa rimañaypaq Gedeonpaq, Baracpaq, Sansonpaq, Jeftipaq, Davidpaq, Samuelpaq, Dyuspa wakin rimañinkunapaq imamapis.

³³ Tukuy paykunapismi kriyishanllaparayku, çhiquñinllapapa tayashan pwiblunkunaman yaykuranllapa. Ukkunata rikaranllapa jwiskuna yupay, Dyus arnishañmatapis ayparanllapa, liyunkuna mikunanllapamantapismi washakaranllapa ima.

³⁴ Kusala nina ratakuqpmapis mana ruparanllapachu. Wakinqa ispadakunallawan wanunanpaq karmapis washakaranllapa. Wakinqami mana jwirsayjun karmapis kusa jwirsayjun tikrakanllapa. Kusala jwirsayjun karmi, guerrapimapis uklawmanta kuntrañin suldadukunamatapis binsiranllapa.

³⁵ Wakin warmikunapa ayllunllapa wanusha katinmapis, Dyus kawsachimutin kawsaqtana pullakuranllapa. Wakinkunatami qischatinllapa llakir mana washakayta munar ima, wanuranllapa maydiyaqa kusa shumaqtana kawsamurqa tayanqallapa nir.

³⁶ Ukkunami burlatinllapa, wipyatinllapa, kadinakunawan watatinllapa, prisutinllapa ima qischakaranllapa.

³⁷ Wakinkunami rumillawan sitatinllapa wanuran. Wakinkunatami sirruçuwan çhaypinmanta pititinllapa ima wanuranllapa. Ukkunaqami ispadallawan wanuranllapa. Ukkunaqami uklawmanta uklawman puriranllapa, uyshitapa, chibupa qaranta yakakushala, mana imayjunkuna yupay. Chaynumi llakir ima qischakaranllapa.

³⁸ Chaynu chay mana kriyiqkuna ruratinllapa, michka kay pachapi mana tananllapapaq karmapis, chunllaq lugarkunapi, qaçakunapi, maçhaykunapi, pacha uçhkukunapi ima taranllapa.

³⁹ Chaynu katinllapami, paykunataqa Dyusqa nuçapi allita kriyishaykillapa niran. Piru chaynu nisha katinmapis kay pachapi karllaraqqa, manami mayqanninllapapis tukuytaqa Dyus arnishañ chaytaqa ayparanllapachu.

⁴⁰ Piru Dyus imanu kriyinllapa nir yaĉharmapismi, nuqanchikkunapaqpis kusala shumaq kanqa niran. Chaynu nisha katinmi maydiyaqa tukuywana paypi kriyiqkunaqa tukuy chay arnimashanchikllapataqa aypayashunllapa.

12

Jesucristulapi kunfyakashunllapa

¹ Tukuy unay runakunami Dyuspi kriyishanrayku qischakarmapis shachinakuranllapa, maydiyaqa Dyus arnimashanchiktaqa kumplimayashunllapa nir. Chayqami nuqanchikta sirbimanchikllapa, chay paykuna yupay kar chay arkamaqninchikta, chaynulla chay liyamaqninchikllapa chaykunataqa dijarna, ashwan Dyuslapi kunfyakar shachinakunallapapaq. Chaynu karnaqa, ashwan naypaqman kallpaq yupay, Dyus munashankunalata rurayta yarpushunllapa.

² Nishaykillapapis, Jesucristulata chapar paypi allita kunfyakashunllapa. Chaqa shumaqchamanallapapaqqa kusata qischakarmapis shachinakuran. Chaynumi pay yupay qischakarmapis shachinakushunllapa. Chaqa payqami chaynu kruspi wanunanpaq karmapis mana pinqakuranchu. Ashwanmi yaĉharan chaynu qischakayarmapis, maydiyaqa kusata aligriyanqa nir. Chaynulla Dyus mantakuyashanpiqa, allilaw qichqanpina taran.

³ Chayrayku, imanutaq Jesucristo kashanpaq yarpuyllapa. Paytami kusalata qischaranllapa chay uchakuqkuna. Chayrayku amami shaykur disanimakunkillapachu.

⁴ Chaqa qamkunaqa chaynu qischakarmapis manaraqmi wanushaykillapachu, michka chay uchakunawan maqanakuq yupay karmapis.

⁵ Ashwan amami qunqankillapachu wamranna katkillapa Dyus willashutinllapaqa. Chaqa iskribikashakunapimi kaynu nin:

“Wamrituy, Amitunchik kastigashutinllapaqa kuytawkish mana kasutki.

Chaynulla anyashutinpis, amami disanimakunkichu.

⁶ Chaqa Amitunchikqami mayqantapis munayashantaqa kastigan.

Chaynullami wamranna kashaqa, llibachimanchik ima” nir.

⁷ Qamkunata mana allinkuna pasashutinllapamapis shachinakuyllapa. Chaqa chayta rurashurllapaqami, Tayta Dyusqa wamrankuna katkillapa munashur chaynuqa rurashuyanllapa. Willamayllapa: ¿Manachu mayqanpis wamranta munar llibachin allinkunata ruray nir?

⁸ Piru Dyus qamkunata mana wakin wamrankunata yupay kastigashutinllapaqami, qamkuna mana chiqap wamrankuna kar, jwira wamrankuna yupayna kankillapa kanqa.

⁹ Chaynulla wamra kashallapamaqa, kay pachapi taytanchikkunaqa allinkunata ruray nir llibachimasha rispitaq kanchikllapa. Chaynu katinqa, ashwan ¿imapaqna mana kasushun Taytanchik Dyustaqa? Chaqa paymiri kawsanapaq bidanchikta qumanchik.

¹⁰ Piru taytanchikkunaqami kay pachapiqa uk ratulapaq kashamapis, pay yarpushannulla llibachimaqninchik allinkunata ruranapaq. Ashwan Dyusninchikqami llibachimanchik nuqanchikpa byinninchikpaq, maydiyaqa imanutaq paymaqa kusala shumaq chaynu kanapaq.

¹¹ Chiqaptaqami ima kastigupis mana allinchu chay ratullaqa. Ashwanmi kusalata nanar llakichimanchik. Piru chaypaq allita intrakarqami, maydiyaqa kusa shumaqta, allinlata rurarna kawsashunllapa.

Kuytawkish Dyus nishanta mana kwintachashallapa

¹² Chayraykumi animakur shaykusha makikillapata, qashan jwirsayjunpaq tikrayllapa. Chaynulla chay qunqurikillapa litalla kaqtapis jwirtichayllapa.

¹³ Chaynulla kusa shumaqta kawsar, dirichula nanta puriq yupayna kayllapa. Chaynuqami chay mana allita kriyitin, êchakinllapa kuju yupay kaqkunaqa, allita kriyirna alliyaq yupay shumaqta kawsananllapapaq.

¹⁴ Ukkunawanmi shumaqta kawsayta kamayllapa. Chaynulla Dyus munashannulla kawsayllapa. Chaqa Dyus munashanta mana rurar kawsaqqami, Amitunchiktaqa mana rikayta puytinqachu.

¹⁵ Chayrayku uknikillapa uknikillapa kuytanakuyllapa. Chaqa mana chaynu karqami, imanupiqqa mayqannikillapallaqa Amitunchik llakipashushanllapamanta chiqanchakankimanllapa. Chaynulla, kuytawkish qamkunamanta uk qirupa ayaq êchupan winaq yupay mayqanpis katin. Chaqa chaynu karqami, imanutaq chay êchupamaqa ayaq kar mana shumaqchu, chay yupay ukkunata mana allinkunata rura-chitin.

¹⁶ Amami qamkunamanta mayqannikillapapis ukwan ukwan pununqallapachu, manaqa dasna mayqanwanpis punusha rikarinqachu. Chaynulla Amitunchik munashan kusa shumaq ima kaqkunatapis ama disprisyanqachu, imanutaq Esaumaqa * tukuran chaynuqa. Paymi uk mati mikuylapaq kulaka wamra kashanrayku irinsyan kaqmatapis qukuran.

¹⁷ Qamkunami yaêchankillapa, “Chaymanta taytay shumaqchamay” nitinga, taytanqa “Manana imanupis shumaqchashuyta puytinichu” niran. Chayna kusalata waqatinmapis, chay pasashanpaqqa manana imatapis rurayta puytiranllapanachu.

¹⁸ Qamkunami unay punta tratupi Israel runakuna yupayqa, Dyusman mana qimikashaykillapachu. Paykunaqami qimikaran sirkaman. Chaypimi karan nina ratakuq, tutaparaq, puktay, kusa jwirti wayra ima.

¹⁹ Manami uyaraykillapapischu trumpitakunata, Dyuspa rimayninkunatapis. Piru chay uyaqkunaqami, rugakuranllapa amana masqa willananllapapaqchu.

²⁰ Chaqa manari agwantayta puytiranllapachu kay mantakuykunawanqa. Chaqa kaynumi niq: “Mayqan chay sirkapi êchakinta sarukuchiqaqa, rumillawan, manaqa lansawan, wanuchikanqa michka uk animal katinmapis” nir.

²¹ Kusa mana yaêchakuypaqmi karan chay rikashankunamapis. Chaqa pay Moisesllari kaynu niq: “Manchakurmi chukchukyayani” nir.

²² Ashwan qamkunaqami, mushuq tratuwanna kar, chay qaqa Siôn shutiqmanmapis qimikashaykillapa. Chaqa chaypimi kawsaq Dyuspa pwiblunmapis. Chay pwiblunqami syilupi Jerusalén. Chaypiqami chiqapla achka angelkuna Dyusta alabananllapapaq tantakasha.

²³ Chaynulla êcharaykillapapis Dyuspa munashan wamrankuna syilupi tantakashanman. Chaypimi Dyuspa wamran kaqkunapa shutinga iskribikasha. Qamkunami qimikashaykillapa Dyusman, chay tukuypa jwisninman, chaynulla tukuy chay kusa allin runakuna shumaqchakashakuna kayan chayman.

²⁴ Jesucristumanpismi êchashaykillapa, chay mushuq tratuta rurashanrayku. Chay yawarninwanmi uchanchikmanta paqamashanchikllapa. Chay yawarninmi, Abelpa yawarninmanmatapis kusa mas shumaq karan.

²⁵ Chayraykumi kuytakankillapa. Imanupiqakish chay willamaqninchikta mana kasuq yupay tukutkillapa. Chaqa Dyus, mana kasukuqkunata qayar kay pachapi willatinllapami mana kasurqa, mana mayman alsakaytapis puytiranllapachu. Chaynu katinga nuqanchikkunamaqa syilumanta-pacha willamashallapa mana kasurqa, maymannari alsakashunllapa.

²⁶ Chay tyimpuqami, Dyusqa rimatinla pachamapis kusata kuyuran. Piru kananqami nin: “Qashanmi nuqaqa kuyuchishaq mana pachalatachu. Ashwanmi syilumatapis kuyuchishaq” nir.

* 12:16 Rikashun Génesis 25.29-34.

²⁷ Chaynu “Qashan” nirqami, intrachimanchik chay tukuy kuyuq chaykunataqa, limpu chinqachiyança nir. Piru chay mana kuyuq chayqami, mana chinqanqachu.

²⁸ Dyus chay mantakuyashan pachaman apamayanchik chayqami, mana kuyunqachu. Chaymi chaypaq payji niypaq Dyusta. Paytami adurashunllapa kusala rispituwan, imanutaq payta shumaqta yarpuchishannulla.

²⁹ Chaqa Dyusninchikqami, imanutaq ninamaqa tukuyta limpu rupachin chay yupay.

13

Imanumi Dyusta shumaqta yarpuchishunllapa

¹ Qamkunaqami kriyiq masiykuna, maydiyapis waran waran uknikillapa uknikillapa llakipanakur kawsankillapa.

² Chaynulla amami qunqarchu, mayqantapis wasikillapaman chatinqa, shumaqta samachinkillapa ima. Chaqa chaynumiri wakinkunamaqa mana yaçar, angelkunata ashwan samachiranllapa.

³ Yarpunkillapami prisukunata, qamkunapis paykunawan prisu kankimanllapa yupay. Yarpunkillapapismi chay qischakaqkunapaq, qamkunapis paykunawan qischakayankimanllapa yupay.

⁴ Tukuy runa kar, warmi kar, masayjunna karqa, kusalata rispitanakur masanllapalawan kawsanqallapa. Chaqa Dyusmi, chay runa kar, manaqa warmi masayjunna karmapis ukwan ukwan punuqkunata, chaynulla mayqan manaraq masayjun karpis pakaplla punuqkunatapis rikar kastiganqa.

⁵ Amami qillaylataqa munankillapachu. Imayki kaqwanqami kuntintakayllapana. Chaqa Dyusqami kaynu niran: “Manami qamlata دچار qunqashaykichu” nir.

⁶ Chaymi Tayta Dyus imakunawanpis yanapamanchik nir kunfyakar, kaynu niyta puytinchik:

“Amituy yanapamatinmi, mana mayqantapis manchanichu.

¿Imatana runa masiyqa ruramanqa?” nir.

⁷ Yarpuyllapa chay runakuna yanapar Dyuspa rimayninta yaçarhishuqkunapi. Chaynulla yarpuyllapa paykunaqa imanumi kawsayarllapaqa karan nirpis. Chayna imanutaq paykuna kriyiqllapa, chaynulla qamkunapis kayllapa.

⁸ Jesucristumi paylla, quya, kanan, chaynulla tukuy tyimpupaq.

⁹ Amami qamkunaqa dijakankillapachu riqchaq yaçarhikuykunata, chaynulla imakunatalata mikur washakashunllapa nir yaçarhishunanllapapaqa. Ashwan allinqami tukuy shunqunchikwan Dyusninchik munamashanchiklapi kriyinallapapaq, chay mikuylapaq yaçarhikushanllapakunamantaqa. Chaqa manami yaqqa sirbishachu chay mikuylapaq yaçarhikushanllapakunaqa.

¹⁰ Jesucristo kruspi wanushanrayku, Tayta Dyus llakipar pirdunamanchikllapa. Jesucristo wanusha katin nuqanchikkuna manana animalkunata wanuchirnachu, Tayta Dyusta sirbinchikllapa. Chayrayku chay naypaq kurakuna manana puytinllapanachu animalkunata wanuchir Tayta Dyusta shumaqta yarpuchiya.

¹¹ Chaqa chay kurakunapa mantaqningami animalpa yawarninta apan kusala Santu kwartumanqa, uk ufrinda yupayna katin uchanllapakunamanta washakananllapaq. Piru chay animalkunapa kwirpuntaqami, chay pwiblumantaqa waqtapi rupachinllapa.

¹² Chaynullami Jesustapis qischar ima, pwiblumanta waqtapi wanuchiranllapa. Chayna yawarninwan runakunata shumaq allinpaqna tikranapaq.

¹³ Chayrayku, imanutaq paymataqa mana kwintachar uklawman itakuranllapa, chaynulla nuqanchikkunatapis mana kwintachamashallapaqa, paywannaya kayta yarpushunllapa.

¹⁴ Chaqa kay pachapiqami, nuqanchikkunapaqqa mana tukuy tyimpupaq uk pwibluqa kanchu. Chaymi chay tukuy tyimpupaq shumaq pwiblu kaqman çhanapaq yarpushunllapa.

¹⁵ Chaynami Jesusrayku maydiyapis Dyusta alabashunllapa. Kay al-abayashanchikqami, imalataqa ufrinda nir wanuchiyanchik chay yupay kanqa. ¡Alabaypaqllapari shiminchikllapawan!

¹⁶ Amami qunqankillapachu allinkunalata ruraytaqa, chaynulla imayki kaqlawan ukkunata yanapaytaqa. Chaqa tukuy kaykunami, ufrinditakuna Dyusta kusa shumaqta yarpuchir aligriyachiqqa kanqa.

¹⁷ Dyuspa rimayninta yaçhachishuqllapa runakunatami kasunkillapa. Chaqa paykunaqami rikar kuytashuyanllapa, maydiyaqa imata rurashaypaqpis Dyus rikar yaçhamayanqallapa nir. Chayraykumi paykunata aligriyachinaykillapapaqqa, imatapis allin kaqkunatalata rurayllapa. Piru pinqaypaq imakunata ruratkillapaqami, kwashallana kawsanqallapa.

¹⁸ Nuqakunapaq Dyusman mañakunkillapa. Chaqa nuqakunaqami qamkunapaq kusa allinlata yarpur kawsanillapa. Chaymi imapipis allinkaqla kayta yarpunillapa.

¹⁹ Chaynulla mañakunkillapapismi, mana tardarchu shamur watukushunayllapapaq.

Tukukanantami saludakun

²⁰⁻²¹ Shumaqta kawsachikuq Dyusninchikmi, qamkunatapis shumaqchashunqallapa imapipis. Chayna pay munashanta ruranaykillapapaq. Chaqa Amitunchik Jesucristo wanutinmi, yawarninwanna mushuq tratuta ruraran, tukuy tyimpuna pullachamanallapapaq. Chaymanta qashan kawsachimuran. Chayraykumi kananqa nuqanchikkuna uyshitankuna yupay kashana, kusa shumaqta michiq yupayna kuytamanchik. Chaynami Jesucristutaqa, tukuy tyimpupaqna alabashunllapa. ¡Chaynumi kanqa!

²² Kriyiq masiykuna, imanupiqaçhi qamkunata anyaq yupay kaykunata willashunillapa. Piru animachishunayllapapaqmi kayta iskribimuni qamkunamanqa.

²³ Qamkuna yaçhanaykillapapaqmi nishunillapapis, kriyiq masinchik Timoteo prisu kashanmanta yargushana nir. Chayna daskaqla çhamutinqami, nuqa watukushuqllapa shamurqa, pullay apamushaq.

²⁴ Dyuspa tukuy allin kaqninkunata, chaynulla paypa rimayninta yaçhachishuqllapakunatami, willankillapa saluduta kaçhamunillapa nir. Chaynulla chay Italiamanta kaq kriyiq masinchikllapakunapismi, qamkunapaq saluduta kaçhamunllapa.

²⁵ Chaymi Taytanchikllapa Dyusman mañakuni kusalata llakipar yanapashunanllapapaq.

Chaynumi kanqa.

Santiago

Santiagupa kartan

Kay kartataqami Santiago iskribiran, Jesucristupi kriyiq masinkunaman. Paymi Jerusalén pwiblupi kriyiqkunapa rikaqnin karan. Manami Jesucristupa dusi apustulninkunamantachu karan. Ashwanmi, Jesucristupa uknin karan (San Marcos 6.3; Gálatas 1.19). Piru Jesucristo kawsayatinraqqami, mana kriyiranchu Dyuspa Akrashan Cristun nirqa (San Juan 7.5). Wanur kawsayatinraqmi payqa kriyiran. Chayman-taraqmi Santiago apustul Pedruwan, apustul Juanwan Israel masinkunataqa Jesucristupa shumaq rimaynintaqa yaçhachiranllapa (Gálatas 2.9).

Chaynuqami Santiaguqa intrachikuran michka qischakarpis Dyusllapi yarpur kusa aligriya kawsanallapapaq (1.2-18); chaynulla michka kusa imayjun, mana imayjun kaqkunamapis ama ukmanta rikanakurchu kawsanallapapaq (2.1-13). Ashwanmi chiqapta Dyuspi kriyir, ukninchikkunata yanapar Dyus munashannu kawsashunllapa (2.14-26). Chaynulla intrachikuran llulla imatapis ama parlanapaq (3.1-12), chaynulla Tayta Dyuspi allita kriyir mañakunallapapaq ima (5.13-18).

Santiagumi saludakun

¹ Nuqa Santiagumi Taytanchik Dyusta, chaynulla Amitunchik Jesucristuta sirbini. Chaymi tukuy qamkuna Israel pwiblupa dusi ayllunkuna karmapis, wakpi kaypi uklaw pwiblukunapi taqkunata saludashunillapa.

Dyuslaman mañakushun yaçhaynijun kanapaq

² Kriyiq masiykuna, Jesucristupi kriyir munashanta rurashaykillaparayku qischashutinllapaqa, aligriyayllapa.

³ Yaçhanchikllapami payrayku qischakarqa, mana yanqallachu qischakanchik nir. Ashwanmi masta paylapi yarpur shachinakunchik.

⁴ Chayrayku qischashutinllapamapis mana shaykuq, Taytanchik Dyuspi kriyirlla shachinakuyllapa. Chaynuqami kusa allinlata yarpuq, ruraq wamrankunana kayankillapa kanqa.

⁵ Mayqannikillapapis, Dyus munashanta rurar mana yaçharqa, mañakuy payman. Paymi, mana pingashurchu, mana anyashurlamapischu, ashwan aligriyar, kusata intrachishunqallapa tukuy imata.

⁶ Chaymi payman mañakurqa, tukuy shunquykiwan allita kriyiy: Uyapamanqami nir. Ama yarpuychu: Manaçi uyapamanqachu nirqa. Chay mana uyapamanqachu nir yarpuqqami, imanutaq marpa yakunmaqa wayra shamutin wakman kayman kusalata maqchikan, chay yupay.

⁷⁻⁸ Chaynulla, Dyus mana uyapamanqachu nir yarpuqqami yarpunllapa: Kananman-taqa Dyustana sirbishaq nir. Chaymantaqa allaqkamanqa, Dyusta qunqar, qashan yarpun chay imankunalapina. Chaynu shiminlawan rimar kriyiq karqa, amana yarpunqachu: Dyusmi yanapamanqa nirqa. Chaqa manari imapipis yanapanqachu Dyusqa.

Imanumi imayjunkuna, mana imayjunkunamapis kanqa

⁹ Dyusninchikmi mana imayjun kriyiq masinchikkunataqa, kusa runa nishapaq riqsin. Chayrayku aligriyanqallapa.

¹⁰ Uk kusa imayjun kriyiq-shuypaqa, tukuy imankunata tukchir chinqachirpis, ama llakinqachu. Ashwan aligriyanqa. Chaqa chay mana kriyiq imayjunkunaqa, qiritukunapa tuktun yupay, das chinqayanqa.

¹¹ Rupay kusata rupayatinga, ¿manachu qiritukuna ñutkutin, tuktunkunaqa shumaq kashanmantaqa ñutkur das chakin? Chaynumi chay tuktukuna yupay, chay mana kriyiq kusa imayjunkunaqa, chay imankunata tantakushankunawanqa, pulla chinqanqa.

Imakunapi rikarimapis shachinakushunllapa

¹² Kusa shumaq runami kanqa, riqchaq imakunapi rikarir shachinakuqqa. Chaymi wanutinmapis, Dyusqa kurunata qurna tukuy tyimpupaq kawsachinqa. Chaqa payta tukuy munaqkunataqami chayllata arnisha.

¹³ Uk runa imapi rikarir uchakunarqa, Dyusta ama uchachangachu: Paymi kay imata rurachimanayan nirqa. Dyusninchikqami mana ima riqchaq uchakunataqa ruranchu. Chaynulla payqa mana mayqantapis ima mana allinkunataqa rurachinchu uchakunanpaqqa.

¹⁴ Nataq uk runataqami paypa yarpuyin mana allin kashanrayku, animachin mana allinkunata rurir uchakunanpaqqa.

¹⁵ Chaymi chay mana allin yarpuyininkuna shunqunpi ratakur, uchakuchin. Chaynami mana tanyakarchu uchakurllana, wanun.

¹⁶ Munashay kriyiq masiykuna, amami imamantapis ingañakankillapachu.

¹⁷ Chaqa Dyusninchikmi unaq syilumanta-pacha tukuy chiqap allin kaqkunata qumanchik. Paymi rurasha tukuy riqchaq syilumanta achkirachimaqinichikkunata. Chaynulla kusa allin kashannullami maydiyapis kar, mana kambyakanqachu llantu pasaq yupayqa.

¹⁸ Paymi imakunatapis kusa allinlata riman. Chaymi chay rimashankunapi kriyishanaqa, washar mushuq kawsaytana qumanchikllapa. Chayraykumi payqa tukuy rurashankunamanta akramanchik, punta wamrankunana kanallapapaq.

Dyus rimashanta kasushun

¹⁹ Munashay kriyiq masiykuna, allita uyakuyllapa ukkuna rimatinga. Ama dasqa rimayllapachu. Naypaqtaqa yarayllaparaq, chaymanta rimanaykillapapaqqa. Ama das piñakur yakapakayllapachu.

²⁰ Chaqa piñakuq runaqami, Dyus munashantaqa mana ruranchu.

²¹ Piru qamkunaqa, Dyus munashanlata rurarna tukuy mana allinkunata, chaynulla kusala saqra millanaypaq uchakunata imaqa dijayllapana. Ashwanmi Dyuspa rimayninta shumaqta intrakar kasuyllapa. Chaqa paypa rimayninmi kusa pudirniyjun kar, shunquykillapapiqa ratakushana washakanaykillapapaq.

²² Chayraykumi Dyuspa rimayninta, ama uyakurlachu allita intrakar rurayllapa. Piru “Nuqami allin runa kar, rimayninta uyani” nir mana kasurqami, ingañakayankillapa.

²³ Chaymi mayqanpis Dyuspa rimayninta uyakur mana kasurqa, uk runa ispijupi qaqlanta rikaq yupayla.

²⁴ Chaqa chay ispijupi kaqqa chaypi karqa, qaqlanta rikayan “Kaynu kani” nirmapis. Chaymanta ashurqa, dasna qunqar, mana yaçhannachu imanumi qaqlan karan nir. Chaynullami chay mana kasukuqkunapis, Dyuspa rimayninta uk ratulapaq uyan. Chaymantaqa manana uyakushantaqa kasunllapanachu.

²⁵ Ashwan washakananpaq, Dyus mantakushankunata kasur, chaylata rikar mana qunqar, chay rimashanlata ruratinga, Dyusqa kusa shumaqpaq riqsir tukuy imapi yanapanqa.

²⁶ Uk runa, “Nuqa allin Dyusniypi kriyiq kani” nir yarpuqqa, ama mana allinkunata rimananpaqnachu tanyachinqa qallunta. Mana qallunta tanyachiqqami: “Allin Dyusniypi kriyini” nirqa, paylla ingañakayan. Chaynu tukurqami mana chiqaptaqa Dyuspi kriyinchu.

²⁷ Ashwan kaynuraqmi Taytanchik Dyuspa kusa allin shumaq yaçhachikuyninqa: Watukur yanapanapaq chay qischakaq wakchitakunata, byudakunata, ima. Ama

rurashunpischu runakunapa mana allin rurayninkunataqa, ama riqchaq uchayjunna kanallapapaq.

2

Imayjun mana imayjuntapis chayllata rikaypaq

¹ Qamkuna kriyiq masiykuna, kusa pudirniyun Amitunchik Jesucristupi kriyiqkuna karqa, tukuyta munayllapa, ama wakinlatachu.

² Yarpushunllapa kayta: Kriyiq masiykuna, tantakasha katkillapa, çhamunman ish kay runakuna. Uknin uru surtijayjun, mudanankunapis kusa çhaniyun. Uknin-shuypaqa mana imayjun, lliki ishkiyaq mudananmapis.

³ Chaymanta chay kusa imayjun chayta ninkimanllapa: Kay shumaq samanapi samay nir.

Chaymanta chay mana imayjunta-shuypaqa ninkimanllapa: Chayllapi qamqa shay, manaqa chay pachapi tay nir.

⁴ Chaynu tukurqami, jwis yupay tukuyankillapa, mana allin yarpuynikillapawanqa. Chaqa ukninta shumaqta rikayankillapa, ukninta-shuypaqa mana.

⁵ Munashay kriyiq masiykuna, çallinchu kanqa chay mana imayjunkunata pingar chaynu ruranapaq? Uyakuyllapa nuqa kay nishayta: Dyusmi kay pachapi runakuna mana imayjunkunataqa, ashwan akrasha paypina kriyinanllapapaq. Chaymi chay kriyishankunana paykunapaqqa imankuna yupayqa kanqa. Chayna chay mana imayjunkunana Dyuspa pullan tanqa, shumaq mantakuyashanpina. Chayllatami arnisha Tayta Dyusqa tukuy payta munaqkunataqa.

⁶ Nataq qamkuna-shuypaqami chay mana imayjunkunata pingar, kusala imayjunkunalata shumaqta rikankillapa. ¿Piru manachu kwintata qukanillapa chay kusa imayjunkunaqa kusata qischar ingañashurllapa kusa imayjun tikrakasha, chaynulla aysaçhakur ima awturidadkunaman apashunllapa nirqa?

⁷ Chaynullami paykunaqa Amitunchik Jesucristutapis çhiqnir, mana allinkunata rimanllapa.

⁸ Dyus nitin mantakushankunapimi nin: “Llakiy runa masikikunapaq, imanutaq qampa kwirpuykillapaq llakinki chaynulla” nir. Chaymi chay nishannulla rurarqa, Dyuspaqqa kusa allinta rurayankillapa.

⁹ Piru mana imayjunkunata pingar, kusa imayjunkunalata munarqa, Dyus mantakushanta mana kasushaykillaparayku, paypa naypanpiqa uchayjunna kankillapa.

¹⁰⁻¹¹ Chaqa Dyus mantakushanqami ninpis: “Runa kar, warmi karpis, ama ukwan ukwan punuyllapachu. Ama wanuchikuyllapachu” nir. Chaymi uk runa, Dyusta kasunanrayku mana ukwan punuyarpis, piru wanuchikurqa uchayjunna. Chaqa Dyus mantakushantaqa manari chiqaptaqa kasuyanchu. Chaymi Dyusninchik mantakushankunata kasuyar, ashilata mana kasushaqa, payqa tukuy mantakushanpaqna kastigamanchik, mana kasushaykichu nir.

¹² Allita yaçhashaykillapanu, Dyusmi rikamanchik, allintachush Wamran Jesucristupi kriyinchikllapa manaqachu mana nir. Chayrayku imata rurarpis, imata rimarpis Washakuq Jesucristupaq yarpur kawsaypaq. Chayna pay yanapamasha ama ima mana allinkunata ruranapaq.

¹³ Allita yaçhayllapa, Dyusninchikmi chay mana llakipakuqkunataqa, mana llakipanqachu. Piru chay llakipakuqkunata-shuypaqa, llakipanqa.

Jesucristupi kriyirqa, rurashun pay nishanta

¹⁴ Kriyiq masiykuna çallinchu kanqa uk runa shiminlawan “Nuqaqa Jesucristupi kriyini” ninanpaq? Jesucristupi allipta kriyirqa, pay nishanta ruranman. Yanqalla kriyini nir, mana kasurqa, mana washakayta puytinchu.

¹⁵ Ma yarpushun, uk kriyiq masinchik bidanta pasananpaq mana mudanayjun, mana mikunayjunchu kanman.

¹⁶ Chaymantaqa mayqannikillapa chay kriyiq masinchikta mana imata qur, mana imawanpis yanapar, ninkimanllapa: Dyus yanapashunqa. Rir, mishkita mikur, imawanpis quñukuy nir.

Chaynu nirqa, ¿Jesucristupi imanukriyiqtaq kankillapa?

¹⁷ Mana yanaparqa, yanqa shimikilawan kriyinkillapa. Manami alliptaqa tukuy shunquykiwanqa kriyinkichu. Chaqa chaynu karqa, Jesucristo nishantaqa manari rurayankillapachu.

¹⁸ Mayqanllaqa niyanqa:

—Qamqami Jesucristulapi kriyinki, piru mana yanapakunkichu. Nuqa-shuypaqa runa masiyta imapipis yanapani, allinta tukur.

¿Imanutaq rikachimayta puytinki Jesucristupi kriyini nir, pay mana nishanta rurarqa? Piru nuqaqami, Jesucristo nishanta rurar, puytini rikachishuyta, alliplata paypi kriyini nir.

¹⁹ Qamqami Dyusqa ukla nir kriyini ninki. Mana kasushaykirayku dyablukuna yupay rurayanki. Chaqa dyablupismi kriyin, Dyus kan nir. Chaymi chaynu kriyir manchakur chukchukyarllapamapis, mana kasunchu.

²⁰ ¡Ay, runa yaru! ¿Imanutaq puytiyman intrachishuyta? Kriyirla, mana allin kaqkunata rurarqa, mana washakankichu. Chaqa yanqallari kriyinki.

²¹ Kwintata qukayllapa. Unay rukunchik Abrahamtami, Dyusqa niran: “Munamayarqa wamraykita nuqarayku wanuchiy” nir. Chaymi wamranta wanuchinanpaqna katin, Dyusqa “Kayqami allita kriyiman” nir, mana wanuchichiranchu. Ashwanmi paytaqa uchankunamanta pirdunar, mana uchayjun runapaqna riqsiran.

²² Abrahammi kriyir, kasuran Dyusta. Chaymi Dyusninchik yanaparan, mas allita paypi kriyinanpaq.

²³ Chaynumi Dyus nitin iskribikashakunaqa kumplikaran: “Abrahammi allita Dyuspi kriyiran. Chaymi Dyusninchikqa riqsiran mana uchayjun runapaqnachu”. Chaymi paypaqqa niqlapa: “Dyuspa amigunna” nir.

²⁴ Chaynu allita kasushami, Dyusninchikqa wamrankunapaqna riqsimanchik. Piru yanqa rimarla kriyishaqa, mana.

²⁵ Yarpuyllapa chay warmi Rahab shutiqpipis. Payqami kusa waynasapa karan. Chaymantaqa Dyuspi kriyir, paylatana kasuran. Chay warmisitami Israel runakunapa riparakuqninkunata, wasinpi pakar uklaw nantana kaçharan, kuntraqninkuna ama tarinanpaq. Chayraykumi, Dyusninchikqa chay warmitaqa, tukuy uchankunamanta pirdunar, manana uchayjunpaqnachu riqsiran.

²⁶ Chaymi yaçhanchik, kusa allinmi Dyusta kasunapaq nirmapis. Chaqa ¿manachu kwirpunchikpa amaynin tukukatinga wanunchikna? Chaynullami rimarla kriyini nir mana allinkunata rurayarqa wanusha yupayna kanchikllapa.

3

Qallunchikta tanyakachishun

¹ Kriyiq masiykuna, kay yaçhachikuqkunatami Dyusqa masta rikar yaçhamanchik allintachush paypaq yaçhachikunchik nir. Chaymi kay nuqanchikkunamanta yaçhachikuq kayta munarqa, Dyus nishanta karanta rurashunllapa.

² Yaçhashanchiknu tukuy-ari pantar uchakunchik. Chay mana pantar allinlata rimaqqami kusa allin runa, kusa intrakaq ima. Chaynu karmi tukuy kwirpunta imapipis tanyakachiyta puytin.

³ Yaêhashanchikllapanu, ¿manachu bistyapa aqrunman frinuta êhuranchik kasumana-paq? Chay taksha frinitulawan puytinchik chay atun animalta purichiyta may munashanchiktapis.

⁴ Kwintata qukashun chay atun barkukunapaqpis. Kusa atun katinmapis, wayrakuna kumsar uklawta apayatinpis, runakunaqa uk palitalawan tikrar, puytinllapa apayta may munashantapis.

⁵⁻⁶ Chaynullami qallunchikpis. Kwirpunchikmanta mas uchkulala karmapis, kusata alabakan, “Tukuy imatami puytini rurayta” nir. ¡Ayayay! ¡Qallunchikqami ninapa chispitannu! ¿Manachu ninapa chispitan mirar rupachin kusa achka muntikunata? Chaynullami qallunchikpis, kwirpunchikpi kar, tukuy ima riqchaq mana allinkunata rimachimanchik. Infyirnumanta dyablupa yarpuyinkunami qallunchikta mana allinkunata rimachir, bidanchikta dañan, kusa uchayjunna kanapaq.

⁷ Runaqami mansuchayta puytin tukuy riqchaq utiq animalkunata, pari q kurukunata, yakupi taq kurukunata, largu kurukunamatapis. Tukuy chaykunatami mansuchayta puytin.

⁸ Piru mayqanpis manami qalluntaqa tanyachiyta puytinllapachu. Qallunchikqami uk bininu wanuchikuq yupay. Chaymi dasla mana allinkunata rimachir uchakuchimanchikllapa.

⁹ ¡Ay imatataq yaêhanchikllapa! Chay qallunchiklawan Taytanchik Dyusta shumaqta alabanchik. Chaymantaqa dasna runa masinchikkunata musyanchik. Runakunataqami Dyusninchikqa paynu rikêhaqta rurasha. Chaynu katinga, ¿pitaq kanchik musyanapaq Dyus rurashantaqa?

¹⁰ Kriyiq masiykuna, manami allinchu ashilata chay shiminchiklawan Dyusta alabar, chaymanta musyakunapaqqa.

¹¹ Ma, yarpuyllapa. ¿Yaku nasimuqmantachu lluqshiyta puytinman mishki yakuwan, ayaq yaku?

¹² Uyamay kriyiq masiykuna, ¿uba yuraqachu puqunman iguskunata? ¿Manaqachu igus yurapis puqunman asaytunakunata? ¡Manami! Chaynullami kaêhi yaku nasimuqmantapis, mana mishki yaku lluqshiyta puytinchu.

Kaynumi kawsanllapa Dyusmanta yaêhakuqkunaqa

¹³ Qamkunamanta uk yaêhachikuq kusata yaêhar intrakaq karqa, rikachikunqari chay imanushantaqa. Chayna wakinkunapis rikar chayllata rurananpaq. Qamkunamanta uk kusa yaêhaq karqari, ama kusa kani nir alabakarchu shumaqta kawsanqa.

¹⁴ Piru mayqannikillapa kusa yaêhaq kani nirmapis, inbidyusu kar tukuy imayjun kayta munarqa, ama “Kusa runa kani” ninqallapachu. Chaqa chaynu tukurqami chiqap kaqmanta mana allintachu tukuyanllapa.

¹⁵ Chaymi chay yaêhayninllapaqa, mana Dyusmantachu kanqa. Ashwanmi runakunapa yaêhaynin, chaynulla dyablupa yaêhaynin imana kayanqa.

¹⁶ Chaqa chay inbidyusukuna, tukuy imata munaqkunaqa, imanupis mana shumaqta kawsaytaqa puytinllapachu. Ashwan mana allinkunata tukurmi kawsanllapa.

¹⁷ Piru Dyuspa yaêhayninwan kaqkunaqami manana chaynuchu kawsanllapa. Paykunaqami kusa shumaqta kawsanllapa, manana uchakurchu. Manana piñakunllapapischu. Manami wakinkunalatachu uyakunllapa. Ashwan kusa llakipakuqkuna karmi, allinkunalata ruranllapa. Mana imatapis pakarchu, allita rimanllapa. Yaêhachikushannullami kawsanllapa.

¹⁸ Chay shumaq tananllapapaq yaêhachikuqkunaqami, imallataqa tarpuq yupay, shumaqna kawsanllapa. Chaymi maydiyaqa manana êhiqninakur imachu rurayanqa pullana Dyus munashantaqa.

4

Ama kay pachapa imankunata munapakuyllapachu

¹ ¿Imapaqtaq qamkunapura anyanakur, maqanakur ima kawsankillapa? Chay mana allinkunata munashaykillaparaykumi, mana shumaqtaqa kawsankillapachu.

² Qamkuna imata munar, mana kunsigiyta puytir, wanuchikunkillapa kunsiginaykillapakaman. Chaynu imata munarqa, kusata inbidyanakur, maqanakunkillapa. Chaqa Dyusta mana mañarmiri, mana kunsigiyta puytinkillapachu munashaykillapataqa.

³ Mañakunkillapapismi gustuykillapalata ruranaykillapapaq. Chaymiri Dyusqa mañakushaykillapataqa mana qushunllapachu.

⁴ ¡Ay, qamkuna Dyuspi mana allita kriyir, ukpi ukpina yarpuqkuna! ¿Manachu yaçhankillapa kay pachamanta kaq tukuy imakunata munaqkunaqa Dyuspa kuntranna kanchikllapa nir? Chaymi mayqanpis kay pachamanta kaq tukuy imakunata munaqkunaqa, Dyuspaqa kuntranna tikrakayan.

⁵ Chaqa allita yarpuyllapa, Dyus nitin iskribikashakunapimi nin: “Dyuspa Ispiritunmi qamkunapi kawsan. Payqa, munashurllapa kusa silusu. Chaymi mana munachu paymanta chiqanchakanallapapaqqa” nir.

⁶ Piru Dyusmi kusa allin kar kusata yanapamanchikllapa. Chaqa chay iskribikashakunapimi nin:

“Dyusqami kusa kani niqkunamantaqa chiqanchakan.

Piru chay mana kusa kani ima niqkunata-shuypaqa kusalata yanapan” nir.

⁷ Chay-ari Dyuslata tukuy shunquykillapawan kasur, dyablutaqa ama kwintacharchu shachinakuyllapa. Chaynuqami qamkunamantaqa ashunqana.

⁸ Chayna Dyusman tukuy shunquykillapawan qimikayllapa. Chayta ruratkillapa, Dyuspi qamkunaman shamuyanqa. Uyankillapa uchayjunkuna: Uchayjun makikillapata paqar, amana uchakuyllapachu. Uyankillapa, qamkuna tukuy shunquykiwan Dyusta mana munaqkuna: Amana ima uchatapis rurayllapachu. Ashwan Dyusninchiklatana munayllapa, shunquykillapapis chuya yaku yupay shumaq kananpaq.

⁹ Mana allinta tukushaykillaparayku llakir, waqayllapa. Kananqa asikuyta dijarna, waqayllapa. Aligriyayta dijarna, llakiyllapa.

¹⁰ Chaynulla ama kusa kani nirchu tukuy shunquykillapawan Amitunchiklata kasuyllapa. Chaynuqami kusa puytiqpaqna tikrar, aligriyachishunqallapa.

Amami rikar yaçhanakushunllapachu

¹¹ Kriyiq masiykuna, amami washaykillapata rimapanakunkillapachu. Chaqa kriyiq masikipa washanta rimar, jwisnu tukur rikar yaçharqa “Dyus mantakushanmanta mas puytiq kani” niq yupayna kankillapa. Chaynu kusa mas puytiq kani nirqa, Dyus mantakushanta kuntrar manana kasuyankillapachu.

¹² Dyuslami mantakushanta qumashanchik. Paylami jwisninchikpis. Chaymi payla puytin runakunata rikar yaçhar washayta, manaqa chinqachiymatapis. Piru qamqa, ¿pitaq kanki rikar yaçhanaykipaq runa masikitaqa?

Manami yaçhanchikchu allaq imami pasamashun nirpis

¹³ Uyamayllapa qamkuna, tukuy imata munaqkuna. Ninkillapami: “Kananmi, manaqa allaqmi rishun chay may pwibluman. Chaymi uk añuta nigusyuta rurar, qillayta ganashun” nir.

¹⁴ Piru manami yaçhankillapachu imami allaqqa pasashuyanqallapa nirmapis. ¿Rantikashachuri bidaykillapaqa? ¿Manachu puktaymaqa uk pachapi rikarir, qashan das chinqan? Chaynullami bidaykillapawanpis pasan.

¹⁵ Ashwan chay yarpuyashaykillapata ruranarqa, niyllapa: “Amitunchik munatinmi, kawsar imatapis rurashun, manaqa mana” nir.

¹⁶ Piru qamkunaqa, mana chayta yarpurchu, kusana kani niyankillapa. Manami chayqa allinchi.

¹⁷ Uk runa, Dyus nishanta yaçhar, kaymi allin ruranaypaq nir mana rurarqa, uchayjunna.

5

Uyakuyllapa kusa imayjunkuna

¹ ¡Uyakuyllapa kayta kusa imayjunkuna! Diyakunami çhamunqa kusata qischakanaykillapapaq. Chaypaq waqar, qayçhakuyllapa.

² Tukuy chay çhaniyjun imaykillapaqami ismunqa, kusa shumaq mudanaykillapapis kurur tukukanqa.

³ Chaynulla uruykillapa, qillaynikillapapismi muqusyanqa. Chaynu muqusyarmi uk tistigu yupay kuntraykillapa tikrakanqa: “Mana imayjunkunata mana yanapachimashaykichu” nir. Achka qillayta munashaykillaparayku, chay mana allin yarpuynikillaparayku ninapi rupaqa yupay chinçar tukukankillapa. Jwisyu diya çhamuyatinçami, mana imayjunkunata miçhar, imaykillapata tantakunkillapa.

⁴ Mallki tantaq runakunata mana pagrashaykichu. Chaymi pagunkunaqa rimaq yupay, Dyusman mañakusha. Qamkunapa kuntraykillapa shasha, ingañashaykillaparayku. Kusa puytiq Dyusninchikmi uyasha chay trabajaqkunata, pagunkunapaq mañakuqta.

⁵ Kay pachapimi qamkunaqa kusa shumaq bidata pasar, kwirpuyki munashanlata rurar, animalkuna yupay gurduyashaykillapa. Listunami kankillapa jwisyu diyapi wanuchikashana kanaykillapapaq.

⁶ Chaqa qamkunaqari kusa allin runakunata, mana allinta tukusha kanman yupay, wanuchiraykillapa. Piru chaynu ruratkillapamapis paykunaqa mana imalatapis rimiranllapachu.

Kriyir ama shaykurchu Dyusman mañakuyllapa

⁷ Kriyiq masiykuna, allita kriyiyllapa Amitunchikpi. Payrayku qischakarpis, ama disanimakuyllapachu. Chaynulla ama yarpuyllapapischu: ¿Ima tyimpuraq shamunqa? Kusatami tardan nirqa. Yarpuyllapa uk tarpukuqpi. Payqami tarpukurqa, yarakun, tanya ishkir simillanta winachitin, allin kusichayjun kananpaq.

⁸ Chaymi, imanutaq tarpukuq yarakun, chay yupay qamkunapis allita kriyir, ama disanimakurchu yarkuyllapa Amitunchik shamunankaman. Chaqa pay shamunançami shipchana.

⁹ Uyankillapa kriyiq masiykuna. Rikamanapaq jwisninchikçami shipchamunna. Paymi punkitunchikpina. Chaymi willashunillapa, ama mayqannikillapapatapis kuntranta rimanaykillapapaq. Chayna jwisninchikpa rikayninpiqa amana kastigakashanachu kanaykillapapaq.

¹⁰ Kriyiq masiykuna, Dyuspa rimaqninkunami kusata qischakashallapa. Chaynu qischakarpis, masta kriyiranllapa Dyuspi. Mana disanimakurchu, kusa allita yaçhachikuranllapa paypaq. Paykunami rikachimanchik, chaynu qischakarpis, ama chiqanchakanapaq Dyusninchikmanta.

¹¹ Uk kriyiq masinchik qischakar, allita Dyusninchikpi kriyirqa, kusa shumaqmi kanqa nuqanchikkunapaqqa. Qamkunaqami uyapashaykillapa, Jobmi kusata qischakarmapis shachinakur allita sirbiran Dyusninchikta nir. Chaymantaqa Dyusninchik llakipar, kusata yanaparan. Kwintata qukayllapa: Dyusninchikqa kusa allita yaçhan llakipakuyta. Chaymi uchayjun kashamapis, kastigamananchikmantaqa ashwan pirdunamanchik.

¹² Piru kriyiq masiykuna, tukuy nishushaymanta masta willashunillapa ama juranaykillapapaq. Amami syilupaq, kay pachapaq rimarmapis jurayllapachu. Chaymi

imapaqpis “Chiqap” nitkillapaqa, chiqap kanqa. “Mana” nitkillapapis, mana kanqa. Rimashaykillapataqa rurayllapa, Dyusninchik ama kastigashunanllapapaq.

¹³ Mayqannikillapa qischakar llakiyarqa, Dyusman mañakuyllapa. Mayqannikillapa aligri karqa takir ima Dyusta alabayllapa.

¹⁴ Mayqannikillapa qishaq karqa, willayllapa kriyiqkunata rikar yaçhachikuqninkunata, paykuna shamur, Dyusman mañakunanllapapaq. Chayna Amitunchikpa shutinpi mañakur kwirpunta asaytiwan salanqallapa.

¹⁵ Tukuy shunqunwan kriyir, mañakutinllapaqami, Amitunchik chay qishaqtaqa alliyachinga. Mana allinta tukur uchakusha katinmapis, uchankunamanta pirdunanqa.

¹⁶ Chayrayku mana allinta tukurmapis, ama pakayllapachu. Ashwan kriyiq masinchikkunata niyllapa: “Kay ima mana allintami tukusha kani” nir. Chayna uknikillapapaq uknikillapapaq Dyusman mañakuyllapa, uchaykillapata pirdunar, alliyachishunanllapapaq. Uk kusa allin runa tukuy shunqunwan mañakutinga, Dyusqa uyar, tukuy mañakushanta ruran.

¹⁷ Yarpushun Dyuspa rimaqnin Eliaspi. Payqami nuqanchik yupay runala karan. Piru tukuy shunqunwan Dyusman mañakutin, kimsa añu-y-midyuta tamyana mana ishkiranchu.

¹⁸ Chaymanta qashan tamyana ishkinanpaq mañakutinga, allipta ishkimuranna. Chaymi tarpukashakuna allipta winatin, shumaq kusichakuna karan pachapiqa.

¹⁹ Kriyiq masiykuna, qamkunamanta uk kriyiq masikillapa uchakur, Dyusmanta ashusha katin, mayqannikillapa Dyusman qashan tikramurqa, kusa allinta rurasha kanqa.

²⁰ Chaynuqami chay uchayjunpa bidanta washayan wanunanmanta. Chaynullami Amitunchikpis pirdunanqa kusa achka uchankunamanmatapis.

Chaynumi kanqa.

1 Pedro Pedrupa punta kaq kartan

Kay kartataqami apustul Pedro iskribiran. Payqami Amitunchik Jesucristuwan purir, yaĉhachikutin uyakuran, chaynulla milagrukunata ruratinpis rikaran ima. Chaymi Amitunchik Jesucristuqa Pedruta akraran apustulnin kar, tukuy uyapashanta, rikashanta ima parlakur intrachikunanpaq. Chayraykumi Pedrupaq mas intrakanarqa liyishun San Mateo 14.22-33; San Marcos 8.27-33; 9.2-8; 14.66-72; San Lucas 5.1-11; San Juan 1.40-44; 21.15-19; Hechos 2.1-5.42; 8.14-25; 10.1-11.18; 12.1-19; 1 Corintios 9.5; Gálatas 2.6-16.

Pedruqami kay kartataqa iskribiran Roma pwiblupi kayar, maylapipis kriyiq masinkunapaq. Chaymi payqa iskribir intrachiran Jesucristupi kriyishanrayku qis-chakarmapis shachinakunanllapapaq nir.

Pedrumi saludakun

¹ Kriyiq masiykuna, nuqami Pedro kani. Nuqatami Amitunchik Jesucristo paypa apustulnin kar yaĉhachikunaypaq akramasha katin, kay kartata iskribimuni qamkuna, Dyus akrashan uk ratulapaq kay pachapi kawsaqkunapaq. Chaqa uk furastiru yupay tankillapa Ponto pachapi, Galaciapi, Capadociapi, Asiapi, Bitinia pachakunapi ima.

² Chaqa qamkunapaqmi Taytanchik Dyusqa, unaymanta-pacha yaĉhaqlana kar akrashushallapa paylapaqna kanaykillapapaq. Chaymi Tayta Dyusqa uchaykillapamanta llakipashurllapa, Santu Ispiritunrayku kusa allinpaq tikrashuranllapa Jesucristulatana kasur kawsanaykillapapaq. Chayna pay yawarninta iĉhashanrayku shumaqchakashana kanaykillapapaq. Chaymi Taytanchik Dyusman mañakuni tukuy imapi yanapar, kusa shumaqta kawsachishunanllapapaq nir.

Jesucristupi kriyir aligriyar kawsashunllapa

³⁻⁴ ¡Alabashun Amitunchik Jesucristupa Taytan Dyusta! Chaqa kusa allin payqa. Chaymi llakipamarninchikllapa Wamran Jesucristuta wanushanmanta kawsachimuran, paylapina kriyir manana unay kawsayashanchiknullanachu kawsanallapapaq. Chaynu paylata kasurqami “Maydiyaga Dyuswan syilupi kawsayashun” nir kunfyakanchik. Chaymi chaypiqa mana ismuq, mana chakiq, chaynulla mana tukukaq irinsyanchikta qumashunllapa.

⁵ Chaqa Taytanchik Dyusmi kusa pudirniyun kashanrayku paypi kriyisha kuytamanchik. Chaymi tukuy nishankuna kumplikatinnaqa, Jesucristo shamur washamashunllapa.

⁶ Chayraykumi qamkunaqa kusata aligriyankillapa, michka kay tyimpukunapi ratulapaq riqchaq imakunapi qis-chakarmapis.

⁷ Piru chay qis-chakaykunaqami sirbimanchik intrakanapaq Tayta Dyusqa allinpaq riqsimanchik nir. Chaqa imanutaq urumataqa ninapi chulluchir tukuy chay mana allin kaqkunamanta akranllapa. Chaynumi qamkunapis qis-chakar imaqa allinlata ruraqkunana tikrakankillapa. Piru yaĉhashanchikllapanu uruqami tukukan, ashwan qamkuna chay kriyishaykillapaqami mana maydiyapis tukukanayjunchu. Chaynu allita kriyitkillapaqami, Jesucristo shamur kusata aligriyar, alabar, “Chiqaptami munamashaykillapa” nishunqallapa.

⁸⁻⁹ Qamkunaqami Jesucristuta mana pay payllata rikasha karmapis kusata munankillapa, chaynulla kusata paypaq yarpukunkillapa ima. Chaymi chaynu kriyir washakayanchikllapa nir yaĉharqa, kusala shumaq ukmanta mana shaykuq aligriyankillapa, ¡Amitunchikllapaqamiri kusala chiqap llakipakuq kar, llakipar washamashanchikllapa! nir.

¹⁰ Unay tyimpupimi Dyusqa rimaqninkunata kaynu rimachiran: “Maydiyaqashi runakunata llakipar washayanqa” nir. Chaynu Dyus rimachishanpaqmi, chay rimaqninkunaqa chaylapi yarpuqllapa: Imanutaq chay washakayqa kanqa nir.

¹¹ Nataq Jesucristupa Ispiritun Dyuspa rimaqninkunata yaĉhachiran kaynu: “Dyuspa Akrashan Cristunmi kusata qischakar wanunqa. Wanushanmanta qashan kawsamur, tukuy kuntraqninkunata binsirnaqami ringa syiluman allita tukuy imata rikaq” nir. Chaymi Dyuspa rimaqninkunaqa kusata yaĉhayta munaranllapa Ispiritu nishanta: “¿Piraq chay qischakaq runaqa? ¿Ima tyimpuraq kanqa?” nir.

¹² Chaynu nir kusalata yarpupakutinllapami, Tayta Dyusqa paykunataqa intrachiran chay washakayqashi mana paykunapa tyimpunpichu kar, ashwan kanan tyimpukunaraq kananpaq nir. Chaypaqmi kanankunaqa Jesucristupaq tukuyula yaĉhachikuqkunataqa, Tayta Dyusqa syilumanta Santu Ispiritunta kaĉhamur yanapatin, yaĉhachikutinllapa kriyirna washakanllapa. Chaynu katinmi chay washakaypaqqa angelkunamapis mana intrakashanllaparayku, kusalata intrakayta munanllapa: ¿Imanu kartaq Tayta Dyusqa, kusala uchayjun runakunataqa washayanqa? nir.

Dyusqami munan allinlata rurar kawsanallapapaq

¹³ Chayraykumi kusa allita yarpur, tantyakar ima kusa allinlata kawsayllapa. Chaynuqami kusa allita kamakasha yupay kayankillapa kanqa “Dyusninchikmi kusa allin kar, Jesucristo qashan shamutin, tukuy imapi yanapamashunllapa” nir.

¹⁴ Chaymi Dyuspa chiqap wamrankunana karqa, amami imanutaq unay manaraq Dyusta riqsiyarmaqa kawsaq kankillapa, chaynuqa kawsankillapanachu.

¹⁵ Ashwanmi chaykunataqa dijar, tukuy imapi kusa allinlatana kawsayllapa, imanutaq akrashushallapa Dyusninchikmaqa allinla chaynu.

¹⁶ Chaypaqmi Dyus nitin iskribikashakunapiqa nin: “Kusa allinlata kawsayllapa, imanutaq nuqamaqa kusa allinla kani chaynu” nir.

¹⁷ Chaqa allita yarpuyllapa: Taytanchikllapa Dyusqami mayqantapis mana ukmanta ukmantachu rikamanchikllapa. Ashwanmi tukuyлата imatapis rurashanchiknulla karanlata rikar yaĉhamanchikllapa nir. Chaymi qamkuna Dyusninchikta “Taytay Dyus” niqkunaqami, kay pachapi uk ratulapaq kawsayashaykillapapiqa, payta mancharla kawsankillapa.

¹⁸ Chaqa qamkunaqami, unay rukuykillapakuna yupaylla manana washakanaykillapapaq katkillapamapis, Tayta Dyusqa washashushallapa. Piru chay washashunanllapapaqgami, Tayta Dyus pagrakusha. Chaynu pagrakurmapis, manami chay tukukanayjun urukuna, platakunawanchu pagrakusha.

¹⁹ Ashwanmi Tayta Dyuswan pullachamanallapapaqqa, Jesucristo kusala shumaq yawarninwan rantimaranchikllapa. Chaqa payqami nuqanchikkunapaq wanuran uk kusala allin uyshita yupay.

²⁰ Chaypaqmi Tayta Dyusqa manaraq kay pachata rurayarlla, nishallana karan: “Wamraymi wanunqa runakunata washananpaq” nir. Chayraykumi, kanankunaqa Jesucristuqa shamusha llakipar ima washamanallapapaq.

²¹ Chaqa Jesucristuraykumi, qamkunaqa yaĉhankillapa imanumi Tayta Dyusqa payta wanushanmanta kawsachimur pullakuran nir. Chaymi qamkunapis tukuy chaykunata yaĉharqa, allita Tayta Dyuslapi kriyir yarakuyankillapa maydiya pullakushunanllapakaman.

²² Piru Santu Ispiritu yanapashutinllapami chiqap Dyus nishanta intrakashaykillaparayku, allitana kwintata qukashaykillapa, shumaqta kawsar uknikillapata llakipanaykillapapaqgami. Chaymi kananqa uknikillapa uknikillapa kusa allinla tukuy shunquykillapawan, tukuy jwirsaykillapawan ima llakipanakunkillapa.

²³ Chaqa chay kriyishaykillaparaykumi, mushuqmanta nasisha yupay kankillapa. Piru manami taytaykillapa, mamaykillapa kay pachapi uk ratulapaq chay paykunamantachu nasishaykillapa. Ashwanmi Tayta Dyuspa rimanan tukuy tyimpupaq chaypi kriyishaykillaparayku, mushuqmanta nasishaykillapa yupayqa.

²⁴ Chaqa Dyus nitin iskribikashakunapimi nin:

“Tukuy runakunami qiwa yupay uk ratulapaq.

Chaynu katinmi yaçhayashan, puytiyashanmapis,
qiwapa tuktun yupay mana tukuy tyimpupaqchu.

Chaqa qiwa chakitin, tuktunmapis daskaqla ratan.

²⁵ Piru Amitunchikpa rimayningami tukuy tyimpupaq” nir.

Chaymi chay kusala shumaq rimayninllata qamkunatapis yaçhachishushallapa washakanaykillapapapaqqa.

2

¹ Chayraykumi tukuy mana allin kaqkunataqa amana rurayllapanachu. Ama ingañanakunkillapachu. Ama shimikillapalawan Dyusta kasuq yupay tukunkillapachu. Ama inbidyanakuyllapachu. Chaynulla dijayllapa tukuy washanchikta rimapanakuy-matapis.

²⁻³ Chaymi chaynu karnaqa, imanutaq uk wamritumaqa chiqap lichi kaqlata kusalata munan, chaynu qamkunapis Dyus nishanta kusala masta intrakayta munar kawsayllapa. Chaymi chaynuqa washakashaykillaparayku Amitunchikman masta qimikankillapa, “Kusala allin” nir yaçharna.

Jesucristumi mana tukukaq shumaq rumi yupay

⁴ Nishaykillapa: Amitunchik Jesucristutami chay mana paypi kriyiqkunaqa, uk mana sirbiq rumita yupay itakuranllapa. Piru Tayta Dyuspaqqami, Jesucristuqa uk kusala shumaq, kusala sirbiq rumi karan. Chayraykumi ashwan waran waranqa masta, Jesucristuman qimikayllapa.

⁵ Chaynuqami Tayta Dyusqa qamkunatapis uk kusala shumaq rumipaq yupay tikrashunqallapa. Chaymi qamkuna chaynu kusa shumaq rumi katkillapaqa, chay rumillawan Tayta Dyusqa uk wasita ruranga. Chaynullapismi uk kusa shumaq kura-paqna akrashunqallapa paytana sirbinaykillapapaq. Chaynuqami, Dyus munashanlatana ima rurar, uk kusala shumaq ufrindita yupayna paymanqa qimikankillapa aligriyachinaykillapapapaqqa.

⁶ Chaymi Jesucristullapaq Dyus nitin iskribikashakunapi kaynu nin:

“Sión pwiblupimi çhurashaq

uk kusa shumaq, uk kusa sirbiq rumita.

Chaymi chay paypi kriyiqkunataqa kusata yanapatin
mana pinqaypiqa kidanqallapachu” nir.

⁷ Chaymi qamkuna chay kusala shumaq rumipi kriyiqkunapaqqa, chay rumiqa kusala sirbiq. Piru chay mana kriyiqkunapaqqami, Dyus nitin iskribikashannu kaynu nin:

“Chay llutakuqkuna kay rumiqa mana sirbinchu nir itakushanllapami,
ashwan kusala shumaq rumipaq tikrakasha” nir.

⁸ Chaynullami ninpis:

“Chay rumipimi trumpisanqallapa” nir.

Chaqa paykunaqami, Dyuspa rimayninpi mana kriyinishanllaparayku trumpisanqallapa. Chaynu unaymanta-pacha mana kriyinishanllaparaykumi trumpisananllapapaqna karanllapa.

⁹ Piru qamkuna kriyiqkunaqami Dyuspa kaqninkuna kusala allin kanaykillapapaq akrakashaykillapa. Chaynu karmi Dyuspaqqa kusala chiqap kurankunana kankillapa, Dyus munashanlatana ruranaykillapapaq. Chaynulla paypa kaqninkunalana kanaykillapapaq. Chaymi kananqa tukuy chay tutaparaqmanta llugshishana kar, kusala shumaq achkillapina kankillapa Dyus kusala allin rurashankunatana parlakunaykillapapaq.

¹⁰ Chaqa qamkunaqami, unayqa Dyuspa mana kaqninkunachu kaq kankillapa. Piru ashwan kananqami paypa kaqninkunana kankillapa. Chaynulla unayqa Dyusqa mana llakipashuqllapalamapischu. Piru kananqa kusalata llakipashuyanllapa.

Dyusta sirbinaykipaq kawsayllapa

¹¹ Munashay ukniykuna, qamkunaqami kay pachapiqa furastiru yupay, mana tukuy tyimpupaqchu kankillapa. Chaymi rugashunillapa, ama qamkunalla munashaykillapata rurar kawsanaykillapapaq. Chaqa mana allin yarpuykunami, imanupis mana allinta rurachir, Dyusmanta chiqanchamananchikllapa.

¹² Chay-ari allinkunata rurar kawsayllapa, chay mana kriyiqkunawanqa. Chaynuqami michka qamkunapaq kusa mana allinta rimayarmapis, kwintata qukar ninqallapa: “Alliptami wak runakunaqa Dyus munashanta rurantllapa” nir. Chaymi ashwan Dyuspi kriyirna, jwisyu diya chamutinqa Dyusta alabanqallapa.

¹³ Amitunchikpi kriyishaykillaparaykumi, kay pachapi kaq gubyirnuykillapata kasuyllapa. Chaqa payqami kay pachapiqa mantakuq-ari.

¹⁴ Chaynulla kasuyllapapis chay gubyirnuykillapamanta kaq wakin mantakuqkunatapis. Chaqa paykunaqami, kay pachapi mana allin ruraqkunata rikar kastigananpaq numrakasha. Piru chay allinta ruraqkunata-shuypaqa yanapananpaq.

¹⁵ Chaqa Taytanchik Dyusmi munan, kriyiqkunaqa tukuywan kusa shumaqta kawsanaykillapata. Chaynami, chay sunsunulla kawsaqkuna, chaynulla Dyusninchikpaq mana allinta rimaqkunamapis, manana imatapis mana allintaqa rimananpaq-nachu.

¹⁶ Ukniykuna, puytinkillapami tukuy ima munashaykillapata rurayta, piru allin kaqlata. Kuytawkish “Tukuy imatami rurayta puytini” nir rurayarqa, uchakushamana rikaritkillapa. Ashwanmi tukuy imata rurarpis Dyus munashannulla rurankillapa paypi allita kriyishaykillaparayku.

¹⁷ Chaymi tukuytata rispitar kawsayllapa. Kriyiq masikikunata llakipayllapa. Dyusta manchar shumaqlata sirbiyllapa. Chaynulla gubyirnuykillapatapis kusala rispituwan kasuyllapa ima.

Qischakarpis shachinakushunllapa Jesucristo yupaylla

¹⁸ Dyuspi kriyiq masiykuna, yaçhashanchikllapanu tukuy patrunkunaqami mana chayllachu. Wakin patrunkunaqami kusala bwinu, mana das piñakunchu ima. Piru wakinkunaqami, kusala malo, dasla piñakun ima. Chaynu katinllapamapis tukuy paykunatami kasunkillapa. Qamkunaqakish yarputkillapa chay allin kaqkunatalata kasunallapapaq allin nir.

¹⁹⁻²⁰ Chaymi nishunillapa: Kriyishaykillaparaykula qischashutinllapa shachinakutkillapaqami, Dyuspa naypanpiqa kusala shumaq kanqa nir. Piru mana allinta ruratkillapa chaypaq qischashutinllapaqami, mana shumaqchu kanqa Dyuspaqqa.

²¹ Chaqa Tayta Dyusqami, chaynu qischakar imamapis payta sirbinallapapaq akramashanchikllapa. Yarpuyllapa Jesucristupi, payqami uchaykillapamanta washashunanllapapaq chaynu qischakarmapis shachinakuran. Chaynu qischakashanqami intrachimanchik, nuqanchikkuna qischakarmapis, pay yupay shachinakunallapapaq nir.

²² Yaçhashanchikllapanu Jesucristuqami, mana imalapimapis uchakuran.

Chaynulla manami llullakurlamapischu rimaran.

²³ Chaynullami chay kuntrankuna mana allinta willatinllapapis, payqa manami ima mana allintapis willaranchu. Chaymi qischatinllapamapis, payqa manami niranchu, maydiyaqa qamkunatapis chaynu qischashaykillapa nirqa. Ashwan tukuy chay mana allinta ruraqkunata, Tayta Dyus tukuyta rikar yaçhaqpa makinman çhuraran payna rikar yaçhananpaq nir.

²⁴ Jesucristumi kusalata qischakaran uchanchikllapamanta washamanallapapaq. Paylami chuqri chuqri kruspi qischakar wanuran uchanchikkunamanta allichar shumaqchamanallapapaq. Chaynuqami ruraran uchanchikkunapaqqa wanusha yupayna kar, amana uchakurchu shumaqtana kawsanallapapaq.

²⁵ Chaqa unayqami Dyusta mana kasuraykillapachu. Chaymi uyshita chinqasha yupay puriraykillapa. Piru kananqami Jesucristumanna tikrakashaykillapa. Chaymi payqa uk michikuq yupay kuytashuyanllapa, tukuy saqra imakunamanta washashuyanllapa ima.

3

Masayjunkunaqa kaynu kawsanqallapa

¹⁻² Kriyiq masiykunamanta, warmi kaqkunata nishaykillapa: Qusaykillapata allita kasur shumaqta kawsayllapa. Chaynu shumaqta kawsatkillapa, chay qusayki mana kriyiq karmapis kwintata qukar ninqa: “Kriyishanraykumi waknuqa kawsan” nir. Chaymi paypis Jesucristupi kriyinqa, kusa shumaq rispituwan kawsashaykillapata rikarla, mana imata willar ima yaçhachishaykillaparaykuchu.

³ Kriyiq masiykuna, manami anaykillapalapi kusala ukmanta ñaqsakur, kusala çhaniyun urumanta rurakasha imata yakakur chaynulla kusala çhaniyun raçhpata yakakur imachu, kusa shumaqqa kankillapa.

⁴ Chaynu anaykillapalapi mudakunaykillapamantaqami, tukuy imapi allinla kaqpaq yarpushaykillapa, chaynulla qusaykillapata kasushaykillapa kusala allinqa. Chaynu karmi, Tayta Dyuspa naypanpiqa kusala shumaq allin kayankillapa kanqa.

⁵ Chaynumi karan unay tyimpupi warmikunapis. Paykunaqami Dyuslapi kusalata kunfyakar, qusanllapamatapis kusalata kasur ima kawsaqlapa.

⁶ Yarpushunllapa rukunchikllapa Sarapaq. Paymaqami runan Abrahamta kusalata kasur, uk mantakuqpaqna riqsiran. Chaynumi qamkunapis rurayllapa qusaykillapawanqa. Chaqa chaynu Tayta Dyusta allita kasur, chaynulla qusaykillapata kasur imaqami, imanutaq chay warmisita Saramaqa mana imamantapis manchakur imachu kawsaq, chaynu kayankillapa kanqa. Chaynuqami Sarapaqa wamran yupayna kayankillapa.

⁷ Qamkunapis ullqu kaqkuna, shumaqta kawsayllapa warmikillapawan. Yarpuyllapa: Warmikipismi kusata sirbin nir. Chaqa warmikillapaqari mana qamkuna yupay jwirsayjun karmapis, Dyuspa wamran kar, paywan maydiya kayanqa, qamkuna yupaylla. Chaymi warmikita rispitar shumaqta kawsayllapa. Chaynuqami Dyusqa uyapanqa payman mañakutkillapamapis.

Allin runakunami qischakan

⁸ Nishaykillapapis: Shumaqta tukuynikillapa kawsayllapa, uk yarpuyllana kar llakipanakur ima taytaykillapamanta mamaykillapamanta uknikillapawan yupay. Amami kusa kani nir imachu, llakipakur ima mana imayjun yupay kawsayllapa.

⁹ Chaynulla mayqan ima mana allinta rurashutinllapapis, amami qamkunaqa mana allintaqa rurankillapachu. Mayqan jurapashutinllapapis, amami qamkunaqa jurapankillapachu. Chaymi imanurashutinllapapis Dyusman mañakuyllapa bindisir yanapananpaq. Chaqa Dyusqami shumaq bindisikasha kanaykillapapaq akrashushallapa.

10-12 Chaypaqmi Dyus nitin iskribikashankunapiqa nin:

“Mayqanpis shumaqta kawsayta munaqqa,
ama ima mana allinta rimaqachu.

Chaynulla amami llullakunqalamapischu.

Chaqa Amitunchikqami allin kaqkunata kuytan.

Chaynulla mañakutinpis uyapan.

Nataq chay mana allinta ruraqkunamantaqami
payqa chiqanchakan.

Chayraykumi qamkunaqa, ama ima riqchaq mana allintaqa rurarchu,
ashwan allinlata rurashumaqchanakur ima kawsayllapa”.

13 Allita yarpuyllapa: Maydiyapis allinlata rurashumaqkillapaqa, mana mayqanpis
qischashunanllapapaqqa allin yupaychu.

14 Piru allinlata rurashumaqkillapaqa, Dyuspaqqa kusala
shumaqna kankillapa. Chaymi chayta yaçharqa, ima pasashutinllapapis amami man-
chakunkillapa imalapischu, chay mana allinta rurashumaqkunamantaqami.

15 Ashwanmi tukuy shunquykillapawan Amitunchiklapi yarpukunkillapa. Chaymi
ninkillapa: “Kusala puytiq Amituy Jesucristulatami manchar sibirishaq” nir. Chaynu
karnaqa qischakarmapis kusalata aligriyankillapa, mayqanpis kaynu tapushunmanl-
lapa: ¿Imaraykutaq aligriyankillapa qischakarmapis? nir. Chaynu tapushutinllapami,
ama manchakurchu aligriya das willankillapa. Piru amami kusa kani nir imachu,
shumaqlata willankillapa kriyishaykillaparayku.

16 Chaynulla amami mana allinta yarpur imachu kankillapa tapushuqllapaku-
nawanqa. Chaynu shumaq paykunawan kar, Jesucristupi kriyishaykillapapaq shu-
maqta willatkillapa imaqami paykunaqa pinqakunqallapa shumaqta rimashaykillap-
parayku.

17 Chaymi mana allinta rurashanchikrayku qischakanamantaqami, ashwan allinta
rurashanchikrayku qischakanapaqqa allin, Dyusninchik chaynu qischakanapaq nisha
katinga.

18 Nishaykillapa, imanutaq Jesucristumaqa, paylla qischakaran uk kutila tukuy ty-
impupaq, uchanchikllapamanta washamanallapapaq. Payqami kusala allin karmapis
Dyuswan pullachamanallapapaq tukuy mana allin kaqkunapaq qischakaran. Chaynul-
lami paypa kwirpunga wanuran, piru Ispiritunqami mana wanuranachu.

19-20 Yaçhashanchikllapanumi Noepa tyimpunpi runakunaqa Dyusta mana kasurchu
wanuran. Chaynu wanurllapami prisukasha yupayna kidaranllapa. Chaymi ashwan
Jesucristuta wanuchir pampatinllapapaq Ispiritunqa rir, chay wanusha prisu yupay
kaqkunata willaran. Chaqa chay tyimpunqami Tayta Dyus yarpuran, imanupiqachi
Noé chay wampuq wasita rurashumaqkillapa kasumanmanllapa nir. Piru
mana kasushanllaparaykumi, wanuranllapa. Nataq Noemi ayllunkunawanqa uchu
karanllapa. Chaymi Dyuspi kriyishanllaparayku aykala karmapis washakaranllapa
yakumantaqami.

21 Chaynullami kanan nuqanchikkunapis Jesucristupi kriyishanchikraykuqa
shutikunchikllapa ima. Piru kriyishanchikraykulami washakanchikllapa. Chaqa
yakupi shutikur imaqa manami kwirpunchik tiqti kashanraykuchu yakumanqa
yaykunchik. Ashwanmi chaynuqa rurayanchik yarpunapaq uchanchikta
wanuchiq yupayna kar, Dyuspa naypanpiqa kusa allinla shunquyjun imana
kanallapapaq. Chaymi chaynu shutikurqa intrakayanchik Jesucristo wanur, qashan
kawsamushanrayku, washakayta puytinchikllapa nir.

22 Kananqami payqa syiluman risha, Dyuspa allilaw qichqanpi tayan, tukuyllata
rikar ima mantamarninchikllapa. Chaymi Dyuspa angelninkuna, chaynulla tukuylla
rikaypaq mana rikaypaq mantakuqkunamapis Jesucristuta manchar kawsanllapa.

4

Imanu kanapaqtaq Dyus yanapamashanchik chaynula kar sirbishunllapa

¹ Kriyiq masiykuna, imanutaq Jesucristumaqa uchanchikmanta washamanallapa-paqqa kusalata qischakaran, chaypaq yarpurlami paypi kriyishaykillaparaykuqa qis-chakarmapis shachinakunkillapa. Chaqa mayqanpis qischakar ima shachinakuqqami, chay mana allinta rurachikuqtaqa limpu binsinqa.

² Chaynuqami manana pay munashanta rurarnachu, ashwan Dyus munashanlatana rurur kawsanqa tukuy kawsayashanpiqa.

³ Piru kusala achka tyimputami qamkunaqa Jesucristupi mana kriyirqa, chay wakin mana kriyiqkuna yupay uchakur kawsashaykillapa. Chaqa qamkunaqami kwirpuykil-lapa munashanlata rurur, ukwan ukwan punuyta munar, kusalata upyapakur maçar, kusala mana allin fyistakunaman rir, kusalata mikupakur, chaynulla chay yanqa dyus nishanllapakunata adurar, ima kawsaq kankillapa.

⁴ Unay chaynu kasha karmapis kananqa manana chaynullata rurur kawsatkillapami, chay mana kriyiq runakunaqa kusalata qamkunapaq yarpupakunllapa. Chaymi mana paykunawan kashaykillaparayku kusala mana allinkunata rimar ima jurapashunllapa.

⁵ Piru chaynu rimarmapis, maydiyaqa Tayta Dyuspa naypanman qimikanqa, pay rikar yaçhananpaq. Chaqa Tayta Dyusmi rikar yaçhan wanushakunata, kawsaqkuna-matapis.

⁶ Chaymi imanutaq unay runakuna allita Dyuspa shumaq rimayninta yaçhachikuqkunamaqa, unay rukunchikkunata yaçhachiranllapa. Chaymi paykunaqa kriyiranllapa. Chaynu kriyishanllaparaykumi, kusalata qischakar ima wanuranllapa. Piru chaynu kwirpunllapa wanusha katinmapis, paykunaqa Dyuswan pullana.

⁷ Nishaykillapa ukniykuna: Jwisyu diyami shipchamunna, kay pachapi tukuy la ima kaqkunapis tukukananpaq. Chayraykumi qamkuna kriyiq masiykuna allita yarpur, tanyakar ima, waran waran Tayta Dyusman mañakurla kawsayllapa.

⁸ Piru kusala mas allinmi kanman qamkunapura kusalata llakipanakunaykillapa-paq. Chaynu uknikita llakiparqami, mayqan kusa mana allinta rurashutinllapapis pirdunayankillapa kanqa.

⁹ Chaynulla uknikillapa uknikillapa wasikillapapi samachinakuyllapa, uknikipaq ama ukmanta yarpur, kwashayar imachu.

¹⁰ Chaymi imanutaq Taytanchikllapa Dyus uknikillapata ukmanta chaynulla uknikil-lapatapis ukmanta ima ruranykillapapaq yanapashushallapa. Chaynu katinga chay yanapashushanllapanula uknikikunata yanapayllapa.

¹¹ Mayqannikillapa yaçhachikurpis shumaqta yaçhachikuyllapa. Chaymi chay rimar yaçhachikushaykillapapiqa Dyus rimasha yupay kananpaq. Chaynulla mayqanta yanaparpis, yanapayllapa Dyus imanutaq munashannulla. Chaymi Jesucristupi kriy-ishaykillaparaykuqa tukuy imatapis allinlata rurankillapa, Taytanchik Dyusta alabananllapapaqqa. Chaqa tukuy imapis Taytanchik Dyusllapaqmi. Chaynulla pudirn-inmapis tukuy tyimpupaq. ¡Chaynumi kanqa!

Kriyishanchikrayku qischakarpis shachinakushunllapa

¹² Kriyiq masiykuna, qamkuna Jesucristupi kriyishaykillaparayku qischakarpis amami ninkillapachu: “¿Imapaqtaq kaynu qischakani?” nirqa. Chaqa chaynu qischakar imamapis shachinakutkillapami Tayta Dyusqa yaçhanayanna chiqaptami qamkunaqa paypi kriyinkillapa nir.

¹³ Ashwanmi chaynu qischakarmapis aligriyayllapa, imanutaq Jesucristumaqa qis-chakarmapis shachinakuq nir. Chaqa kanan chaynu qischakar shachinakurllaqami, maydiyaqa llipyalla pudirninwan shamutinqa paywana kusalata aligriyankillapa.

¹⁴ Nishaykillapapis: Kusala shumaqmi kanqa Jesucristupi kriyishaykillaparayku jurapashutinllapa shachinakuqkunaqa. Chaqa Tayta Dyuspa llipyalla Santu Ispir-itunmi imuraspis kusalata yanapashuyanllapa shachinakunaykillapapaqqa. [Piru chay êiqnishuqkunaqami Dyuspa Santu Ispiritunpaq mana allinta rimanllapa. Nataq qamkuna-shuypaqami shumaqta kawsashaykillaparayku, kusalata alabanqallapa.]

¹⁵ Qischakarmapismi Jesucristupi kriyishaykillaparayku qischakankillapa. Amami qischakankillapachu wanuchikushaykillapapaq, suwakushaykillapapaq, mana allinta rurashaykillapapaq, ukpa imankunaman yakapakashaykillaparayku imachu.

¹⁶ Piru Jesucristupi kriyishaykillaparayku qischakarqami, ama pingakunkillapachu. Ashwanmi Taytanchik Dyusta alabankillapa chay qischakashaykillaparaykuqa.

¹⁷ Chaqa kananqami Dyusqa qallariyanna wamrankuna kaqkunata rikar yaêhaq, alitachush nuqapi kriyin manaqachu mana nir. Chaynu wamrankunallata rikayatinqa, paypa shumaq rimayninta mana kasuqkunata rikar yaêhatinqa, imananqallaparaq paykunaqa.

¹⁸ Chaynu allin runakuna washakananpaq trabajusu katinga,
 ¿imananqallaparaq-ari Dyusta mana kasur uchakuqkunaqa?
 Imanupis mana washakayta puytinqallapachu.

¹⁹ Chay-ari, Dyus munashanta rurar qischakaqkunaqa, ashwan Dyus munashanllata rurar kawsanmanllapa. Chaynulla bidanllapata Dyuspa makinpi dijanmanllapa. Chaqa ruramashanchikllapa Tayta Dyusqami imuraspis pullanchikllapa kananpaq kar, mana dijamanchikllapachu.

5

Kriyiqkunata rikaqkunaqami kaynu kanqa

¹ Nuqa Pedrumi Jesucristupa sirbiqnin kar, kriyiq masiykunata rikar yaêhachiq chay kani. Chaqa nuqaqami rikasha kani, Jesucristo iman uqhanchikllaparayku qischakar kruspi wanutinmapis. Chaynu karmi, kananqa qamkuna kriyiqkunata rikar yaêhachikuqkunataqa rugar ima yanapashunanillapa. Chaqa qamkunapismi nuqa yupay sirbikuyankillapa. Chaymi Jesucristo maydiya llipyalla pudirninwan shamutinqa, mantakuyashanpina kayashunllapa.

² Chaynu tantalana washakasha kananllapapaqqa, qamkuna chay kriyiqkunata rikar yaêhachir michikuq yupay kaqkunaqa, allita kuytankillapa Dyus akrashan uyshita yupay kaq wamrankunata. Chaymi imatapis ama amalaschu rurar, ashwan Dyus munashannu aligrila rurankillapa. Amami chay rurashaykirayku pagrakanaykillapapaq yarpur imachu rurankillapa. Ashwanmi imatapis rurankillapa kusa aligrila, ama kwashallachu.

³ Piru chaynu uknikillapata rikarqa, kuytawkish qamkunaqa paykunapa mantaqnin yupaymana tukutkillapa. Ashwanmi kusala shumaqta Dyus munashannula kawsar paykunataqa rikachinkillapa.

⁴ Chaynu allin kaqlata rurar ima kawsaytkillapa, maydiya chay michikuqkunapaq mantaqnin chiqap michikuq Jesucristo shamutinqa, kusala shumaq llipyalla mana tukukaq kurunatana aypanaykillapapaq.

⁵ Chaynullami qamkuna musu kaqkuna, rikar yaêhachishuqnikillapata kusala rispituwan kasuyllapa. Chaynullapis uknikillapa uknikillapa ama kusa kani nirchu, kasunakur kawsayllapa. Chaqa

“Dyusqami kusa kani niqkunamantaqa
 chiqanchakan.

Piru chay mana kusa kani ima niqkunata-shuypaqa
 kusalata yanapan”.

⁶ Chayraykumi imata rurarpis, ama kusa kani nirchu tukuy imata puytiq Dyusninchik munashanlata rurankillapa. Chaynu ruratkillapami maydiya Tayta Dyus shamurqa tukuy pa naypanpi nishunqallapa: “Kusala allinta rurashaykillapa” nir.

⁷ Chayraykumi ima pasashutinllapapis ama chaykunalapaq yarpur llakirchu, chay pasashushanllapataqa Dyuspa makinpina dijayllapa, ¡Taytay Dyusmi llakipamanqa! nir.

⁸ Piru allita tanyakar, rikêhakushala yupay kar kuytakankillapa. Chaqa chay êhiqnimaqninchik dyabluqami, imanutaq liyunmaqa mallaqnarqa qayêhakur purin imatapis mikunar, chaynumi nuqanchikkunatapis Tayta Dyusmanta chiqanchamanayanchikllapa.

⁹ Chaynu katinmapis manami qamkunalachu chaynuqa qischakayankillapa, ashwanmi maylawpipis kriyiqkunaqa qamkuna yupaylla qischakayanllapa. Chaymi chayta yaêhar imaqa, chay mana allin rurachikuqta mana kwintacharnachu, ashwan masta animakur ima chay kriyishaykillapanulla shachinakunkillapa.

¹⁰ Chaqa nishaykillapapis: Kay pachapi kriyishaykillaparayku uk ratulapaq qischakayatkillapamapismi, Taytanchik Dyusqa kusalata llakipashurllapa yanapar kusala allinpaq, allita kriyiqpaq, kusala jwirtipaq, chaynulla chiqapta washakasha kanaykillapapaq ima tikrashunqallapa. Chaynuqami tukuy tyimpupaq Tayta Dyus mantakuyashan luryanpina kayankillapa kanqa Jesucristuwan pullana.

¹¹ ¡Chaymi chayta yaêharqa paylata alabashunllapa! ¡Chaqa payqami tukuy tyimpupaq mantakun! ¡Chaynumi kanqa!

Pedrumi tukukananta saludakun

¹² Kriyiq masiykuna, chiqapta kriyiq masinchik Silvanuwanmi * kay kartata iskribimuni kusalata animakur masta kriyir kawsanaykillapapaq. Chaqa Taytanchik Dyus kusata munamashanchikrayku kusata yanapamanchik. Chayraykumi chay munashushanllaparayku, shachinakur ima kawsankillapa.

¹³ Babiloniapi taq kriyiq masinchikkuna, chaynulla Jesucristupaq yaêhachitiy kriyishanrayku wamray Marcospismi kaêhamun saluduta qamkunapaq. Chaqa kay Babiloniapi kriyiqkunatapis qamkunata yupay, Tayta Dyusqa akrasha paypa kaqninkunana kananllapapaq.

¹⁴ Chaymi nishaykillapa: Uknikillapa uknikillapa kusala rispituwan shumaqta saludanakunkillapa. † Chaynulla Jesucristupi kriyishaykillaparayku, kusala shumaqta kawsanaykillapapaqmi Taytanchik Dyusqa yanapashunqallapa.

Chaynumi kanqa.

* 5:12 Silvano nirqami intrachimanchikpis Silas nir. † 5:14 Kusala rispituwan shumaqta saludanakunkillapa nirqami nyan, unaykuna muchanakur saludanakuq kashanrayku.

2 Pedro Pedrupa ishkey kaq kartan

Apustul Pedrumi kay kartataqa ruku wanunanpaqna kar iskribiran. Chaqa Tayta Dyusmi paytaqa intrachisha karan wanuyankinami kanqa nir. Chayta yaĉarmi maylawpi taq kriyiqkunaman kay kartata iskribiran (1.3-21). Chaynulla chay mana allinta yaĉachikuqkuna rikarimusha katinmi, iskribir ima allita intrachiran ama ingañakananllapapaq (2.1-22). Chaynullami intrachiranpis Jesucristo kay pachaman shamunan diya shipchamuyatinga, imanun kanqa nir (3.1-18).

Pedrumi saludakun

¹ Kriyiq masiykuna, nuqa Simón Pedrumi Jesucristupa apustulnin kani. Chaynulla payllata sirbiq karmi, kay kartata iskribir saludashunillapa. Chaqa qamkunapismi nuqakuna yupay kusalata washamaqninchik Dyus Jesucristullapi kriyishaykillapana: Payqami kusala allin kar yanapamashanchikllapa nir.

² Chaymi mañakunipis, Taytanchik Dyusta, chaynulla Amitunchik Jesucristuta allita riqsitkillapa, pay kusalata yanapashutinllapa ima shumaqta kawsanaykillapapaq.

Dyuspi kriyiqkunaqami kaynu kanqallapa

³ Chaqa kusala pudirniyun Taytanchik Dyusqami, kusala allin kar nuqanchikku-nataqa qayamashanchikllapa payta allita riqsir kasurna kawsanallapapaq. Payqami tukuy imapi yanapamashanchikllapa, imuraspis paylatana sirbir ima kawsanallapapaq.

⁴ Chaymi Taytanchik Dyusqa kusala pudirniyun, kusala allin ima kar unaymanta-pacha arnimashanchikllapallana karan yanapamanallapapaqqa. Chaqa chay arni-mashanchikllapaqami kusala shumaq, chaynulla sirbiq ima. Chaymi chaynu Dyus-ninchikwan karqa, manana kay pachapi kusala mana allinkuna kan chaykunata rurarnachu kawsanallapapaq. Ashwanmi payqa yanapamashanchikllapa pay yupay allinlatana rurar kawsanallapapaq.

⁵ Chayraykumi Jesucristupi mas allita kriyir, allinlata rurar kawsashunllapa. Chaynu kawsarqami, Dyusninchikmanta allita intrakarna, kusa intrakaqkunana kashunllapa.

⁶ Chaynu Dyusninchik yanapamasha intrakaqkuna karqami, chay mana allin ru-raykunamantaqa tanyakashunllapa. Chaynulla ima pasamashallapamapis shachin-akur ima tukuy shunqunchikllapawan maydiyapis paylata kasur kawsashunllapa.

⁷ Chaynu karqami kriyiq masinchikkunawan llakipanakur ima yanapanakushun-llapa. Chaynullami ashwan masta llakipanakushunllapa ima kriyiq masinchikku-nañanqa.

⁸ Chaymi tukuy kay nishushayllapakunata allita kasurqa, Amitunchik Jesucristupi allita kriyiqkunana kankillapa. Chaynuqami manana qamkuna munashaykillapa yanqalla chaynunachu kawsayankillapa.

⁹ Piru Dyus nishanta willatiy mana kasuqkunaqami, mana allita rikakuq syiguyasha yupayna kawsanllapa. Chaynulla Jesucristo uchanmanta washananpaq wanushan-matapis manana yarpurllapanachu kawsanllapa.

¹⁰ Chay-ari kriyiq masiykuna nishaykillapa: Qamkunatami Dyusninchikqa wamranna kanaykillapapaq akrashushallapa. Chaymi chaynu karqa tukuy kay nishushayllapata allita kasur kawsayllapa. Chaynu karqami, Jesucristupi kriyishaykillapamantaqa mana maydiyapis chiqanchakankillapachu.

¹¹ Chaymi maydiyapis payllawan katkillapaqa, washamaqninchik Amitunchik Je-sucristuqa kusa aligrila shamunqa paypa mantakuyninmanna apashuqllapa. Chayp-iqami tukuy tyimpupaqna kawsankillapa paywan pullana.

¹² Kriyiq masiykuna, tukuy kay yaĉhachishushayllapataqami, allita intrakashaykillapana. Piru chaynu allita intrakasha katkillapamapismi waran waran willayashaykillapana, ama qunqar Jesucristuta kasurla kawsanaykillapapaq.

¹³⁻¹⁴ Piru nishaykillapa: Amitunchik Jesucristumi intrachimasha, nuqaqashi wanuyashaqna nir. Chayraykumi kanankuna kawsayarllaqa, Jesucristupi imanukriyirlla shachinakunaykillapapaq nir waran waran willashuyashaqllapa.

¹⁵ Chayraykumi kawsayarllaqa tukuy puytishayta yaĉhachishuyllapata kamashaq. Chaynuqami maydiya wanutiypis chay willar yaĉhachishushayllapapaq yarpur ima, chayllapi kawsanaykillapapaq.

Pedrumi riman kusala pudirniyun Jesucristuta rikashanpaq

¹⁶ Amitunchik Jesucristo kusala pudirniyunqami, maydiyaqa qashan shamuyanqa nir ima yaĉhachikushayllapaqa, manami yanqa llulla kwintu imachu karan. Ashwanmi chay yaĉhachishushayllapaqa kusala chiqap. Chaqa nuqakunallami rikasha ima kanillapa imanukriyirlla Jesucristuqa kusala pudirniyunqami nirmapis.

¹⁷⁻¹⁸ Chaynullami rikasha kanillapapis Tayta Dyusqa imanukriyirlla Jesucristuqa kusala allinpaq riqsiran ima nirmapis. Chaqa nuqakunaykuni chay kusala shumaq sirkapi paywan karayllapa. Chaymi uyaparayllapapis syilumanta-pacha Dyusqa kaynu niqta:

“Kaymi kusa munashay Wamrayqa.
Paywanmi kusalata aligriyani” nir.

¹⁹ Chaynulla nishaykillapapis: Dyusninchikpa unay rimaqninkuna Jesucristupaq iskribishanqami kusala chiqap kasha nir. Chaqa nuqakunapis chay rikashayllapawan, uyapashayllapawan imaqa allita yaĉhanillapa Dyuspa rimaqninkunaqa chiqapta Jesucristupaqa yaĉhachikuq kasha nir. Chayraykumi qamkunapis Dyuspa unay rimaqninkuna iskribishanta kasur imaqa, pay munashannullana rurayankillapa. Chaqa Dyuspa rimaqninkuna iskribishankunaqami imanutaq uk bilamaqa tutaparaqpi achkirachikun, chaynu intrachimanchikllapa. Chaymi Dyus nishantaqa intrakayta puytinchikllapa maydiya Jesucristo shamunankaman. Dyus nishanqami, imanutaq achkiyaypimaqa atun qullarsitu achkirachimanchik chay yupay yarpuyinchikpiqa intrachimanchikllapa.

²⁰⁻²¹ Chaymi allita kwintata qukayllapa: Dyuspa unay rimaqninkunaqa, manami paykuna munashantachu yaĉhachikuranllapa nir. Chaqa manami mayqanpis pay munashanllamantaqa Dyus nishantaqa intrachikuyta puytinchu. Chaymi chay rimaqninkunamaqa Dyus munashannulla yaĉhachikuran, iskribiran ima Santu Ispiritu chaynu ruray nir yanapatin.

2

Llullachikur yaĉhachikuqkunami rikarimunqa

¹ Chaymi nishaykillapa: Allitami kuytakankillapa nir. Chaqa qamkunallaman-tami mana allinta yaĉhachikuqkuna rikarinqallapa. Imanutaq Israel runakunamaqa Dyus akrashan pwiblu katinllapamapis, paykunallamanta Dyuspa rimaqnin yupay tukuqkuna rikariran chaynu. Chaqa chay mana allinta yaĉhachikuqkunaqami, kriyiq tukur mananula chay pay yaĉhayashanta yaĉhachikur, kriyiqkunataqa pantachin. Paykunaqami Amitunchik Jesucristo uchanmanta washananpaq wanusha chaymatapis manana kwintachanllapanachu. Chaymi chaynuqa paykunaqa dasna kastigakasha rikarin-qallapa tukuy tyimpupaqa.

² Piru achka wakinkunaqami chay yaĉhachikushanllapata kasunqallapa. Chaymi chaynu kasushanllaparayku kusa mana allinkunata ima rurar kawsatinllapa, wakin rikaqkunaqa washamaqninchik Jesucristupaqmapis mana allinta ima rimaqninqallapa.

³ Chaqa chay mana allinta yaĉhachikuqkunaqami, imatapis kusalata munapakushanllaparayku chay paykuna yaĉhayashanllapawan kusalata ingañashurllapa imaykillapatapis tantakunqallapa. Piru chaynu rurashanllaparaykumi, mana imanupis washakayta puytingallapachu. Chaqa chaynu rurashanllaparaykumi unaymanta-pacha chaynu kastigakananllapapaqna karanllapa.

⁴ Chaqa yarpuyllapa: Chay unay angelkuna uchakutinllapaqami, Tayta Dyusqa mana pirdunarchu ashwan chay kusala manchaypaq tutaparaqlla uĉku ruri infyirnuman itakuran. Chaymi chaypina paykuna, kusalata qischakar ima yarakuyanllapa chay jwisyu diyapi Tayta Dyusqa rikar yaĉhananpaq.

⁵ Chaynullami unay Noepa tyimpunpi runakuna uchakur Tayta Dyusta mana kasutinllapaq, payqa mana pirdunarchu kusala manchaypaq atun tamyawan tukchiran. Nataq Noelami washakaran syiti ayllunkunalawan. Chaqa payqami Tayta Dyuspaq parlakur ima kusala allinta kawsaran. Piru chay runakunaqami mana kasur, kusa mana allinkunata rurar ima kawsaqllapa.

⁶ Chaynumi Dyusta mana kasushanllaparayku, Sodoma pwibluta, chaynulla Gomorra pwibluta chinqachinanpaq niran Tayta Dyusqa. Chaymi chay pwiblukunamanqa Dyusqa syilumanta-pacha kaĉhamuran ninata. Chaynuqami tukuylla chay pwiblupi kaqkunaqa limpu rupar uĉhpa intirupaq tikrakar tukukaranllapa. Piru chay pwiblukunawan Tayta Dyus chaynu rurashanqami intrachimanallapapaq karan kanan tyimpupi kawsaqkunaqa Dyuslatana kasur amana uchakurnachu kawsanallapapaq.

⁷⁻⁸ Piru chaynu chay runakunata tukchirmapismi, Lotta washaran. Chaqa payqami kusala allin runa karan Dyuspa naypanpiqa. Chay Lot shutiq runaqami kusalata llakir ima kawsaq chay wakinkuna kusala mana allinkunata ruraqta rikar, chaynulla mana allinta rurashallapa nir uyaparqa. Chaymi wakinninkunapaq tukuy shunqunwan llakir mana imanupis aligrila kawsaytaqa puytiqchu.

⁹ Chaynuqami Dyusqa intrachimananchik imanumi payqa tukuy imata yaĉhan nir. Chaqa payqami tukuy paypi kriyiqkunataqa, mana allin kaqkunamanta washan. Piru chay mana allinta ruraqkunata-shuypaqa, kananmanta-pacha kastigashana. Chaymi chay kastigakasha chaykunaqa yarakuyanllapa, chay jwisyu diyapi rikar yaĉhananpaq.

¹⁰ Chaqa Dyusqami kastigan tukuy uchayjunkunataqa. Piru chay mana allinta yaĉhachikuq runakunaqami, paykuna munashannulla millanaypaq imakunata rurar kawsanllapa. Chaymi Dyusmatapis mana kasuyta munanllapachu. Chaqa paykunaqami yanqa runakunala karmapis kusa marraju kashanrayku, chay rikaypaq chaynulla mana rikaypaq kusa mantakuqkunapaqmapis * kusala mana allinkunata rimanllapa.

¹¹ Piru angelkuna-shuypaqa Amitunchikmanta kar, mas pudirniyjun runakunamanta karmapis, manami chay kusa mantakuqkunapaqqa mana allinkunataqa rimanllapachu.

¹² Chaymi chay llullakur yaĉhachikuq runakunaqa, imanutaq animalkunamaqa mana intrakanllapachu chaynu kawsanllapa. Chaqa animalkunamaqami nasir winanllapa, piru mana imalamatapis intrakarchu. Chaymantami imanutaq animalmataqa aypar wanuchinllapa, chaynumi chay runakunapis wanunllapa mana intrakashanllapapaq rimar uchanllaparayku.

¹³ Chaynuqami ukkunata llullachir yaĉhachir qischakananpaq dijashanrayku, paykunapis qischakar ima wanunqallapa. Chaqa paykunaqami mana pingakurchu unaqmapis kwirpunllapa munashanlata rurar kawsanllapa. Chaymi qamkuna kriy-

* **2:10** Mantakuq nirqami intrachimanchikllapa kay pachapi awturidadninchikkunapaq. Piru kusa mana rikaypaq mantakuq nirqami intrachimanchikllapa Dyuspa angelninkunapaq, chaynulla Dyusmanta chiqanchakasha mana allin angelkunapaq ima. Mas intrakanarqa, rikashunllapa Judas 8,10.

iqkuna tantakar fyistakunkillapa chaypimapis, chay mana allinta ruraqkunaqa pul-
laykillapa kar, kusala pinqaypaqta tukutin, wakin rikashuqkunaqa qamkunapaq mana
allinkunata rimanllapa.

¹⁴ Dyusta mana kasuqkunaqami kusala mana allin runakuna kar, uchakurlla
kawsayta munanllapa. Chaymi warmita rikarmaqa kusalata munan. Chaynulla chay
manaraq allita kriyir, litalla yupay kaqkunatami kusalata disanimachin. Paykunala-
paqmi imatapis tantakuyta munanllapa ima.

¹⁵ Chaqa paykunaqami chay kusala shumaq nanmanta chiqanchakashanmanta,
chingasha yupay purinllapa. Chaymi imanutaq unaymaqa chay Beorpa wamran
Balaamqami † kusala mana allinkunata rurar ima qillayniyun kanaran, chaynu
paykunapis kawsanllapa. Chaqa Dyuspa rimaqnin Balaamqami, chaynuqa tukuran
Dyusmanta chiqanchakashanrayku.

¹⁶ Chaymi chaynu Dyusninchikmanta chiqanchakashanrayku mana allinta rurayat-
inqa, Dyus nitin burrunmapis rimaran. Chaymi ashwan chay burrituqa amun kusala
mana allinta ruranayashanpaq willaran, amana munashanllata rurananpaq.

¹⁷ Chaymi nishaykillapa: Chay llullakur yaçhachikuqkunaqami, imanutaq uk quçhamaqa
mana yaku katin yanqalla tan, chaynu. Chaynullapis imanutaq puktaymataqa jwirti
wayra tiktirar apan chaynu. Chaymi chaynu mana allinta rurashanllaparayku, Dyusqa
paykunataqa kaçhanqa chay kusala tutaparaqlla uçhku ruriman, chaypina tukuy tyimpu
qischakananllapaq.

¹⁸ Chaqa paykunaqami kusalata alabakar kriyiq yupay tukur, chay manaraq allita
kriyiqkunataqa ingañanllapa paykuna yupay kwirpun munashanlatana rurananlla-
papaq. Chaymi chay kriyiqkunaqa imanulapis uchanllapamanta washakananpaq
kayatinllapamapis, chay mana allinta rurachikuqkunaqa qashan chayllaman tikrayan-
llapa.

¹⁹ Chaymi chay runakunaqa wakinkunataqa ninllapa: “Washakashana karqami
imatapis munashaykillapata rurar kawsayta puytinkillapa” nir. Chaynu nir ima
ingañakunllapa, michka paykunaqa chay mana allinta rurachikuq dyablupa sirbiqnin
yupay karllapamapis. Chaqa chay mana allinta rurachikuq dyabluqami, chay runaku-
nataqa limpu saruçhasha yupayna purichiyen.

²⁰ Kay paykunaqami washamaqninchik Amitunchik Jesucristuta riqsirqa, kay
pachapi kusala mana allin kaqkunamantaqa akrakashana karanllapa. Piru chaynu
akrakashallapana kasha karmapis, chay mana allin kaqkunallata rurayarqami, unay
kayashanmantaqa kusala mana allinnachu kanqallapa.

²¹ Chaynu Jesucristuta riqsiyar qashan chay unay kayashanllapaman tikrakanan-
paqqa, mas allinmi kasha kanman Jesucristuta mana riqsirchu, unay kashannulla
kananpaq.

²² Piru Jesucristuta riqsiyar qashan ikiman tikrakaqkunawanqami kumplikasha
chay kaynu nishanllapakunaqa: “Allqumi gumitarqa qashan chay gumitashanllata
mikun”. Chaynulla “Kuchipis allita paqakusha kar, qashan lluchkaman yaykur
tiqtiyan” nir.

3

Amitunchik Jesucristo shamunanqami shipchana

¹ Kusala munashay kriyiq masiykuna, kay ishkay kaq kartaypimi nishaykillapa,
allita chay punta willashushayllapapi yarpur ama qunqarchu kawsanaykillapapaq.
Chaqa chay punta kartaypipismi Amitunchik Jesucristullapi yarpur kawsanaykillapa-
paq nishurayllapa.

† 2:15 Balaampaq mas intrakanarqa rikashunllapa Números 22.4-20; 31.16.

² Chaynullami yarpuyllapapis Dyuspa unay kusala allin rimaqninkuna nishankunata, chaynulla washamaqninchik Amitunchikpa apustulninkuna pay nishankunata, yaĉhachishushanllapapi ima.

³ Chaymi kaynu nishaykillapa: Allita kuytakar kawsankillapa. Chaqa chay jwisyu diya shipchamuyatinnaqami, achka runakuna shamunqa paykuna munashanllapata yaĉhachikuq. Chaymi tukuy kriyiqkunamanta burlakar ima nishunqallapa kaynu nir:

⁴ Qamkunaqami Jesucristo shamunqana nirqa yanqalla qischakayankillapa. Chaqa manachu kwintata qukanillapa: Unaymanta rukunchikllapakunamapis Jesucristumi shamuyanna nir kriyir, mana shamutinchu wanushallapana ima. Piru mana imapis pasashachu, tukuy imapismi unay rurakashannulla nir.

⁵ Chaynu nir imami chay paykuna munashanllata ruraq runakunaqa, mana kwintachanllapachu Dyusmi rimayninlawan syiluta rurashanta, chaynulla Dyus nitinmi yakumapis ashutin chaki pachana kidaran nirqa.

⁶ Chaynulla manami kwintachanllapalamapischu imanutaq unay chay mana allin ruraqkunataqa Tayta Dyusqa kusala atun tamyawan tukchiran nirmapis.

⁷ Chaqa intrakayllapa: Imanutaq Tayta Dyusqa unay nisha karan, chaynullami kananpis chay tukuy mana allin ruraqkunata, chaynulla syiluta, kay pachamapisshi limpu chay ninallawan rupachir tukchianza jwisyu diyapiqa nir.

⁸ Chaynullapis kriyiq masiykuna, amami qunqankillapachu Amitunchikpaqqami uk diyaqa mil añu yupay, chaynulla mil añu-shuyapaqa uk diya yupay nir.

⁹ Chaynu nirqami intrachimanchikllapa payqami maydiya shamunanpaq arni-mashanchikllapanulla kumplianza nir. Nataq wakinkunaqami ninllapa: Llullakusha karmi mana rikarimunnachu nir. Piru manami chaynuchu. Ashwanmi payqa manaraq shamurchu yarakuyan, wakinkunapis kriyir washakar amana kastigakasha kananllapapaq nir.

¹⁰ Piru Amitunchikqami, imanutaq uk suwakuqmaqa mana yaĉhayasha [tuta] shamur suwakun, chaynumi rikarimunqa. Chaymi chaypiqa syilumapis tukuy chaypi kaqn-intin limpu tukukanqa. Chaynulla kay pachata tukuy iman kaqnintinta Dyusqa limpu rupachir tukchinqa.

¹¹ Chaymi tukuy imanu tukukayaanqa nir yaĉharqa, qamkunamaqa Dyus munashan-nula kusa allinkunalata rurar ima kawsankimanllapa.

¹² Chaynu Jesucristo shamuyangaq nir yarpur Dyusninchik munashanlatana rurashunllapa. Chaqa chaynu allinlatana rurayashallapaqa imanupiqqa daslamana shamunman Amitunchikqa. Chaqa chay tyimpuqami syilumapis tukuy imantin ninawan limpu chullur tukukanqa.

¹³ Piru nuqanchikkunaqami Tayta Dyus arnimashanchikllapa chay mushuq syiluta, chaynulla mushuq pachata yarayanichikllapa. Chaqa chaypiqami tukuy allin kaqkun-alana kanqallapa.

¹⁴ Chayraykumi kriyiq masiykuna, Amitunchik shamunankaman tukuy imatapis allinlata rurar kawsayllapa. Chaynuqami Jesucristo shamurqa kusala allinta, shumaq kawsaqta, mana ima uchayjunlamatapischu tarishunanllapapaq.

¹⁵ Chaqa yarpuyllapa, Amitunchik mana das shamurqami, intrachimayanchik-llapa payqa tukuyllata washayta munayan nir. Kay nuqa nishushayllapanumi kusa munashanchik ukninchikllapa Pablupis iskribishushallapa, imanu Jesucristo yaĉhachikushannu.

¹⁶ Chaqa ukninchik Pabluqami Dyus nitin chay kartankunapi iskribirqa kay willashuyashayllapanu iskribiran. Piru chay iskribishanllapaqami wakinkunaqa mana das intrakaypaqchu. Chaymi chay mana allita kriyir paykuna munashanta yaĉhachikuqkunamaqa mana intrakanllapachu. Chayraykumi ashwan ukmantana yaĉhachikunllapa, imanutaq Dyus nitin unay iskribikashakunata mana allita intrakar

ukmantana yaĉhachikunllapa chaynu. Chaymi chaynu mana allinta yaĉhachikushanrayku kusala manchaypaqta kastigakashana kanqallapa.

¹⁷ Chayraykumi munashay kriyiq masiykuna, tukuy kaykunata yaĉharllapanaqa allita kuytakankillapa. Chaynuqami chay tukuy mana allinta yaĉhachikuqkunaqa amana ingañashunanllapapaq. Chaynulla amana allita kriyishaykillapamanta chiqanchakanaykillapapaq.

¹⁸ Ashwanmi llakir ima mas allita washamaqninchik Amitunchik Jesucristuman qimikayta kamayllapa. Chaynuqa kusata yanapashunqallapa masta riqsinaykillapapaq paytaqa. Chaymi pay munashanllata ima rurankillapa. Chaynuqami kaynu nir alabankillapa Jesucristutaqa: “Kusala allinmi tukuy tyimpupaq mantakuq Amitunchikqa” nir. Chaqa payqami tukuy tyimpupaq mantakun.

Chaynumi kanqa.

1 Juan

Juanpa punta kaq kartan

Apustul Juanmi kay kartata iskribiran. Paytami Jesucristo akraran apustulnin kananpaq. Manami kay kartalatachu Juan iskribiran, ashwanmi ishkaq chaynulla kimsa kaq kartakunatapis iskribiran. Iskribiranpis San Juanta chaynulla Apocalipsistapis.

Kay kartapi Juanqa kriyiqkunata intrachin, mana allinta yaĉhachikuqkunata ama uyakunanpaqqa. Chay mana allinta yaĉhachikuqkunaga yaĉhachikuranllapa kaynu nir: “Jesucristuqa manami Dyuschu kar, ashwan runala” nir. Mana allinta yaĉhachikuqkuna chaynu yaĉhachitinmi, apustul Juan kay kartapi intrachiran: “Jesucristuqami runa karpis, Dyuslla” nir. Chaynullami kriyiqkunata intrachiran Dyus munashannu kawsar, kriyiq masinkunawan llakinakunanllapapaq.

Jesucristumi kawsachimaqninchikqa

¹ Kriyiq masiykuna, kay kartatami iskribimuni allita intrachishunayllapapaq chay uk kusala shumaq RIMAQPAQ. Chay kusala allin RIMAQQAMI Jesucristo karan. Chaqa chay shumaq RIMAQQAMI kay pachamapis manaraq kayatinchu payqa karanllana. Chaymantami nuqakunaman rikarimuran. Chaymi pay payllata rimaqta uyapasha, chaynulla makiyllapawan kamasha, rikasha ima kanillapa. Chaymi ashwan kananmapis pay yanapamanchikllapa tukuy tyimpupaqna Dyusninchikwan tantalana kawsanallapapaq.

² Chaymi willashuyanillapa, Jesucristuqami Dyusmanta shamuran nuqakunaman. Chaymi paytaqa rikarayllapa. Chaynu rikasha ima karmi, tukuy pay imata rurashanta ima qamkunataqa willar intrachishuyanillapa. Allita intrakayllapa, Jesucristuqami Tayta Dyuswan unaq syilupi karan. Chaymantami kay pachaman shamuran. Chaymi nuqakunaga rikasha ima kar, uk tistigu yupay paypaq parlakunillapa, mayqanpis paypi kriyirqa washakar tukuy tyimpupaqna kawsananllapapaq.

³ Chaymi kananqa willashunillapa nuqakuna uyapashayllapata, chaynulla rikashayllapata ima. Chaynuqami chay willashushayllapapi kriyitkillapa tantalana kawsanallapapaq. Chaqa imanutaq nuqakunamaqa Jesucristupi kriyishayllaparaykuqa, Taytanchik Dyuswan, chaynulla Wamran Jesucristuwanga uklana yupay kawsanillapa, chaynu qamkunapis kanaykillapapaq.

⁴ Chaymi chaynu nir ima iskribishunillapa, chay willashushayllapapi kriyitkillapaqa tukuyinchikllapa kusalata aligriyanallapapaq.

Dyusninchikmi achkirachikuqqa

⁵ Kriyiq masiykuna, allita intrakayllapa Jesucristo kaynu intrachimashanllapatami qamkunatapis willashuyanillapa. Chaqa payqami nimaqllapa: “Taytanchik Dyusqami mana ima mana allintapis rurashachu” nir. Chaymi paypiqa mana imapis tuta-paraqllapi yupayqa kanchu. Ashwanmi payqa uk achkirachikuq yupay kashanrayku, imuraspis achkirachikun.

⁶ Chaynu pay katinmi, paywan karqa, amana mana allinkunata rurur uchakushunllapanachu. Chaqa uchakurlla kawsar nuqami kriyini nirqami, nuqanchiklla llullachikar chiqap kaqtaqa mana rurayanchikchu.

⁷ Piru mayqanpis kriyishanrayku imatapis allinlata ima rururqami, kusa achkila yupayna kawsayanchikllapa, imanutaq Taytanchik Dyusmaqa achkila kawsan chaynulla. Chaynuqami, michka achka karllapamapis uklana yupay kawsayanchikllapa. Chaymi

ashwan Tayta Dyuspa Wamran, Jesucristo yawarninta îchashanqa, tukuy uchanchikku-namanta paqamashanchikllapana, Dyusninchikqa mana uchayjunpaqnachu riqsi-manallapapaq.

⁸ Chaymi nishaykillapapis: Uchakurlla kawsar niyachuwan: Manami ima uchayjunlamapischu kani nir. Chaynu nirqami Dyuspa naypanpi mana chiqapta rimashanchikrayku, nuqanchiklla llullachikayanchik.

⁹ Piru nuqanchiklla allita kwintata qukar nichuwan: Kusala uchayjunmi kani nir. Chaynu rurashaqami, kusala allin Taytanchik Dyusqa pirdunamashunllapa. Chaqa payqami tukuy imata allita rikar yaçhaq kar, tukuy mana allin rurayashanchikkuna-manta washamashunllapa.

¹⁰ Piru Tayta Dyusqami nimanchikllapa tukuylashi uchayjun kanchikllapa nir. Chaynu uchayjun kayar, niyachuwan: Manami ima uchayjunlamapischu kani nir. Chaynu nirqami Dyustapis llullapaq yupayna rikayanchik. Chaqa manari rimaynin-matapis kwintachashanchikchu.

2

Jesucristumi Dyuswan pullachamaqninchikqa

¹ Munashay wamrituykuna, tukuy kaytaqami iskribimuni qamkunapis allita intrakar amana uchakurnachu kawsanaykillapapaq. Piru mayqannikillapa imalapi uchakusha katkillapapaqami, kusa allinla Jesucristo qashan Tayta Dyuswan shumaqchar pullachashunqallapa.

² Chaqa Jesucristullami uchanchikllapamanta washamanallapapaq yawarninta îchar wanuran. Piru payqami wanuran, mayqanpis paypi kriyitinqa tukuyлата washayta yarpur. Chaymi mana nuqanchikkunalata washamanallapapaqlachu wanuran, ash-wanmi tukuyapaq.

³ Chaymi nishaykillapa: Mayqanpis Dyuspi kriyir, mantakushankunata allita kasurqa, chiqaptana yaçhanchikllapa paywan shumaqchakashana kanchikllapa nir.

⁴ Piru mayqanpis niyanman: Nuqaqami Dyusta riqsishana kani nir. Piru chaynu nir, Dyus mantakushankunata mana kasurqami, mana chiqapta Dyuswan pullachu. Chaqa llullakurlari rimayan Dyuswan kani nirqa.

⁵ Nataq mayqanpis Dyuspa rimayninta chiqapta kasuqkunaqami, waran waranqa tukuy shunqunwan Dyuslapi yarpurna kawsanllapa. Chaynuqami, yaçhayanchikna Amitunchiklawanna kawsanchikllapa nir.

⁶ Chayraykumi nishaykillapa: Mayqanpis Dyuspi kriyini niqkunaqami, imanutaq Jesucristumaqa kay pachapi karmapis kusa allinlata kawsaran, chaynu kawsanmanllapa nir.

Chiqaptami llakipanakushunllapa

⁷ Kriyiq masiykuna, imanu llakipanakur kawsanaykillapapaq nir kanan iskribir willashuyanillapa chayqa manami uk mushuq mantakuy imachu. Chaqa allita yarpuyllapa: Chayraq Jesucristupi kriyiq qallaritkillapapaqami, imanu imanu rurar kawsanaykillapapaq nir willashuranllapa Tayta Dyusqa. Chaymi chay nishushanlla-pallata kananpis willashuyanillapa.

⁸ Piru kananqami, kayta willar iskribishuyanillapa chayqa mushuq yupay katin, mas das intrakankillapa. Chaqa imanutaq Jesucristumaqa llakipamashanchikllaparayku wanuran nuqanchikkunapaq. Chaynu intrakarqa imanutaq Jesucristumaqa kawsaq chaynu kar, uknikillapamatapis llakipayankillapana kanqa. Chaynuqami qamkunaqa waran waranqa chay tutaparaqmanta lluqshirna, ashwan achkillapina kawsayankil-lapa kanqa.

⁹ Chaymi allita intrakankillapa: Mayqanpis Dyuspi kriyir, achkillapina kani niyanman. Piru chaynu niyar mana ukninta llakipar çhiqniqami, tutaparaqllapiraq kawsayan.

¹⁰ Piru mayqanpis ukninkunata llakipaqqunaqami achkillapina kawsayan. Chaymi chaynu allita rurar Dyuswan kawsatingami, mana imanupis dyabluqa mana allinkunata rurachiytaqa puytinganachu.

¹¹ Nataq ukninkunata mana llakipar çhiqniqunaqa, tutaparaqllapi kawsar, mana yaçhanllapachu maymanmi riyani nirmapis. Chaynuqami kawsanllapa chay mana allinta rurachikuq dyablu limpu syiguyashata yupay dijashanrayku.

¹²⁻¹⁴ Munashay wamrituykuna, Taytanchik Dyusqami Wamran Jesucristurayku uchaykillapamanta washashushanllaparayku, paytana riqsishaykillapa.

Chaymi kananqa unayna kriyishaykillaparayku uk tayta yupay kaqkunata iskribishunillapa. Chaqa qamkunaqami kay pachamapis manaraq kayatinchu Jesucristuqa karanllana, chay paytami riqsishaykillapana.

Chaynulla qamkuna unaykaqna kriyishaykillaparayku musu kaqkunatapis iskribishunillapa. Chaqa qamkunaqami, Jesucristo nishankunata allita kasurlla kawsashaykillaparayku kusalata shachinakuq kar, chay mana allinta rurachikuq dyablumatapis binsishaykillapana.

Amami kay pachapi imakunalapaqqa yarpushunllapachu

¹⁵ Chaymi nishaykillapa: Amami kay pachapi kaq mana allin kaqkunapaq, chaynulla imakuna kaqkunalapaqqa yarpushunllapachu. Chaqa mayqanpis kay pachapi kaq chay mana allin kaqkunalapaq, chaynulla chay iman kaqkunalapaq yarpuqqunaqami, Tayta Dyuswan kayta mana puytinchu. Ashwanmi chay mana allin kaqkunapaq, chaynulla chay iman kaqkunalapaq yarpurla kawsanllapa.

¹⁶ Chaqa allita yarpushunllapa: Kay pachapi kaq ima mana allin kaqkunaqami kaykunata ruranallapata munan. Tukuy ima mana allin kaqkunata munar ruranallapata, chaynulla imatapis rikar kusata munanallapata, ashwan yaçhar manaqa kusala imayjun karmaqa kusalata alabakanallapata ima munan. Piru tukuy kaykunaqami mana Dyusmantachu, ashwanmi chay mana allinta rurachikuqkunamanta chaykunaqa.

¹⁷ Piru chaynu mana allinta rurachikuyar imapismi, kay pachamanta kaqkunaqa limpuna tukukayan tukuy mana allin imantin. Ashwanmi Taytanchik Dyus munashannu ruraqkunaqa, tukuy tyimpupaqna kawsanqallapa.

Juanmi yaçhachikun Jesucristupa kuntran tikrakaqkunapaq

¹⁸ Wamrituykuna, kay pacha tukukanan tyimpuqami çhamushana. Chaqa qamkunaqami, uyapashaykillapa kanqa, chay diyakunaqa, Jesucristupa kuntran rikarimuyanqa nir. Chaymi ashwan kananqa paypa kuntrankunaqa kusala achka rikarimushallapana. Chaynu katinmi, yaçhanchikllapana kay pacha tukunanpaqqami, manana maychu nir.

¹⁹ Chaymi Jesucristuta kuntraqkunaqa, kay nuqanchikkunallamanta lluqshishallapa. Piru chiqaptaqami mana nuqanchikkunamantachu kasha. Chaqa nuqanchikkunamanta karqa mana ashunantachu. Ashwanmi yanqa kriyiq tukurla puriq kashallapa. Piru tukuy chay pasashankunaqami, kasha allita yaçhanallapapaq paykunaqa mana chiqaptaqa Jesucristupiqqa kriyishallapachu nir.

²⁰ Piru qamkuna allita kriyiqkunawanqami, manana chaynuqa pasanqanachu. Chaqa qamkunataqa Taytanchik Dyusqa Santu Ispiritunta qushushanllaparayku chiqapta intrakankillapana mayqanmi Jesucristuqa nirmapis.

²¹ Chaqa qamkunaqa mayqanmi Jesucristuqa nir allita intrakashaykillaparayku iskribishunillapa. Chaynullami kusalata intrakankillapa mayqanpis Jesucristupa chiqap kaqninkuna karqa, paypaqqa manana llullakuyta puytinnachu nir.

²² Piru chay llullakuqqami, Jesucristupaqqa kaynu ninllapa: Manashi payqa Dyuspa Akrashan Cristunchu nir. Chay paykunami Jesucristupa kuntranqa. Chaqa paykunaqami Jesucristupa kuntran kar, Taytan Dyusta chaynulla Wamrantapis mana kwintachar disprisyanllapa.

²³ Chaymi nishaykillapa: Mayqanpis Taytanchik Dyuspa Wamran Jesucristupi mana kriyiqkunaqami, Taytan Dyuspipis mana kriiyta puytinchu. Piru Jesucristuqami Dyuspa Wamran nir, kriyiqkunaqami Taytanchik Dyuspipis kriyir paywana kanqa.

²⁴ Chayraykumi qamkuna kriyiqkunaqa, chay imanushashanllapapapaq nir puntamanta-pacha yaçhachishushanllapataqa allita yarpur, ama qunqarchu shunquykillapapi purichinkillapa. Chaymi chaynu uyakushaykillapapi tukuy shunquykillapawan allita kriyiqqami, Jesucristuwan pulla kar, Taytan Dyuswanpis pullalla kayankillapa kanqa.

²⁵ Chaqa Jesucristuqami maydiyapis kriyishanchiknulla shachinakusha, chay tukuy tyimpupaq kawsayta arnimashanchikllapataqa qumashunllapa.

²⁶ Kriyiq masiykuna, tukuy kaykunata willar imaqami, iskribishuyanillapa allita kwintata qukar, chay ingañashunayanllapa chaykunamanta ama ingañakanaykillapapapaq.

²⁷ Piru nishaykillapa: Qamkunaqami Jesucristo, Santu Ispiritunta qushushanllapawanna kankillapa. Chayraykumi mana ministinkillapanachu mayqanpis yaçhachishunanllapapapaqqa. Chaqa Amitunchikmanta Santu Ispiritunllami tukuy mana yaçhashaykillapamatapis intrachishuyanllapa. Chaymi chay intrachishuyashanllapapaq kusala chiqap kar, mana ima llulla imalamapischu. Chayraykumi imanutaq Santu Ispiritu intrachishushanllapanulla Jesucristupi allita kriyir la maydiyapis shachinakunkillapa.

²⁸ Chayraykumi kananqa munashay wamrituykuna, allita yarpur ima Jesucristupi kriyir maydiyapis shachinakuyllapa. Chaynu katkillapa maydiya Jesucristo kusala mantakuyninwan rikamaqninchikllapa shamutinga, kusa aligrila paypa naypanmanqa qimikashunllapa, mana imapaq pinqakur imalamapischu. Chaymi ashwan paywan pulla rinallapapapaq listuna kashunllapa.

²⁹ Chaqa allita yaçhankillapa, Jesucristuqami imatapis karanlata ruran nir. Chaymi chayta allita yaçharqa, pay yupay imatapis karanlata ruraqkunana kankillapa. Chaynu karqami, manana ukmanta yarpurnachu chiqap Dyuspa wamrankunana kayankillapa kanqa.

3

Dyuspa wamrankunanami kanchikllapa

¹ Kriyiq masiykuna, allita kwintata qukar yarpuyllapa: Taytanchik Dyusqa llakipakuq kar, uchayjun kashallapamapis kusalata llakipar wamrankuna kanallapapapaq riqsimashanchikllapa nir. Chaymi ashwan kananqa paypa chiqap wamrankunana kanchikllapa. Piru chay mana kriyiq runakunaqami, nuqanchikkunataqa Dyuspa mana wamranpaq yupaychu rikamanichikllapa paykuna Dyusta mana riqsisshanllaparayku.

² Chaymi kusala munashay kriyiq masiykuna nishaykillapa: Nuqanchikkunaqami kananqa Dyuspa wamrankunana kanchikllapa. Piru manaraqmi yaçhanchikllapachu chay tyimpupa imanushashanllapapapaq shamutingashi pay payllata rikar, pay yupay kusala shumaqna kashunllapa nir.

³ Chayraykumi maydiyaqa Jesucristuwanna kayashaq nir kunfyakashanchikrayku, kananlla tukuy uchanchikkunata dijar, allinkunalata rurarna kawsashunllapa, imanutaq Jesucristumaqa allinlata kawsaq chaynu.

⁴ Kriyiq masiykuna, allita kuytakar kawsankillapa. Chaqa imalapipis uchakurqami, Dyus mantakushantaqa mana kasurnachu uchakushana rikarinchik Dyuspa naypan-piqa.

⁵ Chaqa qamkunaqami allita yaçhankillapa Jesucristuqami mana ima uchayjun-lamapischu karan nir. Chaynullami yaçhayankillapapis payqami shamuran wanur chay runakunapa uchankunata limpu chinqachiq nir ima.

⁶ Chaynu Jesucristo mana uchayjun ima kasha katinmi, payllawan maydiyapis kawsaqqunaqami, manana uchakurllaqa kawsannachu. Nataq chay uchakurlla kawsaqqunaqami, Jesucristutaqa mana rikasha, chaynulla mana riqsishalla-palamapischu.

⁷ Munashay wamrituykuna, amami mayqanpis ingañashunqallapachu. Chaqa mayqan-pis allinlata ruraqqunaqami, paypis allinla imanutaq Jesucristumaqa allinla chaynu.

⁸ Piru chay mana allinta rurarlla uchakuqqunaqa dyablupa kaqninkuna. Chaqa yaçhashaykillapanulla dyabluqami unaymanta-pacha uchakuran. Chaynu uchakur tukuy mana allin rurashankunata limpu chinqachinanpaqmi, Dyuspa Wamran Jesucristuqa shamuran.

⁹ Chaymi mayqanpis Dyuspa wamran kaqqunaqa, imanupi uchakurmapis man-anami qashan qashanqa chaynu uchakurlla kawsayta puytinnachu, Dyus akratin mushuqmanta nasisha yupay, wamranna kashanrayku. Chaynu karmi, ima mana allinta rurarmapis Dyusninchikpa naypanpi shumaqchakarna allinlata rurar kawsayta puytin, Dyus paywan kar yanapashanrayku.

¹⁰ Piru imanukatinmapismi runakunataqa dasla riqsiyta puytinchik, mayqanmi Dyuspa chiqap wamran, chaynulla mayqankunami dyablupa wamran nirmapis. Chaqa chay mana allinta ruraqquna, chaynulla mana ukninkunata llakipaqqunaqa, manami Dyuspa wamranlamapischu.

Jesucristumi nimashanchik llakipanakur kawsanallapapaq

¹¹ Kriyiq masiykuna, qamkuna puntamanta-pacha kriyiq qallaritkillapaqa, kaynu kawsanaykillapapaq nir yaçhachishuranllapa: Uknikillapa uknikillapa llakipanakur ima kawsankillapa nir.

¹² Chayraykumi ama nuqanchikkunapis imanutaq Cainmaqa chay kusala mana allinta rurachikuqpa kaqnin kar, ukninta wanuchiran chaynuchu kashunllapa. ¡Ma yarpuyllapa! ¿Imapaqtaq Cainqa uknintaqa wanuchisha kasha kanqa? Chaqa Cainqami uknintaqa wanuchiran, paypa ruraynin mana allin kashanraykula. Nataq uknin rurayshanqami kusala allin kayaq.

¹³ Kriyiq masiykuna, amami llakir yarpupakunkillapachu, chay mana kriyiq runakuna çhiqnishutinllapapis.

¹⁴ Ashwanmi imanukatinpis ukninchikllapataqa llakipashunllapa. Chaqa nuqanchikkunaqami yaçhanchikllapa Jesucristupi kriyishanchikllaparayku, ukninchikta llakipanaq kanchikllapa nir. Piru chay mayqanpis ukninta mana llakipaqqami uk wanusha yupay kanqa. Chaymi nuqanchikkunamaqa uchanchikllaparayku tukuy tyimpupaq wanunallapapaq kasha karmapis, kananqa ashwan tukuy tyimpu kawsanallapapaqna nimashanchikllapa Jesucristuqa.

¹⁵ Chaymi nishaykillapa: Chay mayqanpis ukninta mana llakipar çhiqniqkunaqami uk wanuchikuq yupay. Chaqa allitana yaçhankillapa tukuy wanuchikuqqunaqami mana imanupis tukuy tyimpupaq Dyuswan kawsayta puytinchu nir.

¹⁶ Piru nuqanchikkunaqami allita yaçhanchikllapa imanumi llakipanakuyqa nir. Chaqa Jesucristumi llakipamashanchikllaparayku wanuran nuqanchikkunapa uchanchikllaparayku. Chaymi imanutaq Jesucristumaqa wanuran nuqanchikku-napaq, chaynumi nuqanchikkunapis ukninchikkunata yanapayarlla wanunapaq karmapis wanuyapaq.

¹⁷ Yarpushunllapa: Uk runa kusala imayjun kanman. Piru chay runaqa rikayanman ukninkuna imakunata ministiqta. Chaynu rikarmapis mana imalapimapis yanapayanmanchu. Chaynu ukninta mana llakiparqa ¿imanutaq tukuy shunqunwan Dyuspaqqa llakiyanqa? Manami chiqaptaqa Dyuspaqpis llakiyanqachu.

¹⁸ Chayraykumi munashay wamrituykuna, ukninchikta llakiparqa ama shiminchiklawanchu llakipani nishun. Ashwanmi imatapis paypaq allinta rurar yanapar imana rikachikushun chiqapta paypaq llakinchik nirqa.

¹⁹ Chaynu ukninchikkunata chiqapta llakipar imanaqami allitana yaçhashunllapa chiqapta Dyus munashanta rurayanchikllapa nir. Chaynullami yaçhashunllapapis chiqaptana Dyuspa wamran kanchikllapa nir.

²⁰ Piru chaynu Tayta Dyus uchanchikkunamanta llakipamashanchikllapana katinmapis shunqunchikpi yarpunchikllapa, ¿Tayta Dyusqachu chiqapta llakipamasha kanqa? nir. Chaynu nir nuqanchiklla chay uchanchikllapapaq yarpushallapamapismi, tukuy imata yaçhaq Tayta Dyusqa yaçhamayanchikllapana nuqanchikkunaqa mana uchayjunnachu kar, chiqap paypa wamrankunana kanchikllapa nir.

²¹ Chaymi munashay kriyiq masiykuna nishaykillapa: Shunqunchikpi, yarpuyinchikpi Tayta Dyusqami tukuy uchaykunamantaqa chiqapta llakipamasha nir, mana uchanchikkunapaq yarpurnachu ashwan Tayta Dyuspa naypanmanqa kusa aligrilana ima qimikashunllapa.

²² Chaymi Taytanchik Dyusqa imata ministir mañashallapamapis yanapamashunllapa, pay mantakushankunata kasur, munashanlatana rurashanchikllaparayku.

²³ Chaqa mantakushanqami kaynu nimayanchikllapa: “Wamran Jesucristupinashi kriyishunllapa, chaynulla ukninchikllapa ukninchikllapashi llakipanakushunllapa, imanutaq pay nimashanchikllapanulla” nir.

²⁴ Chaymi Dyus nishankunata kasuqkunaqa paywan kawsanllapa, chaynulla Taytanchik Dyuspis paykunawan kawsan. ¿Imanumi yaçhanchikllapa Dyusqa nuqanchikkunapi kawsayan? nirqa. Chaytaqami yaçhanchikllapa, Santu Ispirituta qumashanchikllapa shunqunchikllapapi kawsashanrayku.

4

Yaçhachikushanllapata allita rikashunllapa chiqapchu manaqachu mana nir

¹ Kusala munashay kriyiq masiykuna, kay pachapiqami kusala achka llullakuqkuna rikarimushallapa. Chay paykunami purinllapa Dyus nishantami yaçhachikunillapa nir. Chaymi nishaykillapapis: Amami das ingañakankillapachu. Ashwanmi allita rikar ima yaçhankillapa, chiqaptachu Dyuspa Ispiritunwan, manaqachu mana nir. Chaqa kay pachapi yaçhachikuqkunaqami, wakinkunaqa mana Dyusmantachu.

² Chaymi chaynu allita rikar yaçhar kwintata qukashunllapa mayqankunami Dyusmantaqa nirmapis. Piru qamkunaqami das kwintata qukayta puytinkillapa. Chaymi mayqanpis, Jesucristuqami Dyusmanta kay pachaman shamur, nuqanchikkuna yupay kwirpuyjunpaq tikrakaran nir yaçhachikuqkunaqami, Dyusmanta chiqap Ispirituwan kaqkunaqa.

³ Nataq mayqanpis, Jesucristuqami mana Dyusmantachu niqkunaqami, mana Dyuspa Ispiritunwanchu. Tukuy chaynu niqkunaqami Jesucristupa kuntran kar, dyablumanta. Chaqa qamkunaqami unaymanta-pacha chaynu Jesucristupa kuntran shamuyanqa nirqa uyapashana karaykillapa. Chaymi ashwan kananqa kay pachamanqa rikarimushallapana.

⁴ Piru munashay wamrituykuna, chaynu mana allinkunata yaçhachikuq rikarimusha katinmapis, amami imapaqpis yarpupakunkillapachu. Chaqa qamkunaqami Dyuspi kriyishaykillaparayku, Santu Ispiritu qamkunapi kawsayan, chayqami kusala

puDIRniyjun ima chay llullakuq dyablumantaqa. Chaynu katinmi ashwan chay dyablumanta kar, llullakur mana allinta yaĉhachikuqkunataqa limpu binsishaykillapana.

⁵ Chaqa chay mana allinta yaĉhachikuqkunaqami, Jesucristupa kuntran. Chaymi chaynu Amitunchikpa kuntran kar, mana allinta yarpushanlamanta yaĉhachikutinmi Dyusninchikta mana kasunaqkunaqa, kusalata uyakur kasunllapa.

⁶ Piru nuqanchikkuna-shuypaqa Dyusmanta kanchikllapa. Chaynu kashallapami Dyusmanta kaqkunaqa Dyuspaq yaĉhachikushallapaqa uyakur kasumanchikllapa. Piru Dyusmanta mana kaqkunaqa, mana kasukunllapachu. Chaymi chaynu yaĉhachikur ima dasla riqsiyta puytinchik, mayqanmi Dyusmanta kaq chiqap Ispirituwan, chaynulla mayqanmi chay llullachikuq ispirituan nirmapis.

Dyusninchik llakipamashanchiknu llakipanakushunllapa

⁷ Kusala munashay kriyiq masiykuna, nuqanchikkunaqa ukninchikllapa ukninchikllapa llakipanakuchuanllapa. Chaqa Dyusninchikmaqa llakipamanchikllapa. Chaymi mayqanpis llakipakuqqa Dyuspa Wamranta, chaynulla Dyustapis chiqapta riqsin.

⁸ Piru mayqanpis mana llakipakuqqami Dyusta mana riqsishachu. Chaqa Taytanchik Dyusmaqami kusala llakipakuq-ari.

⁹ Chaymi Taytanchik Dyusqa llakipamanchik nirqa intrachimanchik uklayla Wamran Jesucristuta washamanallapapaq kay pachaman kaĉhamushanwan. Chayraykumi Jesucristupi kriyirnaqa tukuy tyimpupaq kawsayta aypanallapapaqna kanchikllapa.

¹⁰ Piru Taytanchik Dyusqa manami nuqanchikkuna paypaq llakishanchikllaparaykuchu llakipamashanchikllapa. Ashwanmi pay llakipamashanchikrayku, Wamran Jesucristuta kaĉhamutin wanur, uchanchikkunawanna kidaran. Chaynuqami Dyusninchikpaqqa manana uchayjunpaqnachu riqsikasha kanallapapaq.

¹¹ Kusala munashay kriyiq masiykuna, imanutaq Dyusmaqa kusalata llakipamashanchik, chaynullami nuqanchikkunapis ukninchikllapa ukninchikllapa llakipanakushunllapa.

¹² Chaqa nishaykillapa: Manami mayqanlapis Taytanchik Dyustaqa rikashalamapischu. Piru nuqanchikkuna ukninchikllapa ukninchikllapa llakipanakushanchikllaparaykumi, Taytanchik Dyus nuqanchikkunapi katin, ashwan masta llakipanakur imana shumaqta kawsayanchikllapa.

¹³ Chaymi nuqanchikkunaqa Tayta Dyuswan kawsayanchikllapa nir yaĉhanallapapaqqa, Tayta Dyusqa Santu Ispiritunta qumashanchikllapa.

¹⁴ Piru nuqakunaqami, Jesucristutaqa rikasha kanillapa. Chaymi kananqa nishaykillapa: Tayta Dyusqami Wamran Jesucristuta kay pachaman kaĉhamuran, uchanchikllapamanta tukuyлата washamanallapapaq nir.

¹⁵ Chayraykumi mayqanpis, Jesucristuqami Dyuspa Wamran niqkunaqa Dyuswan kawsayan, chaynulla Dyuspis paykunawan kawsayan.

¹⁶ Chaynami nuqanchikkunaqa yaĉhanchikllapa Tayta Dyusqa kusala llakipakuq nir. Chaqa payqami kusala llakipakuq-ari. Chaymi yaĉhanchikpis chay mayqanpis llakipakuqqami Dyuswan kawsayan, chaynulla Dyuspis paywan kawsayan nir.

¹⁷ Chaynumi Jesucristuwan kawsarqa mas allita yaĉhakunchik imanumi llakipanakuyqa nir. Chaymi chaynu llakipanakurqa chay jwisyu diya ĉhamutinmapis manami manchakur pinqakushunllapalamapischu. Chaqa nuqanchikkunaqami pay llakipamashanchiknu, llakipanakur imaqa imanutaq Jesucristumaqa, chaynuna kashunllapa.

¹⁸ Chaymi nishaykillapa: Nuqanchikkuna Dyusninchik munashanta rurar kawsarqami, mana imalapaqpis manchakur kawsayta puytinchikchu. Chaqa allita llakipakur kawsaqqami, tukuyла chay manchakuykunataqa mana kwintachannachu. Piru mayqanpis manchakurlla kawsaqqami manaraq allita riqsishachu, imataq

llakipakuyqa nirqa. Chaymi mana allita rurashanrayku Dyusqa kastigamanqa nir manchakurlla kawsayan.

¹⁹ Taytanchik Dyus puntata llakipamashanchikllaparaykumi, nuqanchikkunapis paypaq llakinchikllapa.

²⁰ Piru imanupiqqa mayqan kaynu niyanman: Nuqami Tayta Dyuspaq llakini nir. Chaynu niyar mana ukninta chiqapta llakiparqami, chay rimaqqa kusala llulla. Chaqa rikayashan ukninta mana llakiparqa, imanunari mana rikayashan Tayta Dyuspaq-maqa llakinqa.

²¹ Chaqa Jesucristumi kaynu nir mantakuran: “Mayqanpis Taytay Dyuspaq chiqapta llakiqqami, ukninpaqqis llakinqa” nir.

5

Allitami Dyuspa Wamran Jesucristupiqqa kriyiyapaq

¹ Kriyiq masiykuna, mayqanpis Jesucristuta payqami Dyuspa Wamran kar washamanchik nir kriyiqkunaqa, chiqap Dyuspa wamrankuna. Chaqa yaçhashanchikllapanu mayqanpis Taytanchik Dyuspaq llakiqkunaqami Dyuspa wamrankunapaqqis llakin.

² Chaymi Taytanchik Dyuspaq llakirqa, allitana pay mantakushankunataqa ru-rayanchikllapa. Chaynuqami yaçhayanchikllapa Dyuspa kaq tukuy wamrankunatapis llakipayanchikllapana nir.

³ Chaynulla Tayta Dyuspaq llakirqami, chay mantakushankunata kumpliyanchik. Chaqa chay mantakushankunaqa manami uk kusala lllashaq yupaychu.

⁴ Chaqa Dyuspa tukuy wamran kaqkunaqami binsiyta puytinchik kay pachapi mana allin kaqkunataqa. Chaynulla chay kriyishanchikraykumi washakashanchik chay tukuy mana allin kaqkunamantaqa.

⁵ Chaymi mayqanpis Jesucristuqa Dyuspa chiqap Wamran nir kriyiqkunaqa, tukuy kay pachapi mana allin kaqkunataqa binsiyta puytin.

Imanumi Jesucristupaq intrakayta puytinchikllapa

⁶ Allita intrakashunllapa: Amitunchik Jesucristo Tayta Dyusmanta shamusha nirqami, kaykunarayku yaçhayta puytinchik: Amitunchik Jesucristo kay pachapi kar yakupi shutikushanrayku, chaynulla wanur yawarninta içhashanrayku ima. Chaymi paypaqqa yaçhayta puytinchik mana yakupi shutikushanraykulachu, ashwan chay wanur yawarninta içhashanraykupis yaçhayta puytinchik. Chaynulla Dyuspa Santu Ispiritunpis chaypaqqa, chiqapmi chayqa nir intrachimashanchikllapa. Chaymi Santu Ispiritu intrachimashanchikllaparayku, kunfyakanchikllapa. Chaqa payqa chiqaptari riman, mana llullakurchu.

⁷ Chaymi qashan nishaykillapa: Kay kimsakunaraykulami, allita intrakayta puytinchik Jesucristupaqqa:

⁸ Santu Ispiritu intrachimashanchikrayku, yakupi shutikushanrayku, chaynulla kruspi wanur yawarninta içhashanrayku ima. Piru kay kimsakunaqami chayllata intrachimanchikllapa Jesucristupaqqa. *

⁹ Chaqa allita yarpushunllapa: Imanupimaqa uk runa imalata willamashallapamaqa kriyinchikllapa. Chaynu runa masinchik willamashallapa kriyirqa, ashwan Tayta

* **5:8** Uk iskribikashakunapiqa kaynu rikarin: Chaymi Jesucristuqa Dyusmanta shamusha nir, intrakanapaqqa unaq syilupi kanmi kimsa, Taytanchikllapa Dyus, Wamran Jesucristo, chaynulla Santu Ispiritu. Piru kay kimsakunaqami, chayllapaq intrachimanchikllapa. ⁸ Chaynullami kay pachapipis kan kimsa, Jesucristuqa Dyusmanta shamusha nir intrachimanchikllapaqqa: Santu Ispiritu, Jesucristo yakupi shutikushan, chaynulla wanur yawarninta içhashan ima. Piru kay kimsakunaqami, chayllapaq intrachimanchikllapa.

Dyuslla Wamran Jesucristupaq willamashallapamaqa kusala chiqap kashanrayku kriy-
inapaqqa kusala allin. Chaqa Dyusllari chaynu intrachimanchikllapa Wamranpaqqa.

¹⁰ Chaymi mayqanpis Jesucristupi kriyiqkunaqa tukuy shunqunwan kriyir, payqami
Dyuspa chiqap Wamran ninllapa. Piru mana kriyiqkunaqami, Tayta Dyustaqa llullata
yupay riqsinllapa. Chaqa manari kriyinnlapachu Tayta Dyus Wamran Jesucristupaq
nishanpiqa.

¹¹ Chaqa Taytanchikllapa Dyus, Wamran Jesucristupaq willamashanchikllapapi kriy-
ishaqa tukuy tyimpupaq kawsaytana qumanchikllapa.

¹² Chaymi mayqanpis Tayta Dyus, Wamran Jesucristupaq nishanpi kriyiqkunaqa
tukuy tyimpupaqna kawsanqallapa. Piru chay mana kriyiqkunaqami mana tukuy
tyimpu kawsaytaqa puytinllapachu.

Juanmi tukukananta kunsijakun

¹³ Kriyiq masiykuna, qamkuna Tayta Dyuspa Wamran Jesucristupi kriyiqkunatami
iskribishunillapa kay kartata, yaçhanaykillapapaq kriyishaykillaparayku tukuy tyimpu
kawsanaykillapapaqna kankillapa nir.

¹⁴ Chaynulla nishaykillapapis: Nuqanchikkunaqami kusalata kunfyakanchikllapa,
Taytanchikllapa Dyuspiqa. Chaqa allitami yaçhanchikllapa nuqanchikkunaqa pay mu-
nashannuta mañakushaqa uyamanchikllapa nir.

¹⁵ Chaymi imanutaq yaçhanchik Tayta Dyusman mañakushaqa uyamanchik nir,
chaynullami yaçhayta puytinchikpis payqami mañashanchikpapis yanapamayanchikl-
lapa nir.

¹⁶⁻¹⁷ Kriyiq masiykuna, yaçhashanchikllapanu imalata mana allinta ruraraqami Dyuspa
naypanpiqa uchakuyanchikna. Piru chaynu uchakusha karmapis, Tayta Dyusman
mañakushaqami llakipamanchikllapa. Chaymi nishaykillapa: Uknikillapa ima mana
allinta rurar uchakuqta rikarqami, Taytanchik Dyusman mañakuyllapa llakipananpaq
chay uknikillapataqa. Chaynuqami chay uknikillapapaqa washakashana kanqa. Piru
mayqanpis Dyusninchikpa kuntran tikrakasha kar, tukuy tyimpupaqna wanunanpaq
kayarmapis, kusala mana allinkunata ukkunata yaçhachiyatinqa, amami paykunapaqqa
mañakunkillapalamapischu.

¹⁸ Piru allita yaçhashanchikllapanu mayqanpis Taytanchik Dyuspi kriyishanrayku, pay
chiqap wamranpaqna riqsitinqami, imanupi uchakurmapis mananami qashan qashan
chaynu uchakurlla kawsayta puytinnachu. Chaqa Taytanchik Dyuspa Wamran Jesu-
cristuqami mana imuraspis dijar kuytamashallapaqa, mana imanupis imanachimayn-
inchikta puytinchu chay dyabluqa.

¹⁹ Chaqa nuqanchikkunaqami, yaçhanchikllapa kriyishanchikllaparayku
Dyusninchikpana kanchikllapa nir. Piru chay wakin mana kriyiqkunaqami chay
dyablupa kar, kusala mana allinta rurarlla kawsanllapa.

²⁰ Nuqanchikkunaqami allita yaçhanchikllapa Dyuspa Wamran Jesucristuqami
shamuran Taytan Dyusta allita riqsichimanallapapaq nir. Chaymi nuqanchikkuna
kriyiqkunaqa allitana kriyir Jesucristullawanna kawsanchikllapa. Chaqa chiqap kaq
Jesucristuqami qumanallapapaq nisha tukuy tyimpupaq kawsaytana.

²¹ Chayraykumi munashay wamrituykuna, allita kuytakar ima, amami chay
runakuna rurashan yanqa dyus nishanllapakunataqa adurankillapalamapischu.

Chaynumi kanqa.

2 Juan

Juanpa ishkay kaq kartan

Juanmi saludakun

¹ Kriyiq masiykuna, * nuqa Juanmi kriyiqkunapa rikaqnin kar, gamkunata Dyus akrar paypana kanaykillapapaq nishushallapa katinmi iskribishunillapa. Chaqa Jesucristupi allita kriyishaykillaparayku mana qunqashurllapa, kusalata gamkunapaq yarpukuni. Piru manami nuqalachu chaynuqa yarpushuni, ashwanmi tukuyla chiqap kaq Amitunchikpi kriyiqkunaqa gamkunapaqqa kusalata yarpunllapa.

² Chaymi nishaykillapa: Qamkunapaqqami kusalata yarpuni chiqap kaq, Jesucristuta kay shunquyllapapi purichiq kar. Chaqa chay chiqap kaqqami, mana uk ratulapaqchu nuqanchikkunawanqa, ashwanmi tukuy tyimpupaqna.

³ Chaymi kananqa mañakuni qamkunapaq Taytanchik Dyus, Wamran Jesucristuwan pulla kusalata yanapar, llakipar ima kusala shumaqta kawsachishunanllapapaq. Chaynuqami chay chiqap kaqlapina kar, llakipanakur imana kawsanaykillapapaq.

Chiqapta llakipanakurmi kawsashunllapa

⁴ Piru kananqami nuqaqa kusalata aligriyani. Chaqa gamkunamanta kriyiq masikikunatami tarisha kani, gamkuna yupaylla Dyus munashannulla, chiqap kaqta rurur kawsaqllapata.

⁵ Chaymi munashay kriyiq masiykuna, kananqa rugashunillapa ukninchikllapa ukninchikllapa kusalata llakipanakur ima kawsanallapapaq. Piru kaynu nishurllapaqa, manami uk mushuq mantakuyta imachu iskribishuyanillapa. Ashwanmi kay willashuyashayllapataqa unaymanta-pacha Jesucristuqa nimashanchikllapallana karan.

⁶ Chaqa Taytanchik Dyus mantakushankunaqami intrachimanchikllapa llakipanakur ima kawsanallapapaq nir. Chaymi chay mantakuykunata puntamanta-pacha intrakashaykillapanulla uknikillapa uknikillapa llakipanakur ima kawsanaykillapapaqna kankillapa.

Juanmi yaĉhachikun mana allinta yaĉhachikuqkunapaq

⁷ Kriyiq masiykuna, allitami intrakayllapa, kananmi achka mana allinta yaĉhachikuqkuna rikarimushallapa. Chaymi paykunaqa kaynu yaĉhachikunllapa: “Jesucristuqami Dyusmantaqa mana nuqanchikkuna yupay kwirpuyjunchu shamusha” nir llullachikur yaĉhachikunllapa. Chaymi nishaykillapa: Mayqanpis chaynu nir yaĉhachikutinqa yaĉhankillapana wakqa mana chiqap yaĉhachikuq kar Jesucristupaqa kuntran nir.

⁸ Chayraykumi allita kuytakankillapa. Chaqa imanupiqakish chay mana allin yaĉhachikuqkunata kasur, Jesucristumanta imata karanlata aypanaykillapapaq karan chayta mana aypatkillapachu. Ashwanmi ima rurayashaykillapapiqa Jesucristupi yarpur rurayllapa.

⁹ Chaqa mayqanpis Jesucristo yaĉhachikushanmanta ukmanta yaĉhachikuqqami mana Dyusmantachu yaĉhachikuyan, chaynulla Dyuswan kaytapis mana puytiyanchu. Piru mayqanpis Jesucristupaq yaĉhachikuqqami, Taytanchik Dyuswan pulla kar, Wamran Jesucristuwanpis pulla kawsayta puytin.

* **1:1** Kriyiq masiykuna nirqami intrachimayninchiktapis puytin, uk warmisitata wamrantinta iskribiran nir.

¹⁰ Chaymi nishaykillapa: Mayqan wasikillapaman êhar Jesucristupa kuntran kar, mana Dyus nishannu yaêhachishuqlapa qallaritinqa amami samachinkillapalamapis-chu wasikillapapiqa.

¹¹ Chaqa mayqanpis chay mana allinta yaêhachikuqta wasinpi samachiqqami, ashwan chay mana allin yaêhachikuyashanpi yanapaq yupayna.

Juanmi tukukananta saludakun

¹² Kriyiq masiykuna, kanmi masraq willar ima animachishunayllapapaq. Piru manami munanichu kay kartayllapi iskribir ima willashunayllapapaqqa. Ashwanmi Dyus munatinga mana tardarchu rikashuqlapa shamuyta yarpuni. Chaymi chaypi tantanakur ukninchikllapa ukninchikllapa kusalata aligriyanallapapaq.

¹³ Chaynullami kaymantapis chay qamkunata yupay, Tayta Dyus akrashan kriyiqkunapis, qamkunapaq saluduta kaêhamun.

Chaynumi kanqa.

3 Juan

Juanpa kimsa kaq kartan

Juanmi saludakun

¹ Nuqa Juanmi kriyiqkunapa rikaqnin kar, kusala munashay kriyiq masiy Gayo, kay kartata iskribishuni. Chaqa qampaqmi kusalata llakini ima.

² Kriyiq masiy Gayo, yaçhanimi qamqa kusa allinta puriyanki Dyusninchikwan nir. Chaymi Taytanchik Dyusman kusata mañakuni, pay yanapashutin ama imapis pasashutin, allinla ima kanaykipaq.

³ Chaymi wakin kriyiq masikikuna watukumaq çhamur parlamasha qampaq, kaynu nir: Qamqashi chiqap kaqlapi kar, kusa allinlata rurar kawsanki nir. Chaymi chaynu nimarllapaqa, kusalata aligriyachimashallapa.

⁴ Chaqa tukuy nuqallapi ima katin aligriyanaymantaqami, ashwan masta aligriyachiman, qamkuna wamray yupay kaqkunaqashi chiqap Jesucristo munashannulla rurar kawsankillapa nir yaçhashayrayku.

⁵ Kriyiq masiy, qam chay uknikikunata ima ministishanpi yanaparqami kusala allinta rurayanki. Chaynulla yanapayankipismi, chay uklawmanta kaq kriyiq masikikunatapis. Chaqa chaynu rurarqami ashwan kusala mas allinta rurayanki.

⁶ Chaynu yanapakushaykiraykumi, runakunaqa qamqashi kusalata llakipanki paykunataqa nir, tukuy kriyiqkunapa naypanpi rimasha. Chaymi kusalata kananqa rugashuni chay ukninchikkuna Dyus munashanta yaçhachikuq riqkunata ima ministishanpi yanapanaykipaq. Chaynuqami paykunaqa, Amitunchikpa kusala shumaq rimayninta rir yaçhachikunanllapapaq.

⁷ Chaqa paykunaqami Jesucristupaq yaçhachikunanpaq kusalata yarpushallapa. Piru chaynu yaçhachikuq rinanpaqqa manami ministishachu chay mana kriyiq runakuna yanapanantaqa.

⁸ Chayraykumi nuqanchikkuna yanapayta puytinchikllapa paykunaqa rir yaçhachikunanpaq, chiqap kaq Jesucristupaqqa.

Diótfes mana allinta tukushan

⁹ Kriyiq masiykuna, nuqami qamkunaman iskribimuray uk kartata. Piru chay qamkunapimi kan uk runa Diótfes shutiq. Paymi chay ima nir iskribishushayllapapaq mana allintachu yarpun. Ashwanmi pay munashannulla rurachishurllapa ima, kusala mantakuq ima kanayan.

¹⁰ Chayraykumi nuqa rikashuqllapa shamurqa, chay runataqa qayachimur allita parlashaq. Chaqa nuqami yaçhasha kani, chay runaqashi kusala mana allin kwin-tunkunawan, chaynulla llullakur ima rimar purin, nuqakunapaq nir. Chaynullami yaçhashapis kani, chay runaqashi kriyiq masinchikkuna yaçhachikur çhatinmapis mana samachinchu. Chaymi ashwan wakin kriyiqkuna samachikushaq nitinllapamaqa mana samachikunanllapata munar chay kriyiqkunapa tantakananllapa wasimanmatapis itakur manana tantakananllapamatapis munanllapanachu ima nir.

Demetrio kusala allin kashan

¹¹ Kusala munashay kriyiq masiy, amami chay mana allinta rurayashanllapakunata ima rurarchu, allin kaqlata rurar kawsankillapa. Chaqa chay allinta ruraqkunaqami Dyuswan kawsanllapa. Piru chay mana allinta ruraqkunaqami, Dyustaqa mana rikar riqsinhallaalamapischu.

¹² Piru chay ukninchik Demetrio-shuypaqami Dyustaqa riqsir kriyishanrayku, kusa allinlata rurar kawsan. Chaymi chaynu chay chiqap kaqpi kriyir allinlata rurashanrayku, wakin rikaqkunapis kusa allinlata rimanllapa paypaqqa. Chaynullami nuqakunapis, payqami kusa shumaqta kawsan nir rimanillapa. Chaqa qamqami yaçhanki imata rimarpis chiqap kaqlata rimanillapa nir.

Juanmi tukukananta saludakun

¹³ Kriyiq masiy Gayo, kusala achkaraqmi kan willashunaypaqqa. Piru manami munanichu kay kartayllapi iskribir willashunaypaqqa.

¹⁴ Chayraykumi mana tardarchu daskaqla shamunayani rikashuq, chaypinami qam qamllawanna parlanapaq.

¹⁵ Jesucristumi yanapar kusala shumaqta kawsachishunqa. Kaymanta kaq kriyiq masinchikkunami qampaq saluduta kaçhamun. Piru kriyiq masiy rugashayki, saludapamanaykipaq chaypi kaq tukuyla kriyiq masinchikkunatapis.

Chaynumi kanqa.

Judas Judaspakar

Jesucristupa uknin, chaynulla Santiagupa uknin Judasmi kay kartata iskribiran. Payqa manami Jesucristuta kuntrankunaman qukuq Judas Iscariotichu karan.

Chay tyimpumi mana allinta yaĉhachikuqkuna puriran kaynu yaĉhachikur: “Uchakurlla tashallapa, Tayta Dyus pirdunamayashunraq” nir. Chaynu mana allinta yaĉhachikur puriyatinmi, Judas kusata llakiran, Jesucristupi kriyiqkunaqa paykunamatana kriyinqallapa nir. Chaymi kay kartata kaĉharan chay mana allinta yaĉhachikuqkunata ama uyakunanpaqchu nir.

Judasmi saludakun

¹ Nuqa Judas Santiagupa ukninmi, Jesucristupa sirbiqnin kani. Chaymi, kay kartata iskribimuni qamkunata Taytanchik Dyus llakipar akrashushallapa kaqkunaman. Chaqa maydiyapis Jesucristullami yanapashuyanllapa, paylapi kriyirlana kawsanaykillapapaq.

² Chaymi Jesucristuta kusalata mañakuni llakipar yanapashurllapa, kusala shumaqta ima kawsachishunanllapapaq.

Judasmi mana allinta yaĉhachikuqkunapaq intrachikun

³ Kusala munashay kriyiq masiykuna, nuqami kusalata yarpusha kani iskribir masta intrachishunayllapapaq imanumi nuqata, chaynulla qamkunatapis Jesucristuqa washamashanchikllapana nir. Piru kananqami kusalata rugar willashaykillapa, chay kriyishanchikllapanulla maydiyapis shachinakunallapapaq ama chiqanchakarnachu nir. Chaqa yaĉhashanchikllapanu Taytanchik Dyusmi nimaranchikllapa Jesucristupi tukuy la kriyiqkunalashi washakashana kashunllapa nir.

⁴ Tukuy kaykunataqami nishuyanllapa, chay llullakur yaĉhachikuqkuna kusala achka rikarimushanllaparayku. Piru chay runakunapaqqami, Dyus nitin iskribiqkunaqa unay may tyimpumanta-pacha nishallana kayaq, paykunaqashi kusala manchaypaqta kastigakasha kanqa nir. Chaymi chay kusala mana allinta rurar kawsaq runakunaqa Dyusninchikpi kriyiq tukur, “Kriyishanchikraykumi, imatapis munashanchiknulla rurayta puytinchik” nir llullakur yaĉhachikunllapa. Piru chaynu niqkunaqami, tukuy imapa amun kaq Amitunchik Jesucristutaqa, mana riqsishallapalamapischu.

Mana allinta yaĉhachikuqkunaqami kastigakanqa

⁵ Kriyiq masiykuna, qamkuna yaĉhayatkillapamapis, kaytami yarpunaykillapata munani: Amitunchikmi Israel runakunata Egipto pwiblumanta washar tukuy lala llugshichimuran. Piru Israel runakunaqami, mana tukuyninga kriyiqkunachu karan. Chaymi chaynu llugshichimushana karqa, chay mana kriyiqkunataqa limpu wanuchir tukchiran.

⁶ Chaynullami wakin angelkunamapis Dyuswan kayashanmanta chiqanchakar, imata rurananpaq nishanta mana kasurchu, kuntranna tikrakaranllapa. Chaymi ashwan paykuna munashannulla rurashanrayku, Dyusqa kusala manchaypaq tuta paraqlla uĉhku ruri mayman itakuran kadinakunawan watar. Chaymi chaypina yarakuskinanllapapaq chay kusala manchaypaq jwisyu diya ĉhamunankaman.

⁷ Chaqa imanutaq unaymaqa munashanllapalata rurar uchakuranllapa, chaynu yupaymi Sodomapi, Gomorrapi, chaynulla kay pwiblupa shipchanpi kaq pwiblitukunapimapis mana allinta ruraqkunapaqna tikrakaranllapa. Chaymi chay pwiblupiqa runakunaqa warmiwan yupay ullqupuralla punuqllapa. Chaynulla kusala ukman saqra imakunata ima ruraqllapa. Chayraykumi Tayta Dyusqa chay runakunawanqa

piñakur, kusala manchaypaq ninawan kastigaran. Piru chay kastigashan imaçami kay tyimpupi kawsaқkunapaqqa sirbimançikllapa, intrakarna amana chay tukuy tyimpupaқ ninawan kastigakasha kanallapapaқ.

⁸ Piru chaynu katinmapis chay mana allinta yaçhachikuq runakunaqa mana intrakanar, paykuna munashanllata rurar kawsanllapa. Chaymi ashwan mana imatapis kasuyta munanllapachu. Chayraykumi, paykunaqa yanqa runakunalla karmapis mana mayqantapis kwintacharchu, Dyus akrashan kaq mantakuqkunapaq, chaynulla chay kusala pudirniyjun kaq angelkunapaq, chay mana allin kaq angelkunapaqmapis, kusala mana allinkunata ima rimarlla kawsanllapa.

⁹ Chaqa allita yarpunmanllapa, Tayta Dyuspa angelninkunamaqa manami mayqanpaqpis kusala mana allinkunata rimanllapachu. Imanutaq kusala pudirniyjun Tayta Dyuspa punta angelnin Miguelmaçami, Moisespa kwirpunta kitanakunanpaq dyabluwan maçanakuyarmapis chay dyablutaqa manami niranchu: “Kusala saçra dyablu, kanan-shuypaçami kastigakashana kanki” nirqa. Ashwanmi kaynu niran: “Amitunchikmi rikar yaçhar imata rurashaykinulla kastigashunqa” nir.

¹⁰ Piru chay mana allinta yaçhachikuq runakunaçami, mayqanpaqpis sunsunulla rimanllapa, mana kwintacharchu. Chaymi paykunaqa kawsanllapa kwirpun munashanllata rurar, imanutaq animalkunamaqa kawsan chaynu. Chaymi kusa mana allinta rurar uchakushanllaparayku Dyuspa naypanpiqa kusala manchaypaqta kastigakashana kanqallapa.

¹¹ ¡Imananqallaparaq chay mana allinta ruraq runakunaqa! Chaqa paykunaçami, imanutaq Cainmaqa kusala mana allinta rurar kawsaran, chaynullami kawsanllapa. Chaynulla imanutaq Balaammaqa qillayta munashanrayku Dyusmanta çiqanchakaran chaynu kawsanllapa. Chaymi imanutaq chay runa Coré shutiqmaqa Tayta Dyusta mana kasuranchu, chaynullami kay runakunapis Dyusninchikta mana kasur ima puriyar wanunllapa.

¹² Chaymi chay llullakur yaçhachikuq runakunaqa chay kriyiqpura fyistakunkillapa chaypimapis, chaypi pullaykillapa kar, kusala pingaypaqta tukunllapa. Chaqa paykunaçami chaypiqa kusata aligriyar mikunllapa, upyanllapa tiçllananllapakaman. Piru manami çamkunataqa kwintachashunllapachu. Chaymi chay mana allinta yaçhachikuq runakunaqa, wakinkunata rikar yaçhachiq karmapis, ashwan paylapaq yarpunllapa. Chaynu karmi paykunaqa kaynu yupay kawsanllapa: Imanutaq çaki puktaymataqa wayra apan chaynu. Chaymi ashwan chay runakunaqa, imanutaq çirumataqa mana puçutinga, kuchunllapa. Chaymanta qashan manana imapaqpis sirbitinqami, ashwan çhupanmantana pilanllapa, chaynu yupaymi chay runakunaqa kawsanllapa mana imalapaqpis sirbirchu.

¹³ ¿Manachu çamkunaqa yaçhankillapa imanutaq mar yakumaqa wakman kayman maqçhikar pusçukun nir? Chaynumi chay runakunapis wakman kayman chay mana allinkunata yaçhachikurqa shikwakunllapa, chay kusala pingaypaq yaçhachikuyashanllapataqa. Chaynullami paykunaqa uk qullar, mana mayman rishaq nirmapis yaçhaq yupaychu. Chaymi paykunaqa yarakuyanllapa Dyus rikar yaçhar kusala manchaypaq yanalla ruri mayman itakunanpaq tukuy tyimpupaçna.

¹⁴ Yaçhashançikllapanu Adanmi punta runa kaq. Chaymantami paypaqa willkankuna karan. Chay willkankunapismi willkayjun karan. Chaymi kay willkankunapis wamrakuranllapa. Chay wamrankunamantami nasiran Enocqa. Kay Enocmi Dyuspa rimaçnin kaq. Chaymi Dyus rimachitin, chay mana allinta yaçhachikuqkunapaqqa kaynu nir rimaran:

“Rikaraymi Amitunchik kusala manchaypaq achka angelkunawan shamuçta.

¹⁵ Paymi shamuyaran tukuyla runakunata rikar yaçhaq. Chaymi chay kusala mana allinta rurasha chaykunata, chaynulla Amitunchikllapaq kusala mana allinta rimashanrayku tukuy tyimpupaq kastigananpaqna shamuyaran” nir.

¹⁶ Chaqa chay runakunaqa imatapis mana allinta yupay rikar, chaynulla kusa saqrata musyakunllapa ima. Chaymi ashwan chay runakunaqa imatapis kwirpun munashanllata ruranllapa. Chaynulla imata rimarmapis kusalata alabakar ima rimar wakinkunata ingañanllapa.

Judasmi kriyiqkunata kaynu nin

¹⁷ Piru qamkunaqami Amitunchik Jesucristupa apustulninkuna yaçhachikushantaqa allita intrakashaykillapa kanqa. Chaymi chay intrakashaykillapataqa ama qunqankil-lapanachu.

¹⁸ Chaqa kaynu nirmi intrachishuranllapa: “Maydiya Jesucristo shamunan diya shipchana katingami, rikarimunqallapa achka burlakaqkuna. Paykunaqami kwirpun munashannulla ima rurar kawsanqallapa” nir.

¹⁹ Chaynu runakunami kriyiqkunataqa paykunapurata chiqanchan. Chaynulla paykuna munashanllapanulla kawsanllapa. Chaqa paykunaqa mana Dyuspa Santu Ispiritunwanmapischi.

²⁰ Piru qamkuna-shuypaqami kriyiq masiykuna, chay kusala shumaq imapi kriyishaykillapanulla shachinakuyllapa, chaynulla imapaq Tayta Dyusman mañakunarmapis Santu Ispiritu yanapashutinllapa mañakuyllapa.

²¹ Chaynulla Tayta Dyus llakipashushanllapanulla ama disanimakurchu yarayllapa maydiya Amitunchik Jesucristo shamunankaman. Chaqa payqami kusata llakipa-mashanchikllaparayku apamashunllapa tukuy tyimpupaq paywanna kawsanallapa-paq.

²² Chayraykumi chay manaraq allita kriyiqkunamatapis llakipar masta animachiyl-lapa tukuy shunqunwan Amitunchikpi kriyinanllapapaq.

²³ Chaynulla chay wakin uchanrayku rupananaq yupay kaqkunatapis, yanapankil-lapa amana uchanrayku rupanallapapaq. Chaynullami wakinkunatapis llakipankil-lapa. Piru allitami kuytakankillapa. Imanupiqakish qamkunata uchakuchishushal-lapamana rikaritinllapa. Chaqa chay yanapayankillapa runakunapa yarpuyningami, kusa millanaypaqlaraq.

Dyusninchikta alabashunllapa

²⁴⁻²⁵ Kriyiq masiykuna, kananqa kusala pudirniyjun washamaqninchik Taytanchik Dyusta alabashunllapa. Chaqa payqami kusala pudirniyjun kashanrayku qamku-nata kuytashuyanllapa ama imalapimapis uchakurchu kusa allinla, chaynulla kusa aligri ima kusala shumaq mantakuyashanman çhanaykillapapaq. Chaqa payllami, quya, kanan, allaq, chaynulla maydiyapis mantakun, kusala puytiq ima kashanrayku. Chaymi Amitunchik Jesucristo maydiyapis yanapamashunllapa.

Chaynumi kanqa.

Apocalipsis Jesucristo Juanta rikachishankuna

Jesucristupa apustulnin Juanmi kay Apocalipsis libruta iskribiran. Chaynu iskribinanpaq katinmi Tayta Dyus uk angelta kaçhamutin, Juanta rikachiran kay pachapi, syilupi ima pasayanqa nir. Chay rikachishankunatami Juanqa iskribiran nuqanchikkuna imanu qischakarpis wanunakaman Jesucristupi kriyishanchiknulla shachinakunallapapaq.

Kay libruta liyirmi intrakayanchik Jesucristo qashan shamuyanqa nir. Chaynulami intrakayanchik tukuy runakuna wanushanmanta kawsamutin Jesucristo rikar yaçhayanqa nir. Chaynullami paypi kriyiqkunapis tukuy tyimpu paywan pulla kawsayashunllapa nir intrakanchikpis.

Manaraq kay Apocalipsis libruta iskribirmi Juanqa “San Juan” libruta iskribiran. Chay “San Juan” libruta liyirmi intrakayanchik kay pachapi Jesucristo karqa imanu kawsaran nir. Chaynullami Juanqa kimsa kartakunata iskribiran. Tukuy chay iskribishan librukunataqami tarinchik Mushuq Testamentupi.

Juanmi iskribiran Jesucristo rikachishankunata

¹ Taytanchikllapa Dyusqami jwisyu diya çhamunanpaqna katinga imakunami pasayanqa nirqa Jesucristutaraq intrachiran. Chayna Jesucristuqa sirbiqninkunata intrachinanpaq. Piru Amitunchikqami, uk angelninta kaçhamutin sirbiqnin Juantaqa allita intrachiran.

² Chaymi Tayta Dyus, Jesucristuta intrachishantaqa Juanqa intrakashanrayku tukuy rikashanta, uyapashantaqa karanta rimayan.

³ Chaymi mayqanpis Dyusmanta kaq kay rimayta liyir manaqa uyakur tukuy shunqunwan kasuqkunaqa kusa shumaqmi kanqallapa. Chaqa Tayta Dyus tukuy ima pasanapaq nishanqami shipchamunna kumplikananpaqqa.

Juanmi syiti pwiblupi kriyiqkuna tantakayashanllapaman iskribin

⁴ Nuqa Juanmi, prubinsya Asiapi syiti pwiblupi kriyiqkuna kankillapa chayman iskribimuni. Chaymi kusalata Taytanchik Dyusman mañakuni pay yanapar kusala shumaqta ima kawsachishunanllapapaq. Chaqa paymi unaymanta karanllana. Chaynulla kananpis kanlla. Chaymi maydiyapis shamunqa. Chaynullami mañakunipis Tayta Dyus tar mantakunan naypanpi syiti Ispiritukuna * kaqpis kusa shumaqta yanapar kawsachishunanllapapaq.

⁵ Jesucristumanpismi mañakuni kusa shumaqta yanapar kawsachishunanllapapaq. Chaqa paymi allita Taytan Dyuspaqqa intrachimanchikllapa. Paymi puntata kawsamuran. Chaynulla paymi mantan tukuy kay pachapi mantakuqkunamatapis. Chaqa Jesucristuqami munamashanchikllaparayku yawarninta içhar uchanchikkunamantaqa washamashanchikllapa.

⁶ Chaynu tukuyta washarmi uklapaq yupayna tikrar, kusa mantakuq imana kanallapapaq nimashanchikllapa. Chaynullami akramashanchikllapapis uk kura yupay kar, Jesucristupa Taytan Dyuslatana sirbinallapapaq. ¡Chaymi ashwan Jesucristuqa tukuy tyimpupaq mantakun nir ima alabashunllapa! ¡Chaynumi kanqa!

⁷ ¡Jesucristumi puktay rurilata shamunqa!

Tukuymi rikanqallapa,

wanutin tukshir uçhkuran chaykunamatapis.

* **1:4** Tayta Dyuspa naypanpi syiti Ispiritukuna nirqami intrachimanchikpis Tayta Dyuspa Santu Ispiritunqa syiti pudirniyun nir. Masta intrakanarqa rikashunllapa Zacarías 4.2-10; Isaías 11.2.

Tukuy pachamanta runakunapis rikanqa.
Kusatami llakir paypaq waqanqallapa.

¡Arí chaynumi kanqa!

⁸“Nuqami chay punta litra Alfa ninllapa chay, chaynulla chay tukukanan litra Omega kani. Chaynullami chay punta chay, tukukanan chay kani”. Chaynumi nin Amitunchik kusa puytiq Tayta Dyusqa. Chaqa paymi unaymanta karanllana. Chaynulla kananpis kanlla. Chaymi maydiyapis shamunqa.

Juanmi kusala puytiq Jesucristuta rikaran

⁹ Nuqa Juanmi, Jesucristupi kriyishayrayku kriyiq masikillapa kani. Chaynu karmi qamkuna yupay kusalata qischakar imamapis shachinakuni. Chaqa nuqapismi Tayta Dyus mantakuyashanwanna kani. Chaymi Tayta Dyuspa rimaqnin kar, Jesucristupaq yaçhachikushayrayku, aypar apamaranllapa chay mar yaku çhaypipi uk pacha Patmos shutiq karan chayman.

¹⁰ Piru Amitunchikta alabanapaq diyapi Tayta Dyusman mañakutiyqami, Santu Ispiritu kusala shumaq imakunata rikapakuchimaran, uyapakuchimaran ima. Chaymi ikiymanta uyaparay uk kusa jwirti rimayta. Chay rimaymi trumpita kusa jwirtita waqaq yupay karan.

¹¹ Chaymi nimayaran: “[Nuqami chay punta litra Alfa ninllapa chay, chaynulla chay tukukanan litra Omega kani. Chaynullami chay Punta Kaq chay, Tukukanan Kaq chay kani.] Uk librupi iskribiy kay rikashaykita. Chaymanta kaçhanki prubinsya Asiapi syiti pwiblukunapi kriyiqkuna kan chayman. Chay kriyiqkuna kan chay pwiblukunaqami kaykuna: Éfeso, Esmirna, Pérgamo, Tiatira, Sardis, Filadelfia, Laodicea ima”.

¹² Ikimanmi tikrarakaray rikanaypaq mayqanshi willamayaran nir. Piru ashwan rikaray urumanta rurakasha syiti bilirukunata.

¹³ Chay syiti bilirukunapa çhaypinpimi rikaray uk runa yupay rikçhaqta. Mudananqami çhakinkaman çhayaran. Urumanta rurakasha waçhkutami qasqunkaman waçhkakusha karan.

¹⁴ Aqchanqami imanutaq yuraq utku chaynulla puktaymapis kusala yuraq chaynu karan. Nawinkuna-shuypaqa, nina miraq yupay karan.

¹⁵ Çhakinkunaqami urnupi brunsi rupachir kamkachikasha yupay kusalata llipyarayan. Rimanan-shuypaqa, kusala jwirti karan imanutaq riyumaqa kusala achka karqa lanyan chaynu.

¹⁶ Nataq allilaw makinpi-shuypaqa, syiti qullarkunata charikusha karan. Shiminmanta-shuypaqa yarqamuyaran uk ispada kadalawunman kusa filuyjun. Qaqllanqami imanutaq rupaymaqa kusalata llipyaramun chaynu karan.

¹⁷ Chaynuta rikarqami nuqaqa wanusha yupay çhakinman rataray. Piru payqa allilaw makinta nuqapa anayman çhurar nimiran:

“Ama manchakuychu. Nuqami Punta Kaq chay, Tukukanan Kaq chay kani.

¹⁸ Nuqami kawsani. Wanushami karay. Piru kananqami tukuy tyimpupaqna kawsani. [Chaynumi kanqa]. Nuqami llabita purichini chay wanuyypata, chaynulla chay wanushakuna maymançhi riyani † chayman riqkunapaq ima.

¹⁹ “Rikashaykitami iskribinki, kanan imakuna pasayan chayta, chaynulla maydiyapis pasayanqa chaymatapis.

²⁰ Piru kananqami intrachishayki chay syiti qullarkunata allilaw makiypi charikushaypaq, chaynulla chay urumanta syiti bilirukunapaqpis: Chay syiti qullarkunaqami intrachimanchik chay syiti pwiblupi kriyiqkunata rikaq

† **1:18** Kay wanushakuna maymançhi riyani nirqami intrachimanchik Jesucristupi tukuy kriyiqkunaqami riyança paywan nir. Nataq chay mana kriyiqkuna-shuypaqa riyança uk lugarman chaypina qischakar ima yarakuskinanlapapaq maydiya Amitunchik infyirnuman rinanpaq ninankaman, nir.

angelkunapaq. Nataq chay syiti bilirukuna-shuypaqa intrachimanchik chay syiti pwiblupi kriyiqkunapapaq.

2

Éfeso pwiblupi kriyiqkunaman iskribin

¹ “Chay Éfeso pwiblupi kriyiqkunata rikaq angelmanmi kayta iskribiy:

Chay syiti qullarkunata allilaw makinpi charikusha chay, chaynulla chay syiti bilirukunapa çhaypinpi puriq chayqami kaynu nin:

² Nuqami, qamkuna Efesupi kriyiqkunapapaqqa yaçhani tukuy imata rurayashaykillapapapis. Riqsishunillapapismi kusata qischakar imamapis shachinakur yaçhachikuyashaykillapapaq. Chaynullami yaçhanipis, chay mana allinta ruraqkunawanqa mana pulla kayta puytinkillapachu nir. Chaynullami yaçhanipis chay apustul kani niqkunatapis allita rikar yaçhatkillapaqa mana chiqap apustulkunachu kasha nir. Chaymi ashwan qamkunaqa yaçhashaykillapana kusala llullakunami kasha paykunaqa nir.

³ Maydiyapismi nuqalapi kunfyakashaykillapa. Chaymi nuqarayku kusata qischakashaykillapa, mana shaykurlamapischu.

⁴ Piru kananqami nishaykillapapis mana allinta tukuyashaykillapapaqna: Chaqa kananqami qamkunaqa imanutaq puntallamataqa nuqapaq kusalata llakiq kankillapa manana chaynunachu kankillapa nir.

⁵ Chaymi allita yarpur, imapi uchakusha kani nir, Dyusman qashan tikrakar imanutaq punta kashaykillapanullana rurayllapa. Piru mana chaynu ruratkillapaqami nuqa shamur kastigashur chay biliru kaqkunamatapis ashuchishaq qamkunamanataqa.

⁶ Piru chay Nicolaíta runakuna * mana allinta yaçhachikuyashanta nuqa yupaylla çhiqniyashaykillapami kusa allinta yarpuchiman.

⁷ ¡Chaymi rinriyjun kaqkunaqa uyakunqallapa, Santu Ispiritu tukuy kriyiqkunata willashantaqa! Chaymi shachinakur binsikuq chaytaqa, tukuy tyimpupaq bidanchikta qumanchik chay qirupa puquyninta qarashaq. Chaqa chay qiruqami Dyuspa shumaq luryanpi kan.

Esmirna pwiblupi kriyiqkunaman iskribin

⁸ “Chay Esmirna pwiblupi kriyiqkunata rikaq angelmanmi kayta iskribiy:

Punta Kaq chay, chaynulla Tukukanan Kaq chay, wanur qashan kawsamusha chayqami kaynu nin:

⁹ Nuqami, qamkuna chay Esmirnapi kriyiqkunataqa riqsishunillapa imanumi qischakankillapa nir. Riqsishunillapapis mana imayjunchu kankillapa nir. Piru alli yaçhaymantaqami nuqapapaqqa kusa imayjun kankillapa. Yaçhanipis imanumi qamkunapapaq mana allinkunata rimanllapa nir. Chaqa paykunaqami nin: Israel runakuna kashanchikllaparayku Dyuspa kaqninkunana kanchikllapa nir. Piru chiqaptaqami dyablupa kaqninkuna paykunaqa.

¹⁰ Amami manchakunkillapachu imanum qischakarmapis. Chaqa dyabluqami qamkunamanta wakinllataqa, karsilman ima itanqallapa. Chaynu rurarmi rikashunqallapa allitachush nuqapi kriyinkillapa nir. Chaynumi dyis diyallataqa kusalata qischakankillapa. Piru nuqapi kriyishaykillapanullami, maydiya

* **2:6** Nicolaíta runakuna nirqami intrachimanchik Nicolás shutiq runa yaçhachikushanta kasuqkunapapaq. Chaqa paykunaqami yarpuqllapa Jesucristupi kriyiq karnaqashi imatapis munashanchiknulla rurar, chay yanqa dyus nishanllapakunaman ufrinda nir çhurashanllapamatapis mikuyta puytinchik, chaynulla runa kar warmi karmapis ukwan ukwan punuyta puytinchik nir.

wanunaykillapakaman shachinakunkillapa. Chaynu katkillapaqami nuqaqa kurunata rigalashurllapa tukuy tyimpu kawsaytana qushaykillapa.

¹¹ ¡Chaymi rinriyjun kaqkunaqa uyakunqallapa, Santu Ispiritu tukuy kriyiqkunata willashantaqa! Chaqa kaynumi niran: ‘Chay shachinakur tukuy mana allinkunata binsiqkunataqami, yanapatiy manana ishkay kutipaq wanurqa qischakanqanachu’ nir.

Pérgamo pwiblupi kriyiqkunaman iskribin

¹² “Chay Pérgamo pwiblupi kriyiqkunata rikaq angelmanmi kayta iskribiy:

Chay ispada kadaladunman kusa filuyjunta purichiqmi, qamkunapaq kaynu nin:

¹³ Nuqami allita yaĉhani qamkuna chay Pergamupi kriyiqkunaqa chay maypiĉhi dyablu tar mantakun chaypi tayankillapa nir. Piru chaynu karmapismi, nuqapi kriyishaykillapamantaqa mana chiqanchakashaykillapachu. Chaymi nuqapaq chiqap rimaqniy Antipasta chay dyablu tayashan pachapi wanuchitinllapa rikasha karmapis, mana chiqanchakashaykillapachu nuqamantaqa.

¹⁴ Chaynu karmapismi aykala mana allin imakunata rurashaykillaparayku kusala mana allinta yarpuchimankillapa. Chaqa qamkunamanta wakinnikillapaqashi, chay unay Balaam † mana allin nishankunata kasur kawsankillapa. Chaqa Balaamqami chay mantakuq Balacta animachiran Israel runakunata willatin, yanqa dyuskunaman ufrinda nir animalta ĉhurashanllapapa aychanta mikur, chaynulla warmi kar, runa karmapis ukwan ukwan punur ima uchakunanllapapaq.

¹⁵ Chaynullami qamkunamanta wakinkunaqa chay Nicolaíta runakuna yaĉhachikushanta [ĉhiqniyashayta] yaĉhakusha, mana chiqanchakanayanllapachu.

¹⁶ Chayraykumi allita yarpur tukuy mana allinkunata rurashaykillapataqa dijar qashan Dyusmanna tikrakayllapa. Piru mana chaynu ruratkillapaqami mana tardarchu nuqa qamkunaman shamur, chay ispada shimiymanta llushimuqllawan maqanakur limpu imanachir tukchishaykillapa.

¹⁷ Chaymi nini: ¡Rinriyjun kaqkunaqa uyakunqallapa, Santu Ispiritu tukuy kriyiqkunata willashantaqa! Chaymi chay shachinakur tukuy mana allinkunata binsiqkunataqa, qarashaq chay ‘maná’ shutiq mikuy mana rikayashanllapata. Chaynullami qushaqpis uk yuraq rumisituta. Chay rumipimi uk mushuq shuti iskribikasha. Chaytaqami mana mayqanpis riqsinchu. Ashwanmi chay mayqanĉhi aypayanqa chayla riqsinqa.

Tiatira pwiblupi kriyiqkunaman iskribin

¹⁸ “Chay Tiatira pwiblupi kriyiqkunata rikaq angelmanmi kayta iskribiy:

Dyuspa Wamran nawinmapis kusala nina miraq yupay chay, chaynulla urnupi rupachir kamakachikasha brunsi kusalata llipyaraq ĉhakiyjunqami kaynu nin:

¹⁹ Nuqami, qamkuna chay Tiatirapi kriyiqkunapaqqa allita yaĉhani tukuyula rurashaykillapakunataqa. Chaynullami yaĉhanipis imanumi nuqata munamar, kusata nuqapi kriyinkillapamapis nir. Chaymi ashwan chay punta rurayashaykillapamantaqa kananqa mana shaykuq kusala shumaqta imatapis rurarna sirbimankillapa nir yaĉhanipis.

²⁰ Piru yaĉhasha kani chay mana allinta tukushaykillapakunata. Chayshi qamkunaqa, chay warmi Jezabel shutiq ima mana allinta ruratinpis mana imatapis willankillapachu. Chay warmiqami, Dyuspa rimaqnin yupay tukunla. Chaymi ashwan mana allinta yaĉhachikur, nuqapi kriyiqkunata llullachinllapa, warmi kar manaqa runa karmapis ukwan ukwan pununanpaq, chaynulla chay yanqa dyus

† 2:14 Balaampaq mas intrakanarqa rikashun Números 25.1-3; 31.8-16.

nishanllapakunaman ufrindapaq animalta çhurashanllapata mikunanllapapaq ima nir.

²¹ Chaymi nuqaqa chay warmitaqa ayka diyallataqa dijasha kani, allita kwintata qukar Dyuspina kriyinanpaq. Piru payqami mana kasumar, chay ukwan ukwan punuyashanmatapis mana dijashalamapischu.

²² Chayraykumi chay warmitaqa kastigashaq, nanaywan kar mantanllapina usuranapaq. Chaynulla chay mayqan runakunapis chay warmiwan punuqkunapis, mana uchanta dijatinga paykunatapis kusala mana allinta rurar qischashaq.

²³ Chaynulla chay warmi yaçhachikushanta kasuqkunatapismi nuqa lisyatiy wanunqallapa. † Chaynu tukuy mana allinta ruraqkunata tukchitiymi chay tukuyula nuqapi kriyiqkunaqa kwintata qukar ningallapa: ‘Amitunchikqami tukuyula yaçhamanchikllapa imanushunqunchikpi yarpuyashanchikllapamatapis’ nir. Chaymi tukuy imata yaçhashuqllapa karmi, allita rikashurllapa imanushanaykillapapaqpis nishaykillapa.

²⁴ Piru chay Tiatira pwiblullamanta wakinkunaqami chay warmi mana allinta yaçhachishutinllapapaq mana kasushaykillapachu. Chaynulla dyablupaqa mana yaçhashaykillapata yaçhachishutinllapapis mana kasur, mana riqsishaykillapalamapischu. Chayraykumi mana mas imakunata ruray nishuyllapamatapis puytinichu.

²⁵ Ashwanmi nishaykillapa: Chay imanutaq nuqapi kriyishaykillapanullami shachinakuskunillapa, maydiya nuqa shamunaykaman nir.

²⁶ Chaymi mayqanpis chay tukuy mana allin kaqkunata binsir nuqa munashaylata shachinakur ruraqkunataqa, tukuy pachakunapi mantakunanllapapaqna çhurashaq.

²⁷⁻²⁸ Chaqa imanutaq Taytay Dyusmaqa, nuqa mantakunaypaq çhuramasha, chaynullami mantakunqallapa jyruru baranta charikurlla. Chaymi mayqantapis mana allinta tukuqtaqa manka allpata yupay limpu llampuchanqallapamatapis. Chaynullami yanapashaqpis paykunaqa imanutaq achkiyaypimaqa uk atun qullarsitu achkirachikun chaynu kananllapapaq.

²⁹ ¡Chaymi rinriyjun kaqkunaqa uyakunqallapa, Santu Ispiritu tukuy kriyiqkunata willashantaqa!

3

Sardis pwiblupi kriyiqkunaman iskribin

¹ “Chay Sardis pwiblupi kriyiqkunata rikaq angelmanmi kayta iskribiy:

Dyuspa syiti Ispiritunkunata * purichiq kaq, chaynulla chay syiti qullarta purichiq kaqqami kaynu nin:

Nuqami, qamkuna chay Sardispi kriyiqkuna imata rurashaykillapatapis yaçhani. Chaynullami yaçhanipis imanumi runakuna kusalata alabashunllapa Jesucristupi kusalata kriyinkillapa nir. Piru nuqapaqqami wanusha yupayna kankillapa.

² Chayraykumi rikçhakuq yupay kusalata shachinakur chay rurayashaykillapataqa kusa allinlatana rurayllapa. Chaqa nuqapa rikayniypi, chaynulla Taytay Dyuspa naypanpiqami imatapis mana karanta rurayashaykillaparayku wanusha yupayna kankillapamatapis.

³ Chaymi nishaykillapa: Imataçhi yaçhachishushanllapapi yarpur Taytanchik Dyusmanna qashan tikrakayllapa. Chaqa chay yaçhachishushanllapapi mana yarpur punuq yupaylla katkillapaqami manapis yarpuyatkillapa uk suwakuq yupay qamkunamanqa rikarimushaq.

† **2:23** Chay warmi yaçhachikushanta kasuqkunatapismi nuqa lisyatiy wanunqallapa nirqa intrachimayninchikta puytin, wamrankunamatapis wanunqa mana allinta rurashanrayku nir. * **3:1** Dyuspa syiti Ispiritunkuna nirqami intrachimanchik Tayta Dyuspa Santu Ispiritunqa syiti pudirniyjun nir.

⁴ Piru chay Sardis pwiblullapimi wakinllaqa manaraq raçhpanta liqwachaq yu-payqa mana allinkunata rurashallaparaqchu. Chay paykunami nuqawan maydiyapis purinqallapa yuraq intiruta mudakurna. Chaqa paykunaqami chaynu kananpaq kusala allin.

⁵ Chaymi mayqanpis shachinakur tukuy mana allin kaqkunata binsiqkunaqa yuraq intiruta mudakurna kawsanqallapa. Chaynulla chay maypiçhi tukuy tyimpupaq kawsananllapapaq librupi shutin iskribikashataqa, manami burrashaqnachu. Ashwanmi Taytay Dyuspa naypanpi chaynulla angelninkunapa naypanpimapis kusala allinpaqna riqsishaq paykunataqa.

⁶ Chaymi nishaykillapa: ¡Rinriyjun kaqkunaqa uyakunqallapa, Santu Ispiritu tukuy kriyiqkunata willashantaqa! nir.

Filadelfia pwiblupi kriyiqkunaman iskribin

⁷ “Chay Filadelfia pwiblupi kriyiqkunata rikaq angelmanmi kayta iskribiy:

Mana uchayjun kar, tukuyta chiqap kaqlata rimaq, chaynulla unay gubyirnu Davidpa ayllunmanta kar Dyuspa mantakuyninpa llabinta purichir, mayqanmi yaykunqa chaynulla mana yaykunqachu niqqami, kaynu nin:

⁸ Qamkuna Filadelfiapi kriyiqkuna tukuy allinlata rurashaykillapatami yaçhani. Chaymi naypaykillapaman chapakur rikayllapa. Chay naypaykillapapimi uk punkuta kiçhallata rikankillapa. Chaytaqami chaynu kiçhalla kananpaqqa, nuqa chaynu nisha kani. Chaymi chay kiçhalla kaqtaqa mana mayqanpis kirpayta puytinqachu. Piru qamkuna-shuypaqami, mana jwirsayjun karmapis nuqamantaqa mana pingakurlamapischu, nishushayllapalatana kasur kawsashaykillapa.

⁹ Chaymi chay dyablu nishankunata kasur, pay munashanta ruraqkunataqa, nuqa nitiy kusalata rispitar naypaykillapapi qunquringqallapa. Chaynuqami paykunaqa yaçhanqallapa qamkunapaqqa imanumi kusalata llakipashushallapa kani nir. Chaqa chay runakunaqami kusalata llullakur ninllapa: Israel runakuna karmi Dyuspa kaqninkuna kanillapa nir. Piru chiqaptaqami dyablupa kaqninkuna paykunaqa.

¹⁰ Nataq qamkuna-shuypaqami nuqapi kriyishaykillapanulla kusalata shachinakushaykillapa, michka qischakarmapis. Chayraykumi kay pachapi kusala qischakaykuna kanqa chaymanmatapis washashaykillapa. Chaqa chay qischakaykunaqami chaynuqa kanqa rikar yaçhanaypaq mayqankunashi allita nuqapi kriyinllapa nir.

¹¹ Chaymi nishaykillapa: Shamunaypaq diyaqami shipchana. Chayraykumi imata rurarpis karanlata nuqa munashaynula ruraskinkillapa. Chaynuqami chay krunataqa karantana aypankillapa, mana mayqanpis kitashutinllapanachu.

¹² Chaqa mayqanpis chay mana allin kaqta binsiqtaqami, Taytay Dyuspa pulan tukuy tyimpupaq kananpaqna nishaq. Chaymi paykunataqa Dyusta adurananllapa wasi ruripina kolumnata yupay çhurashaq. Chaynuqami paykunaqa manana maydiyapis lluqshimunqallapanachu. Chaymi chaypina Dyusniypa shutinta, unaq syilumanta shamug mushuq pwiblu Jerusalemna shutinta, chaynulla nuqapa mushuq shutiyta ima iskribishaq.

¹³ Chaymi nishaykillapa: ¡Rinriyjun kaqkunaqa uyakunqallapa, Santu Ispiritu tukuy kriyiqkunata willashantaqa! nir.

Laodicea pwiblupi kriyiqkunaman iskribin

¹⁴ “Chay Laodicea pwiblupi kriyiqkunata rikaq angelmanmi kayta iskribiy:

Tayta Dyus tukuy imata nishanta kumpliç, karanlata rimaq, allita Dyuspaq intrachikuq, Dyus nitin tukuy rikayashanllapata rurasha chayqa kaynu nin:

¹⁵ Nuqami, qamkuna chay Laodiceapi kriyiqkunapaq yaçhani tukuyta imata rurashaykillapatapis. Chaynullami yaçhanipis qamkunaqami mana qasaq, mana quñuq imapischu kankillapa nir. ¡Icharaq quñuq karpis quñuqlamana kankimanllapa! ¡Chaynulla qasaq karpis, qasaqlamana kankimanllapapis!

¹⁶ Piru qamkunaqa manami munankillapachu tukuy shunquykillapawan nuqata kasumaytaqa. Chaynu karmi tibyu yaku yupay kashaykillaparayku, mana pul-lakushuyllapata munanichu. Chaymi mana qasaq chaynulla mana quñuq kashaykillaparayku ashwan kusalata millanar gumitashaykillapa.

¹⁷ Chaqa qamkunaqami ninkillapa kusa imayjunshi kankillapa nir. Ninkillapapismi tukuy imapis munashaykillapanulla kan nir. Chaynulla manashi imaykillapapis faltashunllapachu. Piru manachu kwintata qukankillapa qamkunaqa millanaypaq, pinqaypaq, mana imayjun, syigu, liri ima kankillapa nirqa.

¹⁸ Chaymi nishaykillapa: Yanqa imakunapaq yarpunaykillapamantaqa, nuqapi kriyir michka qischakar imapis shachinakur, rantiq yupay aypayllapa chiqap kaq uru, ninapi rupar kamakashata. Chaynullami aypayllapapis kusala shumaq yuraq raçhpata. Chayna chaywan mudakur manana lirilla yupay pinqaypaqta purinaykillapapaq. Aypankillapapismi uk rimidyuta, chaywan rimidyakar allita rikakur imana purinaykillapapaq.

¹⁹ Chaymi nuqaqa mayqantapis chay munashay wamraykunataqa nanaq nanaq imatapis karanta willar kastigani. Chayraykumi ashwan tukuy chay uchakushaykikunata dijarna, Dyus munashanta ruranaykillapapaqna tikrakayllapa.

²⁰ Chaqa allita intrakayllapa: Nuqami punkuykillapamanta qayakuq yupay willashuyanillapa. Chaymi mayqanpis uyamaqqa punkunta kiçhaq yupay samachimanqa paypa shunqunpina samanaypaq. Chaynu samachiminqami paywanqa pulla mikuq yupayna tukuy tyimpupaq paywan kashaq.

²¹ Chaymi tukuy mana allin kaqkunata shachinakur binsiqkunaqa nuqawan pulla mantakuyniypina mantakunqallapa. Chaqa imanutaq nuqamaqa tukuy mana allin kaqkunata binsishayrayku Taytay Dyuswan pullana mantakunanpi mantakuni chaynulla.

²² Chaymi nishaykillapa: ¡Rinriyjun kaqkunaqa uyakunqallapa, Santu Ispiritu tukuy kriyiqkunata willashantaqa! nir”.

4

Syilupimi Dyusta aduranllapa

¹ Chaymantaqami nuqaqa unaq syiluman chapakurqa, rikaray uk punku kiçhallata. Chaymi chay punta rimaypi uk trumpita waqaqta yupay uyapashayta qashan uyaparay kaynu nimaqta: “Iqamuy kayman. Chaymantami rikachishayki tukuy ima pasanapaq chaykunamatapis” nir.

² Chaynu nir willamatini Santu Ispirituqa chay kutilla kusa shumaq imakunata rikapakuchimaran. Chaymi chay kutilla, syilupi rikaraypis uk mantakunanllapa lugarta. Chaypimi uk tasha mantakuyaq.

³ Piru chay mantakuna samanapi taqqami, kusala shumaq llipyala rumi jaspi, chaynulla chay rumi kurnalina yupay qaqlayjun karan. Nataq chay tayashan ridurninpi-shuyapaqami, inap shayaran chay ismiralda rumisitu yupay kusa llipyala.

⁴ Chaynullami chay ridurninpiqa, rikaraypis binti-kwatu (24) samanakunata. Chaykunapiqami chay binti-kwatu rukukuna taqta rikaray. Paykunaqami kusala yuraq intiru raçhpayjun, chaynulla urumanta rurakasha kurunata umakusha samayaranllapa.

⁵ Chay mantakunan tayashanmantaqami rilampayaran, kusalata kunya lanyayaran ima. Nataq naypanpi-shuypaqami, syiti bilakuna kusalata ratakuyaran. Chay bilakunaqami, Dyuspa syiti Ispiritunkuna * karan.

⁶ Chay mantakunan tayashanpa naypanpiqa mar yakuchu imaçhi karan, kristal yupay kusala chuyita.

Nataq chay samanapa yatalan ridurninpiqami, kwatru kawsaqkuna karanllapa. Paykunaqami tukuy intirunta nawiyjun karanllapa, nawpanlawta ikilawta ima.

⁷ Piru chay kawsaqkunamanta ukqami uk liyun yupay karan. Nataq chay ikillan chay-shuypaqa uk turu yupay karan. Uk-shuypaqa runa yupay qaqlayjun karan. Nataq chay kwatru kaq chay-shuypaqa atun kuchak pari q yupay karan.

⁸ Chaymi chay kwatru kawsaqkunaqa, tukuynin saysi alayjunlla karanllapa. Piru chay alankunaqami tukuy intirunta nawiyjunlla karanllapa, analawta rurilawta ima. Piru tukuyninmi unaqpis tutapis mana shaykuq kaynu niyaranllapa:

“Kusala allin, kusala allin,
kusala allinmi
mana uchayjun Amitunchikllapa
Tayta Dyus tukuy imata puytiqqa.
Chaqa paymi unaymanta karanllana.
Chaynulla kananpis kanlla.
Chaymi maydiyapis shamunqa” nir.

⁹⁻¹⁰ Chaymi imuraspis chay kwatru kawsaqkuna chay mantakuna samanapi taq tukuy tyimpu kawsaqta kusala puytiq, chaynulla kusala shumaqmi kanki nir al-abachitinga, chay binti-kwatru (24) rukukunaqa naypanpi qunqurir aduraranllapa. Chayna chay kurunankunata umakushanmatapis urqur chay mantakunan samanapa naypanman çhurar kaynu niyaranllapa:

¹¹ “Qammi Amituy, nuqakunapa Dyusniy.
Qammi tukuy tyimpupaq mantakunki.
Qammi kusala puytiq kar,
tukuy imatapis munashaykinulla rurashayki.
Chaymi qam munatki
chay rurashaykikunaqa kananpis kanlla.
Chayraykumi qamqa kusala shumaq kanki
alabakanaykipaqqa” nir.

5

Juanmi syilupi rikaran uk libru pillukashata

¹ Nuqa Juanmi chay rikapakuchimashanpi rikaray, chay shumaq mantakuna samanapi taqqami, allilaw makinpi uk libru pillukashata charikusha taqta. Chay libruqami rurinpi, ananpi ima iskribikasha karan. Piru chay pillukashaqami chaymanta chaymanta allila kirpakasha karan syiti partipi napawan.

² Chaynullami rikaraypis uk kusala puytiq ángel kusa jwirtita kaynu tapukuqta: “¿Mayqantaq puytiyanqa kay napakunawan pigakashata kiçhaytaqa?” nir.

³ Piru manami mayqanpis syilupi, pachapi, chaynulla pacha ruripi kaqkunamapis chayta kiçhar rikananlapaqmapis kaqllapachu.

⁴ Chaynu chay pillukasha libruta kiçhar, rikananlapaqmapis mana mayqanpis kashanraykumi nuqaqa kusalata waqayaray.

⁵ Piru chay kriyiqkunata rikaq rukukunamanta ukqami nimiran: “Ama waqay-nachu. Chaqa chay Judapa ayllun liyun yupay, chaynulla gubyirnu Davidmanta

* **4:5** Dyuspa syiti Ispiritunkuna nirqami intrachimanchik Dyuspa Ispiritun syiti pudirniyun nir.

kaqqami, * tukuy mana allin kaqtaqa binsishana. Paymi chay pillukar syiti partipi napakasha librutaqa kaçhachir kiçhayta puytinga” nir.

⁶ Chaymantaqami chay mantakuna samanapa, chaynulla chay kwatru kawsaqqunapa, chay rukukunapa çhaypinpiqa, rikaray uk Uyshita shaqta. Piru chay Uyshitaqami wanur kawsamusha yupay yarpuchimaran. Syiti kachuyjun, chaynulla syiti nawiyjunmi karan. Chaykunaqami intrachimanchik, Dyuspa syiti Ispiritunkuna tukuyyla pachaman kaçhamushankuna karan nir.

⁷ Chay Uyshitaqami rir, chay libru pillukashata aypamuran chay mantakuna samanapi taqpa allilaw makinmantaqa.

⁸ Chaynu aypatingami, chay kwatru kawsaqquna, chaynulla chay binti-kwatru (24) rukukunaqa tukuyin chay Uyshitapa naypanpi qunquriranllapa. Paykunaqami tukuyin arpakunata, urumanta rurakasha kupa insinsyuyjunkunata ima charikusha karanllapa. Kay insinsyukunaqami intrachimanchik Dyuspa allinla kaqninkuna mañakushan nir.

⁹ Chaymi paykunaqa mushuq takikunata kaynu nir takiyaranllapa:

“Qamlami chay pillukasha libruta aypar,
napakashanmatapis kiçhayta puytinki.

Chaqa qam wanur yawarnikita içarmi,
Tayta Dyuspaqna rantimashaykillapa
tukuy ayllukunamanta,
ukman rimaykunapi rimaqqunamanta,
tukuy pwiblukunamanta ima.
Chaynulla uklaw nasyunmanta kaqqunatapis.

¹⁰ Chaymi chay akrashaykikunataqa uk mantakuq kananpaq,
chaynulla kurakunapaq yupaymi tikrashayki Taytanchik Dyusllata sirbinanllapa-
paq.

Chaymi chay akrashaykikunaqa
tukuyyla pachakunapi mantakuq imana kanqallapa”.

¹¹ Chaymanta chapakur-shuyapaqami, achka angelkuna rimaqta uyaparay. Chay angelkunaqami chay mantakuna samanapa, chay kwatru kawsaqqunapa, chay rukukunapa ridurninpi karanllapa. Piru paykunaqami kusala manchaypaq achka karanllapa.

¹² Paykunaqami kusa jwirtita rimar kaynu niyaranllapa:

“¡Chay Uyshitatami wanuchiranllapa!

¡Chaymi payqa kusala pudirniyjun,
tukuy imata aypananpaq,
kusa yaçhayniyjun,
kusa jwirsayjun,
mantakuq ima kananpaq kusala shumaq!

¡Chaynulla kusala alabakasha
imami kanqapis!” nir.

¹³ Qashanpismi uyaparay, Dyus tukuy rurashankuna syilupi kaqquna, pachapi kaqquna, chaynulla pacha ruripi kaqquna, mar yakupi kaqquna kaynu niqta:

“¡Chay mantakuna samanapi taqta,
chaynulla chay Uyshitatami, kusata alabaypaq, imata rurashanpaq payji niyapaq!
¡Chaynullami payqa kusa mantakuq, kusa shumaq, kusa puytiq ima kanqa tukuy tyim-
pupaq!” nir.

* 5:5 Kaypaq mas intrakanarqa rikashun Isaías 11.1,10; Romanos 15.12.

¹⁴ Chaynu nitinllapami, chay kwatru kawsaƙkunaƙa niyaranllapa: “¡Chaynumi kanƙa!” nir. Chaymi chay binti-kwatru (24) rukukunaƙa † naypanllapapi qunqurir [chay tukuy tyimpu kawsaƙta] adurayaranllapa.

6

Librupa syiti partinpa napakashankunatami kiĉharan

¹ Chaymanta qashan chapakurƙa rikaray imanumi chay Uyshitaƙa chay librupa syiti napankunamanta, punta kaƙ napakasha kaƙta kiĉhaƙ qallariƙta. Chaymantami uyaparay chay kwatru kawsaƙkunamanta ukƙa, kunya yupay kusala jwirtita kaynu niƙta: “¡Shamuy!” * nir.

² Chaymi chapakurƙa rikaray uk yuraƙ kaballuta. Chay kaballupa anan taƙƙami, makinpi arkuwan flichata charikusha karan. Chaymantami quranllapa uk kurunata. Chaymi kusala puytiƙpaƙna tikrakar, riran maypipis tukuy imatapis binsinanpaƙ.

³ Chaymanta chay Uyshita ishƙay kaƙ napakashata kiĉhatinƙa, chay ishƙay kaƙ kawsaƙƙa kaynu niƙta uyaparay: “¡Shamuy!” nir.

⁴ Chaymi rikayatiy qashan yarqamuran uk kaballu. Chay kaballuƙami chupika intiru karan. Nataƙ anan taƙta-shuypaƙa kusa puytiƙpaƙ tikraranllapa. Chayna tukuyla runakuna shumaƙta tayatinllapamapis, pay ĉhiqninachitinllapa paynin paynin wanuchinakunanllapapaƙ. Chaypaƙmi kusala atun ispadata quranllapamapis.

⁵ Chaymanta chay Uyshita kimsa kaƙ napakashata kiĉhatinƙami, uyaray chay kawsaƙkunamanta kimsa kaƙ chayƙa, kaynu niƙta: “¡Shamuy!” nir. Chaymi chapakurƙa rikaray uk yana kaballuta. Nataƙ chay anan taƙ chayƙami makinpi charikusha karan uk balansata.

⁶ Chaymantami chay kwatru kawsaƙkunapa ĉhaypinmantaƙa uyaray uk rimay kaynu niƙta: “Mayqanpis uk diyata trabajashanwanƙami uk kilu triguta manaƙa kimsa kilu sibadalata rantiyta puytinƙa. Piru chay asaytiwan, binuta rantinatin-shuypaƙa ama willatkichu michkatapis rantinƙa” nir.

⁷ Chaymanta chay Uyshita kwatru kaƙ napakashata kiĉhatinƙami, uyaray chay kwatru kaƙ kawsaƙƙa kaynu niƙta: “¡Shamuy!” nir.

⁸ Chaymi chapakurƙa rikaray aya rupay yupay uk qarwalla kaballuta. Nataƙ chay anan taƙƙami shutiƙ, “Wanuy”. Chaypa ikintaƙami shamuyaƙ uk. Payƙami ayakunapa tanan chay karan. Chaymi chaytaƙa pudirta quran, tukuy pachamanta kwarta partin kaƙta wanuchinanpaƙ guerrakunawan, mallaƙwan, qishaywan, chaynulla kay pachapi kaƙ kusala manchaypaƙ animalkunawan ima.

⁹ Chaymanta chay Uyshita sinku kaƙ napakashata kiĉhatinƙami, altarpa ĉhakinpi rikaray Dyuspa shumaƙ rimayninta parlakur shumaƙta kawsashanrayku wanushakunapa almankunata.

¹⁰ Chaymi paykunaƙa, kusala jwirtita kaynu niyaranllapa: “Kusala puytiƙ, kusa allin, imatapis karanta ruraƙ Taytayllapa Dyus, ĉmaydiyataƙ rikar yaĉhayanki kanƙa tukuyla chay runakuna imata rurashankunataƙa? ĉMaydiyataƙ paykunatapis wanuchiyanki kanƙa wanuchimashanllaparaykuƙa?” nir

¹¹ Chaynu nitinllapami yuraƙ raĉhpakunata quranllapa. Chaynullami willaranllapapis, samaskiyllaparaq uk tyimpullataƙa, Jesucristupaƙ qamkuna yupaylla uknikikuna yaĉhachikuƙkunata wanuchinanllapakaman nir.

† 5:14 Binti-kwatru rukukuna nirƙami intrachimanchik tukuyla chay Israel pwiblumanta kriyiqkunata rikaƙkunapaƙ. Paykunaƙami karan Amitunchik Jesucristupa 12 apustulninkuna, chaynulla Israel runakunapa 12 ayllunkuna ima nir. * 6:1 Wakin iskribikashakunapiƙami “Shamur rikay” nin.

¹² Chaymanta chay Uyshita saysi kaq napakashata kiçhatinga, chapakur rikaray kusala saqrata pacha kuyuqta. Chaymi rupaymapis yana intirupaq tikrakaran, imanutaq wanutinllapa lutu raçhpata yakakunllapa chaynu. Nataq killa-shuypaqa, chupika intirupaq tikrakaran, yawar yupaylla.

¹³ Chaynulla qullarkuna-shuypaqa syilumanta ratamuran pachaman, imanutaq kusala jwirti wayra shamutinmaqa llullu iguskunamapis ratamun chaynu.

¹⁴ Chaymi syilumapis chinqaran uk papil pillukaq yupay. Chaynullami mar yaku çhaypipi pacha kaqkuna, chaynulla tukuyta sirkakuna imamapis, chay kashanmantaqa uklawman ashuranllapa.

¹⁵ Tukuy pachapi mantakuqkunaqami, sirkakunapa qichqankunapi, maçhaykunapi ima pakakuranllapa. Paykunaqami tantakar kusa puytiqkunawan, suldadukunapa mantaqninkunawan, kusa nisha runakunawan, kusa imayjun kaqkunawan, sirbikuqkunawan, mana sirbikuqkunawan ima pakakuranllapa.

¹⁶ Chaymi chay sirkakunata, qaqakunata imaqa niyaqllapa: “¡Anayllapaman ratamur pakamayllapa chay mantakuna samanapi taqpa naypanmanta, chaynulla chay Uyshita piñakushanmanta ima!

¹⁷ Chaqa paykuna kastigakunanpaq diyaqami çhamushana. ¿Mayqannari shachinakuyta puytinga paypa kastigunmantaqa?” nir.

7

Israelmanta kriyiqkunatami uk ángel siyaran

¹ Tukuy chaykunata rikashana karqami, rikapakuyniypiqa qashan rikaray, kwatru angelkuna, nortilawpi, surlawpi, estilawpi, oestilawpi shaqta. Paykunaqami wayrata arkayaranllapa pachaman, mar yakuman, chaynulla qirukunamanpis ama pukakamunanpaq.

² Chaynullami rikaraypis uk ángel rupay iqamunanlawmanta shamuqta. Chay angelqami chiqap kawsaq Dyuspa siyunta charikusha karan. Nataq chay kwatru angelkuna-shuypaqami pudirta ayparanllapa pachata, mar yakuta ima mana allinkunata rurananllapapaq. Chaymi chay ángel siyuta charikusha shamuqqa, kusala jwirtita qayakur chay wakin angelkunataqa kaynu niran:

³ “Amaraqmi pachata, mar yakuta, qirukunatapis mana allinkunataqa rurankilaparaqchu. Chaqa manaraqmi Dyusninchikpa sirbiqninkunapa urkunpi siyuta çhuranillaparaqchu” nir.

⁴ Chaymanta-shuypaqami uyaparay: Tukuyta Israel ayllukunamanta siyakasha kaqkunaqa 144,000 karanllapa nir. Kaynumi karanllapa:

⁵ Judapa ayllunmanta
12,000,

Rubenpa ayllunmanta
12,000,

Gadpa ayllunmanta
12,000,

⁶ Aserpa ayllunmanta
12,000,

Neftalipa ayllunmanta
12,000,

Manasespa ayllunmanta
12,000,

⁷ Simeonpa ayllunmanta
12,000,

Levipa ayllunmanta
12,000,

Isacarpa ayllunmanta
12,000,
8 Zabulonpa ayllunmanta
12,000,
Josipa ayllunmanta
12,000,
Benjaminpa ayllunmantapis
12,000 ima.

Kusala achka yuraq intiru raçhpayjunkuna

9 Chaymanta chapakurqami rikaray, mana yupaymatapis puytiypaq kusala manchaypaq achka runakunata. Paykunaqami uklaw nasyunkunamanta, ukman ayllukunamanta, ukman rimaypi rimaqkunamanta, tukuy pwiblukunamanta ima karanllapa. Paykunaqami shayaranllapa chay mantakuna samanapa naypanpi, chay Uyshitapa naypanpi ima. Tukuyninmi yuraq intiru raçhpayjun, chaynulla chay ramus shutiq qirupa rapranta charikushalla karanllapa.

10 Chaymi kusala jwirtita kaynu niyaranllapa:
“¡Taytanchikllapa Dyus
mantakunan samanapi taq,
chaynulla chay Uyshitami
washamashanchikllapana!” nir.

11 Piru chay angelkunaqami tukuynin chay mantakuna samanapa ridurninpi, chay rukukunapa, chaynulla chay kwatru kawsaqkunapa ridurninpi shayaranllapa. Chaymantaqami tukuyninllapa chay mantakuna samanapa naypanpi qunquriranllapa, umanllapamatapis pachaman çhachinanllapakaman. Chaynumi Dyustaqa aduraranllapa,
12 kaynu nir:

“¡Chaynumi kanqa!
Dyusninchikqami tukuy tyimpu
alabakasha kanqa.
Chaqa payqami kusa shumaq,
mantakuq,
kusa yaçhaq, payji nikasha,
kusa riqsikasha,
chaynulla kusala puytiq, jwirsayjun ima.

¡Chaynumi kanqa!”

13 Chaymantami chay rukukunamanta ukqa tapumaran: “¿Mayqankunataq kay yuraq intiru raçhpayjunkunaqa? ¿Maymantataq shamushallapa kanqa?” nir.

14 “Qammi yaçhayanki Taytituy” niray. Payqami nimiran:
“Kaykunaqami kay pachapi michka kusala manchaypaq qischakaykuna katinmapis kriyishannulla shachinakur pasaran chaykuna. Paykunaqami raçhpanllapataqa, Uyshitapa yawarninwan paqar yuraqchashallapa.

15 Chayraykumi,
Tayta Dyus tar mantakunan naypanpiqa shayanllapa.
Chaqa paykunaqami unaqpis, tutapis
Dyusta adurananllapa wasipi paytaqa sirbinllapa.
Nataq chay mantakuna samanapi taqqa,
maydiyapis pullanllapa kar
tukuy imamantapis washan paykunataqa.

16 Chaymi paykunaqa manana qischakanqallapanachu mallaqpaq, yakupaqmapis.
Chaynulla manami rupaylamapis çhasyanqallapanachu.

Kalurmapismi manana qillakachinçanachu.

¹⁷ Chaqa Uyshita, chay mantakuna samanapa çhaypinpi kaqqami, uyshitakunata yupay michinça.

Chaymi mayta ritinllapapis paykunapa pullan kar, apar chay chuyala yakitu tukuy tyimpu kawsachikuqta upyachinça.

Chaynuçami Dyus yanapatin, manana maydiyapis waçançallapalamapischu”.

8

Syiti napakashata chaynulla urumanta rurakasha insinsyiru

¹ Chaymanta chay Uyshita chay syiti kaq napakashata kiçhatinça, midya urata yupay syilupiça tukuy uyarala kidaranllapa.

² Chaymantaçami, rikaray syiti angelkuna Dyuspa naypanpi shaqta. Chaymi chay angelkunataça syiti trumpitakunata çuranllapa.

³ Chaymantami çashan uk ángel, urumanta rurakasha insinsyu quntachikunanta charikusha shamur, altarpa naypanpi sharan. Chaymi achka insinsyuta çuranllapa, chay urumanta rurakasha altarpa naypanpi quntachikunanpaç. Chay altarçami, Dyus tar mantakunan naypanpi karan. Chaymi Dyuspa tukuyla allin kaqninkuna mañakutin ima, pullan quntachikuranllapa chay insinsyutaça.

⁴ Chaynu ruratinllapaçami, insinsyupa quntayninça, chay angelpa makinmantaça Dyus kayashankaman iqaran, Dyuspa tukuy allin kaqninkuna mañakuyashanwan pulla.

⁵ Chaymantami chay angelça insinsyiruta aypar, chay altarpi nina kusalata miraçta çhaçaran. Chaymantami pachamanna itakamuran. Chaymi kusalata kunyaran, lanyaran, rilamparan, chaynulla pachamapis ukman saçrata kuyuran ima.

Angelkunami syiti trumpitakunata waqachiran

⁶ Chaymantaçami chay syiti angelkuna, syiti trumpitakunata purichiçkunaça, waqachinanpaç kamakaranllapana.

⁷ Chaymi chay punta kaq angelça, trumpitanta waqachiranna. Chaynu waqachitinçami, pachamança ratamuran kusa jwirti granisu, ninawan yawar piçhukasha ima. Chaymi kay pachapa kimsa kaq partinmanta ukta, chaynulla chay muntikunapa kimsa kaq partinmantapis ukta, tukuyla chiçyaçlla qiwakunamatapis limpu rupachir tukchiran.

⁸ Chaymanta chay ishkaç kaq ángel trumpitanta waqachitin-shuypaça mar yakuman ratamuran, uk atun sirkapi nina ratakuç yupay. Chaymi chay marpa kimsa kaq partinmanta ukça limpu yawar intirupaç tikrakan.

⁹ Chaynumi mar yakupi tukuy kawsaçkunamanta kimsa kaq partinmanta ukça, limpu wanuran. Chaynulla tukuy barkukunamanta kimsa kaq partinmanta ukça, limpu pakikar ima tukukan.

¹⁰ Chaymantami chay kimsa kaq angelpis trumpitanta waqachiranna. Chaymi kusala atun qullar, nina ratakuç yupay syilumanta ratamuran, tukuy riyukunapa, chaynulla yaku nasimunankunaman kimsa kaq partinmanta ukman.

¹¹ Chay ratamuç qullarçami shutiç “Ayaç”. Chaymi chaynu yakuman ratamushan-rayku tukuy yaku kaçkunapa kimsa kaq partinmanta ukça, ayaç intirupaç tikrakan. Chaymi, kusa achka runakuna wanuranllapa.

¹² Chaymanta chay kwatru kaq angelpismi trumpitanta waqachiranna. Chaymi rupaypa kimsa kaq partinmanta ukça limpu dañakaran. Chaynulla killapa kimsa kaq partinmanta uk, qullarkunapa kimsa kaq partinmanta ukpis limpu dañakaran. Chaymi chay kimsa kaq partinmanta ukça limpu tutaparaç intiru kidaran. Chaynu karmi unaçpis tutapis kimsa kaq partinmanta ukça mana achkirachikuranllapachu.

¹³ Chaymanta chapakurqa, uyaparay atun kuchak * syilupa chaypinta parir rir kusa jwirtita kaynu niqta: “¡Ay, ay, ay, pachapi kawsaqkuna, imanangallaparaq chay kimsa faltaq angelkuna trumpitanta waqachitinllapaqa!” nir.

9

¹ Chaymanta chay sinku kaq ángel trumpitanta waqachitin, chapakurqami rikaray uk qullar syilumanta pachaman ratamushata. Chaymi chay qullartaqa manchaypaq uchkururipa llabinta quranllapa.

² Chaymantami chay qullarqa kiçharan chay manchaypaq uchkupa punkunta. Chaymi chay uchkumantaqa quntay lluqshimuran uk urnumanta yupay. Chaynu lluqshimurmi, rupayta chaynulla tukuy intiruta limpu llantu intirupaq tikraran.

³ Chaynulla chay quntaymantaqami, atun tintikuna yarqur tukuy pachata shikwakaran. Piru chay tintikunaqami, imanutaq alakranmaqa kanimançhik chaynu kanikunanpaq niran.

⁴ Chaymi chaykunataqa kay pachapi tukuy qiwakunata, chiqyaraqkunata, qirukunata imaqa ama imanachinanlapaqmapischu niranllapa. Ashwanmi Dyuspa siyunwan urkunpi mana siyakasha chaykunata imanachinanpaqmapis niranllapa.

⁵ Piru chaynu runakunata kanirmapis, manami wanuchinanpaqchu niran. Ashwanmi chaynu kanishanrayku sinku misista nanaywan kusalata qischakananpaq niran. Chaqa chay tintikuna kanimashaqashi kusalata nanananpaq karan, imanutaq alakran kanimashamaqa kusalata nanan chaynu.

⁶ Chaymi chay diyakunapiqa runakunaqa qischakashanrayku kusalata wanuyta munangallapa. Piru manami wanunqallapachu. Chaqa wanuymapismi paykunamantaqa ashur, mana dasqa çhamunqachu.

⁷ Chay atun tintikunaqami, imanutaq kaballukunamaqa guerrapi maqanakunanpaq kamakanllapa chay yupay karan. Chaynulla urumanta rurakasha kurunata umakusha yupay karanllapa. Nataq qaqlankunaqami uk runapa qaqlannu karan.

⁸ Aqchan-shuyupaami warmipa aqchan yupay karan. Kirunkuna-shuyupaqa liyunpa kirun yupay.

⁹ Kwirpuntaqami, jyirrumanta rurakashawan arkakusha yupay karan. Nataq paritingami alankunaqa waqayaq, imanutaq bistyakunamaqa karritakunata aysaçhakur guerraman ritin kusalata çhalaqyanllapa chay yupay.

¹⁰ Çhupan-shuyupaami, kusala kashayjun karan, alakranpa çhupan yupay. Chaymi chay çhupanwan, mayqantapis mana allinta ruratinga, sinku misista qischakananpaqqa karan.

¹¹ Chay atun tintikunata mantaqqami kusala manchaypaq uchkururipi mantakuq ángel karan. Chay angeltami hebreo rimaypiqa ninllapapis, *Abadón*. Nataq griego rimaypi-shuyupaqa ninllapa, *Apolión* * nir.

¹² Ayayay, chay saqra qischakay kananpaq karan chayqami, pasanna. Piru faltanraqmi ishkay mas qischakaykunaqa.

¹³ Chaymantami chay saysi kaq angelqa trumpitanta waqachiranna. Chaymi uyaray uk rimayta, chay urumanta rurakasha altarpa qichqankunapi kwatru kachukuna karan chaypa chaypinmanta. Chay altarqami, Dyuspa naypanpi karan.

¹⁴ Chaymi chay rimayqa chay saysi kaq ángel trumpitanta charikushataqa kaynu niran: “Riyu Eufratespa qichqanpi kwatru angelkuna watarayan chaykunata kaçhay” nir.

¹⁵ Chaymi chay kwatru angelkunataqa kaçharanna. Chaynumi paykunaqa tukuy intiruta rir kimsa kaq runakunamanta uk kaq partitaqa wanuchikunanpaq. Chaqa

* **8:13** Kuchakpaqqa wakin iskribikashakunapiqa ángel ninllapa. manchik wanuchir tukchikuq nir.

* **9:11** Abadonwan, Apolionqami intrachi-

Tayta Dyusqami chay angelkuna kaçhakar wanuchikunanpaqqa unaylla urata, diyata, misista, añumatapis akrashana karan.

¹⁶ Chaymantami uyaparay chay kaballupi suldadukuna puriqkunaqa michkami karan nirmapis. Chaqa dusyintus miyunmi (200'000,000) karanllapa.

¹⁷ Chaynumi imanutaq rikaray chay kaballukunata chaynullami rikaraypis chay kaballupa anan taqkunatapis. Chay kaballupa anan kaqkunaqami, qasquntaqa arkakusha karanllapa klaru chupika, yana asul chaynulla qarwa imawançhi. Chay kaballupa umankuna-shuypaqa, liyunkunapa uman yupay karan. Nataq aqrunmanta-shuypaqa lluqshiyaran ninawan, asufripa quntaynin.

¹⁸ Chaymi tukuy kimsa kaq kawsaqkunamanta uk partinqa wanuranllapa chay kimsa manchaypa kastigukunawan. Chaqa chay kaballukunapa aqrunmanta lluqshimuq nina, quntay, asufri imari wanuchiqa chay runakunataqa.

¹⁹ Piru manami chaykunalachu wanuchikuq. Ashwanmi chay kaballukunapa çhupan largu kuru yupay kaq imami kanir wanuchiqa runakunataqa.

²⁰ Piru wakin runakuna, kay qischakaykunawan mana wanusha kaqkunaqa, manami dijashallapachu chay mana allin rurayninllapataqa. Chaqa paykunaqami dyablukunata aduranllapa. Chaynulla chay yanqa dyus nishanllapakuna, urumanta, platomanta, brunsimanta, rumimanta, qirumanta rurakasha kar, mana puriq kaqta, mana uyakuqta, mana rikakuqta ima aduranllapa.

²¹ Chaymi paykunaqa mana imalapimapis kambyakarchu suwakurlla, wanuchikurlla, wasqakurlla, chaynulla warmi, runamapis masayjun mana masayjun karmapis ukwan ukwan punurlla ima kawsanllapa.

10

Uk angelmi libru pillukashawan

¹ Chaymantami rikaraypis uk ángel kusala pudirniyjunta. Chay angelqami unaq syilumanta ishkimuyaran puktaypa rurinlata. Chay angelpa umanpiqami uk inap karan. Nataq qaqlan-shuypaqa llipyarayaran rupay yupay. Çhankankuna-shuypaqa, nina ratakuq yupay karan.

² Charikushami karan pillukaq taksha libritu kiçhallata. Chaymantaqa allilaw çhakintaqa shachiran mar yakuman. Nataq ichuqlawta-shuypaqa shachiran pachaman.

³ Chaymantami kusala jwirtita qayçhakuran, uk liyun yupay. Chaynu qayçhakushana katinmi, kunyapis syiti kuti kusala jwirtita lanyaran. Chaynu lanyatinmi uyaparay rimaykunata chay kunyakunamantaqa.

⁴ Chaymanta chay syiti kunyakuna pasatinga, chay uyapashaytaqa iskribiq çhurakaray. Piru chay ratullami uyaparay unaq syilumanta uk rimay kaynu nimaqta: “Chay kunya nishantaqa, amami iskribinkichu. Ashwanmi qamla yaçhanki” nir.

⁵ Chaymantami chay ángel uk çhakinta mar yakuman chaynulla uk çhakinta pachapi shachisha chayqa, allilaw makinta unaq syiluman alsaran.

⁶ Chaymi, tukuy tyimpu kawsaq Dyuspa shutinta rimar juraran. Chaqa chay tukuy tyimpupaq kawsaq chay-ari syiluta, pachata, mar yakuta, tukuy ima kaqkunatapis ruraran. Chaymi kaynu niran: “Dyus imata rurananpaq chayqami manana maychu shamunanpaqqa.

⁷ Chaqa chay tyimpu çhamutin chay syiti kaq ángel trumpitanta waqachitingami, kumplikashana kanqa Dyus imataçhi payla rurananpaq yarpusha karan chayqa. Piru chaypaqqami Tayta Dyusqa unayllana intrachisha karan chay paypa kaq sirbiqninkunata, rimaqninkunata imaqa”.

⁸ Piru chay unaq syilumanta rimayta uyapasha karay, chayqami qashan kaynu nimiran: “Chay ángel uk çhakinta mar yakupi chaynulla uk çhakinta pachapi shachisha chay, pillukaq taksha libritu kiçhakasha chayta charikushanta, rir aypay” nir.

⁹ Chaymi rir mañaray chay angeltaqa chay pillukaq taksha libritutaqa qumananpaq. Piru payqa nimiran: “¡Kaypi! Aypar mikuy. Chaqa kayqami shimikiqiqa kusala mishki ñukñu kanqa. Piru shunquykipi-shuypaqa kusalata ayanqa” nir.

¹⁰ Chaynu nimatinmi, chay libritutaqa aypar mikuray. Chaymi, shimiypiqa myil yupay kusala mishki karan. Piru shunquypi-shuypaqa kusalata ayaq qallariran.

¹¹ Chaymantaqa nimiran: “Qashanmi parlakunki Tayta Dyusqa imanururayanqa chay achka pwiblukunata, chaynulla uklaw nasyonmanta kaqkunata, uk rimayta rimaqkunata, chay mantakuqkunata imaqa” nir.

11

Ishkay runakunami Dyuspaq parlakunllapa

¹ Chaymantaqami uk largu bara kañata yupay midikunaypaq qumaran. Chaymi kaynu nimiranllapa: “Rir, Dyusta adurananllapa wasita, altarnintinta, midiy. Chaymantami, yupankipis michkashi chaypi aduraqkunaqa nir.

² Piru amami, Dyusta adurananllapa wasipa pampa kaqtaqa midinkichu. Chaqa tukuy chaykunataqami qusha kani mana Israel runakunata. Chaymi kwarintay-dus (42) misista saruchar purinqallapa, chay kusala shumaq Jerusalén pwiblutaqa.

³ Chay tyimpullapimi nuqapis kaçhashaq ishkay runakuna saqalla raçhpata yakakushata, paykuna nuqapaq rir yaçhachikunanpaq mil dusyintus sisinta (1,260) diyakunata”.

⁴ Piru Dyuspa chay ishkay rimaqninkunaqami intrachimanchikllapa Tayta Dyus tukuy la kay pachapa amunpa naypanpi ishkay ulibu qirukuna * chaynulla chay ishkay bilirukuna shayaran chaypaq.

⁵ Chaymi mayqanpis kay ishkay runakunata çhiqnir mana allinta ruraninga paykunapa shiminmanta kusala achka nina llugshimuqmi rupachir tukchinqa. Chaynullami mayqanpis paykunata mana allinta ruranaqkunaqa wanunqa.

⁶ Chaqa chay ishkay runakuna, Dyuspaq yaçhachikuqkunaqami, kusala pudirniyun kashanrayku, chay yaçhachikuyashanllapa tyimpuqa ama tamyamapis ishkinanpaq syilumatapis kirpanqallapa. Chaynullami pudirniyunpis, yakuta yawarpaq tikrananpaq, kay pachapi kaqkunata michkatapis paykuna munashannulla riqchaq qis-chakaykunawan qischananpaq ima.

⁷ Piru Dyuspaq yaçhachikur tukchishana katinllapaqa, uk kusala saqra munstru † chay kusala manchaypaq uçku rurimanta yarqamur, chay ishkay runakunapa ikinpi purir binsir munashannulla wanuchinqallapa.

⁸ Chaymi chay wanushakunapa kwirpunqa, Jerusalén pwiblupa kallikunapi chutarar kidanqa. Chaqa chay pwiblullapimi Amitunchiktapis wanuchiranllapa. Chaymi chay pwiblutaqa Sodoma, chaynulla Egipto pwibluta yupayna riqsinqallapa.

⁹ Chaynu wanutinllapami kimsa diya-y-midyuta, tukuy la pwiblumanta runakuna, ukman ayllukuna, ukman rimaypi rimaqkuna, uklaw nasyonmanta runakuna ima rikanqallapa chay wanushakunapa kwirpuntaqa. Chaymi mana munanqallapalamapischu mayqanpis chay wanushakunapa kwirpunta pampananllapataqa.

¹⁰ Chaqa ashwan kay pachapi kawsaqkunamaqa kusalata aligriyanqallapa chay ishkay runakuna wanushanllaparaykuqa. Chaymi ashwan ukninpis ukninpis imakunata rigalanakunqallapa kay qischamaqninchikkunaqami wanushallapana nir.

¹¹ Piru kimsa diya-y-midyumantaqami, Tayta Dyusqa chay wanushakunataqa qashan kawsachimuran. Chaymi tukuy la rikaqkunaqa kusalata manchakuranllapa.

* **11:4** Mas intrakanarqa rikashunllapa Zacarías 4.11-14. † **11:7** Munstru nirqami intrachimanchik uk runa dyablupa yarpuyinwan kar, Amitunchik Jesucristupa kuntran kaqpaq. Mas intrakanarqa rikashunllapa: Apocalipsis 13.1-8; 2 Tesalonicenses 2.1-12, Daniel 7.26-27.

¹² Chaymantaqami chay ishkay runakuna, Dyuspaq yaçhachikuqkunaqa, unaq syilumanta uk kusala jwirti rimayta uyaparanllapa, kaynu niqta: “¡Iqamuyllapa kayman!” nir. Chaynu nitinmi, puktaypa rurinlata iqaranllapa syilumanqa. Chaymi chay tukuyta çhiqniqninkunaqa rikaranllapa.

¹³ Chaymi chay kutilla kusalata pacha kuyuran rajakanankaman. Chaynu pacha kuyutinmi, Jerusalén pwiblupa dyis partin kaqmanta ukqa limpu rataran. Chayraykumi syiti mil (7,000) runakuna wanuranllapa. Nataq wakinkuna kawsaqlla kidaqkunaqa, kusata manchakurllapa ima unaq syilupi Taytanchikllapa Dyusta kusalata alabaranllapa.

¹⁴ Ayayay, chay ishkay kaq kusala saqra qischakaykunaqa pasanna. Piru chay kimsa kaq saqra qischakay shamunanpaqqami, manana maychu.

Syiti kaq angelmi trumpitanta waqachiran

¹⁵ Chaymantami chay syiti kaq angelpis trumpitantaqa waqachiranna. Chaymi uyaparanllapa unaq syilupi kusala jwirti rimay kaynu niqta:

“Kananmantaqami kay pachapiqa Amitunchik Dyusqa, Akrashan Cristunlawanna tukuy tyimpupaqna mantakunqa” nir.

¹⁶ Chaymi Tayta Dyuspa naypanpi chay binti-kwatru (24) rukukuna chay mantakuna samanapi taqkunaqa qunqurir pachakaman pukçhitar Dyusta aduraranllapa,

¹⁷ kaynu nir:

“Amituyllapa Tayta Dyus,
qammi tukuy imata rurayta puytinki.
Chaymi payji nishunillapa.

Chaqa qammi unaymanta kashaykillana.
Chaynullami kananpis kankilla.
[Chaymi maydiyapis shamuyanki kanqa].

Chaynu karmi pudirnikiwan
tukuy intirupi mantakuq qallarishaykina.

¹⁸ Piru wakin nasyunkunamanta runakuna
qampi mana kriyiqkunaqami kusalata piñakuranllapa.

Chaymi qampis piñakushaykirayku
tukuyлата rikar yaçhar kastiganaykipaq diyaqa çhamushana.

Chaynu karmi wanushakunamatapis
rikar yaçhayankina.

Nataq qampaq rimaqkunata,
kusa allin kaq akrashaykikunata,
chaynulla qamta manchar sirbishuqkuna atun kaqkunata,
taksha kaqkunamatapismi
kusala allintami rurashayki ninki.

Piru tukuy mana allinkunata ruraqkunata-shuypaqami
tukuy tyimpupaqna kastiganki” nir.

¹⁹ Chaymantaqami unaq syilupi, Dyusta adurananllapa wasiqa kiçhakaran. Chaymi chay ruripiqa rikaray, chay unay rukunchikllapawan tratuta rurashanllapa kufri shu-tiq kajunta. Chaymantami kusalata rilamparan, kunyaran, lanyaran ima. Chaynullami kusalata pacha kuyuran, granisu ishkiran ima.

12

Uk warmimi dragonwan pulla

¹ Chaymantaqami unaq syilupiqa, kusala ukman siñal rikariran. Chaymi rikaray uk warmita. Chay warmiqami, rupaypa çhaypinpi, rupayta mudakusha yupay karan.

Nataq killa-shuypaqami êhakinpi karan. Chaynulla uk kurunata umakushami karan. Chay kurunapiqami dusi qullarkuna karan umanpiqa.

² Chay warmiqami ruriyjun karan. Chaymi wamrakunanpaq nanayninwan qis-chakar kusalata qayêhakuyaran.

³ Chaymantami syilupiqa qashan uk siñal rikariran: Chayqami uk kusala atun dragon, kusa chupika intiru rikariran. Chay dragonqami syiti umayjun, dyis kachuyjun karan. Chaynulla kada umanpiqami kurunata umakushalla karan.

⁴ Chay dragonqami, êchupanwanqa unaq syilupi qullarkunataqa kimsa kaq partinmanta uktaqa pachaman itakamuran. Chaymantami chay dragonqa chay warmi wamrakustunanpaq karan chaypa naypanpi sharan. Chayna chay wamritu nasikutinga chay kutilla mikunanpaq.

⁵ Chaymantami chay warmiqa ullqituta wamrakusturan. Chaymi chay wamrituna tukuyula pachapi mantakuyanqa, jyirru baranta charikur. Piru chay warmitaqami, wamritunta kitaran. Chaymantami chay wamritutaqa, aparanaq unaq syilupi Dyus chay mantakunan samanapi tayashanpa naypanman.

⁶ Nataq warmi-shuypaqa alsakaran uk chunllaqlla lugarman. Chay lugarpimi Tayta Dyusqa kamkachishana karan uk lugarsituta chaypi kidananpaq. Chayna chay lugarpiga mil dusyintus sisinta (1,260) diyata qarananllapapaq.

⁷ Chaymantaqami unaq syilupiqa kusalata maqanakuranllapa: Dyusninchikpa angelnin Miguelmi wakin angelninkunawan maqanakuranllapa chay dragonwanqa. Chaynulla chay dragonpismi angelninkunawan karan.

⁸ Piru dragonqa manami binsikuyta puytiranchu. Chaynulla unaq syilupiqami manana lugar karanchu paykunapaqqa.

⁹ Chaymi unaq syilumantaqa chay kusala atun dragontaqa pachaman itakamuranllapa. Chay dragonqami, unay largu kuru kaq chay karan. Chay payllami Satanás dyablupis. Chay paymi tukuyula pachapi kawsaqkunataqa ingañar purin. Chaymi chay dyablutaqa tantar angelninkunawan pullata kay pachaman itakamuranllapa.

¹⁰ Chaymantami unaq syilumanta kusala jwirti rimay kaynu niqta uyaparay: “Êhamushanami washakanallapapaq uraqa.

Chaymi Dyusninchikna tukuy pudirinwan mantakunqa,

Akrashan kusala puytiq Cristunwan pullana.

Chaqa chay ukninchikkunata uchachar puriq
chaytaqami itakamushana Dyusninchikqa.

Chaqa chayqami, unaqpis tutapis

Dyusninchikpa naypanpiqa kriyiqkunata uchachaqa.

¹¹ Piru chay ukninchikllapakunaqami

chay Uyshitapa yawarsitun êchakashanpi kriyishanllaparayku,

chaynulla Dyusninchikpa rimayninta mana دچار parlakushanllaparayku ima binsishallapa.

Chaqa paykunaqami, wanuchinatinllapamapis,
mana manchakuranllapachu.

Chaymi ashwan wanuypaq katinmapis
wanunanllapapaqqa listuna karanllapa.

¹² Chayraykumi kananqa,

¡syilukuna kusata aligriyayllapa!

¡Chaynulla unaq syilupi kawsaqkuna,
kusata aligriyayllapa!

¡Piru imanangallaparaq

chay pachapi, mar yakupi kawsaqkunaqa!

Chaqa dyabluqami

mananashi payqa achka tyimputanachu kawsayanqa nir yaçharqa, kay pachaman itakamutinllapa shamusha kusalata piñakur qamkunata qisçashunanllapapaq”.

¹³ Chay dragonta kay pachaman itakamutinllapaqami, chay warmi, ullqituta wamrakustusha karan chaypa ikinta riran mana allinta rurananpaq.

¹⁴ Piru chay warmisitataqami kuchakpa ishkay kusala atun alankunata quranllapa, maypiçhi Dyus, lugarta paypaq kamkachisha karan, chayman parir rinanpaq. Chayna chay largu kuru yupay dragonmantaqa alsakananpaq. Chaqa chay lugarpiri kimsa añuy-midyuta qarananllapapaq karan.

¹⁵ Chaymi ashwan chay largu kuru yupay dragonqa agrunmanta kusala achka yakuta itakuran, chayna riyupaq tikrakar chay warmitaqa aysaçhananpaq.

¹⁶ Piru pachami chay warmitaqa yanaparan. Chaqa pachaqami kiçhakar, chay dragon agrunmanta riyuta itakushantaqa limpu upyaq yupay chakichiran.

¹⁷ Chaynu pasatinmi, ashwan chay dragonqa kusalata chay warmiwanqa piñakuran. Chaymi chay warmita mana imanupis ima mana allinta rurayta puytiranchu. Chaymi ashwan chay warmipa wakin ayllun kaqkuna, Dyus mantakushankunata kasur, Jesucristulapi kunfyakar, paypaq yaçhachikuqkunatana qisçhaq qallariran.

¹⁸ Chaymantaqami chay dragonqa, rir mar yakupa manyanpi shar kidaran. *

13

Ishkay munstrukuna

¹ Chaymantaqami rikaray uk manchaypaq munstru, mar yakumanta iqamuqta. Piru chayqami syiti umayjun, dyis kachuyjun karan. Chaynulla kada kachunpi uk kurunata çhurakushalla karan. Nataq chay kada umankunapiqa, kusala mana allinkuna iskribikasha rimayaq Dyuspa kuntranta.

² Chay manchaypaq munstrutaqa, nuqa rikaray chayqami, uk mishi puma yupay karan. Chaqa çhakinkunamaqa usupa çhakin yupay karan. Nataq agrun-shuypaqa liyunpa agrun yupay karan. Piru chay manchaypaq dragonmi, chay manchaypaq munstrutaqa pudirninta quran, kay pachapiqa kusala mantakuq kananpaq.

³ Chay manchaypaq munstrupa uk umanqami wanunanpaq yupay lisyakasha karan. Piru chay lisyakashanqami alliyaran. Chaymi chayta rikar, tukuyula kay pachapi kawsaq runakunaqa chay munstrumanta kusalata dispantakar, paylatana kasur kawsaranllapa.

⁴ Chaymi chay kusala manchaypaq dragontana aduraq qallariranllapa. Chaqa chay dragon-ari pudirta qusha karan chay manchaypaq munstruta. Chaymi chay manchaypaq munstrutaqa kaynu nir aduraranllapa: “¿Mayqanna kay manchaypaq munstru yupayqa kanqa? ¿Mayqanna paywanqa shachinakuymatapis puytinga?” nir.

⁵ Chaynullami chay manchaypaq munstrutaqa, Dyus dijaran “Kusa kani” nir ima kusala saqra mana allinkunata paypaq rimananpaq. Chaynullami dijaranpis payna mantakunanpaq kwarintay-dus (42) misista.

⁶ Chaymi chay manchaypaq munstruqa, Dyuspaq chaynulla chay payta adurananllapa wasipaqmapis kusala mana allinkunata rimaran. Chaynumi ashwan chay unaq syilupi kaqkunapaqpis, kusala saqrata rimaran.

⁷ Chaynullami dijaranpis chay munstrutaqa, Dyuspa kusa allinla akrashan kaqkunawan maqanakunanpaq wanuchinankaman ima. * Pudirtapismi quran ukman aylukunata, tukuyula pwiblukunata, ukman rimaypi rimaqkunata, uklaw nasyunkunata ima mantananpaq.

* **12:18** Wakin iskribikashakunami kay 12.18 paqqa 13.1pi nin: “Chaymantaqami nuqaqa rir mar yakupa manyanpi shar, rikaray uk manchaypaq munstru, mar yakumanta iqamuqta” nir. * **13:7** Mas intrakanarqa rikashunllapa Daniel 7.21.

⁸ Chaymi kay pachapi kawsaqkunaqa yaqqa tukuyla chay manchaypaq munstrutaqa aduranqallapa. Ashwan wakinkunalami chay munstrutaqa mana aduranqallapachu. Chaymi chay paykunapataqa, Dyusqa unaymanta-pacha chay Uyshitapa tukuy tyimpupaq kawsaq librunpi shutinllapataqa iskribishana karan, paywan tukuy tyimpupaq kawsananllapapaq.

⁹ Chayraykumi mayqanpis rinriyjun kaqkunaqa, kay niyashayta allita intrakankil-lapa:

¹⁰ “Chaqa mayqanpis prisu kananpaqna
kasha karqa prisukanqa.

Chaynulla mayqanpis ispadallawan wanunanpaq kasha katinga,
ispadallawan wanuchinqallapa”.

Chayraykumi, Dyuspi mayqanpis kriyiqkunaqa kusala qischakaykuna ima katinmapis, kusalata shachinakur Amitunchikpi masta kriyirila kawsanmanllapa.

¹¹ Chaymantaqami qashan rikaray uk manchaypaq munstruta. Chay munstruqami pacha rurimanta iqamuyaq. Chay-shuypaqami imanutaq uyshamaqa ishikay kachuyjun, chaynu karan. Piru chay kusalata llullachikuq dragon yupayllami rimayaq.

¹² Chaymi kay munstrutaqa, chay punta kaq munstru wanunanpaq yupay lisyakasha kayar alliyasha karan chayqa, kusala puytiqpaq tikraran. Chayraykumi kay munstruqa tukuyla kay pachapi kaqkunata imanullapis animachiran chay punta kaq munstruta adurananllapapaq.

¹³ Chaynullami kay munstruqa kusala dispantaypaq milagrukunata rurayaq. Chaqa tukuyla rikatinmi syilumanmatapis ninakunata pachaman ratachimuyaq ima.

¹⁴ Chaynulla kay munstruqami chay punta munstrupa naypanpi kusala mana ruraypaq imakunata rurar tukuylata ingañaran. Chaymi ashwan mantakuran chay punta munstru wanunanpaqna yupay ispadawan lisyakasha karmapis kawsayaqlla chaypa imagenninta kusa paynu rikêchaqta rurananllapapaq.

¹⁵ Chaynullami kay munstruqa kusala pudirniyjunpaq tikrakan chay punta munstrupa imagenninta rurashanllapata rimachinanpaq. Chaynullami mantakuranpis chay imagenta mayqan mana aduraqkunataqa limpu wanuchikanqa nir.

¹⁶ Niranpismi: Taksha kaqkunata, atun kaqkunata, kusa imayjun, mana imayjun kaqta, sirbikuqkunata, mana sirbikuqkunata imamapis allilaw makinpi kar manaqa urkunpi karmapis, uk markata çhurananllapapaq.

¹⁷ Chaynullami niranpis: Chay munstrupa shutinwan, manaqa numirunwan mana markakasha karqa, mana rantiyta, chaynulla rantikuymatapis puytiqallapachu nir.

¹⁸ Piru tukuy kaykunapaqqami allita intrakayta munan. Chaqa mayqanpis kusa intrakaq chayqami, tantyayta puytinga chay munstrupa numirunutaqa. Chaqa chay numiruqami uk runapaq intrachimanchik. Chayqami saysyintus sisintay-saysi (666).

14

144,000 takishakuna

¹ Chaymantaqami rikaray chay Uyshitata Siôn sirkapa ananpi shaqta. Paywan pullaqami, 144,000 runakuna karanllapa. Chay runakunaqami urkunllapapi, chay Uyshitapa chaynulla Taytanpa shutinta iskribishalla karanllapa.

² Chaymanta-shuypaqa uyaparay unaq syilumanta imaçhi lanyar waqaqta. Chaqa yaku kusala lllashaq shamuq yupay chaynulla kunyaq yupaymi lanyayaran. Chaynullami kusala achka arpata waqachiq yupaymi lanyayaranmapis.

³ Chaqa Dyus mantakuna samanapa naypanpi, chay kwatru kawsaqkuna, chaynulla chay 24 rukukunapa naypanpimi, mushuq takita takiyaranllapa. Piru manami chay takitaqa mayqanpis yaçhakuyta puytiyaranllapachu. Nataq chay 144,000 kay pachamanta washakar risha karanllapa chaykunalami yaçhakuyaranllapa.

⁴ Chaqa tukuy kaykunaqami mana ukwan ukwan punushachu karanllapa. Ashwanmi kusa allinlata kawsar chay Uyshita mayta ritinpis pullanllapa riran. Chaynumi paykunaqa tukuyula runakunamanta puntata washakaranllapa. Chaynu karmi paykunaqa imanutaq tarpukushanchikmanmataqa punta puquyninta Tayta Dyusman Êhuranchik, chaynu qimikaranllapa Dyuspa chaynulla chay Uyshitapa naypanmanqa.

⁵ Chaqa tukuy imatapis karanlata rimar imami mana uchakuranllapalamapischu.

Kimisa angelkuna rimashankuna

⁶ Chaymantami rikaraypis uk angelta syilupa Êhaypinta pariqta. Chayqami apayaq uk shumaq rimay tukuy tyimpupaq washakanapaq kaqta, tukuyula pachapi kawsaqkunata, uklaw nasyunmanta kaqkunata, ukman ayllukunata, ukman rimaypi rimaqkunata, chaynulla tukuyula pwiblukunata ima willananpaq.

⁷ Chaymi kusala jwirtita rimar kaynu niyaq: “Taytanchik Dyustami manchar, paylata alabayllapa. Chaqa pay tukuyta rikar, yaÊchananpaq uraqami Êchamushana. Chayraykumi syiluta, pachata, mar yakuta, yaku nasimunankunata rurasha chay paylata adurayllapa” nir.

⁸ Chaymantami chay punta kaq angelpa ikinllata uk ángel riyaran kaynu nir: “¡Kananqami chay kusala mana allinta rurachikuq pwiblu Babiloniaqa limpu chinqashana! Chaqa chay pwiblumanta kaqkunaqami, uk warmi ukwan ukwan punuq yupay kusala saqra mana allinkunata rurar kawsaranllapa. Chaynu kawsatinllapami tukuy uklaw pwiblumanta kaqkunapis paykunallawan maÊchar punuq yupayna kawsaranllapa” nir.

⁹ Chaymantami qashan uk ángel ikinta riyaran kusala jwirtita kaynu nir: “Mayqan chay kusala manchaypaq munstruta, chaynulla imagenninta adurar makinpi manaqa urkunpi shutinwan markakaqqa,

¹⁰ Dyus piñakushanmanta kusala manchaypaq qischakaypaq ubapa yakun binuta upyanqallapa. Chaqa Dyusqami chaytaqa, uk kupapi kamkachishana. Chaymi chayta upyaqqa, Dyuspa kusa allinla angelninkunapa, chaynulla chay Uyshitapa naypanpi, qischakanqallapa ninawan asufriwan ima.

¹¹ Chaymi chay quntaylla ruripiqa tukuy tyimpupaqna qischakanqallapa. Chaynulla, chay manchaypaq munstruta aduraqkunaqa, manami unaq chaynulla tutamapis samanqallapachu chay qischakayashanllapamantaqa. Chaqa imapaqtaq-ari chay manchaypaq munstruta, imagenninta adurar shutinwanmapis markakaranllapa”.

¹² ¡Chayraykumi Dyuspa tukuy allinla kaqninkuna, pay mantakushanlata kasur Jesuslapi kriyiqkunaqa, ima qischakaykuna katinmapis maydiyapis shachinakur kawsanmanllapa!

¹³ Chaymantaqa unaq syilumanta uk rimayta uyaparay. Chay rimaymi kaynu nimiran: “Kayta iskribiy: Kaymanta-pacha, Amitunchiklapi kriyir wanuqkunaqami, kusala shumaqna kanqallapa” nir.

“Chaynumi kanqa” nin Santu Ispirituqa. “Chaqa trabajayashankunamanta samanqallapa. Chaqa chay rurashankunami, paykunapaqa pullanllapa kanqa” nir.

Pachapimi kusichakuna karan

¹⁴ Chaymanta qashan chapakurqami rikaray kusala yuraq intiru puktayta. Piru chay puktaypa ananpiqami imaÊchi uk runa yupay tayaran. Chay taqqami, urumanta rurakasha kurunata umakusha, chaynulla uk usis kusala filuyjunta charikusha tayaran.

¹⁵ Chaymantaqa, Dyusta adurananllapa wasimanta qashan uk ángel yarqamuran. Chay angelqami kusala jwirtita kaynu niran chay puktaypa ananpi taq chaytaqa: “¡Usisnikita urqumur sigakuq qallariyna! ¡Chaqa chay kusichakuna uraqami Êchamushana! ¡Chaynulla pachapi kusichakunapaq chayqami qarwashana!” nir.

¹⁶ Chaymi chay puktaypa ananpi tayaran chayqa, usisninta urqumur sigakuq çhurakaranna. Chaynu sigakur imami chay pachapi kusichakuna qarwashataqa tantaran.

¹⁷ Chaymantami qashan uk ángel syilupi Dyusta adurananllapa wasimanta yarqamuran. Paypismi charikusha karan, kusala filuyjun usista.

¹⁸ Chaymanta-shuypaqa altarmantana yarqamuran qashan uk ángel. Chay angelqami chay altarpi nina kaq chayta rikaq karan. Chaymi chay kusala filuyjun usisninta charikusha kaq angeltaqa kaynu nir kusala jwirtita qayaran: “¡Usisnikiwan sigakuq çhurakar, pachapi uba çhakrakunapi kan chayta kuchumuy! ¡Chaqa chay ubapa puquyninqami qarwashana!” nir.

¹⁹⁻²⁰ Chaynu nitinmi chay angelqa pachapiqa ubata usisninwan kuchur chay pwiblu waqtanlawpi uk atun batya karan chayman apar itaranna saruçar yakunta llugshichinanllapapaq. Tukuy kayqami intrachimanchik, imanumi Tayta Dyusqa chay mana allinta ruraqkunawanqa kusalata piñakur chay ubakunata batyaman itaq yupay kastiganqa nir. Chaymi yawarninllapamapis imanutaq riyumaqa kusala llashaq rin, chaynumi 300 kilumitruta shikwakatin, kaballukuna yaykutinmapis busalninkaman aypanqa.

15

Syiti angelkunami pachaman shamuran kastigakuq

¹ Qashanmi syilupiqa uk kusala atun dispantakaypaq siñalta rikaray. Chaypiqami karan syiti angelkuna, chay syiti kusala saqra qischakaykunawanna. Chaqa chay syiti qischakaykunawanqami, Dyus piñakushanqa tukukayaranna.

² Chaynullami rikaraypis, mar yaku kusa llipyala yuraq, ninawan piçhukashata yupay. Chay yaku kusala yuraq llipyala kaqwan pullaqami, Dyus akrar arpakunata qusha kayaq chaykuna tukuynin shayaranllapa. Chaqa Dyus akrashan kaqkunaqami, chay munstruta, imagenninta chaynulla shutinpa numirunmatapis binsisha karanllapa.

³ Chaqa paykunaqami takiyaranllapa, Dyuspa sirbiqnin Moisés takishanta. Chaynullami takiyaranllapapis chay Uyshitapa takinkunata ima. Chaqa kaynumi niyaqllapa:

“Kusalata imatapis puytiq Amituyllapa Tayta Dyus,
chay tukuy imata rurashaykikunaqami, kusala shumaq,
chaynulla manami imanupis tantyaypaq imalamapischu.
Chaynulla shumaq, chiqap, allinla imami nannikimapis

Tayta Dyus tukuy nasyunkunapa * mantaqnin.

⁴ ¿Amituy, mayqantaq qamtaqa mana manchashuyanqaqa?

Chaynulla ¿mayqantaq mana alabashuyanqaqa?

Chaqa qamlami kusa allinqa kanki.

Chaymi ashwan tukuy pwiblumanta kawsaqkuna shamur adurashunqallapa.

Chaqa, qammi intrachikushayki
imatapis karanlata ruranki” nir.

⁵ Chaymanta, qashan chapakurqa unaq syilupi tratuta rurashan Dyusta adurananllapa wasi kiçhakaqta rikaray.

⁶ Chay rurimantaqami, chay syiti angelkuna chay syiti kusala saqra qischakaykunata apamuq chaykuna llugshimuyaran. Chay angelkunapa mudananqami kusala shumaq yuraq intiru llipyalla karan. Chaynulla qasqunkaqpimi, urumanta rurakasha waçhkuta waçhkakusha karanllapa.

⁷ Chaymantami chay kwatru kawsaqkunamanta ukqa, chay syiti angelkunataqa tukuyinta urumanta rurakasha kupata quran. Chay kupapiqami, tukuy tyimpupaq kawsaq Dyus piñakur nishan kusala saqra qischakaykuna karan.

* **15:3** Wakin iskribikashakunaqami çhuran Dyuspa kaqninkuna nir.

⁸ Chaymi Tayta Dyuspa kusala manchaypaq llipyalla pudirninan quntay intirupaq tikrakaran, Dyusta adurananllapa wasiqa. Chaynu katinmi, chay syiti kusala saqra qis-chakaykuna manaraq pasayatinga, mana mayqanpis yaykuyta puytiqllapachu chaymanqa.

16

Angelkuna Dyusmanta kastiguta iêhashankuna

¹ Chaymantaqami uk kusala jwirti rimay Dyusta adurananllapa wasimantaqa, chay syiti angelkunata kaynu niqta uyaparay: “Rir chay syiti kupaykillapapi Dyuspa kastigun kaqkunataqa iêhayllapa pachaman” nir.

² Chaynu nitinllapami chay punta kaq angelqa, rur chay kupanpi kaqtaqa iêharan pachaman. Chaymi tukuy runakuna chay munstrupa siñalninta purichir chaynulla imageninta aduraqkunapiqa kusala saqra nanay qiri rikariran.

³ Chaymanta chay ishkay kaq ángel, rur chay kupanpi kaqtaqa iêharan mar yakuman. Chaymi chay mar yakuqa yawarpaq tikrakaran, imanutaq uk runata wanuchitinllapa yawarnin shamun chaynu. Chayraykumi chay mar yakupi kawsaqkunaqa tukuyta wanuranllapa.

⁴ Chaymanta chay kimsa kaq angelqa, chay kupanpi kaqtaqa iêharan riyukunaman, yaku nasimunaman ima. Chaymi chaykunapis yawarllapaq tikrakaran.

⁵ Chaymanta chay ángel yakuta rikaq chayqa, Tayta Dyusta kaynu niqta uyaparay:

“Qammi imatapis karanlata rikaq kar,
runakunataqa kastigashayki.

Chaqa qammi kusa allinla Amituy kanki.

Chaynulla unaymanta, kananpis qamlla kanki.

⁶ Chay runakunata kanan yawarta ima upyachir wanuchishaykiqami kusala allin kasha.

Chaqa paykunami

qampa allinla kaq akrashaykikunata, rimaqnikikunata ima yawarninta iêhachir wanuchiranllapa” nir.

⁷ Chaymantami uyaparaypis Dyusta adurananllapa altarmanta kaynu niqta:

“Amituy Dyus,

tukuy imata puytiq,

Qammi kananqa tukuyta rikar yaêhashayki

imanu rurashanllapanulla” nir.

⁸ Chaymanta chay kwatru kaq angelqa, chay kupanpi kaqtaqa iêharan rupayman. Chaymi rupayqa kusala jwirtita rupayar tukuyta runakunata rupachinanpaqna niran.

⁹ Chaymi tukuyta kusa saqrata ruparanllapa. Piru chaynumapis, manamiri Dyusta kasur alabananllapalamapischu. Ashwanmi Dyus chay saqra kastigukunamanta washakuqpaqqa, kusala mana allinkunata rimaranllapa.

¹⁰ Chaymanta chay sinku kaq angelqa, chay kupanpi chaytaqa chay munstru mantakuyashanman iêharan. Chaymi chay munstru mantakuyashanqa kusala tutaparaq intiruna kidaran. Chaymi runakunaqa, kusala nanaywan qallunmatapis kaniyaqllapa ima.

¹¹ Piru chaynumapismi, chay mana allin rurayashankunataqa mana dijaranllapachu. Ashwanmi chay qirinllaparayku kusalata nanachikurllapaqa, syilupi Dyuspaqqa kusala mana allinkunata ima rimaranllapa.

¹² Chaymanta chay saysi kaq angelqa, chay kupanpi kaqtaqa iêharan chay atun riyu Eufrates shutiqman. Chaymi chay riyuqa limpu chakiran. Chaynu chakitinmi, chayllata orientilawmanta kaq mantakuqkunaqa pasaranllapa.

¹³ Chaymantami rikaray, chay dragonpa, munstrupa, chaynulla chay llullakur yaçhachikuqpa aqrunmantaqa, sapu yupay kimsa mana allin ispiritukuna llugshimuqta.

¹⁴ Chaykunaqami, dyablumanta karanllapa. Chaynu karmi mana rikashanchik imakunata, chaynulla milagrukunata ima ruraqllapa. Chaymi ashwan wakta kayta shikwakaranllapa tukuyta kay pachapi mantakuqkunata tantananpaqna. Chaynuqami ruraran, tukuy imatapis puytiq Tayta Dyus ima diyami tukuyta rikar yaçhayanqa chay diyaqa, paykunaqa Dyuswan maqanakur shachinakuyta kamananllapapaq.

¹⁵ Chaymantami Amitunchikpis kaynu nimaqta uyaparay: “Allita intrakayllapa. Chaqa nuqaqami manapis yaçhayatkillapachu imanutaq uk suwakuqmaqa illaqmanta rikarimur suwakun, chaynu rikarimushaq. Chaymi mayqanpis rikçhakusha yupaylla kar kasumar, raçhpanta kuytakuq chaykunaqami, kusa shumaqna kanqa. Chaqa chaynuqami manana lirila puriq yupay pinqakuq yupaynachu kanqallapa” nir.

¹⁶ Piru chay kimsa dyablumanta kaq ispiritukunaqa, tukuyta mantakuqkunata tantaran chay uk lugar hebreo rimaypıqa *Armagedón* ninllapa chay lugarpi.

¹⁷ Chaymantami chay syiti kaq angelqa, chay kupanpi kaqtaqa içharan unaq wayralapi. Chaymi syilupi adurana wasipi chay mantakuna samanamantaqa uk kusala jwirti rimayta uyaray. Chay rimaymi kaynu niyaran: “ıTukuymi rurakashana!” nir.

¹⁸ Chaynu nitinmi chay kutilla kusata rilamparan, kunyaran, lanyaran, pachamapis rajakanankaman kuyuran unay kuyushankunamantaqa masta. Chaqa chaynuqami, mana kuyushachu karan, runakuna kay pachapi kawsaq qallarishanmanta-pachaqa.

¹⁹ Chaymi chay kusala atun pwiblu Babiloniaqa, kimsa partipaq wakman kayman tikrakan. Chaynulla tukuy pachapi pwiblukunaqa limpu rataranllapa. Chaymanta Dyusqa yarpuran chay kusala atun pwiblu Babiloniapaq. Chayna chay pwiblupi kaqkunataqa, Dyus piñakushanrayku, kastigananpaq kusala qischakaypaq ubapa yakun binuta upyachinanpaq niran.

²⁰ Chaynumi tukuyta mar yakupa çhaypinlapi pwiblitu kaqkuna, sirkakunamapis, limpu chinqar tukukaran.

²¹ Chaymi ashwan unaq syilumantaqa ratamuran manchaypaq saqra granisu runakunamanqa. Chay granisuqami ukla, kwarinta kiluta yupay llashaqmapis. Piru chaynu katinmapis, chay granisurayku runakunaqa, kusala mana allinkunata rimaran Dyuspaqqa. Chaqa mana agwantaypaq kusala saqra kastiguri karan.

17

Uk warmimi munstrupa anan tasha karan

¹ Chaymanta chay syiti angelkuna chay kupakunata purichiqmantami uk angelqa, kaynu nimiran: “Shamuy rikachishayki imanutaq uk warmi ukwan ukwan punuq yupay achka yakupa anan taq pwibluqa imanumi kastigakayanqa nir.

² Chaqa chay pwiblupi taqkunaqami Dyuspi kriyishanmanta ashur, saqra mana allinkunata tukur kawsatinllapa wakin pwiblumanta kaqkunapis paykuna yupayllana kawsanllapa. Chaymi chaynu tukurllapaqa imanutaq uk warmi ukwan ukwan punuqmaqa * Tayta Dyuspaq kusala saqra mana allinta tukur maçhasha yupayna kawsan, chaynumi kawsanllapa” nir.

³ Chaymantami Ispiritu rikapakuchimayatinmi, uk ángel chunllaq lugarman apar mar rikachimaran. Chaypimi rikaray uk warmi, munstru syiti umayjun, chaynulla dyis kachuyjunpa anan taqta. Chay munstruqami chupika intiru karan. Nataq waqtankunapi-shuypaqami intirunpi iskribikasha karan, Dyuspaq mana allin rimaykuna.

* **17:2** Ukwan ukwan punuq warmi yupay nirqami intrachimanchik Tayta Dyuspi kriyinanllapata mana munar ashwan chay yanqa dyus nishanllapakunapaq yaçhachikunllapa, chaynulla millanaypaq imakunata ruranllapa ima.

⁴ Piru chay munstrupa anan tasha warmiqami, kusa shumaq muradawan chupika piçhukasha mudanata yakakusha karan. Chaynulla manyankunataqa lusichisha karan urukunawan, kusa shumaq rumikunawan, pirlakunawan ima. Nataq makinpi-shuypaqa charikusha karan urumanta rurakasha kupata. Chay kupapiqami untalla karan chay millanaypaq ruraypaqkuna, ukwan ukwan punushankunapaq intrachimaqninchik ima.

⁵ Piru urkunpi-shuypaqami iskribikasha karan uk kusala mana yaçhaypaqla shuti. Chay iskribikashaqami kaynu niyaq:

“Chay Babilonia pwibluqami
tukuy warmikuna ukwan ukwan punuqkunapaqa maman.

Chaynulla Dyuspa kuntran kar
kay pachapi kusala saqra millanaypaq ruraqkunapa maman” nir.

⁶ Chaymantami kwintata qukaray chay warmiqa maçhasha karan nir. Chaqa payqami maçhasha karan Dyuspa allinla kaqninkunapa yawarninwan. Chaqa Jesucristupaq yaçhachikuqkunatari wanuchisha karan. Chaymi nuqaqa tukuy chaykunata rikar, kusalata dispantakaray.

⁷ Piru chay angelqa nimiran: “¿Imapaqtaq dispantakanki? Nuqami intrachishayki chay warmi manchaypaq munstrupa anan tasha chayqa imapaqmi chaynuqa, imapaqmi syiti umayjun, dyis kachuyjun nirmapis”.

⁸ Chaymi nimiran: “Chay munstru manchaypaq uçhku rurimanta llugshimuqta rikashaykiqami, unaymanta kaq. Piru kananqami manana kannachu. Ashwanmi llugshimuyanqa limpu imanar tukukananpaqna. Chaqa chay munstruqa unayqa karanllana. Piru kananqa mana kannachu. Ashwanmi qashanpis shamuyanqa. Chaynu shamutin rikarmi tukuy mana kriyiqkunaqa kusalata dispantakanqallapa. Chaqa paykunapa shuttingari unaymanta-pacha, Dyuspa librunpi mana iskribikashachu karan.

⁹ “Chaymi intrakaqkunaqa intrakayta puytin: Chay syiti umankunaqami intrachimanchik, syiti sirkakunapa anan tayan chay warmiqa nir. Chaynulla chay syiti umanqami intrachimanchik, syiti mantakuqkuna nir.

¹⁰ Chaymi chay syiti mantakuqkunamantaqa, sinkuqa wanur tukukashallapana. Piru paykunamanta ukqami kananlla mantakuyanna. Nataq ukqa manaraq shamuyanraqchu. Piru chay shamurqami, mana unaylatachu mantakunqa.

¹¹ Chay saqra manchaypaq munstru unay kaq chayqa, kananqa manana kannachu. Chayqami intrachimanchik chay uchu mantakuq shamuyanqa chay nir. Piru chay mantakuqpismi, chay wakin syiti chaykunapaqa uknin. Piru payqami tukuy tyimpupaqna tukukanqa.

¹² “Chaynulla chay dyis kachunkunata rikashayki chayqami, intrachimanchik dyis mantakuqkuna kanqa nir. Piru paykunaqami manaraq mantakuq qallarishallapachu. Chaynu manaraq mantakuyarmapismi, chay saqra munstruwanqa pulla, uk uralata kusa mantakuq yupayna mantakunqallapa.

¹³ Chaqa chay dyis mantakuqkunaqami, chayllata yarpunllapa chay saqra manchaypaq munstrutaqa pudirta ima qunanllapapaq.

¹⁴ Chaymi paykunaqa chay Uyshitawan maqanakunqallapa. Piru chay Uyshitaqami binsinqa, Dyus akrashan paypa kaqninkunawan. Chaqa paykunaqari maydiyapis Dyuslapi kunfyakar kawsanllapa. Chaqa Amitunchikqami, tukuy pa amunllapa, chaynulla mantakuqkunapapis mantaqnin ima”.

¹⁵ Chaymantami qashan angelqa kaynu nimiranpis: “Chay warmi tayashan yakuta rikashayki chayqami, intrachimanchik achka pwiblukuna, achka runakuna, ukman rimaykunata rimaqkuna, uklaw nasyunkuna ima nir.

¹⁶ Nataq chay munstru chaynulla chay mantakuq dyis kachukunata rikashayki chayqami, intrachimanchik chay ukwan ukwan punuq warmitaqa çhiqniyanqa nir. Chaynulla chay warmitaqa paylata dijanqa lirilata. Chaynulla kwirpunpa aychantapis mikunqa, ninawan rupachinqa ima nir.

¹⁷ Chaqa Dyusmi dijaran chay mantakuq dyis kachukunaqa, Dyus munashannulla rurananllapapaq. Chaymi chay mantakuq dyis kachukunaqa tukuynin chayllata yarpur tukuy pudirninllapata quran chay munstruta, payna mantaqninllapa kananpaq maydiya Dyus imanun kanqa nishan tyimpu çhamunankaman.

¹⁸ Nataq chay warmita rikashayki chayqami, intrachimanchik chay pwiblu Babiloniapaq. Chaymi ashwan mantakuqninkunamapis tukuyla mantakuqkunata munashannulla mantar ima purichinllapa”.

18

Babilonia pwiblumi limpu rataran

¹ Chaymantaqami, qashan chapakurqa rikaray uk ángel syilumanta ishkimuqta. Piru chayqami kusala pudirniyjun karan. Chaymi chay llipyayninwan pachamapis achkaraq intiru kidaran.

² Chay angelqami kusala jwirtita kaynu niyaran:

“¡Kananqami chay kusala mana allinta rurachikuq pwiblu Babiloniaqa limpu chinqashana!

¡Chaymi kananqa chay pwibluqa dyablukunapa,
chaynulla chay mana allin ispiritukunapa wasinpaq tikrakasha!

¡Chaynulla chay millanaypaq pari qurukunapa qushan yupaypaqmi tikrakashallapa!

³ Chaqa chay pwiblumanta kaqkuna kusala mana allinta rurar kawsashanllaparaykumi,
uklaw pwiblumanta kaqkuna,
chaynulla uklaw nasyunmanta mantakuqkunapis imanutaq uk warmi ukwan ukwan punuqmaqa

Tayta Dyuspaq kusala saqra mana allinta tukur maçhasha yupayna kawsan,
chaynumi kawsaranllapa.

Chaymi ashwan chay pwiblupiqqa tukuy lugarmanta rantikuqkunamapis,
tukuy ima munashanllapata rantikutin,
sunsunu rantitinllapa kusalata qillaynikuranllapa”.

⁴ Chaymantami qashan unaq syilumanta kaynu niqta uyaparay:

“Qamkuna tukuyla nuqapi kriyiqkunaqa, chay pwiblumanta lluqshiyllapa.

Chayna ama paykuna yupayqa uchakunaykillapapaq.

Chaynuqami manana paykuna yupayqa kastigakanaykillapapaqnachu.

⁵ Chaqa chay runakuna uchakushanqami, ima unaqkaman quturaq yupay kay syilumanmapis çhamuyanna.

Chaymi ashwan nuqa Dyusnikillapaqa yaçhayani ima mana allinkunata rurashaykillapamatapis.

⁶ Chay pwiblumanta runakuna imanutaq wakinkunata qischaran chaynulla paykunatapis qischanqallapa.

Ashwanmi chay qischakushanmantaqa,
ishkay chaynuta yupay masta qischakanqallapa.

Chaymi chay ubapa yakunta upyachikuq yupay wakinkunata qischashanmantaqa,
ishkay chaynuta yupay kusala jwirtita kamkachir qunqallapa.

⁷ Chaynuqami kusalata qischakanqallapa.

Chaqa paykunamaqa kusana kanchikllapa nir, mana pinqakuqllapalamapischu.

Chaymi ashwan shunqunpi kusalata alabakar niyaqllapa:

‘Kaypiqami uk warmi riyna yupay tayanchikllapa.

Chaymi byuda warmi yupayqa

maydiyapis mana qischakashunllapachu’ nir.

⁸ Chayraykumi chaynu niqkunapaqqa kusala saqra qischakay uk diyalapi shamutin wanunqallapa, llakinqallapa, mallaqnanqallapa ima.

Chaynulla ninawan rupar ima qischakanqallapa.

Chaqa tukuy imata puytiq Dyus Amitunchikmi, paykunaqa chaynu kastigakanpaq nishana.

⁹ “Chaynulla chay pwiblu Babilonia ukwan ukwan punuq warmi yupay limpu quntay intiru tikrakinga kay pachamanta mantakuqkunaqa kusalata llakir, waqanqallapa ima. Chaqa chay mantakuqkunaqami yaçhachikushanllapata kasur yanqa dyus nishanllapakunata adurar ima kawsaqllapa. Chaynulla imata rantikutinllapamapis sunsunulla imatapis munashanllapata rantir kawsaranllapa.

¹⁰ Piru chay pwibluwan pulla kastigakayta manchakurmi mantakuqkunaqa wakaqlapi kidar kaynu niyaranllapa:

‘¡Akakaw, qammi Babilonia kusala riqsikasha pwiblu,

kusala puytiq pwiblu karayki!

Piru imanutaq dasla qammanqa kastiguqa çhamun’ nir.

¹¹ “Chaynullami tukuy pachamanta chay pwiblupi rantikuqkunapis kusalata chay pwiblupaq llakir waqanqallapa. Chaqa mananari mayqanpis chay rantikuyashan imanllapakunata rantinanpaqqa kanqallapanachu.

¹² Chaymi manana chay urukunata, suqu qillaykunata, shumaq rumi pirlakunata, shumaq raçhpakunata, seda raçhpakunata, muradawan chupika raçhpakunata, tukuy mutkiypaq qirukunata, marfilmanta, qirumanta, brunsimanta, jyirrumanta, marmulmanta imakuna rurakashamatapis rantikunqallapanachu.

¹³ Chaynulla mananami rantinqallapanachu kanilakunata, kusala mutkiypaq insinsyukunata, mirrata, mutkiypaqla ulurkunata, ubapa yakun binuta, asaytita, shumaq arinakunata, trigukunata, animalkunata, uyshakunata, kaballukunata, karrukunata. Chaynulla mananami rantikunqallapanachu mayqan runatapis sirbikunanpaqqa.

¹⁴ “Chaymi chay pwiblutaqa, kaynu ninqallapa:

‘¡Mananari chay kusala mishki frutakuna

qamta kusalata gustashuq chaykunamapis kannachu!

¡Chaqa tukuy tyimpupaqmi chinqasha,

tukuy shumaq imayki kaqkunamapis!’

¹⁵ Chaqa tukuy imata chay pwiblupi rantikur, kusa imayjun tikrakasha chaykunamapismi Dyusmanta shamusha kaq kastiguta rikar manchakur wakaqlapi kidanqallapa. Chaymi chay pwiblupaq kusalata llakir ima waqanqallapa.

¹⁶ Kaynumi niyanqallapapis:

‘¡Akakaw, kusala shumaq pwiblu!

Qammi uk warmi kusala shumaq raçhpawan mudakusha yupay karayki. Chaynulla kusala shumaq muradawan chupika raçhpawan mudakusha yupaymi karayki.

Chaqa chay raçhpaykikunapismi, manyankunaqa uruwan, kusala shumaq rumi pirlakunawan lusichikasha yupay karan.

¹⁷ ¡Piru chaynu kasha katinmapismi, dasla tukuy imaykikuna kaqkunaqa tukukasha chunllala!’

“Barkukunata mar yakupi purichiqkuna, chaynulla chay mar yakupi trabajar imanta tarikuqkunapismi, chay pwiblumantaqa largu mayllapi kidashallapa,

¹⁸ chay pwiblumanta quntay iqamuqta rikar. Chaymi kaynu nir qayçhakunqallapa: ‘¿Mayqan pwiblunari kay pwiblu yupayqa kanqa?’ nir.

19 Chaymi umanllapaman allpakunata iĉhanqallapa kusalata llakir waqar ima. Chaynulla kaynu nirmi qayĉhakunqallapapis:

‘ĵAkakaw, kusala shumaq pwiblu!

Qampi ima kaqkunawanmi, chay barkuyjunkunaqa kusala imayjunpaq tikrakaranllapa.

ĵPiru chaynu kasha katinmapis daslami tukuy imaykikunapis limpu chinqasha!

20 Chayraykumi unaq syilupi kaqkuna, chay pwibluraykumi aligriyayllapa.

Chaynulla qamkuna Dyuspa allinla akrashan kaqkuna, apustulkuna, Dyuspa rimaqnikunapis aligriyayllapa.

Chaqa Dyusqami chay pwibluta kastigarqa, allinta rurasha qamkunapaqqa’ ”.

21 Chaymantami uk kusala puytiq ángel uk rumita alsaran. Chay rumiqami kutakunapaq rumi yupay karan. Piru chay rumitaqami mar yakuman itakurqa, kaynu niran: “Qam kusala riqsikasha pwiblu Babilonia,

kaynumi qampis itakukanki ruri mayman.

Chayna mana mayqanpis qashanqa rikashunqallapanachu.

22 Chaynulla manami qashanqa masqa uyapanqallapachu

kallikikunapi arpawan, kinakunawan, trumpitakunawan shumaq takiqkunataqa.

Chaynullami manana kanqallapanachu

imapi trabajaqkunamapis.

Manami uyapakanqapischu

kutakuqkunamatapis.

23 Chaynulla manami qampiqa

uk bilalamapis achkiranqanachu.

Chaynulla manami uyapakanqanachu

uk kidamyintu fyistata rurar laqyaqkunamatapis.

Michka chaypi rantikuqkuna tukuy pachakunamanta kusa riqsikasha katin,

qam wasqakur ima tukuyla nasyunkunata llullachisha katkimapis,

manami masqa imatapis rikanqallapanachu nir.

24 Chaqa chay pwiblupiqami, Dyuspa rimaqnikunapa yawarninkunata tarikasha.

Chaynulla Dyuspi kriyiqkunapa yawarninta tarikasha.

Chaynulla tukuy pachapi wanuchikashakunapa yawarninta imami tarikashamapis”.

19

Babilonia ratashanraykumi syilupi kusalata aligriyanllapa

1 Chaymantaqami unaq syilumanta kusala achka runakuna yupay laqyaqta uya-paray. Chay rimay laqyaqqami kaynu niyaq:

“ĵKusala alabakashami kanqa Amitunchikqa!

Chaqa Taytanchik Dyusqami kusala shumaq kar washamashanchikllapa. Chaynulla tukuy tyimpupaq mantakun, kusala puytiq ima.

2 Chaqa paymi mayqantapis, karanta rikar yaĉhan iman u katinllapamapis.

Chaynulla paymi chay ukwan ukwan punuq warmi yupay pwiblutaqa kastigasha.

Chaqa chay pwibluqami, tukuyla runakunata kusala mana allinkunata rurur uchakuchiran.

Chaymi chay pwiblutaqa chaynu rurasha, Dyuspa sirbiqninkunata wanuchishanllapara-yku ima”.

3 Chaymantaqa qashan kaynu niranllapa:

“ĵKusala alabakashami kanqa Amitunchikqa!

Chaymi chay pwiblu rupashapa quntayninqa, tukuy tyimpupaq quntayanqalla” nir.

⁴ Nataq chay binti-kwatu (24) rukukuna, chaynulla chay kwatu kawsaƙkunapis, qunƙurir pachakaman pukƙhilar Dyusta aduraranllapa. Chaqa Dyusƙami chay man-takuna samanpi tayaran. Chaymi kaynu niyaqllapa:

“¡Chaynumi kanƙa!

¡Kusala alabakashami kanƙa Amitunchikƙa!” nir.

⁵ Chaymantami chay mantakuna samanamanta uk rimayta uyaparay kaynu niqta:

“¡Alabayllapa Dyusninchikta,

Payta manchar

sirbir kawsaƙkuna,

taksha kaƙkuna chaynulla atun kaƙkunamapis!” nir.

Uyshita kasarananpaq fyistata rurannllapa

⁶ Chaymantaqami qashan uyaraypis kusa achka runakuna laqyaqta yupay. Chay laqyayqami achka yaku raqrata shamuq yupay karan. Chaynulla kusala jwirti kunya yupaymi karan. Chaymi niyaran:

“¡Kusala alabakashami kanƙa Amitunchikƙa!

Chaqa Amitunchik Dyus tukuy imata rurayta puytiqqami, mantakuyanna nir.

⁷ Chaymi kusalata aligriyar payta alabar takichiypaqllapa.

Chaqa pay kasarananpaq uraqami ƙhamushana.

Chaymi chay warmin kananpaq kaƙƙa, kusatana kamakasha.

⁸ Piru chay warmi kasarananpaq kaƙtaqami

Tayta Dyusqa mudachisha

kusala shumaq yuraq intiru llipyalla raƙhpawan”.

Chaqa chay yuraq intiru mudananqami intrachimanchikllapa, Dyus akrashan kaƙku-napa allinla rurayninkunapaq.

⁹ Chaymantaqami uk angelqa nimiran: “Kayta iskribiy: ‘Kusa shumaqmi kanƙa chay Uyshita kasarananpaq fyistaman, rinanpaq kunachikashakunaqa’ nir”. Chaynulla niranpis: “Kay nishushayqami, Dyusninchik chiqapta nishankuna” nir.

¹⁰ Chaynu nimatinqami, naypanpi qunƙurir aduraq ƙhurakaray. Piru payqami nimiran: “Jesús nishankunaqami kusata animachimanchik paylapaq yaƙhachikur paylata aduranallapapaq nir. Chayraykumi ama nuqata aduramarchu, ashwan Taytanchik Dyuslata adurayllapa. Chaqa nuqaqami, qam, chaynulla chay wakinkuna, Jesús yaƙhachikushanta kasuƙkuna yupaylla Dyuspa sirbiqninla kani” nir.

Juanmi yuraq kaballupa ananpi uk runa taqta rikashanpaq riman

¹¹ Chaymantaqami rikaray syilu kiƙhakashata. Chaymi chay syilu kiƙhakashamantaqa rikarimuran uk yuraq kaballu. Nataq chay anan taq-shuypaqa, shutiq KARANLA chaynulla CHIQAQ KAQLA. Chaqa imatapis karantari rikar yaƙhan. Chaymi ashwan guerrakunata rurayaq.

¹² Nawinkunaqami, nina ratakuq yupay llipyarayaq. Nataq umanpi-shuypaqa apayaq achka kurunakunata. Chaynulla umanpiqa uk shuti iskribikasha kayaq. Piru chay iskribikasha chaytaqami, payla intrakaq.

¹³ Raƙhpanqami yawarwan tullpukasha kayaq. Nataq shutin-shuypaqa intrachimanchik TAYTA DYUSPA RIMANAN nir.

¹⁴ Chaynulla paypa ikintaqami, unaq syilumanta suldadukuna riyaqllapa, kusala shumaq yuraq intiru raƙhpakunata yakakusha. Piru chay suldadukunaqami tukuyinllapa yuraq kaballupa anan tashalla riyaranllapa.

¹⁵ Nataq chay mantakuqpa shiminmantaqami, yarqamuyaq kusala filuyjun ispada, chaywanna tukuyula nasyunmanta kaƙkunata chuqrir binsinanpaq. Chayqami mantakuyanqa jyirru baranwan. Chaynulla chay kusalata puytiq Tayta Dyusqa piƙakur chay mana allinta ruraƙkunapataqa yawarninmatapis limpu qapinqa imanutaq ubapa yakunta sarur lluqshichinllapa chaynu.

¹⁶ Chaqa raçhpanpi, chaynulla çhankanpiqami, kaynu iskríbikasha kayaq:
 “Tukuy mantakuçkunapa mantaqnin.

Chaynulla Amitunchikqami tukuyya amunllapa” nir.

¹⁷ Chaymantami rikaray uk ángel rupaypi shaqta. Chaymi chay angelqa, syilupa çhaypinpi tukuy pariq kurukunata kusala jwirtita kaynu niyaq: “¡Shamur tantakayllapa! Chaqa Dyusmi, mikunaykillapapaq uraqa çhamushana nisha.

¹⁸ Chayna qamkunaqa tukuy mantakuçkunapa kwirpunta mikunkillapa. Chaynulla mikunkillapapis suldadukunata, kusa puytiq runakunata, kaballukunata, chaynulla chay kaballukunapa anan taq chaykunata ima. Chaynullami mikunkillapa tukuyta, sirbikuçkunata, mana sirbikuçkunata, taksha kaçkunata, atun kaçkunamatapis ima” nir.

¹⁹ Chaymantami rikaraypis chay munstruta, chaynulla tukuyla mantakuçkuna suldadunkunawan pulla kaqta. Paykunaqami tantakasha karanllapa maçanakunanllapapaq chay yuraq kaballupa anan tasha chaywan, chaynulla suldadunkunawanpis.

²⁰ Chaymantami chay manchaypaq munstrutaqa, prisuranllapa chay llullakur yaçhachikur puriq chaywan pullata. Chaqa chay llullakur yaçhachikuçqami kusa ukman milagrukunata rurasha karan runakuna rikar chay munstrupina kriyinanllapapaq. Chaynu chay milagrukunata rurarmi, chay llullakur yaçhachikuçqa, ukkunata llullachitin chay munstrupa markanta çhurakur, ashwan chay imagenninmatapis aduraranllapa. Chaymi chay munstruta, chaynulla chay llullakur yaçhachikuçtapis, kawsaqlata itakuranllapa chay quçhapi asufriwan nina kusalata ratakuçmanna.

²¹ Nataq chay wakinkuna-shuypaqa, chay kaballupa anan tasha chaypa shiminmanta ispada yarqamuç chayllawan wanuchikaranllapa. Chaymi tukuyla pariq kurukunaqa tiqlananllapakaman mikuranllapa chay wanushakunapa kwirpunllapakunataqa.

20

Mil añukuna

¹ Chaymantami rikaray uk ángel syilumanta ishkimuçta. Payqami chay manchaypaq uçhku ruripa llabinta charikusha karan. Chaynullami charikushapis karan uk kusala largu kadinata.

² Chaymi chay angelqa, chay dragon, kusala unay largu kuru, dyablu, Satanastaqa aypar mil añupaçna kadinawan wataran.

³ Chaymantaqami chay manchaypaq uçhku rurimanna itakur kirparan. Chaynu kirparmi chay punkupiqa çhuraran uk siyuta. Chayna chay mil añu pasanankaman ama tukuy nasyunkunata llullachinanpaq. Chaymantaqa chay mil añu pasatinçami, chay dragontaqa kaçhanqa ayka tyimpullapaçqa.

⁴ Rikaraypis achka mantakuna samanakunata. Chaypiçami chay kusala allita rikar yaçhaçkuna tayaranllapa. Chaqa paykunaçami unayqa Jesuspi kriyir Tayta Dyus munashannulla rurar kawsayatin kunkanta pítir wanuchisha karanllapa. Piru paykunaçami mana adurashallapachu karan chay munstruta, chaynulla imagenninmatapis. Chaynulla manami dijakashallapachu karan chay munstrupa markanta urkunpi, manaqqa makinpi çhurananllapamatapis. Chaymi ashwan rikayatiy paykunaqa kawsamur, Jesuswan pulla mil añuta mantakuç çhurakaranllapa.

⁵ Chaynumi Tayta Dyusqa manaraq mayqantapis kawsachimuyar, chay paypa kaqninkunata puntataqa kawsachimuran. Piru chay wakin wanushakunaçami mana kawsamuranllapachu, chay mil añu pasanankaman.

⁶ Chaymi nishaykillapa: Kusa shumaqmi kanqa chay puntallata kawsamuçkunaqa. Chaqa paykunaçami Dyuspa akrashankunana kançallapa nir. Chaymi ashwan chay ishkay kutipaq wakinkuna wanuyanllapa chayqa, manana paykunataqa imanachiytapis puytinçanachu. Chaqa paykunaçami Dyuspa, chaynulla Jesucristupa uk kura

yaçhachikuqninna kanqa. Chaymi ashwan paykunaqa Jesucristuwan pulla mantakunqallapa, mil añuta.

Dyablumi limpu binsikaran

⁷ Piru chaynu mil añu pasashana katinga, chay Satanastaqa kaçhanqallapa chay watarayashanmantaqa.

⁸ Chaymi tukuyla intiruta ringa tukuyla nasyunkunaman kusalata ingañakuq. Chaynulla ashwan ringa ingañaq Gogpi kaçkunata, Magogpi kaçkunata ima. Chaymi chaynuqa kusala achka suldadukunata tantanqa, imanutaq mar yakupa manyanpimaqa aqu quturan chaynuta.

⁹ Chaynu kusala achka runakunata tantarmi kusala largu mayta rir çharanllapa Tayta Dyuspa kusala munashan pwibluman. Chaynu çharmi chay pwiblutaqa limpu riduranllapa mana allinkunata rurananllapapaq. Piru chaykamanqami unaq syilumanta nina ratamur limpu rupachiran paykunataqa.

¹⁰ Chaymanta chay dyablu ingañakusha chaytaqa, itakukaran chay quçhapi asufriwan nina ratakuqman. Chaqa chayllamanmi chay munstruta, chaynulla chay llullakur yaçhachikur puriq chaypis itakukasha karanllapa. Chaqa chaypiqami unaqpis tutapis mana agwantaypaqta qischakanqallapa, tukuy tyimpupaqna.

Dyusmi tukuyta rikar yaçharan

¹¹ Chaymi rikaray kusala yuraq mantakuna samanata. Chaynulla rikaraypismi chay samanapi Dyus taqta ima. Chaymantami paypa naypanmantaqa, pacha chaynulla syilumapis limpu chinqaran. Chaymi mana rikaypaqnachu karan maylawpipis.

¹² Chaymantami rikaray chay wanushakuna atun kaçkuna chaynulla taksha kaçkuna * Dyuspa naypanpi shaqta. Chaymi rikaraypis librukuna kiçhakaqta. Chaynullami kiçhakaranpis, chay tukuy tyimpupaq kawsanapaq librupis. Chaymi chay wanushakunataqa rikar yaçharanllapa tukuy imakunata rurashanpaq, chay librukunapi iskribikashannulla.

¹³ Chaymi chay mar yakumapis, pay wanuchishankunata qukuran. Chaynullami, chay wanuy chaynulla tukuy wanushakunapa tananpis wanushakunataqa qukuran. Chaymi tukuyta rikar yaçharanllapa, imakunatami kawsayarqa ruraran ima nirmapis.

¹⁴ Chaymantaqami chay wanuyta, chaynulla chay tukuy wanushakunapa tanan kaqtapis, itakuran chay quçhapi nina ratakuqman. Chaymi chay quçhapi nina ratakuq kaçqami, qashan ishkay kutupaqna wanur tukuy tyimpupaq qischakanllapa chay karan.

¹⁵ Chaynulla chaymanmi itakuranllapapis, chay tukuy tyimpupaq kawsanallapapaq librupi shutinkuna mana iskribikasha kaçkunatapis.

21

Mushuq syiluwan mushuq pacha

¹ Chaymantaqami rikaray mushuq syiluwan mushuq pachata. Chaqa chay punta syiluwan, chay punta pacha, chaynulla mar yakupismi chinqasha kar, manana karanachu.

² Chaymi rikaray chay kusa allinla pwiblu, mushuq Jerusalenta. Chay pwibluqami unaq syilupi, Dyuspa naypanmanta ishkimuyaq. Piru chay pwibluqami kusala shumaq kamakasha karan, imanutaq uk nubyamaqa kasarananpaq kamakan chaynu.

³ Chaymanta chay mantakuna samananta uk kusala jwirti rimayta uyaparay. Chaymi chay rimayqa kaynu niyaran: “Dyusqami kananqa runakunawan pullana kawsayan. Chaymi paykunawan katin, runakunaqa Dyuspana kanqallapa. Chaynulla Dyusqami pay paylla pullanllapa kar Dyusninna kanqa.

* **20:12** Atun kaçkuna chaynulla taksha kaçkuna nirqami intrachimanchik kusa riqsikasha chaynulla mana riqsikasha nir.

⁴ Chaymi mayqanpis waqaqkunaqa mana waqanqallapanachu. Chaynulla manami llakinqallapa, wanunqallapa, nanachikunqallapalamapischu. Chaqa tukuy chay qis-chakaykunaqami kananqa tukukashana” nir.

⁵ Nataq chay mantakuna samanapi taqqami, kaynu niran: “Nuqaqami tukuyta qashan mushuqpaq tikrashaq”. Chaynullami niranpis: “¡Kayta iskribiy! Chaqa tukuy kaykunaqami karanla, chaynulla chiqap rimaykuna katin kunfyakaypaq” nir.

⁶ Chaymantami nimiran: “Tukuy imata ruranaypaq karan chaytaqami rurashana kani. Chaqa nuqami chay punta litra Alfa ninllapa chay, chaynulla chay tukukanan litra Omega ninllapa chay kani. Chaynullami chay Qallariq chay, chaynulla chay Tukukanan chay kani. Chayraykumi nuqaqa mayqan yakunaqtaqa, chay tukuy tyimpupaq kawsachikuq yaku nasimuqta upyachishaq, mana michkata pagramatinmapis-chu dibaldila.

⁷ Chaymi nishaykillapa: Mayqanpis shachinakur binsikuq chaytaqami, tukuy kaykunata irinsyanta yupay qushaq. Chaymi nuqaqa Dyusninna katiy, paykunaqa wamraykunana kanqallapa.

⁸ Piru chay nuqamanta pingakuqkunata, mana kriyikuqkunata, kusa millanaypaq ruraqkunata, wanuchikuqkunata, mana intrakaqkunata, ukwan ukwan punuqkunata, wasqakuqkunata, runakuna rurashan yanqa dyuskunata aduraqkunata, llullakuqkunata imaqa, chay quçhapi asufriwan nina ratakuqman itakukanqa. Chaqa chayqari ishkay kutipaqna wanur qischakananllapapaq lugar” nir.

Mushuq Jerusalén

⁹ Chaymantami chay syiti angelkuna kupankunata charikusha karan chaymanta uk shamuran. Chay payqami kupanpi charikusha karan, syiti qischakaykuna kananpaq karan chaykunata. Chaymi nimiran: “¡Shamuy! Chaqa nuqami rikachishayki chay nubya, Uyshitapa warmin kaqtaqa” nir.

¹⁰ Chaymantami Ispirituqa rikapakuchimayatin, chay angelqa apamaran uk kusala atun sirkaman. Chaymantami rikachimaran chay kusala shumaq allinla pwiblu Jerusalentaqa. Chaymi chay pwiblupa, Dyuspa naypan unaq syilumanta ishkimuyaran.

¹¹ Piru chay pwiblupami kusala shumaqta llipyarayaran, Dyuspa llipyayninwan. Chaymi chay llipyayninqa uk kusala çhaniyun rumi jaspipa llipyaynin yupay karan. Chaqa kusala chuyitari karan uk kristal yupay.

¹² Chay pwiblupa ridurninpiqa, atun pata rurakasha karan. Piru dusi punkuyjunmi karan. Tukuy punkukunapimi, uk ángel karan. Chaynulla chay punkukunapiqa, chay Israel pwiblupa dusi ayllukunapa shutinkuna iskribikasha karan.

¹³ Chaymi kimsa punkuqa, estilawman karan. Chaynulla kimsaqa, nortilawman karan. Kimsaqa surlawman karan. Nataq kimsaqa, oestilawman karan.

¹⁴ Chay pwiblupa ridurninpi patapa simintunpiqami, karan dusi atunlla rumikuna. Chaymi chay rumikunapiqa, chay Uyshitapa dusi apustulninkunapa shutin karan.

¹⁵ Chay ángel nuqawan parlayaq chayqami, urumanta rurakasha barata charikusha karan, chaywan chay pwiblupa punkunta, patankunata midinanpaq.

¹⁶ Chay pwiblupami kwadradu kar, largun, anchun chaynulla altunmapis chaylla karan. Chaymi chay angelqa chay pwibluta baranwan miditinga, kaynu karan: Largun, anchun chaynulla altunmapismi midiyaq dus mil dusyintus (2,200) kilumitruta.

¹⁷ Chaymantami midiran chay pwiblupa patanta. Chaymi imanutaq kanan midikunllapa chaynu miditinga midiyaq, sisintay-sinku (65) mitruta. Chaqa imanutaq kanankuna midikunllapa, chaynumi angelpis midiran.

¹⁸ Piru chay pwiblupa atun patanqami chay llipyala jaspi rumillawan rurakasha karan. Nataq chay pwiblu-shuyapaqami, rurakasha karan kusala mas shumaq urukunallawan. Chaymi kusala chuyitata llipyarayaran uk kristal yupay.

¹⁹ Chay patapa simintunpiqami, kusala shumaq rumisitukuna çhurakasha karan. Kaykunami karanllapa: Puntapiqami jaspi ninllapa chay karan. Ishkay kaqpiqa karan safiru. Chay kimsa kaqpiqa, agata karan. Kwatru kaqqami, ismiralda karan.

²⁰ Sinku kaq chayqami, únisi karan. Saysi kaq chayqami, kurnalina karan. Syiti kaq chayqami, krisulitu karan. Uchu kaq chayqami, birilu karan. Nwibi kaq chayqami tupasyu karan. Dyis kaq chayqami krisuprasa karan. Unsi kaq chayqami, jasintu karan. Nataq chay dusi kaqqami, amatista karan.

²¹ Chaynullami chay punkunkunaqa kusala qishpi intiru pirlawan kada punku rurakasha karan. Nataq chay pwiblupa atun kallin-shuypaqami, kusala mas shumaq urumanta rurakasha karan. Chaymi kusa qishpi intiru karan, uk kristal yupaylla.

²² Piru chay mushuq Jerusalén pwiblupiqami, Dyusta adurananllapa ima wasilamatapis mana rikaraychu. Chaqa chay pwiblupiqami, kusalata puytiq Amitunchik Dyus, chaynulla chay Uyshita, Dyusta adurana wasiqa.

²³ Chaynu katinmi chay pwiblupiqqa achkirachikunanpaqqa, mana ministinchu rupayta kar, killata karmapis. Chaqa Dyusmi llipyayninwan achkirachikun. Chaymi ashwan chay lampara yupay achkirachikuqmaqa, chay Uyshitaqa paylla karan.

²⁴ Chaynu katinmi, tukuyla nasyunmanta kaqkunamapis chay pwiblumanta achkirachikuqwana purinqallapa. Chaymi ashwan tukuyla pachamanta kaq mantakuqkunamapis kusala çhaniyjun imanllapakunata apamurna aduranqallapa Tayta Dyustaqa.

²⁵ Chaqa chay pwiblupa punkunkunaqami, unaq kar tuta karmapis, mana kirpakanqachu. Chaymi chaypiqa mana yaçhanqallapachu imanumi tutapan nirllapamapis.

²⁶ Chaymi ashwan tukuyla nasyunkunamanta kusala mas shumaq imankunata aparna, kay pwiblupami kusala shumaq nirna alabanqallapa.

²⁷ Piru chay kusala shumaq pwiblumanqa manami tukuy ima mana allin kaqqa yaykunqachu. Chaynulla chay pwiblupiqami chay millanaypaqta ruraqkuna, chay llullakuqkunaqa mana kanqallapachu. Ashwanmi chaymanqa yaykunqallapa chay Uyshitapa librun tukuy tyimpupaqa kawsanapaq chaypi shutinllapa iskribikasha kaqkunala.

22

¹ Chaymantami chay angelqa rikachimaran uk riyu yakuyjun, kristal yupay kusala chuyita llipyaraqta. Chaymi chay yakituqa tukuy tyimpupaqa kawsachikuq yakitu karan. Chay riyuqami yarqamuyaran Dyusninchikpa, chaynulla chay Uyshitapa mantakunan samanmanta.

² Chaynu yarqamurmi pwiblupa atun kallinpa çhaypinta riyaran. Nataq chay riyupa kada manyanpiqami, tukuy tyimpupaqa kawsachikuq qiru winayaran. Chayqami kada misis puquq. Chaymi añupaqa, dusi kuti puquq. Nataq raprankuna-shuypaqami, sirbiq tukuyla pwiblumanta qishaqkuna rimidyakur alliyananllapapaq.

³ Chaynu katinmi chay lugarpiga, manana ima mana allin kaqkunaqa kanqanachu. Chaymi ashwan Dyuspa, chaynulla chay Uyshitapa mantakuna saman lugarqa, chay pwiblupina kanqa. Chaymi payta sirbiqkunaqa, chaypina aduranqallapa ima.

⁴ Chayraykumi ashwan Dyuswan qaqlapurana rikanakunqallapa. Chaynulla Dyuspa shutintanami urkunkunapi çhurakunqallapa.

⁵ Chaymi chay lugarpiga mana yaçhanqallapachu, imanumi tutapan nirmapis. Chaynulla chaypi taqkunaqami, mana ministinqallapanachu iman achkirachikuqta, rupaymatapis. Chaqa Amitunchik Dyusmi paykunataqa achkirachinqa. Chaynulla paykunanami tukuy tyimpupaqna mantakunqallapa.

Jesucristo shamunan tyimpuqami shipchamunna

⁶ Chaymantami chay angelqa, kaynu nimiranpis: “Kay rimaykunaqami chiqap. Chaymi chay rimaykunapiqa kunfyakaymatapis puytinchik. Chaymi Amitunchikllapa

Dyus rimaqninkunata willaqmi, angelninta kaçhamusha, paypi kriyiqkunata intrachinanpaq ima pasanpaq karan chayqami shipchamunna” nir.

⁷ “¡Chaqa mananami maychu shamunaypaqqa! ¡Shamuninami! ¡Kusa shumaqmi kanqa kay librupi Dyuspaq nishankunata kasuqkunaqa!” nir.

⁸ Nuqa Juanmi rikaray, uyaray kaykunata. Chaymantami chaynu rikar, uyarnaqa, chay angelpa naypanlapi qunquriray payta aduranaypaq. Chaqa pay-ari rikachimaran chaykunataqa.

⁹ Piru chaynu aduranaypaq qunquritiyqami, payqa kaynu nimiran: “Ama chayta ruraychu. Chaqa nuqapismi Dyusta sirbini, imanutaq qam, chaynulla Dyuspaq rimaq masikikunawan, kay librupi iskribikashakunata kasuqkunawan sirbinki chaynulla. ¡Ashwanmi Dyuslata aduray!” nir.

¹⁰ Chaynullami nimiranpis: “Amami pakaplla yupayqa çhurakunkichu, Dyuspaq kay librupi iskribikashakunataqa. Chaqa chay tyimpu nishan kumplikananpaq chayqami, shipchamunna.

¹¹ Chaymi mayqanpis chay mana allin kaqkunata ruraqkunataqa dijay ruranqallapa. Chaynulla chay mayqanpis kusa pinqaypaq imakunata ruraqkunatapis, dijay ruraskinqallapa. Piru chay mayqan allin kaqkunata ruraqkunaqa, allinkunalata ruraskinqallapa. Chaynulla, Dyuspa allin kaqninkunaqa, Dyus munashannula kawsanqallapa” nir.

¹² “Chaqa mananami maychu shamunaypaqqa. Chaynu shamurmi tukuyta allita rikar yaçhar, imata rurashannulla ima imanu kananpaqpis nishaq.

¹³ Chaqa nuqami chay punta litra Alfa ninllapa chay, chaynulla tukukanan litra Omega ninllapa chay kani. Chaynulla nuqami Punta Kaq chay, Tukukanan Kaq chay kani. Chaymi nuqa Qallariq chay, chaynulla Tukukanan chay kani” nir.

¹⁴ Chaqa ninmi: “Kusa shumaqmi kanqa mayqanpis raçhpanta paqay yupay, tukuy tyimpupaq kawsachikuq qirupa puquyninta mikuqkunaqa. Chaynulla kusa shumaqmi kanqa, mayqanpis chay kusa shumaq pwibluman punkukunata yaykuq chaykunaqa nir.

¹⁵ Piru chay allqu yupay kusala millanaypaq mana allinta ruraqkuna, wasqakuqkuna, ukwan ukwan punuqkuna, wanuchikuqkuna, chay yanqa dyus nishanllapakunata aduraqkuna, llullakuqkuna imaqa, chay kusa shumaq pwibluman mana yaykurchu, ashwan waqtapina kidanqallapa”.

¹⁶ “Chaqa nuqa Jesusmi, angelniyta kaçhamusha kani, tukuy kriyiqkunata kayta willananpaq. Nuqami uk qiruta kuchutinllapa qawan, chay yupay Davidpa ayllunllamanta kani. Chaynulla nuqami achkiyaypi uk atun qullar llipyaran chay yupay kani” nir.

¹⁷ Chaymi Santu Ispiritu, chaynulla Jesucristupi kriyiqkuna paypa warmin yupay chaykunaqami kaynu ninllapa: “¡Shamuyllapa!” Mayqanpis uyakuqqa nin: “¡Shamuy!” Mayqanpis kusata yakunaqqa, munarqa shamur upyanqa tukuy tyimpupaq kawsachikuq yakuta, mana imalamatapis pagrakurchu dibaldila nir.

¹⁸ Chayraykumi mayqantapis kay librupi, Dyuspaq nishanta uyakuqtaqa, kaytami nishaq: Mayqanpis kay librupi nishanmanta achkachaqtaqa, Dyusmi paytapis mas qischakananpaq ninqa kay iskribikashapi nishannulla.

¹⁹ Chaynulla mayqanpis kay librupi, Dyuspaq nishankunamanta imalata ashuchiqtaqa, Dyusmi kitanqa chay tukuy tyimpupaq kawsachikuq qirumanta mikunanpaq karan chayta. Chaynulla chay kusa shumaq allin pwiblupi imanu kawsananpaq nishanmantaqami, Dyusqa ashuchinqa kay iskribikashapi nishannulla.

²⁰ Chaymi tukuy kaykunata nimaqninchikllapaqa, kaynu nin: “Chiqaptami, manana maychu shamunaypaqqa”.

¡Chaynumi kanqa! ¡Shamuy-ari Amituy Jesús!

²¹ Chaymi nishaykillapa: Amitunchik Jesucristumi tukuy qamkunata kusata yanapar ima, kusala shumaqta kawsachishunqallapa nir.

Chaynumi kanqa.